JIŘI MAREK

Panoptic de oameni păcătoşi

JIŘI MAREK
PANOPTICUM HŘÍŠNÝCH LIDÍ
Mlada Fronta, Praha, 1971
Toate drepturile asupra acestei versiuni
sînt rezervate EDITURII UNIVERS

JIŘI MAREK

Panoptic de oameni păcătoşi

În româneşte de Margareta şi Jean Grosu

Bucureşti, 1977
• EDITURA UNIVERS •

Coperta de MIHAI MĂNESCU

(1)
O ÎNTÎMPLARE DIN TIMPUL VACANŢEI

ce cuprinde mai puţin din
atmosfera voioşiei estivale
şi mai multe mistere
decît s-ar potrivi într-o vacanţă de vară,
astfel că de odihnă pe malul apei
sau în braţele munţilor
nici vorbă nu poate fi.

Ori de cîte ori îi venea în minte ultima sa vacanţă de vară, domnul Bouše spunea că numai dracul şi-a vîrît coada să i-o strice, deşi adevărul nu era tocmai acesta. O stricase, mai bine zis o organizase doamna Boušová, cu acea minuţioasă încăpăţînare feminină, capabilă să împingă lucrurile spre asocieri neaşteptate, în ciuda faptului că acestea nu se leagă între ele cîtuşi de puţin. Numai că femeii nu-i poţi scoate niciodată din cap aşa ceva şi astfel domnul Bouše a trebuit să plece şi el tocmai la frontiera cu Germania, într-o regiune de dealuri ce nu-l interesa de fel, în mijlocul unor oameni cu care nu putea să schimbe o vorbă, şi asta pentru simplul motiv că soţia sa îşi făcuse socoteala cit de ieftine aveau să fie toate acolo, fiindcă, vorba ceea, într-o asemenea văgăună de munte, banii mai au încă valoare; în afară de asta avea să facă şi dulceaţă de merişoare, iar domnul Bouše avea să fie departe de orice implicaţii profesionale, ca să nu mai vorbim de faptul că fiul lor va avea posibilitatea să se dedice limbii germane, ceea ce, fără doar şi poate, îi va fi de mare folos atît la şcoală cît şi în viitoarea profesiune:

— Cîte limbi cunoşti de atîtea ori eşti om, spunea povăţuitor doamna Boušová, în timp ce domnul Bouše aşezat pe un scaun în grădiniţa din faţa casei mormăia, spunînd că de sfatul acesta ar trebui sa ţină seama şi cei care nu cunosc decît o limbă.

Pînă la urmă ieşi la iveală că viaţa acolo nu era chiar atît de ieftină, bineînţeles că junele Bouše, intrat în gaşca feciorilor de jandarmi şi feroviari din localitate, vorbea ceheşte, iar în germană o mai scălda atunci cînd izbutea să se întîlnească pe coridorul îngust cu pistruiata Grete, fata gazdelor, care avea nişte sîni ce ameninţau să-i spargă bluza subţire. Merişoare în anul acela nu prea se făcuseră şi, colac peste pupăză, pajiştile din împrejurimi, nu demult cosite, îi ofereau domnului Bouše, veşnic gutunărit, excelenta ocazie de a strănuta de moarte.

Singurul punct luminos în toată povestea îl constituia împrejurarea, cu totul nebănuită, că pentru blestematul acesta de guturai, stîrnit şi mai mult de minunăţia miresmei de fîn cosit, unicul leac se dovedi a fi rachiul servit în cîrciuma „Zur Forelle” de cîrciumarul, care o mai rupea pe ceheşte şi căruia domnul Bouše îi spunea cu blîndeţe şi bunăvoinţă: Domnule Forel! Ei bine, acest bărbat nesuferit vindea ieftin un rachiu, făcut probabil din nişte buruieni excelente pentru vindecarea bolilor de stomac, dar care era şi un leac nemaipomenit pentru guturai.

Domnul Bouše îşi petrecea concediul plictisindu-se în lege. În principiu, considera orice concediu drept o prostie fără margini, căci, vorba ceea, pentru ca să plece liniştit în concediu un inspector al secţiei de criminalistică ar trebui să intre în vacanţă toţi spărgătorii şi toţi borfaşii, şi ar trebui să mai plece la odihnă şi puşlamaua aceea de Krajcingr, care de curînd s-a apucat de jefuitul trenurilor, şi. multe alte poame bune ca el, pe scurt, ar trebui să ia vacanţă întreaga „garnizoană” a răufăcătorilor din Praga şi nu numai domnul Bouše, căci, în felul ăsta, peste trei săptămîni n-o să-şi mai recunoască propriul sector. Gîndul la cele ce se puteau întîmpla la Praga în lipsa lui, îi tulbura bucuria zilelor de vară în această regiune deluroasă de frontieră.

În afară de asta, nu găsea aici nimic, dar absolut nimic interesant; discuţiile atît de îndrăgite, din cîrciumile pragheze, care-i dezvăluiau întotdeauna atîtea lucruri preţioase, au dispărut aici cu desăvîrşire. Aşa că nu-i rămîneau decît jandarmii din localitate, care însă nu-i ofereau nimic deosebit, pentru că singurul lucru mai important ce se petrecea aici era contrabanda, şi asta ţine de departamentul vămilor; se mai putea vorbi de răspîndirea manifestelor naziste şi de tot felul de întruniri şi parăzi ale tineretului *henleinist* în ciorapi albi, dar toate astea nu constituiau nimic interesant pentru un criminalist. La gară a cunoscut trei feroviari, dar şeful de staţie era neamţ, şi apoi ce lucru deosebit îţi pot spune nişte feroviari dintr-o mică staţie aflată undeva la mama dracului şi unde — datorită unui capriciu de femeia — e silit să moară de plictiseală un încercat inspector de poliţie?

Şi totuşi în pădurea de la marginea satului, domnul Bouše a descoperit, în cele din urmă, o clădire interesantă; ceva ce aduce deopotrivă a castel dărăpănat şi a fermă părăginită; numai că, în afara unui lătrat de cîine nu se auzea de acolo nici o altă manifestare de vietate, iar pe zidul lung ee despărţea această misterioasă construcţie de restul fermii, se putea citi o inscripţie ştearsă de ploaie şi de vînt: *Maschinentischlerei,* deasupra căreia se vedea şi o firmă în limba cehă, adică: *Tîmplărie mecanică.*

Mai tîrziu, şeful de post, încercatul şi înţeleptul bărbat în uniformă, îi relată domnului Bouše că tîmplăria aceea mecanică nu era de fapt decît o întreprindere falimentară, dar asta e lesne de înţeles, căci dumnealor primiseră dispoziţie ca afacerile lor să meargă cît mai prost, potrivit zicalei: cu cît mai prost, cu atît mai bine. Acum nu mai locuieşte acolo decît vechiul proprietar, un oarecare Poltz, iar acesta îi ţine pe lîngă el pe saşiul Sepl, şi numai din cînd în cînd mai angajează cîţiva lucrători ca să fabrice bastoane.

— Bastoane? se minună domnul Bouše.

— Da, nici nu v-ar veni a crede ce articol grozav e. Un asemenea baston, cică ar fi o adevărată artă să-l faci. Pentru asta e nevoie de un lemn extra, iar lemnul ăsta trebuie foărţuit, muiat şi prelucrat multă vreme, pînă se încovoaie. Eu unul nu mă pricep; noi, jandarmii, nu purtăm baston, ci sabie…

— Consilierului nostru îi place uneori să poarte un baston frumos, spuse cu nostalgie detectivul. Ştiţi, e vorba de şeful meu, consilierul Vacátko; oare ce-o fi făcînd acum cînd eu mă aflu în concediu!?

Ideea cu frumosul baston pe care ar putea să i-l aducă domnului consilier, nu-i mai ieşi apoi din minte. Şi domnul Bouše se cramponă de ea cu atîta îndîrjire, ca şi cînd justificarea zilelor irosite aici fără nici un rost, ar fi constat tocmai în faptul că avea să ducă la Praga bastonul după care domnul consilier tînjeşte în zadar de atîta vreme: un baston negru, de promenadă, uşor şi elegant, aşa cum îl descrisese nu de mult consilierul Vacátko într-o discuţie. I se părea ciudat că la Praga nu puteai găsi în zilele noastre un baston ca lumea, dar moda asta e pe cale de dispariţie, persoanele *şic* nu mai poartă baston, ci umbrelă-baston, şi, de bunăseamă, domnul consilier dispreţuieşte umbrela-baston. Din discuţia purtată cu domnul consilier a mai desprins ce deosebire e între un baston de promenadă şi cel noduros de toate zilele, între bastonul de bambus şi cel de abanos autentic. Şi nutrea speranţa, că poate aici, unde nu se găseşte nimic de Doamne-ajută, s-ar putea să descopere, în atelierul cu pricina, un asemenea baston, pe care domnul consilier o să-l agite de probă, cu fireasca-i îndemînare, şi, aruncîndu-i domnului Bouše o privire plină de laudă, să spună ceva în sensul că ăsta e, într-adevăr, un baston cum scrie la carte…

Şi dintr-o dată ciudata clădire de la marginea satului începu să i se pară o aşezare mai puţin ciudată,

ba, mai mult, pînă şi accentele şi căciulile de pe scriitura cehă încetară să-l mai scoată din sărite;

Spre sfîrşitul concediului — după ce trase pe gît două pahare zdravene din rachiul tămăduitor al domnului Forel — detectivul Bouše o porni voiniceşte spre atelierul cu pricina.

Nu era uşor să pătrunzi acolo; poarta mare era închisă, iar cînd crăpă un pic portiţa alăturată, din spatele ei îşi arătă nasul un cîine uriaş şi fioros. Domnul Bouše n-avea nici un chef să-l cunoască mai de aproape. Animalul lătră fără încetare pînă cînd, după un timp destul de îndelungat, în portiţă îşi făcu apariţia saşiul Sepl, mormăind, din nou, ceva de neînţeles. Detectivul arboră zîmbetul cel mai drăgălaş cu putinţă şi solicită o convorbire cu patronul întreprinderii. Aşa stînd lucrurile, saşiul se răţoi la cîine făcîndu-l să amuţească, după care o porni înainte spre a-l conduce pe străin.

Ciudată curte, nimic de zis: iarba crescută pînă mai sus de brîu, nicăieri o scîndură ca lumea, aşa cum s-ar cuveni într-un atelier de tîmplărie mecanică, nicăieri miros de lemn. Totul era învăluit aici într-o tăcere mohorîtă şi apăsătoare, iar dintr-un coif al curţii se uita la străin dulăul — un dog cu pete negre şi albe — care nu mai putea de necaz că nu fusese lăsat să-l devoreze pe intrus.

Domnul Poltz binevoi să se obosească şi ieşi în faţa clădirii dominată de un balcon circular susţinut de nişte stîlpi vechi şi scorojiţi. Nu părea deloc binevoitor, dar cel puţin nu privea saşiu şi astfel domnul Bouše se încumetă să-i adreseze doleanţa sa. Începu prin a-i împărtăşi înţelegerea că aici nu-i magazin de desfacere, de vreme ce-i fabrică, insistînd însă că e vorba de o excepţie, de un dar pentru însuşi consilierul superior de politie, de al cărui nume s-ar putea ca domnul Poltz să fi auzit…

— Pe mine nu mă-nteresează domnii de la poliţie, îl întrerupse domnul Poltz într-o cehă guturală cu accent nemţesc. Ce nevoie are un asemenea domn de baston?

Pe cîte ştiu, poliţaiul poartă baston de cauciuc, *nicht wahr?*

Domnul Bouše scoase un oftat. Îi explică pe scurt, că, într-adevăr poliţia are bastoane de cauciuc, dar că nici el, nici domnul consilier nu ţin de acest gen de poliţie, pentru că ei se ocupă de alte treburi, şi ar ajuta mai mult de-o grămadă să te prezinţi cu bastonul de cauciuc în faţa ucigaşilor sau a spărgătorilor; pe ăştia trebuie să-i iei cu o anumită isteţime, dacă ştie domnul fabricant ce va să zică asta.

(Da, pînă acolo a trebuit să se coboare domnul Bouše încît îl făcu şi fabricant pe acest necioplit, dar iluzia superbului baston izbutise să-i frîngă caracterul).

Domnul „fabricant" Poltz rînji, vrînd poate prin asta să sugereze că asemenea deosebiri lui nu-i spun nimic, deoarece *tschechische Polizei* e pentru el din principiu o instituţie nesuferită, însă cu voce tare spuse că, într-adevăr, firma lui fabrică bastoane, dar nu le vinde cu amănuntul, iar în depozit nu are ceva deosebit, ce ar putea să intereseze.

Şi spunînd acestea „fabricantul" se retrase puţin pe coridor. Domnul Bouše zări acolo un fel de stelaj cu bastoane din care patronul alese unul şi veni să i-l arate. Era un baston obişnuit, destul de urît, aşa cum poartă unchieşii atunci cînd merg prin pădure, ori măcelarii cînd mînă vitele la abator.

— Ăsta v-ar conveni?

— Mie, să zicem că da, dar domnului consilier nu, răspunse detectivul.

Domnul Poltz făcea o mutră de parcă ar fi vrut cu bastonul acela să-l altoiască zdravăn pe oaspetele nepoftit dar, cine ştie, poate că nici n-avea un astfel de gînd, ci aşa era el, fioros numai la vedere.

În timp ce părăsea „întreprinderea", domnul Bouše mai cercetă o dată curtea şi cu acest prilej observă că din coşul înalt ce se ridica deasupra unei clădiri scunde ieşea fum; de bunăseamă ticăloşii ăştia fabrică, dar de

vîndut nu vînd nimănui nimic, şi cu atît mai puţin unui ceh oarecare.

Uriaşul dog îl urmărea cu ochii săi sîngeroşi, silindu-l pe vizitator să întindă bine pasul.

Ajuns afară, domnul Bouše băgă de seamă că dinspre clădirea amintită, înainta o linie îngustă de cale ferată, năpădită, ca mai toate pe-aici, de iarbă şi buruieni. Porni încet peste traversele şubrede, şi, mergînd aşa, se trezi deodată la gară. Ehei, asta trebuie să fi fost o mare întreprindere de vreme ce-şi transporta lemnăria de la gară cu mijloace proprii!

De la un feroviar cumsecade află că pe vechea linie se mai transportă şi acum nişte materiale, care sosesc din cînd în cînd în staţie. Atunci, saşiul Sepl vine cu o rablă de locomotivă, un fel de rîşniţă veche, de care ataşează două vagoane mici, şi cum terenul spre hardughia lor coboară în pantă, nu se întîmplă niciodată să nu ajungă cu ele la destinaţie.

– Şi, cam ce crezi dumneata că transportă?

– Ei, asta nu mai ştiu, dar oricum ce altceva ar putea să care în butoaiele acelea, decît baiţ; se spune că pentru bastoane e nevoie de aşa ceva.

Domnul Bouše mormăi, admiţînd că pentru bastoane, fără doar şi poate, dar nu şi pentru bîtele acelea urîte din care domnul Poltz, patronul întreprinderii, îi oferise şi lui una.

Aşa se face că domnul Bouše **nu** izbuti să transforme un concediu nereuşit într-un prilej de mare plăcere şi bucurie. Suferi ultimele zile degustînd şi savurînd cu sîrguinţă rachiul tămăduitor în cîrciuma „Zur Forelle”, timp în care soţia sa, în ciuda recoltei proaste, apucă să facă atîtea borcane de dulceaţă, încît abia izbutiră să le ducă; în ceea ce priveşte progresele junelui Bouše la limba germană, lucrurile nu erau prea clare, dar în ciuda faptului Grete s-a uitat îndelung în urma lui în timp ce se îndepărtau, de unde se poate desprinde concluzia că măcar băiatul lor, înalt şi uscăţiv, s-a ales

din această vacanţă cu o amintire frumoasă.

Cînd păşi pe coridorul întunecos al Direcţiei a patra şi trase în piept mirosul învechit al bătrînelor ziduri, domnul Bouše începu să se simtă iar în apele lui.

În biroul detectivilor, colegii apreciară aşa cum se cuvine avantajele rachiului tămăduitor adus de domnul Bouše, şi pînă şi domnul consilier binevoi să bea un păhărel, ca apoi să clatine din cap în semn de aprobare.

— Credeam, domnule consilier, c-o să vă aduc alt fel de amintire, dar nu mi-a ieşit socoteala aşa cum îmi închipuisem eu. Acolo, oamenii nu sînt prea săritorii

Consilierul flutură din mînă şi se retrase, iar detectivii se angajară într-o discuţie aprinsă, despre veşnica problemă germană. Bărbaţii aceştia încercaţi, pe care vederea unui cadavru nu-i impresiona cîtuşi de puţin, erau totuşi îngroziţi de complicata situaţie politică.

Vara se apropia de sfîrşit, veni toamna. În viaţa politică pragheză izbucni aşa-numitul scandal al alcoolului, şi domnii detectivi urmăreau cu interes lupta pentru majorarea preţurilor la acest articol de larg consum, cerută de partidul agrarienilor, care se străduia să demonstreze că fabricanţii de spirt din Cehia sînt o categorie socială grav afectată de politica preţurilor.

Domnul Brůžek bodogăni ceva în sensul că toţi agrarienii sînt nişte burtoşi îmbuibaţi, drept care, domnul doctor Soukup, tînărul şi proaspătul funcţionar de poliţie se simţi dator să explice, cum stau de fapt lucrurile cu amintitul produs. Pentru ca piaţa să fie aprovizionată cu spirt de uz casnic la preţul de două coroane, el trebuie supus unui proces de denaturare foarte costisitor, altminteri la acest preţ oamenii s-ar apuca să-l bea. În lumea haotică din zilele noastre, procesul de denaturare a spirtului e aproape mai costisitor decît producţia în sine, şi astfel, pentru asigurarea unui echilibru, băuturile spirtoase trebuie să fie vîndute la un preţ cu mult mai ridicat.

Domnul Brůžek căzu de acord, admiţînd că lucrurile sînt cît se poate de clare, întrucît, după părerea sa, oamenii sînt o bandă de ticăloşi; el îşi aduce aminte — şi desigur şi domnul Bouše — de povestea aceea de la Žižkov, începută cu o femeie care venise la cabinetul de urgenţă să-şi trateze un dinte şi deodată s-a apucat să strige îngrozită că nu mai vede. În primul moment medicii au crezut că face pe nebuna de frică, fiindcă e ştiut că femeile sînt în stare de orice, dar pînă la urmă, s-a dovedit că sărmana era oarbă de-a binelea, şi abia atunci au găsit cu cale să-i facă la iuţeală spălături stomacale şi să-i ia sînge. Nici nu se stîrnise bine balamucul ăsta cînd poliţia din Žižkov a fost chemată în strada U Bulhara, unde, într-o casă particulară, fuseseră descoperite dintr-o dată trei cadavre ce zăceau de-a lungul unor mese pe care mai prisoseau resturile unui ospăţ, de nuntă, vesel şi îmbelşugat.

Şi astfel, legînd firele ca întotdeauna, poliţia constată că doamna, pe care începuse s-o doară dintele, fusese şi ea înainte cu o zi la nunta amintită, unde toţi mesenii se intoxicaseră cu alcool metilic; scăpaseră de acest necaz doar mirele şi mireasa deoarece ei nu băuseră, hotărîţi să se dedice altor plăceri, aşa cum le stă bine unor tineri căsătoriţi. În schimb amîndoi socrii se duseră în lumea celor drepţi şi pe lîngă ei şi un unchi; întîmplător tocmai acela care adusese cele cinci sticle de rachiu mai ieftin.

— Dacă lumea n-ar fi în halul ăsta de depravată, judecă domnul Brůžek, un rachiu de bună calitate ar putea să coste cîteva coroane; dar vedeţi, oamenii sînt atît de decăzuţi încît ar bea pînă n-ar mai şti de ei; ce mai, omenirea s-a ticăloşit pînă acolo, încît are nevoie de supraveghere.

— Fiţi bucuros, domnule Brůžek interveni cu înţelepciune tînărul funcţionar — căci altfel ne-am pierde cu toţii pîinea.

Domnul Bouše nu participase prea activ la această discuţie, dar acasă, în timp ce zăcea tolănit sub plapumă, îşi aduse aminte că la cină mîncase un muşchi de vacă excelent, care fusese probabil atît de bun, fiindcă nevastă-sa îi pusese la el, drept garnitură, dulceaţă de merişoare proaspătă...

Şi astfel, mintea lui, pe cale să adoarmă, rătăci înapoi spre comuna aceea îndepărtată de la graniţa germană, şi ceva, ca un vierme parcă, începu să-i roadă creierul, un gînd stăruitor, de-a dreptul obsedant, care nu-l mai lasă pe om în pace. De mult dormea domnul Bouše, dar gîndurile continuau să-i roiască prin cap, în chip de vis, iar el, în această haotică dar în esenţă minunată visare, îşi amintea cu plăcere de colosalul rachiu din cîrciuma „Zur Forelle".

A doua zi dimineaţa, cînd se trezi şi află din ziare că pentru ocrotirea fabricanţilor de spirt fusese votată în parlament o lege cu privire la amestecarea alcoolului cu benzina, îşi spuse în sinea lui, că se vor găsi, desigur, oameni care vor începe să bea benzină... Posomorit de această ştire porni spre birou. Nici el nu înţelegea de ce-i atît de intrigat; în definitiv ce-i pasă lui cine ce bea, căci, vorba ceea, în „garnizoana" delincvenţilor din Praga sînt şi nababi care beau eter.

Spre seară, îl trase de-o parte pe tînărul funcţionar Soukup şi-i spuse:

— Domnule doctor, dacă am înţeles bine, în benzină n-o să se apuce să toarne spirt denaturat, pentru că denaturarea n-ar face decît să scumpească preţul de cost, n-am dreptate?

— Bineînţeles că aveţi, domnule Bouše, îi răspunse tînărul doctor în ştiinţe juridice. În prelucrarea industrială se foloseşte spirtul curat şi ieftin.

Detectivul amuţi un timp, meditînd intens, apoi spuse oftînd:

— Vă mulţumesc, domnule doctor, vă mulţumesc respectuos, şi dacă doriţi vreodată să vedeţi un

prostănac desăvîrşit, demn de trimis la expoziţie, atunci uitaţi-vă la mine. Ei drăcia dracului, cum văd sînt un bou fără pereche, sau un înger nerod, cum ar spune băiatul nostru. Mintea mea e cam înceată, şi asta, în serviciul poliţiei, e tot ce poate fi mai prost!

Funcţionarul ar fi vrut mai întîi să-l întrebe de unde se adunase în el, aşa din senin, o autoapreciere atît de drastică, dar în cele din urmă preferă să tacă. Îşi dădu apoi seama că domnul Bouše cu greu i-ar fi putut răspunde, căci pornise pe coridorul nesfîrşit, clătinînd din cap, mirat parcă de propria sa persoană.

Cînd omul începe să aibă singur îndoieli asupra lui, înseamnă că ori şi-a pierdut minţile, ori, dimpotrivă, e foarte aproape de un anumit adevăr.

Sînt un neghiob, îşi repeta întruna în sinea lui detectivul Bouše, şi dacă domnul consilier ar afla ce mi s-a întîmplat şi-ar frînge mîinile de uimire. Da, sînt un neghiob, un neputincios... Fireşte, numai dacă în toată afacerea asta nu mă înşel cumva... Şi dacă mă înşel, tot un neghiob sînt, aşa că, oricum aş întoarce-o, pentru mine tot prost o să iasă. Şi nu pot vorbi cu nimeni despre povestea asta, să mă sfătuiesc cu cineva, pentru că în viaţă sînt anumite lucruri în care omul trebuie să pătrundă singur, chiar dacă presimte că-şi va frînge gîtul.

Gîndurile sumbre, care-i tulburau mintea şi nu-l lăsau să doarmă, iar acasă făceau din el un bădăran necioplit ce se înfuria pe propria lui soţie, trebuiau cumva risipite. Pentru asta nu rămînea decît o singură cale:

Să plece din nou în satul acela idiot de munte, unde îşi petrecuse concediul de vară.

Sîmbătă după-amiază se urcă în tren, iar seara ajunse la destinaţie.

În gara pustie îl întîmpină unul din cunoscuţii săi feroviari:

— Iar în concediu, domnule inspector? îl întrebă zgomotos.

– Nu, am venit doar să schimb şi eu o vorbă, mormăi domnul Bouše nemulţumit, trăgîndu-l pe limbut în biroul gării. Aici îl întrebă ce se mai aude, dacă *henleiniştii* îşi mai fac de cap, ca în cele din urmă să se intereseze dacă fabrica de bastoane mai lucrează.

— Cum să nu, mereu le soseşte aici nişte marfă şi tot saşiul acela de Sepl vine s-o ridice!

– Şi n-aţi putea să-mi arătaţi şi mie, aşa, neoficial, foile acelea de transport? Ştiţi, eu sînt cam curios din fire…

Feroviarul ţinu să amintească, ce-i drept, că una ca asta nu se cade, dar dacă e vorba de domnul inspector, lucrurile se schimbă, şi-l pofti să se uite.

Drept care domnul Bouše se uită, ba, mai mult, în timp ce cerceta cu atenţie foile de transport incriminate, îşi notă nişte cifre şi zîmbi satisfăcut.

Apoi îi spuse că se abate puţin pe la cîrciumă să bea un păhărel din renumitul rachiu pentru stomac. Feroviarul îl aprobă, adăugind că această băutură era de altfel singurul lucru bun ce se mai putea găsi prin partea locului, şi cu asta îşi luară rămas bun. Numai că domnul Bouše nu porni spre cîrciumă, ci o luă de-a lungul liniei ferate năpădită de buruieni, îndreptîndu-se spre misterioasa clădire.

Nu se grăbea, hotărîrea lui era să aştepte, căci pentru intenţia sa avea nevoie de adăpostul nopţii.

De bună seamă, greşea, dar greşea cu buna ştiinţă. Potrivit legii ar fi trebuit să se ducă acum la postul de jandarmi şi să anunţe acolo bănuielile pe care le împărtăşea. Mergînd însă de unul singur pe traversele şubrede şi năpădite de iarbă ale vechii linii ferate, îşi asuma de la sine toată răspunderea. Dar atunci cînd omul se bate pentru o idee fixă ce-i aparţine numai lui, cu greu poate cere postului de jandarmi să-l ajute s-o lămurească. A doua greşeală comisă de domnul Bouše fu aceea că înainte de a porni în acţiune nu se uitase cum trebuie în jurul lui. Dacă ar fi procedat astfel, ar fi văzut

că în spatele gării sta saşiul Sepl care-l urmărea cu cea mai mare atenţie.

În esenţă, planul detectivului era cît se poate de simplu. După lăsarea întunericului trebuia să pătrundă în misterioasa fabrică de bastoane, care deşi nu producea bastoane, comanda totuşi mari cantităţi de materii prime. Şi mai ştia domnul Bouše că fabrica era păzită cu străşnicie de cîinele acela afurisit şi asta îl obliga la multă prudenţă. Cîinele însă e ţinut afară, în curtea din faţă. De aceea el trebuie să pătrundă în fabrică prin grădina din spatele clădirii, cu alte cuvinte, exact din partea opusă celei prin care intrase în timpul verii.

Întunericul căzu cu repeziciune, zilele erau acum scurte şi se anunţa o noapte vîntoasă de toamnă. În calea sa, detectivul nu întîlni nici o făptură vie, şi asta era cum nu se poate mai bine.

A doua presupunere a detectivului se dovedi a fi şi ea întemeiată: drumul prin grădină era practicabil, în măsura în care omul nu se sinchiseşte prea mult de gardul de ostreţe. Străbătu grădina prin bezna adîncă. În faţa lui se înălţau nişte clădiri întunecate, nicăieri nici umbră de lumină. S-ar putea ca sîmbăta să fie ziua cea mai potrivită, îşi spunea în sinea lui; te pomeneşti că în casa asta nu locuieşte nimeni... Fireşte, asta ar fi ideal!

Înaintînd de-a lungul unui fel de hambar, din păcate închis cu lacăt, ajunse în dreptul clădirii propriu-zise. Avea zidurile groase, iar ferestrele mici erau prevăzute cu gratii: îşi pierdu aproape speranţa că ar putea pătrunde prin partea asta.

Se uită cu precauţie de după colţul clădirii şi se asigura că dulăul fioros nu era acolo. De altfel, înainte de a se sălta peste gardul grădinii avusese grijă să se înarmeze cu o bîtă zdravănă. Porni deci mai departe de-a lungul zidului şi deodată dădu de o portiţă. Apăsă pe clanţă, numai de încercare, şi spre marea sa surprindere portiţa se deschise numaidecît.

Domnul Bouše răsuflă uşurat. Asta zic şi eu noroc! Acum se pune întrebarea, unde dă această portiţă. Probabil că nu spre obiective importante, altminteri cu greu ar fi uitat ei s-o închidă. Dar, oricum, o scurtă incursiune în această lungă clădire de piatră i-ar putea furniza multe amănunte folositoare.

Intră cu băgare de seamă. Mirosul îmbîcsit de mucegai al coridorului îl izbi drept în nas, portiţa scîrţîia nesuferit şi se deschidea anevoie. Cine ştie, s-ar putea ca, într-adevăr, cîndva demult să fi uitat cineva s-o încuie şi a rămas aşa.

Detectivul avea asupra lui o mică lanternă de buzunar. O scoase şi o aprinse. Conul de lumină aluneca încet pe pereţi. Peste tot se vedeau pînze de păianjen legănîndu-se uşor în adierea slabă a aerului. Pardoseala de piatră era prăfuită, de bună seamă nu mai călcase nimeni pe aici de multă vreme.

Deodată, în bezna aceea adîncă, auzi în spatele lui un scîrţîit strident.

Pe domnul Bouše îl trecură fiori de gheaţă. Portiţa se închisese singură! Să fi fost vîntul? Se întoarse într-acolo. Portiţa era… încuiată!

Ei, drăcie, îşi spuse în şoaptă, asta s-ar putea să fie o întîmplare, după cum, la fel de bine, s-ar putea să nu fie! Te pomeneşti c-o fi o capcană? Zadarnic căută în uşă vreo clanţă de care să poată trage iar, în sus sau în jos. Uşa nu se clintea. Nu-i rămase decît să-şi continue drumul pe coridor. Acesta se termina în dreptul unei scări pe care se putea merge numai în sus. Uşa mare cu canaturi, de la etajul întîi, era deschisă. Pătrunse într-o încăpere spaţioasă; cîndva trebuie să fi fost un salon de festivităţi; pe pereţi atîrnau numeroase portrete vechi, şi totul arăta aici ca într-un vechi castel. Era limpede că nimeni nu locuia şi nimeni nu venea pe aici. Lumina lanternei era molatecă şi nici pe departe nu izbutea să lumineze totul, darmite să-i dea domnului Bouše sentimentul că ar fi stăpîn pe situaţie.

Se apropie de o fereastră. Zări curtea, în fundul ei un gard de tufiş şi lingă el nişte butoaie. Şi mai zări ceva alb... Dogul! Alerga în voie pregătit parcă pentru eventualitatea în care cineva s-ar hotărî să sară pe fereastră şi să dispară prin curte.

De undeva se auzi un sunet scîrţîitor. Paşi!?

Vîntul izbi fereastra de perete. Domnul Bouše îşi simţi fruntea brobonită de sudoare.

Stinse lanterna şi se lipi de zid. Era însă singur în încăpere; numai chipurile morocănoase de pe tablourile în culori sumbre îl priveau de pe pereţi în bătaia stranie a lucirii nocturne care cădea aici prin geamurile înalte şi prăfuite. De bună seamă, afară tocmai răsărise luna.

O teamă înfiorătoare îi încleşta ceafa, nu îndrăznea să facă nici o mişcare şi zadarnic se străduia să se convingă singur: nu, nu-i nici un motiv de panică sau de îngrijorare, nu se întîmplă nimic deosebit. Trebuia doar să fi contat pe faptul că n-avea să se aştepte aici la o plimbare de agrement.

Ieşi din salonul mare într-o mică anticameră şi, spre mirarea lui, la lumina slabă a lanternei îi fu dat să constate că uşa anticamerei era deschisă spre o scară ce ducea în jos. Asta ar însemna că pe aici ar putea să ajungă la clădirea în care se află instalat atelierul, iar de acolo se poate ieşi în curte fără probleme. Nu venise totuşi aici ca să viziteze obiectele istorice ale acestei bătrîne hardughii şi nici încăperile mohorîte pe ai căror pereţi atîrnau portretele străbunilor. Îl interesa cu totul altceva. Scara înainta tot mai adînc, zidul de piatră din jur era tot mai jilav şi detectivul înţelese deodată că pătrundea într-o pivniţă, începu să şovăie. Îşi dădea perfect de bine seama că se afla aici mult prea singur şi dacă, întîmplător, cineva ar închide din nou uşa în urma lui, nimeni n-ar trebui să descopere vreodată unde anume şi-a dat, fără nici un rost, obştescul sfîrşit curiosul inspector Iosef Bouše de la secţia de criminalistică a poliţiei pragheze.

Aerul umed îl irita şi-l făcea să strănute — caraghioasă poveste în această tăcere fantomatică, în care nu se auzea decît tîrşitul paşilor săi tărăgănaţi, dar n-avu încotro, îşi înăbuşi strănutul cu mîneca hainei şi totuşi strănută cu putere, iar explozia aceasta avu darul să-l mai înveselească un pic.

Pe jos foşnea ceva, era parcă un zgomot de paşi mărunţi, însoţiţi de un fel de zgîrieturi. Aprinse repede lanterna şi surprinse deodată nişte spinări linse de şobolani care fugeau de zor, speriaţi de lumină. Se cutremură.

Avea din nou senzaţia că nu se afla aici singur, că zgomotul acela nu era stîrnit doar de forfota şobolanilor, ci pe undeva, cineva trecuse, totuşi, cu adevărat: în anumite momente i se părea că aude chiar o răsuflare, dar cine ştie, poate că nu era decît o închipuire.

Coborî totuşi încet, apropiindu-se tot mai mult de bezna aceea jilavă, căutînd cu nerăbdare o uşa care să-l ducă undeva. La un moment dat scara făcea un cot. Domnul Bouše aprinse lanterna să-şi lumineze drumul, dar în aceeaşi clipă simţi ceva apăsîndu-i grumazul. Scoase un strigăt înăbuşit, de groază. În secunda următoare cineva îl izbi cu putere peste braţ şi lanterna îi scăpă din mînă, prăvălindu-se pe scară în jos, iar în bezna ce-l învăluise simţi deodată cum îşi pierde echilibrul şi se duce şi el la vale rostogolindu-se după: ea pe treptele de piatră. Era o cădere dureroasă, înspăimîntătoare chiar, căci pretutindeni în jur nu sălăşluia decît întunericul şi tăcerea, şi numai sus în capul scării răsună în cele din urmă un hohot de rîs netăinuit.

Se ducea de-a dura pe scări, se lovea de piatră dureros, şi totuşi, un lucru nu-i scăpa de loc din vedere: lanterna care zăcea în văgăuna de sub el şi nu înceta să răspîndească lumină.

În sfîrşit se întinse s-o ridice şi în clipa aceea simţi cum durerea chinuitoare de la rădăcina nasului se

intensifică gata — gata să-l arunce în braţele leşinului; dar pînă la urmă izbuti să apuce lanterna şi încercă să se caţere înapoi pe scară, în ciuda faptului că era năuc de-a binelea. După un timp, îşi dădu seama ce anume se întîmplase: în locul cu pricina, unde o persoană tainică făcuse să-i zboare lanterna din mînă, treptele scării erau rupte. Fusese deci înşfăcat de o mînă omenească, rîsul acela nu-l născocise el, aici mai fusese cineva.

Ajunse din nou pe coridor şi o luă înapoi; pe drumul pe care venise; dădu mai întîi de o uşă încuiată, apoi de alta, deschisă. Ieşi afară împleticindu-se şi o boare proaspătă îi mîngîie obrazul. Era în curte!...

În celălalt capăt al curţii zări umbra albă a uriaşului dog. Nu-i rămîne nimic mai bun de făcut decît să alerge cit mai repede spre gard. Şi o rupse la fugă.

În clipa aceea cineva aprinse lumina şi deodată întreaga curte deveni albă ca ziua, doar o umbră de om, întunecată, se foia pe acolo, însoţită din urmă de un cîine uriaş. Totul era luminat acum, ca o scenă mare pe care se prezenta o hăituială hazlie.

Domnului Bouše nici prin minte nu-i trecu să încerce dacă poarta era descuiată; se apucă de gard şi cu un ultim efort se caţără pe el. Cînd se lăsă în partea cealaltă simţi că e la capătul puterilor. Miji ochii. Din spatele gardului cîinele mîrîia întunecat şi ameninţător. Detectivul se uită cu oarecare recunoştinţă la grilajul gros ce-l despărţea de fiara înfuriată. Un lichid dulceag şi lipicios îi năpădi deodată gura. Sînge, îşi spuse în sinea lui, şi îşi pierdu cunoştinţa.

— Ăsta nu trebuia să iasă teafăr de aici, îi spuse în clipa aceea saşiul Sepl patronului său, după ce urmăriseră de la o fereastră întunecată cumplita vînătoare.

— Asta ştiu şi eu, idiotule, îi răspunse domnul Poltz. Dar tu singur ai spus că l-ai văzut stînd de vorbă cu feroviarul. Bănuiesc că l-a informat unde se duce, nu crezi? În felul ăsta e dincolo de gard, şi-o să-i treacă

pofta să-şi mai vîre nasul acolo unde nu-i fierbe oala. S-a săturat pînă-n gît...

Numai că domnul Bouše avea totuşi o constituţie mai solidă, decît s-ar fi putut crede judecînd după înfăţişarea sa de unchiaş. Nasul lui era ce-i drept, bine aranjat, dar nu de moarte şi peste puţin timp încercatul detectiv se puse din nou pe picioare. Îşi lipi batista de faţă şi, cu pas şovăielnic, porni spre sat. La postul de jandarmi trebuie să fie cineva de serviciu, îşi spunea în sinea lui.

Tînărul brigadier fu atît de uluit de apariţia lui încît, înainte de toate se repezi să-şi cheme comandantul.

Între timp domnul Bouše se spălă la lavoar şi îşi lipi pe nas un plasture de toată frumuseţea. Cînd sosi şeful de post, îl întîmpină cu un aer de vinovăţie.

— Am făcut o mare tîmpenie, domnule şef. Nu, nu, să nu-mi spuneţi nimic, aşa a fost să fie, altfel nu se putea. Am vrut mai întîi să fiu singur. Autorizaţie de percheziţie n-aveam, deci nu era nimic de făcut...

— Întotdeauna e ceva de făcuţi îl întrerupse şeful de post, pufnind pe nas. Mergem acolo imediat, eu n-am nevoie de nici o autorizaţie, pentru că aici e veşnic deschisă povestea cu manifestele împotriva statului. Îndată începe să se crape de ziuă. Cred că ar fi bine să plecăm chiar acum. Fireşte numai dacă nu doriţi cumva să vă întindeţi puţin.

— Nici gînd de aşa ceva, mai cu seamă dacă brigadierul dumneavoastră îmi face o cafea pe cinste, spuse domnul Bouše, pe un ton aproape vesel. Dar să ştiţi că manifestele puteţi să vi le scoateţi din cap, ţinu el să precizeze. Acolo e vorba de spirt.

— Spirt? se minună şeful de post, holbînd ochii cît cepele.

Detectivul răsfoi prin carnetul său de însemnări, apoi reluă:

— Abia azi am notat aici, ceea ce ar fi trebuit să notez încă de astă vară. Livrările de materie primă

pentru aşa-zisa tîmplărie mecanică. Uitaţi-vă: acum două luni şase hectolitri, luna trecută opt, iar luna asta zece butoaie! Şi numai spirt. Furnizor: Fabrica de spirt din Krásné Březno nad Labem, poftim, aici scrie şi pe nemţeşte: Schönpriessen an der Elbe.

— Şi cum, de spirtul ăsta n-au nevoie pentru... fabricaţie?

— Ba da, bineînţeles, că au nevoie, dar cel mult de un hectolitru pe lună! Cel mult! Dumnealor însă nu fabrica acolo de multă vreme nici un fel de bastoane... Asta ar fi trebuit să-mi dea prin minte mai demult, dar, ce să-i faci, mintea mea nu judecă întotdeauna aşa cum s-ar cuveni. Ştiţi, domnule plutonier major, eu mi-am dat seama de cum am ajuns la Praga că sînt un mare nătărău, şi mi-am zis să viu înapoi să-mi îndrept greşeala. Numai că, vedeţi, aici am săvîrşit o nouă prostie, şi, făcîndu-le jocul ticălos am căzut în capcană. M-au hăituit ce-i drept, de-au scos şi sufletul din mine, dar, de fapt, în felul ăsta s-au dat de gol. Căci, vorba ceea, dacă n-ar fi fost nimic în joc, nu văd de ce mi-ar fi pregătit o asemenea primire!??

Maşina jandarmeriei sosi la faţa locului în revărsatul zorilor şi, trezit din somn, domnul Poltz era foarte mahmur. Nu pricepea despre ce-i vorba, nu pricepea ce caută aici domnul cu plasture pe nas, nimic nu pricepea.

— Acolo am fost, nu-i nimic interesant, spuse domnul Bouše în timp ce Poltz voia să-i conducă pe coridor. Deschideţi uşa care dă în atelier.

Patronul o deschise, continuînd totuşi să facă o mutra cît se poate de nevinovată şi de nedumerită.

Cîteva mese de tîmplărie scoase din uz şi praf cu duiumul era tot ce se putea vedea în această încăpere.

— Aici fabricaţi bastoanele? întrebă domnul Bouše cu ironie. Vă amintiţi că am vrut şi eu să cumpăr unul?

— Nu-mi amintesc, mormăi domnul Poltz şi abia în clipa aceea se mai trezi un pic: O să mă plîng autorităţilor. N-aveţi autorizaţie de percheziţie.

— Noi nu facem percheziţie, ci căutăm doar o făbricuţă secretă de rachiu, asta-i tot, îi răspunse detectivul, calm.

Şi, deodată, se opinti cu toată forţa într-o uşă ce dădea dintr-un colţ al atelierului, undeva, nu se ştie unde. Domnul Poltz ar fi vrut să se repeadă la el, dar pe de-o parte era prea tîrziu, iar pe de alta tînărul brigadier îl şi înşfăcase cu destulă asprime, şi-l ţinea lipit de perete.

Uşa cedă trosnind. Încăperea în care dădu buzna domnul Bouše nu era prea utilată, de fapt pentru producţia de rachiu din alcool de bună calitate, nici nu-i nevoie de prea multe. Mirosul însă trăda că încercatul detectiv nu se înşelase. Se aflau la locul cu pricina.

Un fel de umbră ţîşni pe fereastră afară, şi în clipa următoare se auzi un bubuit metalic.

— Butoaiele cu spirt sînt bineînţeles în curte! le spuse domnul Bouše jandarmilor. Iar cel care a luat-o la sănătoasa era saşiul Sepl.

— Nu-i nimic, punem noi mîna pe el, mîrîi şeful de post. Ei, ce ziceţi, domnule Poltz, de data asta nu v-a mai mers, aţi avut ghinion! Destul ne-aţi dus de nas! Acum însă vi s-a înfundat.

Domnul Bouše însă nu mai intenţiona să piardă vremea de pomană, voia cu orice preţ să vadă de la fereastra pe care fugise Sepl, unde era acesta, dar în clipa aceea în spatele geamului fulgeră o flacără albastră, care străluminã hambarul învecinat.

Domnul Poltz strînse capul între umeri şi se întoarse într-o parte. A înţeles că devotatul Sepl încerca să salveze ce se mai putea.

— Repede! strigă detectivul, dar era prea tîrziu. Cîteva explozii răsunară una după alta cu o repeziciune uimitoare.

Ochiurile de geam din ferestrele atelierului zburară în aer spulberîndu-se, iar jandarmii, cu domnul Poltz cu tot, se văzură nevoiţi să se retragă iute în siguranţă.

De afară, printre trosnetele pîrîitoare ale incendiului se auzi deodată un urlet înfiorător, apoi acoperişul hambarului se prăbuşi în flăcări, şi flăcările începură să cuprindă atelierul.

— Păcat de cîinele ăla domnule Poltz, aruncă, furios, şeful de post.

– Dar şi mai păcat de şasiul Sepl, interveni detectivul Bouše, suspinînd. A rămas şi el acolo, şi fără nici un rost! Căci, vorba ceea, văzusem şi aşa destul!

Ar fi fost zadarnic să încerci să stingi ceva; în cele din urmă jandarmii, domnul Bouše şi arestatul Poltz scoaseră din casă doar lucrurile cele mai necesare. În haosul acela, detectivul descoperi un stelaj cu mostre de bastoane. Era într-adevăr o colecţie frumoasă, şi acum el însuşi le azvîrli în curte.

Casa arse în cea mai mare parte, căci spirtul fusese mult prea mult, iar pompierii sosiră, ca de obicei, mult prea tîrziu. Dar pe meleagurile acestea pustii şi părăsite, pierderea nu însemna cine ştie ce.

— Domnule inspector, i se adresă cu admiraţie şeful de post detectivului Bouše, în timp ce se îndepărtau de locul incendiului, spuneţi-mi, de fapt cum aţi dibuit toată povestea asta?

— Întîmplător, bineînţeles. Dar un pic şi datorită faptului că mi-e drag consilierul nostru, şi pentru că mi-a plăcut atît de mult rachiul acela tămăduitor, care se vinde atît de ieftin în cîrciuma din localitate. Da, acum însă bănuiesc că n-o să mai fie aşa de ieftin. La drept vorbind e păcat, dar vorba ceea, justiţia îşi are căile ei şi n-ai ce-i face, cum obişnuieşte să spună consilierul nostru.

Domnul Bouše privi spre cele cîteva bastoane ce zăceau pe jos aruncate în neştire. Cele mai multe erau rupte în două de roţile pompei de incendiu, care

trecuseră peste ele, doar unul mai era întreg şi nespus de frumos.

Detectivul îl ridică:

— Ce-aţi zice dacă l-aş lua, domnule şef de post? Ştiţi, dacă ne gîndim bine sînt rănit şi, cine ştie, s-ar putea să am nevoie de un sprijin.

– Da bineînţeles, se grăbi să-i răspundă jandarmul. Şi ne abatem niţel şi pe la cîrciumă, nu? Căci, vorba ceea, ar fi păcat ca restul acela să ni-l bea străinii!

În ziua următoare, la direcţia poliţiei, detectivul Bouše îi înmînă solemn bastonul şefului său.

— Dumneata ai înnebunit, domnule Bouše, i se adresă consilierul cu amabilă asprime. Ce-i drept, frumos exemplar, un adevărat *Spaţirştoc*[1], dar povestea asta putea să se sfîrşească mult mai rău decît cu un nas stîlcit! Ai greşit!

— Uneori omul e dator să facă o nouă greşeală, dacă vrea s-o repare pe cea veche, replică detectivul Bouše, şi-i trase un strănut pe cinste. Precum binevoiţi a vedea, nasul a început iar să mă slujească, în ciuda faptului că-i lipit cu plasture.

Şi aşa se face, că pînă la urmă, din concediul cu pricina fiecare s-a ales cu ceva: domnul Poltz cu cinci ani de puşcărie, detectivul Bouše cu o cicatrice pe nas, iar consilierul Vacátko cu un frumos baston de promenadă.

Justiţia îşi are, într-adevăr, căile ei.

[1] Baston de promenadă (lb. germ.)

(2)
BĂILE DE SOARE

sînt binefăcătoare
pentru piele şi nervi
şi alină durerile reumatice;
dar de îndată ce în
clădirea lor e găsit
un cadavru,
pînă şi razele tămăduitoare
ale soarelui împroşcă umbre primejdioase.

Moarta fusese găsită la orele înaintate ale zilei şi abia după aceea se repeziră să anunţe cazul la comisariat; a mai durat un timp pînă să vină poliţia, care la rîndul ei chemase secţia de criminalistică, şi pînă să ajungă, domnii detectivi la capătul liniei douăzeci şi unu, şi pînă să mai urce şi povîrnişul împădurit, presărat cu vile şi grădini, se lăsase întunericul.

Ei bine, prin această beznă umblau acum, împleticindu-se, domnii Mrázek şi Brůžek, înjurînd şi blestemînd pe înfundate, căci povestea asta nu era deloc pe placul lor. Amîndoi duceau cîţiva anişori în cîrcă şi nici unul nu dorea să-şi istovească puterile bătînd nişte locuri pe unde nu puseseră piciorul în viaţa lor.

— Ce mai, în pustietatea asta măturată de vînturi, omorul e obligatoriu, spunea domnul Mrázek ori de cîte ori se oprea la cîte un cot de drum ca să-şi mai tragă un pic sufletul.

— Omorul ca omorul, poate nici nu-i obligatoriu, dar damblaua nu se poate să nu-l lovească pe om cînd urcă această pantă, îl corectă la un moment dat, cu gravitate, domnul Brůžek.

— Aşa-i tot raionul nostru, ţinu să precizeze poliţistul de la comisariatul circumscripţiei în cauză, cu evidentă mîndrie în glas; îl ungea la inimă faptul că domnii de la secţia de criminalistică gustă şi ei o dată din

amarul pe care e nevoit să-l înghită un gardian de rînd pînă să-i mijească speranţa la o avansare neînsemnată. Desigur, ar fi fost mai comod pentru dumneavoastră dacă aţi fi mers cu tramvaiul pînă la Krč şi de-acolo în sus, spre Lhotka, dar era niţel cam peste mină. Ăsta e un cartier nobil domnilor, pe aici oamenii au maşină mică.

În sinea lor, detectivii îşi spuneau că şi ei au maşină mică, numai că luxul de a o folosi nu şi-l pot permite decît atunci cînd sînt însoţiţi de domnul consilier. Cînd li se comunicase cazul era tîrziu şi domnul Brůžek hotărîse să nu mai tulbure liniştea bătrînului şef, cine ştie, s-ar putea să fie un caz cît se poate de banal, şi e mai bine să meargă ei înainte să vadă despre ce-i vorba.

În sfîrşit, ajunseră pe culmea dealului şi deodată întunericul deveni mai rar. Părăsiră drumul îngust ce lega, de bună seamă, intrările tuturor grădinilor şi vilelor, şi se treziră în faţa unei porţi înalte de fier, prin care, aşa cum se menţionează de obicei în procesele verbale, se pătrundea spre locul crimei.

Era o vilă nouă, cu o înfăţişare stranie, acoperită de o uriaşă cupolă de sticlă ce strălucea la lumina lunii.

— Ăsta-i un observator astronomic, nu-i aşa? spuse domnul Mrázek, cu aerul omului iniţiat.

— Nu, acestea-s băile Soarele-dătător-de-sănătate.

— Cum? ripostă intrigat detectivul.

— Aşa le spune, reluă calm gardianul, şi se grăbi să deschidă poarta.

— O crimă la baia de soare, mormăi domnul Brůžek.

— Ce-o să se mai minuneze mîine domnul consilier!

Deocamdată însă se minunau domnii detectivi. Gardieni erau aici cu nemiluita. Pentru comisariatul unui cartier, aflat la marginea capitalei, omorul e un mare eveniment; aşa se face că veniseră aici toţi acei care fuseseră de serviciu în ziua respectivă.

Detectivii intrară mai întîi într-o hală rotundă şi ciudată, cu multe uşi de jur împrejur; de aici, gardianul îi conduse la etajul întîi, sub cupola aceea de sticlă pe care era aprins un singur bec ce-şi arunca lumina palidă peste două şiruri de paturi, despărţite între ele de un perete din scîndură subţire. La capătul unuia dintre şiruri, pe un pat îngust, zăcea un trup omenesc acoperit cu un cearşaf.

Într-un colţ al spaţioasei încăperi stăteau doi oameni îmbrăcaţi în halate albe, un bărbat şi a femeie, zdruncinaţi de cele întîmplate, care aşteptau cu înfrigurare să vadă ce miracol aveau să săvîrşească domnii cu gambetă neagră.

Numai că în intenţia celor doi detectivi nu era să facă nici un fel de miracol. Veniseră pur şi simplu să vadă cum stau lucrurile, pentru a-i putea prezenta dimineaţa un raport amănunţit şefului lor. Şi unul şi celalt nutreau într-un colţ al inimii o speranţă firavă, pe care bineînţeles nu şi-o împărtăşeau: anume, că ar fi grozav dacă o dată cu raportul i-ar putea comunica şefului, aşa, ca într-o doară, că ucigaşul a fost găsit, şi la porunca domnului consilier, poate fi adus oricînd... Asta ar fi o lovitură nemaipomenită şi amîndoi se gîndeau la ea cu înverşunare, în ciuda faptului că arborau un aer liniştit.

— Sînt sergentul major Trîmbiţă, tună deodată o voce puternică în spatele lor, şi cei doi tresăriră. Raportez că domnul Šulc, patronul băii, aici de faţă, ne-a chemat să ne spună că au găsit aici o femeie moartă, iar doamna Šulcová, patroana băii, aici de faţă, ne-a confirmat că azi la orele şase seara, cînd de obicei baia se închide, pe una din sofale cineva nu se ridicase, iar dumneaei, adică patroana Šulcová, aici de faţă, acolo în colţul încăperii, s-a dus să vadă mai de aproape şi... Şi restul o să vă spună dumneaei personal. Patroană Šulcová, apropiaţi-vă!

Doamna în halat alb suspină zgomotos şi la chemarea aceasta atît de gravă şi atît de solemnă, înaintă cu pas tremurător spre mijlocul uriaşei încăperi.

Domnii Brůžek şi Mrázek îi mulţumiră bravului sergent-major clătinînd doar din cap şi preferară să vadă mai întîi cadavrul.

Era o femeie între două vîrste, cu o faţă destul de frumoasă; părea că doarme; numai pe frunte avea o rană mică, rotundă, puţin însîngerată.

Un tînăr medic din cartier, care venise să constate decesul, se făcu auzit cu sfială:

— Doctorul dumneavoastră o să vă explice, fără îndoială, mai bine; ceea ce pot eu să vă spun e că doamna în cauză e moartă de cîteva ceasuri. Niciodată n-aş fi crezut că o perforaţie de proiectil poate provoca o rană atît de curată.

— Într-adevăr, frumoasă rană, încuviinţă domnul Mrázek. Numai că aici nu-i vorba de o perforaţie…

Şi se grăbi să ridice, cu băgare de seamă, capul decedatei. Perna era curată, fără nici o pată de sînge; glonţul nu străpunsese craniul ca să iasă prin ceafă.

Domnul Brůžek se întoarse să vadă unde ar fi putut să stea făptaşul. Probabil în spatele peretelui de scîndură ce înjumătăţea spaţioasa încăpere rotundă, despărţind astfel secţia bărbaţi de secţia femei. A tras, fără doar şi poate, peste paravanul de scîndură, ceea ce înseamnă că a stat în picioare pe sofaua din partea cealaltă. Fără voia lui, detectivul se uită ceva mai sus, dar acolo nu. mai era decît sticla cupolei, în spatele căreia apăruseră primele stele.

— Mda, ia să vedem noi cum s-au petrecut lucrurile. Cînd aţi auzit focul de armă doamnă… hm… Šulcová? întreba detectivul Mrázek.

— Eu, mă rog frumos, n-am auzit nimic, răspunse femeia încet, dar categoric. Ştiţi, eu nu stau tot timpul aici.

— Dar soţul dumneavoastră?

— Nici eu n-am auzit nimic, mormăi bărbatul, de undeva dintr-o parte a încăperii.

— Aşadar, nici dumneavoastră n-aţi fost aici tot timpul… Bun… Atunci cine a auzit focul de armă?

Se aşternu o tăcere adîncă.

— Cineva a trebuit totuşi să-l audă, nu? repetă întrebarea detectivul. Dacă nu mă înşel se aflau aici nişte oameni…

Şi din nou o tăcere şi mai adîncă.

— Probabil că nimeni n-a auzit nimic, mormăi din nou patronul.

Domnul Mrázek îşi roti privirea în jurul lui.

— Unde era sofaua? Exact în locul unde se află acum? se adresă el patroanei.

— Da, răspunse femeia.

— Şi de ce mă rog nu era aliniată cu celelalte?

— Era! ripostă cu fermitate patroana.

— Dar acum nu e! Cine a mişcat-o?

— Probabil atunci cînd am încercat s-o ridicăm, mormăi pentru a treia oară soţul din colţul său.

— Cum? Dumneavoastră aţi ridicat-o? De ce? Te pomeneşti că aţi şi dus-o ceva mai încolo, nu-i aşa? interveni domnul Brůžek.

— Mai întîi, ca să zic aşa, am vrut s-o trezim, adică eu, începu să povestească băieşiţa; dar văzînd că nu se mişcă i-am tras de pe faţă cearşaful… în clipa aceea, Dumnezeule Hristoase, parcă ar fi dat trăsnetul în mine!

— Un moment, spuneaţi că avea faţa acoperită… De ce?

— Aşa fac unii pacienţi, să se ferească de soare. Dumneaei nu era decît puţin acoperită…

Domnul Mrázek apucă de un colţ al cearşafului: era găurit.

— Arătaţi-ne, întocmai, cum stătea cearşaful.

Băieşiţa se apropie de moartă cu groază în ochi. Încercă să-i pună cearşaful pe faţă dar mîna îi tremura de spaimă.

— În afară de această doamnă, cine a mai fost aici?

— Azi a fost multă lume, rosti cu o voce dogită băiaşul. Spre seară, bineînţeles, s-a mai împuţinat. Doamna a venit… ştiţi pe doamna asta noi o cunoaştem de mai multă vreme, doamna Wintrová e de cîteva luni clienta noastră permanentă… Adică… era… Deci, dumneaei a venit pe la două după-amiază şi, mă rog, s-a întins la soare… Pe urmă, s-a dus o dată jos în camera de odihnă, asta ştiu precis, şi după un timp s-a întors aici… ştiţi, aici e foarte cald, şi din cînd în cînd doamnele şi domnii se duc să se întindă puţin la răcoare… Şi cum vă spuneam, a venit înapoi şi n-a mai plecat… O fi adormit.

— Pe vecie, îl completă domnul Brůžek, înnegurîndu-se la faţă.

Domnul Mrázek îşi înălţă privirea:

— Aşadar, nici unul dintre dumneavoastră n-a auzit împuşcătura!… Şi totuşi, femeia asta a fost împuşcată aici, în această încăpere… Nu vi se pare ciudat? Nu? Mie însă mi se pare ciudat. Şi încă foarte ciudat!

Şi din nou se aşternu tăcerea sub misterioasa cupolă de sticlă, şi toată lumea se uita atent la cei doi în halat alb.

— Cine a mai fost aici în afară de… moartă? Să ne daţi o listă exactă a tuturor acelor care au fost aici. Aţi înţeles?

Băieşiţa dădu din cap aprobator, dar soţul ei se grăbi să intervină bodogănind:

— Da ce, parcă îi cunoaştem pe toţi?

— Undeva trebuie să aveţi trecut numele lor, nu?

— Unde să le avem? Aţi mai auzit dumneavoastră vreodată să se înscrie numele oamenilor, atunci cînd se duc, de pildă, la bazinul de înot? La fel e şi la băile de soare… Pe unii îi cunoaştem, pe alţii nu… Aici vine cine vrea…

Detectivii făcură un scurt schimb de priviri. Ehei, aşa cum stau lucrurile aici, se pare că nu vor avea prilejul să-i prezinte domnului consilier raportul cu privire

la săvîrşirea crimei şi totodată să i-l servească şi pe făptaş. Nu, nu, situaţia e mult mai complicată decît îşi închipuiseră ei. Toată baia asta e, într-un fel, ciudată... Ca să nu mai vorbim de cei doi în halat alb!

Domnul Mrázek se duse repede să telefoneze. Nu era nimic de făcut, trebuia chemat medicul legist, fotograful, ce mai, toată echipa de serviciu a secţiei de criminalistică; domnul Brůžek poate să stea de vorbă cu băieşiţa, între timp el îşi va nota numele clienţilor de care băiaşul îşi aduce aminte că au fost aici în această după amiază. Va fi desigur o treabă anevoioasă şi de lungă durată.

Cînd tîrziu, după miezul nopţii, cei doi detectivi părăseau misterioasa clădire a băilor de soare şi se poticneau de rădăcinile copacilor, rătăcind printre gardurile vilelor şi grădinilor de pe povîrnişul împădurit ce domină cartierul Podolí, domnul Brůžek spuse oftînd:

— Cum văd, pe bătrîn, ce-i drept, n-o să trebuiască să-l trezim, dar nici mîine dimineaţă n-o să-i spunem mare lucru.

Domnul Mrázek, pe care colac peste pupăză îl mai strîngeau şi pantofii, adăugă cu întristare:

— Da, băiete, adevărul e că. ni se cam urcase la cap!

Şi tăceau amîndoi, meditînd adînc, fiindcă-şi dădeau seama că şi unul şi celălalt avuseseră de fapt aceeaşi intenţie: să i-l aducă domnului consilier pe ucigaş „aport”, ca pe un iepure vînat la iuţeală.

Constataseră, în afară de orice îndoială, doar numele şi pronumele moartei, apoi ciudata împrejurare că nimeni din personalul băii nu auzise nimic, acelaşi lucru fiind de bună seamă valabil şi pentru clienţii din ziua respectivă; de asemenea faptul că femeia fusese ucisă cu un foc de armă drept în frunte, şi că dintre persoanele ce se aflaseră în ziua aceea la băile de soare, pot fi găsite deocamdată doar patru, ale căror nume şi adrese aproximative le cunoştea băiaşul. Mai

constataseră în plus, că sofaua pe care zăcea cadavrul fusese mutată de la locul ei şi, abia după un şir întreg de tocmeli îndelungate au izbutit s-o plaseze, chipurile, la locul ei, aşa cum se aflase iniţial. Şi celelalte sofale fuseseră mişcate, băieşiţa afirmînd că se prăbuşise peste ele de atîta groază, în clipa în care a găsit-o pe doamna Wintrová moartă, dovedind acest lucru cu o vînătaie mare pe picior.

Nu încape nici o îndoială că asasinul şi-a împuşcat victima în încăpere, căci părea cu neputinţă s-o fi adus acolo gata moartă. Unicul moment în care omorul putea fi comis a fost probabil atunci cînd toţi clienţii plecaseră şi ea rămăsese acolo singură. Fireşte, în măsura în care, la plecarea oaspeţilor, mai era încă în viaţă…

După ce lămuriră toate astea împreună, domnul Brůžek declară solemn că se duce la o ciorbă de burtă matinală, căci nu mai avea nici un rost să meargă acasă să se culce, ca să nu mai vorbim de faptul că, probabil, somnul nici nu s-ar mai fi lipit de el. Pînă şi un copil de ţîţă îşi poate da seama, că, la un loc, nu aflaseră mai nimic. Iar domnul consilier nu-i un copil de ţîţă.

Domnul Mrázek aprobă cu entuziasm intenţia colegului său şi, înainte de ciorbă, trase pe gît un rom mare, căci precum se ştie, alcoolul face mintea mai ageră. După aceea, ţinu să sublinieze că încă nu-i totul pierdut, deoarece întunericul îi împiedicase să cerceteze lucrurile aşa cum s-ar fi cuvenit. De pildă, nu ştiu încă nimic despre doamna Wintrová şi de aceea nici n-au cum să bănuiască cine anume ar putea fi interesat de moartea ei.

— E greu al dracului să anchetezi un caz numai aşa de mîntuiala, şi ucigaşul să-ţi pice pleaşcă în mînă. Ce mai, asta-i situaţia, băiete. Chilipirul nu-i de noi. Pînă nu ne scoatem sufletul umblînd, nu aflăm nimic.

Drept care, mai traseră cîte un rom, apoi se duseră la direcţie să întocmească raportul pentru domnul consilier. Dimineaţa devreme, domnul Mrázek porni în

căutarea adreselor indicate de patroana băii, iar domnul Brůžek se întoarse la vila cu pricina, pentru a încerca să găsească pe lumină de zi acel capăt de fir de care ar fi putut eventual să tragă. Mrázek îl lua cu el pe colegul Bouše şi se îndreptară mai întîi spre locuinţa domnului Winter. Le deschise un domn somnoros care-şi trase la iuţeală peste cămaşa de noapte un halat de casă; avea faţa mototolită, iar privirea lui era tulbure şi împrăştiată. Părea că adormise abia spre dimineaţă.

După ce domnii detectivi îşi întoarseră reverul hainei, domnul Winter clătină din cap:

— Da, am înţeles, aţi venit din pricina soţiei mele, nu-i aşa?

Domnul Mrázek începu să adulmece bănuitor:

— Cum? Dumneavoastră ştiţi?

— Tocmai că nu ştiu, răspunse domnul Winter şi le făcu semn să pătrundă în casă. Îi conduse într-o cameră de oaspeţi, cu un bufet mare, de pe vremuri, şi îi pofti să ia loc pe canapeaua cu spetează îmbrăcată în catifea.

— Nu ştiu de ea, dar îmi închipui… reluă amfitrionul, petrecîndu-şi mîna peste faţă, cu un aer obosit.

— Ce vă închipuiţi? întrebă la obiect domnul Mrázek. La orice s-ar fi aşteptat detectivul, dar în nici un caz la calmul cu care vorbea acest om despre soţia sa moartă. În acest timp domnul Bouše îşi arunca ochii prin odaie.

— Îmi închipui că a fugit, răspunse liniştit domnul Winter.

— Cum? izbucni detectivul, uluit. Cine a fugit? Soţia dumneavoastră?

— Fireşte că soţia mea. La drept vorbind mă şi aşteptam la acest lucru.

— Avea, ca să zic aşa, vreun motiv?

— Bineînţeles că nu. Dar a înnebunit. Ca să fie clar, e nebună după altul.

Domnul Bouše se ridică de pe scaun, şi începu să umble agitat, în timp ce stăpînul casei îl urmărea cu duşmănie.

— Care-i odaia soţiei sau... dormitorul dumneavoastră?

— Ce doriţi să vedeţi acolo?

— Nimic, decît să ne uităm, atîta tot. Poate găsim ceva care... hm... ar confirma... ca să zic aşa, spusele dumneavoastră.

Domnul Winter îşi pierdu, vizibil, siguranţa de sine şi se ridică în picioare:

— E mare dezordine acolo... Am încercat să adorm şi...

— Aţi reuşit? îl întrebă, compătimitor, detectivul Mrázek. Luaţi loc, vă rog, colegul se duce singur să se uite. Spune-ţi-mi, soţia v-a lăsat vreun mesaj?

— Nu mi-a lăsat nimic. Dar ieri n-a dat deloc pe-acasă. Aşa că... e limpede.

— Şi unde credeţi că a fugit? La părinţi, cum fac de obicei cucoanele?

— N-are părinţi. Cred că, pur şi simplu, a fugit... şi atîta tot. De altfel, voia să divorţeze de mine...

— Pentru cine?

— Ei, dacă aş şti! L-aş...

— Ce profesiune aveţi?

— Sînt reprezentantul firmei Singer — maşini de cusut...

— Asta e o profesiune paşnică, spuse domnul Mrázek, încercînd să-i zîmbească întristatului şi mîniosului soţ.

Domnul Bouše se întoarse din dormitor aducînd cu el un vraf de hîrtii.

Stăpînul casei roşi:

— Cum aţi dat de ele?

— Ei, obişnuinţa... Vasăzică, eraţi în corespondenţă cu soţia dumneavoastră...

— Da, nu vorbeam, şi de aceea ne scriam.

— Remarcabil procedeu. Mulţi soţi v-ar invidia pentru asta, spuse detectivul Bouše, dintr-o convingere profundă.

— Da… într-adevăr… soţia mea a înnebunit. Închipuiţi-vă că povestea asta ţine de vreo jumătate de an sau cam aşa ceva. Dintr-o dată parcă s-ar fi schimbat, şi nici nu mi-a ascuns faptul că inima ei aparţine de-acum încolo altuia. Am crezut că-mi pierd minţile. Am încercat s-o iau cu binele…

— Dar şi cu răul, îl completă domnul Mrázek, cu serviabilitate.

— Nu mi-am permis nici un act de violenţă, deşi socotesc că, în cazul meu, bărbatul ar fi trebuit… Şi domnul Winter strînse pumnii cu atîta putere de i se albiră degetele la încheieturi. Părea să fie un om aprig la mînie.

— Unde aţi fost ieri? aruncă deodată domnul Bouše, ca din puşcă.

— Unde să fi fost? se minună interogatul. Într-o călătorie de afaceri.

— Şi astăzi de ce nu sînteţi?

— Pentru că la noi nu se pleacă în fiecare zi. Şi în afară de asta am aşteptat-o şi, văzînd că nu vine… Ştiţi, am avut o noapte îngrozitoare, spre dimineaţa abia, am înţeles că nu se mai întoarce… Vă daţi seama că n-am mai fost în stare să plec să vînd maşini de cusut într-o asemenea situaţie. Ca să vinzi maşini de cusut e nevoie de linişte şi concentrare.

— Domnule Winter, vă rog să vă îmbrăcaţi şi să mergeţi cu noi la direcţia poliţiei ca să întocmim un proces verbal.

Stăpînul casei se ridică de pe scaun, făcu o uşoară plecăciune, apoi se retrase în dormitor.

Domnul Mrázek, postat în pragul uşii întredeschise, întreţinea cu el o conversaţie obişnuită. Îl întrebă cum merg afacerile, afirmînd că după felul cum arată casa, domnul Winter trebuie să fie, fără îndoială, un om

înstărit; îl întrebă apoi dacă soţia era cheltuitoare... Nu-l interesau cîtuşi de puţin răspunsurile domnului Winter, ci pur şi simplu, dorea să-l audă, ca în felul acesta să fie sigur că amfitrionul nu încearcă să fugă. Dar, de bună seamă, domnul Winter era mult prea întristat ca să se gîndească la aşa ceva. Reveni îmbrăcat cu acea eleganţă prin care excelează reprezentanţii comerciali ai marilor firme, şi, declară că se află întrutotul la dispoziţia domnilor detectivi.

În vestiar, pe unul din pereţi, atîrna o sabie şi o cască militară veche. Domnul Bouše se opri în dreptul lor cu o privire întrebătoare, iar stăpînul casei se grăbi să-l lămurească:

— O amintire din timpul războiului.

După care ieşi pe coridor şi încuie uşa cu grijă.

La direcţia poliţiei, domnul Mrázek găsi un mesaj: să-l cheme de urgenţă pe colegul Brůžek, care se afla de dimineaţă la băile de soare.

— Ceva nou? îl întrebă cu înfrigurare.

— Da. Am numele şi adresa bărbatului despre care se spune că ar fi fost amantul decedatei. În orice caz, un lucru e sigur: se întîlnea cu ea la această baie. În rest, nu-mi place băiaşul nici soţia lui.

— Mie, deocamdată, nu-mi place nimic, încheie convorbirea domnul Mrázek, şi puse receptorul în furcă.

După aceea porni în căutarea lui Jan Rákos, amantul doamnei Wintrová, domiciliat în cartierul Smíchov.

Îşi închipuise că lucrurile vor merge tot aşa de simplu cum au mers cu domnul Winter. O să stea un pic de vorbă cu el, pe urmă îl invită să meargă la direcţie. Numai că domnul Rákos, un bărbat de treizeci de ani, funcţionar la societatea de asigurări Slavia, era, cum se spune, ţintuit la pat. Mama lui confirmă că fiul ei nu fusese în stare cu o zi înainte să meargă la serviciu, deoarece avea ameţeli şi totul se învîrtea cu el; de aceea a dat fuga după doctor, căci băiatul voia cu orice preţ să

se dea jos din pat, dar avea o temperatură atît de mare, încît ea nu l-a lăsat.

Domnul Mrázek era neîncrezător, şi totuşi doamna părea demnă de toată încrederea. În afară de asta mai pretindea ca în cursul după-amiezii de ieri venise pe la ei un domn de la societatea de asigurări să se intereseze de soarta băiatului. În timp ce detectivul stătea pe un scaun lingă patul tînărului, veni şi doctorul care confirmă că gripa îl doborîse pe pacient cu o zi înainte. Peste o săptămînă însă, va fi iar pe picioare fi bine dispus; o asemenea boală, spre sfîrşit de primăvară, nu e nimic deosebit.

— Dar, pe cîte ştiu, dumneavoastră faceţi destul de des băi de soare, nu-i aşa? întrebă domnul Mrázek.

Bolnavul dădu din cap aprobator, la care doctorul se grăbi să menţioneze că bronzatul acum e o mare prostie, de pe urma căreia te poţi alege, cel mult, cu o răceală zdravănă. De bună seama, în calitatea sa de medic de cartier nu ştia nimic despre băile Soarele-dătător-de-sănătate.

După plecarea lui, domnul. Mrázek îl întrebă pe bolnav:

— Spuneţi-mi, vă duceţi singur la aceste băi?

— Da.

— Şi tot singur plecaţi?

— Da, dar de ce…

— Şi cu cine vă întîlniţi acolo?

Tînărul Rákos tăcu un timp, apoi rosti, arborînd un aer de om nefericit:

— De ce vreţi să ştiţi?

— Asta o să aflaţi. O cunoaşteţi pe doamna Wintrová?

Bolnavul încuviinţă, dînd din cap.

— În intimitate?

Bolnavul se văzu silit şi de data asta să dea din cap aprobator.

— Şi abuzaţi de faptul că soţul ei nu ştie de existenţa dumneavoastră, nu-i aşa?

— Ba ştie. Toni e o femeie foarte cinstită şi i-a mărturisit totul. Dacă el ar fi acceptat divorţul, de mult am fi aparţinut unul altuia! Fiindcă, ştiţi, noi doi ne iubim.

Rostise aceste cuvinte cu mîndria îndrăgostiţilor, încît detectivul, înduioşat, clătină din cap în semn de compasiune.

— **Şi,** spuneţi, nu **v**-a trecut niciodată prin minte că ar fi mai bine că această legătură să înceteze... adică să **nu** mai fie, **mă înţelegeţi, nu-i aşa?**

— Nu nu vă înţeleg. Eu... eu sînt bucuros că ea... e aşa cum e.

— Dar, ştiu eu, uneori poate că vă deranja un pic să vă ştiţi mereu urmărit de un soţ gelos şi să fiţi veşnic obligat să vă ascundeţi. Ce-i drept, acolo, la baie, e destul de frumos, dar nu cred că era totuşi un loc prea agreabil.

— Într-adevăr, nu era. Deocamdată însa n-avem altă posibilitate. Ştiţi, mama mea... Cum să vă spun... Pe scurt, nu pot s-o aduc aci. Eu sînt un om onorabil şi ea la fel!

— Mda, domnul Winter e şi el o persoană onorabilă, aşa că avem de-a face cu un superb triunghi... onorabil... Şi asta e tot ce poate fi mai rău, adăugă domnul Mrázek, ca un om eu experienţă: Spuneţi-mi, nu aţi avut cumva ieri o întîlnire eu doamna Wintrová?

Tînărul se făcu roşu ca para:

— Da... ştiţi... trebuia. Ca de obicei. Dar eu... eu n-am putut să mă duc. Sper că a înţeles... Dar de ce mă întrebaţi de toate astea? Am fost cumva denunţat de soţul ei?

— Nu, nici vorbă de aşa ceva. Îi anchetăm însă pe toţi care frecventau băile de soare. Deocamdată, vă las cu bine!

La circumscripţia de poliţie, domnul Mrázek ceru atenţie sporită asupra locuinţei domnului Rákos, şi se

asigură ca medicul să-l viziteze zilnic pe bolnav. Dacă s-ar întîmpla să nu-l găsească acasă, să înştiinţeze numaidecît poliţia.

Partea mai proastă era că la direcţie nu-l mai găsi pe domnul consilier, care, potrivit informaţiilor, plecase personal la locul crimei. Asta însemna că domnul Mrázek avea să bată iar drumul acela nenorocit şi primejdios, printre grădini, pînă sus, pe culmea dealului unde era instalată baia de soare.

Ajuns la destinaţie, consilierul găsi pe poartă un bilet$_t$ întocmit cu propria-i mînă de detectivul Brůžek:

DIN MOTIVE OFICIALE
AZI BRONZATUL SE SUSPENDĂ.

Făcuse asta, spre marea mîhnire a patronului şi a soţiei sale, furios un pic pe faptul că nu aflase de la ei nimic de Doamne ajută.

Domnul consilier ascultă cu atenţie o expunere din care reieşea că acest ciudat sanatoriu fusese construit de un anume domn Habinger, entuziast adept al tratamentului cu raze solare, şi că mai construise dumnealui asemenea clădiri şi în străinătate. Admiraţia lui pentru radiaţia solară a fost însuşită întru totul de salariaţii şi discipolii săi, actualul patron şi soţia acestuia, care au ţinut să-i declare domnului consilier că numai un încuiat ar putea să nu simtă că toată sănătatea e ascunsă în binefăcătoarea radiaţie solară, care vindecă toate bolile şi în primul rînd cele de piele şi reumatismul articular; sub cupola de sticlă ea dă naştere unei călduri de-a dreptul tropicale şi în acelaşi timp nu produce nici un fel de arsuri. Clienţii băilor Soarele-dătător-de-sănătate se remarcă printr-o vioiciune neobişnuită şi prin aceea că nu se înnegresc ca toţi zăpăciţii ce aleargă pe malul rîului în costum de plajă. Aici, bineînţeles, oaspeţii se expun la soare despuiaţi şi atunci cînd obosesc se

înfăşoară în cearşaf şi se duc jos, în sala de odihnă, unde se servesc şi băuturi răcoritoare.

— Ca de pildă? întrerupse domnul consilier instructiva şi interesanta expunere.

— De pildă… ce comandă clientul. Cel mai frecvent însă apă cu sirop. Sau vin.

— Interesant, spuse consilierul, şi-l îndemnă pe patron să continue.

— Oaspeţii îşi au aici cabinele lor, întreţinute într-o curăţenie desăvîrşită, precum se poate convinge personal domnul consilier de poliţie. Aici clientul se dezbracă, iar sub cupolă se expune razelor binefăcătoare ale soarelui, asigurîndu-şi astfel o sănătate de fier…

— Ori e găsit mort, cu fruntea găurită, interveni consilierul.

— Un caz regretabil, bolborosi patronul. Ştiţi e prima dată cînd se întîmplă aşa ceva.

— Ei, da, asta ar mai lipsi, să se întîmple de mai multe ori! Şi… mai departe?… Ce urmează după ce clientul a zăcut destul la soare şi, eventual, şi-a stins setea, pe săturate?

— Ştiţi, la noi se bea cu sobrietate… Cum vă spuneam, oaspetele se duce în cabina lui.

— Unde, eventual, primeşte o vizită!

— Vă rog, asta… asta e… aproape exclus.

— Aproape! Dar nu absolut. Doamna Wintrová se întîlnea aici cu domnul Rákos. Da sau nu?

— Da… Dar… ştiţi… numai ei!

— Ba şi ceilalţi, numai că în alte cazuri povestea nu s-a încheiat cu o crimă, rosti cu asprime consilierul. Unde aveţi restul personalului?

Restul personalului se alcătuia dintr-un grădinar prostănac şi totodată slugă la toate, de la care nu aflară prea mare lucru, şi dintr-o femeie bătrînă ce venea aici numai seara la curăţenie şi care în ziua precedentă se prezentase la servici după ce povestea se consumase.

Consilierul nu prea avea motive de mare bucurie. Zadarnic umblase domnul Brůžek prin jurul clădirii, zadarnic îi chestionase el pe vecini, nimeni nu ştia nimic, nimeni nu auzise nimic, de altfel aici e veşnic forfotă şi animaţie, oamenii vin şi pleacă; unii cu maşina, alţii chiar cu trăsura.

Domnul consilier se plimba de colo pînă colo pe sub cupola de sticlă uitîndu-se morocănos la peretele de scîndură nu prea înalt, care despărţea secţia bărbaţi de cea a femeilor, şi care, fără îndoială, oferea destule prilejuri ca domnii şi doamnele să se vadă reciproc.

— Aşa ceva nu era îngăduit, mă rog frumos, aici veneau persoane onorabile, ripostă ofensată patroana, după ce consilierul îi împărtăşi observaţiile sale.

— Scumpă coniţă, aici a venit şi ucigaşul, iar pentru mine ucigaşul nu-i deloc o persoană onorabilă, vă rog să binevoiţi a lua act de acest lucru. Şi, în general, binevoiţi a lua act că toţi cei de faţă sînteţi bănuiţi de omor, pentru că mie mi se pare de-a dreptul straniu şi neverosimil faptul că nimeni nu ştie nimic şi nimeni n-a auzit nimic, cu toate că această femeie a fost împuşcată şi, iertat să-mi fie, focul de armă se aude al dracului, nu credeţi?

Patroana îşi făcu semnul crucii de-a adevăratelea şi asta n-avu darul să-l impresioneze prea plăcut pe domnul consilier. Experienţa îi spunea că indivizii care arborează aerul cel mai cucernic şi cel mai nevinovat sînt întotdeauna cei mai mari ticăloşi.

Sosi şi domnul Mrázek şi îi prezentă şefului său un raport foarte temeinic, de natură să-l bucure nespus pe consilier. De fapt, se bucurase el de azi dimineaţă pentru că subalternii îl lăsaseră peste noapte să doarmă. Acum, mulţumirea lui crescu şi mai mult, şi cuvintele de laudă adresate fără zgîrcenie celor doi detectivi, îi făcură pe aceştia să se împurpureze la faţă, de fericire.

— Asta zic şi eu anchetă, dădu din cap, satisfăcut consilierul Vacátko: Deci, un triunghi de toată

frumuseţea, desenat parcă pe hîrtie. Cu alte cuvinte, avem acasă tot ce ne trebuie, nu credeţi?

Detectivul Brůžek se răsuci neliniştit:

— Eu, dacă mi-aţi permite, n-aş crede că lucrurile stau chiar aşa, domnule consilier.

Consilierul clătină din cap, în semn de încuviinţare.

— Nici eu, dragul meu, nici eu. Şi dacă îmi daţi voie, vă spun şi eu ceva interesant. Femeia asta a fost împuşcată cu o armă de calibru mic, — uneori i se spune „flobertka” — iar focul n-a fost tras din imediata apropiere, ci, dimpotrivă, de la distanţă.

Şi făcînd această afirmaţie, consilierul se uită la peretele de scîndură despărţitor; apoi, urcîndu-se pe patul opus, privi pe deasupra sofaua, pe care, cu o zi înainte, fusese găsită femeia moartă.

— De aici… eventual… Cine poate şti! Specialiştii noştri pretind că perforaţia de la distanţă mai mare a fost posibilă numai datorită faptului că respectivul n-a tras cu pistolul ci… cu puşca. Da, domnilor, cu puşca! Şi ştiţi ce înseamnă asta, să te strecori pînă aici cu o puşcă ascunsă sub cearşaf, să împuşti o femeie, în aşa fel încît nimeni să nu vadă şi nimeni să nu audă nimic, şi apoi s-o ştergi cu puşca aşa cum ai venit? Gogomănie mai mare nici că se poate.

Îşi şterse fruntea de transpiraţie, căci sub cupolă era o căldură zăpuşitoare, şi le făcu semn detectivilor să-l urmeze. Fără să scoată o vorbă ieşiră toţi trei în grădină.

— Şi-acum, ce facem, domnilor?

Detectivul Mrázek oftă:

— Eu unul, nu mai am nimic de adăugat la cele ce am spus. Într-adevăr, persoanele care au fost ieri aici, nu ştiu nimic. Iar doi dintre ei au fost chiar după amiază, de unde se poate deduce că povestea s-a întîmplat abia tîrziu, spre seară.

— Mda, numai că această presupunere nu corespunde, răsuci din cap consilierul. Doctorul nostru,

Vejvoda — şi acestuia putem să-i dăm crezare, — pretinde că moartea s-a produs mai curînd în primele ore ale după-amiezii. Şi a mai spus că glonţul găsit în creierul femeii era ca un bob de mazăre, dar suficient ca să omoare un om. Precum vedeţi, moartea nu-i pretenţioasă domnilor, se mulţumeşte totdeauna eu puţin.

— Domnule consilier, obiectă, după un scurt timp de reflectare, detectivul Brůžek; pe cîte ştiu, arma de calibru mic e demontabilă. Dacă îi scoţi ţeava te mişti cu ea foarte uşor, oriunde.

— Bine, bine. Dar aş vrea să ştiu dacă dumneata îţi poţi imagina că un individ care vrea să ucidă, începe, cu puţin înainte de a comite fapta, să-şi demonteze puşca într-o încăpere, în care, din clipă în clipă, poate da buzna cineva?!? Sau mai bine zis, într-o încăpere în care se mai află cineva?!?

Detectivul oftă neputincios.

— Mda, şi întrucît a fost vorba de un triunghi, avem în rezervă doi suspecţi, nu-i aşa? reluă consilierul.

— Ca întotdeauna în astfel de cazuri, se grăbi să încuviinţeze, cu servi abilitate, detectivul Mrázek: soţul şi amantul.

— Şi pe care l-ai lua dumneata în consideraţie?

— E greu, domnule consilier. În cazul acesta trebuie mers pe urma alibiului, şi, din păcate, îl au amîndoi; amantul are chiar unul solid.

— În măsura în care mama lui poate fi crezută că, într-adevăr, feciorul ei n-a dat o fugă pînă aici ca să-şi omoare iubita.

— Da, aveţi dreptate, asta e, ca să zic aşa… factotum… Dar ştiţi, şi soţul putea să se întoarcă din voiaj, pe neaşteptate…

— Şi să se repeadă pînă la baie ca s-o ucidă. Perfect. Numai că pe amant personalul băii îl cunoaşte şi toţi pretind că ieri nu l-au văzut venind aici. De domnul Winter i-aţi întrebat?

— Pînă acum n-am avut prilejul, piui sfielnic detectivul Brůžek.

— Ei, atunci să spun şi eu ceva, domnii mei, rosti pe un ton solemn consilierul Vacátko, dar n-apucă să spună nimic, fiindcă în clipa aceea ieşi din clădire băiaşul, şi fără a ţine seama de faptul că domnii discutau în secret, porni ţintă spre ei.

— V-aş ruga, respectuos, daca se poate, Să dăm jos biletul acela de pe poartă. Ştiţi, noi ţinem localul cu chirie şi dacă nu profităm de sezon, ieşim în pierdere. Noi sîntem nevinovaţi!…

Consilierul îşi înalţă sprîncenele, semn cunoscut al nemulţumirii lui, dar, deodată, făcu un semn cu mîna şi spuse:

— Bine, daţi-i drumul, deschideţi prăvălia!… Domnul Brůžek rămîne aici, pentru orice eventualitate.

Băiaşul se îndepărtă făcînd o plecăciune adîncă şi bolborosind cuvinte de mulţumire.

— Dumneata, domnule Brůžek, tragi cu coada ochiului pe aici, faci cunoştinţă cu oamenii care frecventează baia şi… mă rog… ascultă; n-ar fi exclus ca individul să fi aruncat puşca pe aici pe undeva. Vezi, poate o găseşti!

— M-am gîndit şi eu la treaba asta, domnule consilier, şi mi-am şi aruncat privirea primprejur: ştiţi, ferestruica de la pivniţă nu e complet închisă; o să-l iau cu mine pe grădinar şi-o să scormonim niţel prin cărbuni. Cine ştie…

— Da, cine ştie, suspină consilierul Vacátko. Partea mai proastă e că nimeni nu ştie nimic. În asta constă toată nenorocirea. Oamenii nu ştiu nimic, pentru că n-au auzit nimic. Noi, ce-i drept, am auzit multe, clar tot nimic nu ştim. Eu mă întorc la direcţie, iar dumneata, domnule Mrázek, mi-i aduci acolo pe soţ şi pe amant. Gripă, negripă… nu mă interesează… Iar dumneata, domnule Brůžek, mi-l trimiţi diseară pe patron cu soţie cu tot.

După care, consilierul duse uşor mîna la gambetă, ceea ce voia să însemne că şedinţa de lucru luase sfîrşit. Şi, totuşi, înainte de a porni, se mai întoarse o dată spre oamenii săi:

— Băieţi, ar mai fi un lucru de care nu trebuie să uităm. Femeia avea faţa acoperită cu un colţ de cearşaf, ca mai toţi acei ce se bronzează aici. Ucigaşul a tras prin cearşaf. Sper că vă daţi seama ce înseamnă asta…

— Bineînţeles, răspunse domnul Mrázek, cu toate că nu ştia nimic.

Colegul său Brůžek se făcea că se uită în jur, şi tăcea chitic.

— Asta înseamnă că asasinul ştia precis unde se afla întinsă femeia aceea! spuse consilierul, pe un ton triumfal,

— Sau, dacă îmi permiteţi, o cunoştea după ceea ce nu era acoperit, replică detectivul Brůžek.

La care, consilierul dădu din cap admirativ:

— Ei, drăcie… La asta nu m-am gîndit… Cum văd, dumneata ai experienţă, nu glumă!…

Şi nu era clar dacă vorbele lui erau de laudă, sau de un uşor reproş.

La direcţie îl aştepta un plic de la Institutul medico-legal. Doctorul Vejvoda îi aducea la cunoştinţă că ulterior s-a constatat un amănunt de care va trebui să se ţină seamă în decursul cercetărilor ce vor urma: Doamna Wintrová era gravidă. Durata gravităţii estimată la trei luni.

Interogatoriul fu condus de însuşi consilierul Vacátko. Cel dintîi fu chemat domnul Winter. Se prezentă de data asta foarte neliniştit, să vii de două ori în aceeaşi zi la secţia a patra nu-i deloc plăcut pentru un reprezentant al firmei Singer.

— Ştiţi, soţia dumneavoastră e moartă, începu consilierul Vacátko, cu o voce întunecată.

Domnul Winter se făcu palid la faţă, şi ridicîndu-se de pe scaun, strigă înspăimîntat:

— Soţia mea e moartă? Dumnezeule! Vasăzică... Dar, bine, nu trebuia! Pînă la urmă aş fi fost de acord să divorţăm!...

Consilierul îl cerceta cu atenţie. Omul ăsta ori e un actor extraordinar, ori... ori nu-i amestecat în această afacere!

Deocamdată nu-i spulberă domnului Winter convingerea că soţia lui s-a sinucis, şi continuă interogatoriul.

După un timp ieşi la iveală un amănunt de natură să-l neliniştească. Doamna Rákosová, mama bolnavului, recunoscu în persoana domnului Winter pe funcţionarul societăţii de asigurări care în ziua precedentă venise pe la ei să întrebe dacă domnul Rákos e acasă. N-a intrat, s-a mulţumit cu răspunsul că. băiatul ei e bolnav la pat.

— Aşadar dumneavoastră nu ne spuneţi adevărul, domnule Winter! se răsti la el consilierul. În primul rînd nu ne-aţi vorbit despre un lucru destul de interesant şi anume, că în timpul războiului aţi fost ofiţer. Pe urmă, n-aţi vrut să rămîneţi ofiţer activ şi v-aţi retras din armată.

— Într-adevăr, aşa e, dar dacă nu v-am vorbit despre acest lucru, e pentru că n-am fost întrebat, ripostă bărbatul, şi consilierul se văzu silit să încuviinţeze că de data asta cam avea dreptate.

— Dar să trageţi cu arma vă pricepeţi, nu-i aşa?

— Să trag cu arma? Pentru ce, mă rog? Sigur, în timpul războiului am ştiut să trag... Am fost locotenent pe frontul italian. Dar, ca să vă mărturisesc cinstit, nu prea m-am omorît cu trasul. Treaba asta o făceau pentru noi artileria alpină şi mitralierele... Şi după ce-şi petrece palma peste frunte, domnul Winter reluă: Aş putea să vă întreb cum... cum şi-a făcut seama soţia mea?

— M-aţi înţeles greşit domnule Winter. Soţia dumneavoastră nu s-a sinucis. A fost împuşcată. Acum veţi înţelege, sper, de ce sîntem obligaţi să vă chestionăm atît de amănunţit...

Omul din faţă se uită la el de parcă în clipa aceea ar fi văzut înaintea lui o stafie.

— Împuşcată?!? Cum aşa!?!... Cine? Şi unde?... Şi, deodată, domnul Winter sări din nou de pe scaun şi începu să ameninţe izbind cu pumnii în aer: El! Sînt sigur că el i-a făcut-o! Amantul ei!...

— Îl cunoaşteţi?

Domnul Winter păli. Se lăsă înapoi în fotoliu şi spuse cu voce şoptită:

— Puţin...

— Ştiţi cum îl cheamă şi ştiţi şi unde stă, nu-i aşa?

Interogatul dădu doar din cap, în semn că da.

— De ce-aţi fost ieri să vă. interesaţi de soarta lui, la el acasă?

— Eu... Eu... m-am întors ieri mai devreme ea de obicei şi, negăsindu-mi soţia acasă mi-am zis... mi-am zis... că trebuie să fie cu el...

— Cu alte cuvinte, gelozie, nu-i aşa?...

Bărbatul tăcu.

— Iar gelozia v-a împins mai departe. Ştiaţi unde e... şi v-aţi dus la băile cu pricina, aşa-i?

— Ce băi? Nu ştiu de nici o baie.

În privinţa asta s-ar putea ca domnul Winter să fi spus adevărul. Atît băiaşul, cît şi soţia sa au declarat că nu-l cunosc pe acest domn, şi nu-şi amintesc să-l fi văzut vreodată prin localul lor. În orice caz, ieri n-a fost pe acolo, şi asta, categoric.

Mai rămăsese neinterogat domnul Rákos.

Cînd i s-a adus la cunoştinţă că doamna Wintrová e moartă, reacţia lui a fost întocmai cu a domnului Winter. Era convins că s-a sinucis. Apoi, aidoma domnului Winter a declarat că, ucigaşul nu poate fi nimeni altul decît soţul ei.

Era limpede că cei doi bărbaţi aveau unul despre celălalt aceeaşi părere şi că nu intenţionau citaşi de puţin să renunţe la ea sau să facă vreun rabat. De altfel,

tînărul Rákos s-a arătat şi mai distrus decît domnul Winter, izbucnind, pînă la urmă, în hohote de plîns.

— Am iubit-o, domnilor, am iubit-o nespus de mult... Era o femeie atît de fină şi de gingaşă! Cine altul putea fi interesat de moartea ei, decît el? Nu-i dorea nici un pic de fericire. De cîte ori nu mi-a spus, sărăcuţa, că ticălosul ar prefera s-o vadă moartă, decît s-o ştie cu altul! El, numai el a ucis-o, sînt sigur...

— Nu spuneţi asta, domnule Rákos. De alt fel, să ştiţi că domnul Winter supune acelaşi lucru despre dumneavoastră, în felul ăsta nu realizăm nimic.

— Dar ce motiv aş fi avut eu să săvîrşesc o asemenea faptă, de vreme ce şi ea mă iubea şi voia să fie cu mine? Şi eu cu ea... Pentru mine povestea asta înseamnă o mare nenorocire...

După terminarea audierilor, consilierul Vacátko începu să umble agitat prin biroul său, în timp ce detectivii stăteau respectuoşi în picioare, într-un colţ ai odăii. Aveau în faţă o situaţie neclară şi foarte încurcată. Era limpede că cei doi bărbaţi n-au minţit; încercaţii detectivi au înţeles acest lucru după comportarea lor în timpuri interogatoriului.

— În cazul ăsta, mai există şi un al treilea, domnilor, declară în cele din urmă consilierul; cuvintele lui avură. o rezonanţă înălţătoare, dar asta însemna că întreaga anchetă trebuia luată iar de la început! De unde?

Şi faptul era cu atît mai întristător, cu cît domnul Brůžek nu găsise nicăieri nimic, nici o urmă de armă, nici un semn care să indice vreo suspiciune.

— Dacă-mi permiteţi, domnule consilier, eu m-am întins chiar sub cupola aceea de sticlă... E o căldură acolo, de mă lua tot timpul cu somn. Ca să nu adorm a trebuit să mă duc să beau două halbe.

— Decontează-le, spuse lapidar şi cu sobrietate consilierul, dar, deodată pocni din degete şi-l privi pe detectiv cu o atenţie neobişnuită.

— Dacă vrei să ştii, ai făcut foarte bine! Mîine o să fac şi eu la fel. Domnul Mrázek o să meargă cu mine — şi Bouše ca să-şi vindece guturaiul. Principala noastră greşeală e că nu sîntem în stare să ne dăm seama cum merg treburile în localul acestor băi!...

...A fost de fapt o zi agreabilă de odihnă în toată legea. Domnii detectivi şi-au lăsat gambeta şi hainele în cabinele lor, apoi înfăşuraţi în cearşafuri albe s-au urcat sub cupola de sticlă, Dacă nu i-ar fi reţinut respectul faţă de şef, ar fi izbucnit, fără îndoială, într-o explozie de rîs, căci despuiat de rangul său şi înfofolit în cearşaf, domnul consilier avea, în cel mai bun caz, un aer caraghios. Fireşte, nici domnii detectivi nu puteau, în această ţinută, să bage spaima în careva. Mai cu seamă uscăţivul Mrázek, care tîra după el un colţ. de cearşaf ca pe o trenă era pur şi simplu irezistibil...

Pe urmă, instruiţi de patron care le dădu sfaturi cu privire la puterea radiaţiei solare, s-au întins în spatele peretelui de scîndură, la secţia bărbaţi, lăsîndu-se pradă acţiunii binefăcătoare a razelor... Domnul Bouše se despuie de-a binelea abia după ce făcu acest lucru şi domnul consilier; respectul şi disciplina de serviciu nu i-au îngăduit să-şi permită una ca asta înaintea superiorului.

Afară era o zi frumoasă, cu cer senin; sub acoperişul de sticlă începu însă curînd să fie o căldură înăbuşitoare. Domnul consilier îşi şterse sudoarea de pe frunte şi îşi întinse oasele, cu voluptate. În partea cealaltă a peretelui se auzeau paşi; o doamnă se ducea spre sofaua ei, oftînd zgomotos:

— E adevărat, doamnă Šulcová, că aici la dumneavoastră a murit cineva? întrebă deodată femeia de dincolo.

— Cum adică, doamna revizor? Se poate? La noi să moară cineva!... Soarele e dătător de sănătate, nu de moarte, îi răspunse patroana, care pe de o parte apăra prestigiul firmei, iar pe de altă parte ştia perfect de bine

că în spatele peretelui despărţitor se aflau domnii de la poliţie. Vizita acestora avea darul s-o indispună la culme şi pentru nimic în lume nu era în stare să priceapă ce căutau ei, de fapt, aici; dacă pînă la urmă ar deveni clienţi, mă rog, ar fi foarte bine, dar cine poate şti dacă bărbaţii ăştia atît de aprigi la înfăţişare, iubesc soarele! Interogatoriul de ieri i-a pricinuit o insomnie cumplită şi n-a dormit toată noaptea…

Lîngă poliţişti se aşează curînd un domn mai în vîrstă. De bună seamă că ştia cum se procedează aici, şi, cu vădită plăcere, se lăsă brobonit de o sudoare abundentă.

— Dumneavoastră veniţi mai des pe aici? începu, consilierul să înnoade cu el o conversaţie.

— Da… Eu cred în puterea soarelui. Nicăieri nu-mi fac mai bine sudaţia ca aici, îi răspunse domnul, cu amabilitate.

— După aceea, băutura are mai multă savoare, nu-i aşa?

— Sînt vegetarian şi abstinent, îi replică vecinul cu asprime. Au însă o apă gazoasă excelentă.

Consilierul aprecie pozitiv cele spuse. Probabil că aici vin din acei ce cred în viaţa de apoi şi în respiraţia dirijată. Prea mare distracţie nu poate fi aici. Dacă tînărul Rákos s-a decis să se întîlnească într-un asemenea loc cu domniţa lui, înseamnă că într-adevăr, n-avea altă posibilitate.

Cînd i se urî prea mult de atîta zăcut, consilierul se ridică în capul oaselor şi spre marea sa uimire constată că detectivul Bouše dormea buştean, Brůžek moţăia, iar Mrázek transpira cu disperare. Ieşi cu domnul consilier şi coborîră amîndoi într-o sală de odihnă întunecoasă. Aici domnea o răcoare plăcută. Fără să scoată o vorbă, patronul se grăbi să le aducă două sticle de bere Staropramen, la care domnul consilier dădu din cap în semn de înaltă preţuire.

— Aţi descoperit ceva? întrebă respectuos detectivul Mrázek, cînd rămaseră singuri.

Consilierul trase mai întîi o duşcă zdravănă de bere, apoi răspunse:

— Da, am descoperit că aici omul se poate tîmpi de-a binelea… De cît timp ne tolănim acolo?!? De cîteva clipe doar, şi ai văzut? Bouše e în lumea viselor, iar lui Brůžek nu-i lipseşte mult. Asta înseamnă că dacă ar trage cineva un foc de armă în toată legea, nici măcar nu s-ar trezi.

Detectivul clipi agitat, şi după un scurt răstimp de gîndire se repezi pe coridor şi aduse de acolo o scîndurică mai lungă.

— Dacă n-aveţi nimic împotrivă, să facem o experienţă. Eu o să frîng scîndura asta, care, bănuiesc că nu trosneşte mai tare ca un foc de „flobertka”. Ce ziceţi?

Consilierul îşi dădu încuviinţarea şi după ce se mai odihniră un pic porniră împreună înapoi spre bolta de sticlă însorită. În drum îl întîlniră pe severul domn, care, scăldat de transpiraţie, se grăbea nevoie mare să bea un pahar cu apă gazoasă.

— Povestea asta trebuie repetată de trei ori! De trei ori, domnule, pentru că trei e cifra magică, îi spuse consilierului, îmbietor.

— Eu credeam că şapte e cifra magică, îi replică domnul consilier, pe un ton categoric.

Bărbatul rămase o clipă înmărmurit, dar numaidecît dădu din cap aprobator:

— Bineînţeles, de două ori trei, plus unu… E clar, nu?

— Ăştia care vin aici sînt într-adevăr nebuni, spuse în şoaptă consilierul, cînd ajunseră sus sub cupola de sticlă, unde căldura devenise infernală.

Domnul Mrázek sprijini scîndura de un scăunel şi numaidecît sări în sus căzînd pe ea cu toată puterea. Scîndura crăpă, provocînd zgomotul obişnuit. Domnul

Bouše tresări doar, în timp ce Brůžek deschise ochii şi zîmbi cu un aer de vinovăţie:

— Eu… eu nu dorm, domnule consilier…

— Văd. Dar de auzit, ai auzit ceva?

— Nu… Adică, da; A căzut ceva, nu-i aşa?

Consilierul dădu din cap, apoi o trimise pe patroană la doamna din spatele peretelui despărţitor s-o întrebe dacă nu cumva liniştea ei fusese tulburată de ceva.

— Zice că n-a auzit nimic, veni cu răspunsul patroana; ştiţi, dumneaei e clienta noastră permanentă.

Consilierul îi mulţumi pentru bunăvoinţă, apoi îl zgîlţîi zdravăn pe domnul Brůžek:

— Acum, cel puţin, ştim şi noi pe ce lume trăim: oamenii aceia chiar dacă au auzit ceva, n-au acordat faptului nici o atenţie, atît erau de toropiţi. N-am spus eu că trebuie să venim aici ca să ne dăm seama ce şi cum?

Domnul Brůžek încuviinţă clătinînd mahmur din cap, şi consilierul îl trimise jos să bea o bere. Apoi se întinse pe o sofa, cu sentimentul că acum odihna i se cuvenea cu prisosinţă.

Localul băii începu să geamă de lume; clienţii nu mai conteneau să sosească, unii erau nevoiţi chiar să aştepte şi patronul băii se grăbi să-l trezească pe domnul Bouše, spunîndu-i că nu e bine să acumuleze prea multă fierbinţeală solară. Detectivul strănută în lege şi răspunse că de multă vreme nu s-a mai simţit atît de bine. Consilierul — bucurîndu-se probabil de protecţie — căpătă un alt cearşaf, căci primul era ud leoarcă de atîta transpiraţie.

— Aşa se duc bolile pe pustii, ţinu să precizeze cu acest prilej patronul, zîmbind satisfăcut. Soarele e dătător de sănătate.

Consilierul era mult prea agitat ca să mai poată sta tolănit pe sofa; se ridică în capul oaselor şi-l întrebă pe patron de toate bolile ce pot fi tratate aici. În cele din urmă îi spuse:

— După-amiază însă sub cupola asta trebuie să fie o atmosferă de nesuportat, nu-i aşa? Oamenii asudă... şi ştiţi, mă gîndesc că nu-i un miros prea plăcuţi

— Nimeni nu-l mai simte, răspunse cu înţelepciune patronul. Iar cînd se face prea cald, deschidem o fereastră.

Şi, socotind că domnul de la poliţie doreşte cu ardoare acest lucru, se duse repede să tragă de un şnur, făcînd astfel să se deschidă un ochi al cupolei prin care se strecură înăuntru o adiere de aer proaspăt.

Consilierul Vacátko cercetă cu atenţie deschizătura din bolta de sticlă.

După un timp se înfăşură în cearşaful uscat şi urcîndu-se încet pe sofaua lui, cu ochii veşnic îndreptaţi spre fereastra deschisă, se întoarse brusc spre secţia femei. Patronul privi gestul lui cu o anumită doză de indignare. Acum, domnul consilier vedea peste peretele despărţitor, dar cele două doamne mai vîrstnice, care-şi expuneau trupul razelor binefăcătoare, nu avură darul să-l ispitească pe încercatul poliţist. Se uită un timp, ca vrăjit, la sofaua liberă din marginea şirului, apoi îşi întoarse privirea din nou spre fereastra deschisă.

— Asta e domnilor, strigă în gura mare. Gata, toată lumea în picioare şi după mine.

După care, înveşmîntat în cearşaf ca un senator roman, porni grăbit în jos, spre sala de odihnă.

— Sala de sub cupolă să fie evacuată imediat! Nu mai rămîne nimeni aici, în afara domnilor de la poliţie! îi spuse din mers patronului.

Acesta bolborosi ceva, dar nu îndrăzni să se împotrivească.

Răsuflînd din greu şi ştergîndu-se de sudoare, detectivii îşi trăgeau hainele pe ei în timp ce Bouše buimac încă de somn, nu era în stare să-şi revină.

Cînd în sfîrşit, cu chiu cu vai, izbutiră să se îmbrace ieşiră cu toţii în faţa clădirii unde îi aştepta şeful lor.

Consilierul ceruse între timp să fie adusă o scară de mînă.

— Domnule Brůžek, dumneata te urci pe galeria accea din jurul cupolei, te postezi în faţa ferestrei deschise şi de acolo ne spui ce vezi, s-a înţeles?

Gîfîind şi icnind, detectivul se căţără pînă la locul indicat, şi de-acolo, raportă că vede toată încăperea de sub boltă. Cel mai bine însă se vede o sofa din capătul secţiei femei.

— Eram sigur, spuse calm consilierul. Poţi coborî, domnule Brůžek, şi, numaidecît i se adresă patronului: Spune-ţi-mi, fereastra asta o deschideţi de fiecare dată?

— Numai cînd e nevoie.

— Şi se mai pot deschide şi alte porţiuni ale acoperişului?

— Nu, asta nu.

— Unde se află lănţişorul cu care se deschide fereastra?

— Aici. Aşa cum îl vedeţi acum, aşa stă întotdeauna.

Consilierul le aruncă o privire semnificativă oamenilor săi. Aceştia, la rîndul lor, îşi priveau şeful cu ochii plini de admiraţie.

— Da domnilor. Precum vedeţi, ucigaşul nici n-a trebuit să fie în încăpere. A putut pur şi simplu să deschidă singur fereastra, să urce pe galerie şi de-acolo să tragă înăuntru. Victima, întinsă pe sofa, era pentru el o ţintă perfectă. Împuşcătura de-afară cu greu a auzit-o cineva de sub cupolă; în afară de asta, ştim că acolo, mai tot timpul oamenii moţăie sau dorm buştean… Ajunge?…

Cîteva clipe detectivii tăcură mîlc. Într-adevăr era de ajuns. Dar nu întru totul.

— Nu vă supăraţi domnule consilier, obiectă în cele din urmă Brůžek, dacă ar fi stat cineva acolo sus, pe galerie, aşa cum spuneţi dumneavoastră, nu se putea să nu fie văzut dinăuntru.

Consilierul se întunecă la faţă, dar numaidecît dădu din cap aprobator.

— Mda, cam aşa e. În cazul ăsta, înseamnă că şi-a ales momentul în care nu se mai afla nimeni acolo, în afară de victimă.

— Da, dar atîta timp cît nu te caţeri sus, n-ai cum să ştii dacă sala e pustie sau nu.

— Doar dacă a aşteptat să plece toţi… ca pe urmă să iasă afară, să se urce pe acoperiş şi… gata…

— Da, numai că în ziua aceea nici domnul Winter, nici amantul n-au dat pe aici continuă cu obiecţiile detectivul Brůžek.

Consilierul ridică un deget şi spuse:

— Între noi fie vorba, eu unul nici nu contez prea mult pe aceştia doi. După mine, aici a fost un al treilea.

— Domnule consilier, domnule consilier… şopti deodată buimacul Bouše, privind undeva în faţa sa. Uitaţi-vă un pic la molidul acela, sau ştiu eu, poate o fi brad…

Consilierul răsuci capul într-acolo şi în minte măsură distanţa aeriană dintre cupolă şi copacul amintit.

— Scara, domnilor! ordonă el oamenilor săi, şi ca un comandant destoinic porni repede înainte, vrînd parcă să ia arborele cu asalt. Detectivii goneau în urma lui cu scara.

— Domnule Bouše, dumneata te caţări în copac pînă în locul de unde se poate vedea interiorul cupolei.

Detectivul începu să se caţăre, în timp ce colegii săi îl urmăreau. cu răsuflarea tăiată.

— Aici e, domnule consilier, strigă deodată Bouše. O linie dreaptă de toată frumuseţea. Prin fereastra deschisă duce direct spre sofaua cu pricina.

Consilierul le aruncă subalternilor săi o privire triumfătoare:

— Vedeţi, nici un căţărat pe galerie! Nici o primejdie de a fi văzut de cineva! Da domnilor, în copac!

Acolo putea să aştepte în linişte pînă cînd fereastra avea să se deschidă…

În clipa aceea se auzi de sus:

— Domnule consilier, am impresia că aici scoarţa copacului e cam zdrelită. Cineva s-a căţărat…

— Ba bine că nu! îl întrerupse consilierul. Dacă nu pentru altceva, atunci, cel puţin pentru faptul că de-acolo se vede perfect înăuntru. În definitiv un pat în secţia femei ajunge cu prisosinţă, nu credeţi? Poţi să cobori, domnule Bouše …

Apoi îi făcu semn patronului să se apropie şi-i spuse:

— Ştiaţi că din copacul ăsta se vede înăuntru?

— Ştiam, răspunse respectuos patronul, dînd din cap afirmativ. Dar vă rog să mă credeţi că nimeni nu se urcă în el. Eu personal supraveghez din cînd în cînd, ca să împiedic acest lucru. La noi e o ordine desăvîrşită… O dată, ce-i drept, am avut aici o mică neplăcere, dar asta a fost acum un an… Ştiţi, vecinii din partea aceea au un băiat cam nătîng. Un flăcău cît muntele, dar din păcate, e cum se spune un debil mintal… Ei bine, ăsta avea obiceiul să mi se caţăre în copacul acela. O dată l-am dat jos chiar eu cu mîna mea.

Şi băiaşul molfăi ceva în surdină, ruşinîndu-se parcă să spună cu voce tare că fusese silit cu acest prilej să facă uz de violenţă.

— Pe urma povestea a ajuns la comisariat, căci dumnealui, adică tatăl băiatului, a depus o plîngere împotriva mea. Dar să ştiţi că n-a avut dreptate, pentru că băiatul mai avusese şi înainte tot felul de încurcături din pricina nebuniei lui de a trage cu arma.

— Cum aţi spus? izbucni deodată consilierul.

— Dai Băiatul ăsta avea o armă cu aer comprimat. Vara trecută, în vila învecinată avea loc o nuntă, şi ce sa vă spun, în toiul petrecerii nuntaşii s-au trezit deodată cu toate becurile sparte. La început au crezut că e vorba de o glumă, pe urmă însă l-au gonit şi s-au dus să-l

denunţe… Descreierat, descreierat, dar are un ochi nemaipomenit! Nici o pasăre nu-i rezistă prin partea locului. Acum taică-su i-a interzis să mai pună mîna pe armă.

Consilierul se uită la băiaş cu o privire plină de furie şi uimire în acelaşi timp.

— Şi unde spuneaţi că locuieşte această pramatie?

— A treia vilă de aici. Se vede coşul…

Domnul consilier îi mulţumi patronului clătinînd din cap, apoi se întoarse spre oamenii săi şi aceştia citiră din ochi ce aveau de făcut. Mrázek şi Brůžek porniră glonţ spre vila ascunsă printre copaci.

— Dumneata domnule Bouše, dai fuga pînă la comisariat… Să mi se trimită imediat actele respective, sau să vină cineva care cunoaşte bine cazul.

După care consilierul Vacátko le permise clienţilor însetaţi do soare să se întoarcă la locurile lor. El însă restitui eu mulţumirile de rigoare cearşaful; se simţea destul de înviorat. Totuşi, nu refuză un pahar de bere.

În grădina vilei împricinate, cei doi detectivi dădură peste un tinerel de vreo douăzeci de ani, cu capul neobişnuit de mare şi cu privirea tulbure; sta liniştit şi tăia cu briceagul o cracă mare dintr-un copac. Tatăl său, un domn mai în vîrstă, ţinu să precizeze că băiatul fusese nu demult la comisia de expertiză medicală şi că doctorii constataseră la el o vădită evoluţie în bine. Informaţiile de la comisariat veniră să confirme talentul ieşit din comun al acestui băieţandru în arta tirului. Tatăl său îi cumpărase mai întîi două puşti cu aer comprimat socotind împuşcatul păsărilor o distracţie nevinovată; de altfel pe băiat altceva nici nu-l distra. Gardianul de la comisariat îşi mai amintea şi acum de precizia cu care ştia să tragă flăcăul. La nunta aceea toate focurile au nimerit în plin, şi într-o jumătate de minut nuntaşii au rămas pe întuneric. Iar bătrînului gardian Somek i-a smuls ţigara din gură dintr-un foc…

În cele din urmă ieşi la iveală faptul, că alaltăieri, debilul mintal îi furase tatălui său o puşcă de calibru mic, pe care acesta o ţinea încuiată în pod şi unde băiatul se furişase fără ştirea părintelui, prin ferestruica de pe acoperiş. Părintele a descoperit isprava lui abia după amiază şi s-a grăbit să-l deposedeze de armă pe iscusitul trăgător.

Cînd fu adus lîngă arborele cu pricina, băiatul zîmbi fericit şi dintr-un colţ al gurii începură să-i curgă balele. Se căţără în copac cu o agerime nemaipomenită, nici scară nu-i trebui, şi în clipa în care, din ordinul domnului Brůžek, în faţa lui se deschise fereastra cupolei de sticlă, din pieptul băiatului ţîşniră nişte răcnete de bucurie.

Consilierul Vacátko se uită în sus, cu faţa încruntată, apoi se întoarse spre oamenii săi şi spuse oftînd:

— Să vină să-l ia de la Kateřinky!

Îşi luă rămas bun de la patron şi de la soţia acestuia, care într-un acces de admiraţie şi recunoştinţă încercă să-i sărute mîna domnului consilier.

La secţia a patra nimeni nu se arătă surprins de faptul că în laborator se constatase între timp, că proiectilul descoperit în capul victimei fusese tras cu puşca de calibru mic găsită la acest debil mintal, înzestrat cu un incontestabil talent de trăgător.

Ceva mai tîrziu, în timp ce se străduia să lege cît mai frumos panglicele dosarului cu acest caz, detectivul Brůžek i se adresă deodată consilierului:

— Nu vă supăraţi, domnule consilier, dar ştiţi, doamna aceea, după cum se ştie, era gravidă. Aţi întrebat care din cei doi a fost de fapt… mă înţelegeţi…

Consilierul Vacátko tăcu un timp mai îndelungat, retezînd în linişte vîrful unei ţigări de foi. Abia atunci cînd norul de fum îi învălui obrajii se învrednici să răspundă:

— Ştii, domnule Brůžek, pe măsură ce înaintez în vîrstă creşte şi respectul meu faţă de moarte. În faţa ei multe dintre suferinţele omeneşti apar absolut inutile.

Află deci, că despre povestea asta nici nu le-am pomenit celor doi...

(3)
JANDARMUL ÎNDRĂGOSTIT

**** sau povestea unei iubiri*
adînci dar batjocorite,
împotriva căreia un om rău
urzeşte şi unelteşte, pînă cînd
iubirea şi un inspector
de poliţie îi vin de hac.

N-aveţi ce face, nu-i aşa, obişnuia să spună cu tristeţe domnul Bouše ori de cîte ori colegii săi — cînd într-adevăr n-aveau ce face şi stăteau înghesuiţi în biroul lor — începeau să-l tachineze întrebîndu-l cum arată, după părerea lui, un logodnic de profesie uns cu toate alifiile.

E cazul să precizăm că aceasta a fost multă vreme singura distracţie, — ce-i drept nevinovată — a domnilor detectivi în orele de serviciu la direcţie. De fiecare dată cînd era întrebat, domnul Bouše, potrivit obiceiului şi necesităţii, smiorcăia mai întîi din nas, apoi clătina din cap cu un aer dojenitor.

— Un asemenea escroc sentimental stă de obicei cu domnişoara într-un local, începea, mai întotdeauna, domnul Brůžek.

— Da, şi o ţine de mînă şi se uită drept în ochii ei, îl completa domnul Mrázek.

— Şi are dinţi de aur, sau măcar unul, cel din faţă pentru că aurul trezeşte încrederea.

— Şi nu e nici prea tînăr, dar nici prea bătrîn, într-un cuvînt, e *comme il faut.*

— Da, exact de vîrsta voastră, mormăia domnul Bouše, înfruntîndu-şi răutăcioşii colegi, şi, trîmbiţînd zgomotos în batistă, declara solemn că iar începe să-l supere guturaiul.

Dar domnilor detectivi nici prin gînd nu le trecea, să se angajeze într-o discuţie de ordin medical, ci, dimpotrivă, stăruiau în analiza logodnicului de profesie.

Necazul în această poveste era că, odată, detectivul Bouše intrase într-adevăr mesa, lăsîndu-se păcălit de un om care stătea cu o domnişoară într-un local, ţinînd-o de mînă şi uitîndu-se fix în ochii ei, şi domnul Bouše l-a înhăţat…

În definitiv, oricine poate păţi ceva asemănător. E de ajuns să amintim că pînă şi încercatului detectiv Mrázek i s-a întîmplat să aducă la direcţie doi făptaşi garantaţi sută-n sută: o dată un cofetar din Kobylisy, iar a doua oară chiar pe un funcţionar de francă din Vynohrady.

Însuşi domnul consilier Vacátko obişnuia să spună:

— Domnilor, mai bine trageţi două focuri alături, decît să nu trageţi deloc.

Fireşte, se gîndea la figurat, căci sub domnia consilierului Vacátko arma putea fi folosită numai în cazuri extreme şi chiar şi atunci mai mult de ochii lumii, decît de-a adevăratelea, fiindcă sub domnia lui se mergea întotdeauna la sigur şi cînd se merge la sigur nu mai e nevoie să tragi.

Bineînţeles că şi domnul Bouše a mers la sigur atunci cînd a căzut victimă unei ciudate întîmplări, care, fără îndoială, l-ar fi indus în eroare pînă şi pe cel mai experimentat detectiv.

Într-o bună zi se afla singur în birou, ceilalţi colegi fiind plecaţi pe teren. Nu se întîmplase nimic deosebit, doar două-trei cazuri în curs de cercetare, în rest linişte şi pace.

Dar, de ce să minţim, linişte şi pace e un fel de a spune, căci în secţia domnului consilier nu era niciodată linişte. De pildă, tocmai în momentul acela, detectivii aveau misiunea secundară, dar de lungă durată, de a-l urmări pe un oarecare Houza, a cărui descriere personală lipsea din fişierul poliţiei, întrucît nimeni dintre poliţişti

nu-l cunoştea. După unele mărturii era chel, după altele, dimpotrivă, avea un păr des, negru şi cîrlionţat. Şi tot aşa: ba avea mustăcioară, ba nu avea, ba are un costum bleumarin, ba unul sport, pe scurt indicaţii neclare menite să-i zăpăcească pe detectivi, ca atunci cînd la poliţie depun mărturie femeile. Da, afirmaţia pare ciudată, dar femeile nu ştiu să fie martore, căci toate văd lucrurile mai altfel şi parcă anapoda.

Acest Houza era logodnic de profesie şi faptul, fireşte, n-ar fi trebuit să aibă nici o legătură cu echipa de criminalistică a domnului consilier Vacátko, dar ce să-i faci dacă tot acest Houza era bănuit că ar avea pe conştiinţă uciderea unei servitoare din Karlin. Deci, să fie limpede: nu era decît o simplă presupunere; amintita servitoare îşi ridicase toii banii şi fusese auzită de alţii că s-ar duce să-şi cumpere mobilă împreună cu stăpînul ei, o persoană cu o înaltă poziţie în societate. De aici se născu bănuiala că acest misterios Houza ar putea fi făptaşul crimei, iar domnii de la poliţie începură să umble pe urmele lui.

Foarte bine; încercaţi însă să daţi de urma cuiva despre care nu ştiţi nimic, nici cum arată, nici măcar dacă Houza e numele său adevărat!!!

Tocmai în acest timp se nimeri ca nefericitul Bouše să fie singur de serviciu pe direcţie şi cînd se aştepta mai puţin, fu chemat de jos, spunîndu-i-se că la poartă se afla o femeie ce venise să facă un denunţ. Coborî deci, să vadă despre ce-i vorba şi doamna cu pricina apucă să-i spună, încă de pe coridor, că Dášenka, o nepoată de-a ei, mai îndepărtată, care sosise la ea în vizită dintr-un oraş de provincie, se întîlneşte din cînd în cînd cu un individ cu care ea, în calitate de mătuşă, nu poate fi de acord, deoarece n-a venit să se prezinte personal, ci, dimpotrivă, de îndată ce nepoata apare în Capitală el o ademeneşte să se plimbe împreună prin Praga, iar ea, fetiţă proastă, îl urmează ca un mieluşel. Şi chiar acum i-a telefonat cineva că nepoata ei, adică Dáša, se află cu

individul la localul Podrum. Persoana care a chemat-o la telefon n-a vrut să-şi dea numele, în schimb i-a spus că se miră de faptul că ea, în calitate de mătuşă, o lasă pe Dáša să umble cu un asemenea escroc sentimental. Aşa se face că ea, în calitatea ei de mătuşă, a venit cu sufletul la gură ca să-i roage pe domnii de la politie să intervină imediat, să meargă să-l aresteze sau să-l spînzure pe ticălos, alegerea pedepsei fiind desigur o chestiune care n-o priveşte, ea, ca mătuşă, neavînd nici un amestec în treburile poliţiei.

La început, detectivul Bouše fusese încredinţat că avea s-o expedieze acasă, elegant, dar categoric. De îndată însă ce femeia pomeni de escrocul sentimental, auzul lui se ascuţi, şi în cele din urmă, se convinse în sinea sa, că într-adevăr era vorba de vinăria Podram şi de nepoata Dáša Pospišilová.

— Binevoiţi a vă duce acasă, distinsă coniţă *şi* aştepta-ţi-vă liniştită nepoata, căci, aşa cum vă spun, se va întoarce acasă în cea mai mare viteză, pe chestia asta puteţi pune mîna în foc!

După care se urcă în primul tramvai şi porni spre vinăria Podrum. Cunoştea localul, nici vorbă că-l cunoştea: are trei încăperi, iar escrocul şi fata trebuie să fie, fără îndoială, în salonul al treilea, căci acolo sînt boxe… Unde în altă parte ar fi putut să se instaleze!?!

Domnul Bouše avea o experienţă îndelungată, şi nu-l cuprinse deloc mirarea cînd, într-adevăr, îi găsi pe cei doi aşezaţi într-o boxă. El, un bărbat în floarea vîrstei cu fruntea destul de lată, părul în retragere, lăsînd loc unui început de chelie, elegant, aşa cum îi stă bine unui logodnic de profesie, ţinea fata de mînă şi se uita galeş în ochii ei. Căci logodnicii de profesie nu sînt impertinenţi, nu-şi permit şi nici nu încearcă să pună mîna acolo unde nu trebuie, căci doamna în cauză trebuie să cîştige impresia că respectivul se va despăgubi pentru toate abia în căsnicie.

— Domnişoara Dáša Pospišilová? întrebă sobru şi lapidar, detectivul Bouše.

Domnişoara sări ca arsă de pe scaun, şi se aprinse toată. Inspectorul nu mai trebui să se legitimeze, lucrurile fiind cît se poate de clare.

— Gata, domnişoară, acăsică, te aşteaptă mătuşa. Iar domnul…

— Cum vă permiteţi? izbucni domnul jignit la culme, dar aşa se obişnuieşte întotdeauna în asemenea cazuri, şi, ca să-l liniştească, detectivul îşi întoarse reverul, arătîndu-i insigna de serviciu.

Domnişoara începu să clănţăne din dinţi, iar domnul se îmblînzi numaidecît:

— Vă rog să mă iertaţi, dar la mijloc trebuie să fie o eroare, o eroare, ca sa zic aşa, fatală!

— Fatală, nefatală, domnişoara merge acasă, iar dumneavoastră mă urmaţi imediat, vă rog, nu mă ţineţi în loc.

Domnul, ce-i drept, scoase o legitimaţie, dar în clipa aceea gestul lui nu putea să-l impresioneze cîtuşi de puţin pe domnul Bouše, care era încredinţat că o întîmplare fericită i-l aruncase în braţe pe misteriosul şi mult căutatul Houza. Şi astfel, îl înhăţă fără nici o discuţie pe simpaticul domn care pretindea că e vorba de o eroare fatală, şi lucrurile se lămuriră abia la Direcţie unde, domnul Vondra, şeful casei de depuneri din Svitavy, fu pus în libertate, cu scuzele de rigoare. Într-adevăr, o eroare fatală. A doua zi detectivul Bouše se prezentă în biroul şefului său:

— Domnule consilier, îmi permit să vă atrag atenţia că ieri s-a întîmplat o eroare…

Consilierul se duse mai întîi şi închise uşa cu grijă, apoi spuse:

— S-a întîmplat o prostie, domnule Bouše! O prostie colosală, care, fireşte se poate întîmpla, dar numai la nivelul unei secţii raionale de jandarmi. Şi iată,

prostia asta s-a întîmplat la noi! La direcţia poliţiei pragheze! Ruşine!

Pleoştitul Bouše îşi suflă nasul zgomotos şi tăcu. Tăcu şi domnul consilier.

Ei bine, acesta era, deci, păcatul domnului Bouše şi sursa permanentă de distracţie în biroul detectivilor.

Şi întrucît viaţa merge înainte, încîlcindu-se mereu, în felul ei, nu făcu nici de data asta o excepţie şi merse înainte chiar şi la prefectura poliţiei din Praga. Demult îl găbjiseră detectivii pe misteriosul Houza, demult se ocupau ei de alte crime, dar pe bunul lor Bouše tot îl mai tachinau, în virtutea inerţiei.

În altă ordine de idei, nevinovatul domn de la casa de depuneri raională îşi vedea mai departe vesel şi bine dispus de funcţionăria lui, şi, de bună seamă, avea grijă să nu călătorească prea des la Praga. Se şuşotea pe seama lui că întreţine legături cu o anumită văduvă din înalta societate, dar într-un orăşel de provincie se şuşoteşte mereu, altfel nici nu se poate.

Bineînţeles, domnişoara Dáša a trebuit atunci să plece acasă, însuşi tatăl ei a venit s-o ia, declarînd mînios că domnul Vondra nu-i place deloc, căci un bărbat cuviincios nu se întîlneşte cu o fată cuminte, pentru care nutreşte intenţii cît de cît serioase, într-un local din Praga, atîta timp cît are posibilitatea să-i vorbească pe Corso, în oraşul ei, şi pe urmă s-o conducă acasă.

La rîndul ei, domnişoara a ţinut să atragă atenţia, că e sătulă pînă în în gît de acest Corso provincial şi că, în general, se consideră o nefericită.

Cînd, la cîteva zile după consumarea nefastei întîmplări, îl întîlni în oraş pe tînărul sergent Sládek, se întunecă la faţă, cu toate că omuleţul acesta se topea de dragul ei; domnişoarei însă nu-i plăceau uniformele, iar jandarmul însemna pentru ea prea puţin.

Dar tînărul sergent nu observă sau mai bine zis nu voi să observe atitudinea domnişoarei. O întrebă cum s-a distrat în capitală, ca pînă la urmă să-şi manifeste

uimirea că nu e destul de atentă cu cine intră într-un local din Praga.

Domnişoara Dáša păli mai întîi, apoi se făcu roşie ca para focului şi în cele din urmă întrebă oftînd:

— Cum, dumneata ştiai?

Tînărul jandarm arboră un aer de indiferenţă:

— Ei, ştiţi cum e, la noi… La noi, ca să zic aşa, se ştie tot.

— Şi ce ştiţi?

— Ei, nimic deosebit, doar atît că aţi fost anchetată de poliţie… Dar mă rog, asta se întîmplă… Cu mine, de pildă, n-ar putea să vi se întîmple aşa ceva, mă înţelegeţi?

Domnişoara înţelese, dar spre marea dezamăgire şi tristeţe a tînărului sergent, nu dădu deloc la iveală că, pe viitor, ar fi dispusă să iasă cu el la vreun local. Se mulţumi doar să se asigure de discreţia lui, şi atîta tot. În schimb acasă mintea i se limpezi şi hotărî să-i dezvăluie tăticului întreaga poveste, căci, vorba ceea, tăticul e funcţionar la notariat, şi într-un orăşel de provincie asta e mare lucru. Da, cel mai bine e să nu se bizuie pe discreţia acestui antipatic tînăr în uniformă, şi să rezolve treaba direct cu comandantul.

Aşa se face că venerabilul domn Pospišil, funcţionar la notariat, îl vizită pe domnul locotenent Št’áhlava, comandantul jandarmeriei locale, şi îl informă despre o anumită neplăcere care, de bună seamă, a fost trecută într-un raport şi, desigur, ar fi dezagreabil dacă…

Comandantul îl ascultă uluit, de parcă ar fi venit de pe altă lume, căci habar n-avea de nimic. Apoi, îşi spuse în sinea lui, că probabil povestea îi scăpase din vedere, şi-l asigură pe venerabilul domn de la notariat că asemenea necazuri se pot întîmplă numai la poliţia din Praga, dar nu la ei, şi, fireşte, despre toate astea nu va afla absolut nimeni, iar cu tînărul sergent va sta de vorbă personal, aşa că totul va fi în cea mai perfectă ordine. Cînd rămase singur nu se putu stăpîni să nu zîmbească

ironic; să nu-mi spună mie nimeni că toată povestea asta s-a consumat doar în local! A continuat probabil la hotel, deşi domnişoara noastră arată ca o sfîntă... în ceea ce-l priveşte pe domnul de la casa de depuneri, nu pot decît să-l felicit, căci, între noi fie vorba, fetiţa asta are un trup de te dă gata numai cînd o vezi.

Dar oricît ar fi cotrobăit el prin toate rapoartele, nu era în stare să găsească nimic. În afară de asta i se părea din ce în ce mai ciudat ca o asemenea poveste să fie înaintată la judeţ; asta se putea întîmpla numai dacă cei doi au fost, într-adevăr, amestecaţi într-o afacere necurată. Şi, întrucît în activitatea lui de jandarm păţise destule, şi era deprins să scormonească bine lucrurile, drăgălaşul comandant începu să-l suspecteze pe tînărul sergent Sládek. E un filfizon, şi probabil o fi vrut şi el să facă pe grozavul. Nicăieri, în nici un raport, nu e menţionată această poveste, iar dumnealui o fi auzit ceva, cine ştie unde, şi a încercat să-şi dea importanţă în faţa domnişoarei.

Dar, atenţie! Unde putea să audă?!? Şi cum de aude cancanurile un tînăr sergent înaintea comandantului, care află de ele cu atîta întîrziere?

Şi mintea de jandarm a domnului comandant începu să lucreze.

Tînărul sergent venea la servici fără să bănuiască măcar că ochii superiorului îl supravegheau acum mai mult decît altădată.

În sfîrşit, într-o bună zi fu convocat direct în biroul şefului.

— M-aţi chemat, domnule locotenent? întrebă pe un ton foarte degajat.

— Închipuiţi-vă, Domnia voastră, că am avut această îndrăzneală, îi răspunse locotenentul veninos, după care izbucni într-un răcnet infernal: Cum stă un inferior în faţa comandantului său!?! Şi ce face inferiorul cînd e chemat de comandant?!?

Tînărul sergent, a cărui suferinţă supremă în viaţă era tristeţea dragostei, simţi deodată că pe lumea asta există şi alte lucruri, mult mai neplăcute. Se încordă ca o strună împingînd pieptul înainte, şi, cu palmele lipite de cusătura pantalonilor, aruncă din el:

— Să trăiţi domnule comandant, sergentul Sládek se prezintă la ordinele dumneavoastră.

Apoi făcu o mişcare, ca şi cînd ar fi vrut să ia pe loc repaus, dar locotenentul răcni din nou, şi mai fioros:

— N-am ordonat repaus şi nici n-am de gînd să ordon. S-a înţeles sergent?!? Vei sta în poziţie de drepţi şi vei răspunde la întrebările mele scurt şi concis. Înţeles?

— Am onoarea să vă raportez că am înţeles! tună potrivit regulamentului nefericitul sergent, cu toate că nu înţelegea absolut nimic.

— Care vasăzică, săptămîna trecută, mai exact în ziua de vineri, doisprezece, luna curentă, dumneata te aflai în afara serviciului, da sau nu?

— Da.

— Şi unde ai fost?

— Am fost… am fost la Praga.

— De ce?

— Din motive personale.

— Şi în ziua amintită a fost la Praga şi directorul casei de depuneri, Vondra. Da sau nu?

Sergentul ar fi vrut să spună ceva, deschise gura, dar rămase cu ea căscată, incapabil să scoată o vorbă.

— Am întrebat, şi datoria dumitale e să răspunzi, s-a înţeles? tună şi fulgeră comandantul, gustînd cu neascunsă bucurie efectele metodei sale asupra tînărului sergent: A fost domnul Vondra la Praga sau n-a fost?

— Nu ştiu, să trăiţi, bolborosi sergentul, dar acum era cît se poate de limpede că minţea.

— În ziua amintită se afla la Praga şi o cunoştinţă de-a dumitale, domnişoara Pospišilová. Da sau nu?

— Nu... Nu ştiu, să trăiţi... Eu... eu n-am fost cu ea...

Pe locotenent îl pufni rîsul:

— Cred şi eu că n-a fost cu dumneata, de vreme ce a fost cu domnul Vondra. Iar dumneata, ca un nătărău gelos ce eşti te-ai apucat să-i telefonezi mătuşii. Ce i-ai spus, asta nu mai ştiu, poate îmi spui acum, un lucru însă ştiu precis, şi anume, că mătuşa a alarmat poliţia şi cei doi au fost făcuţi de ruşine. Dar, în altă ordine de idei: cei doi se aflau într-adevăr într-un local? Ori în altă parte? Să zicem, de pildă, într-o cameră de hotel.

Sergentul se aprinse la faţă:

— Aşa ceva domnişoara Dáša n-ar... Hm... Vreau să spun că se aflau într-o vinărie.

— Vasăzică aşa... Bine... Ţinînd seama de faptul că în clipa asta ai mărturisit datorită metodei mele de anchetare, poţi lua pe loc repaus, s-a înţeles? rosti comandatul, de data asta pe un ton mai blajin, şi începu să umble agitat prin biroul său. Bietul sergent rămase însă încremenit în poziţie de drepţi, şi nu se încumetă să clintească nici măcar o geană.

— Te miri şi dumneata cum am descoperit această poveste, nu-i aşa? reluă locotenentul, bucurîndu-se de succesul lui. Simplu, prin deducţie... Dumneata ştii ce-i aia deducţie? Nu ştii... Bineînţeles că n-ai de unde să ştii. Află însă de la mine, şi să ţii minte, că jandarmul trebuie să fie deştept şi ager, chiar dacă nu-i decît un simplu sergent. Noi jandarmii nu sîntem oameni de rînd, s-a înţeles Sládek? Noi sîntem nişte oameni aparte! Acesta e de fapt motivul pentru care nu voi raporta mai departe, nu de alta, dar ai zbura cît ai zice peşte, şi asta n-ar fi din partea mea un gest colegial. Şi apoi mă gîndesc că un bleg ca dumneata nu şi-ar mai găsi un rost aici în oraş. Ai înţeles? De aceea ascultă bine şi bagă la cap: de îndată ce mi se eliberează un loc undeva printre dealuri, te expediez acolo ca să poţi reflecta în linişte asupra prostiei dumitale. Auzi, dumneata, un jandarm

îndrăgostit! Asta nu se poate, băiete! Şi încă aşa prosteşte!

— Am vrut să... ştiţi, mie domnul ăsta nu-mi place, bîigui tînărul sergent, cu un aer nefericit.

— Dar poate că ei îi place, şi aici e tot chichirezul. Ţine minte Sládek, cînd femeia nu te vrea, nu te băga în sufletul ei cu sila. După un bărbat în uniformă, fetele trebuie să se dea în vînt şi nu el să se dea în vînt după ele. Ai înţeles? Iar pe directorul casei de depuneri să-l laşi în plata Domnului! Fata, oricum, nu te ia pe dumneata! Şi-acum, stînga-mprejur şi afară marş!

Sergentul bătu călcîiele şi, executînd ordinul, ieşi din birou mărşăluind ca în vis.

Rămas singur, locotenentul izbucni într-un hohot năvalnic de rîs. Nu, aşa ceva nu mi s-a mai întîmplat în toată cariera mea. Băiatul ăsta a înnebunit de-a binelea! Trebuie neapărat să plece de aici, nu de alta, dar într-o bună zi ar fi în stare să mi-l înjunghie pe fercheşul Vondra cu sabia de servici...

Ca să nu mai vorbim de faptul că acest Vondra, indiferent cum ar fi, se pricepe al dracului să învîrtească lucrurile! Mă rog, ce-i drept, e un afemeiat şi a avut pînă acum cîteva scandaluri cu soţii respectivelor, dar, la urma urmei, comandantul nu poate să-i ia asta în nume de rău. Casa de depuneri a pus-o pe picioare, şi nimeni nu poate contesta acest lucru, ba, mai mult, după ce şi-a luat postul în primire, oraşul a început să se împartă în două tabere, una în favoarea domnului director Vondra şi a casei de depuneri, şi alta credincioasă vechii case de economii şi consemnaţiuni.

De ochii lumii nu se întîmpla nimic atunci cînd cei doi directori se întîlneau pe Corso, la plimbarea matinală de duminică se salutau respectuos scoţîndu-şi frumos pălăria, dar în gînd se gratulau reciproc spunîndu-şi unul altuia: bădăranule!

Curînd după sosirea sa în oraş, noul director al casei de depuneri, adică domnul Vondra, arătă cum vede

el o întreprindere bancară modernă. Inseră în ziarul local un anunţ publicitar pe o pagină întreagă, în care prezenta casa de depuneri drept cea mai veche instituţie bancară din Cehia şi în concluzie, îi asigura pe toţi depunătorii de o garanţie financiară absolută.

Pe directorul casei de economii n-a lipsit mult să-l lovească damblaua.

— Domnilor, asta se numeşte concurenţa neloială! s-a adresat el funcţionarilor săi. Acum nu rămîne decît să dăm şi noi un asemenea anunţ. Şi asta înseamnă bani aruncaţi de pomană!

A doua lovitură a fost atunci cînd domnul Vondra a făcut un raid pe la toate şcolile şi după ce şi i-a îndatorat pe directori cu numeroase daruri, a inundat clasele cu rigle şi orare purtînd inscripţia: „Depuneţi banii numai la casa de depuneri!”

Îndată după aceea, consiliul de administraţie al casei de economii s-a întrunit pentru a analiza situaţia survenită, dar fără să ajungă la vreo concluzie. Da, directorul Vondra era ca ştiuca în apele stătătoare, acest lucru a trebuit să-l recunoască pînă şi comandantul jandarmeriei locale. În cele din urmă, de această dezbinare s-au agăţat partidele politice, şi întrucît democraţii naţionali sprijineau casa de economii, socialiştii cehi se văzură nevoiţi să sprijine casa de depuneri, în plus, casa de depuneri s-a bucurat şi de sprijinul. soţiilor, căci domnul Vondra era un bărbat chipeş. Soţilor le-a rămas casa de economii.

Iar aceasta, bineînţeles, avea în mînă atu-ul principal: unica firmă serioasă din oraş Rouha et co., fabrică de furnir şi placaje, îşi făcea tranzacţiile comerciale exclusiv prin intermediul casei de economii. Cînd într-o zi funcţionarul superior Vondra îşi făcu apariţia la Centrala caselor de depuneri din Praga, directorul general îi spuse:

— Activitatea dumneavoastră e de natură să ne mulţumească, dar deocamdată de pe urma ei nu vedem

nici un profit financiar pentru noi. Încercaţi să cîştigaţi de partea noastră firma Rouha et co.! Am aprecia în mod neobişnuit o asemenea reuşită.

Dumnealor ar fi vrut pesemne ca Vondra să le aducă şi luna de pe cer. Directorii ăştia generali sînt uneori mai capricioşi decît femeile. Pe afurisitul de Rouha n-o să izbutească nimeni să-l atragă vreodată la casa noastră de depuneri. În definitiv, de ce-ar face acest pas? Ce-i poate oferi instituţia noastră bancară? Credite mai avantajoase? Poate de mai lungă durată? Împrumuturi? Toate astea i le pune la dispoziţie şi casa de economii. Ăştia din Praga o fac întotdeauna pe deştepţii.

La Praga se ducea acum mai rar. Domnişoara Dáša îi arunca nişte priviri înfocate, dar el se prefăcea că n-o vede. La drept vorbind nu-i decît o gîsculiţă romantică de provincie. Iar zestrea trebuie să fie mică. Ce-a putut să adune un simplu funcţionar cum e tatăl ei!?! Nu, nu, dacă vrea omul să realizeze într-adevăr ceva, trebuie să se încurce măcar cu o moşiereasă. Numai că aşa ceva pe aici nu se găseşte. Coniţele infidele sînt, ce-i drept, o distracţie plăcută, dar asta nu ajunge ca să te asiguri în viaţă. Pentru viaţă omul trebuie să se maturizeze. Să facă o carieră. Iar această carieră el o poate realiza numai cîştigînd firma Rouha et co. de partea casei de depuneri.

Ceea ce, în ultimă instanţă, e o tîmpenie desăvîrşită.

Între timp tînărul sergent îşi aştepta soarta promisă de comandantul său. Că avea să slujească undeva la ţară, de asta puţin îi păsa. Îl durea însă de pe acum sufletul că n-avea s-o mai vadă pe domnişoara Dáša. Prin piaţa oraşului nici nu mai putea să treacă fără să roşească; la tot pasul se găsea cîte o fată s-o pufnească rîsul drept în nasul lui; de bună seamă aflaseră toate că tînărul jandarm care şi acum se aprinde la faţă ori de cîte ori îi iese în cale iubirea lui zadarnică. De Dáša era amorezat lulea, dar fără nici o speranţă.

Într-o zi, fără să-şi dea seama, se trezi din nou stînd în fata casei în care locuia Dášenka şi de la fereastră auzi glasul ei. Se oprise s-o asculte cum cînta. Poate nu cînta atît de frumos, dar era glasul ei şi pentru el asta era mai mult decît de ajuns. Ar fi fost în stare să jure că în viaţa lui nu mai auzise o voce atît de minunată. Corul îngerilor era faţă de cîntarea domnişoarei Dáša, un simplu croncănit de ciori.

Şi după ce se desfătă pe săturate, o zări deodată pe domnişoara Dáša venind de pe o stradă alăturată. Cum se face că glasul ei se aude de la fereastră?!?

Se uită la ea uluit şi, salutînd milităreşte, spuse:

— Credeam că dumneavoastră cîntaţi, domnişoară Dáša.

— Păi, cine altcineva ar putea să cînte? rînji frumoasa făţarnică.

— Bine, dar cîntul se aude de sus, de la fereastră, în timp ce… În timp ce dumneata te afli aici.

— Mister, nu-i aşa? în calitate de jandarm s-ar cuveni să faci cercetările de rigoare! rîse domnişoara şi dădu să plece. Dar junele arboră o mină atît de prostească încît i se făcu milă de el şi se opri din mers, oferindu-i astfel o bucurie neaşteptată:

— Nu te-ai prins, nu-i aşa? reluă domnişoara, cu o voce dulceagă, luîndu-l de data asta peste picior fără nici un fel de ipocrizie.

— E altcineva care cîntă… bîigui nesigur jandarmul.

— Şi dumneata pretinzi că-mi cunoşti vocea! făcu ea pe supărata. Aşa cînt numai eu!

— Da, desigur, cîntaţi foarte frumos, dar…

— Pe scurt, ca să ştii: ceea ce auzi dumneata acum e o placă de patefon. La Praga există acum nişte instalaţii unde fiecare îşi poate înregistra vocea. Nu ştiam de povestea asta… (aici şovăi un pic, pe urmă însă continuă dinadins cu o vădită, cruzime)… dar mi-a vorbit despre asta domnul Vondra, directorul casei de depuneri. De altfel, acesta a fost şi motivul pentru care m-am dus

cu el atunci la Praga! Pe scurt: în studioul acela te duci şi cînţi, şi după aceea ţi se trimite discul acasă. Frumoasă jucărie, nu-i aşa? Iar nemernicul meu de frăţior se joacă acuma cu ea. Îl învăţ eu minte!... Deci, precum vezi, e un lucru cît se poate de simplu, şi eu care credeam că-l vei descoperi şi singur. Dar, aşa cum văd, dumneata n-ai să ajungi niciodată un mare detectiv.

Şi ştiind perfect de bine că-i înfige im cuţit în inimă, domnişoara Dáša plecă aruncîndu-i un zîmbet răutăcios şi necruţător. Iar bietul sergent abia mai apucă să duci mîna la chipiu, în semn de salut.

Apoi se auzi un zgomot de uşă trîntită, la fereastra deschisă cîntul încetă, iar jandarmul îndrăgostit se îndepărtă blestemîndu-şi mintea nătîngă, căci fără îndoială, dacă ar fi dezlegat singur misterul, i-ar fi produs domnişoarei o impresie neobişnuită. Avea dreptate domnul comandant, sînt într-adevăr un mare nătărău şi niciodată n-o să fie nimic de capul meu. Şi niciodată, da, niciodată nu voi izbuti s-o cîştig pe această frumoasă şi îngîmfată domnişoară. Şi făcînd această constatare, inima i se umplu de tristeţe şi amărăciune.

Dar, din fericire, viaţa omului nu e alcătuită doar din suferinţă. Aşa se face că la numai cîteva zile după aceea, domnişoara Dáša îi acordă sergentului îndrăgostit favoarea de a o conduce şi de a-i ţine racheta pînă la terenul de tenis. Iar asta spre a-i atrage atenţia domnului director Vondra şi a-l face să înţeleagă o dată pentru totdeauna că domnişoara nu mai are intenţia să se îmbolnăvească de inimă din pricina lui. Dar iată că în ziua aceea directorul casei de depuneri nu venise la tenis, deoarece plecase la Praga, nicidecum pentru o aventură galantă, ci datorită unui strălucit succes comercial. Se ducea să-i înştiinţeze pe superiorii săi că reuşise să stabilească primele contacte cu falnica firmă Rouha et co., fabrică de furnir şi placaj.

La centrală fu primit cu o bunăvoinţă neobişnuită. I se comunică oficial că în acest caz va putea fi luată

serios în consideraţie ideea de a i se schimba titlul de funcţionar conducător de unitate, prin numirea sa în funcţia de director plin. Acest lucru va coincide fireşte şi cu un salariu corespunzător. Întreaga centrală investeşte în el cele mai mari speranţe pentru viitor.

Domnul Vondra ascultă această vorbărie, cu aerul omului zelos. Cînd însă rămase o clipă singur, împinse într-o parte hîrtiile de pe masa de şedinţe şi îşi întinse comod picioarele. De promisiuni e sătul pînă peste cap, Ştie el ce înseamnă: Se poate lua în consideraţie... va coincide, fireşte... etc, etc. Pe toate astea fac ceva, scumpii mei domni. Eu voi fi acela care va impune condiţiile!

— Pentru viitoarele tratative, am nevoie de încrederea dumneavoastră absolută — începu el, cînd preşedintele consiliului de administraţie reveni în biroul său. De asemenea, socotesc absolut necesar ca tratativele să se desfăşoare cu o discreţie desăvîrşită. Şeful firmei Rouha et co. mi-a făgăduit ca operaţiunile financiare ale firmei vor trece treptat în competenţa instituţiei noastre, în schimb, această trecere va căpăta un caracter permanent. Fireşte, angajamentele sale faţă de Casa de economii sînt de asemenea natură, încît orice indiscreţii cu privire la tratative i ar putea pricinui dificultăţi şi nu din cele mai mici.

— Înţelegem acest lucru, şi sîntem dispuşi să acceptăm toate excepţiile necesare.

— Deocamdată aş ruga să fiu împuternicit prin delegaţie şi să mi se dea indicaţii asupra avantajelor ce pot fi oferite domnului Rouha senior, cu care voi purta tratativele. Acestea, ţinînd seama de caracterul confidenţial al întregii chestiuni, vor avea loc în secret.

— Vă oferim un fond special de reprezentare pentru acest caz.

— Şi pentru următoarele, ţinu să precizeze domnul Vondra, înţelegînd că fierul trebuie bătut cît e cald. Drept

care se grăbi să adauge: De hotărît, nu hotărăşte numai seniorul firmei, mai sînt şi alţii.

Şi bătu fierul cu atîta dibăcie, încît pînă la urmă părăsi centrala investit cu o împuternicire ce nu se acordă în mod normal conducătorilor de filiale. Contul firmei Rouha et co. avea să fie trecut într-un registru cu totul special, contabilul urmînd să execute numai lucrările contabile propriu-zise. Contul va fi administrat de şeful unităţii, cu alte cuvinte, de domnul Vondra, viitorul director.

După ce introduse hîrtia în servietă şi îşi luă rămas bun, domnul Vondra începu să fluiere. Iar în seara aceea „doamnele” de la Cascade-Bar avură prilejul să dea o înaltă apreciere unui domn *fain*, care, dispreţuind banul le invita cu generozitate:

— Să bem, domnişoarelor, pentru reprezentare! Şi tot în acest scop îi oferi uneia dintre domnişoare cartea sa de vizită, invitînd-o stăruitor să-l viziteze. Va fi categoric o distracţie mai plăcută decît încurcăturile cu coniţele de provincie, care veşnic îl ameninţă cu scandalul, neavînd altceva de făcut. În schimb, domnul director are acum de lucru, slavă Domnului, pînă peste cap!

Să cucereşti firma Rouha et co. fabrică de furnir şi placaje, nu-i un fleac! Pentru o treabă ca asta e nevoie de minte cu carul!

Petrecu o noapte veselă, de pomină, şi cînd se întoarse acasă era cam tras la faţă. Nu e de mirare, asemenea tratative te epuizează. Îl chemă la el pe contabil, şi după ce-l obligă prin legămînt să păstreze discreţia absolută, îi arătă scrisoarea de la centrală. Contabilul, om lipsit de fantezie, se interesă cel mai mult de felul cum va fi controlat un asemenea cont.

— Eu însumi îl voi controla, se grăbi să-i răspundă domnul director, nu fără mîndrie.

Drept care, contabilul oftă uşurat:

— Ce mă miră însă pe mine, e că bătrînul Rouha s-a lăsat ademenit.

— Totul e cu putinţă pe lumea asta, dacă ştii de unde să apuci firul. Acum se pune problema ca nimic să nu transpire în afară!

Fireşte, contabilul îi făgădui solemn acest lucru şi în sinea lui se bucura de pe acum gîndindu-se la mutra pe care avea s-o facă colegul său de la casa de economii, care mereu îi dă peste nas pe motiv că veneticul Vondra i-a luat-o înainte. Acest Vondra e într-adevăr un tîlhar fără pereche, dar în comerţ asta se cere. Eu, unul, n-aş fi în stare să fac aşa ceva, îşi spuse bătrînul contabil, aşezîndu-se înapoi la ghişeul lui.

Se scurseră două zile.

— Pe cine are şeful la el? întrebă bătrîna casieră, auzind o discuţie în biroul domnului director: Şi pe unde a intrat vizitatorul?

Bătrînul contabil trase mai întîi cu urechea, apoi, înţelegînd situaţia, îi răspunse:

— Scumpă domnişoară, persoana care se află acum la şef a intrat prin spatele casei, e vorba de o vizită foarte, foarte discretă.

— Bine, bine, dar e o voce de bărbat? spuse casiera stăruitor.

— Exact! E vorba de nişte tratative secrete! Va să zică sîntem pe drumul cel bun!

Contabilul nu era leneş de felul lui: cu totul întîmplător se apropie de uşa din spatele căreia se auzea un dialog agitat. Să nu fi reuşit oare tratativele?

Cînd, după un timp, convorbirea amuţi, era limpede că vizitatorul plecase aşa cum venise, pe scara din dos.

Nu dură mult şi şeful îşi. făcu apariţia în biroul funcţionarilor. Se aplecă spre urechea contabilului şi-i spuse pe un ton confidenţial:

— Sîntem pe drumul cel bun.

— Am auzit eu o convorbire şi mi-am zis că... Dar, ştiţi, mi s-a părut că era cam supărat!

— Cum, s-a auzit pînă aici?? Nu se poate! Cum văd, va trebui să capitonez uşile, spuse Vondra cu îngrijorare în glas; dar numaidecît începu să rîdă: Tratativele au decurs foarte bine! Rouha, fireşte, e un om mai dificil, dar ne descurcăm noi. Pentru asta trebuie să dăm dovadă de o anumită generozitate. Are nevoie de credit, pricepi dumneata? Dar, mucles, nimănui nici pîs! S-a înţeles?!? După care, cu un aer complice, se retrase înapoi în biroul său.

Contabilul, bineînţeles, nu scoase nici un pîs, în schimb îl scoase cu vîrf şi îndesat domnişoara casieră:

— Nu cumva a venit să-l ocărască vreunul din soţii înşelaţi?

— La ce te gîndeşti dumneata, domnişoară! Nici vorbă de aşa ceva. Dacă vrei să ştii, şeful nostru e meşter mare.

Misteriosul vizitator mai veni de cîteva ori, discuţiile fură lungi şi furtunoase. O dată şeful deschise uşa şi contabilul avu ocazia să audă pe cineva iritîndu-se: „Ne-au promis creditul cu dobînda cea mai scăzută şi noi am contat pe acest lucru. Dacă vrem să extindem comerţul e limpede că avem nevoie...”.

Şeful închise repede uşa aruncîndu-i contabilului o privire plină de semnificaţii...

A doua zi fu plătită în numerar o sumă mai importantă, în contul secret al firmei Rouha et co. fabrică de furnir şi placaj.

Trebuie să spunem că a fost o perioadă plină de speranţe şi emoţii. Domnişoara Dáša îl ştersese din inima ei pe domnul Vondra, după ce aflase că distinsul director fusese vizitat de o doamnă frapantă din lumea mare. Dar asta nu înseamnă că în locul lui l-ar fi înscris în inima ei pe sergentul de jandarmi Sládek, şi totuşi, pentru el se născură noi şi mari speranţe, încredinţat fiind că domnul comandant uitase de greşeala lui şi n-avea să-l trimită

într-un cătun pierdut printre dealuri, tocmai acum cînd are prilejul să se vadă aproape de două ori pe săptămînă cu domnişoara Dáša şi să-i explice că, deşi funcţia sa de sergent în serviciul jandarmeriei nu reprezintă o carieră prea strălucită, nu e totuşi de lepădat.

De altfel, tot cu speranţe se hrănea şi centrala caselor de depuneri din Praga. Numai că o asemenea instituţie nu mizează numai pe simple speranţe şi de aceea îi trimise domnului Vondra un revizor special care să cerceteze la faţa locului cum arata contul secret al firmei Rouha et co.

Domnul Vondra, cu titlul încă de funcţionar conducător de unitate, îl primi pe revizor cu toată bunăvoinţa, dar cu gîndurile oarecum împrăştiate:

— Ştiţi, deocamdată nu mă pot lăuda cu rezultate strălucite.

— Bine, dar pe cîte ştiu, a şi fost acordat un împrumut important, replică revizorul, scoţînd din mapă comunicarea respectivă.

— Da, din partea noastră, ce-i drept, s-au făcut multe, dar aş vrea să înţelegeţi că în ceea ce mă priveşte, aş dori să anunţ centralei şi ceva îmbucurător din partea cealaltă. Din păcate, deocamdată, încă nu mă pot lăuda cu aşa ceva. Chiar dacă tratativele se desfăşoară în condiţii mai mult decît excelente. Şi uitîndu-se la ceas, domnul Vondra se grăbi să adauge: chiar acum, mai bine-zis peste cîteva clipe, urmează să aibă loc o nouă discuţie, în care îmi pun mari speranţe.

— Nu vreau să vă deranjez, dar...

— Nu mă deranjaţi deloc, dimpotrivă, la prînz, dacă nu vă supăraţi, sînteţi invitatul meu. Mi-e teamă doar că va trebui să vă rog să treceţi în birourile noastre şi să mă aşteptaţi acolo. Discuţia nu va dura prea mult.

Revizorul dădu din cap aprobator, şi trecînd în camera alăturată, se aşeză pe un scaun lîngă bătrînul contabil, în biroul domnului Vondra era o linişte desăvîrşită. Directorul îşi mai făcu o dată apariţia, ceru

extrasul de casă cu plăţile în numerar pe ziua precedentă şi zîmbindu-i cu un aer de scuză revizorului, care între timp se apucase să citească ziarul, se retrase din nou în biroul său.

De alături se auzi deodată un zgomot de uşă trîntită, apoi de scaune tîrîte, de parcă cineva s-ar fi aşezat anevoie, şi, în sfîrşit, un fel de murmur, dublat fireşte, de o convorbire la început înăbuşită, apoi cu ecouri din ce în ce mai puternice.

Bătrînul contabil se uită la revizor şi-i spuse:

— Nu vă speriaţi, aşa-i la noi de la o vreme încoace; ştiţi, domnul Rouha e o fire mai vijelioasă. Mi se pare că-l cam strînge cu uşa pe şeful nostru!

— Cum? Alături. se află însuşi domnul Rouha! se minună revizorul.

— Păi, cine altul... Auziţi doar!

Intensitatea vocilor crescu pe neaşteptate, de bună seamă domnii nu-şi puneau pavăză la gură... Contabilul ridica mereu din sprîncene, manifestîndu-şi în felul acesta uimirea faţă de ceea ce îi era dat să audă.

Apoi totul se sfîrşi, se mai auzi o dată zgomotul de uşă trîntită şi în clipa următoare, în biroul funcţionarilor îşi făcu din nou apariţia domnul Vondra, uşor răvăşit; îi zîmbi prieteneşte revizorului şi-i spuse:

— Gata, acum sînt din nou liber. Omul ăsta scoate şi untul din mine... Dar, nici o grijă, pînă la urmă tot îl dobor. Voi încheia o afacere despre care se va vorbi multă vreme!

La masa de prînz cu domnul revizor îl trimise pe bătrînul contabil, întrucît el mai avea de rezolvat o problemă ce nu suporta nici o amînare. Şi apoi, e mult mai bine ca revizorul să fie oaspetele contabilului. În pragul uşii îi mai şopti cu discreţie bătrînului funcţionar:

— Să fii cît mai larg, nici o economie!

Contabilul se conformă întocmai şi cum afară vremea era destul de răcoroasă, cei doi căzură de acord că băutura cea mai potrivită e şliboviţa, căci ea te

fereşte de răceală şi are totodată şi un efect curativ. Se distrau de minune, chiar dacă vorbeau niţel prea tare.

Tînărul sergent aflat întîmplător la o masă alăturată, avea acum prilejul să asculte şi să înregistreze toate tranzacţiile pe care domnul Vondra urma să le încheie cu faimoasa firma Rouha, şi întrucît îl ura din tot sufletul pe distinsul director, trăgea bine cu urechea, să nu-i scape nimic. Şi astfel află că domnul Vondra e un bărbat de mare anvergură, dar că joacă prea tare, sau cum se mai spune, joacă *va banque.*

— Ehei, prietene, pe mine poţi să mă crezi, că eu am auzit certurile astea ale lor de trei ori şi de fiecare dată bătrînul Rouha a strigat: „Ne-au promis un împrumut cu dobînda cea mai scăzută, şi noi am contat pe acest lucru...” Asta înseamnă că şeful nostru a făgăduit un lucru pe care nu-l poate respecta, şi pe chestia asta n-ar fi exclus să intre la apă şi încă urît de tot.

— La apă ar putea să intre numai dacă ar vrea să tragă de pe. urma acestei afaceri nişte foloase pentru el. Şi, mă rog, asta ar putea, pentru că, vorba ceea, cine-l controlează? Nimeni!

— Ce-i drept, e el cam fluşturatec, dar de obicei ăştia sînt cei mai norocoşi. De pildă, la femei! spuse contabilul, pe un ton categoric, şi apucă din nou sticla de şliboviţă.

Cei doi se îndrăgiră reciproc şi, astfel, pînă la sfîrşitul mesei, sticla de şliboviţă fu golită de-a binelea, iar bătrînul contabil îl conduse pe domnul revizor la gară.

— Nimeni nu-l controlează, mai apucă să spună revizorul, cu îngrijorare, după ce se urcă în vagon, cu sprijinul binevenit al conductorului.

După care adormi şi nu se mai trezi decît la Praga. În drum de la gară spre oraş, domnul contabil avu timp să se mai dezmeticească niţel; în orice caz în asemenea măsură încît să observe că domnul director, neţinînd

seama de orele înaintate, continua să lucreze în biroul său de la casa de depuneri, ce era luminat ca ziua.

În ziua următoare — era o dimineaţă tulbure şi nesuferită, de două ori nesuferită pentru un om pe care-l doare capul din pricina şliboviţei — bătrîna casieră îl fulgeră pe contabil cu nişte ochi răutăcioşi, căci într-un orăşel de provincie se află şi se ştie totul, chiar şi cine cît a băut. După ce se mai scurseră un ceas-două, îşi ridică nasul din hîrţoagele ei, şi cum, întîmplător, în clipa aceea nu era nimeni la ghişeu, spuse îngrijorată:

— Da ce-o fi cu şeful nostru? Nu cumva a avut şi el ieri ceva de sărbătorit?!?

— Eu n-am sărbătorit nimic, eu am dus tratative oficiale, ripostă contabilul cu demnitate, şi înghiţi la iuţeală o tabletă.

La un ceas după aceea începu şi el să se neliniştească, în primul rînd pentru faptul că în ziua precedentă fusese transferată din nou în contul firmei Rouha et co., o sumă destul de importantă: una sută mii coroane cehoslovace.

Vasăzică, în timp ce noi stăteam în local şi beam, şeful nostru se omora muncind, îşi spuse el cu tristeţe. Ăsta e într-adevăr un bărbat de fier.

Domnişoara casieră era însă de părere că pînă şi un bărbat de fier poate fi răpus de boală şi de aceea porni spre locuinţa domnului director pentru a contribui eficient — în caz de nevoie — la grabnica sa însănătoşire. Gazda îi aduse însă la cunoştinţă că domnul director e vesel şi sănătos, dar nu-i acasă, deoarece a plecat în concediu. Casiera îşi încruntă sprîncenele şi fără să sufle o vorbă se întoarse în goană mare la birou, unde se apucă numaidecît să socotească numerarul din casă. După un timp se auzi strigătul ei deznădăjduit:

— Dumnezeule, Hristoase, din casă lipsesc treizeci de mii! Ce mă fac, simt că mor!

Drept care, contabilul mai înghiţi o tabletă, ca apoi să mai împartă una frăţeşte cu doamna casieră. În sfîrşit, ridică receptorul şi chemă de urgenţă firma Rouha et co.:

— Nu vă supăraţi, e vorba doar de o mică informaţie: Aţi primit ieri de la noi o sută de mii de coroane?

Domnul Rouha, fabricant de furnir şi placaj, era un om simplu şi sincer. Ascultîndu-l pe contabil îi răspunse:

— Dumneata pesemne că ai înnebunit. De unde pînă unde să-mi dea mie bani casa de depuneri?

— Nu vă supăraţi, dar şi înainte de asta... Transferuri... împrumuturi!

— Ascultă, mi se pare mie că acolo la casa de depuneri sărbătoriţi ceva. Este?

Şi domnul Rouha rîse cu poftă, mult de tot, pînă cînd bătrînului contabil îi căzu receptorul din mîna asudată, iar casiera trebui să-l stropească bine cu apă de colonie ca să-l readucă în simţiri.

După care, oftînd şi gemînd, bătrînul se repezi din nou la telefon şi chemă de data asta postul de jandarmi.

La telefon se prezentă tînărul sergent. Cînd auzi despre ce-i vorba începu să rîdă.

— Aţi spus ceva? întrebă vocea chinuită a bătrînului contabil.

— Nu, nu. O fi avînd ceva aparatul..; Nu vă supăraţi că vă întreb domnule contabil, dar ştiţi, ieri la restaurant v-am auzit cînd îi spuneaţi unui domn străin ceva despre nişte vizite la domnul director... Cine au fost aceşti vizitatori?

— N-a fost decît unul, şi anume, domnul Rouha senior, proprietarul firmei Rouha et co.

— Şi dumneavoastră l-aţi văzut?

— Nu, asta nu, căci dumnealui venea în secret.

— Cu alte cuvinte, dumneavoastră l-aţi auzit doar, de văzut însă n-aţi văzut nimic, continuă să-şi expună teoria sa tînărul sergent.

— Da… aşa e… Dar poate că ar fi mai bine să veniţi!

— Da, sigur, de venit venim. Pînă atunci însă, nu vă atingeţi de nimic.

Îi raportă totul comandantului său, iar acesta, ţinînd seama de gravitatea cazului, hotărî să se deplaseze personal la faţa locului.

Pentru el era totuşi de neînchipuit ca tocmai domnul Vondra să dispară fără urmă. La mijloc trebuie să fie cu totul altceva! De pildă, isprava unui soţ gelos.

Auzindu-l, tînărul jandarm luă poziţia de drepţi şi începu:

— Domnule comandant, sergentul Sládek se prezintă la ordinele dumneavoastră cu rugămintea de a fi luat la anchetarea acestui caz… Apoi se grăbi să adauge: Ştiţi, am anumite bănuieli.

— Da, cunosc, dumitale îţi stă în gît directorul Vondra. Dar să ştii de la mine: subiectivitatea e cea mai negativă însuşire a unui anchetator, ai înţeles?

— Cu respect vă raportez, că am înţeles. Dar aici e vorba de altceva. Sînt sigur că aş putea să contribui substanţial la lămurirea acestui caz.

Comandantul mormăi, obiectînd că n-are nevoie de nici o explicaţie din partea unui puşti lipsit de experienţă, şi că, slavă Domnului, se descurcă el şi singur; în cele din urmă, însă dădu plictisit din mînă şi-i făcu semn zelosului sergent să-l urmeze.

La casa de depuneri, bătrînul contabil, care tremura ca varga, îi conduse imediat în biroul domnului Vondra.

— Poftiţi, am pregătit toate dările de seamă referitoare la tranzacţiile comerciale cu firma Rouha et co. S-au plătit o sută optzeci şi cinci de mii de coroane…

— Asta nu spune nimic, mormăi comandantul.

— Da, dar domnul Rouha pretinde că n-a primit niciodată nimic, şi nici n-a cerut vreodată ceva, se tîngui

contabilul. Se pune deci întrebarea, cu cine a purtat tratativele domnul Vondra?

— Cu nimeni, domnule contabil, interveni deodată tînărul sergent, deschizînd unul din dulapuri. Se vedea limpede că nu era deloc surprins de faptul că descoperi în el un patefon de tipul cel mai modern.

După aceea se apucă să cotrobăiască prin masa de lucru a domnului director şi în sfîrşit în sertarul de jos găsi o placă pe care o aşeză pe discul patefonului. În timp ce învîrtea manivela, comandantul nu se mai putu stăpîni:

— Ce-i cu dumneata, Sládek. Te-ai prostit de-a binelea? Nu cumva ai de gînd să ne pui acum nişte şlagăre?!?

— Da de unde, domnule comandant! Altceva…

Lăsă acul pe placă şi în încăpere se auzi mai întîi un foşnet surd, după care se dezlănţui o discuţie agitată despre împrumuturi şi credite, despre posibilitatea de a începe tranzacţii comerciale cu casa de depuneri, despre procente şi dobînzi şi despre încredere… Una din voci îi aparţinea domnului Vondra, iar cealaltă…

— Cealaltă e tot vocea lui, numai că e schimbată, spuse comandantul fără să-şi ascundă mirarea.

— Dumnezeule, Hristoase, se lamentă bătrînul contabil, şi eu… eu care am crezut că… Dar ce… ce era să cred, de vreme ce el deschidea pentru o clipă uşa şi noi… noi auzeam pe cineva vorbind…

Cînd patefonul făcu să răsune cuvintele: „Ni s-a promis un împrumut cu dobînda cea mai scăzută şi noi am contat pe acest lucru”, bătrînul contabil izbucni:

— Fraza asta, pe cinstea mea, am auzit-o de cîteva ori, dar nici o dată măcar nu mi-a trecut prin minte că…

— Cui i-ar fi trecut, mormăi comandantul şi, uitîndu-se cu severă admiraţie la tînărul său subaltern, adăugă: Dar dumitale cum ţi-a trecut aşa ceva prin minte, băiete?

Sergentul roşi de fericire:

— Ştiţi, cum să spun, de fapt domnişoara Dáša…

— Bineînţeles, altfel nici nu se putea!

— Păi da. Dumneaei şi-a înregistrat vocea pe disc. Nici nu ştiţi ce frumos ştie să cînte.

— De asta nu mă îndoiesc cîtuşi de puţin. Dar ce legătură are povestea asta cu domnul Vondra şi cu şmecheria lui?

— Păi, să vedeţi, dumnealui i-a vorbit despre studioul acela din Praga, unde oricine se poate duce să-şi înregistreze vocea.

Comandantul îl bătu pe umeri şi-i spuse cu entuziasm:

— Bravo, Sládek! Ca să vezi, pînă la urmă şi un jandarm îndrăgostit poate fi bun la ceva. Şi acum, fuga marş la comandament şi anunţă toate oficiile, dar mai cu seamă punctele de frontieră, dacă nu cumva e prea tîrziul

Niciodată nu mai lucrase sergentul Sládek atît de repede şi cu atîta conştiinciozitate.

Era profund încredinţat că prin agilitatea sa o va salva pentru totdeauna pe domnişoara Dáša din ghearele unui vampir şi ale unui răufăcător.

Şi aşa se face că a doua zi dimineaţa, domnul consilier de poliţie Vacátko intră în biroul detectivilor şi văzîndu-l pe Bouše, începu să zîmbească şi-i spuse:

—- Ei, ia să aud şi eu, domnule Bouše, dacă ştii dumneata cum poate fi recunoscut, de pildă, un logodnic de profesie?

Detectivii rîdeau respectuos, în timp ce domnul Bouše îşi sufla nasul, trîmbiţînd ca o trompetă.

— Spune-mi dumneata îţi mai aminteşti de cazul acela nefericit, şi de numele împricinatului? întrebă consilierul.

— Aşa ceva nu se uită, domnule consilier: Jan Vondra, şeful casei de depuneri din Svitavy. Asta o să ţin minte pînă la moarte.

— Şi îţi aminteşti şi cum arăta?

— Din păcate, prea bine, domnule consilier, răspunse detectivul cu tristeţe în glas.

— Ei bine, în cazul asta pregăteşte-te să ieşi pe teren. Află că omul dumitale nu e logodnic de profesie ci delapidator, şi încă în stil mare. Cum n-a trecut frontiera, e de bănuit că se ascunde la Praga.

Domnul Bouše îl privi un timp pe consilier, vrînd parcă să se încredinţeze că nu binevoieşte să glumească, pe urmă însă se lumină la faţă şi spuse:

— Nu zău, vasăzică totuşi!…

— Da, domnule Bouše, dumneata ai miros, aşa spunea şi predecesorul meu, răposatul consilier de poliţie Knotek. Deci, la treabă; ar fi grozav dacă am pune noi mîna pe el. Ce s-ar mai zbîrli comandamentul teritorial al jandarmeriei!…

Detectivul Bouše porni deci la vînătoare, şi nu se arătă pus pe economii; povestea îl costă multe pahare de rom, de cele mai multe ori scumpe, căci trebui să umble prin localuri de lux. Nu de alta, dar un asemenea delapidator de provincie nu se ascunde la fetele din Coliba veninoasă, asta e la mintea cocoşului.

Curînd i se dădu de veste că o oarecare Lily găbjise un client gras, pe care însă îl strecurase la ea acasă, fiindcă dumnealui nu voia să se arate în public.

Aşa se face că domnul Bouše se asigură mai întîi de cuvenita asistenţă poliţienească, nu de alta, dar ca să nu-i scape muşteriul printre degete, apoi dădu buzna peste domnişoara Lily. După tratative scurte, dar categorice, în timpul cărora îi atrase atenţia că riscă orice posibilitate de a mai rămîne la Praga, domnişoara cedă, şi arătă discret spre o uşă ce dădea într-o odăiţă alăturată.

Cu o poftă de nedescris, domnul Bouše îl duse pe delincvent la Direcţia a patra. După care, nu fără mîndrie, le spuse distinşilor săi colegi din biroul detectivilor:

— Odată ce înşfac eu pe cineva, e fără doar şi poate vinovat, chiar dacă pe moment se întîmplă să fie nevinovat.

Şi-i trase un strănut în lege, căci acesta era adevărul adevărat.

(4)
MOŞ GORIOT DIN ZÁBĚHLICE

e povestea unei dragoste părinteşti
ale cărei adîncuri incomensurabile
au darul să-l înduioşeze
pe un tînăr funcţionar de poliţie
în asemenea măsură, încît
din anchetator
se transformă
în răzbunător.

S-a întîmplat — de bună seamă aşa a vrut destinul — ca la primul meu caz pe tărîmul criminalisticii să nu fac nici o ispravă, cu toate că nu aşa s-ar fi cuvenit din partea unui tînăr funcţionar de la direcţia generală a poliţiei pragheze. În schimb, am făcut cîteva exerciţii filozofice şi în plus am învăţat un lucru preţios, tot atît de preţios ca aşa numita intuiţie poliţienească. Am învăţat să văd în spatele unui caz mai mult decît un simplu caz, să văd în spatele oamenilor umbra lor, şi să-l caut pe făptaş nu pentru a avea la îndemînă un individ pe care să-l pot înainta instanţelor judecătoreşti, ci pentru a îndeplini un act de justiţie.

Justiţia, precum se ştie, e o doamnă nobilă şi trufaşă, şi pe bună dreptate, ea este înfăţişată cu ochii legaţi. Nicidecum oarbă, căci, vedeţi, aici e tot chichirezul: distinsa stăpînă poartă, ce-i drept, faşa la ochi, dar numai atîta timp cît îi convine să nu vadă. Pe urmă însă, poate foarte bine să şi-o scoată şi… şi atunci ce se întîmplă? Ce fel de sentinţe va pronunţa ea cînd va începe să vadă?…

Ei, da, numai că asta nu mai e criminalistică ci filozofie.

Aşadar, într-o dimineaţă de aprilie, un grădinar care avea pămîntul pe malul pîrîului Botič, a descoperit într-un desiş de sălcii un om zăcînd cu capul în apă;

speriat, grădinarul s-a apucat să tragă de el sperînd să-l mai salveze, dar pînă la urmă şi-a dat seama că omul răposase, iar apa îi spălă o rană adîncă sub creştetul capului. În afară de asta, mortul mai avea mîinile legate şi un laţ în jurul gîtului. Înspăimîntat de moarte, grădinarul a chemat oamenii din preajma locului, aceştia la rîndul lor au alarmat gardienii şi aşa cum se întîmplă în asemenea împrejurări, aparatul poliţienesc s-a pus numaidecît în mişcare.

Domnul consilier m-a invitat în biroul lui şi mi-a spus:

— Uite, tinere, îţi încredinţez primul caz. Nu cred că e mare lucru, dar oricum, înfige-te serios, şi dă-i bătaie. Şi… fiindcă ţi-ai ales această meserie, eu, unul, îţi urez mult noroc!

Şi mi-a zîmbit cu multă amabilitate, aş zice aproape înduioşător, deoarece dumnealui ştia foarte bine că a intra în criminalistică nu-i un fleac, căci criminalistica e o profesiune neobişnuită şi oarecum sacră, ea constituind prima treaptă spre justiţie, fără de care lumea ar ieşi de pe făgaşul ei milenar.

(Nu ştiu cum se face, — de vină o fi poate instruirea mea, — dar sînt o fire meditativă; veşnic reflectez şi alcătuiesc în minte fraze nespus de frumoase — doar să le notez pe hîrtie. În schimb, domnii din echipa de criminalistică a consilierului, cu alte cuvinte detectivii de la care ar trebui să învăţ, sînt nişte uncheşi obişnuiţi; dar cinstit vorbind, n-aş vrea să intru pe mîna lor, căci cu greu le-aş scăpa printre degete. Ce-i drept, nu prea filozofează ei, în schimb de ştiut ştiu multe).

M-am dus deci, 1a Záběhlice, localitatea în care se petrecuse cazul, şi străbătînd malul rîului Botič, am rămas uluit; la noi, la Praga, Botič e un canal de scurgere urît mirositor, în timp ce aici el alimentează vaste întinderi cultivate cu legume şi zarzavaturi, iar în apa lui învolburată se scaldă în voie cîrduri întregi de gîşte cu bobocii lor. Acum în aprilie, dinspre rîu se răspîndea o

ceaţă tulbure şi apăsătoare, iar soarele numai cu mare trudă izbutea să răzbată prin perdeaua de nori.

Gardianul aflat la locul crimei a ţinut în primul rînd să-mi comunice, cu vădită durere în glas, că dacă întreaga poveste s-ar fi întîmplat numai cu cîţiva metri mai încolo, ar fi intrat în competenţa circumscripţiei pragheze şi el ar fi scăpat de belea — dar ce să-i faci, aşa-i cînd are omul ghinion. Ciudat, pe el treaba asta avea darul să-l necăjească, în timp ce eu mă bucuram ca un copil, pentru simplul motiv că mă aflam în fala primului caz ce-mi fusese încredinţat spre anchetare. Nu era în el nimic misterios, dimpotrivă, părea a fi un caz cît se poate de banal, şi asta, ce-i drept, mă cam supăra un pic. Gardianul aflase între timp că răposatul se numeşte Rohlíček Alois (Jimblă Alois) şi lucra la o mică fabrică din apropiere. Făcea acolo de toate, de la munca de curier pînă la cea de încasator; aducea banii de la bancă pentru plata salariilor, răspundea de expediţia micilor colete recomandate. A fost un om tare cumsecade, spuneau oamenii, iar cel ce i-a făcut de petrecanie trebuie să fie un ticălos pentru care şi spînzurătoarea ar fi prea puţin.

— Era un omuleţ tăcut, douăzeci de ani a slujit la noi, dar niciodată nu l-am auzit să cîrtească sau să sufle un cuvînt de nemulţumire; avea, ce-i drept, o leafă mică, dar era mulţumit; niciodată n-a cerut mai mult, şi în felul lui, era un om fericit.

Aşa a binevoit să-mi vorbească însuşi proprietarul fabricii amintite, iar mie mi-a lăsat impresia că dumnealui consideră drept o culme a perfecţiunii umane lipsa de pretenţii în ceea ce priveşte majorarea salariului. De altfel aşa se şi explică de ce l-a ajutat cu eficienţă în perfecţionarea sa pe acest Jimblă, avînd grijă să nu-i adauge niciodată nici măcar un haler, la leafa lui amărîtă…

Dar, revenind la cazul nostru, e limpede că mobilul crimei a fost jaful, întrucît Jimblă tocmai aducea banii pentru salarii; fusese să-i ridice de la casa de depuneri

din Michle, şi, ca întotdeauna, îi purtase într-o mică servietă de piele, prinsă cu un lănţişor de cureaua pantalonilor. Aceasta era o măsură obişnuită, dar lipsită de eficacitate. Căci atunci cînd cineva ucide un asemenea încasator, în scopul de a-l prăda, se pricepe foarte bine să-i reteze şi cureaua. De altfel, aşa. s-a şi întîmplat în cazul de faţă, cureaua a dispărut cu servietă cu tot.

Mai întîi am început să cercetez de ce şi la ce oră trecuse Jimblă prin preajma pîrîului. La casa de depuneri fusese dimineaţa la opt. Nimic ciudat, aceasta fiind o oră obişnuită, iar pîna să ajungă înapoi acasă, a mai durat un ceas deoarece tramvaiul nu merge decît pînă în piaţa din Michle. Cea mai mare măsură de securitate consta, probabil, în faptul că Jimblă nu părea cîtuşi de puţin o persoană care umblă cu bani, ci mai curînd un unchiaş de la ţară care se întoarce acasă de la cumpărături. Să nu uităm că pe vremea aceea aici, la marginea cartierului Michle, se mai întindeau încă o mulţime de ferme şi că Záběhlice, deşi ţinea de Praga, era o comună eminamente rurală, unde dumineca praghezii se duceau să se distreze la petreceri cu dans; aşa se explică de ce comuna era împînzită de atîtea cîrciumi.

Jimblă făcea mereu aceeaşi cale şi pe aceeaşi potecă de pe malul Botiču-ului mergea mai departe, drumul pe aici fiind mai scurt şi mai comod. Poteca era în văzul tuturor, căci grădinarii se aflau veşnic pe lîngă răsadniţele şi răzoarele lor de zarzavaturi.

Numai că, de data asta, Jimblă s-a abătut totuşi din drumul său obişnuit şi această abatere i-a fost fatală. A intrat într-un desiş de sălcii…

Dar, ce să-i faci, a trebuit omul să intre. Pe scurt, i-a venit să se uşureze, şi neavînd încotro, s-a retras ceva mai încolo. Lucrul acesta era cît se poate de limpede: la locul cu pricina se afla, împăturit cu grijă, un pardesiu jerpelit şi o pălărie ponosită; în afară de asta, omul nostru mai avea şi bretelele lăsate. Asta înseamnă că se

pregătise temeinic în vederea acestei necesităţi fiziologice. Şi, în clipa aceea, cineva l-a lovit drept în cap, apoi l-a strangulat, şi după ce i-a tăiat cureaua de care era agăţată servieta, l-a aruncat în apă. Apoi, fireşte, a dispărut fără urmă. Limpede ca bună ziua.

Nimeni dintre persoanele interogate nu zăriseră pe careva mergînd pe aici; cel puţin primele întrebări n-au scos la iveală nimic esenţial. Nici un străin nu trecuse prin apropierea pîrîului. Grădinarii ar fi băgat de seamă numaidecît; cîteva femei de prin preajma locului au trecut, ce-i drept, dar în cazul nostru ele nu pot fi luate în consideraţie.

Am făcut toate constatările de rigoare, străduindu-mă cu disperare să nu-mi scape nimic pe nicăieri, căci orice scăpare ar fi însemnat o gafă nemaipomenită, şi, se înţelege, aşa ceva nu puteam să-mi îngădui la primul meu caz. După ce m-am încredinţat că înfăptuisem totul aşa cum se cuvine, am dat dispoziţie să se transporte cadavrul la institutul medico-legal, căci, de fapt abia autopsia avea să-mi spună exact cum anume fusese săvîrşită această crimă.

Pe urmă, am pornit spre casa lui Jimblă. Pe de-o parte, trebuia să comunic oficial cele întîmplate, asta desigur nu va fi deloc plăcut, iar pe de altă parte voiam să-i cunosc puţin familia, cine ştie, poate îmi furnizează un amănunt interesant care m-ar putea duce pe urmele ucigaşului. Trebuie să vă mărturisesc că mă aşteptam la mai multe văicăreli; cele două femei, adică văduva răposatului şi fiica acestuia, în loc să bocească, stăteau mai curînd înmărmurite, iar bătrîna nu făcea decît să repete întruna

— Sărmanul de el, a fost toată viaţa un amărît…

Fiica, o fetişcană de la ţară rumenă în obraji şi plină de viaţă, mă privea, în ciuda doliului, cu nişte ochi atît de insistenţi, încît mi-am zis în sinea mea: preţuieşte în mine bărbatul, şi dacă aş vrea numai un pic aş face-o să zîmbească.

Nimic deosebit nu mi-au spus aceste femei, doar atîta că Jimblă a fost un om cumsecade şi amărît şi că n-avea nimic pe lumea asta în afară de iepurii săi de casă. M-a surprins puţin faptul, aşa cum a reieşit din discuţie, că bătrînul nu dormea în odaia mare cu două paturi, ci într-un fel de firidă.

— Ştiţi, era suferind şi voia să aibă linişte, a ţinut să precizeze văduva.

— Asta înseamnă că în odaie dormeai dumneata cu fiica dumitale, i-am răspuns eu, în dorinţa de a nu curma convorbirea.

— Mda. Dar, de fapt, nu-i chiar aşa. Eu dormeam în bucătărie, tar aici dormea fata mea.

Curînd am aflat că pentru asta mai exista şi alt motiv în afara suferinţei domnului Jimblă. Domnişoara Magda avea un ibovnic, pe nume Karel Vycpálek (Umflatu), de meserie căruţaş, care însă, spuneau ele, o să-şi deschidă un birou de cărăuşie, şi, cînd va fi gata, se vor căsători. Deocamdată locuia la viitoarea lui nevastă, în această odaie cu două paturi. Povestea a început să mă pasioneze un pic şi totuşi mi-am dat toată silinţa să nu mă trădez. Nu de alta, dar mi se oferea primul om care putea să aibă nevoie de o sumă mai mare şi care, probabil, ştia foarte bine cînd anume se ducea bătrînul să scoată bănii din bancă. Cum însă anchetatorului nu-i este permis să suspecteze pe nimeni fără probe concrete, m-am străduit să nu uit nici de alte persoane posibil interesate. Îndeosebi mi-a venit în minte fabrica, unde de asemenea oricine putea să ştie acest lucru, şi, do aceea, m-am decis să mă reped pînă acolo ca să aflu cine anume lipsise de la lucru în dimineaţa respectivă. Pe urmă o să-i interoghez pe toţi acei care au muncit prin grădini; pentru azi mi-am propus doar o cercetare cu caracter pur informativ. Mîine o să iau povestea în mînă mai temeinic şi numai dracul ar trebui să-şi vîre coada, ca să nu descopăr ceva concludent. Eram bine dispus şi însufleţit de perspectivele îmbucurătoare. Cînd am plecat

de la familia Jimblă, m-am adresat unei băbuţe care căsca gura prin faţa casei; am întrebat-o dacă l-a cunoscut pe Jimblă şi ce fel de om era. Întrebare, fireşte, inutilă, dar pe mine mă interesa cu totul altceva. Voiam să mai aflu cîte ceva despre familia răposatului. Şi am aflat! Bătrînul Jimblă era în casa lui a cincea roată la car, cele două femei stăpîneau, iar el muncea. Veşnic erau nemulţumite şi se plîngeau că le aduce prea puţin, iar nevastă-sa o dată n-a rostit o vorbă frumoasă despre el; ei bine, acum i-au pus cruce, şi-o să se înfrupte din belşug! Cine-o să mai trudească pentru ele? Mă rog, tînăra se mărită, dar nici omul ei nu se prea omoară cu munca. Băbuţa i-a denigrat pe toţi aşa cum scrie la carte, dar, din spusele ei, s-a desprins totuşi pentru mine un lucru preţios: Din nou a apărut în joc acel pretendent care vrea să-şi deschidă un birou de cărăuşie!

Mîine, cînd o să ştiu mai multe despre felul în care a fost comisă crima, o să stau de vorbă cu el.

Dar tocmai aici m-am izbit de prima dificultate, şi chiar destul de serioasă. Autopsia a scos la iveală că Jimblă nu murise în urma unei lovituri puternice în cap, aşa cum mai toţi am presupus de la bun început. Rana propriu-zisă nu era decît superficială, fiind vorba mai curînd de o zdrelire a pielii, ţeasta nu era deloc plesnită, şi, în concluzie, şocul n-a fost prea mare. Se pune chiar întrebarea dacă după o astfel de lovitură victima a putut măcar să-şi piardă cunoştinţa. Medicul pretinde că mai degrabă nu. Moartea s-a produs prin strangulare şi apoi prin înec — în plămînii defunctului au fost găsite bucăţi de nămol. În afară de cele relatate, medicul legist ne-a mai recomandat, pe un ton stăruitor, să luăm legătură cu medicul local. Potrivit părerii sale, Jimblă era foarte bolnav; tumoarea la rinichi descoperită în timpul autopsiei nu putea să rămînă neobservată.

— Şi, dacă îmi dai voie, îţi mai spun şi eu ceva, tinere, mi s-a adresat domnul consilier, după ce i-am prezentat procesul verbal întocmit de modicul legist:

Omul ăsta avea mîinile legate la spate! Dumitale, asta nu ţi s-a părut ciudat?

— Nu... Asasinul a avut, se vede, destul timp ca să-şi facă victima perfect inofensivă. A lovit-o, a legat-o, a strangulat-o şi a înecat-o.

— Şi ai putea să-mi spui tinere, cînd anume i-a legat mîinile? Cît timp acest Jimblă era viu şi nevătămat cu greu ar fi putut s-o facă pentru că, de bine de rău, i s-ar fi împotrivit, nu crezi? Ar fi fost deajuns numai să strige şi oamenii ar fi alergat într-acolo din toate părţile.

— Mi-am zis că după ce l-a lovit în cap... Am crezut că rana a fost gravă, dacă nu mortală. Autopsia a arătat însă că n-a fost chiar aşa, dar pe cît se pare a fost totuşi destul de tare pentru ca bătrînul Jimblă să-şi piardă cunoştinţa. Şi... pe urmă... pe urmă ucigaşul l-a legat.

— Şi de ce mă rog să-l fi legat de vreme ce era în nesimţire? Putea foarte bine — şi pentru asta avea timp berechet — să-i pună laţul de gît şi să-l strîngă. Cu atît mai mult cu cît pe urmă l-a aruncat în apă. Iar în apă l-a aruncat cînd încă mai răsufla; aşa se explică de ce i s-a găsit mîl în plămîni.

Am tăcut. Mărturisesc sincer, că mă simţeam foarte stînjenit de felul în care domnul consilier de poliţie îmi demonstra, cît se poate de simplu, că sînt încă un boboc.

— Aveţi dreptate, am rostit în cele din urmă, abătut.

— Am pe dracul mi-a răspuns consilierul zîmbind. Asta, tinere, abia de-acum încolo o să se vadă! În ceea ce mă priveşte, sînt convins că sînt foarte departe de adevăr. Adevărul adevărat tot dumneata ai să-l descoperi. Eu n-am vrut decît să-ţi arăt unde-i, după părerea mea, greşeala. Nu te lăsa, tinere, capul sus, bineînţeles că e mai uşor să vorbeşti despre un caz din afară, decît atunci cînd eşti băgat în el pînă peste cap şi alergi ca un cîine pe o singură urmă, în timp ce alte zece îţi scapă printre degete. Deci, calm tinere, se pare că

lucrurile sînt mai complicate decît ne-am închipuit noi, dar asta se întîmplă.

Am ieşit glonţ din biroul şefului, pe coridor însă m-am oprit brusc. Fireşte, consilierul are dreptate. Da, în definitiv, de ce avea victima mîinile legate? De ce, de vreme ce treaba asta, dacă stai să te gîndeşti bine, era absolut inutilă?…

Şi în general, povestea e extrem de complicată! Aproape de necrezut! Asasinul a epuizat toate procedeele posibile, nu lipsea decît să-l mai şi înjunghie cu cuţitul şi tacîmul ar fi fost complet! Domnul consilier are de o sută de ori dreptate, e limpede că iţele sînt mai încurcate decît îmi închipuisem eu la început. Ei drăcie, pentru primul caz mi se pare, totuşi, mult prea mult.

M-am dus la pretendentul domnişoarei Magda, fiica lui Jimblă. Bărbat vînjos, Karel Umflatu era tipul clasic al fantelui de periferie; avea un moţ de păr lăsat pe frunte şi ondulat frumos după toate regulile modei. Cînd îl vezi nici nu te prinde mirarea că şi-a luat pentru el şi fată odaia cea mare, căci vorba ceea, el singur ocupă un pat întreg, şi mă îndoiesc că bietul Jimblă s-ar fi încumetat să facă vreo obiecţie.

Alibiul lui era, bineînţeles, perfect. În dimineaţa cu pricina, amîndoi, şi el şi Magda se sculaseră tîrziu, deoarece, cu o zi înainte dumnealui zăbovise cu prietenii la cîrciumă, şi cînd s-a întors acasă Magda a făcut niţel tărăboi; aşa se face că un timp s-au ciondănit şi cum împăcarea a durat cam mult, au adormit abia spre dimineaţă. Povestea toate astea foarte degajat şi cu un fel de bucurie ascunsă, considerînd, de bună seamă, că era cît se poate de firesc să nu facă nici un secret din iscusinţa sa în arta amorului. Pe bătrîn, adică pe Jimblă, îl îndrăgea, era un om foarte tăcut şi cumsecade, şi nu se amesteca în treburile lor. Personal, vrea să lucreze pe cont propriu, cărăuşia e o meserie bănoasă, dar pentru început e nevoie să bagi în ea cîteva sutare, dar nu-i nimic, le adună el. La început crezuse că o să aibă şi

Magda ceva, însă, aşa cum se vede, situaţia ei nu e prea strălucită.

— Numai că dumneata o iubeşti, şi aşa cum singur ai spus, nu banul e totul în viaţă, am aruncat eu într-o doară.

S-a uitat la mine cu mirare:

— O iubesc?!? Nici nu ştiu, dar e o fată bine clădită, nu-i aşa?

Am încuviinţat fără rezerve şi m-am grăbit să întreb:

— Bătrînul Jimblă ţi-a promis vreo zestre?

— Da de unde. Nici n-am vorbit cu el despre asta. Mai curînd cu mama, căci, vorba ceea, ea comandă în casă. Au vrut să vîndă grădina din preajma casei, şi mă rog, asta ar fi adus ceva…

— Pe scurt, dumneata aveai nevoie de bani.

— Păi, da. Dar cine n-are nevoie!?! Pînă şi babacului, vreau să spun, bătrînului Jimblă îi trebuiau bani.

— Pentru ce?

— Ei, ca să-şi poată plăti casa! Mai sînt încă datori pe ea.

În sfîrşit, un element nou pentru mine.

— Dumneata ştiai că Jimblă scotea bani din bancă şi-i ducea la întreprindere?

— Cum să nu. Asta ştia oricine.

— Şi nu ţi-a trecut niciodată prin minte că ar fi al dracului de simplu ca, de pildă… într-o bună zi, să zicem… Jimblă să nu ajungă cu banii la fabrică?

M-a privit cu destulă uimire:

— Cum adică? Nu, asta nu ţine, l-ar fi umflat cît ai zice peşte.

— Unde te aflai dumneata, cînd ai auzit de moartea domnului Jimblă?

— În bucătărie. Magda îmi dădea gustarea de dimineaţă. Cam tîrziu, ce-i drept, dar ştiţi, noi…

— Ştiu, ajunge, i-am retezat-o scurt.

Omul ăsta nu-mi era simpatic şi dacă aş mai fi stat puţin de vorbă cu el, probabil că aş fi răcnit cerîndu-i să mărturisească pe loc că el l-a omorît pe bătrînul Jimblă, şi în felul acesta, aş fi pus bineînţeles capac la toate; căci în depoziţia lui era totuşi ceva că te obliga la prudenţă. Probabil firescul cu care povestea despre lucrurile care-l apăsau: că-i trebuie bani, că fata n-o să aibă mai nimic... etc., etc. Dacă l-ar fi ucis pe Jimblă, bănuiesc că ar fi sucit altfel răspunsurile.

M-am dus la doctorul din localitate. L-am informat de ce am fost trimis la el de medicul legist şi bătrînul doctor a dat din cap înţelegător:

— Aşadar, tumoare, ca să vezi, vasăzică, pînă la urmă tot au avut dreptate atunci, cei de la spital. Ciudat că şi el spunea acelaşi lucru...

— Cine anume?

— Jimblă. Era un om tare cumsecade. N-a mai dat pe la mine de multă vreme, de altfel oamenii din partea locului nici nu vin la doctor dacă nu sînt obligaţi; aici nu-i ca la oraş... începuse sărmanul să sufere, se plîngea de dureri şi aşa mai departe; am crezut mai întîi că e vorba de o inflamaţie a rinichilor, dar urina nu indica acest lucru; pe urmă văzînd că boleşte întruna şi arată din ce în ce mai prost, am început şi eu să bănuiesc că ceea ce simţeam în timp ce-l palpam, era totuşi o tumoare. Bineînţeles, în privinţa asta eu nu am prea multă experienţă şi de aceea l-am trimis la spital. A stat acolo vreo trei zile, şi după ce i-au făcut şi radiografia mi-au scris că pacientul trebuie operat fără întîrziere. Diagnosticul CA, cu alte cuvinte, cancer, cunoaştem, nu-i aşa? Şi-acum, imaginaţi-vă că acest om care habar n-avea de medicină a venit şi mi-a spus: Domnule doctor, pe mine operaţia asta m-ar băga în mormînt. Tatăl meu a avut acelaşi lucru. La noi, asta e o boală în familie, i se spune rac...

Fireşte, l-am boscorodit, căci doctorul e dator să facă asta atunci cînd pacientul începe s-o ia razna. I-am

spus să nu se ia după babele ce adună buruieni de leac, că, de bună seamă, are o piatră zdravănă la rinichi, pe care o să i-o scoată la operaţie; de altfel, apăsarea de care se tot plîngea, dovedeşte cu prisosinţă acest lucru. Vă daţi seama, uneori medicul trebuie să ştie să mintă, altfel nu se poate. La drept vorbind, nici în profesiunea dumneavoastră nu vă puteţi duce întotdeauna cu adevărul la piaţă, nu-i aşa? De crezut, bineînţeles tot nu m-a crezut, dar sărmanul era atît de intimidat, încît n-a mai spus nimic. La operaţie însă tot nu s-a dus. Aşa stînd lucrurile, am început să-i dau tot felul de calmante. Dacă se iau în faza incipientă au efect şi pacientul are un timp impresia că se simte mai bine, pe urmă însă durerile revin; la boala asta nu ajută nimic decît cuţitul şi după aceea speranţa că încă nu s-a produs metastaza... Cu alte cuvinte, cel ce l-a ucis n-a făcut decît să-i grăbească destinul. Cu o jumătate de an, sau numai cu trei luni, asta nu se poate şti niciodată...

Acum nu-mi rămînea decît să mă duc din nou la familia lui Jimblă. Se părea că mă învîrt mereu în jurul unuia şi aceluiaşi cerc, dar n-aveam încotro, căci altfel era cu neputinţă să descopăr vreun fir. Mă interesa dacă cineva din casă ştia că boala bătrînului era atît de gravă, şi dacă nu a profitat cumva de această situaţie.

Înainte de a pătrunde în casă, am auzit din bucătărie o discuţie agitată. Mama şi fiica se ciorovăiau, tocmindu-se cum să-şi împartă casa. Fiica, fireşte, încerca s-o oblige pe mamă să-şi ia cămăruţa în care dormise bătrînul, urmînd ca ea să ocupe, împreună cu iubitul ei, odaia mare şi bucătăria.

— Asta-i bună! spunea mama, supărată. Deocamdată golanul tău nici n-are de gînd să te ia, şi nu ştiu zău, dacă într-o bună zi căruţa voastră nu se strică. Prea sînteţi amîndoi cu capul în nori. Semănaţi unul cu altul ca două picături de apă, toată ziulica v-aţi iubi, dar de muncit să muncească alţii.

— Parcă dumneata nu te-ai iubit cînd ai fost tînără. Zău aşa, vorbim ca să nu tăcem! Şi cum vrei să mă ia cînd nici n-avem unde locui? Altă mamă ar fi fericită să scape de fată cu atîta uşurinţă.

S-a întrerupt această scenă de familie, de îndată ce am intrat în casă. Pe un pat stăteau întinse două rochii negre, de bună seamă aici se şi pregăteau de înmormîntare. Spre mărea mea surprindere amîndouă s-au arătat destul de mirate cînd le-am spus că bătrînul Jimblă a fost grav bolnav. Că era bolnăvicios, asta ştiau, dar, în special bătrîna, împărtăşise credinţa că toată suferinţa bărbatului nu fusese decît un fel de amărăciune sufletească.

— Vasăzică a fost bolnav cu adevărat, repetă ca de cîteva ori, de parcă această noutate i-ar fi spus ceva foarte important. Ca să vezi, a fost bolnav!…

Am tăcut, aşteptînd să mai adauge ceva, dar şi ea a amuţit.

— Nu cunoaşteţi pe cineva, de aici din împrejurimi, care ar fi putut să-i dorească moartea? Cineva care ar fi fost în stare să-l jefuiască?

Bătrîna clătină din cap şi răspunse pe un ton categoric:

— Prin partea locului, nimeni.

Apoi, pe neaşteptate, s-a întors spre mine şi m-a întrebat:

— Spuneţi-mi, bărbatul meu n-are cumva dreptul la nişte bani, de vreme ce nenorocirea asta i s-a întîmplat ca să zic aşa, în timpul serviciului?

— Mă îndoiesc. Pe cîte ştiu, asigurat nu a fost. Are dreptul la cheltuieli de înmormîntare, iar dumneata la o pensie de urmaş.

Se vedea pe faţa ei că nu prea era mulţumită, dar preferă să tacă. Fata se uită un timp la mine plină de curiozitate, apoi îmi spuse:

— Dumneavoastră, cum s-ar zice, îl căutaţi pe făptaş, nu-i aşa?

— E de datoria mea să-l caut.

— Şi credeţi c-o să-l găsiţi?... Şi chiar dacă l-aţi găsi, lui tot nu-i mai ajută la nimic.

— Pe lumea asta nu-i numai el. Mai este şi ucigaşul lui. Şi — justiţia!

Dădu uşor din cap, şi renunţă să mai pună întrebări. Mi-am luat rămas bun. Nu, oamenii ăştia nu-mi făceau o impresie bună. Dacă stau să mă gîndesc, de fapt n-au rostit nici o vorbă frumoasă despre bietul bătrîn. Pentru ei era mort pe cînd trăia, dar-mi-te acum. Tristă soartă.

Vă spun cinstit, nu-i nici o plăcere să anchetezi primul caz şi să ai sentimentul că totul îţi fuge din mînă. E ca şi cînd ai aduna întruna apă în căuşul palmei, dar apa se scurge printre degete şi se risipeşte, iar tu rămîi, ce-i drept, cu palma udă, dar cu mîna deşartă.

Umblam tot timpul ca un năuc, beam cafea după cafea, iar noaptea mă trezeam din somn şi căutam un fir de care să încep să trag.

Nu găseam în toată povestea nici o logică, nici un element care să justifice crima, cu excepţia banilor, şi, evident, aceştia au prezentat un interes. Al cui însă? Într-o noapte mi-am notat numele tuturor persoanelor ce puteau fi luate în consideraţie, în primul rînd pe fantele pretendent, apoi cele două urmaşe, eventual pe cineva de la fabrică (aici însă am pus un semn de întrebare, deoarece n-aveam nici cea mai neînsemnată dovadă), ba, pînă la urmă, l-am trecut chiar şi pe grădinarul care descoperise cadavrul... Şi, în sfîrşit, asta a fost probabil consecinţa unei revelaţii divine, sau cam aşa ceva, căci am notat în coada listei numele lui Jimblă.

Puteau oare să-l intereseze pe el aceşti bani?

Bineînţeles că puteau. Ca să nu mai vorbim de faptul că oricum se afla în pragul morţii!

Mă uitam buimac la acest nume, de parcă l-aş fi văzut pentru întîia oară. Şi cufundat în gînduri am scris

cu majuscule: CRIMĂ FICTIVĂ. Şi am încadrat aceste cuvinte într-un chenar.

Ce mai, una din două: ori povestea asta m-a înnebunit de-a binelea, ori am făcut o descoperire senzaţională. A doua zi m-am dus cu noaptea în cap la institutul medico-legal.

Întîmplător; doctorul Vejvoda venise şi el mai devreme şi dumnealui e un om cu multă experienţă. În plus, cadavrul lui Jimblă mai era încă acolo. Am măsurat cu grijă sfoara cu care fusese legat la mîini, precum şi laţul din jurul gîtului. După aceea i-am împărtăşit doctorului reflecţiile mele.

Doctorul s-a uitat încă o dată îndelung la fotografia defunctului. Nu s-a arătat deloc entuziasmat de teoria mea.

— Uite şi dumneata, mîinile legate la spate... Nu cred că s-ar putea. Şi-apoi, laţul din jurul gîtului... A fost strîns, poftim, pe fotografie se vede clar adîncitura strangulării. Dacă vrei, putem să mai vedem încă o dată cadavrul.

Am refuzat. Mărturisesc sincer că toată atmosfera ce domneşte în institutul medico-legal, are darul să mă îngrozească un pic. Probabil că n-am izbutit încă să mă obişnuiesc. De altfel, despre încercatul detectiv Mrázek se spune, la noi la direcţie, că nu s-a obişnuit nici pînă azi; cum vede un cadavru, îl ia cu ameţeli şi totul începe să se învîrtească în jurul lui. Aşa că m-am mulţumit şi eu cu fotografia, care, între noi fie vorba, era cît se poate de clară. Într-adevăr, laţul era strîns. Şi totuşi mi-a mai venit o idee:

— Dar, dacă laţul s-a strîns în apă?

Doctorul Vejvoda a ridicat din umeri, manifestîndu-şi astfel îndoiala.

— **Dacă vrei, dă sfoara la analiză, dar să ştii că e o sfoară** obişnuită şi asta se strînge mai curînd de uscăciune decît de umezeală. Şi-apoi, cadavrul nici n-a stat prea mult în apă. Maximum o jumătate de oră. Sigur,

pentru sufocare e suficient dar nu şi pentru modificarea substanţială a sforii. Părerea mea e că va trebui să-l cauţi pe ucigaş. Sau cel puţin pe cineva care i-a dat răposatului o mînă de ajutor. Căci, să fim înţeleşi, dacă accept teoria dumitale, îmi trebuie un ajutor.

M-am întors acasă. Ideea cu crima fictivă îmi stăruia în minte, ca o obsesie. Hai să ne gîndim! Un om află că e grav bolnav şi din familie ştie că boala lui e incurabilă. Sub impresia acestei cumplite constatări, îi dă prin minte că ar putea să-şi asigure urmaşii... Dacă de ochii lumii cineva l-ar ataca şi i-ar lua banii?... Eventual să-l strîngă niţel de gît. Sau să-l sugrume de-a binelea, căci vorba ceea, lui tot nu-i mai rămîne mult de trăit. Şi, astfel, găseşte pe cineva pentru această treabă.

Pe cine? Pe cineva din familie. Pe viitorul ginere... Deşi cele două femei ar fi şi ele capabile de o asemenea ispravă! Dar nu, să nu fim cruzi numai de dragul cruzimii. Căruţaşul ajunge. Se înţeleg şi treaba merge de minune. Pe urmă însă, ori nu le-a ieşit socoteala şi bătrînul Jimblă s-a înecat, ori ajutorul n-a ţinut seama de ea şi şi-a îndeplinit misiunea fără cusur. Cu alte cuvinte, acest bătrîn sărman şi cumsecade s-a lăsat omorît...

Un moment! Ceva însă nu-i în regulă: pe acest ajutor nu l-a văzut nimeni. Aici e buba! În ciuda tuturor întrebărilor (puse de mine şi de gardienii de la comisariat) n-a fost găsit nici un martor care să fi declarat că văzuse pe cineva trecînd prin preajma sălciilor cu pricina. Primul care a dat pe acolo a fost grădinarul care a descoperit cadavrul.

Şi-apoi mai e ceva. Bătrînul Jimblă nu era obligat să complice lucrurile în asemenea hal. Putea pur şi simplu să-şi însuşească banii, să scrie o scrisoare că i-a cheltuit şi după aceea — hai să zicem — să se spînzure.

Nu, asta nu putea să facă, pentru că i-ar fi fost urmărită averea şi cum era proprietar i s-ar fi scos casa la licitaţie, măcar pentru recuperarea parţială a banilor însuşiţi. Casa era înregistrată pe numele lui iar dacă în

ultimul moment ar fi transferat-o pe numele fetei povestea ar fi dat de bănuit.

Nu, nu. N-a procedat deloc prosteşte acest Jimblă.

Furt şi asasinat fictiv — fără ajutor! Dar este oare cu putinţă ca un individ să-şi lege singur mîinile la spate, să se stranguleze şi în plus să se şi înece? Stupid. Vorba ceea, e de ajuns numai să spui aşa ceva ca să ţi se pară totul o glumă caraghioasă.

În cele din urmă m-am decis să fac o experienţă. O experienţă ştiinţifică pe pielea mea. Aveam măsura exactă a sforii cu care bătrînul Jimblă fusese legat şi strangulat. Să mă strangulez, n-aveam de gînd, am încercat însă să mă leg. Mai întîi mi-am făcut un laţ în jurul gîtului, iar după aceea m-am străduit să-mi strecor mîinile prin laţul mai mic făcut în celălalt capăt al sforii ce atîrna de la ceafă în jos, de-a lungul şirii spinării.

Asta n-a fost o problemă. Pînă aici totul a mers strună. Dar cum trag de sfoară, ca să se strîngă laţul?

Era cît pe ce să mă las păgubaş, cînd deodată mi-a venit ideea să cad în genunchi; şi ce să vezi — cu puţină silinţă, capătul sforii a ajuns sub vîrful pantofului, iar eu am putut să-l calc prin apăsare. Pe urmă. m-am ridicat brusc în picioare. E drept că am căzut grămadă, dar rezultatul a fost surprinzător. M-am trezit cu mîinile legate.

În clipa aceea a sunat cineva la uşă. Mi-am dat seama că trebuie să fie Helena, întrucît ne înţelesesem să vină la mine.

— Îndată! am strigat.

Mi-am smucit mîinile, dar degeaba, n-am fost în stare să le smulg din strînsoarea laţului.

— Vin numaidecît, am strigat din nou. Dar nici de data asta n-am fost în stare să-mi eliberez mîinile; în această situaţie am bolborosit din spatele uşii: Tu eşti Helena? Nu pot deschide, sînt legat…

— Cum? a izbucnit ea uluită, de pe coridor.

— Singur m-am legat… Ştiu că e o prostie, dar asta e, am făcut-o…

În sfîrşit, am reuşit să scot o mînă din laţul acela blestemat, şi am deschis uşa. Helena a intrat ca o zeitate jignită, m-a măsurat cu o privire fulgerătoare, apoi a dat buzna în odaie ca o vijelie. E limpede că nu mă credea şi voia neapărat să-şi vadă rivala.

— Zău, Helenko, eu singur m-am legat, i-am spus cu o voce pocăită. Nu te supăra, dar ştii, e ceva… ceva foarte important.

Şi pe neaşteptate mi s-a mai clarificat un lucru: în apă, Jimblă a căzut de-a-ndoaselea, de aici i s-a tras rana din creştetul capului — cine ştie, poate că în ultima clipă i-a venit iar poftă să trăiască, dar era prea tîrziu, mîinile legate l-au împiedicat să se smulgă din braţele morţii pe care singur o chemase.

— Helenko, la tine o rugăminte: acum o să încerc să mă strangulez, dar să ai grijă să slăbeşti iar laţul, ca să nu mai păţesc ca înainte, vrei?

Helena, ce-i drept, e înzestrată cu simţul umorului, dar în clipa aceea părea foarte îngrijorată. Eu însă trebuia să-mi duc experienţa pînă la capăt, şi mi-am dus-o. Cu mîinile legate la spate am izbutit să ajung pînă acolo, încît să apuc de capătul laţului care atîrna de la ceafă în jos, pe spinare.

Am tras de el. Sfoara mi s-a înfipt frumos în beregată şi eu am început să mă învineţesc. Pe urmă m-am prăbuşit de-a-ndoaselea pe duşumea şi m-am lovit în lege; prea tare nu puteam să urlu căci gîtlejul mi-era sugrumat, şi zadarnic mă zbăteam ca să-mi eliberez mîinile din strînsoarea aceea blestemată. Totul era perfect, şi dacă Helena n-ar fi fost lîngă mine, nu ştiu zău dacă excesul de zel în soluţionarea problemelor de serviciu, nu m-ar fi strangulat de-a binelea!

— Tu ai înnebunit! a ţipat ea la mine, ajutîndu-mă să mă ridic. Apoi mi-a slăbit laţul din jurul gîtului şi mi-a dezlegat mîinile. După ce am scuturat sforile de pe mine,

m-am lămurit perfect cum stau lucrurile, în schimb Helena nu pricepea nimic.

A refuzat categoric să mai rămînă cu mine în casă, insistînd foarte mult să ieşim la plimbare. Nu mai era nimic de făcut, de altfel, o şi înţelegeam puţin, căci, vorba ceea, e greu pentru o fată să se aşeze pe aceeaşi canapea cu un om care cu o clipă înainte se legase singur la mîini şi se strangulase. Succesul cercetării mele a fost atît de mare, încît m-a făcut să uit de dezamăgirea amoroasă, şi apoi, cinstit vorbind, nu pierdusem încă speranţa că, după o scurtă plimbare, aveam să urcăm din nou la mine, pentru un mic popas.

— Nici nu bănuieşti ce descoperire extraordinară am făcut! i-am spus, cu înflăcărare.

A doua zi m-am sculat mai devreme ca de obicei şi m-am dus repede la direcţie, unde am bătut cu grijă la maşină, un amplu raport în care afirmam, cu toată certitudinea, că în cazul de faţă e vorba de o crimă fictivă şi că în ciuda complexităţii ei, această „crimă” putea fi săvîrşită de un singur om, fără contribuţie străină. Pe urmă am depus documentul pe masa domnului consilier şi am aşteptat cu nerăbdare opinia lui.

Cînd şeful a intrat în biroul detectivilor, am început să tremur tot de emoţie.

Mai întîi m-a privit pe mine, pe urmă pe ceilalţi din jur, şi, în sfîrşit, a spus pe un ton foarte grav şi solemn:

— Uitaţi-vă, domnilor! Acest tînăr, în loc să caute ucigaşul, a născocit că bietul om şi-a făcut singur seama!

Detectivii au zîmbit, din obligaţie.

— Numai că vedeţi, aici nu-i vorba de nici o glumă, domnilor; tînărul nostru are dreptate. Pare, într-adevăr, de necrezut, dar dacă analizezi lucrurile temeinic, aşa cum le-a analizat el, şi pînă la urmă te mai şi legi…

— Şi te strangulezi, m-am grăbit eu să adaug, nu, fără mîndrie în glas.

— Întocmai, a încuviinţat consilierul, ca apoi să continue: Ei bine, în cazul ăsta teoria lui îşi poate avea

valabilitatea ei. Dar e de datoria dumneavoastră, domnilor, să-i explicaţi acestui tînăr că în criminalistică nu e cu putinţă să lucrezi în felul ăsta, pentru că viaţa detectivilor ar fi foarte scurtă dacă ar trebui să probeze pe pielea lor toate procedeele asasinatului. Dar, mă rog, tinereţea e tinereţe! în rest, sînt mulţumit de dumneata, tinere!

Nici nu vă daţi seama, oameni buni, ce înseamnă să auzi aşa ceva din gura consilierului nostru! Asta e echivalent cu o distincţie în toată legea! Vedeam cum se uitau la mine încercaţii detectivi şi citeam în ochii lor admiraţie şi invidie deopotrivă. Eram într-al nouălea cer.

În acest timp, domnul consilier umbla prin încăpere, dezvoltîndu-şi, cu voce cumpănită, opiniile sale:

— Da, domnilor, de fapt, întreaga poveste nu face decît să confirme vechea mea teorie şi anume, că făptaşul care vrea să tragă pe sfoară poliţia cu prea multă viclenie, pînă la urmă se trădează singur. Cunoaştem noi! Dumnealui îşi face prea multe socoteli, cînd, de fapt, crima nu e un lucru prea complicat. De pildă, o crimă, frumoasă, să zicem, din gelozie!... El se întoarce acasă, ea se află în pat cu altul, el pune mîna pe cuţit şi o înjunghie. Superb, nu-i aşa? Totul e cît se poate de clar. De îndată însă ce făptaşul începe să se complice încîlcind lucrurile prea mult, atunci la mijloc e întotdeauna o şmecherie. Domnul Jimblă a fost, fără îndoială, un amărît, dar din dragoste pentru familia lui a făcut prea multe speculaţii. Iar noi — mai bine zis acest tînăr — l-am dibuit! Aşa şi trebuie!

Consilierul s-a retras majestuos în biroul său, iar eu am răsuflat uşurat.

— Vasăzică primul caz l-am terminat, am spus ca omul căruia i s-a luat o piatră de pe inimă.

Detectivii s-au uitat la mine foarte miraţi:

— Terminat?!? a ţinut să-şi exprime îndoiala domnul Bouše. N-aş crede!

— De ce nu? De vreme ce am dovedit cine-i ucigaşul. Desigur, s-ar mai putea reflecta şi asupra posibilităţii că domnul Jimblă a avut un ajutor, eventual să-l şi găsim, dar, în clipa de faţă acest lucru nu e cu putinţă şi nu e necesar.

— Asta, ca să zic aşa, e *factotum*, a intervenit detectivul Mrázek. Respectivul ar putea fi, de pildă, iubitul fetei. Ei, şi? De dovedit nu-i puteţi dovedi nimic, şi-apoi, nu asta-i principalul. Principalul sînt banii.

Am căscat ochii uimit:

— Ce bani?!?

— Cum, ce bani?!? Ăia pe care răposatul i-a avut asupra lui şi pe care dumneata nu-i ai!

— Eu am avut misiunea să lămuresc cazul, nu să umblu după bani! i-am răspuns ofensat.

Detectivii au amuţit, iar eu m-am prefăcut că am de lucru pînă peste cap şi am început să cotrobăiesc prin hîrtiile mele.

După aceea am părăsit biroul; m-am dus la cafenea, am cerut o turcească mare şi în timp ce sorbeam din ea mă făceam că citesc ziarul; de fapt însă, mă gîndeam întruna la aluziile domnilor din echipa de criminalistică.

Bătrînul Mrázek, ca şi cînd ar fi bănuit frămîntările mele, a venit după mine la cafenea, şi-a comandat şi el o turcească mare şi a început să-mi spună:

— Dacă nu te-ai supăra, domnule doctor, eu aş încerca să te lămuresc despre ce-i vorba în cazul de faţă.

— Te rog să mă crezi, că şi eu aş fi bucuros să aflu, i-am răspuns morocănos.

Detectivul mi-a zîmbit prieteneşte, apoi a reluat:

— S-ar putea ca dumitale să nu-ţi placă ce am să-ţi spun, dar asta-i situaţia. În cazul de faţă, găsirea banilor este singurul act de justiţie ce poate fi înfăptuit. Pentru că, mă înţelegi, banii aceştia au fost de fapt mobilul crimei, nu-i aşa? Dacă-i găseşti, înseamnă că o altă persoană va fi lipsită de posibilitatea de a trage foloase

de pe urma morţii sărmanului Jimblă. Asta, ca să zic aşa, e *factotum.*

În ciuda faptului că, acest veşnic *factotum* al bătrînului Mrázek îmi călca întotdeauna pe nervi, de data asta simţeam totuşi că încercatul detectiv are dreptate.

— Deci, dumneata crezi...

— Da, eu cred că de vreme ce pe bietul Jimblă tot nu-l mai poţi ajuta, ai putea să ajuţi adevărata justiţie.

— Cu alte cuvinte, dumneata crezi că în timp ce eu mă legam şi mă gîtuiam la mine acasă, cineva stătea şi număra în linişte banii pe care Jimblă i-ar fi pasat!

— Eu cred că pe acest amărît nu l-ai răzbunat cîtuşi de puţin, dacă asta ai urmărit, mi-a replicat domnul Mrázek. Şi deodată mi-am dat seama cît de profund e simţul pentru dreptate al acestui unchiaş, şi am înţeles în ce vede el adevărata măreţie a profesiunii noastre.

Am oftat din adînc şi i-am spus:

— Află, domnule Mrázek, că eu de la bun început am fost sigur că, de pildă, cele două femei sînt nişte javre fără pereche, că n-au în ele nici un pic de sentiment omenesc, şi că numai din pricina lor a făcut bietul Jimblă ce-a făcut. Dar spune şi dumneata, cum pot eu să acţionez împotriva lor? Dacă bătrînul le-a pus banii pe masă şi pe urmă s-a dus să se omoare, n-am cum să dovedesc acest lucru. Cel mult să aştept pînă cînd o să înceapă să-i cheltuiască.

Experimentatul detectiv a clătinat din cap:

— Aici greşeşti, domnule doctor. Muierile astea sînt mai viclene decît ne închipuim noi. De altfel, ce să mă apuc să-ţi spun dumitale, eu, om bătrîn, cînd dumneata ştii mai bine cît de ticăloase pot fi femeile, cînd sînt reuşite... Dacă îşi cumpără ceva de pus pe ele, sau dacă bătrîna îi pregăteşte fetei nunta şi-i mai da pe deasupra şi cîteva miare, cine poate dovedi că n-a avut nişte bani puşi deoparte?

— Cum s-ar spune, ne învîrtim într-un cerc vicios? i-am răspuns cu tristeţe în glas.

— Da şi nu. Dacă nu te-ai supăra, domnule doctor, mi-aş permite să-ţi dau un sfat. Şi cu degetul mînjit cu scrum de pipă, detectivul începu să deseneze pe masă: Vasăzică, la ora opt acest Jimblă a ridicat banii de la casa de economii din Michle, iar la opt şi cinci, să zicem, a ieşit cu ei în stradă, unde cineva l-a aşteptat şi el i-a dat frumuşel bănuţii... în cazul ăsta, cum s-ar zice, nu pot intra în consideraţie decît membrii familiei. Numai că, aşa cum reiese din procesul verbal, nimeni din familia lui n-a fost văzut pe afară în dimineaţa aceea. Deci, asta cade. Dar mai există încă o posibilitate şi anume aceea ca domnul Jimblă să fi depus banii la altă casă de economii. De pildă, la cea din Nusle. Acolo putea să ajungă la opt şi un sfert...

— Un moment, am strigat deodată, copleşit de logica simplă a domnului Mrázek: Dar dacă a luat un taxi şi a plecat undeva mai departe? Să zicem, de pildă, în Piaţa Václav, la casa centrală de consemnaţiuni?

— Şi asta e *factotum*, a admis detectivul, dar pe urmă ridicînd din umeri s-a grăbit să adauge: Eu însă mă îndoiesc că un moşulică, aşa cum a fost acest Jimblă, ar lua un taxi. Nu, pe asta eu n-aş conta prea mult... Un lucru e sigur: la zece era pe lumea cealaltă. Deci, noi trebuie să ne interesăm ce a făcut între opt şi un sfert şi zece. Prea mult timp n-a avut, pe chestia asta poţi să pui mîna în foc, domnule doctor.

— Pe scurt, casele de depuneri şi băncile din împrejurimi! am spus cu emoţie. Asta ar merge. Mă duc să dau o raită prin ele. Şi mii de mulţumiri pentru acest sfat preţios!

I-am făcut semn chelnerului să treacă ambele cafele în contul meu, şi am pornit la drum. Sfatul bun nu consta în ceea ce trebuia să fac, de asta mi-aş fi dat seama, probabil, şi singur. Lucrul cel mai preţios din spusele domnului Mrázek era, pentru mine, acela de a-mi fi atras atenţia asupra misiunii mele şi anume: aceea de a fi răzbunător. Da, banii aceştia trebuie să-i găsesc cu

orice preţ. Cele două femei n-au voie să se bucure de ei prea multă vreme!

Dar iată că din investigaţiile mele a reieşit că în ziua respectivă la nici o instituţie bancară din Praga n-a fost depusă o sumă atît de mare. Douăzeci de mii e totuşi o sumă de care orice casier îşi aduce aminte.

În cele din urmă m-am dus la poştă. Acelaşi lucru! Ei, fir-ar să fie! mi-am zis în sinea mea.

Îl ocoleam pe domnul Mrázek de teamă să nu mă întrebe cum stau, şi mă prefăceam că-mi văd mai departe de cercetările mele. În realitate însă, eram în aer.

Helena era necăjită şi-mi spunea întruna că i-a plăcut mai mult atunci cînd m-am legat cu sfoara, decît acum cînd colindam băncile şi oficiile poştale. Ce să-i faci, aşa-s femeile şi de nepătruns e sufletul lor.

Îmi ieşeam din fire numai la gîndul că cineva trăgea foloase de pe urma acestor bani. Ce mai, sînt un imbecil incapabil, îmi spuneam în sinea mea.

După un timp, domnii din biroul detectivilor au înţeles ce se întîmplă şi m-au liniştit:

— Am avut noi şi cazuri cînd am fost nevoiţi să căutăm banii şi cîte un an spuneau ei.

— Un an... Mulţumesc frumos. De ce nu mi-oi fi ales eu, mai bine, altă meserie?!?

Iată însă că a doua zi dimineaţa, în timp ce mă aflam la birou, am fost chemat la telefon de însuşi patronul făbricuţei în care lucrase răposatul Jimblă; pe numele acestuia sosise o scrisoare recomandată şi patronul refuzase s-o primească, întrucît nu ştie cum se procedează în asemenea cazuri. Aşa stînd lucrurile, poştaşul a dus scrisoarea înapoi la oficiu.

I-am mulţumit pentru informaţie. Vasăzică aşa: o recomandată pe adresa dispărutului. Asta înseamnă că a fost trimisă de cineva care nu ştie de moartea lui Jimblă. Dar de ce tocmai recomandată? De obicei asemenea

oameni îşi trimit scrisori obişnuite... Şi încă ceva: de ce i-a scris la fabrică şi nu acasă?

Am chemat repede oficiul poştal, şi am cerul să fie reţinută scrisoarea pînă la venirea mea.

Văzînd cît sînt de chinuit şi de agitat, domnul consilier mi-a pus la dispoziţie maşina sa personală. Asta echivala cu o mare distincţie!...

Recomandata fusese trimisă din Bratislava, iar numele expeditorului era: Maria Rejnošová... Cine este această Maria Rejnošová?

În virtutea puterii legale, am preluat plicul şi l-am deschis, cu concursul binevoitor al domnului Mrázek care, folosindu-se de un creion rotund a făcut treaba atît de bine, încît, în cel mai rău caz, putea fi lipit la loc. Iată conţinutul scrisorii:

Scumpul meu frate,

primeşte din partea mea multe urări de sănătate, şi-ţi păstrez cele mai frumoase amintiri. De ani de zile nu ne-am mai scris, şi de aceea, am fost surprinsă cînd mi-a sosit pachetul de la tine. Zău dacă ai minte. Unde s-a mai pomenit să trimită cineva atîţia bani prin colet poştal?!! Dacă se pierdeau, totul cădea asupra mea. Fii liniştit, îi pun bine, aşa cum doreşti, iar după moartea ta îi trimit soţiei tale. Te rog însă, să nu-mi vorbeşti de moarte şi de boală, dacă ar fi cum spui tu, înseamnă că şi eu ar fi trebuit să-l moştenesc pe tata, dar, slavă Domnului, sînt sănătoasă tun. Aşadar, fii fără grijă, banii o să-i depun pe carnet căci mi-e teamă să ţin în casă atîta bănet.

Cu bine şi Dumnezeu să te ocrotească,

A ta soră, Maria Rejnošová.

Cînd am terminat de citit, mîinile mi-au căzut neputincioase de-a lungul trupului. Poftim, o soră... şi eu habar n-am avut de existenţa ci! Ce să zic, frumoase investigaţii am mai făcut!... Iar această soră îi expediază

alaltăieri o scrisoare recomandată fratelui, întrucît nu ştie nimic de moartea lui. Presa de seară pragheză n-o citeşte la Bratislava şi în felul ăsta i-a scăpat faptul că numele fratelui a apărut într-o zi în coloanele ziarelor, în legătură cu o moarte misterioasă…

La înmormîntare n-a fost invitată. De bună seamă văduva lui Jimblă nu se avea bine cu ea şi de aceea nu i-a comunicat nimic. Uneori, o asemenea ură între cumnate ţine pînă dincolo de mormînt.

— Ce zici de povestea asta, domnule Mrázek? am întrebat oftînd din greu. Mai mare ruşinea! Noroc că domnul consilier nu ştie nimic.

— Ei, nu te mai necăji, asta se întîmplă, mi-a răspuns detectivul, scuturîndu-şi mîna, după care, continuînd să-şi îndese liniştit tutunul în pipă, a adăugat: S-au întîmplat ele lucruri şi mai grave. Acum însă nu mai pierde vremea, cheamă la iuţeală criminalistica din Bratislava şi dă-le dispoziţie s-o umfle imediat pe cucoană, iar banii să-i confişte pe loc. Şi felicitările mele, pentru că abia acum ai făcut treaba frumos, pînă la capăt!

Înduioşat, i-am strîns mîna veşnic mînjită cu scrum de pipă.

La Bratislava a ieşit la iveală că doamna Rejnošová e o văduvă foarte aşezată şi cumsecade, care, aflînd de moartea fratelui ei, a izbucnit numaidecît în hohote de plîns. Fără să stea pe gînduri le-a înmînat domnilor de la poliţie carnetul de economii, manifestîndu-şi cu acest prilej nespusa părere de rău că n-a fost invitată la înmormîntarea fratelui. În cazul ăsta ar fi adus banii cu ea şi domnii de la poliţie nici n-ar mat fi trebuit să se deranjeze.

După ce i-am relatat domnului consilier întreaga poveste, am spus:

— Şi totuşi, eu încă mai stau şi mă întreb de ce a ţinut omul ăsta să încurce treburile în asemenea hal. Şi-a complicat moartea pînă peste poate, ca să nu mai

vorbim de felul cum a ştiut să acopere banii. Gîndiţi-vă şi dumneavoastră: într-un colet obişnuit, de parcă ar fi expediat un obiect fără valoare, dumnealui îi trimite douăzeci de mii de coroane unei surori cu care ani de zile nu mai avusese nici o legătură. Era totuşi oarecum riscant, nu credeţi? În definitiv, putea să trimită banii ăştia prin poştă, direct acasă, şi, pe urmă, să zicem, să se spînzure...

Consilierul m-a întrerupt cu zîmbetul pe buze:

— În felul ăsta o făcea de oaie, tinere prieten! Hai să vedem: în primul rînd moartea lui! Eu rămîn şi acum la părerea că el ar fi vrut mai curînd să însceneze un atac banditesc decît să-şi facă seama cu adevărat. Cinstit vorbind nimeni nu vrea să părăsească această lume, chiar dacă are tumoare la rinichi. Numai că, omul nostru a făcut prea multe speculaţii şi asta l-a costat viaţa. Cu banii însă, a procedat de-a dreptul genial. Se pare că a fost un om foarte deştept acest Jimblă. Dacă ar fi trimis banii acasă, şi, admiţînd că pe urmă s-ar fi spînzurat, e la mintea cocoşului că femeilor nu le rămîneau aceşti bani. Dacă a vrut să-i păstreze pentru familia sa, n-a avut într-adevăr altă posibilitate decît să procedeze aşa cum a procedat. Ţine minte ce-ţi spun, tinere, Jimblă al nostru le-a iubit nespus de mult pe aceste două femei, dacă în pragul morţii a mai fost în stare să gîndească aşa cum a gîndit!

În ziua următoare am pus pe masă pachetul cu douăzeci de mii de coroane, şi le-am invitat pe cele două femei la o mică discuţie. Le-am poftit să ia loc în faţa banilor şi le-am povestit, cu lux de amănunte, tot ce făcuse bătrînul Jimblă.

— Pentru aceşti bani, soţul şi părintele dumneavoastră şi-a sacrificat viaţa. Fireşte, în mod absolut inutil, pentru că întreaga sumă aparţine fabricii, care de altfel, va intra imediat în posesia ei. Cu asta, ancheta a fost încheiată şi puteţi pleca.

Mai întîi a început să plîngă fiica, apoi i s-a alăturat şi mama. Au plîns îndelung şi sfîşietor uitîndu-se, printre lacrimi, la banii de pe masă.

Şi cu acest prilej eu mi-am amintit perfect de bine că atunci cînd le-am adus vestea morţii lui Jimblă, nici una n-a vărsat o lacrimă.

(5)
CRIMA DINTR-UN HOTEL

n-are voie bineînţeles să
ameninţe bunul mers al
întreprinderii, nici faima bună
a poliţiei pragheze, — ceea ce
să recunoaştem, sînt
două puncte de vedere
al dracului de greu
de îmbinat.

Bărbatul care intrase la primele ore ale dimineţii în biroul domnului consilier Vacátko, părea foarte tulburat. Pantalonii reiaţi ce-i cădeau peste ghetrele albe, dădeau de bănuit, iar sub redingotă purta o jachetă ireproşabilă. În mîna strîngea cu o uşoară nervozitate nişte mănuşi din piele de căprioară — iar aceste detalii îi dădeau consilierului impresia că avea onoarea să primească un diplomat. Domnul cu pricina nu era însă un diplomat, avea o comportare mai aleasă chiar, căci distinsul domn era directorul hotelului Palace-Grand. Cînd, înainte de a lua loc, avu grijă să şteargă scaunul cu mănuşile albe, arborînd un aer de nonşalanţă, domnul consilier îşi înălţă sprîncenele admirativ.

Vizitatorul începu să vorbească oarecum pe ocolite. Mai întîi ţinu să precizeze că hotelul său e un hotel de rangul întîi, înscris în ghidurile internaţionale şi recomandat de acestea cu toată căldura, că nu se compară cu hotelul Majestic din Veneţia nici cu Europa-Hotel din Paris, că numai Waldorf-Astoria din New-York ar putea fi, eventual, mai mare şi mai distins, dar bineînţeles, Praga nu e New York...

— Desigur, încuviinţă consilierul pe un ton amical. Şi ce anume vă aduce la mine, stimate domn?

Directorul oftă, apoi începu:

— Ştiţi, o situaţie oarecum complicată, şi, aş zice, delicată, domnule consilier. De aceea am venit la dumneavoastră personal; de altfel am şi încuviinţarea domnului prefect care a fost avizat de o cunoştinţă de a mea, doctorul Patočka de la ministerul de interne.

— Mă rog, şi cu ce vă putem fi de folos? Noi, precum ştiţi, sîntem o secţie de criminalistică; noi nu ne ocupăm de hoteluri ci mai curînd de crime, cu toate că nu ne-a fost refuzat un anumit ecou internaţional.

Consilierul îşi dădea seama că devine ursuz. Era deprins să ia mai întîi o mică gustare şi să-şi citească ziarul înainte de a-şi începe activitatea oficială şi acum a intrat în ea, pe neaşteptate, pînă peste cap. În afară de asta încă nu apucase să ude ficuşii şi-l chinuia gîndul că ar putea să uite de această treabă.

Distinsul director al hotelului Palace-Grand clătină din cap:

— Ştiţi, sînt informat, de aceea mi-am şi permis să vă deranjez personal, şi am credinţa că intervenţia dumneavoastră va fi clară şi nu va dăuna faimei hotelului nostru.

După care îi zugrăvi domnului consilier în ce constă faima hotelului Palace-Grand, îl asigură că dispune de apartamente ce satisfac cerinţele celui mai exigent vizitator, multe din ele au baie proprie şi cele mai desăvîrşite instalaţii sanitare, de care numeroase hoteluri pariziene duc lipsă, de pildă, ca să nu mai vorbim de cele vieneze. În afară de aceasta, bucătăria hotelului e renumită în toată lumea, însuşi prinţul Leopold, fratele reginei-mame a Belgiei, preferă turnedoul hotelului Palace-Grand oricărui alt preparat culinar, ba mai mult, afirmă, ceea ce este o amabilitate neobişnuită din partea lui, că jigoul de berbec cu usturoi nu ştiu să-l prepare atît de bine nici măcar maeştrii bucătari ai vestitului hotel Gellert din Budapesta. Recent Palace-Grand şi-a amenajat o instalaţie cu totul nouă pentru aşa numitul Grill, marea modă a ultimilor doi ani,

iar în privinţa flambatului, şeful bucătar este pur şi simplu, de neîntrecut. Pînă şi maharadjahul din Lahora, a binevoit să aplaude apariţia chelnerului în salonul restaurantului cu îngheţată în flăcări, stropită cu *curaçao...*

Dumnezeule din ceruri, îşi spunea uluit, consilierul, te pomeneşti că omul ăsta a venit să mă invite la o recepţie! Dacă i-aş spune că în pachetul ăsta am o sută de grame de costiţă, ar leşina. Şi, mă rog, ce mai e şi flambatul ăsta, pentru care a aplaudat însuşi maharadjahul?...

— Un moment, domnule director! Hotelul dumneavoastră e, desigur, de faimă mondială, dar ce legătură am eu cu asta? Despre ce-i vorba?

— Într-o anumită măsură, am dorit să vă conving de acest lucru, domnule consilier, răspunse cu demnitate vizitatorul. În cazul regretabil, care, din păcate, s-a petrecut în hotelul nostru, asta are o semnificaţie deosebită. Îmi îngădui să vă solicit ca poliţia să procedeze cu toate menajamentele şi maximum de discreţie. Ştiţi, avem oaspeţi de peste hotare!

— S-a produs un furt în hotelul dumneavoastră? întrebă domnul consilier la obiect — tacîmuri, vreun colier, o valiză?...

— Dacă ar fi numai asta, oftă directorul, după care făcu o pauză dramatică. La noi s-a comis o crimă.

Consilierul zîmbi cu inima uşurată:

— Ca să vedeţi! Asta aţi fi putut spune din pragul uşii şi acum am fi fost pe urmele ucigaşului. În altă ordine de idei: cînd s-a produs această crimă? N-aţi venit cumva puţin prea tîrziu?

— Domnule consilier, aşa cum aţi binevoit să observaţi, mă aflam aici în aşteptarea dumneavoastră. Am venit aici la prima oră.

— Bine, bine, la prima oră, dar eu sînt consilier de poliţie şi crima se anunţă la comisariatul cel mai apropiat, care ia măsurile necesare... Abia după aceea

venim noi. Aşadar, cînd s-a întîmplat şi cine a fost asasinat?

— E vorba de o doamnă tînără, de atîta enervare i-am uitat şi numele... Iar cînd anume s-a întîmplat, asta nu ştiu. Dimineaţa, în zori, mi s-a adus cazul la cunoştinţă, acasă, şi numaidecît m-am şi grăbit...

— Ei drăcie, de ce v-au anunţat pe dumneavoastră şi nu poliţia? se supără consilierul Vacátko.

— Sînt totuşi directorul hotelului şi fără mine nu-i voie să se facă nici o mişcare! Hotelul, mă rog frumos, îşi are legile lui.

— Şi noi pe ale noastre. Iar primul lucru ce trebuie făcut este asigurarea urmelor! Cine a descoperit crima?

— Un oaspete, adică... soţul nefericitei doamne. A înştiinţat portarul. Era, mă rog frumos, spre dimineaţă, cînd s-a întors de la bar. Portarul şi-a făcut datoria. A chemat medicul hotelului, iar acesta la rîndul său pe detectivul hotelului.

— Dumneavoastră aveţi un detectiv particular?!! exclamă cu sinceră uimire consilierul.

— Da, e un domn mai în vîrstă, un funcţionar de poliţie ieşit la pensie, de o bună-cuviinţă şi o discreţie ireproşabilă. Strnad e numele lui...

Consilierul îşi spuse în sinea lui că ar fi bine să mai aibă şi o echipă de criminalistică proprie, cu un Vacátko în frunte şi pe urmă hotelului nu i-ar mai trebui absolut nimic.

Sună, şi în clipa următoare îşi făcu apariţia domnul Brůžek.

— Ia cu dumneata cîţiva oameni, un fotograf, şi, bineînţeles pe cineva pentru amprente... Avem o crimă la Palace-Hotel, grăbeşte-te să ajungi acolo cît mai repede.

— Aş putea să vă fiu de folos cu maşina mea, spuse distrus directorul hotelului. Numai... vă rog mult de tot, discreţie absolută în timpul anchetei, oaspeţii

hotelului nu trebuie să bănuiască nimic. Poate n-ar fi rău dacă domnii s-ar comporta ca nişte vizitatori!…

Detectivul Brůžek îi aruncă o scurtă privire consilierului, apoi se adresă directorului:

— Fiţi fără grijă domnule. Purtăm pălărie tare şi toată lumea va crede că avem acolo o nuntă sau o înmormîntare.

La această glumă, domnul director arboră o mină neobişnuit de acră.

— Soţul defunctei, eventual ceilalţi martori, se află, sper, în hotel, interveni consilierul Vacátko.

— Desigur, soţul… hm… e… ca să zic aşa, într-o stare deosebită. Potrivit informaţiilor de care dispun, a stat la bar foarte tîrziu. Avem, mă rog frumos, un bar de clasă mondială… îi conduc cu plăcere pe domnii… detectivi.

— Domnii nu vor avea nimic împotrivă, îl asigură consilierul, făcîndu-i cu ochiul detectivului Brůžek.

— Spuneţi-mi, soţul doamnei în cauză e străin? De unde? întrebă domnul Brůžek.

— Din fericire e ceh. Din Kladno.

— Şi cum se face că a locuit într-un hotel atît de nobil, ca al dumneavoastră? se minună consilierul.

— Asta, mă rog frumos, se obişnuieşte atunci cînd cineva doreşte, ca să zic aşa, să facă un chef de pomină, şi să mai iasă din ale lui. Pentru acest scop la noi există toate condiţiile. Confort, serviciul ireproşabil, barul excelent aprovizionat…

— Şi jigoul cu usturoi mai bun decît la Gellert din Budapesta, ştiu! Acum însă n-ar strica să-i poftiţi în maşină pe domnii noştri, ca să nu întîrziem cu cercetările. Noi o să ne mai vedem, aşa că nu-i nevoie să ne luăm rămas bun.

Cu suspine şi nenumărate plecăciuni, domnul director ajunse în dreptul uşii, iar consilierul Vacátko se întoarse spre ficuşii săi. După aceea îşi întinse pe masă costiţa, muştarul şi chifla, şi se apucă să mănînce încet şi

concentrat, cu gîndul la grill-ul şi la turnedoul — specialitatea hotelului Palace-Grand. La un moment dat mormăi încet, pentru sine:

— O femeie tînără ucisă, pe care o descoperă soţul dimineaţa cînd se întoarce beat criţă de la bar. Într-un hotel nobil cum e Palace-Grand ar fi putut să aibă şi ceva mai acătării.

Urcînd în fruntea echipei de criminalistică treptele somptuoasei scări a hotelului, domnul Brůžek dădea din cap admirativ; totul era nemaipomenit de select — covoarele groase în care se stingea zgomotul paşilor, uşile de culoare închisă cu clanţele lustruite lună şi palmieri în hîrdaie frumos vopsite. Abia mai tîrziu îşi dădu seama domnul Brůžek că palmierii aceştia erau de fapt artificiali, ceea ce avu darul să-i sporească şi mai mult admiraţia. Coridorul era întunecat, chiar şi acum în toiul zilei, şi, fireşte, detectivului îi veni în minte că pe un asemenea coridor oricine ar putea trece nevăzut, neauzit. Treptele de marmură albă luceau de curăţenie, în schimb — aşa cum apucase să observe de jos nu se vedea în sus pe scară nimic, şi astfel, dacă ar fi ajuns cineva pe trepte, cu greu ar fi putut portarul să-l urmărească. Erau, bineînţeles, meditaţii pur profesionale, dar altfel domnul Brůžek nu ştia să gîndească.

În cele din urmă, directorul hotelului deschise o uşă.

Intrară într-un mic vestiar ce ducea în odaia cu pricina. Se afla acolo un domn înalt şi posomorît — detectivul hotelului. Domnul Brůžek îl recunoscu numaidecît pe fostul funcţionar de poliţie Strnad, şi-l salută prieteneşte ducînd degetul la pălărie. Domnul Strnad îi răspunse cu o plecăciune servilă. Apoi, fără să scoată o vorbă, le făcu semn domnilor de la poliţie să intre.

— Am fost chemat la orele şase şi cincizeci, m-am prezentat la şapte şi douăzeci, începu apoi detectivul hotelului. În cameră am intrat... să zicem, la şapte şi

douăzeci şi cinci. Moarta zăcea — şi zace şi acum — alături, în baie. În cameră se afla soţul victimei, domnul Matouš; stătea acolo pe divan, complet zdruncinat.

— Şi unde-i acum acest soţ zdruncinat?

— În camera de vizavi, mă rog frumos, sub supraveghere medicală.

— Facem totul pentru a şterge, ca să zic aşa, pe cît se poate, urmele acestui caz regretabil, rosti în şoaptă chinuitul director.

— Numai dacă n-aţi şters ceea ce ne trebuie nouă. Amprentele! spuse detectivul Brůžek, roşind un pic la faţă. Îşi dădea seama că acum vorbeşte întocmai ca domnul consilier.

Moarta zăcea în baie înclinată peste cada goală. Purta o rochie de seară, iar păru-i blond, despletit, atîrna de asemenea în cadă. Domnul Brůžek se aplecă asupra ei. Era cît se poate de limpede: cineva a lovit-o pe la spate, iar ea a căzut cu partea de sus a corpului peste marginea căzii... Rana nu era adîncă, sîngele abia se vedea. A fost deci lovită cu un corp contondent. Detectivul se retrase din baie ca să-i facă loc fotografului care-şi începu activitatea în lumina fulgerelor de magneziu.

— Aţi avut impresia că cineva ar fi căutat pe aici ceva, că ar putea fi vorba de un furt? îl întrebă domnul Brůžek pe detectivul hotelului.

— Nu, mă rog frumos, de altfel, se afla aici soţul doamnei şi nici el n-a avut această impresie.

În cameră îşi făcu apariţia medicul, un domn scund şi rotofei, cu o înfăţişare ce trăda bunăstarea, ca să anunţe că domnul Matoušek se simte mai bine. A fost vorba de un şoc firesc, şi apoi sînt şi urmările consumului exagerat de băuturi alcoolice. I s-a făcut chiar acum o injecţie şi cîteva ore va dormi adînc. Oricum, tot n-ar fi fost în stare să depună mărturie.

— Aşa de tare a pus la inimă moartea soţiei sale? întrebă domnul Brůžek, în mintea căruia multe lucruri nu erau încă lămurite.

— Numai într-o anumită măsură, replică medicul, cu demnitate. De aici a provenit şocul… Băutura însă îl doborîse dinainte. Şi atît cît am putut constata, a băut nu glumă. Dacă povestea s-ar fi petrecut într-un local mai puţin select, starea aceasta ar putea fi denumită intoxicaţie alcoolică. Aici însă nu, fireşte.

Directorul hotelului, care sta într-un colţ al odăii, primi satisfăcut această declaraţie clătinînd din cap, aprobator.

— Avem, mă rog frumos, cele mai bune alcooluri, marcate, ţinu el să precizeze. La noi, intoxicaţia alcoolică nu poate fi luată în consideraţie.

Doctorul rînji doar, preferînd să tacă.

Domnul Brůžek oftă. Mai avea pe limbă gustul nesuferit al cafelei de dimineaţă şi a vorbi acum despre alcooluri nobile i se părea cu totul nepotrivit.

— Domnule doctor, dumneavoastră aţi cercetat cadavrul. Zăcea tot aşa cum zace acum?

Medicul îşi aruncă privirea spre baie:

— Cam aşa: Eu m-am aplecat doar asupra ei şi văzînd că e moartă nu i-am făcut nimic şi am dat dispoziţie să fie chemată poliţia.

— Portarul însă n-a chemat poliţia, ci pe domnul Strnad, adăugă domnul Brůžek cu amărăciune.

Un bărbat cu o valijoară în mînă, — dactiloscopistul direcţiei a patra a poliţiei pragheze, îşi pregăti instrumentele, începu cu baia.

În uşa odăii îşi făcu deodată apariţia un chelner purtînd o tavă cu cîteva pahare.

Directorul spuse cu voce scăzută:

— Mi-am îngăduit să le ofer domnilor un mic aperitiv, pentru împrospătare. Martini sec, dacă vă este pe plac. Se potriveşte de minune la această oră matinală.

Domnul Brůžek dădu din cap în semn de aprobare. Ar fi preferat, ce-i drept, un rom, dar în această ambianţă ar fi fost un sacrilegiu numai să te gîndeşti la rom, darmite să-l şi bei. Trase pe gît, dintr-o duşcă, paharul cu Martini sec, de parcă ar fi fost un păhărel cu rom, iar ceilalţi domni procedară întocmai.

Cînd directorul se retrase, bătrînul detectiv Strnad spuse pe un ton de scuză:

— Ştiţi, domnule inspector, aici e hotel. Eu i-aş fi chemat numaidecît pe oamenii noştri, căci, vorba aceea, eu ştiu ce se cuvine în asemenea împrejurări. Dar directorul n-a vrut nici în ruptul capului, dumnealui a trebuit să alarmeze mai întîi un ştab de la minister şi după aceea s-a dus personal la domnul consilier…

— Şi unde, mă rog, s-a aranjat atît de bine soţul răposatei?

— Dumnealor au sărbătorit ceva, jos, la bar, ieri seara a fost acolo aiureală mare, în rest însă e un bar select, unde vin numai cucoane adevărate, femeile de stradă n-au acces. Domnul Matouš a stat acolo cu soţia sa, toată noaptea. A mai fost cu ei încă o pereche, tot din Kladno, soţii Janík, ăştia locuiesc la numărul unsprezece… Au venit toţi patru într-o excursie la Praga, pentru trei zile. Să se distreze, mă înţelegeţi. Acest Janík e angajatul Societăţii miniere şi siderurgice, şi ştiţi, acolo se cîştigă gologani cu ghiotura. Iar Matouš e agent de asigurare, nici asta nu-i rău, aşa ca, s-au distrat pe cinste.

Detectivul Brůžek notă totul sîrguincios, apoi spuse clătinînd din cap:

— Da, domnule Strnad, se cunoaşte imediat cine-i de-al nostru.

Pe chipul bătrînului Strnad se citea măgulirea.

Domnul Brůžek chemă direcţia politiei şi dădu raportul. Consilierul Vacátko aprobă toate măsurile luate de detectiv şi-l înştiinţă că va sosi la fata locului pentru a-i interoga personal pe oamenii din Kladno.

Cadavrul victimei fu transportat la morgă pentru autopsia legală. Îl purtară pe coridor spre scara din dos şi-l coborîră cu liftul de serviciu. Adio trepte de marmură, adio covor moale, adio portari înşiraţi de-o parte şi de alta a scării, adio palmieri. Unde sînt toate astea? Trista încărcătură fu urcată la iuţeală într-o camionetă neagră ce staţiona în curtea interioară, apoi dispăru. Domnul director răsuflă vizibil uşurat.

În restaurant orchestra începu să cînte în surdină.

Domnul Strnad cugetă în sinea lui cît e de trecătoare această lume: vorba ceea, plăteşti o cameră într-un hotel de lux ca apoi să fii transportat ca un pachet de rufe murdare. Pe urmă îşi manifestă grija, întrebînd dacă nu cumva domnul Brůžek are nevoie de ceva pentru împrospătarea forţelor, căci directorul dăduse dispoziţie ca domnii de la poliţie să nu ducă lipsă de nimic. Fireşte asta nu se referă la detectivul hotelului, dar dacă domnul Brůžek ar dori... Şi bineînţeles domnul Brůžek dori, şi anume: două cafele cu rom şi fiindcă se aflau la hotelul Palace-Grand, li se aduse cafea vieneză şi alături cîte un păhărel de rom Jamaica, astfel că detectivii hotărîră de comun acord, să nu-l toarne în cafea, ci să-l soarbă pe îndelete, cu religiozitatea cuvenită.

— Dumneata i-ai văzut pe soţii Matouš, aici în hotel. Cum se purtau unul faţă de celălalt?

— Pe cîte ştiu eu, exemplar! Coniţa era o femeie tare veselă, tînără încă, şi, de bună seamă, îi plăcea să bea.

— Ba bine că nu, pe măsuţa de colo se mai află şi acum două păhărele, spuse domnul Brůžek, şi deodată se învioră. Cele două păhărele îi atraseră atenţia şi îi părea rău aproape că nu le observase mai demult.

Dactiloscopistul îşi termină misiunea în baie şi acum intră în odaie.

Detectivul Brůžek luă un şervet şi împachetă în el cele două păhărele. Dactiloscopistul încuviinţă în tăcere;

va fi desigur mai bine să le lucreze la direcţie. Apoi se apucă să presare praful său pe măsuţa pe care se aflaseră păhărelele cu pricina.

— Care-i situaţia? îl întrebă domnul Brůžek.

— În baie am găsit amprente, nici vorbă, şi aici... Dar, vorba ceea, ale cui sînt? Căci s-au foit pe aici destui oameni, directorul, personalul...

Detectivul oftă din adînc. Cazul nu părea deloc uşor. Dacă ar fi vorba de un furt, ai mai avea un fir. de care să te agăţi. Dar posibilitatea asta a fost respinsă nu numai de soţul victimei, ci şi de domnul Strnad. Şi atunci, ce alt motiv ar fi putut să aibă ucigaşul?

— Dar despre societatea din bar ce ştiţi?

Din păcate, în privinţa asta bătrînul Strnad nu putea fi de folos. Ştia doar atît, că ieri seara barul a fost frecventat de o societate normală. Unele persoane ar putea fi verificate la recepţie, în rest au fost acolo aşa numiţii *stamgast*, de pildă, domnul director Majzlík, firmă cunoscută, căruia îi place să bea. Dacă domnul Brůžek i-ar îngădui, el, Strnad, ar sta de vorbă discret cu personalul hotelului. Chelnerii ştiu, de bună seamă, totul, iar lui îi vor spune mai multe decît celor de la poliţie.

Detectivul Brůžek îi dădu încuviinţarea şi, între timp aşteptă liniştit să-şi termine dactiloscopistul treaba sa migăloasă. Deodată, în odaie îşi făcu apariţia domnul consilier şi în urma lui, ca o umbră, nelipsitul director al hotelului Palace-Grand, iar în urma directorului, o altă umbră, un chelner cu o tavă în mînă. Consilierul Vacátko dădu din mînă morocănos, după aceea însă îşi călcă pe inimă şi luă totuşi un păhărel, mai cu seamă că directorul îl ridicase pe celălalt.

— Pentru reuşita hotelului nostru, mă rog frumos, spuse el cu tîlc.

Vermutul Martini era, ce-i drept, excelent, dar pe domnul consilier directorul începea să-l scoată din sărite.

— Pînă acum ne-am purtat, aş zice, cu prea multă discreţie. Dacă-l găsim pe făptaş nu rămînem aici nici o

clipă în plus… Dar atîta vreme cît nu-l găsim, mi-e teamă că va trebui să ne suportaţi…

— Bineînţeles, domnule consilier, sînt întru totul la dispoziţia dumneavoastră, se pune doar chestiunea ca oaspeţii… Uitaţi-vă, de pildă, pe acest coridor locuieşte un prinţ persan, şi asta nu-i o bagatelă… Cu un etaj mai jos un lord englez, alături de el directorul unei bănci braziliene…

— Iar aici, cei patru din Kladno, dintre care unul a fost asasinat. Să fiu eu oare vinovat de această situaţie? mormăi consilierul iritat.

Directorul făcu o plecăciune şi se retrase.

Consilierul Vacátko îl urmărea posomorit pe dactiloscopist.

— Dacă dumneata vrei să constaţi cine pe ce a pus mîna, mă rog, te priveşte, eu unul însă nu-mi fac prea mari iluzii din povestea asta.

— Încă o amprentă, domnule consilier, şi gata; uitaţi-vă, aici se vede cu ochiul liber o palmă întreagă, poftim… Frumoasă treabă! ciripi dactiloscopistul scoţînd o amprentă mare de pe canatul uşii ce dădea în baie. Iar cele două păhărele s-ar putea şi ele să scoată ceva la iveală, mai adăugă el în timp ce se pregătea sa plece.

— Ce păhărele?

Domnul Brůžek îl puse în temă, explicîndu-i că pe măsuţă se aflaseră două păhărele, din care, de bunăseamă băuse cineva. Le-am împachetat, şi, desigur, laboratorul va fi bucuros să se ocupe de ele.

— Excelent, încuviinţă consilierul. Dar sticla?

— Ce fel de sticlă, domnule consilier?

— Cînd cineva bea, îşi toarnă să-şi umple paharul, nu-i aşa? Din sticlă…

— Bine, dar aici ne aflăm într-un hotel, aşa că păhărelele le putea aduce chelnerul!

— Pe ce stăteau păhărelele? Pe o farfurie? Cu şerveţele de hîrtie lîngă ele?

— Nu, asta nu. Stăteau aşa, pe masă... Unul aici... celălalt dincoace.

— Cum văd, domnule Brůžek, dumneata nu eşti destul de nobil şi se cunoaşte că nu frecventezi hotelurile scumpe. Ai văzut doar cum a fost adus acest Martini, nu? Nu mă îndoiesc că şi pe dumneata te-au servit!

Detectivul mărturisi cu sfială.

— Aşadar, farfurioara, păhărelul, şerveţelul... Altfel nu se poate. Dacă cele două păhărele se aflau pe masă fără tot acest dichis, se cuvenea să fie lîngă ele şi sticla pe care oaspeţii au adus-o aici în cameră. De aceea mă întreb, unde e?

— Aici n-a fost nici o sticlă. Ştiu asta cu certitudine.

— Şi eşti sigur că n-a înlăturat-o nimeni?

— Domnul Strnad, mă rog frumos, om de-al nostru, acum pensionar şi detectivul hotelului, garantează că aici nu s-a clintit nimic de la locul lui.

Consilierul începu să mărşăluiască nervos prin încăpere.

— Nu s-a clintit, nu s-a clintit. Mă rog, eu însă ştiu una şi bună: că întotdeauna cele mai bune amprente rămîn pe sticlă. Pe asta omul trebuie s-o apuce bine în mînă. Paharul îl ţii de picioruş, şi pe picioruş e o nenorocire să cauţi amprente, n-am dreptate? spuse întorcîndu-se spre dactiloscopistul care îşi strîngea la iuţeală instrumentele în trusă.

— Aveţi dreptate, domnule consilier. Acum v-aş ruga să-mi permiteţi, să iau amprentele persoanelor încriminate...

— Dar bineînţeles. Unde sînt, domnule Brůžek?

— Cealaltă pereche se află în camera sa, cu ăştia încă n-am stat de vorbă. Iar soţul, care a descoperit crima, doarme. E după injecţie.

— Şi după beţie, ştiu, asta am mai auzit. Ştii, domnule Brůžek, mie tare nu-mi place cînd o treabă se tărăgănează prea mult. Şi timpul zboară. Fii te rog bun şi du-te de-i ia amprentele soţului cu pricina, chiar dacă

doarme. La ceilalţi participanţi ai acestei expediţii mă duc eu personal. Iar dumneata mergi cu mine, i se adresă dactiloscopistului în timp ce păşea pragul.

Soţii Janík se arătară a fi nişte oameni cît se poate de simpatici, dar, bineînţeles înspăimîntaţi la culme. S-au întors de la bar dimineaţa tîrziu. S-au întins în pat, domnul Janík mărturisi că băutura i se urcase bine la cap; soţia sa, de asemenea nu era absolut sigură că-şi mai poate aminti toate aşa cum s-au petrecut, căci jos la bar a fost o societate foarte veselă şi exuberantă, mulţi străini, iar ei patru s-au lipit de grupul unui director, al cărui nume l-au uitat... Dana a plecat cea dintîi, ei s-au întors spre dimineaţă. Vašek, adică domnul Matouš, a mai rămas acolo şi după plecarea lor. Prea mult n-au dormit, căci a bătut cineva la uşă; era portarul care venise să le spună că domnul Matouš ar dori să stea de vorbă cu ei; ceva s-ar fi întîmplat în camera lui. Matouš abia se ţinea pe picioare şi, din spusele sale au înţeles că Dana e moartă. Mai întîi au crezut că a suferit un atac de cord sau altceva, căci Dana băuse peste măsură, pe urmă însă...

Doamna Janíková izbucni într-un hohot de plîns sfîşietor, iar domnul Janík nu era nici el departe de această manifestare. Erau prietenii cei mai apropiaţi şi habar n-au cine anume a putut săvîrşi această crimă. Amprentele? Dar bineînţeles, îşi dau seama că trebuie căutat peste tot, chiar dacă ei nu s-au dus prea des în camera Matoušilor. Înainte de a se duce la bar, deci ieri seara, au fost pe acolo, fireşte; doamna Janíková a intrat cu Dana în baie, femeile se piaptănă mereu... Pe urmă au coborît toţi patru la bar, unde a început seara aceea de pomină, nespus de distractivă şi totodată cumplit de tragică, aşa cum s-a dovedit ulterior.

— Cine putea să-i facă vreun rău Danei? se întreba singur domnul Janík răsucind din cap, de parcă nici nu-i venea a crede că povestea asta s-a întîmplat aievea.

— Cînd a plecat doamna Matoušová sus? întrebă consilierul Vacátko.

— Asta nu ştiu. La un moment dat, acolo jos, ne-am rupt unii de alţii. Dana a petrecut cu alţii, ştiţi cum e la bar, acolo într-o clipită oamenii se cunosc între ei; la toate mesele am fost trataţi, şi mai cu seamă ea, căci era tînără şi frumoasă.

— Cu cît era mai tînără decît dumneavoastră? întrebă consilierul.

— Cu vreo şase ani... Dar, de ce?

— Aşa, numai ca să am o imagine de cîte ori v-au invitat şi pe dumneavoastră, zîmbi consilierul amuzat.

Doamna Janíková suspină:

— Da, şi eu eram bine dispusă, poate chiar prea bine... Doamne, cine ar fi putut bănui un sfîrşit atît de tragic! Mie, pur şi simplu, nu-mi vine a crede. Veţi vedea că n-a fost vorba de o crimă. Danei i s-a întîmplat ceva... Un accident!...

— Era o femeie, cum să vă spun... Nu, într-adevăr nimeni nu-i putea face vre-un rău!... ţinu să precizeze domnul Janík, care, sub privirea soţiei sale, amuţi.

Consilierul Vacátko surprinse această privire, şi ridicîndu-se de pe scaun, spuse:

— Mda, cel puţin mi-am făcut şi eu o mică imagine despre cele petrecute aici ieri seara, şi pentru asta vă sînt recunoscător. Deocamdată vă rog să nu părăsiţi camera. N-o să vă reţin la Praga fără nici un rost, dar mai trebuie să stau de vorbă cu domnul Matouš, şi poate şi cu alte persoane. Categoric, e mai bine să aşteptaţi o zi-două la hotel, decît la direcţia poliţiei, nu-i aşa?

— Noi vă înţelegem, răspunse domnul Janík respectuos, şi sîntem întru totul la dispoziţia dumneavoastră.

— Drăguţi oameni, îi răspunse consilierul Vacátko detectivului Brůžek, după ce reveni în camera Matoušilor. Au răspuns cu precizie, întocmai aşa cum s-au înţeles. Dumneata ce crezi că au făcut pînă în clipa în care m-am

dus la ei? Au exersat ce să spună şi cum să spună. Şi, ce-i drept, au spus frumos, şi cît mai puţin cu putinţă… Cum e cu domnul Matouš?

— Doarme, şi nimic nu-i în stare să-l trezească. Amprentele, fireşte, i le-am luat.

Consilierul îşi mai roti o dată privirea prin încăpere:

— Bun, şi-acum, dumneata apucă-te şi interoghează personalul hotelului. Îţi trimit cîţiva oameni şi pe tînărul nostru funcţionar Soukup. Să înveţe şi el.

Domnul Brůžek rămase singur. Şi întrucît în faţa lui se îngrămădeau o mulţime de treburi, comandă o cafea.

Din luxosul hotel Palace-Grand dispărură domnii cu valijoare şi aparate de fotografiat şi în locul lor se instalară nişte domni discreţi şi joviali, cu pălărie tare pe cap, care se interesau de toate. De lista oaspeţilor, de paşapoartele acestora, de doamnele şi domnii care au fost ieri seara la bar, şi aşa mai departe. Ba, mai mult, pînă la urmă au cerut să fie chemat de acasă portarul de noapte pentru un îndelungat interogatoriu în legătură cu toate persoanele ce trecuseră prin preajma lui în timpul nopţii. Portarul tăgădui că l-ar fi văzut pe domnul Matouš sau pe domnul Janík.

Domnul Bouše care stătea de vorbă cu el, zîmbi:

– Desigur, omului îi pot scăpa multe din vedere, nu-i aşa?

– Mie nu-mi scapă nimic, se împotrivi morocănos portarul proaspăt scos din pat.

Tînărul funcţionar de poliţie Soukup îl trase pe domnul Bouše într-o parte:

— În felul ăsta n-o scoatem la capăt. Eu aş zice, ca dumneavoastră să vă întreţineţi frumuşel cu acest moşulică, şi eu încerc să trec în spatele lui mergînd dinspre bar spre scară.

Rezultatul întrecu toate aşteptările. Domnul Bouše se postă în aşa fel, încît portarul să stea cu spatele spre scară, după care amîndoi se angajară într-o discuţie

aprinsă asupra scumpetei. În acest timp tînărul funcţionar de poliţie se strecură pe scară ca o pisică.

Trucul acesta fu repetat cu succes de trei ori. A treia oară, domnul Bouše zîmbi din nou şi spuse:

— Vezi, dumneata habar n-ai cine se duce sus.

— Cum să n-am? ripostă bătrînul portar cu înverşunare. Dacă vă gîndiţi la tînărul care aleargă mereu pe scară, apoi aflaţi că ştiu, dar n-o să mă apuc acum să-l iau la rost de vreme ce ştiu că-i de-ai dumneavoastră, nu-i aşa? Iar dacă vă închipuiţi că oamenii care pleacă de la bar trebuie să treacă neapărat pe la poartă, atunci sa ştiţi că iar vă înşelaţi. Aici e un hotel select, domnii care locuiesc la noi pot urca de la bar direct, în camere, fiindcă liftul merge pînă jos. Asta, ştiţi, pentru *dizgreţie*!

Domnul Bouše simţi cum i se broboneşte fruntea de sudoare, iar tînărul funcţionar Soukup înghiţi în sec.

După care acest tînăr sîrguincios se aşează într-un fotoliu în holul hotelului şi desenă un grafic orar. Dificultatea consta în faptul că poliţia nu ştia nimic altceva decît ora aproximativă la care tînără femeie a fost ucisă. Deocamdată însă nimeni nu ştia cînd anume a urcat în camera ei, cu cine s-a întîlnit, sau cine s-a dus după ea.

Un lucru părea cît se poate de sigur: tînăra doamnă se pieptăna sau, mă rog, se aranja în camera de baie. Rujul de buze găsit acolo de Soukup în urmă cu cîteva clipe, demonstra acest lucru. Ucigaşul a intrat în urma ei şi a lovit-o. Pe urmă, putea ori să se întoarcă la bar, ori să se retragă în camera sa.

— Domnule doctor, se auzi deodată vocea detectivului Bouše (îl intitula uneori cu această distincţie, cu toate că Soukup nu era deocamdată decît licenţiat în ştiinţe juridice); uitaţi-vă aici, pe coridor. Aici, pe fereastra asta…

Fereastra dădea într-un luminator mare, iar prin acest luminator trecea o scară ce ducea spre acoperiş. Nu era cu neputinţă ca cineva să iasă pe acolo.

— Ei, acum venim de-acasă. La cinematograf asta se numeşte ieşire în caz de incendiu, nu-i aşa?

În sfîrşit, sosi în fuga mare şi Strnad, cu vestea că domnul Matouš s-a trezit din somnul său îndelungat. Îl găsiră aşezat pe marginea patului, cu capul sprijinit în palme. Injecţia îşi făcuse din plin efectul, iar acum pacientul încerca să-şi adune gîndurile.

— Spuneţi-mi, vă rog, ce e cu Dana? repetă el de cîteva ori.

— E moartă, domnule Matouš. De altfel dumneavoastră ştiţi acest lucru.

— Credeam… Credeam că poate… Of, Dumnezeule, eu… eu tot timpul am sperat că nu-i decît un vis urît. Pînă şi în somnul ăsta adînc am sperat… Dar… unde e Vašek, vreau să spun Janík?

— În camera lui. Acum însă, îngăduiţi-ne să stăm mai întîi de vorbă cu dumneavoastră.

Matouš încuviinţă din cap şi începu să se îmbrace. Era palid şi supt la faţă, mîinile îi tremurau întruna, iar ochii lui rătăceau de colo pînă colo:

— Cum se face că mă aflu aici? Asta nu-i camera mea!

— Nu. În camera dumneavoastră se află deocamdată poliţia.

— Îngrozitor!

— Cînd a părăsit barul soţia dumneavoastră?

— Asta nu ştiu. Nici n-am ştiut măcar că a plecat. Eu, ştiţi, m-am dus sus…

— Pentru ce?

— Cum să vă spun, mă săturasem… Sau ştiu eu, poate că plecaseră cu toţii? Nu mai ştiu…

— În rest, n-aţi ieşit din bar toată seara?

— Unde să fi ieşit, domnilor? Mă rog, s-ar putea să mă fi dus pînă la toaletă… fireşte…

— Soţia dumneavoastră era plecată de mult, de v-aţi dus s-o căutaţi? pomeni ca într-o doară detectivul Bouše.

Domnul Matouš răsuci din cap:

— Eu nu ştiu cînd a plecat, ştiu doar atît, că am găsit-o în baie. Crezînd că e ameţită de băutură, am apucat-o de umeri şi i-am spus: Hai, ridică-te, nu te prosti! Şi pe urmă... mi-am dat seama deodată că...

Rostind aceste cuvinte se ghemui înfrigurat. Soukup îi întinse un pahar cu apă. Matouš bău cu sete, apoi, cu faţa suptă de durere, îşi duse mîna la burtă.

— Mă simt îngrozitor de rău!

— Cu alte cuvinte, dumneavoastră nu vă amintiţi nimic din cele petrecute în noaptea asta...

— Nu.

Detectivul. Bouše oftă şi pînă şi tînărul funcţionar de poliţie nu mai ştiu ce întrebări i se mai puteau pune acestui om. Îi recomandară domnului Matouš să se odihnească şi să nu părăsească încăperea. Pentru mai multă siguranţă postară un agent în faţa uşii.

Se înapoiară la direcţia a patra, unde tînărul Soukup îşi expuse teoria sa, potrivit căreia, făptaşul era poate un făptaş fără voie, cineva care a intrat în cameră întîmplător şi... Domnul Bouše, dimpotrivă, era de părere că mobilul crimei a fost furtul, căci vorba ceea, cine să omoare o femeie tînără şi arătoasă fără să dorească un profit de pe urma asta?

Faptul că nu lipseşte nimic nu-i important după părerea lui, e simplu, făptaşul a fost tulburat din acţiunea lui. Dacă soţul victimei n-ar fi fost beat criţă, şi-ar fi dat seama, fără îndoială, că în cameră mai fusese cineva.

Consilierul ascultă ambele teorii în tăcere, dar se vedea cît se poate de limpede, că în acest timp gîndea în legea lui. Cu faţa la fel de împietrită, citi apoi procesul verbal cu privire la autopsie, după care îl mai chemă o dată pe doctor la telefon:

— Ascultă, îmi scrii aici că victima a fost lovită cu un corp contondent. Ar fi cazul ca voi ăştia de la medicina legală, să vă puneţi o dată de acord, ce e un corp contondent. Şi ciocanul e un corp contondent, aşijderea şi dosul securei. N-ai putea să-mi explici treaba asta mai precis?

Medicul legist mormăi ceva, spunînd că aşa a fost stabilit o dată pentru totdeauna şi că un corp contondent e corp contondent. Vînă de bou însă n-a fost şi nici un săculeţ cu nisip, iar obiectul era dur, neted, fără muchie.

— Şi ce-ai zice dacă ţi-aş pune următoarea întrebare: n-a fost cumva lovită în cap cu o sticlă?

— Asta ar merge, declară doctorul. Aţi găsit aşa ceva?

— Pe dracu am găsit, prietene. De mult nu mi s-a mai întîmplat să nu găsim nimic, cu atîta perfecţiune, ca în acest caz.

Consilierul lăsă receptorul în furcă şi începu să se plimbe prin biroul său, rumegînd în minte toate ipotezele prezentate de subalternii săi. Cînd se înapoie detectivul Brůžek arborînd şi el o mină nefericită, consilierul Vacátko clătină din cap:

— Nici dumneata n-ai adus nimic, nu-i aşa? Nimeni dintre oaspeţii acestui bar nu ştie nimic, toţi au cîte un alibi şi toţi erau ameţiţi de băutură. Ceea ce înseamnă că de multe lucruri nici nu-s datori să-şi aducă aminte. În felul ăsta pierdem timpul de pomană! Domnule Mrázek, dumneata îţi iei ce-ţi trebuie şi pleci la Kladno. Cred că ai pînă acolo un autobuz, ajunge mai repede decît trenul. Te interesezi temeinic, ce fel de oameni sînt aceşti Janíci şi Matouši!

— La ordin, domnule consilier. Si cam ce ar trebui să aflu?

— Totul. Gîndeşte-te şi dumneata: două perechi fac o excursie la Praga, iar această excursie se încheie cu un chef de pomină, urmat de o crimă... Mie unul, nu-mi miroase a bine această gaşcă şi aş vrea să ştiu ce se

ascunde în spatele ei. Au fost prietene între ele femeile sau bărbaţii?... Sau te pomeneşti că a fost un fel ele încrucişare? Mă înţelegi ce vreau să spun...

Domnul Mrázek dădu din cap în semn de aprobare:

— Raportez că înţeleg. Ce mai, trebuie să aflu, asta e *factotum!*

— Atunci, dă-i bătaie, şi cu cît te întorci mai repede, cu atît e mai bine! Poate că vii cu ceva interesant. Vei fi, probabil, singurul!

Brůžek simţi ghimpele reproşului şi se grăbi să spună:

— Ştiţi, un director, pe nume Majslik pretinde că această doamnă Dana n-ar fi fost prea inaccesibilă, şi că s-a distrat nu glumă. Cînd a văzut-o că se duce sus, i-a dat prin minte să meargă după ea, pe urmă însă, nu ştie cum, a uitat de treaba asta, şi, de altfel, nici nu se ţinea prea bine pe picioare...

— Nimic de zis, frumoasă societate, bodogăni consilierul Vacátko, posomorît. Iar depoziţiile, toate o apă şi un pămînt. Aici, un chelner spune că domnii Janík şi Matouš au băut normal. În schimb doamnele au fost amîndouă zburdalnice... Altă depoziţie: domnul Matouš s-ar putea să fi fost în bar pînă la spargerea petrecerii, deci, în timp ce soţia sa, după toate aparenţele, nu se mai afla acolo. Cum s-ar zice, asta ar fi un alibi, nu-i aşa? Iar celelalte depoziţii se aseamănă între ele de parcă s-ar fi înţeles întrei ei: Nu ştiu... Nu-mi amintesc... Poate...

Consilierul strînse hîrtiile de pe masă:

— Mie îmi lipseşte un singur lucru: sticla cu pricina. Dacă mobilul crimei n-a fost jaful, atunci ucigaşul e cineva care a venit acolo pentru alt motiv. Şi cînd a văzut sticla pe masă, a apucat-o şi a lovit... Sticla asta ne-ar prinde tare bine.

— Pentru amprente? întrebă cu îndoială în glas detectivul Brůžek.

— Bineînţeles. Pentru că, află prietene, persoana care a ucis acolo, a ucis din instinct şi nu i-a păsat dacă-

şi lasă sau nu amprentele. Putea, cel mult, să le şteargă ulterior. Dar şi asta ar fi o mărturie indirectă. În felul ăsta însă, putem discuta la nesfîrşit, de vreme ce n-avem sticla.

Detectivul Brůžek îşi manifestă sincer părerea de rău că nu izbutise să găsească sticla. De fapt, nu credea în ipoteza domnului consilier, dar ar fi fost tare bucuros să-i satisfacă dorinţa.

În încăpere îşi făcu apariţia dactiloscopistul. Nu terminase încă toată lucrarea, dar, oricum, avea cîteva informaţii preţioase. În cameră şi în baie, amprente erau din belşug, cele mai multe însă aparţineau pe de-o parte victimei, iar pe de alta domnului Matouš. Amprentele soţilor Janík nu apăreau nicăieri. Asta înseamnă că ele au fost şterse de atingerile ulterioare şi că, soţii Janík, conform declaraţiei lor au intrat în camera Matoušilor numai pentru a şi lua prietenii la bar.

— Iar acolo, toate urmele dispar, adăugă ursuz consilierul Vacátko. Da, domnii mei, toate urmele au fost şterse de alcool. Dar cu paharele acelea, ce se aude?

— Sînteţi rugat să poftiţi pînă la laborator! răspunse dactiloscopistul.

Cele două pahare furnizară o surpriză cu totul neaşteptată. Amprentele de pe ele nu erau clare, ceea ce, de altfel, domnul consilier presupusese de la bun început. În schimb, la lumina laboratorului, apăreau pe ele, cît se poate de clar, urme de ruj.

— Pe cît se pare, din paharele astea au băut nişte cucoane, domnule consilier.

— Dumneata spui treaba asta aşa, într-o doară, mormăi consilierul, dar nici nu ştii ce important e acest lucru pentru noi! îşi amintea foarte bine de insistenţa cu care doamna Janíková declarase în cursul dimineţii, că nu fusese deloc în camera Matoušilor. Să aibă oare vreun motiv să tăgăduiască? Sau, pur şi simplu, n-a realizat că atunci cînd s-au dus să-i ia la bar, Matoušová i-a umplut un pahar… Lucrul acesta trebuie verificat. Două femei…

Consilierul Vacátko îşi dădea seama că în sinea lui formula o bănuială foarte gravă, dar cele două amprente erau cumplit de clare.

— Una e mai închisă, iar alta mai deschisă, menţionă domnul Brůžek, cu un aer de cunoscător. Dar, la ce bun, nu-i aşa?...

— Un moment, un moment... Rujul victimei se află la noi... Trimiteţi-l aici, să i se facă analiza. Iar celălalt... Mda. Domnule Brůžek, dă fuga te rog pînă la hotel şi mai întreab-o o dată pe doamna Janíková, cînd a fost ultima oară în camera Matoušilor. În acelaşi timp află ce culoare de ruj foloseşte şi adă-ne o probă.

Consilierul, căruia nu-i ieşeau din cap cele două culori, nu mai avu răbdare să aştepte pînă cînd detectivul avea să se întoarcă, şi părăsi clădirea poliţiei. După colţ, pe calea Naţională era o parfumerie. Pe tejghea se afla o reclamă mare: o tînără fată cu buzele vopsite atît de roşu, încît stîrneau pur şi simplu groază.

— Spuneţi-mi domnişoară, tuburile astea le aveţi de mai multe culori?

— Desigur, dar calitatea e bineînţeles la fel de bună.

— Pe mine mă interesează culoarea. După ce criteriu o aleg femeile?

Vînzătoarea zîmbi cu semnificaţie.

— Normal, după culoarea părului. Brunetelor le stă bine nuanţa mai închisă, blondelor nuanţa mai deschisă.

Consilierul se uită la vînzătoare cu uimire şi cu un fel de entuziasm ascuns.

— Adevărat? A mea e brunetă... Şi în clipa aceea înmărmuri: Vreau să spun, soţia mea, mă înţelegeţi?...

Vînzătoarea dădu din cap cu o amabilitate profesională, dar în ochii ei se vedea limpede că nu-i dă crezare. Şi astfel, domnul consilier de poliţie, atins în punctul său cel mai sensibil, se retrase politicos, iar afară îşi spuse cu jumătate de glas, că e un măgar bătrîn, şi că

unui poliţist cu experienţa lui nu-i stă bine să se zăpăcească acolo unde nu e cazul.

În birou îl aştepta altă informaţie preţioasă. Domnul Strnad îi aducea la cunoştinţă că unul din oaspeţi, de origine persană, părăsea hotelul... Locuise pe acelaşi coridor cu cetăţenii din Kladno. Rezervase camera pentru o săptămînă, şi acum, pe neaşteptate, se grăbeşte să plece la Viena.

— Ia te uită, ca să vezi: Spune-mi te rog, nu ştii dacă acest persan s-a distrat la bar cu femeia ucisă?

— Sigur că s-a distrat, şi încă bine de tot! Ştiţi, dumnealui e un tip chipeş, ochi negri, toată lumea îi spune excelenţă, şi asta le place femeilor.

— Foarte interesant, domnule Strnad. Pentru asta meriţi o laudă de gradul întîi, rîse consilierul Vacátko în receptor, şi acum, fi te rog aşa de bun şi dă-mi legătura cu directorul dumitale.

Directorul hotelului avea o voce tristă:

— Vasăzică aţi şi aflat... Da, e foarte neplăcut, domnule consilier!

— Aveţi impresia că noi sîntem de vină?

— Mi-e teamă că da.

— Nu v-aţi gîndit de ce anume îl deranjează atît de mult prezenţa poliţiei?

— Cea mai mare ruşine e pentru un hotel atunci cînd se întîmplă o poveste atît de cumplită, cum s-a întîmplat aici.

— Bine, în cazul ăsta am să vă dau un sfat, domnule director. Dacă nu doriţi o ruşine şi mai mare, atunci pe domnul acesta... cum îl cheamă?

— Mohamed Rasul Zade, domnule consilier.

— Frumos nume. Aşadar, pe acest domn Zade îl invitaţi imediat în biroul dumneavoastră şi-i oferiţi un coniac de despărţire. Un pahar mare, bombat, şi să aveţi grijă ca să-l apuce cum trebuie. Ştiţi, pe noi ne interesează foarte mult amprentele oaspeţilor care tocmai astăzi se grăbesc să plece.

— Dar bine, domnule consilier…

— Nu mă siliţi să dau ordin ca acestui domn să i se ia amprentele pe cale oficială. Paharul să fie spălat ireproşabil, iar după aceea nimeni să nu se atingă de el. Pe cîte ştiu hotelul dumneavoastră are un detectiv particular. În treacăt spus, e un om neobişnuit de capabil! Deocamdată respectele mele.

După ce lăsă receptorul în furcă, domnul consilier stătu multă vreme şi reflectă. Să apară oare o urmă cu totul nebănuită? Fireşte, totul e cu putinţă. Dar ca un prinţ persan să vină să ucidă o femeie tocmai la Praga, asta mi se pare… Ei da, dar cine spune că acest domn Zade e un prinţ autentic? Asta o spune directorul hotelului. Consulatul regatului Iranian ar trebui să fie informat de prezenţa vreunui prinţ…

— Soukup, dă fuga pînă la Consulatul Iranului. Mohamed Rasul Zade… vreau să ştiu dacă e prinţ, şi dacă e, ce fel de prinţ e, iar dacă nu… ce să-ţi mai spun, ştii dumneata ce trebuie. Şi-mi dai de veste numaidecît.

Soukup ţîşni din birou ca o săgeată, iar consilierul căzu din nou pradă unor gînduri nu prea vesele. Îl vor duce la ţintă cele două pahare nefericite? Sau acest prinţ persan? Nu-i plăceau construcţiile prea complicate. Viaţa l-a învăţat că de cele mai multe ori lucrurile sînt extrem de simple.

Curînd primi de altfel prima confirmare în acest sens. Misteriosul prinţ nu era prinţ, ci comerciant.

Pe urmă, în birou intră ca o vijelie domnul Brůžek. În carnetul de însemnări avea o linie groasă, pe care o desenase personal cu rujul de buze al doamnei Janíková. S-a uitat la el ca la un nebun. De asemenea e foarte nemulţumită că n-are voie să părăsească hotelul şi nici să stea de vorbă cu domnul Matouš, prietenul lor. Vrea să ştie neapărat ce are poliţia împotriva ei!

— Ia te uită, energică femeie! I-ai spus ceva?

— Ferească sfîntul, domnule consilier. Nu mi-aţi dat nici o poruncă în acest sens.

— Foarte bine. În rest, stăruie morţiş că n-a fost în camera Matoušilor, nu-i aşa?

— Da, domnule consilier. Dar cînd am tras linia asta cu rujul ei, nu prea a fost încîntată. Culoarea asta, domnule consilier, o să vedeţi, trebuie să corespundă.

— Trimite-o la laborator!

Detectivul se conformă numaidecît şi se întoarse repede în biroul şefului.

— Ar mai fi ceva, domnule consilier... Ştiţi, sticla aceea... am căutat-o cu foarte mare insistenţă.

— Dar n-ai găsit-o, nu-i aşa? spuse consilierul cu o voce întunecată.

— Într-adevăr, n-am găsit-o. Dar dacă a existat vreuna, atunci făptaşul...

— Sau făptaşa! se grăbi să adauge pe un ton apăsat consilierul Vacátko.

Detectivul Brůžek tuşi, să-şi dreagă glasul:

— Bine, atunci cel de i-a făcut de petrecanie a azvîrlit-o după aceea pe fereastră. În curtea interioară c un depozit de lăzi, sticle şi tot felul de alte obiecte de care hotelul nu mai are nevoie. Greutatea constă, mă rog frumos, în faptul că, potrivit informaţiilor mele, tocmai azi dimineaţă dumnealor s-au apucat să expedieze de acolo toate sticlele. Fireşte erau acolo şi cioburi; cioburi cică ar fi întotdeauna, iar pe astea le-au aruncat la grămadă. Cine ştie pe unde or fi ajuns.

Consilierul clătină din cap:

— Dragostea lor pentru ordine o să ne coste scump, domnule Brůžek! O să avem de furcă, nu glumă!

Se lăsă înserarea. La centrala telefonică a direcţiei se anunţă poşta din Kladno şi peste puţin timp consilierul Vacátko auzi glasul respectuos al harnicului detectiv Mrázek:

— Raportez, domnule consilier, că am executat interogatoriul aşa cum aţi dorit dumneavoastră. Încă nu sînt gata, dar am descoperit de pe acum nişte lucruri atît de importante, încît v-am chemat de urgenţă... în

legătură cu Matoušii se vorbeşte pe faţă că prietenia lor cu soţii Janík era atît de trainică pentru că domnul Janík întreţine relaţii cu doamna Matoušová. După unele informaţii, s-ar putea ca asta să nu fie decît simple clevetiri, dar după altele, nici domnul Matouš n-ar fi, sau cel puţin, n-a fost indiferent faţă de doamna Janíková... Cum s-ar zice, e întocmai aşa cum aţi presupus dumneavoastră.

Consilierul zîmbi satisfăcut:

— Păi de, cunosc eu oraşele de provincie! Mai ai ceva, domnule Mrázek?

— Deocamdată asta ar fi totul, mîine vin cu procesele verbale. Oamenii de aici nu ascund nimic. Povestea e cunoscută... Iar asemenea excursii în afara oraşului Kladno, cică ar fi făcut mai des.

— Interesant! Nu mai pierde multă vreme pe acolo; dacă ar fi să asculţi şi să notezi toate bîrfele, ai putea ajunge cronicar comunal. La revedere.

După ce lăsă receptorul în furcă, se uită îndelung la detectivul Brůžek:

— Mda, precum vezi, pasienţa ne iese, de ţi-e mai mare ruşinea. Un dreptunghi conjugal de toată frumuseţea. Am bănuit eu...

În clipa următoare sună laboratorul: culoarea rujului de pe un pahar era aceeaşi cu culoarea furnizată de domnul Brůžek. Cealaltă corespunde cu a rujului de buze găsit în camera de baie a femeii ucise.

— Şi gata, acum venim de acasă, mormăi detectivul. Vasăzică o femeie... Cu toate că eu personal aş miza mai degrabă pe un bărbat.

— De ce nu, domnule Brůžek, pentru că posibilităţi sînt mai multe. Prima: doamna Matoušová se afla în cameră, cealaltă doamnă vine la ea, stau puţin împreună, beau un păhărel, pe armă Matoušová se duce în baie, iar cealaltă ştie că nimeni n-a văzut-o intrînd şi că întreaga poveste se poate încheia cu o singură lovitură. Apucă deci sticla şi...

— Sau putea face asta chiar amantul. Cine ştie, s-o fi săturat şi el.

— Sau chiar soţul! Uneori şi soţul se satură de soţia lui! ţinu să sublinieze consilierul, pe un ton instructiv.

— Vedeţi, aici e buba: avem trei făptaşi prezumtivi, fiindcă avem trei motive de toată splendoarea.

Se auzi un ciocănit în uşă şi în birou îşi făcu apariţia dactiloscopistul. Consilierul Vacátko mai apucă să spună, posomorît:

— Numai, dacă nu cumva, îl avem şi pe al patrulea!

Dactiloscopistul îi întinse domnului consilier de poliţie o hîrtie, şi în timpul acesta raportă:

— Amprenta de pe canatul uşii de la baie am identificat-o cît se poate de precis. Aparţine persoanei ale cărei amprente digitale au fost găsite pe paharul de coniac, ce ne-a fost trimis de la hotel.

Detectivul Brůžek făcu ochii cît ceapa:

— Dumnezeule… Domnule consilier, persanul! Trenul de Viena!

— Calm, domnule Brůžek, calm. Trenul ăsta e păzit: în gară se află domnii Strnad şi Soukup. Aşteaptă telefonul nostru în biroul impiegatului de mişcare. Dă-le dispoziţie să-l înhaţe pe acest domn.

Peste puţin timp pe peronul gării Wilson fu văzut un superb oriental însoţit de doi bărbaţi. Gesticula sălbatic, dădea peste cap ochii săi migdalaţi şi înjura de mama focului în numeroase limbi, cel mai mult însă în persană. Domnul Strnad făcu rost de o trăsură, iar birjarul înjură şi el tot drumul, dar în limba cehă, căci vorba ceea, să-i plimbi pe domnii de la poliţie nu-i deloc rentabil: plătesc tariful minim şi pe deasupra nu dau nici bacşiş.

Domnul Mohamed Rasul Zade vorbea într-adevăr multe limbi, dar pe toate stîlcit. Consilierul Vacátko alese **f**ranceză stricată şi conduse interogatoriul fără interpret.

— Monsieur Zade, aveţi dreptul să informaţi reprezentanţa dumneavoastră diplomatică, deci Consulatul regatului iranian.

— *Non, merçi,* răspunse Zade mînios, încruntîndu-se la faţă.

— De ce plecaţi la Viena?

— *Je suis un voyageur, touriste…*

— Ba nu, dumneavoastră sînteţi *voyageur de comerçe.* Covoare, nu-i aşa? De ce plecaţi la Viena tocmai azi?

Domnul Zade tăcu, arborînd un aer de distincţie orientală.

— *Madame* Dana Matoušová… Cunoaşteţi? reluă consilierul.

Domnul Zade dădu din cap aprobator şi declară că *madame* era *très joli, très amusant…* Sugeră chiar şi cu mîinile ce anume voia să spună şi, se vedea limpede că nu-i preţuia atît farmecele spirituale, pe cît îi preţuia sînii. În continuare, domnul Zade recunoscu că a văzut-o la bar şi că a dansat cu ea.

— Pe urmă aţi condus-o sus, în camera ei, nu-i aşa?

— *Oh, non, si'l vous plait. Pourquoi? Aveam camera mea.*

— A fost la dumneavoastră?

— *Non…* Şi monsieur Zade făcu o mină tristă: — *Malheuresement.*

— Aţi văzut-o plecînd sus, nu-i aşa? Şi v-aţi dus după ea! se răsti consilierul Vacátko, uitînd cu desăvîrşire de toate regulile gramaticale.

— O*ui, yes, jawohl*, confirmă poliglotul Zade. La scurt timp după ce a părăsit barul am urcat după ea, pentru că am avut impresia că n-ar fi avut nimic împotrivă.

— V-a dat a înţelege acest lucru jos, la bar?

— Avea aerul că ar fi bucuroasă să aibă *ma visite.*

— Cît timp a trecut între plecarea ei şi plecarea dumneavoastră?

Domnul Zade îşi încreţi fruntea, concentrat:

— *Dix minutes... Quinze...*

— **Şi cînd aţi intrat în camera ei, ce s-a întîmplat?**

Domnul Zade tăcu îndelung. Apoi, printre multe suspine şi oftaturi spuse:

— *Monsieur le inspecteur*, eu am bătut la uşă şi am intrat. În cameră, nimeni. În schimb uşa de la baie era întredeschisă. M-am apropiat... *Ah, quel malheur!* Doamna zăcea cu jumătate de corp în cadă... Moartă... Am simţit că leşin şi... şi m-am apucat...

— V-aţi apucat de uşă, îl completă consilierul.

— *Peut-être.* Pe urmă am fugit repede în camera mea.

— De ce n-aţi chemat poliţia?

Domnul Zade lăsă mîinile să-i cadă de-a lungul trupului şi în acelaşi timp plecă şi ochii.

— *Ma bèvue.* Am comis o greşeală, ştiu... Dar, ca străin... Mi-am zis că poliţia îl va găsi pe asasin şi fără mine. Şi apoi, vă rog frumos, eram şi puţin ameţit de băutură.

Folosind foarte imprecis cele mai complicate forme subjonctivale, consilierul Vacátko se strădui să-i explice domnului Zade, că dacă ar fi telefonat poliţiei, acum n-ar fi supus unei bănuieli atît de cumplite.

— Pot să jur pe capul Profetului, spuse cu demnitate domnul Mohamed Rasul Zade.

— Îmi pare rău, la noi jurămîntul ăsta nu-i valabil, replică domnul consilier. Pînă se vor lămuri lucrurile, trebuie, din păcate, să vă reţinem aici. N-aţi vrea totuşi să telefonaţi reprezentanţei dumneavoastră diplomatice? Noi, oricum, am aflat că nu sînteţi prinţ.

— *Monsieur le inspecteur*, ripostă cu demnitate domnul Zade eu sînt înrudit cu şahul Persiei... Din nefericire cu cel care, nu de mult, a fost debarcat.

Consilierul îşi manifestă compasiunea sa, printr-o strîngere din umeri. Peste puţin timp, în urma domnului Zade se închise uşa puternică a celulei.

Consilierul Vacátko se plimba neliniştit prin biroul său. La drept vorbind, nu era prea convins că acest oaspete oriental ar fi ucis o femeie străină, de vreme ce e limpede că urmărea să obţină de la ea cu totul altceva, Spre marea sa mirare consilierul credea în depoziţia lui. Căci ea venea să-i întregească perfect convingerile dobîndite în decursul cercetărilor. Asasinul trebuie căutat în triunghiul rămas, căci fiecare dintre membrii săi avea un motiv întemeiat pentru a săvîrşi această faptă.

Trăiau într-un oraş mic de provincie, în care majoritatea populaţiei e alcătuită din mineri şi metalurgişti, deci din oameni de rînd, oraş în care agentul de asigurare şi funcţionarul Societăţii miniere fac parte din elita societăţii. Plictiseala oraşului de provincie a dat naştere dorinţei de a trăi despărţiţi soţ de soţie, şi de aici, nu-i decît un salt pînă la crearea relaţiilor amoroase extraconjugale, şi pînă la organizarea unor chefuri de pomină la Praga. Mda. Ceva trebuie să se fi întîmplat în interiorul acestui dreptunghi. Dar ce anume? Şi cum să afli acest lucru de vreme ce fiecare se poate acoperi cu scuza beţiei?

Luă iar în mînă hîrtiile cu depoziţiile chelnerilor: domnii Matouš şi Janík n-au băut peste măsură. Doamnele au băut mai mult... Mda. Dacă omul s-ar putea bizui pe aceste mărturii! Dar realitatea dovedeşte că atunci cînd o femeie dă peste cap un păhărel se face în jurul ei multă vîlvă, în timp ce bărbatul care abia se ţine pe picioare e considerat un erou. Ca să nu mai vorbim de faptul că povestea nu se potriveşte: domnul Matouš a fost găsit azi dimineaţă într-un asemenea hal de beţie, încît a avut nevoie de asistenţă medicală!

Foarte ciudat! După cum la fel de ciudate sînt şi cele două amprente de pe pahare.

În spatele ferestrei se lăsase întunericul şi consilierul Vacátko îşi dădu seama că în noaptea asta nu mai ajunge acasă. Îşi proiectă încă o dată în minte toate posibilităţile apărute în timpul anchetei. Apoi, călcîndu-şi pe inimă, făcu un lucru pe care nu-l făcea decît foarte rar, şi numai în cazuri extreme.

Dădu dispoziţie să fie aduşi la direcţia a patra, atît soţii Janík, cît şi proaspătul văduv Matouš. Fură transportaţi separat, iar la întrebările lor oamenii poliţiei refuzară să răspundă. După aceea îi instalară în încăperi diferite şi-i lăsară să aştepte.

Între timp, consilierul Vacátko îşi pregătise cele două pahare, pentru a le scoate la iveală în momentul decisiv al interogatoriului. Nu se îndoia cîtuşi de puţin de succesul său.

Noaptea era foarte înaintată; domnii detectivi moţăiau în biroul lor dar nimeni nu se încumeta să plece. Îşi cunoşteau bine şeful.

— Să ştiţi, fraţilor, că bătrînul nostru se pregăteşte de saltul final, mormăi pe sub nas detectivul Brůžek.

— Da, da, se ţine şi acum ca un tigru, spuse cu admiraţie domnul Bouše.

În acest timp, consilierul Vacátko umbla de colo pînă colo în biroul său, într-adevăr ca un leu în cuşcă. Şi se indispuse cumplit cînd, pe neaşteptate, îl tulbură un ciocănit în uşă.

— Ce e? strigă posac. Spre marea sa uimire, în prag îşi făcu apariţia tînărul Soukup.

— Mi-a venit o idee, domnule consilier! Dacă mi-aţi permite...

— Lăudabil, dar ideea asta a dumitale nu suporta o amînare?

— Mă rog... Să ştiţi însă că e în legătură cu cazul... Am stat şi m-am tot gîndit la amprentele de pe pahare.

— Şi ai ajuns la concluzia că făptaşa e cealaltă femeie!

— Dimpotrivă, pe baza unei experienţe am ajuns la cu totul altă concluzie, şi de aceea îndrăznesc să vă deranjez. Dacă cineva e în relaţii intime cu o doamnă şi… îşi poate permite s-o sărute…

— Ascultă, ce poveşti îmi îndrugi dumneata aici? Dacă e bărbat în lege o sărută. Şi ce-i cu asta?

— Desigur, aveţi dreptate, dar dacă doamna cu pricina are buzele vopsite, atunci respectivul, vrînd nevrînd şi le vopseşte şi el pe ale lui. Am făcut o experienţă asemănătoare cu Helenka la cafenea, şi ne-am prăpădit amîndoi de rîs cînd pe ceaşca mea a rămas o amprentă roşie.

Consilierul îşi miji ochii:

— Dumneata îţi dai seama ce spui?!?

— Îmi dau, cum să nu.

— Află băiete, că s-ar putea să ai dreptate! exclamă consilierul Vacátko aproape strigînd.

Tînărul funcţionar zîmbi cu modestie.

— Bineînţeles, reluă şeful. Şi atunci mă întreb: de ce caut eu mereu femeia! Simplu, pentru că nu am o experienţă de viaţă ca a dumitale! Apoi, străbătînd în grabă încăperea, consilierul se opri în faţa lui Soukup: Bineînţeles, acum totul e cît se poate de clar. Mie, din mai multe motive, femeia aceea nu-mi ieşea la socoteală. Făptaşul e un bărbat! Asta e! Dar cine? Avem doi, dacă-l excludem pe acest persan.

— Asta nu mai ştiu. Dar oricum, avem un suspect mai puţin.

Consilierul Vacátko încuviinţă solemn.

Interogatoriul de noapte fu din nou amînat. Consilierul îl organiză abia spre dimineaţă, conducîndu-l după toate regulile artei. Doamna Janíková era cît pe ce să leşine, şi totuşi stăruia morţiş că nu fusese în camera Matoušilor şi că nu ştie cînd a plecat Dana de la bar.

— Domnule Janík, dispunem de mărturii verificate, că eraţi socotit prietenul doamnei Dana, spuse deodată

consilierul, continuînd însă s-o urmărească atent pe doamna Janíková. Aceasta îşi încleştă buzele şi tăcu.

Domnul Janík păli:

— Ştiţi… termenul acesta: prieten…

— Sper că ştiţi la ce se referă de cele mai multe ori: legături intime.

— Am avut cu ea relaţii prieteneşti, dar…

— Înţeleg, vă vine greu să vorbiţi despre asta, dar acum va trebui să lăsaţi la o parte falsa pudoare, ca şi intenţia de a tăgădui. Sînteţi bănuit de crimă, domnule Janík!

Doamna Janíková sări de pe scaun ca friptă:

— Soţul meu se afla jos, vă pot confirma acest lucru.

— În cazul de faţă, mărturia dumneavoastră nu prea e justificativă, stimată doamnă, interveni consilierul. Ca să nu mai vorbim de faptul că şi dumneavoastră sînteţi bănuită.

Doamna Janíková se făcu lividă la faţă şi chipul i se alungi; deodată izbucni într-un hohot de plîns nestăvilit încît detectivul Brůžek se văzu silit să-i întindă un pahar cu apă. În timp ce bea mîinile îi tremurară şi apa i se prelinse pe rochie.

— Aduceţi-l pe domnul Matouš! porunci consilierul Vacátko.

Matouš, pe care-l introduse în birou detectivul Bouše, respira din greu, Ochii lui alunecau neliniştiţi dintr-un loc într-altul. Se vedea limpede că încă nu depăşise urmările cumplitei beţii.

— Luaţi loc, domnule Matouš, şi spuneţi: ce ştiaţi despre legătura dintre domnul Janík şi soţia dumneavoastră? îl luă repede consilierul.

Matouš se aşează pe scaun, fără însă să dea vreun răspuns. Întrebarea îndreptată în cu totul altă direcţie decît se aşteptase, îl făcu să înmărmurească.

— Aţi înţeles întrebarea mea?

Matouš clătină din cap în semn aprobator, dar continuă să tacă.

— Dacă vă închipuiţi cumva că prin această tăcere vă îmbunătăţiţi situaţia, atunci vă înşelaţi. Cu cîteva clipe în urmă, domnul Janík a recunoscut această legătură. Ştiaţi de ea? Da sau nu?

— Da… Dar eu…

— Da, ştiu, dumneavoastră în schimb eraţi apropiat de doamna Janíková.

— Asta e o chestiune care ne priveşte personal! strigă Matouš, biruindu-şi încetul cu încetul înmărmurirea.

— Da, atîta vreme cît nu s-a ivit omorul. Acum chestiunea dumneavoastră a devenit obiectul unei anchete poliţieneşti… Am în faţă mărturia scrisă a unuia dintre chelneri. V-aţi sărutat în bar cu doamna Janíková. Da sau nu?

Matouš îi aruncă o privire fugară Janíkovei, apoi strînse din umeri:

— Nu ştiu. Eu…

— Bineînţeles, nu ştiţi nimic fiindcă eraţi beat. Fapt care vă aduce mai curînd circumstanţe agravante. N-aţi vrea, doamnă Janíková, să-i ajutaţi puţin memoria domnului Matouš?

Janíková muşcă dintr-un colţ al batistei, apoi rosti cu voce şoptită:

— Să admitem că ne-am sărutat… Dar eu nu văd nimic rău în asta. Sîntem doar prieteni.

— Dar pe prietena Dana, n-a deranjat-o?

— Fireşte că nu, răspunse precipitat doamna Janíková, şi în clipa aceea în ochi îi scăpărară scîntei.

— Întrebarea a fost adresată domnului Matouš! interveni prompt consilierul.

— Sigur că nu, în definitiv şi ea… Matouš se uită la prietenul Janík, iar acesta lăsă ochii în jos.

— Eu nu cercetez relaţiile dumneavoastră personale. Eu anchetez o crimă, se grăbi din nou să

intervină consilierul Vacátko, întrucît cele auzite pînă atunci îi ajungeau cu prisosinţă. Îi tăcu un semn domnului Brůžek. Acesta îi scoase din încăpere pe soţii Janík şi îi dădu în primire gardianului aflat la uşă.

Consilierul rămase în biroul său împreună cu Matouš, Se uită la el îndelung; Matouš îi ocolea privirea, nu era deloc în apele lui, se vedea limpede că se temea de ceva.

— Da, domnule Matouš, eu anchetez o crimă, reluă consilierul, şi n-am de gînd să vă ascund nimic. Dacă înaintez tribunalului toate depoziţiile de care dispunem pînă acum, dumneavoastră veţi fi acela care va avea cel mai mult de pătimit.

Matouš ridică disperat ochii:

— Dar eu... Eu n-am nici o vină!

— Asta credeţi dumneavoastră... Şi mai credeţi că e foarte înţelept să nu vă aduceţi aminte de nimic. În felul ăsta nu faceţi altceva decît să vă puneţi singur ştreangul de gît. Tot n-aţi înţeles? Soţii Janík au depus mărturie în aşa fel, încît toată vina cade asupra dumneavoastră!

Matouš ridică nervos capul:

— Da? Bine. Atunci să mi-o spună în faţă.

— Fiţi liniştit, o s-o spună, nu de alta, dar pentru a-şi salva propria piele.

— Şi spunînd asta, consilierul Vacátko îşi trase scaunul mai aproape de Matouš:

— Să vorbim deschis, domnule Matouš, da? Dosarul conţine o serie de circumstanţe atît de suspecte, încît nici nu le puteţi bănui. Pe baza celor ce ştiu pînă acum despre dumneavoastră, vă pot aresta. Şi ştiţi ce înseamnă asta într-un oraş de provincie?

Matouš nu scoase o vorbă, se uită doar neliniştit în jurul lui.

— Şi totuşi există o posibilitate de ieşire din această încurcătură! aruncă domnul consilier.

Lui Matouš îi scapără ceva în ochi, începu să se foiască agitat pe scaun şi se uită rugător la consilierul de poliţie:

— Eu… eu… fac orice…

— Excelent! Înainte de toate trebuie să încetaţi a mai afirma că nu vă aduceţi aminte de nimic. Dimpotrivă, va trebui să faceţi eforturi extrem de susţinute, pentru a vă aminti nişte lucruri foarte importante. Fiţi atent! În camera dumneavoastră am descoperit o amprentă care nu vă aparţine nici dumneavoastră şi nici unuia din acei pe care îi cunoaştem.

Matouš îl cerceta concentrat pe consilierul Vacátko, de parcă ar fi stat în cumpănă, punîndu-şi întrebarea dacă îi este îngăduit să aibă încredere în acest om.

— N-aţi văzut pe nimeni în camera dumneavoastră? continuă, neobosit, consilierul. Chiar şi în starea aceea de ebrietate, mă înţelegeţi, nu-i aşa?

Matouš clipi doar din ochi.

— La dumneata a fost cineva. Cine?

— Persanul! izbucni deodată Matouš.

— S-a sprijinit de uşă, nu-i aşa? insistă consilierul.

— Da… De uşa băii!

Vacátko apăsă pe un buton şi, în clipa următoare, în biroul său apăru Mohamed Rasul Zade.

— El e?

— Da, el, răspunse Matouš ferm, şi cu o anumită uşurare.

În încăpere se aşternu o linişte înfiorătoare. Persanul neînţelegînd nimic, se uita descumpănit la cei doi bărbaţi din faţa sa. Consilierul de poliţie Vacátko se ridică brusc de pe scaun şi spuse pe un ton solemn:

— Václav Matouš, în numele legii te arestez pentru asasinarea propriei soţii, Dana Matoušová!

Matouš sări ca fript, se clătină pe picioare şi scoase un strigăt disperat. Apoi îşi acoperi faţa cu mîinile.

Detectivul Brůžek cu greu izbuti să-l înşface şi să-l aşeze înapoi pe scaun.

— Dumneata l-ai văzut, într-adevăr, pe acest om, dar abia după comiterea crimei! Dumneata ţi-ai ucis soţia din gelozie. Ştiai de legătura ei cu Janík şi ai văzut-o cochetînd cu bărbaţii la bar. În capul dumitale, toate astea s-au amestecat. Cînd a dispărut pe neaşteptate, ai bănuit-o şi te-ai dus sus după ea. Ajuns în cameră ai băut ultimile resturi de coniac, ca să prinzi curaj. Dacă v-aţi certat, sau nu, asta nu mai ştiu, dar cînd a intrat în baie să se aranjeze, dumneata ai apucat sticla şi ai lovit-o în cap, pe la spate. Ce ai făcut cu sticla?

— Am aruncat-o pe fereastră, răspunse umil Matouš, zăpăcit de-a binelea de propria sa trădare.

— După ce ai făcut asta, cineva a bătut la uşă. Te-ai speriat şi te-ai ascuns în spatele şifonierului. În cameră a pătruns acest bărbat. Da, venise la soţia dumitale şi, nevăzînd-o, a deschis uşa de la baie unde era lumină. S-a speriat îngrozitor de ceea ce i-a fost dat să vadă şi, într-adevăr, s-a sprijinit cu mîna de canatul uşii... Pe urmă a fugit... Dumneata ai şters de pe pahar amprentele digitale, dar ai lăsat pe el vopseaua de pe buze... După aceea te-ai dus înapoi la bar, unde nimeni nu observase plecarea dumitale. Iar acolo te-ai îmbătat criţă, pentru că din clipa aceea singura dumitale dorinţă era să uiţi cu desăvîrşire de tot ce s-a întîmplat. Aşa a fost?

Matouš încuviinţă din cap, fără să scoată o vorbă.

Consilierul făcu un semn spre uşă şi detectivul Brůžek chemă în birou doi gardieni care-l scoaseră pe Matouš afară. Persanul se uită în urma lui şi în ochii săi migdalaţi se citea compătimirea.

Consilierul Vacátko se întoarse spre el:

— *Merci beaucoup, monsieur* Zade, sînteţi liber. Trenul de Viena l-aţi pierdut, dar acum. nu va mai împiedică nimic să rămîneţi la Praga.

Domnul Zade scoase un uşor suspin, şi, făcînd o plecăciune, se retrase.

În biroul şefului intrară toţi acei care aşteptau în camera alăturată. Consilierul se apropie de fereastră:

— Ia te uită, se crapă de ziuă, domnilor! Dar pot să vă spun că fără experienţa de viaţă a acestui tînăr, nu ştiu zău dacă nu ne-am fi pierdut şi acum vremea cu această doamnă Janíková! N-avem ce-i face, domnilor, va trebui să ne ocupăm şi noi mai mult de viaţă!

Consilierul Vacátko surîse binevoitor, în timp ce tînărul Soukup roşu ca racul de ruşine, privea în jos, stînjenit.

(6)
ÎN JOC E SOARTA DRAGONULUI

dar nu a unui dragon oarecare, ci a unui dragon tînăr şi chipeş, iar pe deasupra mai e în *joc şi soarta plutonierului de jandarmi şi a fiicei sale, precum şi a tot ceea ce ţine de un mic oraş de provincie, adică:*

viaţa tihnita
şi faima bună
care se duc
de rîpă.

De fapt a fost frumos în acele vremuri: jandarmii purtau caschete îmbrăcate în pînză gri, iar domnul ministru al apărării naţionale declarase solemn că, potrivit unei glorioase tradiţii naţionale, avea să reînfiinţeze regimentul de dragoni cehi, iar aceştia urmau să poarte din nou pantaloni bufanţi de culoare roşie şi petliţe galbene, ceea ce oamenii primiră cu entuziasm. Zis şi făcut...

Aşadar, cînd tînărul Moravele sosi în permisie, îmbrăcat în pomeniţii pantaloni bufanţi şi cu pinteni sunători la cizme, inimile fetelor pocniră aidoma castanelor coapte, căzînd grămadă chiar la picioarele lui, fapt primit de el cu o distinsă indiferenţă. Mai vîrstnicii din localitate, care îşi mai aduceau aminte de tătucul Radecky, regretau că nu mai poartă şi acum chipiul cu panaş, iar domnul plutonier major Zdychynec, şeful postului de jandarmi din orăşelul cu pricina, îl opri pe dragon, care îl salută fără cusur, şi se simţi în culmea fericirii că poate sta de vorbă de la egal la egal cu acest tînăr bărbat, fapt care trebuie spus, îl ungea la inimă deopotrivă şi pe junele Morávek.

Merseră apoi împreună pînă în piaţa oraşului, în care timp dragonul suna din pinteni, iar şeful de post îşi umfla pieptul şi umbla cu nasul pe sus, căci era de

serviciu şi tocmai avea pe cap acea cască nouă, îmbrăcată în pînză gri, căreia deşi guralivul brigadier Šourek obişnuia să-i spună „cratiţă” domnului şef de post îi plăcea la nebunie, pentru că îi împrumuta o ţinută cu adevărat militară. Cînd are omul burtă trebuie să aibă mai multă grijă de înfăţişarea lui decît o scrumbie uscată ca acest Šourek.

— Ei dragonule, cum merge cu instrucţia? îl întrebă sfătos majorul pe junele Morávek.

— Cum să meargă, bine, domnule şef de post, îi răspunse bravul soldat.

— Acasă se bucură cu tine, nu-i aşa?

— Mama îmi coace zilnic plăcinte, replică dragonul, şi prin asta dădu de fapt a înţelege că bucuria părinţilor era fără margini.

În clipa aceea tocmai, prin preajma lor treceau două femei care se duceau după cumpărături. Cea mai în vîrstă era doamna Zdychynova, soţia şefului de post, iar cea mai tînără, fiica lor Zdeňka. Majorul se opri curtenitor, îi aruncă un ochi sever fiicei şi după ce aşteptă să i se explice că trebuiau cumpărate tărîţe pentru gîşte, aprobă această acţiune clătinînd din cap.

— Dînsul, mămico, e tînărul Morávek. Dragon! spuse şeful de post, drept care doamna zîmbi, adăugînd că-i sta bine uniforma.

Tînărul Morávek îşi întinse umerii, iar pe domnişoara Zdeňka o pufni rîsul.

Dragonul se făcu roşu ca racul, obrajii lui arătau acum ca pantalonii săi bufanţi, iar domnul şef de post Zdychynec îşi fulgeră moştenitoarea cu o privire nimicitoare.

Doamna arboră o mină mai diplomatică şi se grăbi să spună cu o voce mieroasă:

— Eu îl cunosc pe domnul Morávek. Cînd era mai mic, venea în grădina noastră. Zdeněk vă numiţi, nu-i aşa?

— Chiar aşa, doamnă.

— Pe atunci Zdenička noastră era încă în cărucior, relua soţia plutonierului major.

— Zdeněk şi Zdeňka, ia te uită! interveni domnul şef de post, bătîndu-l jovial pe tînărul dragon, de parcă ar fi descoperit în asta un destin anume.

Domnişoara Zdeňka făcu un „Ph!” dispreţuitor şi îşi îndreptă privirea în altă parte.

Ba, mai mult, se îndepărtă cîţiva paşi, gest pe care şeful postului de jandarmi îl privi încruntîndu-şi sprîncenele. Fata asta nu ştie deloc să se poarte, mi se pare mie că nevastă-mea te răsfaţă prea mult. Nu-i nimic, fetiţo, stăm noi de vorbă, diseară!

Dragonul aprobă însă comportarea domnişoarei. De la distanţă se vedea mult mai bine conturul şoldurilor şi al sînilor ei, iar junele Morávek, ale cărui mîini erau deprinse să bată crupele rotunde ale cailor ţesălaţi, aprecie cum se cuvine priveliştea oferită de fiica jandarmului.

Apoi, doamna îşi luă rămas bun şi, după ce se asigură că „tati”, adică domnul şef de post, avea să vina la cină la ora obişnuită, porni după fata ei, care, la salutul ţeapăn al dragonului, răspunse cu o săgetare din ochi, neaşteptată.

Dragonul Morávek lovit drept în inimă, scoase un oftat înăbuşit.

Domnul şef oftă şi el:

— O aiurită... în rest însă, e ţinută din scurt, ce-i drept, nu-i păcat!

După care îşi continuară plimbarea prin piaţă, discutînd despre tactica de atac a dragonilor, iar domnul şef al postului de jandarmi îşi manifestă părerea de rău ca în timpul războiului nu i-a fost dat să slujească la un asemenea regiment de elită. De altfel, acolo, pe frontul italian, atît dragonii, cît şi hulanii maghiari au lîncezit în tranşee, căutîndu-şi păduchii; cai n-aveau, aceştia sfîrşind de mult în chip de gulaş în cazanele bucătarilor.

Frumoase vremuri: puteai vorbi despre război ca despre ceva petrecut de demult şi totodată să te făleşti cu gloria aceea de tristă amintire.

În timp ce părăseau piaţa, depăşind ultima casă cu arcade, dintr-o străduţă îngustă le ieşi în cale un domn mai scund, cu pălărie de paie pe cap, căruia domnul şef de post îi trase un salut energic.

Bărbatul cu pălăria de paie parcă s-ar fi speriat; îşi întoarse privirea şi, scoţîndu-şi pălăria, strănută în lege.

— Noroc să dea Dumnezeu, spuse şeful de post, şi dragonului i se păru caraghios să rosteşti asemenea cuvinte cu mîna la chipiu.

După ce domnul cu pălăria de paie se îndepărtă, plutonierul de jandarmi spuse apăsat (cine ştie, poate că a observat zîmbetul discret al dragonului):

— Un bărbat foarte interesant! Inspector de poliţie din Praga! Se află aici în vacanţă! Îi zice Bouše... Şi văzînd că spusele sale nu prea îl impresionează pe junele dragon, se grăbi să adauge cu aer conspirativ: — Detectiv!

Abia acum tînărului Morávek i se păru şi mai ciudat ca un detectiv să arate astfel, să poarte pălărie de paie şi pe deasupra să mai şi strănute.

— Oamenii de pe aici nu-l cunosc, domnii ăştia de la poliţie nu ţin să li se facă popularitate, dar noi, jandarmii îi ştim, căci, vorba ceea, e din branşa noastră.

Apoi şeful de post îşi luă rămas bun de la dragon, pentru că mai trebuia să meargă să bea o bere. Purta cascheta pe cap, ceea ce înseamnă că avea să tragă pe gît o singură halbă, în felul acesta avînd simţămîntul că se află în timpul serviciului. Interesant, cînd poartă chipiul dă gata trei halbe şi pe chestia asta au loc acasă discuţii fără rost. Şi şeful de post nici nu era în stare să meargă cu gîndul pînă la capăt, spre a-şi pune întrebarea cam ce i s-ar întîmplă dacă ar merge îmbrăcat în civil. Dragonul Morávek, nici vorbă, ar fi putut şi el să intre în restaurant şi, fără doar şi poate, s-ar fi găsit careva să-i

plătească bucuros o halbă de bere; bufanţii roşii ireproşabili, şi petliţele galbene fac întotdeauna minuni; dar dragonul avea în minte un plan strategic cu totul diferit, sprijinindu-se pe teoria fundamentală cu privire la tactica în asaltul escadronului de cavalerie, care, precum se ştie, trebuie să se întoarcă din galop şi să-şi surprindă inamicul din flanc.

Întoarse deci spre piaţă în sus, ca şi cînd n-ar fi avut pe acolo nici o treabă, apoi dînd pinteni calului său imaginar, se năpusti cu sabia scoasă din teacă, să ia piaţa cu asalt. Fireşte, asta spus doar figurativ; în realitate însă, merse agale, arborînd chiar un aer de om mirat în clipa în care le întîlni din nou pe cele două femei, şi făcînd abstracţie de uniforma lui se oferi să ducă taşca încărcată cu uruială de porumb. În cele din urmă se învoi s-o ducă împreună cu domnişoara Zdeňka, iar doamna Zdychynova mergea înainte şi totul arăta ca după un autentic atac de cavalerie: inamicul intrat în derută păşea împins din spate de escadronul triumfător.

În cazul de faţă era limpede că în timp ce dragonul se gîndea cu trufie la strălucita sa victorie, acelaşi lucru îi trecea prin minte şi domnişoarei Zdeňka, fiinţă absolut străină de arta militară şi, minunea minunilor, de aceeaşi idee era însufleţită şi soţia şefului de post, care, în plus, daca memoria n-o înşela, ştia că tînărul Morávek a fost înainte de a pleca militar, un mic funcţionar la fabrica de bere, iar după întoarcerea din armată de bunăseamă nimic nu-i va sta în cale spre a deveni, tot acolo, contabil şi apoi. contabil şef!…

Da, frumoase vremuri erau pe atunci…

La o săptămînă după aceea în orăşel avu loc o serbare cu dans, bineînţeles în termeni mondeni i se spunea Serată Dansantă, şi, fireşte, aici se aflau din nou dragonul Morávek şi domnişoara Zdeňka, iar el purta nişte cizme noi, împrumutate de la un camarad de oaste anume pentru, acest scop. Îl strîngeau, ce-i drept, dar dragonul e învăţat să îndure suferinţa — ar trebui să

vedeţi cum arată coapsele dragonului seara, cînd se întoarce de la instrucţie. De aceea, despre durerea lui nici nu pomeni şi dansă tangoul cu o. pasiune mult apreciată de domnişoara Zdeňka Zdychynová.

După care, orchestra în tonă ultimul şlagăr:

Mi-a plecat iubitul militar
şi dragon ajuns-a pe hotar...

şi cei doi s-au dus iar pe ring, fiindcă altfel nici nu se putea.

Doamna Zdychynová aflată în bercul „doamnelor de gardă" se făcu ce-i drept auzită că ostaşul nu trebuie luat în serios, dar personal lua lucrurile foarte serios. Ba mai mult, începu să se întrebe dacă Zdychynec a fost în tinereţe la fel de chipeş ca Zdeněk, ca să constate în cele din urmă că n-a fost şi, în concluzie, să se considere păgubită.

Deci, să profite, cel puţin fiica ei, să nu fie şi ea silită să stea vreodată într-o sală de dans în chip de garde-dame şi să se încrunte la timpul pierdut fără speranţă.

Da, frumoase vremuri au fost...

Pînă în acea dimineaţă de luni, cînd la postul de jandarmi dădu buzna ca o vijelie brigadierul Šourek, strigîndu-i iritat sergentului Macek:

— Bătrînul e aici?!?

— Da, bătrînul e aici, se auzi vocea severă şi glacială a domnului şef de post Zdychynec, care se afla în odaia alăturată, în spatele uşii deschise, de unde nu putea fi văzut.

Altă dată, de bunăseamă, brigadierul ar fi încremenit şi ar fi încercat să bolborosească o scuză; acum însă perplexitatea lui era atît de desăvîrşită, încît nici nu se mai scuză:

— Mă bucur, rosti cu sufletul la gură şi, luînd poziţia de drepţi, se grăbi să adauge: Raportez un omor cu jaf în strada Aleš numărul 93, la văduva Zuzánková.

Şeful uită să se mai înfurie şi se uită la brigadier ca la o apariţie de pe altă lume. Căci în acest orăşel omorul cu jaf era ceva cu totul neobişnuit, şi cu atît mai neobişnuit era ca o asemenea crimă să fie descoperită de un brigadier oarecare.

— Ascultă, Šourek, dumneata aiurezi! Strada Aleš... Dar bine, pe strada asta locuiesc eu, pentru numele lui Dumnezeu! Iar Zuzánková... pensionara de sus, ceia cu coacăză neagră în grădină. Abia ieri am întîlnit-o...

— Ieri a fost duminecă, îi replică brigadierul. Numai că, vedeţi, azi e luni şi dumneaei zace cu capul spart...

— Dumneata ai fost acolo?

— Fost, să trăiţi.

— Şi de unde şti că-i vorba de un omor?

— Păi, cum să vă spun, mă rog frumos, cînd are cineva capul spart şi nu mai mişcă... Iar pe duşumea e o băltoacă de sînge**...** Ca să nu mai vorbim de faptul că în casă e prăpăd mare... E limpede că s-a căutat ceva.

Şeful de post simţea cum i se învîrteşte capul. Frumoasă surpriză, nimic de zis! Acum la sfîrşitul verii... Şi la început de săptămînă... Omor în ziua de luni... Dumnezeule Hristoase, asta nu trebuia să se întîmple! Şi unde!? Pe strada în care locuieşte plutonierul major, — şeful postului de jandarmi! Ce mai, asta e o ruşine epocală, la nivel judeţean!

Judeţul... Păi da, ce-o să spună ăia despre mine! Dacă se comit omoruri pe strada lui, cine ştie ce se mai întîmpla mai încolo! Şi-o să-mi treacă asta la dosarul personal.

— Mda, spuse plutonierul major abătut, aşezîndu-se pe scaun. — Va să zică aşa... Asta ne lipsea. Şi deodată sări în sus ca ars şi strigă autoritar: — Ascultă Šourek, nu cumva ai umblat prin odaia în care zace moarta şi te-ai atins pe acolo de ceva? Dumneata şti ce-s alea urme? Amprente digitale şi aşa mai departe?

— Raportez, domnule şef, că prin odaie n-am umblat. În primul rînd dumneaei zace în bucătărie, şi

apoi, pe acolo umblă alţi oameni, vecinii şi… mă înţelegeţi… De altfel, aceşti vecini m-au chemat cînd treceam pe acolo cu bicicleta, în timp ce-mi făceam rondul de serviciu…

— Din ce în ce mai bine, îl întrerupse şeful de post, clătinînd din cap. Da, din ce în ce mai bine… Urmele s-au dus, şi acum apucă-te de caută făptaşul!

— Chemăm judeţul, nu-i aşa? Pentru amprente, interveni sergentul Macek.

Şeful răsuci din cap:

— Nu, deocamdată nu… Deocamdată să vedem noi cum stau lucrurile. Ieri am văzut-o pe doamna Zuzánková, asta înseamnă că au ucis-o peste noapte sau azi dimineaţă.

— Cum adică, au fost mai mulţi? întrebă cu mirare sergentul Macek.

— De unde să ştiu? îşi ieşi din fire majorul Zdychynec. Am spus şi eu aşa: au ucis-o, pentru că… pentru că nu vreau să afirm că a fost unul singur… E limpede, nu? Trebuie să gîndim şi noi niţel, măi băieţi!

Apoi, în timp ce mergea cît putea de repede — jandarmului nu-i este îngăduit să alerge decît dacă primeşte ordin în acest sens — îşi repetă în sinea sa tot ceea ce trebuie să facă un anchetator atunci cînd ajunge la locul crimei, şi în felul acesta îşi aduse aminte că la post nu are nici măcar un specialist în dactiloscopie, nici fotograf, iar dacă îl cheamă pe medicul din localitate spre a face autopsia cadavrului, n-o să afle de la el prea mare lucru. N-are încotro, e nevoit să înştiinţeze judeţul; doar dacă ar izbuti el însuşi să dibuiască la locul crimei împrejurările ce ar duce la descoperirea făptaşului, iar acesta la rîndul lui ar mărturisi pe loc, furnizîndu-i datele pentru întocmirea procesului verbal… Of, Doamne, ce prostii îmi pot trece mie prin minte! În toată practica mea de jandarm am avut de-a face taman cu trei omoruri — două în timpul unor serate dansante, iar unul, a da, fata aceea tînără ucisă de iubitul ei în pădure, dar

în cazul acela n-a fost vorba decît de a-l găsi cît mai repede pe iubit, căci era limpede că nimeni altul nu-i putea face de petrecanie.

Da, dar doamna Zuzánková era pensionara, şi nu o pensionară săracă, şi e la mintea cocoşului că mobilul crimei au fost banii. Iar pe aşa unul e greu să-l găseşti.

Într-adevăr, la faţa locului era urgia lui Dumnezeu, iar domnul şef de post trebui mai întîi să zbiere cu o voce înfiorătoare spre a-i împrăştia pe curioşi, apoi să ordone să fie încuiată casa şi să-l posteze jos pe brigadier, înainte de a ajunge sus şi de a constata că medicul se afla de mult la locul crimei. Şedea la masa din bucătărie — pe masa asta puteau să fie amprente! — şi, cu un calm desăvîrşit, scria actul de deces, aşa cum era de datoria lui, în timp ce moarta zăcea pe jos într-un lac de sînge.

Zărindu-l pe şeful postului de jandarmi, dădu din cap întristat:

— Frumoase lucruri ne-a fost dat să apucăm, ce ziceţi? O femeie atît de cumsecade, n-avea decît niţel reumatism şi o inimă mai slăbuţă, în rest sănătoasă tun… Şi dumnealui s-o achite cu toporul…

— De unde ştiţi? se minună şeful de post.

— Ei, prietene, priveşte şi dumneata la capul ei, asemenea ispravă se face numai cu toporul. Sau, mă rog, poate cu ciocanul, dar tot un drac e. Ţeasta spartă, emoragie cerebrală şi aşa mai departe; moartea s-a produs fulgerător. Femeia s-a dus să-i deschidă, şi el a intrat în casă în urma ei; dar în acelaşi timp e clar că era un cunoscut, căci ea era întoarsă cu fruntea spre el în clipa în care a lovit-o.

— De unde ştiţi toate astea? mormăi înmărmurit plutonierul major, căruia îi era foarte neplăcut ca înainte de a apuca să-şi arunce ochii în jur, cineva să-i şi povestească împrejurările în care s-a petrecut întreaga tărăşenie.

— Păi, uite şi dumneata, prietene, replica netulburat, medicul — loviturile merg spre frunte şi de aici spre creştetul capului — şi, fireşte, au venit din faţă. Cadavrul zace pe spate. În ceafă n-are nici o rană, m-am uitat.

— Era cazul să aşteptaţi... Da, să aşteptaţi pînă la sosirea comisiei! Aici trebuie că sînt amprente!

— Nu sînt, eu, cel puţin, cred că nu sînt, fiindcă atunci cînd cineva se duce să omoare, se gîndeşte dinainte la treaba asta; oamenii din zilele noastre sînt ticăloşi. Nemernicul şi-a pus cu siguranţă mănuşi, pe chestia asta puteţi pune mîna în foc!

— Bine, bine şi atunci... cum să-l găsim?

— Greu, răspunse doctorul cu aerul omului iniţiat. Eu unul citesc cu destulă plăcere romanele poliţiste, de aceea am şi procedat cu toată precauţia, dar înaintea mea s-au foit pe aici babele de prin vecini; cînd am venit, lumea era adunată aici ca la bîlci, bine aţi făcut că i-aţi gonit, Dumneavoastră sînteţi totuşi persoană oficială. Aşadar, care-i porunca? S-o ducă la morgă ca să-i fac autopsia?

— Un moment... un moment, spuse şeful de post, uitîndu-se temeinic prin bucătărie; cadavrul îl cercetă doar cu o privire fugară, căci îl luă cu leşin; nici nu e de mirare, doamna Zuzánková era o babetă destul de *apetitlich*, iar acum zace aici, nenorocita, cu capul într-o băltoacă de sînge; doctorul zice că loviturile vin din faţă, mă rog, o fi aşa, dar el n-are de gînd să cerceteze asta prea mult; şi-apoi, Dumnezeule Hristoase, e atît de cumplit să simţi miros de sînge omenesc...

Sergentul Macek fusese între timp în camera alăturată şi tocmai se întorsese:

— Brigadierul nostru a avut dreptate, domnule şef, cineva a cotrobăit pe acolo, rufăria e azvîrlită din şifonier.

— Rufăria? Ce-a căutat în rufărie?

— Carnete de economii sau bani. Femeile bătrîne obişnuiesc să ascundă astea sub rufărie, răspunse sergentul Macek.

...Cum vad, toţi au de gînd să-mi dea astăzi lecţii, îşi spuse majorul Zdychynec în sinea lui cu amărăciune, dar cu voce tare întrebă:

— Cînd a fost ucisă?

— Asta aş putea să vă spun, cu aproximaţie, abia după autopsie, menţionă medicul, cu bunăvoinţă.

— A fost ucisă azi noapte sau azi dimineaţă, rosti şeful de post, cu satisfacţia că, poate şi el în fine să facă un pic pe grozavul în faţa acestui doctor nesuferit.

— Cum v-aţi dat seama de acest lucru?

— Asta se cunoaşte cu uşurinţă, numai că în romanele poliţiste nu găsiţi aşa ceva, rînji aproape vesel şeful de post, în ciuda faptului că aici nu era nimic de rîs; apoi reluă: — Mda, şi acum să-i interogăm pe locatarii acestei case. Aici, pe cîte îmi amintesc stau două femei, o oarecare Toufarová, zilieră la fabrica de cherestea, iar cealaltă... ei, am uitat cum îi spune, dar e una aşa, mai mărunţică şi grasă. Macek, apucă-te de treabă! Află, cu precizie, ce ştiu, ce-au auzit, cînd au descoperit-o şi aşa mai departe. Şi să chemăm fulger judeţul, să trimită urgent o comisie. Eu unul cred în amprentele digitale.

Medicul, fireşte, ţinu să-l contrazică în felul său:

— Adevărat, amprentele sînt un lucru minunai, la ce vă ajută însă dacă isprava asta a făcut-o unul care ucide pentru prima oară? Cel mult ca o dovadă, după ce-l veţi prinde. Dar dacă îl prindeţi nu mai aveţi nevoie de o asemenea dovadă... Bine, atunci eu am plecat, de vreme ce socotiţi că mai întîi trebuie să vină comisia.

Şi spunînd acestea, doctorul se ridică de pe scaun şi îşi luă trusa.

— Ar mai fi însă ceva, ţinu să mai adauge. Eu, ce-i drept, nu sînt decît un laic, dar aşa cum văd eu lucrurile, şi cum le cunosc din romanele poliţiste, isprava asta a făcut-o mai curînd cineva dintre rudele victimei.

Şeful de post nu-i răspunse. Ba, mai mult, se întoarse cu spatele, spre a nu se observa ce anume gîndea el despre medic în clipa aceea. Cînd rămase singur, îl năpădi din nou acea apăsare ciudată pe care o simte omul nedeprins să stea în apropierea unui cadavru. Pe geamul ferestrei bîzîiau cîteva muşte. Moarta zăcea pe podea, cu mîinile desfăcute, cu picioarele încălţate în nişte papuci vechi, nearătoasă, puţin înfricoşătoare, Dacă şeful de post Zdychynec ar avea la îndemînă un cearşaf, ar acoperi-o. Da, dar ce-ar spune comisia…

Ieşi pe coridor. În faţa casei fremăta o mulţime de oameni, în timp ce coridorul era cufundat în linişte şi semiîntuneric. Pe aici a urcat ucigaşul… Asta înseamnă că a venit cînd uşa casei era încă deschisă, ori poate că se afla ascuns pe aici, pe undeva… Ori… Bineînţeles, putea foarte bine să vină prin curte! Iar în curte a ajuns din grădină. Grădina e străjuită de un gard pe care-l poate sări orice băieţandru.

Majorul cunoştea bine aceste căsuţe vechi cu un singur etaj, el însuşi locuia într-o asemenea căsuţă. Da, ar trebui încuiată uşa din spate, îşi spuse posomorit, dar nimeni n-o încuie. Nici la noi nu se face asta…

Peste puţin timp sergentul Macek veni cu primele informaţii. Potrivit aşteptărilor, cele două femei nu ştiau nimic, n-au auzit nimic, dimineaţă nu i-au simţit lipsa doamnei Zuzánková, pe urmă însă una dintre vecine a plecat după cumpărături şi, potrivit obiceiului, s-a dus mai întîi s-o întrebe pe doamna Zuzánková dacă n-are nevoie de lapte. Văzînd că la ciocănitul ei nimeni nu deschide, a apucat de clanţă şi ce să vadă… uşa locuinţei descuiată şi biata doamnă…

În timpul interogatoriului vecina a plîns şi plînsul ei se mai auzea şi acum pe coridor…

Şeful de post îşi şterse fruntea de sudoare. Totul e atît de banal! Şi în acelaşi timp atît de misterios!

— Dar vecinii?.

— Nici ei nu ştiu nimic, ăştia de alături, Novacii, au fost la cinematograf, ce mai, duminică seara nici dracu nu stă acasă! Iar ceilalţi, Coufalii... Doamna a stat în pat pentru că avea junghiuri, iar soţul se afla la cîrciumă, aşa că nimic a-a văzut şi nimic n-a observat.

— Mda, era de aşteptat. Nimeni nu ştie nimic. Şi mie îmi revine sarcina să-l prind pe ucigaş!

Majorul umbla de colo pînă colo prin grădiniţa dindărătul casei. Deodată se opri în loc şi rînji: fireşte, mirosul meu nu mă înşeală! Poftim, aici florile sînt călcate în picioare; cineva s-a apropiat de gard, şi pe aici a sărit gardul. Dacă cei de la judeţ aduc un cîine, animalul îmi va confirma, cu certitudine, această descoperire.

Numai că mie nu-mi trebuie nici un cîine, eu judec cu mintea mea, îşi spuse şeful de post cu trufie. Ce mai, asta e o urmă cît toate zilele! Pe aici a venit cineva. Sau, pe aici a plecat; în definitiv tot un drac... Se uită cu grijă pe jos, ca şi cînd ar fi putut să descopere urma ucigaşului. Bineînţeles nu găsi nimic, dar şi aşa era mulţumit.

Mda, dar se pune întrebarea: cine a dat buzna aici?

Şi şeful de post oftă adînc. Ai dracului oameni, nici nu le dă prin gînd să se uite pe fereastră! Stau liniştiţi în cîrciumă sau la cinematograf şi aici se săvîrşeşte o crimă! Degeaba, de la vecini nu mai scoate el nimic. Ăia de acolo nu puteau să vadă nici ei nimic chiar dacă s-ar fi uitat, pentru că le stau în cale copacii ăştia înalţi. Şi astfel nu-i rămîn decît florile astea călcate în picioare, şi asta-i cam puţin.

Doar dacă acolo... Da, acolo, mai departe, căsuţa aceea aflată în linie oarecum oblică... da, sus are două ferestre, de unde s-ar putea vedea pînă aici. Dacă cineva s-ar fi uitat! Dar bag mîna în foc că nimeni nu s-a uitat.

Pentru mai multă siguranţă intră totuşi în această căsuţă. Ştia (şeful de post ştie întotdeauna totul) că locuieşte acolo o familie Kostka, oameni tare cuviincioşi

şi cumsecade. Acasă o găsi numai pe doamna Kostková, fireşte nespus de măgulită că se bucura de vizita unui oaspete atît de important. O întrebă de cele două ferestre.

— Mda, asta-i mai prost, domnule şef, acolo stă bunicul; aşi de unde, e aproape surd şi nimic nu bagă de seamă.

Şeful de post îşi manifestă totuşi dorinţa de a se uita puţin pe una din ferestrele amintite. Aşa stînd lucrurile, stăpîna casei îl pofti sus şi-l lăsă acolo singur cu bătrînul, care privea morocănos la uniforma jandarmerească.

Da, prin ferestrele acelea se vedea în grădina doamnei Zuzánková. De la ferestrele astea ar putea omul să vadă destule, fireşte, dacă s-ar uita.

— Spune-mi, moşule, nu te-ai uitat cumva ieri seara pe fereastră să vezi şi matale ce se mai întîmplă pe afară?

Bătrînul stătu o clipă pe gînduri apoi răsuci din cap:

— De ce să mă fi uitat? Ce să văd? Ei, da, dacă mi-ar da odaia dinspre stradă, m-aş uita. Dar noră-mea nu vrea nici în ruptul capului să mi-o dea.

Şeful de post îi strigă în ureche:

— Eu, moşule, ziceam aşa, dacă întîmplător n-ai văzut pe cineva sărind peste gard. Uite, acolo, la vecini.

Moşneagul dădu din mînă:

— Peste gard... Peste gard sar mereu. Hoţii... în grădină.

— Şi ieri seara n-a sărit nimeni?

Bătrînul clătină din cap în semn că da.

Tulburat, şeful de post îl trase spre fereastră:

— Domnule Kostka, ascultă-mă bine... M-auzi?

— Cum să nu vă aud, cînd răcniţi ca în codru, îi replică moşneagul aproape cu mîndrie.

— Va să zică ieri seara cineva a sărit peste gardul de colo...

Bătrînul stătu în cumpănă. Avu nevoie de un scurt răgaz, ca să priceapă ce anume vrea jandarmul. Apoi dădu iar din cap, aprobator.

— Păi, am zis că da.

— Deci ai văzut pe cineva. Pe cine?

— Ei, asta nu mai ştiu... Era destul de întuneric şi cum somnul nu se lipea de mine, mi-am tîrît picioarele pînă la fereastră... Ei, dacă mi-ar da odăiţa din partea cealaltă, alta ar fi situaţia, dar nu, asta nu se poate, căci dumneaei, tînăra, trebuie să vadă ea ce se întîmplă pe stradă, ca să caşte toată ziulica ochii pe fereastră; asta-i meteahna ei. Mă mir de feciorul meu că...

— Stai, moşule, să le luăm pe toate la rînd. Va să zică, dumneata ai văzut ieri seara un om sărind peste gardul de colo, este?

— Păi am mai spus că da. O fi sărit şi el după mere.

— Dar acum mere nu sînt, moşule!

— Ei, atunci o fi sărit pentru altceva, de unde să ştiu eu ce mai au pe acolo? Ştiţi, eu stau cam prost cu picioarele şi nu mă mai duc nicăieri...

Tulburat la culme, şeful de post înghiţi în sec:

— Fii atent, domnule Kostka$_t$ de spusele dumitale atîrnă multe. Fumezi, moşule? O să-ţi aduc un pachet de tutun... Vasăzică dumneata ai văzut un om sărind în grădină... Sau din grădină?

— Eu l-am văzut cînd a sărit să plece.

— Si acum te rog să fii foarte atent... Cum arăta?

— Cine?

— Cum cine? Omul acela.

— Asta nu mai ştiu. V-am spus doar că era întuneric. Şi chiar de n-ar fi fost, tot nu l-aş fi recunoscut. Ştiţi, eu nu mai cunosc oamenii de prin partea locului. Din pricina picioarelor nu mă mai duc nicăieri.

— Şi totuşi l-ai văzut. Era tînăr, gras?

— Nu, gras nu era, că dacă era n-ar fi putut să sară gardul, zîmbi moşneagul, cu viclenie.

— Va să zică a fost un tînăr... înalt, subţire... Şi cum era îmbrăcat?

— Păi, cum să fie... Ca fiecare... Deodată însă în ochi îi scăpărară scîntei şi moşul se bătu cu palma peste frunte: Staţi că avea ceva pe el... Cum era să uit!... Asta mi s-a părut ciudat chiar şi în bezna nopţii. Omul acela avea pe el pantaloni de dragon... Bufanţi... Pe vremea noastră se purtau şi se-aude că acum au început iar... Mi-a spus, nu de mult, feciorul meu.

Şeful de post făcu ochii cît sarmaua şi pentru o clipa bărbia i se lăsă în jos. Ce tot îndrugă moşneagul ăsta? Pantaloni de dragon...

— Eşti sigur, moşule? Pantaloni roşii?

— Păi, am spus. Bufanţii ăştia îi cunosc, căci, vorba ceea, am fost şi eu militar şi întotdeauna i-am pizmuit pe dragoni, noi ăia de slujeam în *Ianver...*

Şeful de post îl întrerupse brusc:

— Stai, moşule, va să zică dumneata ai văzut azi noapte... Un moment, asta n-a fost noaptea. Asta a fost... Cînd să fi fost, nu ştii?

— Pentru mine noaptea începe de la opt, ştiţi, eu mă duc devreme la culcare. De data asta însă, n-am putut să dorm. Iar feciorul meu încă nu venise de la cîrciumă...

— Bine, să zicem, deci, că a fost ora zece!

— Asta se poate.

— Aşadar, la ora zece dumneata ai văzut sărind peste gardul de colo un om care avea pe el pantaloni bufanţi de culoare roşie. Cu alte cuvinte un dragon în uniformă!

— Dacă era în uniformă asta nu ştiu, dar bufanţii îi avea pe el.

— Bufanţi roşii.

— Păi, am spus. De dragon... Şi avea şi haină. Scurtă.

— Aşa că, putea fi uni formă.

— De ce nu...

— De pantalonii aceia îţi aduci bine aminte, nu-i aşa? Ai putea să juri că i-ai văzut.

Moşul încuviinţă din cap.

— Şi i-ai mai spus cuiva despre toate astea?

— Cui să-i spun? Aici nimeni nu stă de vorbă cu mine. Tinerii vin doar de-mi iau pensia şi gata, şlus...

— Eu însă o să mai stau de vorbă cu dumneata! Mai vin eu pe aici... Cu pachetul de tutun, aşa cum am făgăduit!

După care, şeful de post ţîşni afară din odaie şi îşi luă rămas bun în grabă de la tînăra doamnă Kostková.

— Nu-i aşa că bătrînul s-a plîns de noi? Asta ne-o face mereu. Şi eu care îi caut veşnic în coarne! începu să se tînguie cu voce tare stăpîna casei.

— Nu s-a plîns... în orice caz, nu prea mult. Dar ia spuneţi-mi, doamnă Kostková, nu are cumva obiceiul să mai născocească?... Ce părere aveţi, i se poate da crezare?

— Dacă se plînge de mine să nu-l credeţi. În rest însă, da. Ştiţi, sărmanul se plictiseşte şi îl aud noaptea cum umblă tîrîş şi geme.

Şeful de post clătină din cap şi ieşi afară.

Eh, doamne, grea lovitură! Un bărbat în pantaloni bufanţi... Un dragon! Ceva trebuie că a văzut moşneagul de vreme ce face această afirmaţie cu atîta certitudine. Bine, bine, dar dacă omul cu pricina a fost dragon, atunci nu putea fi decît... Hergot, să te ţii cînd o să-i spun asta nevestii! Ea se şi bizuie pe el, ca pe un viitor ginere! Afurisite femei. Dar, la drept vorbind, pînă la urmă nici eu n-aş fi fost împotrivă, e un băiat cuviincios şi de treabă. Iar acum, povestea asta!

Fireşte, Morávek nu-i însă singurul dragon pe această lume!

În faţa casei în care fusese săvîrşită crima staţiona o maşină. Echipa de cercetare de la judeţ.

O găsi în toiul unei activităţi febrile. Lumina de magneziu a fotografului fulgera de zor. Un alt membru al

echipei presăra încet, cu pensula, praful alb pe clanţe şi pe măsuţa din odaia alăturată. Nu părea prea entuziasmat, căci amprente erau cu nemiluita.

Doctorul a avut dreptate, amprentele nu vor spune nimic, să-l ia dracul cu romanele lui poliţiste cu tot, îşi spuse în gînd şeful de post, cu amărăciune. În sfîrşit, cei de la judeţ îngăduiră ca moarta să fie transportată la morgă şi să i se facă autopsia.

Cînd, după amiază, şeful se înapoie la post, avu pe masă datele precise cu privire la cauzele decesului. Două lovituri cu un obiect ascuţit în frunte şi în creştetul capului. Moartea s-a produs înainte de ora zece. În cazul ăsta, moşul l-a văzut într-adevăr pe făptaş!

Dragonul…

Deocamdată şeful de post Zdychynec nu spuse nimănui nimic. Îl trimise doar pe sergentul Macek să afle dacă soţii Morávek, al căror băiat e acum în armată, nu sînt cumva înrudiţi cu răposata doamna Zuzánková. Nu-i ieşea din minte observaţia doctorului, că isprava asta a făcut-o cineva din familie.

Sergentul se întoarse repede:

— E în regulă, sînt rude, un fel de verişoară sau o mătuşă îndepărtată, sau cam aşa ceva. Ce să fac, le-am încurcat.

Iar şeful de post se aşează pe scaun fără să-l mai ocărască pe Macek pentru că a încurcat nişte treburi atît de importante. Vasăzică, rude… Asta înseamnă că afurisitul de doctor a avut iar dreptate! Dar dacă a avut dreptate el şi dreptate a avut şi moşneagul, atunci…

Şi şeful oftă din adînc.

— O să avem de furcă, nu-i aşa? spuse cu naivitate sergentul Macek.

— Da, o să avem. De fapt avem de pe acum… Spune-mi mai avea şi alte rubedenii?

— Aici la noi, o nepoată sau cam aşa ceva. La asta se află acum brigadierul nostru.

Peste puţin timp nepoata amintită se înfăţişă singură, cu ochii înlăcrămaţi. Înainte de toate întrebă cît anume furase ucigaşul şi cînd avea să se deschidă acţiunea de succesiune.

Şeful de post o goni. Se săturase de toate pînă în gît. Şi se săturase de toate pentru că lucrurile se încurcau din ce în ce mai rău. De oricare capăt al firului ai fi apucat, mereu îi ieşea la socoteală tînărul Morávek. Dumnezeule Hristoase, un băiat atît de bun! Dacă era înrudit, cum şi era, trebuia să ştie de acasă că mătuşa ori strămătuşa, — păcătosul ăsta de Macek, de ce n-o fi ştiind exact — da, că mătuşa asta sau ce-o fi, are parale. Dar, bineînţeles, nu ştia unde-i ţine… şi, de aceea, s-a apucat să-i caute… Să ceară imediat urmărirea ostaşului Morávek, pentru a se constata dacă nu cumva risipeşte bani… Prostie — ăsta e acum cu ochii în patru. Amprentele digitale! Astea ar trebui însă să fie găsite pe coada toporului, dar toporul ia-l de unde nu-i. Oriunde, în altă parte, amprentele nu spun nimic. Simplu, a fost să-şi viziteze o rudă.

Mda, dar asta cu atît mai rău pentru el! La militărie e deajuns să fi bănuit. Iar dacă se dovedeşte că el a fost făptaşul… Brr, te apucă groaza numai cînd te gîndeşti, pentru asemenea ispravă te aşteaptă ştreangul! Da, la tribunalul militar, fără doar şi poate…

Şeful de post îşi notă toate posibilităţile, îşi desenă frumos o schiţă a locului crimei — degeaba însă, toate astea nu-i ajutară la nimic. Deodată se sculă în picioare, trase o înjurătură zdravănă, apoi, spunîndu-şi în gura mare că e un prost fără pereche, ridică receptorul. Chemă de urgenţă Comandamentul regimentului de dragoni şi ceru o verificare oficială, pentru a se constata dacă soldatul Zdeněk Morávek s-a aflat duminecă la cazarmă.

Dacă s-a aflat, are un alibi în toată legea, iar eu am scăpat de-o grijă.

După care se duse acasă şi, uitîndu-se la nevastă şi la fiică, îşi spuse în sinea lui că băiatul ăsta, categoric, nu poate fi ucigaş.

— Spune-mi tăticule, l-aţi prins pe criminal? întrebă soţia pe un ton binevoitor.

— Ei, mămico, asta nu-i o treabă aşa de simplă, îi răspunse şeful, cu tristeţe în glas.

— Dar trebuie să fie îngrozitor, nu-i aşa?

Îngrozitor este, ce-i drept, şi fu şi mai îngrozitor cînd, pe neaşteptate, brigadierul veni cu sufletul la gură, ţinînd în mînă raportul primit prin telefon de la Comandamentul regimentului de dragoni din Klatovy: Soldatul Zdeněk Morávek a avut duminecă zi liberă şi s-a aflat în afara cazărmii. Potrivii celor raportate de sentinela din post, s-a înapoiat la timp, adică înainte de miezul nopţii de duminecă spre luni. Semnat, plutonier reangajat...

Şeful de post îşi privi nevasta, apoi fata, după care îşi puse chipiul pe cap.

Grozăvie mare!

Cu atît mai mare cu cît povestea asta a trebuit s-o descopere tocmai el, plutonierul major de jandarmi Zdychynec, şi în felul ăsta să-i strice fetei toate socotelile. Numai că slujba e slujbă, iar jandarmul n-are voie să se uite nici în dreapta, nici în stînga, jandarmul e dator să-şi aresteze şi propria soţie, dacă se cere...

Dacă se cere... Dacă e adevărat... Poate că totuşi greşesc eu undeva. Dar unde? Poate că greşeala mea cea mai mare este că nu i-am cerut procurorului militar încarcerarea soldatului Morávek. Probabil va trebui s-o fac şi pe asta.

Îi veni în minte că ar fi bine să-i cheme la el pe Macek şi Šourek, pentru a se sfătui cu ei. Dar ce sfat ar putea să-i dea doi jandarmi de rînd? Poate că ar fi cazul să se repeadă pînă la judeţ? Şi ce-o să-i spună ăia de la judeţ? O să dea ei singuri ordin să fie arestat băiatul!

Dacă merită această ruşine, atunci îl execut eu. Dar dacă n-o merită?

Chinuit de îndoieli ajunse la post, dar nu intră. Îl fulgeră un gînd. Un gînd neobişnuit, dar în această situaţie altă cale nu era. Ocoli postul pe o stradă lăturalnică din spatele pieţii şi se duse glonţ la inspectorul de poliţie, aflat aici în vacanţă. Ăsta e un detectiv adevărat. Dracul să-l ia pe doctor cu romanele lui poliţiste.

Îl găsi pe inspector în faţa casei. Şedea pe bancă împreună cu soţia şi gazdele lui, şi se arătă dispus să facă o mică plimbare, de cîţiva paşi.

— Avem o crimă în oraş, spuse şeful de post, cu prudenţă.

— Ştiu, am auzit. Neplăcută treabă, continuă domnul de la poliţia praghează ştergîndu-şi nasul, ca şi cînd povestea l-ar fi înduioşat.

— Domnule inspector, aş avea la dumneavoastră, o rugăminte…

— Bouše e numele meu, îl întrerupse cu modestie domnul de la poliţie,

— Cum să vă spun, îmi dau seama că sînteţi aici în vacanţă…

— Nu mai sînt, am terminat. Mîine plecăm.

— Cu atît mai rău. Adică, vreau să spun… cu atît mai bine că astăzi mai sînteţi aici. Ştiţi, eu nu doresc să vă amestecaţi în afacerea asta…

— Nici n-aş putea, îi curmă vorba detectivul; în privinţa asta consilierul nostru e categoric, nu ne îngăduie să intervenim în treburile jandarmilor. Zona noastră e Praga. Odată, tot aşa, în timpul vacanţei m-am încurcat într-o poveste, şi totul s-a întors împotriva mea.

— Sigur, sigur… Dar aici nu e cazul să vă încurcaţi. Eu v-aş ruga doar să mă ascultaţi. E vorba de un sfat. Şi de un om tînăr a cărui soartă e în joc. Ce ziceţi, bem o bere?

— Spre seară nu beau decît grog, spuse domnul Bouše.

— Cu atît mai bine, cu atît mai bine, atunci să mergem!

Apoi, într-un colţ al cîrciumii, şeful de post Zdychynec îi împărtăşi inspectorului tot ce ştia în legătură cu acest caz înfiorător, şi-i destăinui temerile sale cele mai adînci că va fi silit să-l aresteze pe pretendentul la mîna fiicei sale.

Domnul Bouše sorbea din grogul fierbinte şi simţea cum veşnicul său guturai cedează.

— Mda, asta e într-adevăr un lucru neplăcut. Dar, pe de altă parte, e mai bine decît să ai un ginere ucigaş, nu-i aşa? spuse detectivul cu sinceritate.

— Păi da, aşa este, dar vă mărturisesc cinstit, nu ştiu cum se face că mie tot nu-mi iese la socoteală. Eu unul, aşi zice că el n-a putut face una ca asta.

— N-a putut numai în cazul în care n-a dat pe aici, cu alte cuvinte, numai dacă are un alibi.

— Ei, bine, tocmai asta nu are.

— Păi, vedeţi! Oamenii s-au ticăloşit rău de tot, domnule plutonier major.

— Da, dar şi moşul e bătrîn, putea foarte bine să se încurce.

— Putea, cum să nu, dar dacă declară asta sub jurămînt, ce vă faceţi? În faţa completului de judecată e valabilă şi depoziţia unui martor bătrîn. Şi încă cum!

— Vasăzică, dumneavoastră credeţi…

— Eu nu cred nimic, nu e cazul meu. Aşi fi însă bucuros să vă dau o mînă de ajutor. Numai că nu ştiu cum.

— Cum văd, în povestea asta nu mai ajută nimic, rosti şeful de post cu o voce întunecată.

— Cît e ceasul? întrebă deodată detectivul Bouše.

— O fi vreo zece, v-am făcut să întîrziaţi.

— Cînd s-a produs crima?

— Cam pe la zece. Moşneagul pretinde că în jurul acestei ore a văzut un dragon sărind gardul...

— Aşa a spus?

— Da... Adică nu. Precis a spus aşa: că a văzut un flăcău în bufanţi roşii din aceia cum poartă dragonii. N-a exclus că avea şi tunică pe el, dar asta n-a mai afirmat eu toată certitudinea.

— Iar pe dumneavoastră vă supără cel mai mult faptul că a recunoscut bufanţii de dragon.

— Fireşte.

— Cum arată aceşti bufanţi de dragon?

— Păi, cum... Ca orice pantaloni bufanţi, atîta doar că sînt de culoare roşie.

— Ce fel de roşu? Se vede aici, în acest local, ceva asemănător?

Şeful de post răsuci din cap:

— Nu, aici nu. Ca să fiu mai precis, trebuie să vă spun, hm... că nevasta mea are... hm... o pereche de chiloţi de această culoare.

— Aţi putea să-mi aduceţi aceşti chiloţi? spuse, pe neaşteptate, domnul Bouše.

Şeful de post se uită la el cu ochii holbaţi de uimire. Detectivul însă arbora o mină gravă.

— **La urma urmei... Dacă e nevoie, bîigui plutonierul ma**jor.

— Cred că e.

Şeful de post se ridică de la masă, şi după ce dădu a înţelege cu un semn autoritar că avea să plătească a doua zi, cei doi bărbaţi porniră încet prin piaţa liniştitului orăşel, îndreptîndu-se spre casa domnului şef de post.

— Chiloţii! Repede! strigă acesta, dînd buzna în bucătărie. Chiloţii roşii, de culoarea pantalonilor de dragon!

Auzind ceva despre pantaloni de dragon, domnişoara Zdeňka tîşni din odaie ca o vijelie. Se uită buimacă la tatăl ei.

— Tati, ce-i cu tine?... Tu ai... piui speriată doamna Zdychynova.

— Da, am înnebunit. De ce nu? Nici n-ar fi de mirare. Iar peste cîteva clipe s-ar putea să înnebuneşti şi tu!

— Doamne sfinte, pentru ce eu? se înspăimîntă stăpîna casei.

— Asta ai să afli. Adu chiloţii!

Domnişoara Zdeňka se ţinu de uşă să nu cadă. Era lividă la faţă, dar şeful de post nu observă acest lucru.

— Dar bine, tati, chiloţii aceia îi am pe mine, spuse doamna, jenată.

— Atunci scoate-i, ce mai stai? Ei, drăcie, sîntem doar în familie, nu?!?

Doamna se conformă şi, cu mîna tremurîndă, îi întinse soţului chiloţii; acesta îi smulse cu violenţă şi ieşi repede afară.

Femeile se priviră una pe cealaltă şi în ochii lor se citea numai uimirea. Dacă şeful de post s-ar fi înapoiat în clipa aceea, şi-ar fi dat seama, fără greş, că amîndouă sînt înfricoşate.

— Poftim, ăştia sînt, spuse afară majorul Zdychynec.

— Bun, şi-acum să mergem spre grădina aceea. Dumneavoastră o să agăţaţi chiloţii de gard, şi lîngă ei, să zicem... de pildă, haina mea. E de culoare gri închis.

Deşi nu pricepu deloc de ce trebuia să facă acest lucru, şeful de post nu se împotrivi. I se părea însă o prostie fără margini să atîrne chiloţii propriei sale soţii de gardul unei grădini străine.

Dimpotrivă, domnul Bouše privi scena cu aerul omului satisfăcut, care consideră asta un lucru cît se poate de firesc. După aceea agăţa lîngă chiloţi haina sa cenuşie.

— Şi-acum să ne îndepărtăm pînă la distanţa de unde moşneagul dumneavoastră l-a văzut pe necunoscutul cu pricina. Dar, de fapt, nici nu-i nevoie să

ne ducem atît de departe, spuse domnul Bouše, cu toată convingerea.

Mergeau poticnindu-se pe pajiştea din spatele grădinilor şi deodată detectivul trase un strănut zdravăn:

— Asta, pentru că mi-am scos haina, ţinu el sa precizeze; dar nu-i nimic... Apoi, deodată, se opri şi spuse: Iar acum, domnule şef, întoarceţi-vă şi spuneţi-mi ce vedeţi?

— Văd chiloţii şi haina.

Detectivul Bouše zîmbi mulţumit.

— Perfect, dar ce culori vedeţi?

— Păi, chiloţii sînt roşii... Adică nu, apar de culoare închisă, nicidecum roşii rosti majorul cu o precizie oficială.

— Iar haina gri apare tot întunecată, completă detectivul. Şi dacă ar fi acolo nişte pantaloni verzi, tot întunecaţi ar arăta. Numai dacă ar fi albi sau galbeni ar părea mai luminoşi. Şi staţi, nici nu sîntem încă la distanţa la care se afla moşneagul dumneavoastră.

Şeful de post scoase un strigăt strident:

— Atunci, înseamnă că a minţit!

— N-a minţit, îl linişti domnul Bouše. Nici dumneavoastră n-aţi minţit în urmă cu cîteva clipe, cînd aţi spus că chiloţii aceia sînt roşii. Dumneavoastră, ca să zic aşa ştiaţi ce culoare au. Dar pe întuneric culoarea apare altfel.

— Bine, bine, dar el cum a putut să vadă că pantalonii aceia erau roşii?

— A făcut această afirmaţie, pentru că şi-a adus aminte că dragonii purtau pantaloni de culoare roşie. Văzînd un om în pantaloni bufanţi şi-a zis, în sinea lui, că trebuie să fie dragon.

Grădinile îşi împrăştiau miresmele, iar detectivul Bouše întinse mîna să-şi ia haina şi o îmbracă repede ca să-l lase strănutul.

— Maica ta Hristoase, domnule inspector, cum aş putea să vă mulţumesc!!! Grozavă idee aţi avut! Şi eu

care eram gata să-l iau de martor pe moşneag şi să cer arestarea băiatului!

— A ginerelui, nu-i aşa? Mda, într-adevăr ar fi fost o eroare fatală. Pe moşneag însă, ţineţi-l mai departe ca martor.

— **De ce, mă rog frumos, de vreme ce s-a înşelai?**

— S-a înşelat, dar nu în toate, ci numai în privinţa culorii. E singurul om care a văzut ucigaşul, iar pentru dumneavoastră are — cum spune consilierul nostru — preţul aurului! Acum ştiţi că făptaşul purta cizme de călărie şi pantaloni aşa numiţi bufanţi, pe cît se pare de o culoare mai închisă... Spuneaţi că moşul nu era sigur ce fel de haină avea individul Ştiţi de ce? Fiindcă n-a fost nici tunică şi nici o haină obişnuită. Ceva între... O croială, specială, ca să zică aşa. O asemenea persoană poate fi băgată în seamă de oricine. Eu unul aş miza pe un jocheu sau pe cineva de la circ. Apropo, ştiaţi că în capitala judeţului a sosit un circ?

— Nu, mărturisi şeful de post, abătut; am atîtea pe cap, că nu ştiu ce să fac mai întîi. Dar acum ar fi cazul să mergem să mai bem un grog! A început să se răcorească, ce ziceţi?

Se duseră şi se simţiră nespus de bine. De data asta grogul căzu şi pe gustul şefului. Sporovăiră multă vreme despre lucruri foarte interesante, iar în cele din urmă şeful postului de jandarmi spuse:

— Vă închipuiţi, poate, că sînt un nătărău, dar ce să fac dacă toate s-au încîlcit într-o combinaţie atît de ciudată. Rudă era, alibi n-avea... şi tocmai ieri s-a nimerit să nu fie la cazarmă!

— Asta se întîmplă, încercă să-l mîngîie detectivul, uitîndu-se cu uimire la tovarăşul său de masă care, pe neaşteptate, încremenise şi privea năuc înaintea lui.

— S-a întîmplat ceva, domnule şef?

Şeful dădu din cap, absent:

— Da… Ei drăcia dracului. Fir-ar să fie de muieri afurisite! Păi, nici fata noastră n-a fost ieri acasă. Cică ar fi fost la mătuşă-sa… şi a pierdut autobuzul… Iar el s-a întors la cazarmă înainte de miezul nopţii!…

— Ei, poftim, spuse domnul Bouše cu o voce blajină şi se ridică de la masă ca să nu ţină în loc cercetările.

Şeful de post ascunse chiloţii soţiei sub tunică, şi porni gîfîind spre casă.

Femeile erau treze şi şeful ar fi fost în stare să jure că se înţelegeau asupra unui anumit lucru; cînd intră în odaie, amuţiră amîndouă ca prin farmec.

Aruncă pe masă chiloţii şi se uită cu asprime cînd la nevastă, cînd la fiica lui.

— Tati, începu doamna Zdychynová.

— Un moment! Unde a fost fi-ta ieri?

— Tati, ştii, am vrut să-ţi spun…

— Dar nu mi-ai spus! A fost cu dragonul. Şi şeful postului de jandarmi întoarse o privire severă spre fata lui, iar aceasta încuviinţă din cap fără să clipească.

— Pînă la miezul nopţii?!?

— Nu, asta nu… Dar aproape.

— Vasăzică asta se petrece în spatele meu! Dar mie nu-mi scapă nimic, precum vedeţi pe toate le aflu!

— Tati, să-ţi explic… ciripi doamna Zdychynová.

— Nu-i nevoie să-mi explici nimic. Prostie minerească! Un asemenea alibi, şi voi nu suflaţi o vorbă! Eu stau aici şi mă omor şi năduşesc de groază că va trebui să cer arestarea lui şi voi… Da, da, pe dragonul tău! Bănuit de omor!

— Dumnezeule! izbucni domnişoara Zdeňka, împreunîndu-şi mîinile.

— Gata, acum nu te mai lamenta! Acum cînd am dovedit că n-a fost el. Şi puteai să-mi dovedeşti asta tu singură, şi încă foarte uşor. Ştii tu ce ruşine ar fi fost dacă l-ar fi pus în fiare şi abia după aceea aş fi aflat că în noaptea aceea a fost cu tine?

— Tati, încercă din noua doamna Zdychynová…

— Vorba! Nimic de zis, frumos îmi păzeşti fata… Dar el o s-o ia!

— Sigur, şi încă foarte bucuros, se grăbi să-l asigure doamna, cu un aer triumfător.

— La culcare! îi ordonă şeful postului de jandarmi fiicei sale, iar aceasta zbură din bucătărie nespus de fericită că lucrurile s-au sfîrşit cu bine.

Doamna Zdychynová se apropie, drăgăstoasă, de soţul ei:

— La drept vorbind, şi noi ne-am luat, abia după aceea… ştii doar!

Şeful de post icni:

— Ştiu… Dar cu fata noastră putea să fie altfel, nu crezi?

— Ştiu şi eu, poate că e mai bine aşa, răspunse cu înţelepciune doamna, mîngîindu-şi bărbatul cu gingăşie. Apoi, privind chiloţii de pe masă, adăugă înmărmurită: Un singur lucru însă nu pot să înţeleg: cum de le-ai dibuit pe toate, prin chiloţii ăştia?

— Nici nu-i de înţeles, spuse şeful cu trufie.

În altă ordine de idei, împrejurările în care a fost asasinată doamna Zuzánková au fost clarificate la două zile după aceea. Urma indicată de moşneag, s-a arătat a fi cea bună. Bărbatul în pantaloni bufanţi şi cu haina neobişnuită fusese văzut duminică seara în orăşel şi — aşa cum prevăzuse inspectorul de poliţie din Praga — a fost găsit la circul din capitala judeţului. Şi, întrucît avusese dreptate şi doctorul, era într-adevăr o rudă apropiată a doamnei Zuzánková, propriul ei nepot, care şi-a adus aminte de mătuşă de vreme ce halta era atît de aproape. Şi a ucis-o pentru banii ei, găsiţi, fireşte, sub rufărie.

Zdeňka Zdychynová se mărită, de îndată ce dragonul ei lepădă uniforma, şi asta se întîmplă foarte curînd.

Ce mai, frumoase vremuri au fost pe atunci.

(7)
SPUMICĂ ŞI UMBRELUŢA

romanţa de dragoste dintre
un spărgător şi o fată de
stradă cîntată la armonică
în cîrciuma lui Banzet
ca să fie de învăţătură
pentru toţi acei ce
se îndoiesc de mărinimia omenească

Gînd în dimineaţa aceea detectivul Brůžek îi raportă domnului consilier, printre altele, faptul că închisoarea din Litomeřice îl pusese în libertate, cu o jumătate de an mai devreme, pentru comportare exemplară, pe spărgătorul Spumică, după ce zăcuse acolo trei ani, consilierul Vacátko zîmbi:

— Ia te uită, Spumică! Nu ştiu ce părere ai dumneata, domnule Brůžek, dar eu unul sînt convins că acest Spumică nu va ajunge niciodată un spărgător ca lumea. Gîndeşte-te numai la numele lui... Spumică! Ţine minte ce-ţi spun, omul ăsta se întoarce la o viaţă cinstită.

Fireşte, detectivul Brůžek încuviinţă, căci aşa se cuvine potrivit prevederilor pragmatice de serviciu, dar îşi îngădui să menţioneze că tocmai împrejurările în care fusese spartă ultima casă de bani — şi cele precedente — demonstrează faptul că Spumică rămîne în continuare un meşter mai iscusit decît ceilalţi practicanţi ai acestei profesiuni.

— Da, ştiu, căzu de acord consilierul Vacátko, dînd din mînă plictisit. Ştiu ce vrei să spui: gura de lup a lui Spumică e o adevărată minune, o inovaţie... Dar tocmai aici e tot chichirezul! Omul ăsta are mîini de aur şi însăşi viaţa îl va conduce pe un drum mai bun. Pe scurt, Spumică e un meseriaş care din păcate nu-şi face meseria lui. De fapt nici nu e de mirare în vremurile astea de mizerie. Şi spunînd acestea, consilierul Vacátko

arătă cu un gest semnificativ spre ziarul de pe masă, care vorbea de problema şomajului.

Detectivul Brůžek se retrase, în timp ce domnul consilier continuă să murmure pentru sine:

— Spumică... Nu, categoric, numele ăsta nu i se potriveşte unui spărgător ca lumea. Iosef Spumică, specialist în lucrări de lăcătuşerie, da, asta ar fi o firmă potrivită pentru o mică prăvălioară!

Fără să ţină seama de părerile domnului consilier, detectivul Brůžek îl trecu pe Spumică în evidenţa obişnuită, după care, se lăsă furat de gîndurile sale triste stîrnite de spargerea încă nelămurită a unei bănci din Praga, lovitură în timpul căreia făptaşul îl împuşcase pe casier şi reflectă în sinea lui, că lumea se schimbă, şi, aşa cum se arată, moravurile gangstereşti încep să pătrundă pînă şi în capitală.

— Gura de lup a lui Spumică, mormăi pentru el, detectivul Brůžek — da, asta zic şi eu că e o treabă pentru noi! Cînd oare o să vedem iar pe pereţii unei case de bani tăieturile lui meşteşugite? Şi cînd oare o să ne ducem să-l ridicăm pe Spumică, şi el va înţelege şi ne va urma fără multă vorbărie, pentru că spărgătorii sînt un soi aparte şi ştiu ce se cade şi ce se cuvine atunci cînd au dat de bucluc! Ei drăcie, lovitura asta parcă a fost anume dată ca omului cinstit să-i fie teamă să mai depună în bancă o sumă mai mare. Noroc că eu, ţinînd seama de leafă, nu am asemenea griji!

Bărbatul, despre care tocmai venise vorba la Direcţia a Patra a poliţiei pragheze, Josef Spumică, păşea în clipa aceea agale pe străzile Pragăi. Trenul de Litomeřice îl aruncase disdedimineaţă în zarva şi freamătul gării, de care, în puşcărie, omul se dezobişnuieşte cu desăvîrşire. I se învîrtea capul şi-l lua cu ameţeală. Cunoştea această senzaţie pe jumătate plăcută, pe jumătate apăsătoare, cînd tragi în piept aer curat şi nicăieri în jurul tău nu se văd gratiile închisorii. Şi cînd vezi atîtea femei! Dumnezeule, că multe femei mai

sînt pe lumea asta, de te ia cu groaza ori de cîte ori le zăreşti, şi toate au nişte forme, de-ţi suceşti gîtul după fiecare, căci toate ţi se par cel puţin interesante dacă nu frumoase, iar tu te simţi ca un unchiaş de la ţară venit la un tîrg de mostre, şi nu mai ştii încotro să-ţi întorci ochii.

Se opri şovăitor în dreptul unei gherete cu mîncare. Avea în buzunar cîteva coroane şi ar fi putut să-şi cumpere o pereche de crenvurşti şi bere, dar pînă la urmă se răzgîndi. Nu, nu-i încă flămînd aşa cum se cuvine, iar berea o fi şi ea o bere oarecare, aşa că, mai bine se lasă păgubaş. Diseară, însă, în cîrciuma La Banzet din cartierul Nusle, va duce încetişor la gură o halbă cu guler mare şi va sorbi din ea frumos, cu ochii închişi... Ei, da, asta va fi într-adevăr o duşcă, aşa cum scrie la carte. N-avea de ce să se plîngă; Închisoarea din provincie s-a dovedit a fi mai recunoscătoare decît cea praghează, acolo un meseriaş ca lumea e apreciat cum trebuie, şi fiindcă, el, Spumică, i-a lucrat domnului director nişte broaşte artistice la nişte scrinuri vechi, temnicerul i-a adus din cînd în cînd cîte o sticlă cu vestita bere de Litomeřice, adică o bere în faţa căreia îţi poţi scoate pălăria; şi totuşi, să bei o halbă la Banzet din Nusle, e cu totul altceva. Ce mai, asta înseamnă întoarcerea acasă.

Acasă...

Aici Spumică se opri. Şi din gînd şi din mers. De parcă s-ar fi speriat de ceva. Nu era făcut de ieri de azi, şi nici viaţa nu-i era străină. Doi ani şi jumătate înseamnă mult şi multe se schimbă într-un timp atît de îndelungat. Înainte de toate trebuie să se ducă la gazda lui, adică la *mutr*, şi să fie pregătit pentru orice. Chiar şi pentru vestea cea mai proastă. Şi să ia totul de la început. Asta înseamnă să pună iar mîna pe sculele lui şi să se gîndească bine cam pe unde ar fi o căsuţă de bani potrivită, dar garantată, căci, hotărît, ar vrea să rămînă mai multă vreme la aer curat. Pe urmă să încerce s-o găsească pe Anča, căreia i se mai spune şi Umbreluţa.

Afurisită, îşi spuse încet, afurisită javră, dar are nişte obrăjori ca laptele şi o mutră tare drăgălaşă! Şi-i place al dracului moda! Fără umbreluţă nici nu se mişcă. O muiere ca asta nu stă singură, căci, vorba ceea, cine să-i cumpere ei pantofiorii, în care ştie să umble atît de frumos?

Cu gîndul la Umbreluţa îi năduşiră şi palmele. Se văzu silit să-şi încetinească mersul, ba, mai mult, în cele din urmă se şi aşeză pe o bancă într-un părculeţ, căci se simţea obosit. Dar emoţia, aerul curat, toată frumuseţea şi freamătul Pragăi, l-a făcut să nu simtă scurgerea timpului şi, pînă să ajungă jos, la Nusle, în scumpul său *Jamrtal*, se făcu amiaza iar maţele începură să-i cînte de foame. Aşa stînd lucrurile se opri să ia un gulaş La Regele Otakar, şi încercă o mare bucurie cînd hangiul i se adresă în felul următor:

— De mult nu V-am mai văzut pe aici înălţimea Voastră!

— N-am fost în Praga, îi răspunse Spumică fără să roşească, iar hangiul care-şi cunoştea bine muşteriii îi aduse o porţie serioasă şi spuse:

— Mi-am îngăduit să vă pun cîteva găluşte în plus, de bună seamă v-aţi făcut digestia, nu-i aşa?

Spumică încuviinţă din cap şi ceru doar o bere mică, nu de alta, dar nu voia să strice farmecul băuturii sărbătoreşti din această seară în cîrciumă „La Banzet”.

În sfîrşit se duse la gazda lui.

Aceasta îşi împreună mîinile de parcă ar fi văzut un răposat.

— Ia te uită, ce surpriză, domnul Iosef! Mai degrabă m-aş fi aşteptat să vină moartea; se spunea pe aici că aveaţi mai mult, nu-i aşa? Multă apă a curs pe Vltava de cînd aţi plecat, uitaţi-vă la mine, domnule Iosef, un fir de păr negru nu mai am în cap; da, da, trece vremea, zboară, de ţi se strînge şi inima numai cînd te gîndeşti. Intraţi, cafeaua e pe plită, dacă nu cumva v-aţi obişnuit cu ceva mai bun, decît zeama noastră…

Spumică dădu din mînă de parcă ar fi alungat amintirea urîtă a poşircei negre din închisoare şi ar fi vrut să stăvilească puhoiul vorbăriei neîntrerupte a bătrînei, dar bineînţeles, totul fu în zadar.

A şi aflat că vecina de alături e în împărăţia cerului, că proprietarul tot nu vrea să zugrăvească scara şi coridorul, nici să repare robinetul de apă de pe coridor, bine că încasează chiria, care e din ce în ce mai mare, şi dacă treburile o să meargă mereu aşa, într-o bună zi o să fie rău de tot...

— Da cu mine... cu mine cum e? Aveţi o cameră pentru mine? întrebă Spumică, în timp ce gazda îi turna cafeaua şi, pentru o clipită amuţise, ca să nu umple ceaşca prea tare.

— Păi, se poate, cum să nu, pe aia din spatele bucătăriei, v-o eliberez numaidecît, căci, vorba ceea, eu pot rămîne şi în bucătărie. În odaia în care aţi stat, ştiţi... în aia am pe cineva la dormit.

— Şi Anča? strigă aproape Spumică, fiindcă, la drept vorbind, asta era prima întrebare care i se înghesuia pe limbă.

Gazda lăsă ceaşca pe masă şi, pe neaşteptate, limbuţia ei se stinse ca prin farmec.

— Adică... domnişoara... spuse în cele din urmă, şovăitor. — Păi, despre dumneaei n-am mai auzit nimic, de multa vreme. A plecat încă de atunci, ştiţi dumneavoastră... Păi, ce să fi făcut ea singură aici, mititica, nu-i aşa? Fiinţă tînără, are şi ea nevoie de o distracţie, nu-i aşa? La drept vorbind, asta nu i-o poate lua nimeni în nume de rău, nu-i aşa?

Cafeaua îşi împrăştia mirosul, Spumică o sorbea încet, clar în gît nu-i simţea decît amărăciunea. Fireşte, de o distracţie avea nevoie, sărăcuţa, de altfel se gîndise şi el la acest lucru. Dar asta nu însemna că acum i-ar face deosebită plăcere să audă toate astea. Căci omul trăieşte totuşi veşnic cu speranţa în suflet! Şi deodată

simţi cum în inimă i se deschide vechea rană, şi dacă nu i-ar fi fost ruşine, ar fi urlat de durere.

— Şi a plecat singură?

— Singură, păi cum altfel, cu cine să fi plecat!?! Mă rog, e ea fată frumoasă, dar slabă ca un ţîr, şi de, e la mintea cocoşului că singură n-a putut căra toate lucrurile, şi, se adunaseră aici destule lucruşoare, omul nici nu-şi dă seama de asta cînd stă mai mult într-un loc. Aşa că, a ajutat-o să se mute un tînăr, ce-i drept voinic, dar la figură nu prea arătos, de altfel, domnişoara l-a ţinut cît mai departe de ea, doar atît cît îi poruncea, şi asta, ca să zic aşa, se pricepe, nu? Şi rostind aceste cuvinte gazda zîmbi încurajator, aşteptînd la rîndul ei zîmbetul de încuviinţare din partea lui Spumică. Dar spărgătorul stătea pe scaun posomorît şi ochii săi ţintuiau cu disperare marginea mesei, de parcă s-ar fi temut să-şi ridice privirea.

— Şi cine era?

— De unde să ştiu, eu, ca să zic aşa, nu prea mă pricep, vă daţi seama, de unde să-l cunosc, dacă eu nu umblu printre oameni; dar le-am auzit pe femei spunînd la băcănie, că ar îi fost unul de-i zice Toufar, ce-i drept reputaţie prea bună nu avea el; după mine, domnişoarei îi era chiar frică de el, dar, nu-i aşa finuţă cum era, o să fie acum mai curînd cu dumneavoastră, numai că pentru asta, odăiţa din spatele bucătăriei n-ar fi destul de încăpătoare, iar eu altceva nu am...

Spumică lăsă să-i cadă pumnul strîns cu atîta putere, încît sări şi ceaşca de pe masă.

Gazda se nelinişti:

— Dar o să vedeţi, domnule Iosef, că totul o să fie iarăşi bine aşa cum a fost, pentru asta însă trebuie timp! Cum să vă spun, femeia era să zic aşa, o marfă gingaşă, dar, întocmai ca bănuţul fals, se întoarce mereu de unde a plecat. Eu cred că a vrăjit-o sau cam aşa ceva, vă spun drept, pentru o mutră ca a lui aş fi stat pe gînduri şi eu, babă bătrîna, iar domnişoara, de bună seamă, n-a găsit

nici ea nimic frumos la găliganul acela. Dar ştiţi cum e, singurătatea şi teama sînt în stare să dea peste cap orice muiere!

— *Mutr,* unde-s sculele mele? întrebă Spumică, uitîndu-se la gazdă cu şi mai multă nerăbdare decît atunci cînd o întrebase de Anča.

— Păi, asta chiar că nu mai ştiu. Dacă le-aţi avut cumva în odaie, apoi să ştiţi că le-a luat domnişoara cu ea. Unde le-a dus, zău, nu ştiu, vă daţi seama că eu n-aş avea ce face cu ele…

— Le-a luat? Cu acest Toufar?!? îngăimă Spumică, uimit şi neîncrezător, de parcă n-ar fi fost în stare să înţeleagă profunzimea unei asemenea trădări.

— Păi, aşa gîndesc, dar s-ar putea să mă înşel, de altfel sînt sigură că dumneavoastră o s-o găsiţi pe domnişoara şi ea o să vă spună totul… Şi, spunînd acestea, bătrîna gazdă se aplecă peste masă şi în ochii ei zbîrciţi licări un zîmbet: — Da să fiţi bun cu ea, domnule Iosef, că ştiţi, după atîta vreme, muierea e ca bolnavă, mă înţelegeţi, în astfel de împrejurări bătaia nu ajută, vedeţi, răposatul meu făcea mereu greşeala asta, iar eu, pentru fiecare palmă — şi slavă domnului n-au fost puţine — mă îndîrjeam şi mă făceam a dracului, şi pînă la urmă n-avea de la mine nici o bucurie, că eram încremenită şi rece ca piatra.

Spumică mormăi ceva şi se ridică de pe scaun. Gazda deschise uşa ce dădea în odăiţa din spatele bucătăriei; era o încăpere mică şi întunecoasă, cu fereastra spre curte; domnea aici o duhoare de aer stătut, şi, Dumnezeu ştie de ce, lui Spumică îi amintea de celula închisorii. Înainte de toate se duse şi deschise fereastra, apoi se întinse pe pat, căci era frînt de oboseală şi ar fi vrut să doarmă. Ochii lui rătăciră un timp prin spaţiul strîmt, pînă cînd îi dădu peste cap şi poposiră pe geamul unei ferestre miraculoase — fără gratii! Iar această privelişte îl făcu să uite pentru cîteva clipe de toată suferinţa sa.

Seara se duse „La Banzet”, dar prima duşcă nu fu atît de sărbătorească precum se aşteptase. Asta, pentru că sorbea cu ochii aţintiţi spre uşă, de parcă din clipă în clipă ar fi putut sa apară în local Anči Umbreluţa, dar ea nu se arăta. Păi cum să se arate, de vreme ce secătura de Toufar o ţine, fără doar şi poate, undeva departe de ochii lumii. Muşteriii vorbeau zgomotos, dar el nu mai cunoştea aici pe nimeni, de bună seamă vechea gaşcă s-a mutat în altă parte. În cele din urmă intră totuşi un cunoscut. Spumică mai-mai să strige de bucurie cînd uşa localului se acoperi toată de trupul mătăhălos al unei namile de om, căruia printre spărgătorii caselor de bani i se spunea Lăpticu, şi despre care se spunea că e atît de puternic, încît e în stare să dea de-a dura şi să facă praf o casă de bani, dacă pereţii ei sînt prea tari şi se împotrivesc gurii de lup.

Un timp, Lăpticu nu-l recunoscu pe Spumică, pe urmă însă faţa i se lumină de bucurie, şi se aşează la masa lui:

— Hergot, cum văd, te-ai cam gălbejit pe-acolo, trebuie să-i tragi un rom, asta o să te dreagă, spuse zgomotos şi numaidecît comandă două romuri mari.

— În rest, cum stai? Ai ceva lovele? întrebă apoi, după ce traseră cîte o duşcă.

— Slăbuţ. Ceva, am avut eu pe acasă, dar… ce mai, s-au dus…

Lăpticu îşi miji ochii:

— Aha, Anča Umbreluţa! Ţi i-a umflat, nu-i aşa?

— Asta n-am spus, dar, mă rog, i-a folosit… La urma urmei, ce aveam să fac eu cu ei în puşcărie?

— Şi acum? Ce-ai de gînd? De ce vrei să te apuci? Dar, mai întîi să-ţi spun, ca să ştii: Gaiţă are de clocit la Pankrac patru ani, da, băiete, închipuieşte-ţi. A aranjat o casă în Dejvice şi a doua zi l-au şi găbjit, a avut ghinion, abia apucase să dosească ceva lovele, şi i le-au umflat de sub pat în timp ce trăgea la aghioase. Încăpăţînatu şi Rîgîilă lucrează pe picior liber; dacă au pus ochii pe ceva,

asta nu ştiu, a început să se cam îngroaşe gluma de cînd cu lovitura aceea de la bancă; povestea asta a băgat spaima în toţi, băiete, acolo şi-a vîrît nasul cineva străin de noi, care s-a apucat să scuipe cu gloanţe; ce mai, a fost urgia lui Dumnezeu, iar gaborii fac spumă la gură de furie, ce mai, acum e de rău să pici în focul lor, eu unul mă las păgubaş un timp, pînă se mai răcesc niţel lucrurile.

După un ceas, părăsiră localul, mai trebuiau să-şi arunce ochii şi prin altă parte, în apropiere se afla „Coliba cu venin”, iar ceva mai jos cîrciumile „La fata bătrînă” şi „La păianjen”. Lăptic plăti consumaţia, chiar dacă buzunarul lui nu era doldora de bani. Dar să-ţi omeneşti prietenul întors de la pîrnaie, asta printre spărgători e o lege lăsată de la Dumnezeu.

— Ascultă, ce-i cu Anči?

— Ce să fie… nimic, mormăi spărgătorul Lăptic.

— Se aude că un oarecare Toufar ar fi trecut-o pe numele lui, aşa-i?

Păşeau tocmai în sus spre Apolinar; în jurul lor era pustiu, iar întunericul ispiteşte întotdeauna la comunicativitate confidenţială.

— Te-ai duce după ea, eşti stătut, nu-i aşa?

— Nu, nu-i chiar aşa. Ştii doar că ea a fost cu mine, dacă-ţi mai aminteşti. A stat la mine şi, mă rog…

— Păi, în cazul ăsta fi bucuros că n-o mai ai. Umbreluţa e o ştoarfă, pricepi?

— Nu te prosti, Lăptic, la mine a fost o fată destul de aşezată, icni Spumică, deznădăjduit.

— La tine se poate, dar la ticălosul ăsta de Toufar nu e. Pe cîte ştiu eu, umblă iar teleleu, s-ar putea s-o nimerim pe undeva, îi plac localurile, nu-i place să bată trotuarul.

Spumică îşi apucă prietenul de pulpana hainei:

— Cum adică? Asta înseamnă că nu-i cu el…

— Ba e, cum să nu fie! Numai că dumnealui e o asemenea lighioană, că o trimite el singur, pricepi?

Toufar ăsta e o figură nenorocită, a încercat şi el să dea gata o casă, dar a dat chics şi a trebuit s-o întindă; aiuritul s-a apucat atunci să tragă şi a avut mare baftă că nu l-au agăţat. Un om cumsecade nu vrea să se încurce cu ticălosul ăsta; Anča şi el sînt ca tusea şi junghiul, iar tu las-o în plata Domnului. La Eugen vin în fiecare seară nişte fete pe cinste, îţi pasez eu una, poţi să-i rămîi şi dator, fetele astea ştiu ce se cade şi ce se cuvine, şi cum azi e prima zi de cînd te-ai întors, de plată nici nu trebuie să-ţi pese.

„Coliba cu venin” era înţesată de fum şi de atîta gălăgie nu se mai auzea om cu om; curînd lui Spumică începu să i se învîrtă capul, Lăptic dispărea în norii de fum, iar lîngă el şedea Mina, o femeie cu mîinile mari şi pufoase, iar cînd o duse pe parchet se lăsă strînsă cu putere şi îşi miji ochii.

— Zău? De trei ani aproape n-ai mai avut o femeie? Sărăcuţul de tine, repetă ea de cîteva ori, şi se vedea că ideea asta nu-i displăcea cîtuşi de puţin. Se lipi de Spumică tot mai mult, pînă cînd sîngele învolburat făcu să se irosească din mintea lui chipul zveltei Umbreluţa.

— Hai, vino, îi spuse după aceea, şi ieşiră amîndoi afară.

Fu nevoit să se sprijine de peretele clădirii, în clipa în care adierea rece a nopţii suflă peste el neobişnuit de tare, apoi femeia îl conduse ceva mai încolo, într-un loc unde se înălţa un zid de cărămidă şi unde începea povîrnişul ce duce în jos spre apa braţului Botič.

Amintirea Ančei se risipi; pînă şi nopţile chinuitoare din puşcărie se mistuiră sub asaltul sîngelui înfierbîntat; totul în jur se învîrtea odată cu el, iar bezna izbea adînc în creierul lui, ca un clopot.

În noaptea aceea mai merse în două localuri, din ce în ce mai ameţit de băutură, prietenii şi-l trecură din mînă în mînă şi nici fetele nu se lăsară mai prejos, încît, la un moment dat, nu mai ştiu nici el care fusese prima şi care ultima; spărgătorii, deşi nu prea erau în bani şi nu

puteau face un chef de pomină, avură totuşi din belşug pentru o beţie în lege, iar credinciosul Lăptic îl duse apoi în spinare pînă acasă şi-l depuse în braţele gazdei.

Bătrîna nu l-a ocărît prea mult, avea şi ea înţelegere, şi îşi dădea seama că prima noapte nici nu se putea sfîrşi altfel; vorba ceea, avea şi ea experienţa ei, căci omul cu care a trăit tot spărgător a fost, pînă s-a stins.

— Sculele *mutr*, sculele şi să ne apucăm de treabă, repeta întruna Spumică, în timp ce bătrîna îl împingea în pat.

Se scurseseră de atunci cîteva zile, semănînd între ele ca două picături de apă: mereu aceeaşi bere la cîrciuma Banzet şi acelaşi gulaş „La Regele Otakar”, în „Coliba cu venin” se foiau aceleaşi fete şi numai din cînd în cînd se mai ivea cîte o prospătură şi asta trezea atenţia. S-a întors din puşcărie şi spărgătorul Landa, iar undeva prin preajma Jihlavei se spune că ar fi fost aranjată o casă, dar deocamdată n-au înhăţat pe nimeni.

Umbreluţa fusese zărită „La Păianjenul”, remorcată de un moşulică din provincie, iar Lăptic se îngriji ca Spumică să nu rămînă fără pîine; pentru moment îi aranjă să distribuie cărbuni. Nu era, ce-i drept, o muncă ideală, dar în condiţiile mizere de atunci, cădea ca o adevărată mană cerească.

Într-o dimineaţă, lucrătorii de la Societatea de navigaţie fluvială din Praga găsiră agăţat de unul din pragurile Vltavei cadavrul unui necunoscut. După toate indiciile nu zăcuse în apă multă vreme, maximum trei zile, iar în urma cercetărilor poliţieneşti se ajunse la constatarea că era vorba de un omor. Necunoscutul avea o rană adîncă şi fusese înjunghiat cu cuţitul. Nu fu prea greu să i se afle identitatea. După tatuajul de pe piept şi de pe ambele braţe, în persoana victimei fu descoperit infractorul Adolf Toufar, de cîteva ori condamnat, cu domiciliul în cartierul Smichov, şi, potrivit informaţiilor, fără ocupaţie. În ultimele zile poliţia îl căutase, dar fără

rezultat, în legătură cu recenta lovitură de la banca din strada Na pořici. Acum, în sfîrşit, pusese mîna pe el, din păcate însă, mut de-a binelea.

— Ca să vezi, spuse cu o voce cumpănită consilierul Vacátko, după ce i se aduse raportul pe masă — Dumneavoastră vă omorî ţi căutîndu-l şi dumnealui zace frumos în Vltava. Dacă o să continuaţi în felul ăsta, o sa punem mîna pe făptaş abia după ce o să-şi dea duhul de bătrîneţe. Da, domnilor... cam aşa stau lucrurile... Mda... Dacă acest Toufar e amestecat în furtul de la bancă, atunci e limpede că de petrecanie i-a făcut unul din bandă. Şi cum noi nu ştim nimic despre el, ne putem felicita pentru felul în care ni se încîlcesc iţele, nu-i aşa?

Domnul consilier era nemulţumit şi în asemenea momente era morocănos şi înţepat, iar lucrul cel mai bun era să te prefaci că ai de soluţionat o chestiune ce nu suportă nici o amînare. Ceea ce domnii detectivi se şi grăbiră să facă, lăsîndu-l pe mormăitorul consilier singur în biroul său. Detectivul Brůžek se salvă fugind pe teren, şi astfel fu singurul care izbuti să-i aducă domnului consilier măcar un martor preţios: Pe Anča, supranumită şi Umbreluţa.

Anča nu ştia nimic. De trăit, e drept, trăieşte cu acest Toufar, şi mărturisi acest lucru fără ocolişuri, dar Toufar nu se află acum în Praga, i-a spus domnului Brůžek, cînd acesta a tras-o din pat, fără prea multe menajamente.

— Şi unde e?

— Asta nu ştiu, nu-mi spune niciodată unde se duce, i-a retezat-o scurt Umbreluţa.

— Păcat. Va trebui să mă urmaţi.

Detectivul îl jucă pe neştiutorul, şi nu fără succes. Anča îl urmă la Direcţia a Patra, cu convingerea fermă că Toufar se află undeva bine adăpostit. Şi-o ungea la inimă să-i ducă pe copoi de nas.

Frumoasă fată, ce-i drept, îşi spuse în sinea sa consilierul Vacátko, cînd o zări în biroul lui pe Anča şi numaidecît deveni mai împăciuitor. Felul în care îşi petrecu picior peste picior şi îşi sprijini cu mîinile umbreluţa ei, dovedea că ar fi putut să joace pe loc rolul unei doamne din înalta societate. Mai cu seamă dacă omul n-ar şti prea multe despre ea! Numai că domnul consilier ştia despre Anča mai mult decît îşi închipuia ea însăşi.

O lăsă aşadar să bată cîmpii spunînd tot felul de basme, din care reieşea că Toufar trăieşte acum din munci ocazionale, că pe acasă se arată foarte rar, şi că de fapt ea nici nu mai trăieşte cu el...

— Şi dumneata tot din muncă ocazională trăieşti, nu-i aşa? se răsti deodată consilierul.

Faţa ei frumoasă, păli un pic:

— Păi eu... Eu am condicuţă, mă rog frumos. Şi în perfectă ordine.

— Dar mai de mult parcă te lăsaseşi de această meserie! A fost o vreme cînd ai dus o viaţă aşezată. Pe atunci stăteai... (şi consilierul răsfoi prin hîrţoage) da, cu un oarecare Spumică... Pe cît se pare, dumitale îţi place societatea aleasă...

— Spumică era un băiat bun, spuse deodată Anča, lăsînd ochii în jos.

— Se poate. Dar spărgător!

Anča admise acest lucru ridicînd din umeri, apoi se grăbi să adauge:

— **Da, dar mai cu seamă era niţel cam fraier.**

— De aceea l-ai părăsit şi te-ai agăţat de Toufar. Şi în acelaşi timp te-ai întors la vechea meserie. El te-a silit, nu-i aşa?

Anča rămase înmărmurită:

— Mă rog, desigur, n-a fost împotrivă.

— Şi dumneata îi dai bani, nu-i aşa? Iar el... Ce şti despre participarea lui la furtul acela de la bancă?

— Nimic, pot să jur.

Consilierul o cercetă cîteva clipe cu atenţie. Experienţa îi spunea că a da crezare unor astfel de femei era curată naivitate. Mint, chiar şi atunci cînd nu e nevoie. Iar acum ea e nevoită să mintă.

Văzînd că nu scoate nimic de la ea, strînse din umeri şi-i întinse o fotografie mare cu cadavrul lui Toufar. Cine ştie, s-ar putea ca acum să vorbească.

— Îl cunoşti?

— Nu, răspunse femeia şi era gata-gata să aşeze fotografia înapoi pe masă. Deodată însă holbă ochii cît cepele, se făcu galbenă la faţă, şi mîinile ei se prinseră de scaun, într-o strînsoare convulsionată. Fotografia căzu pe jos.

— Dumnezeule... Ada... Ce i s-a întîmplat? De trei zile n-a mai dat pe acasă...

Se sufocă, domnul Brůžek trebui să aducă un pahar cu apă şi să-i dea să bea, ca să-şi recapete răsuflarea.

— Drăguţul matale e în lumea drepţilor. L-au aranjat, se pare, complicii lui. De aceea am vrea să ştim ce ştii despre ei!

Anči nu răspunse. Clătina mecanic din cap, de parcă ar fi respins o idee proprie. Apoi spuse cu voce stinsă, ca şi cînd nu i-ar fi venit nici ei a crede ce spune, dar cu o certitudine de-a dreptul bizară:

— L-a omorît Spumică.

Şi se prăbuşi în biroul consilierului ca un butuc, şi multa vreme alergară detectivii zăpăciţi în jurul ei, pînă cînd, în sfîrşit, o scoaseră pe coridor, unde o aşezară pe o bancă şi o readuseră în simţiri.

De altfel, pînă şi consilierul Vacátko rămase în biroul său foarte surprins de cele ce auzise.

Tocmai atunci sună telefonul şi în receptor se auzi glasul medicului legist:

— Înecatul Toufar a fost înjunghiat cu cuţitul în rinichi, pe la spate, dar, ciudat, de jos în sus, şi dintr-un unghi neobişnuit. Cînd a ajuns în apă era mort. Contuziile de pe corp au fost provocate, probabil, în cădere, iar

trupul neînsufleţit a fost aruncat, după toate aparenţele, pe un mal abrupt de unde a alunecai în apă. Şi încă ceva: Pe carpul drept o contuzie puternică, e foarte dificil să determinăm cauza ei.

Consilierul ascultă cu mare atenţie raportul medicului:

— Interesant, mormăi el. De bună seamă asocia spusele fetei cu cele afirmate acum de medic.

— Spumică… mormăi din nou, pentru sine. Mie n-o să-mi scoată nimeni asta din cap, Spumică nu e nume nici de spărgător, nici de ucigaş. E un nume paşnic, şi, nu ştiu de ce, omul ăsta nu prea îmi iese mie la socoteala în povestea asta…

Apoi veni detectivul Brůžek cu rezultatul percheziţiei domiciliare făcută la Toufar acasă. Nimic deosebit, în afară de nişte unelte de spărgător.

— Şi, mă rog, la ce te aşteptai dumneata, domnule Brůžek? Că ai să găseşti la el operele lui Jirásek? Ia să vedem. Păi, da, dumnealui a făcut pe cîrpaciul pînă şi în meseria de spărgător. Asta n-am ştiut despre el, nu-i aşa?

— În general ştim prea puţin despre acest individ, domnule consilier, mărturisi cu sinceritate detectivul Brůžek. — Ca să zic aşa, dumnealui n-apucase încă să se introducă aşa cum trebuie. Pedepsele le-a avut de cele mai multe ori pentru acte de violenţă, mă rog, a mai fost acolo şi o lovitură… dar asta-i tot… Cu fata ce facem, îi dăm drumul?

— Probabil că da, rosti scurt consilierul, apoi adăugă:

— La început n-a spus nimic din ceea ce ştie, iar pe urmă a spus ceva ce nu ştie, dar pe care l-a nimerit, ca să zic aşa, cu un al şaselea simţ.

Consilierul Vacátko scotocea prin unelte şi deodată îşi încruntă cu mirare sprîncenele:

— Ia te uită! O gură de lup! Şi încă ce gură de lup, domnule Brůžek!?!

Detectivul răspunse ca un elev ascultător:

— Asta… mă rog frumos, e gura de lup a lui Spumică… Să se fi băgat iar printre spărgători?

Consilierul răsuci din cap:

— Nu, nu, aici e altă poveste. Dacă fata asta a spus adevărul, atunci, într-adevăr, astea sînt sculele lui Spumică.

— Şi să-l fi ucis pe Toufar din gelozie? Asta nu i se potriveşte unui spărgător, domnule consilier, obiectă detectivul Brůžek.

— Păi, aşa şi e… Spumică… Fi bun, domnule Brůžek şi telefonează la comisariatul din Nusle să-l ridice. Dacă nu pentru altceva, cel puţin pentru a ne spune cum au ajuns sculele lui la acest Toufar. Să se afle oare aciuită banda asta pe aici pe undeva? Dar nu, cu neputinţă, Spumică nu, poate fi tîlhar! Pe chestia asta pun mîna în foc!

Spumică nu era acasă, după cum raportară peste puţin timp foarte descumpăniţi cei de la comisariatul din Nusle, ca şi cînd ei ar fi fost direct vinovaţi de acest lucru.

— Mă rog, dacă nu e, s-ar putea să vină, rîse consilierul în receptor. E cît se poate de simplu. Dacă vine, înseamnă că nu-i amestecat în povestea asta, iar dacă nu vin£ atunci e fără doar şi poate amestecat, şi atunci, va trebui să-l găsim mort-copt.

Îşi aprinse o ţigară şi se întinse în fotoliu ca să poată reflecta mai bine. Aşadar, ori e vorba de gelozie şi Spumică, pur şi simplu, s-a răzbunat pentru faptul că Toufar i-a împins fata înapoi la viaţa ei de odinioară, ori aceste unelte de spărgător înseamnă tocmai contrariul, şi anume, că cei doi erau înţeleşi, iar Spumică i-a predat lui Toufar odată cu Anči şi meseria sa.

Iar ăsta a devenit pe urmă embrionul bandei pe care noi o căutăm acum!

Mda, toate astea nu sînt însă decît nişte simple presupuneri, iar Spumică va trebui să ne lămurească.

Cine ştie, poate că iese la iveală alt motiv pentru care a ucis, sau poate se dovedeşte că nici n-a ucis. S-ar putea ca Umbreluţa sa creadă doar în povestea asta, căci pe femeie o unge întotdeauna la inimă cînd doi se iau la harţă şi se încaieră pentru ea. Şi chiar de nu s-au bătut, ea şi-a închipuit acest lucru. Şi-apoi, mai e aici şi raportul medicului legist. Ce-o fi vrînd oare să spună acest doctor, afirmînd că rana înainta din spate într-un unghi neobişnuit? Asta trebuie clarificat.

Afurisitul ăsta de Toufar, de cum a pus piciorul în Praga am avut necazuri cu el, şi iată că le avem şi acum după moartea lui. Dar în ciuda faptului că, ucigîndu-l, un necunoscut i-a adus poliţiei o grijă în plus, moartea sa înseamnă totuşi pentru noi o anumită uşurare. Flăcăul ăsta devenise într-adevăr un gangster, iar pînă acum meseria asta nu s-a statornicit încă în zona oraşului Praga.

La comisariatul din Nusle era agitaţie mare, dar Spumică nu era de găsit. Dacă poliţiştii l-ar fi căutat mai puţin pe Spumică şi ar fi fost mai atenţi la ceea ce se petrece în jurul lor, poate nu le-ar fi scăpat din vedere animaţia neobişnuit de febrilă ce se produsese în unele cîrciumi din Praga. „Garnizoana” pragheză comunica din gură în gură o veste mare, cu atît mai mare cu cît, de bună seamă, ştia mult mai multe decît ştia poliţia.

Seara, „La păianjenul”, uşa se deschise pe neaşteptate şi în local îşi făcu apariţia un bărbat cu capul lăsat în jos, de parcă ar fi dorit ca nimeni să nu-l recunoască. Înaintă încet, cu pas obosit. Aruncă o privire fugară în sală, unde cele cîteva becuri colorate făureau o atmosferă aparte, şi încercă să se aşeze într-un colţ mai retras.

A trebuit să vină aici, simţea nevoia să se vadă şi să stea de vorbă cu prietenii săi. Cu acei care în urmă cu cîteva zile îl primiseră cu un entuziasm atît de sărbătoresc. Venise să le spună ce s-a întîmplat şi de ce anume s-a întîmplat. Şi poate, pentru că dorea să nu fie

singur. Dar, în ciuda discreţiei sale, n-apucă să se aşeze la masă, cînd muzica amuţi. Perechile de pe micul parchet se opriră din dans şi acum se uitau pline de curiozitate, să vadă ce se petrece. „La Păianjenul” muzica încetează să cînte numai atunci cînd în local dă buzna poliţia, acesta fiind de altfel şi semnalul de alarmă pentru cei ce practică jocurile de noroc în camera din spatele tejghelei.

Azi însă, nu venise poliţia. Azi, la marginea parchetului sta Spumică şi se uita ţintă în jos.

Cînd în sală se aşternu tăcerea îşi dădu seama că asta era din pricina lui. Privi în jur, neputincios. Sta acolo, ca un urs, în jurul căruia se strînge laţul vînătorilor.

Se întoarse şi dădu să plece.

Deodată se auzi o voce puternică:

— Stai! Aşteaptă!

Şi prin mulţimea de dansatori îşi croi drum spărgătorul Lăptic:

— Noi ştim ce-ai făcut. De tăcut o să tăcem, dar să nu te aştepţi la vreun ajutor din partea cuiva.

Spumică îşi înălţă privirea, cu aerul că ar vrea să spună ceva, dar nu spuse nimic.

Lăptic, cu mîinile în buzunar şi ţigara în colţul gurii, reluă:

— Ştii bine că omorul nu-l îngăduim. Nici măcar atunci cînd e vorba de unul ca Ada Toufar... Dacă ai simţit nevoia să dobori pe cineva, puteai s-o dobori pe tîrfa aia, nu crezi? Poate că era deajuns să-i muţi niţel fălcile...

Spumică răsuci doar din cap. Tăcerea din jurul lui era neobişnuită şi înfiorătoare.

— Gaborii sînt acum pe urmele noastre, şi asta o fi din pricina ta. Aşa că, fă bine de te cară, şi nu te mai arăta pe aici.

— Lăptic, eu... Spumică trase aer în piept ca să poala vorbi, dar ochii prietenului erau neclintiţi şi de o necruţătoare lipsă de compasiune.

Aşa se face că Spumică se întoarse şi porni spre ieşire. Nici n-apucă să închidă bine uşa în urma lui şi saxofonistul suflă din nou în instrumentul său, iar pianistul începu să bată clapele. „La Păianjenul” se dansa mai departe.

Iar Spumică era singur, singur cu singurătatea lui.

Ar fi putut să se mai ducă şi în altă parte, de pildă, 1a cîrciuma „Coliba cu venin” sau „La fata bătrînă”, cine ştie, poate da pe undeva de Anča. Dar, după cele întîmplate aici, nu mai avea curaj. Nimeni n-a vrut să-l asculte, nici măcar Lăptic... Nimănui n-a putut să-i spună adevărul. Iar Anča, cu siguranţă că-l blestema pe undeva, pentru că i-a făcut de petrecanie iubitului ei.

Fireşte, ar putea foarte bine s-o ucidă. În buzunarul hainei îl apăsa greutatea unui pistol. Îi aparţinuse lui Toufar şi după aceea... i l-a luat. Şi în timp ce-l ducea mort pe malul Vltavei, a simţit ceva apăsîndu-i stăruitor spinarea. Era o cutie cu cartuşe, Toufar ţinea să fie bine înarmat. Şi pe astea le are acum asupra sa. Cu ele ar putea să împuşte jumătate din Praga. Pe toţi tovarăşii săi de meserie, care i-au întors spatele şi nu vor să-l asculte, ca să afle cum s-a întîmplat. Toţi se tem acum, ca poliţia să nu înceapă să se intereseze de gîndurile lor.

Cînd ajunse pe strada în care locuia, se opri şi îşi roti privirea cu băgare de seamă. Nu zări nicăieri nimic suspect. Să fi aflat oare gaborii că eu sînt împricinatul? Ori asta ştiu numai prietenii mei? Pîndi multă vreme de după colţ, pînă cînd se asigură că aerul e cu desăvîrşire curat şi drumul liber. Apoi se apropie încet de uşa casei. Era încuiată — asta-i semn bun! O descuie în linişte şi porni agale pe scară în sus. Introduse cheia în broască şi începu s-o descuie încet.

— Maica ta, Hristoase, vine cineva!

Era strigătul gazdei. Din glasul ei răzbea spaima, şi era mai puternică decît ar fi fost nevoie. Spumică a înţeles: în casă se află poliţia şi-l aştepta pe el. Sări repede de lîngă uşă. Jos nu mai putea să meargă, aşa că

o luă la fugă în sus, spre pod. Doi gardieni ţîşniră pe coridor, şi cîteva clipe nu fură în stare să se orienteze din cauza întunericului. După aceea, unul din ei strigă:

— Spumică, în numele legii, stai!

Uşa podului se deschise scîrţîitor.

— Stai! repetă vocea celuilalt gardian, şi în clipa următoare mîna în care ţinea revolverul de serviciu se ridică; dar Spumică fu mai iute. Probabil şi pentru faptul că se gîndise la acest lucru mai înainte cu o clipă. Trase primul. Focul de armă, răsunînd pe coridorul pustiu, îl uimi pe spărgător.

Pe gardieni şi mai mult. Se ghemuiră, iar unul din ei se întinse lipindu-se de scară.

Spumică dispăru în spatele uşii de fier a podului şi se opinti în ea cu toată puterea.

Gînd gardienii se încumetară să se ridice, unul dintre ei îşi trase casca de pe cap:

— Ia te uită, ce bandit, mi-a ciuruit-o de-a binelea! Şi cînd te gîndeşti că nu-i nici o lună de cînd ni le-au dat! Poftim, gaură de la un capăt la altul!

— Fi bucuros că nu ţi-e capul ciuruit. Să mergem, singuri nu sîntem buni la nimic aici. Ne trebuiesc întăriri.

Gazdei îi tremurau genunchii, îi auzi pe gardieni descuind poarta clădirii, apoi îndepărtîndu-se. După aceea abia, cuteză să iasă pe coridor şi să strige în şoaptă:

— Domnule Iosef... M-auziţi?

O auzi, dar nu-i venea a crede. Crăpă doar un pic uşa podului.

— Au plecat!...

— Da, dar o să vină înapoi, îi răspunse cu certitudine.

— P**oate n-ar fi rău să vă strecuraţi afară şi s-o întindeţi, ce ziceţi?**

— Da de unde, *mutr*, unul a dat fuga la comisariat, iar celalt aşteaptă în spatele uşii. Cunosc eu.

— Atunci veniţi să beţi un strop de cafea, îl pofti bătrîna, căci după ea, cafeaua era bună la toate necazurile.

Şi Spumică se duse. Cu pistolul în mînă intră în bucătărioară şi, văzîndu-l, gazda începu să se tînguie:

— Of, Doamne, ce nenorocire! Şi-acum ce vă faceţi?

Nu ştia. Sorbea din cafea pe îndelete şi simţea cum îl ia cu leşin; ce-o mai fi şi asta? O fi poate frica. Sau, poate uimirea.

Pe urmă, de jos se auziră iar nişte zgomote.

— Îţi mulţumesc, *mutr*, acu trebuie să plec.

Şi, întocmai ca o pisică, străbătu coridorul şi jumătate de etaj pînă sus în pod, ca şi cînd acolo ar fi fost, într-adevăr, locul lui.

În spatele uşii se afla o ladă grea. O împinse afară să-i ţină adăpost, şi, în felul ăsta, să aibă o privire asupra întregii scări. Nu se îndoia nici o clipă că poliţiştii n-aveau să-l ierte pentru împuşcătura dinainte: se vor întoarce şi vor începe să tragă în el. Foarte bine, în cazul ăsta o să trag şi eu!

Şi cum sta acolo în aşteptare, îi trecu prin minte: oare ce s-a întîmplat de mi s-a întors toată viaţa pe dos, aşa deodată? În puşcărie, la Litomeřice, mi-am închipuit lucrurile cu totul altfel. Şi ieri, da, şi ieri se mai putea face încă altceva. Poate chiar şi în seara asta... Dar aşa mi-a fost mie sortit întotdeauna, tot răul a venit dintr-o dată peste capul meu. Ca şi atunci, cu prima casă! Băieţii mi-au spus să merg cu ei să-i ajut ca lăcătuş, şi pe mine m-a umflat rîsul văzînd cu cîtă neîndemînare ţin sculele în mînă... După aceea, a trebuit să fug cu ei peste zid şi de atunci nu m-am mai putut întoarce la meseria mea de lăcătuş.

Dar nici acum nu mă mai pot întoarce, de aici din locul ăsta de unde o să mă scoată pe năsălie, căci ultimul cartuş îl păstrez pentru mine.

Şi Spumică simţea cum din ochi i se scurgeau încet şi fără stavilă şiroaie de lacrimi; nu erau lacrimi de plîns, de plîns se dezvăţase el de mult, dar ceva se stingea în el ca o alinare: tristeţea, ori un fel de zăpadă pe cale de a se topi; cine ştie ce-o mai fi şi asta, cînd omului încep să-i curgă ochii, aşa din senin...

Se lumina de ziuă, casa era toată în picioare, uşile duduiau cu putere, oamenii habar n-aveau ce se întîmplă.

Gardienii din faţa clădirii le atrăgeau însă atenţia tuturor să nu zăbovească pe coridor căci îi ameninţa o primejdie do moarte. Pentru liniştita străduţă din Nusle, era cu totul neobişnuit. Cine nu trebuia, nu se ducea la lucru. Ba, mai mult, femeile nu se încumetau să meargă nici măcar după cumpărături. Cu excepţia gazdei lui Spumică, care se duse după cornuri şi lapte, căci vorba ceea, zeama de dimineaţă trebuie să fie, de-ar fi să se răstoarne pămîntul cu dosu-n-sus. Şi în afară de asta, doar n-o să se apuce domnul Iosef să tragă tocmai în ea! Afară, poliţiştii se împărţiră în două grupe. Unii aveau misiunea să cerceteze din stradă acoperişurile, în eventualitatea că tîlharul ar intenţiona s-o şteargă pe sus, iar ceilalţi, deşi nu cu dragă inimă, intrară în clădire, întreaga operaţiune era condusă de însuşi domnul comisar-şef. Aşa dar, la comanda lui, nişte tătici în uniformă urcau acum scara, strîngînd în mînă revolverul de serviciu, cu care de mult se dezobişnuiseră să tragă.

Îi îndruma gardianul cu casca ciuruită; acum o ţinea în mînă de teamă, pe semne, ca Spumică să nu-i mai facă în ea şi alte găuri, cine ştie, pe primele două s-ar putea să i le treacă domnul comisar cu vederea.

— Nu vă apropiaţi, răsună deodată un glas ciudat, de sus din uşa podului.

Gardienii se opriră. Comisarul aflat în spatele lor se aplecă peste balustradă:

— Iosef Spumică, te somez în numele legii, să nu opui rezistenţă. Coboară. Eşti arestat.

Rosti aceste cuvinte apăsat şi cu demnitatea de rigoare, dar pe cît se pare faptul nu avu darul să-l impresioneze pe Spumică, aşa cum s-ar fi cuvenit. Tăcu, şi cînd poliţia întreprinse tentativa de a urca la etajul superior, apăsă pe trăgaci şi trase la întîmplare, undeva în zid. Dar fu deajuns. Pe coridor, focul răsună ca la manevre. Gardienii începură şi ei să tragă. Gloanţele şuierau şi împroşcau pereţii. Proprietarul clădirii, aflat în locuinţa sa de la etajul întîi, luă în sinea lui decizia de a-i rezilia imediat contractul gazdei lui Spumică şi altor doi chiriaşi, pentru că toţi sînt o adunătură. După aceea însă îi veni în minte că dacă în casa asta veche nu va locui. această adunătura, va rămîne cu ea goală, şi începu să-şi frîngă mîinile de disperare.

Comisariatul informă despre situaţia precară organele superioare, şi astfel, peste o jumătate de oră vestea ajunse la Direcţia a Patra şi cei din Nusle obţinură imediat întăriri.

După aceea, totul în faţa clădirii căpătă aspectul unei tabere militare; un nou detaşament fu echipat cu puşti şi carabine, în stradă domnea o animaţie neobişnuită, din spatele cordonului de poliţişti, gazetarii urmăreau cu atenţie desfăşurarea evenimentelor şi ţăcăneau cu aparatele lor de fotografiat, căci evenimentul constituia o mare senzaţie atît pentru Praga, cît şi pentru împrejurimile ei. Şi totuşi, deocamdată era de. fapt pretutindeni linişte, cele cîteva împuşcături nici nu se auziră în stradă, rănit nu era nimeni, erou devenind, deci, numai gardianul cu casca găurită, îl fotografiară cu cască şi fără cască, iar unul dintre ziarişti se apucă să scrie că „glonţul i-a pîrlit părul viteazului bărbat”. Pentru un poliţist cu capul pleşuv, asta suna aproape ca o distincţie.

Cînd la Direcţia a Patra sosi o nouă ştire, din care reieşea că întăririle sînt insuficiente, întrucît Spumică e baricadat în pod, iar poziţia lui poate fi cucerită numai

printr-un atac concentrat, consilierul Vacátko pocni din palme furios:

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce mai e şi prostia asta. Parcă-i văd cerîndu-mi pînă la urmă şi un detaşament de grenadieri? Dumneata ai mai văzut vreodată aşa ceva, domnule Bouše?

Domnul Bouše îl încredinţă că n-a mai văzut, şi acesta era, de altfel, adevărul curat. Ţinu însă, să menţioneze cu acest prilej că, de bună seamă, gardienii de la comisariatul cartierului au apucat de capătul prost al funiei, şi că ar fi fost poate mai bine dacă lui Spumică i-ar explica situaţia cineva dintre tovarăşii săi de meserie. În felul ăsta, întreaga tărăşenie s-ar lămuri fără zarva asta inutilă.

— Exact, domnule Bouše! Fă rost de unul din gaşca lor.

— M-aş repezi după Lăptic, ăştia doi merg mînă în mînă, răspunse detectivul, şi numaidecît porni la drum.

Din păcate însă fără succes. Strălucita idee a domnului Bouše se izbi de setea de răzbunare a comisarului din Nusle. Lăptic se prezentă la faţa locului, merse cuminte pe scară în sus, dar în spatele lui înaintau gardienii. Desigur, domnul comisar sconta pe faptul că, în timp ce acest civil îl va ţine de vorbă pe Spumică, poliţia va ocupa o poziţie mai avantajoasă, urmînd apoi să-şi croiască drum mai departe cu focuri de revolver. Numai că n-au ţinut seama nici de Lăptic, nici de Spumică.

Mai întîi se opri Lăptic:

— Uite ce, domnilor, dacă mai faceţi un pas după mine, eu unul fac stînga-n-prejur.

— Nu te îngriji de noi şi mergi mai departe! şuieră printre dinţi comisarul.

Lăptic răsuci din cap şi se încăpăţînă să stea pe loc; fi ar fi fost sincer bucuros să-i spună lui Spumică să înceteze cu prostiile, dar cu şmecheria asta poliţienească nu voia să aibă de-a face.

Spumică, de sus, vedea foarte bine, şi ţinti cu cea mai mare prudentă, ca să nu-l nimerească pe Lăptic, după care trase cîteva focuri unul după altul. Un gardian se apucă de umărul zgîriat de glonte, iar ceilalţi o luară la fugă cu Lăptic cu tot.

Încercarea nu reuşi.

Jos, în stradă, detectivul Bouše ridică doar din umeri, nepăsător:

— Domnule inspector, ţineţi minte ce vă spun, povestea asta nu se sfîrşeşte cu bine, îi şopti Lăptic confidenţial. — O să fie rău de tot, dacă nu se întîmplă vreo minune.

— Şi dacă aş aduce-o aici pe Anča Umbreluţa?

— Atunci nu coboară nici ea vie şi nici unul din domnii care ar însoţi-o, răspunse Lăptic, foarte cuviincios.

După alte două ore de împotrivire din partea înverşunatului Spumică, şeful comisar din Nusle luă decizia unei intervenţii energice şi categorice. Chemă pompierii şi le încredinţă misiunea de a întinde scările şi de a pătrunde odată cu poliţia în pod, escaladînd acoperişul. În felul acesta, Spumică se va trezi între două focuri şi nu va mai fi în stare să reziste.

Pompierii nu se arătară prea entuziasmaţi. Mai întîi comandantul lor discută multă vreme cu poliţia, socotind că ar fi mai avantajos să pună la dispoziţie numai scările, iar oamenii să-i păstreze după colţ, căci, vorba ceea, sînt totuşi instruiţi pentru alte cazuri.

Aflînd despre toate astea, consilierul Vacátko ridică receptorul şi-l înştiinţa pe prefectul politiei că se duce personal să vadă cum stau lucrurile, şi-i ceru încetarea imediată a oricărei acţiuni.

— Doar nu putem, domnule prefect, să organizăm la Nusle manevre din pricina unui singur om.

— Nu ştiu ce intenţionaţi să faceţi, domnule consilier, dar vă atrag atenţia că omul acesta este extrem de periculos! S-ar putea să-şi fi pierdut minţile.

— Domnule prefect, cînd cineva poartă numele de Spumică, nu poate fi extrem de periculos. I-a sărit probabil o doagă. Mă duc eu să văd ce şi cum.

Cînd ajunse la faţa locului, fu nevoit să se legitimeze de două ori, căci gardienii se sălbăticiseră de-a binelea şi pretutindeni şi în toate vedeau un şiretlic.

Detectivul Bouše, aflat la datorie, îi ieşi în întîmpinare şi-i croi drum domnului consilier.

Comisarul care comanda întreaga acţiune, nu se arătă prea bucuros de sosirea consilierului.

— Socotesc că asta e, ca să zic aşa, o chestiune care ne priveşte, şi noi vom face faţă situaţiei, spuse laconic.

— De acest lucru nu mă îndoiesc cîtuşi de puţin, de altfel se şi vede. Nu vă mai lipseşte aici decît un regiment de pionieri ca să arunce în aer cele trei clădiri din jur, şi pe urmă îl veţi avea, cum se spune, ca în palmă.

— Nouă nu ne arde de rîs, domnule consilier, ripostă cu severitate şi pe un ton instructiv, comisarul de cartier, — omul ăsta trage cu arma.

— Din păcate, replică domnul consilier.

— În afară de asta, există bănuiala întemeiata că e sprijinit de populaţie. Altfel, l-am închide acolo şi într-o zi-două foamea şi setea l-ar sili să se predea!

— Populaţia îi sprijină întotdeauna pe acei ce sînt în conflict cu poliţia, şi asta încă de pe vremea haiducilor lui Janošik, domnule comisar! Poate chiar mai de mult. Aşa că, v-aş ruga să-i expediaţi de aici pe aceşti pompieri, cu scări cu tot. Iar oamenii dumneavoastră, care se înghesuie jos la intrare şi pe coridor, să iasă şi ei afară.

Comisarul strînse din umeri, şi după ce dădu ordinele cuvenite, fără nici o tragere de inimă, spuse:

— Nu înţeleg prea bine, ce anume aveţi de gînd să...

— Ce anume? Simplu. Mă duc la Spumică. El mă cunoaşte foarte bine.

Detectivul Bouše trase un strănut zdravăn şi se scuză:

— Aşa e... Vreau să spun că pe domnul consilier îl cunoaşte. Dar să ştiţi, domnule consilier, că băiatul ăsta, pe cît se pare, şi-a pierdut minţile! Ar trebui să fiţi cu ochii în patru.

— Da, dacă nu şi-ar fi pierdut minţile, nu l-ar fi înjunghiat pe Toufar şi nu s-ar prosti acum aici, în pod; asta e limpede. Ce să-i faci, oamenii îşi mai pierd şi minţile din cînd în cînd, şi de cele mai multe ori din pricina unei dragoste nefericite, domnule Bouše, asta ştim!

Şi spunînd acestea, domnul consilier Vacátko, îmbrăcat în pardesiul său scurt şi cu pălăria uşor împinsă pe ceafă, păşi nestingherit pe spaţiul liber din faţa vechiului bloc de pe colţ, şi se îndreptă încet spre poarta casei cu pricina. Pe la ferestre oamenii îşi lipeau, înspăimîntaţi, fruntea şi nasul de geamuri.

Consilierul înainta agale. Spumică, dacă ţinea la acest lucru, avea destul timp să se uite prin lucarnă, ca să vadă cine venea să stea cu el la taclale.

Şeful direcţiei a patra intră în clădire. Coridoarele erau pustii, numai sus, uşa unui apartament era întredeschisă şi de-acolo răzbea un miros de cafea. Femeia asta e singura cu mintea sănătoasă din tot imobilul, îşi spuse în sinea sa domnul consilier, urcînd scările pe îndelete.

Cînd ajunse la ultimul palier, de sus se auzi o voce:

— Staţi, nu mergeţi mai departe că trag.

Consilierul se opri:

— Lasă-te de prostii, Spumică, eu sînt consilierul de poliţie Vacátko. Vin la dumneata, pentru că mie toată povestea asta nu-mi place, mă înţelegi.

— Trag, repetă vocea, cu părere de rău.

— Mă rog, în definitiv ai mai tras pe ziua de azi, şi nu o dată. Dar să ştii că eu n-am nici o armă asupra mea, şi să tragi într-un om neînarmat, asta nu cred că-ţi va aduce prea multă glorie, domnule Spumică.

— Ştiţi, a mai fost pe aici şi Lăptic, domnule consilier, se auzi din nou vocea din spatele lăzii, şi în urma lui erau gaborii.

— Dar eu vin singur, vezi doar.

Spumică se ridică în picioare să vadă mai bine şi, într-adevăr, coridorul era pustiu. Consilierul continuă să urce cu vizibilă încordare, pînă ajunse la gura podului. »

— Ei, unde vrei să ne aşezam? Aici pe coridor? Sau în pod.

Glasul acesta îl zăpăci de-a binelea pe Spumică, nu ştia ce să răspundă. Sta drept ca o luminare în spatele lăzii, cu pistolul în mînă, şi se uita la domnul consilier ca la o arătare.

— Să mergem în pod, acolo e mai sigur, ce zici? propuse consilierul Vacátko şi se duse înainte.

Jos se auzi scîrţîind poarta de la intrare. Spumică se puse numaidecît în gardă, dar nu-şi făcu apariţia decît gambeta detectivului Bouše, care tremura de frică pentru soarta şefului său.

Consilierul se aplecă peste balustradă:

– E în regulă, domnule Bouše, cînd o să am nevoie de dumneata, te chem eu. Înainte însă, să nu laşi pe nimeni să intre, că de nu, să fiu al dracului, împrumut de la Spumică pocnitoarea asta şi trag fără milă.

În pod era pe jumătate întuneric, gemuleţul lucarnei nu mai fusese spălat de mulţi ani. Consilierul se uită în jurul său, căutînd un loc unde să se aşeze. Respectuos, Spumică şterse cu palma o grindă.

— Îţi mulţumesc... Nu iei loc şi dumneata?, îl îndemnă consilierul. Vedea bine că omul acesta tot se mai codeşte şi ţine pistolul gata să tragă. Dacă acolo jos, în comisarul acela din Nusle ar da turbarea, eu aş fi primul care m-aş înfige s-o cumpăr. Şi încă de la

Spumică... Ei, drăcia dracului, doar eu am mizat mereu pe numele lui şi continui să mizez şi acum. Şi pe ochii lui! Omul ăsta arată ca o fiară hăituită.

— Ascultă, Spumică, eu cred că pe undeva s-a comis o greşeală, nu-i aşa? Şi aş spune, mai curînd, din partea noastră.

Spumică tăcea.

— Acum eu nu vorbesc de dumneata, ci de acest Toufar. Aici am făcut noi greşeala. De mult trebuia noi să-l umflăm, dar veşnic ne lipsea cîte ceva. Dovezile, pricepi!

— Toufar a fost un ticălos! strigă Spumică.

— A fost! încuviinţă categoric consilierul. Apropo, ştii că am stat de vorbă cu Anča? Am adus-o la noi la direcţie. Asta după moartea lui Toufar. Dar ea nu ştia nimic. A aflat abia de la noi.

— A plîns? mormăi Spumică, şi buzele lui se strînseră parcă într-o încleştare chinuită.

— Nu prea... în schimb s-a speriată. Spune-mi, nu-i aşa că nu ducea viaţă bună cu el?

— Asta aşa e. El a trimis-o să facă iar trotuarul.

— Ştiu, Spumică, ştiu, de altfel i-am spus-o şi eu! Noi ştim totul despre ea. Dar, în altă ordine de idei, să ştii de la mine că nu-i o fată rea; îţi spun, şi asta îţi pot garanta, că n-a avut alt bărbat în afară de Toufar... Şi mă rog, în afară de muşterii, dar pe ăştia nu-i putem pune la socoteală.

Spumică oftă din greu:

— Fata asta merită o soartă mai bună.

— Fiecare doarme aşa cum îşi aşterne. Vorba ceea, daca n-ar fi vrut, nu ʸs-ar fi dus să stea eu el în concubinaj, spuse cu asprime consilierul, aşteptînd răspunsul lui Spumică.

Acesta se suci în loc, buzele începură să-i tremure şi se încăpăţînă să nu vorbească, pentru a nu-şi trăda moliciunea.

— A doua greşeală a noastră a fost aceea de a te fi urmărit pe dumneata ca pe un ucigaş. Ascultă, Spumică, fiindcă tot sîntem aici între noi, spune adevărat, cum a fost de fapt? Mă rog, dumneata l-ai omorît, de asta sînt convins, şi totuşi ceva mi se pare ciudat…

— Toufar a fost o secătură, spuse Spumică, întunecîndu-se la faţă.

— Asta ştiu, dar dacă dumneata ai vrea să înjunghii toate secăturile, ţi-ai da sufletul, băiete! O ţigară?

Mai întîi Spumică răsuci din cap, pe urmă însă, se învoi.

Dar cînd domnul consilier îi întinse tabachera sări într-o parte cu mîna încordată.

— Ei, hai Spumică, nu te prosti! Eu nu mai sînt un flăcău ca să mă iau la bătaie cu dumneata pentru un pistol.

— Ca Ada Toufar, mîrîi Spumică.

Consilierul îşi ascuţi atenţia, dar preferă să tacă. Nu voia să-l tulbure.

— Ştiţi, cu el m-am bătut eu pentru siringa asta…

— Nu mai spune! Mi-am zis eu numaidecît că n-a fost vorba de o înţepătură obişnuită.

— Păi, eu m-am dus ieri seara să le spun camarazilor, dar ei… Nici unul n-a vrut să stea de vorbă cu mine, rosti Spumică pe un ton tînguitor.

— Asta nu trebuie să te mire. Un spărgător de case care se apucă să omoare e, ca să zic aşa, exclus din gaşcă. Asta spărgătorilor nu le place. Iar dumneata, Spumică, între noi fie vorba, nici măcar un spărgător ca lumea nu eşti. Dumneata ai nişte mîini de aur, cum se spune, şi, după mine, ar trebui să-ţi faci meseria dumitale… La drept vorbind, dumneata ai dat de beleaua asta numai pentru că nu eşti un tîlhar adevărat. Dumneata nu eşti Toufar!

— Asta, aşa e! izbucni Spumică. Toufar a scos pistolul ca să mă ameninţe, domnule consilier. Eu, cum să vă spun, m-am dus la el din pricina Ančei. La început

am vrut să-l iau cu binişorul, dar cu el nu se putea sta de vorbă omeneşte. Mai întîi a făcut pe grozavul, fălindu-se mai cu seamă cu banca aceea.

— Ce bancă?

— Ei, zicea şi el, că a aranjat o bancă, eu nu ştiu care, căci, ştiţi, am stat multă vreme în puşcărie; şi mai zicea că i-a făcut acolo de petrecanie unui funcţionar, şi tot aşa îi mergea gura.

— Legio-banca, suspină consilierul Vacátko, vasăzică aşa! Vezi, Spumică, greşeala noastră, ar fi trebuit să-l strîngem mai mult cu uşa. Dar ce să-i faci, dacă mereu se găsea cîte unul să-l acopere. Ultima oară, chiar şi Anča dumitale.

— Şi totuşi o bătea! Chiar el mi-a spus.

— Şi pentru asta l-ai înţepat, nu-i aşa?

— Nu, vă rog, domnule consilier, nu pentru asta.

— Atunci pentru ce?

— Păi, dacă a scos la mine pocnitoarea asta. Credeţi-mă, domnule consilier, ticălosul ăsta ar fi, fost în stare să mă cureţe.

— Te cred. Şi de ce, mă rog, a scos la dumneata pistolul?

— Pentru că... pentru că i-am cerut înapoi lucrul cel mai de preţ pe care-l aveam.

— Aha! Pe Anča Umbreluţa, zîmbi cu compasiune consilierul Vacátko.

Spumică însă, răsuci din cap:

— Nu, domnule, vă rog să mă credeţi. Ştiţi, aveam la el sculele mele. I le dăduse secătura de Anča. Ea i-a dat totul... Pînă şi sculele mele i le-a dat.

Consilierul îşi împinse şi mai mult pălăria pe ceafă.

— Sculele... izbucni neîncrezător.

— Da. Şi dacă n-a vrut să mi le dea cu binele, l-am luat şi eu mai tare, iar el a scos seringa asta, numai că eu l-am plesnit peste labă, de i-a zburat jucăria pe jos...

— Aha, va să zică, de aici i se trage contuzia de pe mîna dreaptă, mormăi pe sub nas consilierul, mai mult pentru sine.

— Pe urmă m-am repezit la el cu şişul şi am căzut amîndoi grămadă, şi ne-am tăvălit multă vreme aşa, căci mie mi-era teamă că dacă ajunge să pună mîna pe seringă, mă împroaşcă fără milă şi, în timp ce ne tăvăleam, îl simt deodată că rămîne ţeapăn, şi cînd mă uit, ce să văd, dumnealui s-a înţepat în şişul meu…

Consilierul Vacátko termină ţigara, chibzuind în linişte, apoi strivi mucul pe piatra murdară a duşumelei.

— Spune-mi, te rog, de ce te-ai cărat cu el pînă la rîu?

— Ştiţi, m-am speriat, n-am vrut să-l omor, chiar dacă… chiar dacă eu unul socotesc că asta ar fi fost cît se poate de drept, domnule consilier.

Consilierul oftă:

— Deh, cum să-ţi spun eu dumitale… E greu… Ştii, dreptatea nu şi-o poate face omul singur. Cînd se întîmplă aşa, de obicei asta nu se sfîrşeşte cu bine. Ca acum în cazul dumitale. Dreptatea e în căderea noastră s-o judecăm. Dacă dumneata ai fi venit azi noapte şi ai fi spus ofiţerului de serviciu ce s-a întîmplat, dimineaţa noi te-am fi interogat şi în cele din urmă… Uite ce Spumică, eu am să ţi-o spun pe şleau: acest Toufar nu merita o soartă mai bună, cu atît mai mult că, aşa cum afirmi dumneata, furtul de la bancă a fost isprava lui.

Un timp tăcură amîndoi.

Din stradă se auzi un duduit de motor. Consilierul Vacátko ieşi pe coridor şi strigă:

— Bouše!

Jos se deschise poarta imobilului.

— Da, domnule consilieri

— Ce se întîmpla afară? Am spus doar să nu facă nimeni nici o mişcare.

— Pompierii, mă rog frumos, pleacă pompierii! Arde undeva la Vinohrady.

— Aşa, atunci e în regulă.

Consilierul se înapoie în pod, dar de data asta nu se mai aşează.

— Ascultă, Spumică, aici sub noi, o chiriaşă face cafea. Mi s-a uscat gîtlejul, ce crezi, ne-ar oferi şi nouă o înghiţitură?

— Asta e gazda mea, domnule consilier.

Şi astfel, coborîră împreună cu o jumătate de etaj mai jos, iar bătrîna gazdă le făcu într-adevăr, o cafea cum scrie la carte.

— Mătuşo, acum te-am ruga să. te duci alături, că noi avem de discutat aici nişte chestiuni secrete, îi spuse consilierul gazdei, pe un ton binevoitor dar categoric, drept care *mutr* se furişă din bucătărie ca un şoricel, şi ca să fie mai sigură îşi făcu şi semnul crucii.

— Ei, şi acum să-mi spui frumos ce ai de gînd să faci, reluă consilierul.

Spumică îşi lăsase pistolul lîngă ceaşca cu cafea şi îşi încălzea mîinile deasupra ibricului.

— Eu, domnule consilier, am cu ce trage, şi-o să mă apăr, răspunse Spumică, plin de demnitate.

— Hm... Mă rog, să zicem că vreo cîţiva gardieni ai să dobori. Dar nu uita că ăştia nu sînt numai poliţişti, că în urma lor rămîn nişte văduve şi nişte copii orfani... Ăştia n-o să te pomenească de bine. Acum însă, ar putea să-ţi păstreze o amintire frumoasă!

Spumică zîmbi, doar, cu un aer neîncrezător.

— Uite ce este, dumneata eşti pentru mine un martor preţios... Ce mai, de aur... Ca să zic aşa, eşti singurul om care l-a auzit pe Toufar recunoscîndu-se făptaş al furtului de la bancă. Şi, crede-mă, Spumică, să te înfăţişezi ca martor în faţa completului de judecată, nu e un lucru de aruncat. Asta e o cinste.

Spumică făcu ochii cît sarmaua:

— Eu... Cum adică... eu!

— Asta e ca şi făcut. Daca rămîi aici şi te războieşti cu ei, pînă la urmă tot te înhaţă. Sau ştiu eu, poate că-ţi

faci singur seama. Dar asta-i tot. Toufar o să rămînă şi după moarte curat ca o floare de crin, pentru că singurul om care a auzit mărturisirea lui eşti dumneata, iar dumneata n-o să mai poţi vorbi. Ai vrut dreptate... Dreptatea e în faţa dumitale, de ce vrei s-o ocoleşti?

Spumică lăsă ceaşca pe masă.

— Dar bine, domnule consilier, eu... eu totuşi, l-am înjunghiat. Or să mă aresteze!

— Păi, bineînţeles. Dar între noi fie vorba, domnule Spumică, dumneata totuşi nu l-ai asasinat, dumneata l-ai ucis din motive de autoapărare. El a scos la dumneata această pocnitoare, nu-i aşa?

Şi, căzut pe gînduri, consilierul Vacátko luă în mînă pistolul ce zăcea între ei, ca după cîteva clipe să-l pună înapoi pe masă. Spumică nu făcu nici cel mai mic gest de împotrivire.

— Şi pe Anča i-o putem agăţa de gît, pentru că el a silit-o să se întoarcă iar la vechea ei meserie. Iar despre dumneata, ştii ce gîndesc eu, consilierul Vacátko? Dacă nu, atunci să-ţi spun: într-o bună zi o să te laşi oricum păgubaş de meseria asta de spărgător şi o să-ţi deschizi un mic atelier: Iosef Spumică, specialist în lăcătuşerie fină... Parcă şi văd în faţa mea această firmă!

Spumică tăcea. Deodată începu să zîmbească, şi asta era un semn bun.

Consilierul se ridică de pe scaun, vîrî pistolul fără nici un fel de discuţii în buzunarul său, după care ieşi pe coridor şi strigă:

— Bouše!

— La ordin, domnule consilier!

— Împrăştie te rog tot circul acela, doresc să fie strada pustie. Şi comandă de la staţia din piaţa Nusle o birjă. Domnul Spumică, merge cu mine la noi, la direcţie! Domnul Spumică e un martor foarte important!

Detectivul Bouše, înmărmurit de-a binelea, abia izbuti să-şi revină şi să facă iute stînga-mprejur. La scurt

timp după aceea, de afară se auziră nişte bărbaţi mărşăluind. Spumică se uită după ei, pe fereastră.

Şi cînd detectivul Bouše raportă că trăsura aşteaptă la scară, bătrîna gazdă, zisă şi *mutr*, se repezi la domnul consilier, îl apucă de mînă şi i-o sărută.

— Ei, da se poate, mătuşo… Noi, Spumică şi cu mine ar trebui să-ţi sărutăm mîna pentru cafea!

După aceea, cei doi coborîră scara pe îndelete şi ieşiră în stradă, lăsînd în urma lor, ca pe un vis urît, imobilul acela cu zidurile coşcovite, în care azi a murit, se pare, spărgătorul Spumică. Plecau împreună, Vacátko, vestitul consilier de poliţie, şi Iosef Spumică, lăcătuş iscusit.

Apoi, porniră să străbată oraşul cu trăsura, domnul Bouše stătea pe capră lîngă birjar şi discuta cu el despre frumuseţile Pragăi în acest anotimp.

Şi nimeni nu băgă de seamă că în colţul din capătul de sus al străzii Folimanka, stătea o fată şi îşi ştergea ochii înlăcrimaţi.

Iar această fată avea agăţată de mînă o umbreluţă.

(8)
RĂPIREA

creează întotdeauna situaţii
precare
mai cu seamă acolo
unde nu-i sigură graniţa
dintre dragoste
şi
răscumpărare.

Era, ca să zic aşa, un fel de secret public faptul că domnului consilier nu-i plăceau alte cazuri decît omorurile. Cînd trebuia să ancheteze o dispariţie misterioasă ori o catastrofă de proporţii mai mari, căuta întotdeauna să se descotorosească de ele lăsînd cercetările în seama subalternilor săi. Pur şi simplu îl plictiseau. Aşa se face că la început nici nu i-am raportat despre dispariţia domnişoarei Lily Košvancová. Iar întreaga poveste am preluat-o eu, — mai mult sau mai puţin voluntar — în ciuda faptului că, în afară de alergătură, nu promitea nimic deosebit. Cînd dispare o fată mai tinerică, de obicei nu-i nici o tragedie, tragedie fac din asta părinţii, profund încredinţaţi că odoraşul lor este o floare a inocenţei. Apoi iese la iveală că respectiva floare a petrecut toată noaptea cu un bărbat căsătorit, iar dimineaţa — care îndeobşte e mai înţeleaptă decît seara — floricica s-a înspăimîntat de întoarcerea acasă, pentru că asta ar fi însemnat cîteva perechi de palme zdravene. Cînd însă se pierde şi îşi face apariţia abia după cîteva zile, tăticul şi mămica se îneacă în lacrimile bucuriei şi palmele nu se mai produc. În privinţa aceasta, poliţia are o vastă experienţă şi de aceea cînd la comisariat soseşte cu sufletul la gură vreun tătic înspăimîntat, inspectorul de serviciu se ocupă mai curînd de liniştirea lui, şi abia după aceea, cu scrisu-i strîmb, se apucă să întocmească procesul-verbal. Numai că aşa

cum mi-a fost dat să aflu mai tîrziu — la comisariatul din Vinohrady lucrurile s-au petrecut niţel mai altfel, căci acolo s-a prezentat însuşi domnul Václav Košvanec, proprietarul unei mari fabrici de mezeluri, şi în acelaşi timp a mai sunat la telefon şi un deputat din partea partidului meseriaşilor, pentru a face poliţia să înţeleagă că de soarta domnului Košvanec se interesează opinia publică.

Ce să-i faci, în definitiv, poliţia este o instituţie în slujba amintitei opinii, aşa că, oamenii de la comisariat luară lucrurile în serios. În afară de asta, întristatul părinte nu venise singur, ci însoţit de servitoarea sa, o fată voinică şi arătoasă, care adusese cu ea un coş neobişnuit de mare, încărcat cu mezeluri. Nu e deci de mirare că domnul fabricant fu trimis acasă, cu asigurarea că poliţia avea să facă tot ce stă în puterile ei, ba chiar mai mult. Pentru moment însă, domnii de la comisariat făcură doar atît ca trimiseră un gardian după bere şi se apucară de prăznuit. Lăudară aşa cum se cuvine gestul domnului Košvanec şi se arătară hotărîţi s-o descopere pe domnişoara Lily cu orice preţ. Numai că mezelurile dispărură curînd, iar domnişoara ia-o de unde nu-i. Îmbietorul miros din birourile comisariatului se împrăştie încetul cu încetul şi în locul lui rămase doar o realitate nesuferită: procesul verbal din care reieşea că, în ziua cutare şi cutare, s-a prezentat domnul Václav Košvanec, proprietarul firmei cu acelaşi nume, fabrică de mezeluri, domiciliat în Praga 12, str. Pod Zvonarkou, declarînd că fiica sa Ludmila (în familie i se spune Lily) a părăsit casa părintească aflată în blocul nr. 764 din strada sus-amintită, şi de atunci nu s-a mai înapoiat. Dispăruta e de statură mijlocie, părul de culoare deschisă, faţa simetrică, vîrsta şaisprezece ani, lăsînd însă impresia unei persoane ceva mai în vîrstă, îmbrăcată într-un taior tricotat de culoare albastră, marcă străină, pălărioară modernă, de catifea, iar pantofii de culoare gri. De

aceeaşi culoare sînt mănuşile şi poşeta, produse ale firmei Falada et comp. din strada Žitna…

Scurt şi cuprinzător: domnii de la comisariat îşi dădură toată străduinţa, dar fata tot n-o găsiră. Aşa se face că povestea ajunse la noi la Direcţia a Patra, întrucît nu se excludea posibilitatea ca noi s-o identificăm în chip de cadavru. Am transmis în legătură cu acest caz înştiinţarea obişnuită către posturile de jandarmi, deoarece domnişoara s-ar fi putut afla undeva în afara raionului nostru praghez, după care am început să mă interesez şi eu un pic, să văd cum stau lucrurile. Domnii de la comisariatul din Vinohrady continuau să regrete din toată inima că nu izbutiseră s-o dibuiască pe domnişoara cu pricina, nu de alta, dar mezelurile firmei Košvanec sînt într-adevăr excelente. Comisarul şef lăudă mai ales pateul de ficat, o adevărată delicatesă.

Primele informaţii le-am dobîndit de la gardieni, dar ele n-au avut darul să mă lămurească prea mult. Domnişoara ar fi ieşit chipurile din clădire — ceea ce nimeni n-a văzut — iar încotro s-a dus asta nimeni nu ştia. De altfel, ca o domnişoară din înalta societate a luat de bună seamă un taxi şi a plecat… Încotro? Le-am cerut detectivilor noştri să se intereseze la taximetrişti, e destul să-i scuturi numai pe cei cu maşinile mai acătării, căci, vorba ceea, o fată de familie bună nu s-ar urca astăzi într-o rablă hodorogită. După cum era de aşteptat, acţiunea se soldă fără nici un rezultat.

Sosind la lucru a doua zi dimineaţa, am simţit în biroul detectivilor un miros sublim. Domnii Bouše şi Brůžek stăteau la masă şi tăiau tacticos dintr-un salam de şuncă foarte proaspăt, avînd grijă ca arătoasele felii să fie cît mai groase, deoarece salamul era lung cît piciorul.

— Serveşte-te, domnule doctor, mă pofti cu amabilitate detectivul Bouše.

– Dumnezeule, am icnit eu — cazul Lily Košvancová, nu-i aşa?

– Dumneata ai să ajungi un mare detectiv, mormăi pe sub mustaţă domnul Brůžek, şi, deschizînd sertarul de jos al biroului american, scoase de acolo o sticlă de bere Staropramen-Smichov.

Pînă să apuc să-mi tai şi eu o felie, zbîrnîi telefonul, şi mi se transmise că sînt aşteptat de şef.

În biroul domnului consilier mirosea a şuncă proaspătă. Am simţit acest lucru de la prima răsuflare.

— Am auzit că dumneata te ocupi de acest caz…

— Da, domnule consilier, Lily Košvancová e cazul meu. Deocamdată însă nici un rezultat.

Consilierul clătină din cap:

— Treburile astea de obicei se tărăgănează… Numai că mie mi-au venit pînă acum cu două intervenţii…

— Inclusiv vizita domnului Košvanec, l-am întrerupt fără voia mea.

Domnul consilier se uită la mine cu asprime, apoi privirea lui se muie, şi în cele din urmă zîmbi:

— Bravo tinere, ai perspicacitate şi asta îmi place!

Se ridică de pe scaun şi se duse să deschidă fereastra:

— Se simte aici miros de şuncă, nu-i aşa? Da, ştiu… Dar ce puteam face, închipuieşte-ţi că ieri seara a venit la noi acasă o tînără zdravănă şi arătoasă, care ne-a adus un pachet… Soţia mea n-a ştiut ce să facă…

— Era servitoarea lor, l-am întrerupt pentru a doua oară. — A fost şi la comisariatul din Vinohrady. Acolo a adus un coş întreg. Şi pe cît se pare a trecut şi prin biroul detectivilor.

— Nu, acolo am fost eu, mărturisi consilierul Vacátko. — Doar n-o să mîncăm acasă un cogeamite pachet cu mezeluri… Dar… în altă ordine de idei, ce-ai de gînd să faci cu cazul ăsta?

Am scos la iuţeală din mine tot ce am întreprins. Nu era nimic de natură să facă gaură în cer, dar cel

puţin, cred eu, nu uitasem nimic. Consilierul mă aprobă clătinînd din cap.

În clipa aceea ciocăni la uşă detectivul Bouše şi intră cu un exemplar din gazeta de seară. Se apropia ora amiezii, aşa că era timpul pentru gazeta de seară. O întinse, fără să sufle o vorbă, pe masa de lucru a domnului consilier, arborînd o mină de om posomorît. Consilierul citi în fugă un articol subliniat cu creionul, apoi îşi încruntă sprîncenele:

— Asta e o prostie fără pereche, domnilor! Omul ăsta a înnebunit de-a binelea!

Omul pomenit de domnul consilier nu era nimeni altul decît fabricantul Košvanec care, prin intermediul presei, anunţa ca acorda o recompensă pentru orice informaţie în legătură cu fiica sa dispărută.

Iar ziarul se grăbise să scrie, cu multă îndemînare, un comentariu, insinuînd că poliţia nu ştie deocamdată nimic, fapt destul de ciudat, întrucît domnişoara lipsea de acasă de mai multă vreme. Pe consilierul Vacátko îl scotea din sărite ori de cîte ori ziarele îl luau în tărbacă, iar acum bătea nervos cu degetele în masă.

— Partea cea mai proastă e că, începînd de azi o să avem pe cap toate ziarele, pentru că nici o foaie n-o să lase să-i scape o asemenea senzaţie, spuse întristat detectivul Bouše.

— În schimb, firma Košvanec o să se bucure de o reclamă cum scrie la carte, m-am grăbit să adaug eu; şi încă pe gratis.

— Partea cea mai proastă în povestea asta, domnilor, va fi că din pricina recompensei oamenii o să înceapă să născocească tot felul de neghiobii! Deci, atenţie, nu daţi nimănui prea multă crezare şi verificaţi temeinic toate amănuntele… Şi, oftînd, consilierul continuă: Afurisită treabă! Şunca asta mi se amărăşte în gură, ţineţi minte ce vă spun, cu povestea asta o să avem de furcă, nu glumă, domnilor!

N-aveam încotro, trebuia să vizitez personal familia domnului fabricant Košvanec.

— Nu că mi-aş face prea multe griji, îmi spuse consilierul la despărţire — domnişoara nu cred că e răposată, dacă era, o dibuiam noi pînă acum. Sper că ai observat şi dumneata că un cadavru apare mai uşor decît o fiinţă vie. Mortul, ca să zic aşa, nu se poate ascunde, pe cînd omul viu e tare afurisit... Ei, şi-acum du-te, şi fi cu ochii în patru. Cine ştie, s-ar putea ca în povestea asta să joace un rol important aşa numitele chestiuni de familie, pricepi?

Înarmat cu sfaturi preţioase am pornit cu primul tramvai spre locuinţa Košvancilor. Apartamentul superb, demn de poziţia unui mare fabricant de mezeluri: cinci camere, una după alta; servitoarea m-a condus prin trei odăi pînă cînd am ajuns în salonul de primire.

Fata era drăguţă foc şi se sucea pe lîngă mine aşa fel, încît nu puteam să n-o cercetez aşa cum se cuvine. Interesul cu care o priveam nu-i scăpă din vedere, ba, aş zice că dimpotrivă.

Cînd în sfîrşit am intrat în camera mai sus pomenită, m-a poftit să iau loc, spunîndu-mi că o cheamă numaidecît pe coniţa care se află în dormitor.

— Ştiţi, doamna e veşnic suferindă de atunci de cînd ni s-a întîmplat nenorocirea aceea!

— Aş avea nevoie mai curînd de domnul Košvanec.

— Conaşul e jos, în birou. Deocamdată însă să vă umplu un păhărel.

Rosti aceste cuvinte pe un ton familiar, şi, fără să mai aştepte consimţămîntul meu, umplu două păhărele cu un lichior pe care, de bună seamă, îl considera a fi cel mai bun, pentru că bău şi ea cu mine. Era o băutură dulce, dar ei îi plăcea. Zîmbi şăgalnic, iar paharul pe care-l golise îl vîrî foarte liniştită în buzunarul şorţului ei, de un alb imaculat. Mie îmi turnă din nou.

— Ştiţi, coniţa face semn la fiecare sticla, dar cînd avem musafiri, nu mai ţine seama! spuse cu un aer iniţiat şi cît se poate de firesc.

Era limpede că îşi însuşise o experienţă considerabilă. Mi-a lăsat impresia unei fete înzestrate cu un mare spirit de observaţie şi clarviziune. Dispăru în spatele unei uşi, dar înainte de a o închide mai apucă să-mi tragă o ochiadă.

Nu se mai întoarse, şi faptul avu darul să mă întristeze un pic. În schimb se înfăţişă stăpîna casei, ţinîndu-se cu mîinile de tîmple; era palidă şi nu contenea să se lamenteze.

— Distinsă doamnă, vă rog să mă credeţi că nu trebuie să aveţi nici cel mai mic motiv de îngrijorare! Dacă aţi şti cîte cazuri de genul acesta avem! Ştiţi, eu sînt de la prefectura poliţiei.

Se părea că ştirea o bucura. De altfel, şi domnul fabricant îşi manifestă, de cum pătrunse în odaie, sincera sa bucurie:

— În sfîrşit, slavă domnului! Că, vorba ceea, cu ăştia de la comisariat n-o scoatem la capăt... Stau şi mă întreb de ce mai plătim impozite de pomană!

— Dacă mi-aţi permite, mi-aş îngădui să vă întreb cîte ceva, ca să aflu mai multe despre fiica dumneavoastră. Aş vrea să înţeleg. motivul plecării sale. De pildă, n-a fost cumva la mijloc o dragoste nefericită?

Stăpîna casei izbucni intrigată:

— Lilinka noastră?!? Această copilă!?!

M-am apucat să răsfoiesc prin hîrtiile mele:

— Da, o copilă trecută de şaisprezece ani!

— Exact, pufni domnul Košvanec. Şi eu spun la fel, ce copilă! La şaisprezece ani e o mînzoaică în lege!

Coniţa dădu ochii peste cap, dar domnul Košvanec nu acordă faptului nici o importanţă.

— Aşadar, n-a avut nici un prieten, am intervenit eu. Dar dară am lua lucrurile invers: nu i-aţi oferit cumva vreun mire, din faţa căruia a vrut să dispară?

— Da de unde, nici vorbă de aşa ceva, pufni din nou domnul fabricant; dacă ar fi după mine i-aş goni pe toţi cu parul!

— Poate a avut vreo dragoste ascunsă. N-are pe undeva vreun jurnal? De acolo s-ar putea afla multe!

— Pe cîte ştiu, Lilinka noastră n-a avut decît un caiet de însemnări. Dar acum, după ce a terminat pensionul, l-a aruncat. Nu, eu una sînt convinsă că pentru dragoste era încă prea naivă.

— Phî, izbucni soţul, dispreţuitor. — Fata asta era leit taică-său, şi în cazul ăsta... Şi domnul Košvanec începu să necheze, neascunzînd deloc prin rîsul lui temperamentul şi forţa sa juvenilă. Abia acum am izbutit să-l observ mai bine şi mi s-a părut că e substanţial mai tînăr decît soţia lui, o femeie uşor trecută.

Coniţa se uită la el tăcută, cu o severă amărăciune. De bună seamă, prea vesel nu poate fi în preajma ei, îmi trecu prin minte.

— Eu nu întreb, ci, pur şi simplu, vreau să înţeleg ce anume a îndemnat-o să plece, am încercat să risipesc penibila scenă conjugală.

Drept care, domnul Košvanec îmi răspunse oftînd:

— Cu alte cuvinte dumneavoastră socotiţi că a plecat singură?

— Cum altfel? Era doar majoră!

— Dumneavoastră credeţi că nu i s-a putut întîmpla nimic rău? continuă fabricantul.

— Dacă i s-ar fi întîmplat ceva, pînă acum ni s-ar fi dat de veste, am ţinut să-i dau toate asigurările.

Coniţa îmi umplu din nou păhărelul eu lichior, dar domnul Košvanec care surprinse acest lucru mormăi nemulţumit.

— Ce torni poşirca asta îndulcită! Domnul comisar bea băuturi serioase, nu-i aşa?

— Nu sînt decît un simplu practicant, vă rog frumos, m-am grăbit să-l rectific, ca să evit un răspuns direct.

Fabricantul Košvanec aduse două pahare pe care le umplu cu un lichid străveziu. Cînd mă podidiră lacrimile, izbucni în hohote de rîs, fără a mai ţine seama de tristeţea familiei sale.

— Ca briciul, nu-i aşa? Rachiul ăsta mi-l face un cunoscut; e din zmeură.

— Mulţumesc, i-am răspuns înecîndu-mă, e într-adevăr minunat... Dar, ca să nu uit, nişte fotografii, mai reuşite, n-aveţi?

— Un album întreg, spuse doamna, şi ridicîndu-se din fotoliu se duse în camera alăturată de unde reveni cu o carte groasă în braţe.

Şi astfel am avut prilejul s-o văd pe domnişoara Lily întinsă pe o blană cu funduleţul gol; în cele din urmă, după ce am răsfoit tot albumul, mi-a fost dat să găsesc o fotografie proaspătă, în costum de baie, fotografie ce demonstra cu prisosinţă că partea trupului mai sus amintită, cu ani în urmă de o proeminenţă atît de ostentativă, se păstrase întocmai. Nu se poate spune că domnişoara ar fi fost o frumuseţe, dimpotrivă, dar, pe cît se pare, în parte îl moştenise pe taică-su.

Coniţa îmi oferi fotografia în care domnişoara Lily se sprijinea cuminte de masă şi cu arătătorul întins îşi ridica fruntea dezgolită. Eu însă am ales-o pe aceea de la ştrand.

— Sînt dispus să fac orice pentru a o salva, spuse domnul Košvanec, suspinînd: Am anunţat şi o recompensă.

— Cinstit vorbind, tocmai de asta ne e frică nouă. Oamenii o să vă asalteze cu tot felul de informaţii, şi nici una nu va merita nici cît o ceapă degerată. De cînd lumea, cele mai bune informaţii le-a avut şi le are totuşi poliţia.

— Credeţi? Numai să nu vă înşelaţi... Au trecut patru zile de cînd fetiţa a dispărut, şi poliţia ştie pe dracul se mînie domnul fabricant.

Ca să-l liniştesc un pic, i-am cerut o listă a tuturor persoanelor înrudite.

— Dacă vă închipuiţi că ar putea fi la vreuna din ele, atunci nu mai e nevoie să vă zbateţi de pomană, spuse mohorît domnul Košvanec. De asta am avut noi grijă... Secretara mea s-a gîndit numaidecît la treaba asta, şi din prima zi le-a trimis tuturor telegrame. Dar fără rezultat.

Am băgat de seamă că în timp ce vorbea de secretară, în ochii lui se citea înduioşarea, în schimb doamna Košvancová arboră o mină posacă. Soţii se fulgerară cu nişte priviri la a căror atingere, fără îndoială, s-ar fi putut aprinde un chibrit.

Ciudat, îmi trecu mie prin minte, aici într-adevăr, ceva nu-i în ordine, dar ce anume, pentru numele lui Dumnezeu?

În clipele următoare însă, am pătruns ceva mai bine în tainele familiei. Pe neaşteptate se auzi un zbîrnîit prelung de sonerie, apoi un duduit de uşă trîntită, şi în sfîrşit nişte paşi grăbiţi de femeie apropiindu-se de încăperea în care ne aflam.

În prag, fără să se anunţe, se înfăţişă o femeie înalta, cu părul roşu aprins, care ţinea în mină o scrisoare.

— Vă rog să mă scuzaţi, spuse ea, adresîndu-se doamnei Košvancová, — dar ştiţi... asta... e, pur şi simplu, îngrozitori

Stăpîna casei se ridici de pe scaun dezgustată, în timp ce domnul fabricant se repezi cu ochii holbaţi spre doamna cu pricina şi-i smulse scrisoarea din mînă:

— Ce e, ce s-a întîmplat?

Se vedea limpede că era foarte indispus de faptul că femeia dăduse buzna, prin surprindere, în apartamentul său.

Apoi citi scrisoarea şi izbucni:

— Doamne, Dumnezeule, mămico...

Doamna Košvancová se uită şi ea la scrisoarea aflată încă în mîna soţului ei, şi, în clipa următoare, scoase un geamăt şi se lăsă încet pe canapea. Fabricantul nu ştia ce să facă mai întîi, să-şi ţină soţia să nu se prăbuşească sau să prindă scrisoarea care-i scăpase din mînă şi cădea spre podea.

Din fericire în încăpere intră la repezeală servitoarea şi începu să se ocupe de stăpîna ei, în timp ce domnul fabricant se dedică doamnei înalte şi roşcate, căci şi aceasta îşi frîngea mîinile de disperare, iar în felul ăsta eu am putut să mă consacru în linişte scrisorii cu pricina.

Pe o hîrtie de scris cît se poate de obişnuită, împăturită în patru păginuţe mici, era scris cu litere de tipar:

> *Fiica dumneavoastră Lily se află în mîinile noastre. Dacă doriţi s-o mai vedeţi vreodată, trebuie să plătiţi un sfert de milion. Poliţia nu trebuie să afle nimic.*

— Vă rog, păstraţi-vă calmul, am spus cu toată gravitatea. — Asta poate fi un truc, ca urmare a anunţului dumneavoastră din ziar. La noi nu se practică totuşi obiceiul de a se răpi persoane adulte, cum e domnişoara Lily!

— În plic mai era şi asta, interveni femeia înaltă cu păr roşcat, arătînd o mică agrafă de păr. Asta o purta totuşi domnişoara Lily.

Văzînd agrafa, pe doamna Košvancová o luă din nou cu leşin, iar vînjosul măcelar şi fabricant de mezeluri se văzu nevoit să-şi acopere ochii.

Am luat plicul din mîna roşcatei. Pe plic nici o adresă. M-am uitat la ea cu mirare.

— Da, scrisoarea era fără adresă. A fost introdusă acum, în timpul pauzei de prînz, în magazinul nostru de după colţ. Pe sub uşă, mă rog frumos.

Stăpîna casei îşi reveni în simţiri şi servitoarea o conduse în dormitor, în timp ce doamna cu părul roşcat îşi ţinea şeful de mînă şi-i spunea în şoaptă:

— Calm, fiţi calm, vă rog…

Iar domnul fabricant repeta întruna, ca muşcat de şarpe:

— Un sfert de milion… un sfert de milion…

Am luat scrisoarea şi agrafa cu mine:

— Într-o anumită măsură situaţia pentru noi s-a îmbunătăţit. Fiica dumneavoastră trăieşte, asta e cît se poate de clar, şi n-o ameninţă nici o primejdie, întrucît în schimbul ei se cer bani.

— Un sfert de milion, repetă ca un ecou distinsul fabricant.

— O să avem noi grijă ca banii ăştia să nu-i pierdeţi. Acum însă, vă rog să-mi permiteţi să-l înştiinţez pe domnul consilier.

— Bine, bine, dar în scrisoare scrie limpede că poliţia nu trebuie să afle nimici se îngrozi domnul fabricant.

— Mă rog, de altfel dumneavoastră nu veţi anunţa nimic. Faptul că eu mă aflu aici e o simplă coincidenţă, despre care răpitorul habar nu are. Îl lăsaţi deci să creadă că poliţia, într-adevăr, nu ştie nimic. E clar că veţi mai primi din partea lui o altă informaţie asupra felului în care trebuie să procedaţi cu transmiterea banilor. Iar în legătură cu asta ne veţi anunţa cu toată discreţia. Atîta tot şi nimic mai mult.

Prin cele trei odăi mă conduse înapoi tot servitoarea aceea isteaţă şi foarte independentă, căreia tulburarea generală ce domnea în casă nu-i produsese, de buna seamă, nici o impresie.

— Cine-i doamna care a adus scrisoarea? am întrebat-o în vestiar.

— Doamna!?! pufni ea cu un aer dispreţuitor. Asta-i Morávcová, secretara domnului Košvanec.

Acum cînd era limpede că domnişoara nu fugise de acasă, se părea că n-ar mai fi fost cazul să te ocupi de relaţiile familiale. Pe mine însă mă zgîndărea ceva. I-am zîmbit graţios servitoarei, apoi am întrebat-o:

— Dacă aş avea nevoie să mai aflu cîte ceva, dumneata ai fi dispusă să te întîlneşti cu mine?

Arboră un aer de o cochetărie neobişnuită:

— De ce nu? Numai că asta ar trebui să se întîmple seara, cînd stăpînii nu sînt acasă!

Pe legea mea, nu la asta m-am gîndit, şi aşa se face că am bolborosit încurcat:

— Pe mine... mă... interesează nişte... nişte informaţii.

— Eu am timp abia după şapte, oftă fata.

— Bine, atunci diseară, după şapte, te aştept în colţ.

— Şi mergem la Eden să dansăm, da? izbucni ea cu însufleţire, iar mie nu-mi rămase decît să-mi dau încuviinţarea.

Ce nu face omul, cînd e tînăr, pentru reuşita cercetărilor poliţieneşti?

În holul clădirii m-am ciocnit nas în nas cu un tinăr îmbrăcat destul de ţipător: m-am uitat în urma lui să văd unde se duce, şi l-am zărit sunînd la uşa locuinţei domnului fabricant Košvanec. Servitoarea îi deschise, şi mie mi se păru că-i aud glumind. Pesemne vreun nepot care îşi poate permite acest lucru cu servitoarea, mi-am spus în sinea mea.

Cînd i-am prezentat domnului consilier raportul detailat asupra situaţiei domnişoarei Lily, acesta izbucni, bătînd din palme zgomotos:

— Ia te uită, Praga noastră a devenit iar o mare metropolă! Omul ar fi spus că răpirile sînt o chestiune pur americană, şi cînd colo, noi avem grijă să nu ducem lipsă de ele. Şi ştiţi cine-i vinovat de toate astea? Presa, bineînţeles! Ştiţi doar cîtă vîlvă s-a făcut în jurul răpirii

fiului lui Lindberg, iar mai tîrziu cu copilaşul acela în Anglia… Mda, o treabă ca asta te ispiteşte s-o imiţi!

— Numai că acolo au fost răpiţi nişte copii, pe cînd aici, acest copil… Binevoiţi a vă uita, domnule consilier mi-am permis să-l întrerup, aşezîndu-i pe masă fotografia domnişoarei Lily.

Consilierul Vacátko dădu din cap admirativ:

— Atunci, află de la mine, că în cazul ăsta nu e vorba de un singur răpitor, ci de o bandă întreagă, fiindcă o asemenea fată trebuie mai întîi să fie atrasă de cineva într-un anume loc, şi abia de acolo transportată undeva… Şi una ca asta, bănuiesc că ştie să ţipe!

Multă vreme am stat şi ne-am sfătuit cum să procedăm, căci, într-adevăr, în privinţa răpirilor nu aveam prea multă experienţă; ici, colo, cîte un bebeluş, dar de obicei ăsta e furat de o femeie aiurită, pe care o prinzi cu destulă uşurinţă. Cazul domnişoarei Lily indica însă ceva de proporţii mai mari, de altfel şi preţul înalt al răscumpărării venea să confirme acest lucru.

Dar, oricum o întorceam, nu ne ieşea la iveală decît unul şi acelaşi fir de care ne puteam agăţa: momentul predării banilor de către domnul fabricant, răpitorilor… Banda, dacă e vorba de o bandă, poate să născocească procedeul cel mai rafinat, dar de prins tot o prindem noi pe aici, pe undeva. Poate nu imediat, dar urma va fi totuşi preţioasă. Numai ca va trebui s-o urmărim în aşa fel, încît fabricantul Košvanec să-şi recapete şi fiica şi banii.

Pentru mai multă siguranţă, domnul consilier decise ca poliţia să întreprindă razii de mai mare amploare prin toate colţurile întunecoase, aflate din belşug în circumscripţiile tuturor comisariatelor din Praga. Înainte de toate trebuiau cercetate diferitele locuri virane îngrădite şi hambarele părăsite, căci nu era exclus ca fata să fie ţinută de răufăcător într-un asemenea loc. Mie mi s-a încredinţat misiunea de a avea grijă ca domnul fabricant Košvanec să nu cadă, fără rost, victima

unei spaime neîntemeiate, şi să nu transmită banii ceruţi fără ştiinţa noastră. În privinţa asta mi-am pus mari speranţe în favoarea de care mă bucuram din partea servitoarei. Era cît se poate de limpede că aveam să fiu încunoştinţat de orice mişcare mai importantă din sînul familiei Košvanec.

I-am împărtăşit, — nu fără trufie — domnului consilier, trucul născocit de mine şi aşteptam lauda cuvenită. Dar consilierul s-a uitat la mine, mai curînd cu uimire:

— O tînără servitoare, spuneai… Mă rog, fie, dar vezi, ai grijă băiete, să te porţi, într-adevăr, strict oficial.

— Asta se înţelege de la sine, l-am asigurat eu, plin de zel.

Consilierul Vacátko dădu din mînă dezaprobator. Era, de bună seamă, un om cu multă experienţă.

La întîlnire am ajuns la timp, iar fata nu s-a lăsat aşteptată mai mult decît se cuvine potrivit bunei cuviinţe. Era gătită atît de frumos, încît am rămas pur şi simplu uluit; pe cinstea mea, fiinţa asta e o muieruşcă după care aş întoarce probabil capul, chiar dacă n-aş avea de dus cu ea tratative oficiale.

Nu uitase de dorinţa ei de a dansa, şi astfel am pornit împreună spre Eden.

Mă cam temeam să nu fiu recunoscut, căci localul ăsta era o bombă faimoasă, şi nu o dată îi însoţisem acolo pe detectivii noştri care în această speluncă se simţeau ca la ei acasă…

Dar am avut noroc, ne-am aşezat într-un loc mai retras, ceea ce mie îmi convenea de minune. De altfel şi ei, dar aşa cum a reieşit ulterior, din cu totul alte motive. Şi-a lăsat, cu semnificaţie, mîna pe braţul meu, şi şi-a exprimat dorinţa să mă lipesc de ea.

Cînd muzica a început să cînte, a trebuit să ies pe ring; pe vremea aceea era foarte modern black-boton-ul, un fel de calcă-varză pe care ea îl dansa cu verva dansatoarelor de la ţară, ce nu părăsesc hora pînă nu se

isprăveşte petrecerea. Iar eu, la rîndul meu, mă străduiam să fac faţă pe de o parte din vanitate bărbătească, iar pe de alta din interes de serviciu.

În sfîrşit, am reuşit s-o conving să mergem şi să ne aşezăm puţin la masă; paharul cu vin avu darul să-i stăvilească niţel elanul picioarelor, şi astfel am putut să încep cu ea o convorbire.

Fireşte, tînărul acela cu ochi de viţeluş, de bună seamă nepotul familiei, mă interesa în primul rînd.

— Da de unde nepot, zîmbi fata; e un fel de rudă îndepărtată, dacă o fi!

Şi după ce rîse cu poftă, sorbi iar clin paharul cu vin:

— Am să vă spun ceva, dar nu cumva să ciripiţi pe undeva.

Odată, am intrat, aşa, pe nepusă masă în salon şi ce credeţi că mi-a fost dat să văd: coniţa noastră şi acest Richard stăteau atît de aproape unul de altul... Ştiţi, cam aşa!

Şi spunînd asta mă cuprinse în braţe, pentru a-mi prezenta lucrurile cît mai sugestiv. Am admis că e vorba de un seducător, întrucît auzisem din hol ce-şi îngăduise faţă de ea.

Arboră o mină fericită:

— Şi asta v-a deranjat?

— N-aş putea spune că mi-a făcut plăcere.

— Prostuţule, îmi spuse cu gingăşie.

— Domnişoară, am încercat să-i curm entuziasmul ei eronat — domnişoară...

— Vă rog să nu-mi mai spuneţi domnişoară, îmi porunci pe un ton autoritar. Mă numesc Polda. Vă place acest nume?

— Da, Poldinka, am piuit eu, îmi place.

— Iar eu, eu cum să vă spun?

— Să zicem, Karel, e bine?

Am ciocnit un pahar în cinstea prieteniei noastre, iar după aceea, Poldi mi-a servit pe tavă întreaga istorie

a familiei Košvanec, care nu era deloc lipsită de interes. Domnul Košvanec s-a căsătorit cu proprietara unei fabrici de mezeluri, ceva mai în vîrstă şi mult mai bogată ca el; are o secretară faţă de care coniţa nutreşte o gelozie cruntă. S-ar putea ca din această cauză coniţa să fi început să-l primească în vizită pe tînărul cu pricina, pe care îl prezintă cu multă prudenţă, drept o rudă îndepărtată.

— Şi domnul Košvanec nu-i gelos?

— Dumnealui şi gelos! Ăsta-i fericit cînd o şterge de acasă.

— Dar tînărul Richard — ce mutră face?

— Păi, l-aţi văzut, nu? Cine ştie, şi-o fi zis şi el că stăpîna o să fie darnică, dar aş de unde, coniţa mea şi darnică! E o zgripţuroaică fără pereche.

— Şi de ce n-a încetat să mai vină?

Poldinka răsuci din cap şi spuse:

— Asta nu mai ştiu…

— Nu cumva, pînă la urmă, i-a plăcut domnişoara Lily?

— Nu ştiu… Dar de ce mă întrebaţi?

Orchestra începu din nou să cînte şi Poldinka nu mai avu astîmpăr:

— Nu mergem să dansăm?

—- Mergem, da… Te pomeneşti că povestea asta o necăjea pe domnişoara Lily, nu crezi?

Poldinka lăsă buza în jos:.

— Dacă vă închipuiţi că dumneaei e o fecioară nevinovată, atunci vă înşelaţi!

La drept vorbind, de nevinovăţie era departe pînă şi Poldinka, pentru că veşnic dorea s-o strîng în braţe aşa cum se cuvine, şi asta atît în timpul, cît şi în afara dansului, iar în cele din urmă îşi manifestă chiar marea ei nemulţumire pentru faptul că, la primul rendez-vous, am venit îmbrăcat în civil. Ar fi trebuit să vin în uniformă, căci ea a tînjit întotdeauna să aibă un domn în uniformă, iar cel mai mult îi place uniforma jandarmului călare. Cu

durere în suflet, i-am mărturisit că în ceea ce mă priveşte va trebui să se mulţumească numai cu ţinuta civilă. Se vedea limpede că asta o face să mă considere a fi un grad inferior, dar curînd îmi dădu la iveală că datorită marei dragoste ce o nutreşte faţă de mine e dispusă să-mi facă rabat în privinţa uniformei şi să mă accepte aşa cum sînt.

Vă mărturisesc sincer, m-a luat cu călduri.

N-am avut încotro, a trebuit să dansez pînă la închiderea localului, apoi am condus-o pe Poldi acasă. De bună seamă ar fi fost bucuroasă să mă vadă niţel mai îndrăzneţ. De cîteva ori a ţinut să sublinieze că duminică după amiază e liberă. Am înştiinţat-o pe loc că urmărim un ucigaş primejdios şi că duminică sînt de serviciu.

Ucigaşul amintit avu darul s-o impresioneze şi astfel nu mai stărui să ne vedem. La despărţire însă, s-a lipit de mine cu atîta putere încît mi s-a accelerat răsuflarea; fiinţa asta avea, într-adevăr, un trup pe care multe femei i-l puteau invidia. Mă mîngîie pe obraji şi, deodată — ştia să fie de o luciditate fermecătoare — îmi spuse:

— Spune-mi, Karlik, cam cît capeţi dacă pui mîna pe un asemenea ucigaş?

— Poldinka, fetiţă, cum poţi să te gîndeşti la bani, cînd e vorba de justiţie? i-am răspuns îngrozit.

— Dar dacă, de pildă, ai descoperi-o pe Lily a noastră? Pentru ea ai căpăta nişte bani, nu-i aşa? Ştii doar că bătrînul nostru a anunţat o recompensă!

— Recompensa asta se referă numai la persoanele din afara poliţiei... Noi slujim ordinea publică şi în cadrul serviciului datoria noastră e să împiedicăm răspîndirea fărădelegilor. Pricepi?

— Nu pricep, spuse întristată. Eu cred că în privinţa asta ar trebui să-i întrebi pe şefii dumitale. Poate că ţi-ar da totuşi o recompensă: Eu nu-ţi vreau decît binele! izbucni, înduioşată de propria ei bunătate.

— Eu preţuiesc acest lucru, am ţinut s-o asigur — şi cum tinereţea e totuşi zănatecă, am strîns-o la pieptul meu şi am sărutat-o.

Aşa se face că după aceea am obţinut informaţii din ce în ce mai preţioase, despre cele petrecute în familia domnului fabricant Košvanec, şi, în afară de asta, Poldinka îmi mai aducea la cunoştinţă ce se întîmplă cu inima ei care se ataşase de mine mult mai mult decît s-ar fi cuvenit în cadrul îndatoririlor de serviciu.

Am aflat astfel că în casa lor multe persoane vin cu mîna întinsă, aducînd, chipurile, fiecare cîte o informaţie importantă. De la un timp domnul Košvanec a început să-i dea pe toţi afară. În rest, stăpînul cică şi-ar smulge din cînd în cînd părul din cap — din pricina sfertului de milion — iar din cînd în cînd îşi găseşte alinarea în braţele secretarei cu părul roşcat»

Şi cum ziarele îşi împînzeau în fiecare zi coloanele cu acest caz, l-am rugat pe domnul consilier să accepte o întîlnire cu fabricantul Košvanec.

Pentru ca lucrurile să se desfăşoare cu cea mai mare discreţie, am ales în acest scop cafeneaua Reunion; am pornit într-acolo cu domnul consilier, chipurile să facem o partidă de biliard. Pe drum i-am dezvoltat toate combinaţiile ce roiau în mintea mea. În primul rînd am afirmat că necunoscutul răpitor — sau necunoscuţii răpitori — ne urmăresc fără doar şi poate, şi că îndelungata lor tăcere ar putea s-o interpretăm drept o slăbiciune din partea lor. E clar că e vorba, desigur, de o bandă organizată şi ăsta e primul ei caz. S-ar părea că oamenii aceştia sînt de undeva de prin împrejurimi şi poate n-ar strica să supraveghem niţel locuinţa Košvanecilor.

— Dumneata ai o fantezie bogată şi cum văd, citeşti foarte mult; asta nu e rău, dimpotrivă, spuse consilierul. Bineînţeles că am dat dispoziţie comisariatului din Vinohrady să-i acorde cea mai mare atenţie domnului Košvanec. Dacă domnul fabricant n-ar

fi puţin cam sărit, n-ar fi anunţat recompensa în ziare, şi fata ar fi fost de mult în mîinile noastre... Acum însă, e limpede că răpitorii adulmecă o pradă serioasă... Iar dumneata, tinere, ar fi cazul să te ţii mai mult de învăţătură în vederea doctoratului, sînt sigur că asta te-ar face să-ţi schimbi gîndurile pe alt făgaş!

Ah, dacă aş putea să-i spun şefului că în realitate gîndurile mele sînt de cu totul altă natură şi că ele sînt influenţate în mod neobişnuit de drăgălaşa Poldinka! Muieruşca asta ar trebui să intre în serviciile poliţiei! E o fată plină de energie!

Domnul Košvanec ne şi aştepta în cafeneaua amintită. Era îngrijorat, nedormit, mereu în aşteptarea unei veşti îmbucurătoare.

— Tăcerea acestor oameni mă înfiorează! Mi-e teamă, domnilor, să nu i se întîmple fetei mele vreo nenorocire! rosti el în şoaptă.

— Experienţa noastră ne confirmă, replică consilierul, cu un aer plin de demnitate — că atîta vreme cît răpitorul sau răpitorii aşteaptă o recompensă bănească, victima lor rămîne nevătămată. Primejdia ar ameninţa, desigur, dacă părinţii ar refuza să dea banii, ori dacă poliţia ar săvîrşi vreo eroare. Dar dumneavoastră banii îi daţi, iar noi ne vom da toată silinţa să-i scoatem din vizuină pe aceşti ticăloşi.

— Dar dacă le-aş da banii fără prezenţa dumneavoastră? propuse din nou îndureratul părinte.

— Asta ar însemna să-i aruncaţi pur şi simplu în vînt, pentru că ei ar putea foarte bine să-i ia, fata să nu v-o dea, şi în felul ăsta să vă şantajeze în continuare. Dumneavoastră, trebuie să ne spuneţi cînd şi unde urmează să transmiteţi întreaga sumă, iar noi... Mă rog, noi o să facem ceva, de asta nu trebuie să vă fie teamă! Eu cred că practicantul nostru urmăreşte întreaga chestiune cu o grijă demnă de admirat... în altă ordine de idei, vrem să vă asigurăm că luăm toate măsurile pentru a descoperi întreaga bandă, înainte de a apuca să se

manifeste. Se întreprind razii prin toată Praga, şi desigur ele vor aduce rezultate neaşteptate!

Deocamdată însă, n-au adus nici un rezultat, decît acela doar că au fost prinşi cîţiva indivizi care nu ne interesează.

Dacă fata e ţinută zălog, undeva în Praga, ceea ce este foarte probabil, atunci o asemenea razie poate mai curînd să complice lucrurile. Dar asta nu i-am spus nici fabricantului Košvanec şi nici domnului consilier Vacátko. În ceea ce mă priveşte, eu unul n-aş întreprinde absolut nimic, şi aş aştepta…

Deocamdată, fireşte, în primul rînd pe Poldi. Mă frămîntă gîndul dacă n-ar fi cazul să împrumut o dată o uniformă, ca să-i fac o bucurie.

Azi am stat împreună în cafenea, am rugat-o stăruitor să nu dansăm, iar ea s-a hotărît să joace rolul fetiţei ascultătoare şi drăgăstoase. Şi astfel am vorbit despre felul în care huzuresc oamenii bogaţi, iar eu am aflat că domnul fabricant are o vilă la Senohraby, că şi-a mai cumpărat o cabană de vînătoare la Lužnice, dar asta e mai curînd pentru secretara aia roşcată.

— Frumos dar, nimic de zis. De bună seamă, nu-i zgîrcit, am ţinut să subliniez.

— Bogătaşii sînt întotdeauna zgîrciţi şi lacomi, se grăbi să-mi replice Polda, cu posomorită certitudine. — Poate nici nu ţi-ar veni a crede, dar bătrînul nostru nici zestre nu i-ar da fetei sale, dacă s-ar lua cu unul care n-ar fi pe placul lui. Şi-acum o să iasă cu un sfert de milion, dar mie, drept să-ţi spun, îmi pare bine. Că vorba ceea, bani are căcălău, ştii?

Bănuiam acest lucru.

— De fapt, e o greşeală că voi ăştia de la poliţie îi săriţi în ajutor, pentru că el merită această pedeapsă. Roşcatei lui ar fi în stare să-i aducă şi albastrul de pe cer, iar cu mine se tocmeşte pentru o coroană amărîtă.

La drept vorbind, Poldinka avea, desigur, multă dreptate; e într-adevăr o neghiobie strădania noastră de

a salva un sfert de milion unui mezelar putred de bogat. Dacă-şi iubeşte fiica, n-are decît să plătească!

Bineînţeles însă, că asemenea idei nu cadrează cu demnitatea unui funcţionar de poliţie.

— Să nu-ţi închipui, spuse deodată Poldinka — nici eu nu sînt o sărăntoacă! Am şi eu un carnet de economii!

I-am răspuns cu un zîmbet trist:

— Asta să n-o mai spui niciodată în faţa unui bărbat; ai rămîne uluită dacă ţi-aş povesti cîte cazuri urîte cu logodnici de profesie avem la dosar.

— Da, dar dumneata nu eşti logodnic de profesie, dumneata eşti de la poliţie.

Poldinka se lipi de mine cu duioşie, iar eu am roşit pînă peste urechi. Fetiţo, fetiţo, mi-am spus în sinea mea, logodnic de profesie, ce-i drept, nu sînt, dar nici mare scofală nu-i de mine de vreme ce — fie chiar şi din înaltă raţiune de stat — îţi sucesc capul de pomană!

— Ştii, carnetul acela ţi l-aş da oricum abia după nunta. Şi crede-mă, ai să rămîi cu gura căscată cînd ai să vezi cît am acolo! mă asigură Poldinka, plină de trufie.

Dumnezeule, mi-am spus în gînd, în timp ce mă îndreptam spre casă; dacă nu se întîmplă un miracol şi cazul ăsta nu se mai sfîrşeşte, va trebui să mă însor sau să mă izbăvesc prin fugă. Nefericita asta interpretează absolut anapoda tot ce-i spun. Nu degeaba a ţinut ea să-mi aducă la cunoştinţă că are o mamă foarte severă, care nu îngăduie ca fata ei să umble în fiecare săptămînă cu alt crai, aşa cum fac celelalte fete. Mă puteam aştepta deci, din zi în zi, să fiu invitat în familie. Şi asta, ar fi însemnat sfîrşitul sfîrşitului!

Deocamdată însă, sfîrşitul nu se arăta. A doua zi dimineaţa fu găsită în aceeaşi prăvălie o scrisoare introdusă pe sub uşă, scrisă tot pe hîrtie dictando obişnuită, şi cu aceeaşi literă de tipar. Domnul Košvanec telefonă la direcţia noastră, cu rugămintea de a nu ne arăta nicăieri, căci gluma se îngroaşă. Un anonim scria că are cunoştinţă de legăturile domnului fabricant cu

poliţia şi dă un ultim avertisment. Dacă doreşte să-şi revadă fiica vie, atunci să depună sfertul de milion într-o valijoară şi s-o aducă personal, la orele nouă seara, în strada numită Drumul vitelor din cartierul Michle. Persoana care se va apropia de el va prelua valijoara, înmînîndu-i în schimb domnului Košvanec, pentru verificare, mănuşile domnişoarei Lily. În aceeaşi seară, domnişoara se va înapoia acasă, fireşte, după ce va fi clar că domnul fabricant Košvanec n-a colaborat cu poliţia.

Cînd am venit la el, fabricantul de mezeluri Košvanec era vînăt de spaimă. M-am dus anume în biroul lui unde veneau tot felul de persoane străine, clienţi şi parteneri comerciali. Acum eram absolut sigur că făptaşul e cineva de prin preajma locului, căci altfel n-ar fi avut de unde să ştie de legăturile noastre cu domnul fabricant.

— Sfatul nostru este să duceţi banii chiar azi, aşa cum doresc aceşti indivizi. Locul indicat e, ce-i drept, destul de pustiu, dar să nu vă fie teamă, vom încerca să. împresurăm întregul raion, iar persoanele suspecte vor fi urmărite. Pînă cînd fiica dumneavoastră nu va fi acasă, avem ordin din partea domnului consilier să nu intervenim.

În linii mari, fabricantul de mezeluri căzu de acord, în acelaşi timp însă, îl durea inima să dea atîta amar de bani. Avu însă o idee bună pe care fireşte am acceptat-o necondiţionat:

Dumnealui avea să-şi noteze seria bancnotelor, ca în felul acesta, banii puşi în circulaţie să poată fi urmăriţi cu mai mare uşurinţă.

La direcţia a Patra era o stare de alarmă fără precedent, cel puţin aşa pretindeau mai vîrstnicii acestui serviciu. De fapt pe noi nici nu ne mai interesa atît soarta domnului fabricant de mezeluri, cît ne interesa onoarea noastră profesională. Dacă răpirea aceasta reuşeşte şi noi nu punem mîna pe făptaşi, răpirile în Praga vor lua

proporţii. Şi asta ar fi îngrozitor! În acelaşi timp trebuie să recunoaştem că făptaşii au ales locul de întîlnire, într-adevăr, cu multă iscusinţă — e vorba de un povîrniş imens, năpădit de tufişuri şi presărat de mici parcele îngrădite. Acel ce vine să preia banii poate să dispară ca o nălucă, poliţia rămînînd în faţa lui neputincioasă. Să împînzim, terenul cu cît mai mulţi oameni nu ne putem îngădui, ca să nu-i punem în gardă… În cele din urmă am luat decizia să întindem un cerc larg, iar la locul cu pricina să mă duc eu singur.

Domnul consilier sta aplecat asupra schiţei amintitului teren, ca un general asupra hărţii cîmpului de bătălie.

— Fiţi atenţi: individul ar putea să dispară cu uşurinţă prin locurile astea verzi!

— Da, acolo sînt numai tufişuri.

— Păi vezi! Dumneata însă, vei ocupa — fireşte cu toată discreţia, dar din vreme — aceste vile. Şi nimeni n-are voie să iasă din ele, ca nu cumva vreunul să-i avertizeze pe flăcăi. Nu poţi şti cît de ramificată poate fi această bandă. Şi ţine minte ce-ţi spun: e deajuns să avem semnalmentele aceluia ce va prelua banii. De prins îl putem prinde mai tîrziu. De pildă, după ce va preda banii altuia, fiindcă şi pe asta trebuie să contăm! sublinie consilierul, ridicînd degetul arătător, în semn de luare aminte.

Ca să mărturisesc sincer, simţeam o strîngere de inimă. Două lucruri aveau darul să mă încurce şi să mă îngrijoreze: În primul rînd faptul că răpitorii ştiau, fără doar şi poate, de legăturile noastre cu fabricantul Košvanec, iar în al doilea rînd, faptul că scrisorile erau introduse mereu în acelaşi loc, adică în prăvălia din vecinătatea locuinţei fabricantului de mezeluri. Iar locul acesta era păzit cu străşnicie!

Odată cu lăsarea înserării, cred că mi s-a urcat temperatura. Toate cădeau parcă peste mine, iar în clipa în care, de la fereastra locuinţei particulare din Michle

ocupată de noi, ca să fim cît mai aproape de locul cu pricina, l-am zărit pe domnul Košvanec coborînd din maşina sa cu o mică valijoară în mînă şi păşind pe strada aproape pustie, m-au trecut fiori de groază.

În clipa următoare însă era cît pe ce să zbor pe fereastră. Pe strada Michelska răsărise ca din pămînt un roi întreg de gardieni, desfăşurîndu-se în lanţ şi înaintînd în direcţia în care se îndrepta fabricantul de mezeluri.

De data asta nu m-am mai putut stăpîni şi am pornit ca o vijelie, pe scări, în jos.

— Ce faceţi aici? am răcnit furios, la primul gardian ce mi-a ieşit în cale.

— Ce să fac, slujesc, mormăi blajinul tătic, după ce-mi văzu legitimaţia.

Domnul comisar şef veni în grabă să-mi raporteze oficial că, pentru această seară au programat o razie conform ordinului primit de la prefectura poliţiei. Chiar eu semnasem acest ordin, numai că aici, la Michle, au cam întîrziat cu executarea lui.

— Dumnezeule Hristoase, asta nu trebuia să se întîmple, am spus pe un ton tînguitor şi numaidecît am rupt-o la fugă înainte.

Temerile mele se adeveriră întocmai. Pînă şi strada numită Drumul Vitelor era înţesată de gardieni în uniformă, iar uluitul fabricant de mezeluri se uita nătîng în jurul lui, ca să mi mai spun că mutra mea nu era cu nimic mai răsărită.

— Cum văd, domnule Košvanec, ne putem strînge catrafusele, am spus cu un aer posomorit.

— Povestea asta o sa mi-o plătească poliţia cu vîrf şi îndesat! O să fac din asta un caz de pomină! şuieră printre dinţi fabricantul de cîrnaţi. Prostia asta poate să coste viaţa copilului meu, domnule!

L-am însoţit pe furiosul domn înapoi la maşina lui, iar eu am şters-o repede la direcţie. Ce mai, asemenea ruşine epocală poliţia poate înregistra o dată la o sută de ani! Şi asta a trebuit să mi se întîmple tocmai mie…

La direcţie mă aştepta o surpriză: În afara domnului consilier căruia i se telefonase şi era la curent cu toată tărăşenia, iar acum parcă dăduseră în el toţi dracii, am mai găsit şi un mesaj telefonic. O domnişoară anonimă îmi transmitea, să mă prezint diseară la Senohraby, în casa cu nr. 34, intrarea din spate.

Nici mai mult, nici mai puţin... Atîta tot. Dar de ce la Senohraby? Şi ce fel de domnişoară? În cele din urmă m-am dumerit. Mesajul era din partea Poldinei! E limpede, la Senohraby, familia Košvanec are o vilă. Dumnezeule, te pomeneşti că teoria mea se dovedeşte a fi totuşi valabilă şi că fata se află ascunsă undeva? Poldinka asta e o fată minunată şi în acelaşi timp foc de deşteaptă!

Am pornit val-vîrtej spre gară.

Cînd am ajuns la Senohraby era fireşte, întuneric şi mi-a fost greu să găsesc casa cu numărul 34, căci pe nicăieri nu se vedea ţipenie de om. Cînd în sfîrşit am descoperit-o, am străbătut mai întîi cu băgare de seamă grădina părăginită — semn că proprietarii nu se omoară să vină prea des pe aici. Apoi, am stat puţin în cumpănă, căci la un moment dat mi s-a părut că în casa întunecată ar fi fulgerat o lumină. Să mă aştepte, într-adevăr, cineva? Dar cine? Să nu fie oare pînă la urmă toată povestea o simplă păcăleală? Să urmărească oare şi răpirea mea? La ce bun! în schimbul meu, domnul consilier nu va plăti nici un sfanţ, căci în bugetul prefecturii poliţiei nu sînt prevăzute asemenea cazuri de răscumpărare. Pentru mine ar da poate ceva numai sufletul bun al Poldinei. M-am asigurat că am pistolul la îndemînă şi am pornit, conform misteriosului mesaj spre uşa din spatele casei. Nu se vedea pe acolo nici un buton de sonerie. Am apăsat clanţa, de probă — şi uşa s-a deschis! Am pătruns într-un întuneric mai negru ca bezna.

În clipa aceea, nişte braţe străine puseră stăpînire pe mine, şi pînă să apuc să pun mîna pe pistol, mi-am

dat seama că era vorba de o strînsoare delicată şi plină de duioşie, care mă lipea de nişte sîni proeminenţi de femeie.

— Karlicek... în sfîrşit, eşti aici!

— În sfîrşit, am bolborosit eu în îmbrăţişarea aceea neaşteptată, apoi m-am grăbit să întreb: — Ce s-a întîmplat?

— Cum, ce s-a întîmplat!?! răspunse Poldinka. supărată, probabil dezamăgită de tonul meu riguros şi sobru. Azi sînt singură aici... Şi mă bucur că ai fost atît de drăguţ şi ai venit! Chiar dacă ai întîrziat!

Mă conduse mai departe pe un coridor întunecat şi abia după aceea aprinse o lumină. Ne aflam în bucătărie, iar geamul era camuflat cum scrie la carte. Da, într-adevăr, fata asta se gîndeşte la toate.

— Pentru ce m-ai chemat aici?

— Ştii, uneori vin să mai deretic un pic, şi mi-am zis că ar fi frumos să fim împreună...

— Aha! Numai că eu mă aşteptam să găsesc aici vreo veste despre domnişoara voastră, i-am răspuns, oftînd, cu un aer decepţionat.

— Ia mai dă-o încolo de domnişoară! Că se întoarce ea! De asta n-am eu nici o grijă!

— Eşti; atît de sigură?

— Sînt. Bătrînul se duce azi cu gologanii. Pe urmă o să ai mai mult timp pentru mine şi totul o să fie altfel.

Nu pricepeam de ce anume ar trebui să fie altfel, dar mă prefăceam că înţeleg.

Îmi mîngîie cu gingăşie părul, apoi scoase din bufet o sticlă de vin.

Umplu, pe îndelete, două pahare. Aştepta să-l ridic pe al meu, dar eu eram cu gîndul în altă parte şi aveam un aer foarte absent.

Aşa stînd lucrurile, îmi apucă mîinile şi mi le încolăci în jurul gîtului ei. După care mă îmbrăţişa atît de vijelios şi mă sărută atît de pătimaş încît, ce mai, ar trebui să fii de lemn ca să te lase rece un asemenea

sărut, iar eu, credeţi-mă sînt departe de a fi o bucată de lemn. În minte însă îmi umbla un gînd care, categoric, avu darul să-mi strice plăcerea acestei seduceri atît de făţişe.

— Vasăzică azi... am repetat

— Da, azi., repetă după mine Poldinka. Şi, deodată, adăugă zîmbind: — Trebuie să fie tare frumos, să ai mulţi bani, nu-i aşa?

— Desigur, dar nu pricep...

— Ei, mă gîndeam la şeful nostru. Cară o valiză încărcată cu miare... Trebuie să fie tare frumos, nu-i aşa?

— Da, se poate, eu însă, din păcate, nu am prea multă experienţă în privinţa asta, i-am răspuns cu o voce mai tristă decît era nevoie. Voiam însă, în felul acesta, să-i dau a înţelege, într-o formă convenabilă, că nu reprezint pentru ea o partidă excelentă. Căci în clipa aceea îmi era cît se poate de limpede încotro se îndrepta, cu toate pînzele sus, corabia numită Poldinka.

Se pitulă lîngă mine cu gingăşie şi-mi spuse:

— Nu-i nimic, nu trebuie să te necăjeşti, o să am eu!

Rosti aceste cuvinte cu atîta căldură de parcă ar fi vrut să-mi sugereze că zestrea ei îmi stă toată la dispoziţie. Numai că eu mă aflam acum aici în interes de serviciu, şi întotdeauna am fost cu ea în interes de serviciu, iar de însurătoare nici prin gînd nu-mi trecea!... Degeaba, toate astea nu mi-au ajutat la nimic.. Poldinka m-a strîns la pieptul ei, iar eu am fost nevoit să răspund acestei strînsori, căci un bărbat nu-şi poate îngădui să fie tont de-a binelea, chiar dacă se află în interes de serviciu.

Cînd; s-a desprins din îmbrăţişarea mea — sau, mai bine zis, eu din a ei — am spus, numai aşa, ca să aduc vorba pe alt făgaş:

— Ascultă, dacă stau şi mă gîndesc bine, toată povestea asta nu-i de fapt decît o aiureală. Dumneata, Poldinka, m-ai răpit! Da, mai întîi m-ai momit într-un loc

retras şi pe urmă... Da, am sfîrşit şi eu ca Lily a voastră. La dumneata!

Poldinei îi tremură mîna în care ţinea paharul şi vărsa un pic de vin pe faţa de masă...

— Atenţie, asta înseamnă botez.

— Ce-aţi spus? rosti Poldinka ca vocea sugrumată de emoţie.

— Nimic, am glumit şi eu aşa... Ce botez! În general, eu sînt împotriva botezurilor. Şi împotriva nunţilor, m-am grăbit să adaug. Hai noroc, cred că îndată va trebui să plecăm ea să nu pierdem ultimul tren.

Pe scurt, ce să vă mai povestesc! Am încheiat romantica noastră întîlnire foarte lucid. În tren aproape că n-am schimbat o vorbă. Poldinka nu era în apele ei, de bună seamă biata fată se aşteptase la mai mult din partea mea. Căci vorba ceea, nu întotdeauna se întîlneşte cu ocazia de a avea toată vila la dispoziţia ei!

În gară ne-am despărţit, Poldinka se grăbea să ajungă la Vinohrady, iar eu la mine acasă.

A face afirmaţia că a doua zi dimineaţa la direcţie era urgia lui Dumnezeu, înseamnă a nu surprinde exact realitatea. De altfel, cum am intrat în cancelarie, generosul domn Bouše mi-a făcut cu ochiul, semnificativ, şi mi-a spus:

— Domnule doctor, dacă poţi, întinde-o unde ştii. Aici s-a dezlănţuit infernul.

Infernul se dezlănţuise în primul rînd prin faptul că domnul consilier Vacátko, trebuise să se prezinte, cu stomacul gol, în biroul prefectului. Fabricantul de mezeluri Košvanec se ţinuse de promisiunea sa şi făcuse din povestea asta un tărăboi nemaipomenit. Se părea că tot partidul meseriaşilor se considera dezonorat de comportamentul poliţiei pragheze. În plus, domnişoara Lily Košvancová fusese aruncată într-o primejdie de moarte. Prefectul poliţiei binevoise să-şi exprime personal opinia sa, potrivit căreia eram cu toţii nişte neghiobi. Domnul consilier era şi el, din cînd în cînd, de

aceeaşi părere, dar nu-i plăcea deloc cînd asemenea afirmaţii despre echipa sa de criminalistică, le făcea altcineva decît el. Îi făgăduise deci prefectului că va lua toate măsurile necesare.

— Nici o măsură domnule consilier, ripostase prefectul. Vă retrageţi imediat din această poveste. E, într-adevăr, o ruşine fără precedent, dar n-avem încotro. Domnul Košvanec preferă să irosească un sfert de milion decît să-şi piardă fiica. Nu doreşte nici un fel de intervenţie din partea poliţiei. Şi nici eu nu mai doresc.

Cumplită lovitură şi, fireşte, ruşinoasă.

Nu e de mirare, deci, că oalele sparte le plăti în primul rînd comisarul-şef din Michle, care nu făcuse de fapt nimic altceva, decît că se conformase regulamentului. Ce-i drept, cu două zile mai tîrziu decît trebuia.

— Vasăzică s-a isprăvit, am spus cu un aer posomorît. — Asta înseamnă clasarea dosarului şi depunerea lui ad acta.

— Aşa se pare, încuviinţă detectivul Bouše, ştergîndu-şi zgomotos nasul. Şi totuşi, după părerea mea, pe fata asta n-o ameninţă nici o primejdie, de vreme ce dumneaei preţuieşte azi un sfert de milion! Pe asta or s-o ţină flăcăii ca în puf. Spune şi dumneata, domnule doctor, ai mai văzut vreodată o femeie pentru care să se azvîrle pe fereastră o asemenea sumă?

Am oftat din adînc. Dar de fapt ar fi trebuit să mă bucur. Pentru mine cazul acesta s-a încheiat, o să mi se dea probabil altul, la Vinohrady n-o să mă mai duc, iar pe Poldinka n-o s-o mai văd niciodată. În definitiv asta va fi pentru mine singura salvare, căci nu m-am îndoit nici o clipă că această fată, atît de autoritară, m-ar fi tras pînă la urmă în faţa altarului.

Şi totuşi, m-am dus din nou la Vinohrady şi încă în aceeaşi dimineaţă, deoarece am primit un telefon urgent de la comisariatul local.

În timpul nopţii, mai precis spre dimineaţă, sau şi mai precis în jurul orei trei şi jumătate, cînd începe să se lumineze, iar străzile Pragăi sînt cu desăvîrşire pustii, gardianul de servici Říha a surprins, în colţul străzii ce da spre Zvonařka, o siluetă de femeie apropiindu-se de prăvălia firmei Košvanec. Prăvălia avea obloanele trase, iar silueta de femeie apăruse de după colţ. Gardianul Říha, care ştia că acestui raion trebuie să i se acorde o atenţie sporită, s-a îndreptat într-acolo ca să vadă ce se întîmplă cu această femeie. În clipa aceea însă, persoana a întors capul şi, zărindu-l probabil pe gardianul de servici, s-a răsucit în loc şi la iuţeală a dispărut după colţ.

Gardianul a alergat după ea. Era sigur că avea s-o ajungă, căci de la colţ se deschidea o stradă largă. Spre uimirea lui însă, după colţ nu era nimeni. A străbătut în goană toată strada, iar pentru mai multă siguranţă a încercat toate clanţele de la porţile caselor, dar casele erau încuiate, aşa cum prevede regulamentul — iar femeia cu pricina ia-o de unde nu-i.

— Şi ce concluzie trageţi dumneavoastră din povestea asta? am întrebat eu.

— Deocamdată nici una, dar prefectura ne-a cerut mereu să dăm nişte rapoarte, mi-a răspuns cu demnitate plutonierul care îmi relatase întreaga poveste.

— Păcat că gardianul Říha s-a mişcat şi n-a aşteptat să vadă cam ce urmărea persoana aceea în dreptul prăvăliei domnului Košvanec... Spuneţi-mi, nu v-a descris-o cumva. Nu era una înalta cu pur roşcat?...

— Nu, după spusele gardianului era de statură mijlocie, de păr n-a pomenit nimic, dar aici scrie că respectiva nu purta pantofi ci papuci de casă. Păi cred şi eu, dacă avea nişte mergători din ăia moderni, n-ar fi putut s-o ia la sănătoasa, e limpede!

Am luat raportul, în ciuda faptului că nu mai aveam cu el nici în clin nici în mînecă, şi m-am înapoiat la direcţie. O să-l depun şi pe ăsta la dosarul clasat, ca să vadă domnul consilier că am lucrat pînă în ultima clipă.

Dar în timp ce treceam pe drăgălaşa noastră stradă Bartolomejska, am mai citit o dată raportul gardianului şi deodată mi-a venit în minte că femeia aceea... Dumnezeule, cum de nu mi-a dat asta prin minte mai de mult? Mai bine zis, de la bun început! Prăvălia e după colţ... Cine se află cel mai aproape de ea? Bineînţeles, Poldinka!

Un timp mă trecură toate fierbinţelile, pe urmă însă mi-am zis că un funcţionar de poliţie e dator să renunţe la orice sentiment, chiar şi la cel mai puternic, şi să fugă din braţele femeii dornice de măritiş.

Putea fi ca? Fireşte că da, de altfel, aşa se explică misterioasa ei dispariţie din ochii gardianului: s-a strecurat ca o pisică în prima casă de după colţ, a cărei poartă o lăsase descuiată...

Fireşte, numai dacă a fost ea. Deocamdată însă nu posed nici o dovadă în acest sens, doar atît că femeia surprinsă de gardian nu corespunde descrierii care i s-ar potrivi secretarei cu părul roşcat. Dar cum rămîne cu seara de ieri? La urma urmei pentru ce m-a invitat acolo? Ce-a vrut oare de la mine? Ce altceva decît o comportare bărbătească, aşa cum scrie la carte. Ori era sigură că totul se sfîrşise cu bine? Da, şi a mai vorbit de nişte bani!

Doamne, că nătărău mai sînt! De ce nu mi-au dat toate astea prin minte mai de mult? E limpede că nu Poldi a răpit-o pe domnişoara Lily, dar nu încape nici o îndoială că ştie ceva de soarta ei. Un singur lucru însă nu ştia ieri seara, şi anume, că domnul Košvanec a dus banii de pomană. Treaba asta a aflat-o abia în timpul nopţii, după ce a sosit acasă.

Să dau ordin să fie ridicată şi să aştept să mărturisească? Nu, Poldinka nu e slabă de înger. Aici trebuie procedat cu totul altfel.

M-am anunţat la domnul consilier. N-avea mult timp pentru mine, şi-apoi, avea o faţă atît de morocănoasă, încît aproape mi-am pierdut curajul să-i mai vorbesc.

— Dispun de anumite indicii în legătură cu răpirea aceea, am început sfios.

— Răpire! tună şi fulgeră consilierul Vacátko. Dacă mai pomeneşti o dată acest cuvînt, te transfer la alt servici. Nu vreau să mai aud nimic despre povestea asta. A fost o ruşine epocală.

— Dar noi… noi n-avem nici o vină…

— Cu atît mai rău! Şi tocmai dumneata ţi-ai găsit să-mi vii acum cu nu ştiu ce indicii. Fii bun te rog şi du-te de te plimbă.

— Ştiţi, persoana aceea… vreau să spun fata cu care am luat legătură… am început să bîigui.

Consilierul se uită la mine cu un aer batjocoritor:

— Te referi la servitoarea Košvancilor, cu care iţi petreci serile şi nopţile?

— Cum, dumneavoastră ştiaţi? am întrebat uluit.

— Închipuieşte-ţi că da… Şi-acum ce mai vrei?

— Să fac o ultimă încercare. Să plec într-un sătuleţ, lîngă Jilovska. Pentru asta aş avea însă nevoie de o maşină.

Domnul consilier mă privi un timp încruntat, apoi dădu din mînă plictisit:

— Pentru noi, cazul e încheiat, în privinţa asta sper că te-ai lămurit şi dumneata, nu? Dar, mă rog, ia maşina, cu condiţia însă s-o aduci înapoi cît mai repede. Oricum e pierdere de vreme, fără nici un rost!

N-am îndrăznit să-l contrazic, de altfel n-aveam pentru asta nici un temei. Toate reflecţiile mele erau, cum se spune, aeriene, dar prea multe lucruri începeau deodată să se lege între ele, cumulîndu-se într-o bănuială ce se putea transforma în certitudine. Dacă fata asta e ascunsă undeva, atunci nu se poate decît în Doubi, satul natal al Poldinei.

Şi în cazul ăsta n-ar mai fi vorba de o răpire… Şi atunci, ce-ar putea fi?

Maşina echipei noastre de criminalistică nu e un automobil de curse, aşa că în sătucul cu pricina am.

ajuns abia pe înserate. Era o seară frumoasă, umbrele se alungeau, iar pe cerul ce sta să se întunece alunecau, luîndu-se la întrecere, cîteva zdrenţe de nori.

— Mîine o să bată vîntul, ţinu să sublinieze şoferul.

— De-ar fi numai vîntul, i-am răspuns întristat. Dacă drumul ăsta nu-mi reuşeşte o să fie furtună.

Îi şi vedeam pe domnii detectivi cu ochii lor batjocoritori, vorbind despre junele boboc, care a luat maşina echipei numai fiindcă i-a trecut prin cap o trăznaie, în timp ce ei, oameni cu state de serviciu, circulă numai cu tramvaiul, şi, din principiu, nu se grăbesc decît în cazuri extreme.

— E vorba de un caz mai deosebit? întrebă şoferul.

— N-aş zice. În schimb e cazul cuiva. Mai precis, al meu.

La această replică şoferul preferă să se abţină de la alte întrebări.

De căsuţa în care locuia mama Poldinei am întrebat o fetiţă ce ne ieşise în cale. Nu voiam să alarmăm satul fără nici un rost, chiar dacă însăşi apariţia automobilului avusese darul să trezească atenţia tuturor băieţilor. De aceea, am parcat maşina într-un loc mai ferit, iar eu m-am dus singur spre casa amintită.

Era o clădire mică, arătoasă, cu grădiniţă de flori în faţa ferestrelor, aşa cum trebuie să fie. M-a bucurat mai cu seamă faptul că în spatele gardului nu alerga nici un cîine, căci, să fiu sincer, nu-mi plac dulăii de ţară. Fără teamă am pătruns în tinda învăluită în semiîntuneric şi am deschis uşa spre odaie în timp ce ciocăneam în ea.

Aşa se face că cele două femei, aflate acolo, apucară să scoată doar un strigăt slab. Cea mai în vîrstă se învîrtea în jurul plitei şi bolborosea întruna:

— Doamne, Dumnezeule Hristoase…

Cealaltă, tînără, dădea mereu ochii peste cap şi nu era în stare să sufle o vorbă. De altfel, pe asta am recunoscut-o numaidecît: Lilinka Košvancová în toată splendoarea ei adolescentină.

— Bună seara, am început eu, iertaţi-mă că vă deranjez... am venit s-o văd pe această domnişoară.

— Cine dracu v-a adus aici, mormăi bătrîna cu mînie în glas. În ochi însă, i se citea nesiguranţa şi teama.

— Aşa e, tuşico, ai dreptate, pe noi întotdeauna ne aduce dracul, i-am răspuns zîmbind. Gata, domnişoara Košvancová, pregătiţi-vă de drum. Afară ne aşteaptă o maşină, plecăm imediat.

— Unde? şopti fata, distrusă.

— La Praga. Mai. Întîi la poliţie, şi pe urmă acasă, la tăticu.

— Dumnezeule, Hristoase, începu să se văicărească bătrîna, şi se lăsă încet pe laviţa de lîngă sobă.

— De ce v-aţi ascuns aici? mi-am îngăduit s-o întreb pe tînăra Košvancová.

Lilinka tăcea cu înverşunare.

— Nu vreţi să vorbiţi, foarte bine, nu-i nimic, o să vorbiţi la interogatoriu.

— Domnişorică, pentru numele lui Dumnezeu, vă rog, spuneţi cum a fost, ca să n-am eu, femeie bătrînă, necazuri cu judecata! se văicărea mătuşa.

— Presupun că v-aţi retras aici din motive amoroase, nu-i aşa? i-am suflat ca la teatru.

Lilinka dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Şi cine a scris scrisorile acelea în care i se cerea tăticului să plătească un sfert de milion? Dumneavoastră?

— Nu, el... şopti descumpănită Lilinka, şi deodată începu să bocească.

— Şi cît urma să primească Poldi pentru treaba asta? am continuat s-o chestionez, pentru că eram sigur că acum avea să-mi spună totul, în timp ce la Praga n-ar fi fost exclus să tăgăduiască.

— Zece mii.

M-a pufnit rîsul. Ca să vezi, puteam să am o mireasă destul de bogată — şi asta în contul domnului fabricant de mezeluri Košvanec, pentru care zece miare nu înseamnă absolut nimic. O bagatelă. Îmi părea rău aproape că eram obligat să-i stric Poldinei cheagul ei de zestre.

— Matale ai ştiut de povestea asta? m-am răstit la biata bătrînă.

Aceasta răsuci din cap uluită:

— Eu, tinere domn, ştiu doar atît, că domnişoara se chinuie acasă, şi de aceea fata mea a adus-o încoace, ca să aibă unde să stea cu omul ei. Ce să-i faci, aşa-i dragostea; dar pînă 1a urmă o să se facă tăticu mai bun şi-o să le dea încuviinţarea. părintească...

— Şi unde-i drăguţul?

— Dumnealui e la Praga, vine aici numai în vizita.

— Şi cum îl cheamă?

— Domnul Richard, şopti cu teamă bătrîna.

Am holbat ochii cît cepele şi dacă Lilinka ar fi fost niţel mai deşteaptă şi mai iute de picior, ar fi putut foarte bine s-o şteargă, fără nici un efort, căci eu înlemnisem de-a binelea.

— Domnul Richard Motl? am întrebat, ca să fiu mai sigur.

Bătrîna dădu din cap aprobator, iar Lilinka izbucni într-un hohot de plîns sfîşietor.

Vasăzică, băiatul acela cu ochi de viţeluş?!? Bine, bine, dar Poldi pretinde că dumnealui se ţine cu stăpîna! Să fi înţeles el oare mai tîrziu cu cine se potriveşte mai bine?

În cele din urmă Lilinka nu se mai împotrivi, îşi luă mantoul şi pălăria, şi, ca o doamnă din înalta societate, se instală comod în maşina criminaliştilor care, între timp, la un semn al meu, trăsese la scară. Se înţelege că la Praga am ajuns tîrziu. Domnul consilier nu mai era în biroul său, şi astfel pe domnişoara Košvancová am

anchetat-o singur, iar domnii Mrázek şi Bouše au pornit numaidecît în căutarea junelui Motl.

Fireşte nu-l găsiră în locuinţa sa, ci... la familia Košvanec. Tocmai punea la cale împreună cu domnul fabricant, bineînţeles la un pahar cu vin, cum anume să procedeze ca răpitorii să primească a doua zi banii fără asistenţa poliţiei. La sosirea detectivilor doamna Košvancová leşină; vasăzică, pentru ea a fost totuşi o dezamăgire. Se spune că nici domnul fabricant n-ar fi fost departe de un atac de apoplexie. Se prezentă odată cu întreaga escortă, ca să-şi ridice odorul. Iar după felul în care o îmbrăţişă, era limpede că de mult o iertase pentru toate necazurile pricinuite. În schimb, despre domnul Motl se exprimă cu o asprime necruţătoare. Era clar că a doua zi avea să pună în mişcare toate relaţiile sale şi va obţine pentru el, cel puţin spînzurătoarea. Căci, vorba ceea, multe poate ierta omul în viaţă, chiar şi infidelitatea soţiei, dar un sfert de milion e totuşi un sfert de milion!

În timpul anchetei, domnul Richard afirmă că n-a fost vorba de nici o răpire, că ideea cu banii îi aparţine în întregime Lilinkăi, deoarece, era convinsă că daca anunţă acasă intenţia ei de a se căsători cu domnul Motl, nu va căpăta de la tatăl ei nici un sfanţ, şi în acest caz mămica va fi categoric de partea tăticului.

El, personal, doreşte s-o ia pe Lilinka de soţie, dar se înţelege de la sine, le este greu să înceapă o căsnicie cu mîinile goale, mai cu seamă Lilinkăi care e învăţată să ducă o viaţă comodă. În toată povestea a fost iniţiată servitoarea Leopolda Suková, iar aceasta s-a oferit să-i ajute. Fireşte, nu de pomană.

În cele din urmă am întocmit procesul verbal, pe domnul Richard l-am arestat, iar noi ne-am dus la culcare, în primul rînd eu, căci mi se luase o povară grea de pe inimă.

Dimineaţa i-am expus domnului consilier cum s-au desfăşurat evenimentele, iar şeful m-a bătut pe umăr, şi mi-a spus admirativ:

— Bravo tinere, treaba asta ţi-a reuşit! Toată cinstea... Dar spune-mi, te rog, de fapt cum le-ai dibuit pe toate?

M-am făcut roşu ca para:

— Ştiţi, într-o anumită măsură, ideea mi-a sugerat-o fata aceea... Fără măcar să-şi dea seama.

— Aha! în cazul ăsta are şi ea meritul ei în reuşita dumitale!

— Da, desigur, are... Numai că ea speră din asta mai mult. Ea...

— Se ţine scai de dumneata, nu-i aşa? Nu cumva, pînă la urmă, te-ai încurcat cu ea?

Din deruta în care intrasem, mă salvă intrarea neaşteptată a domnului fabricant de mezeluri Košvanec. Dădu buzna în biroul domnului consilier ca o apă revărsată:

— La dispoziţia dumneavoastră domnilor... Domnule consilier, mă simt nespus de îndatorat... Fireşte, vin la dumneavoastră într-o chestiune foarte delicată!

Fabricantul de mezeluri îşi şterse fruntea de sudoare şi căzu pe un scaun, care trosni sub greutatea lui.

— Dumneavoastră îl aveţi aici pe acel Richard, nu-i aşa?

— Da, îl avem, şi-l reţinem. Are destule pe conştiinţă, răspunse consilierul Vacátko.

— Domnule consilier, credeţi-mă, băiatul ăsta nu poate să rămînă arestat. Categoric nu... Şi, oftînd, fabricantul de mezeluri se grăbi să adauge: — Ştiţi, va trebui să se căsătorească!

Consilierul Vacátko făcu ochii cît sarmaua, iar eu m-am sprijinit de dulap să nu cad.

Fabricantul de mezeluri începu să rîdă zgomotos:

— Ei, da, aşa stau lucrurile! Ce să-i faci! Afurisita, îmi seamănă mie. Are sîngele meu… Da, da, domnişoara mea n-a stat pe tînjală, acolo, în satul acela, mă înţelegeţi, nu-i aşa?

— Bine, bine, dar domnul Richard Motl a săvîrşit o faptă penală, mormăi pe sub nas consilierul.

Domnul fabricant se ridică în picioare:

— Mă rog, înţeleg… O să-i angajez cel mai bun avocat. Eu însă, vă sînt şi aşa recunoscător şi foarte îndatorat, şi de aceea v-aş ruga să-l aveţi în vedere şi să-l trataţi cu menajamente. Doar n-o să mă apuc acum să cer să fie arestat tatăl viitorului meu nepot!

Fabricantul de mezeluri rîse din nou, şi mai zgomotos; se părea că întreaga poveste îl cam ungea la inimă. Deschise repede usa şi strigă spre coridor:

— Poldi!

În biroul consilierului îşi făcu apariţia trufaşa şi graţioasa Poldinka, ducînd în braţe un coş voluminos, pe care îl aşeză pe jos în mijlocul încăperii. Cînd mă zări scoase un strigat nedefinit, iar eu mă făcui roşu ca racul.

— Ce-i asta? strigă consilierul, arătînd spre coşul cu pricina.

— Nimic, o mică atenţie. Am onoarea să vă salut! exclamă plin de exuberanţă fabricantul de mezeluri şi numaidecît dispăru pe coridor.

Poldi tocmai se pregătea să-l urmeze.

În clipa aceea însă, consilierul Vacátko ridică mîna şi strigă autoritar:

— Halt, domnişoară! Noi trebuie să mai stăm un pic de vorbă!

Poldi încremeni.

— Dumneata ştii, începu consilierul pe un ton aspru, că eşti amestecată în povestea asta? Da, da, aşa reiese din depoziţia domnului Motl. Şi încă urît de tot!

Poldi începu să se smiorcăie. Devenise deodată foarte modestă, sfioasă şi mărunţică, de n-o mai recunoşteam; siguranţa ei şi încrederea de sine se

risipiseră sub privirea cumplită a domnului consilier. Cu ochii înfricoşaţi căuta un sprijin din partea mea.

— Eu… izbuti să piuie.

— Dumneata ai ajutat la săvîrşirea unei fapte penale! Dumneata ai ştiut de povestea asta şi ai tăinuit totul în faţa organelor de poliţie… Dumnealui, funcţionarul nostru, a stat doar de vorbă cu dumneata. Şi nu numai o dată, nu-i aşa?

— Da, mă rog frumos, nu numai o dată! spuse Poldina pe un ton apăsat.

Simţeam cum îmi transpiră palmele.

— Dumnealui însă, a stat de vorbă cu dumneata în interes de serviciu, ca să fie clar! ţinu să sublinieze consilierul Vacátko.

Tăceam mîlc; dacă aş fi intrat în pămînt, ar fi fost pentru mine o uşurare fără margini.

— Mă rog, dacă totul a fost numai în interes de servici… ripostă Poldi, adunîndu-şi iar curajul ei proverbial.

— Dacă a fost sau nu, acum tot un drac e, spuse consilierul pe un ton posomorit. Dumneata însă ai săvîrşit o faptă pentru care aş putea pe loc să pun să te aresteze, ai înţeles, domnişoară?

Poldinka îşi pierdu din nou siguranţa de sine.

— Doar dacă… reluă consilierul, — doar dacă ai uita de toate convorbirile avute cu acest tînăr, şi nu numai convorbirile… Ca să fie clar, domnişoară, dumnealui, categoric, nu te poate lua de soţie. Iar dumneata poţi să pleci.

Poldina se ridică de pe scaun, ar fi vrut să spună ceva, dar pînă la urmă se răzgîndi şi preferă să tacă. Îl fulgeră din ochi pe domnul consilier şi părăsi biroul, iar pe mine nu mă învrednici nici măcar cu o privire.

După ce am rămas singuri, în biroul consilierului se aşternu o tăcere îndelungată.

— Precum vezi, tinere, ţi-am salvat libertatea. Îţi ofer asta în locul unor cuvinte de recunoştinţă!

Am făcut o plecăciune şi am ieşit la iuţeală din cancelaria şefului. În primele clipe nu ştiam dacă nu era cazul să regret, dar pînă la urmă am înţeles aşa cum se cuvine intervenţia părintească a domnului consilier. În definitiv, dacă-l pune în libertate pe acest Richard, de ce ar trebui să plătesc numai eu pentru această răpire?

Înaintam încet pe coridorul sumbru al direcţiei a Patra şi mă simţeam de parcă aş fi plutit pe deasupra norilor.

(9)
NUMĂRUL DE ORDINE AL MORŢII

figurează nu numai pe actele vechi
peste care s-a aşternut
praful arhivei
ci îl poartă şi acei
care se ocupă cu clasarea lor
şi au grijă să le prevadă
cu numărul de ordine.

Instituţia cu pricina se află instalată într-un fost palat din Malá Strana, afectat cîndva unei mănăstiri, care apoi, pe vremea lui Frantz Josef, cînd începuse să se simtă nevoia mai mult de funcţionari decît de călugări, căpătă o nouă destinaţie. Clădirea dispunea de beciuri adînci cu ziduri groase de piatră, şi domneau veşnic în ea răcoarea şi semiîntunericul; de-a lungul secolelor totul se îmbibase aici de izul mucegaiului oficial, de mirosul prafului birocratic şi de o sumbră măreţie. Arhiva fu plasată ulterior jos, la parter, şi toate ferestrele au fost prevăzute după aceea cu grilajuri groase, din fier forjat, ornamental. Aici atmosfera era mai rece, mai umedă şi mai mohorîtă, deoarece coridoarele erau pustii. Se înşirau de-a lungul lor nişte rafturi vechi încărcate de dosare, depuse acolo cu mare grijă şi asigurate fiecare cu un număr de ordine. Ce nu încăpea aici se depunea în beciuri.

— La noi totul e ţinut într-o strictă evidenţă, domnilor, obişnuia să spună bătrînul şef de oficiu, cu pielea feţei la fel de mucegăită ca scoarţele dosarelor pe care le ocrotea: La noi, domnilor, se găseşte absolut tot ce ne-a fost încredinţat spre păstrare.

Nobilă afirmaţie şi poate chiar veridică, deşi, între noi fie spus, nu s-a întîmplat încă niciodată să caute cineva pe aici vreun act anume. Mai cu seamă acum, după război, cînd monarhia austro-ungară se prăbuşise şi

cînd nimeni nu ştia cum va arăta viitorul, pe care pictorii, ce-i drept, îl desenau înfăţişîndu-l în chip de femeie purtînd un steag alb-roşu desfăşurat, dar care aici, pe aceste coridoare vechi, ticsite cu dosare fiscale şi cu declaraţii de impunere de mult perimate, încă n-apucase să pătrundă. Dimpotrivă, aici mai erau valabile încă vechile culori — negru şi galben — şi nu puţini erau funcţionarii ce se uitau cu desfătare la vechile peceţi prevăzute cu vulturul bicefal, care din ordinul noilor stăpîni va fi desigur înlăturat, dar care de pe actele aflate la dosar nu poate fi şters cu radiera.

De doi ani încoace noile acte şi dosare erau ştampilate cu însemnul leului, aceasta fiind însă unica schimbare pe care funcţionarii oficiului o operaseră.

Accesul în acest oficiu nu era pe poarta principală, — pe acolo se mergea la percepţie, — ci pe o portiţă din spatele grădinii. Fireşte, din această grădină nu rămăsese mai nimic: trei copaci strîmbi şi bolnavi, dar, în definitiv, funcţionarii n-au nevoie de grădină, căci ei au mesele, dosarele, ştampilele şi registrele lor. În spatele portiţei amintite trebuia să stea un uşier, dar acesta fiind singurul în tot serviciul era veşnic solicitat în altă parte; aşa se face că scaunul cu pricina nu era ocupat de nimeni, de altfel, nici nu se întîmpla să vină vreodată cineva pe acolo. Arhiva nu avea un caracter public, aparţinuse ministerului de finanţe şi nu de mult trecuse sub jurisdicţia administraţiei teritoriale, agăţîndu-i-se de gît sarcina de a strînge laolaltă şi de a ţine evidenţa actelor legate, cu multă vreme în urmă, de reforma agrară.

Şeful oficiului, cu faţa zbîrcită şi prăfuită de vreme, obişnuia să spună clătinînd din cap:

— Nu, nu, asta nu-mi place, asta, mă rog frumos, e treabă necalificată. Ce ne facem dacă se încurcă dosarele? Deşi sînt un om de o loialitate strictă, trebuie să mărturisesc că vechea Austrie era mult mai grijulie eu materialul arhivistic decît este noul nostru stat.

Cînd în această linişte mucegăită dădu buzna poliţia, adică, trei gardieni rotofei de la comisariatul circumscripţiei din Malá Strana, parcă şi străvechiul praf de pe dosarele ce-şi dormeau somnul de veci începu să se răscolească de paşii lor.

Veniseră aci să ancheteze un caz foarte regretabil.

În dimineaţa respectivă, curierul Lebeda îl găsise mort în biroul său pe funcţionarul Karel Šmok. Simţise pe coridor un miros puternic de gaz şi mergînd pe urmele lui, înspăimîntatul curier ajunse în dreptul firidei cu boltă în care tocmai lucra funcţionarul Šmok. Cînd deschise uşa, din firidă se rostogoli afară o duhoare de gaz, ca un nor aducător de moarte. Funcţionarul stătea pe scaun, cu partea de sus a trupului sprijinită de biroul din lemn masiv, iar din cele două arzătoare ale lămpii de deasupra capului său ţîşnea, sfîrîitor, gazul de iluminat.

Cu prezenţă de spirit, curierul sparse fereastra şi închise robinetul de gaz.

Întrucît domnii funcţionari veneau la serviciu cu o jumătate de oră mai tîrziu decît uşierul, primii sosiră în clipa în care pe poarta din spatele clădirii intrase o maşină tetragonală avînd pe ea însemnul crucii roşii. Prin preajma lor fu scos apoi un trup neînsufleţit înfăşurat într-un cearceaf alb, iar şeful oficiului care, potrivit obiceiurilor pragmatice, venea la servici exact cu o oră în urma celorlalţi funcţionari, nu mai avu altceva de făcut, decît să-şi frîngă mîinile de disperare:

— Domnilor, nenorocirea asta nu trebuia să ne lovească! Asta aruncă o umbră urîtă asupra întregului nostru oficiu şi poate avea repercusiuni pînă sus!

După care se duse grăbit şi învîrti, cu mîna tremurîndă, manivela telefonului de modă veche, cerîndu-i domnişoarei de la centrală să-i dea imediat legătura cu domnul consilier al administraţiei teritoriale.

Gardienii erau mai puţin tulburaţi şi îşi făceau meseria, procedînd cu o nepăsare profesională.

Mai întîi verificară cum anume se aprinde lampa de

gaz (cu toate că la comisariat aveau o lampă similară), apoi cercetară dacă într-adevăr se află pe undeva o cutie de chibrituri, ceea ce ar fi dovedit că funcţionarul încercase să aprindă lampa, dar nu găsiră nimic. Lucrurile erau deci cît se poate de clare. Domnul Šmok a rămas aici peste orele de servici şi a dat drumul la gaz cu intenţia de a se sinucide.

— Domnilor, în calitatea mea de conducător al oficiului, eu aş exclude această posibilitate, opină şeful pe un ton foarte sever.

Gardienii zîmbiră doar, fără însă să-i răspundă, căci în treburile astea aveau ei experienţa lor. Îşi dădeau seama că nimeni nu doreşte ca peste o instituţie venerabilă să cadă umbra ruşinii, cum e de pildă, întotdeauna, un caz de sinucidere, dar nu era nimic de făcut.

Unul dintre ei cercetă coridorul, apoi îl luă din scurt pe uşier întrebîndu-l de ce nu închide conducta de gaze înainte de a pleca acasă.

Uşierul răspunse aproape plîngînd că ar face acest lucru dacă domnii funcţionari n-ar rămîne la birou peste orele de servici, ca de pildă domnul referent Šmok, despre care se ştie că-i plăcea să întîrzie; ce mai, îşi iubea munca, se simţea bine aici în biroul lui unde avea linişte şi prefera să-şi petreacă serile cu dosarele sale decît cu gazda sa morocănoasă.

Căci Šmok era un holtei bătrîn.

Şi-apoi, chiar dacă uşierul s-ar fi conformat instrucţiunilor în vigoare şi ar fi oprit gazele, oricine dorea să rămînă în birou peste orele de serviciu ştia foarte bine să învîrtească şi singur cheia şi să deschidă din nou conducta de gaze.

— E limpede, spuse în cele din urmă sergentul major Patočka, de parcă ar fi rostit o sentinţă. E limpede ca bună ziua şi nu văd ce am mai avea noi de făcut aici. Ce mai, avem de-a face cu o sinucidere ca toate sinuciderile, poate nu din disperare, ci din neatenţie, sau,

cine ştie, poate e vorba de un act săvîrşit într-un moment în care omul şi-a pierdut minţile. Din cîte am aflat de la domnii funcţionari, nefericitul nu a avut nici un motiv mai deosebit care să-l determine să părăsească viaţa înainte de a-i veni sorocul. Dimpotrivă, putea să aştepte liniştit pînă avea să iasă la pensie.

— Mai avea mult pînă atunci, ţinu să-l corecteze şeful oficiului, cu o voce ce trăda întristarea; nu era atît de bătrîn, în schimb avea de pe acum o poziţie frumoasă. A fi referent, aşa cum binevoiţi desigur a şti, nu e puţin, domnilor! Treapta aceasta, mă rog frumos, n-o atinge oricine în ierarhia oficiului nostru. Pentru aşa ceva trebuie să aştepţi, cu răbdare, ani în şir! Uneori chiar toată viaţa.

Poliţiştii ridicară din umeri şi după ce întocmiră procesul verbal îl puseră să semneze atît pe uşierul Lebeda cît şi pe şeful oficiului, apoi îşi văzură de drumul lor.

— Domnilor, se adresă apoi şeful oficiului funcţionarilor adunaţi laolaltă — s-ar cuveni să facem o colectă pentru a-i cumpăra o coroană defunctului nostru coleg, domnului referent Šmok. Şi adresîndu-se celui mai tînăr dintre ei, unui oarecare Šmejkal, se grăbi să adauge: Domnule practicant, fiţi bun şi preluaţi dumneavoastră această misiune!

Incriminatul făcu o plecăciune respectuoasă, apoi luă o coală de hîrtie oficială şi o linie cu cea mai mare grijă. Oficiul avea cu totul opt funcţionari, plus uşierul, dar vorba ceea, ordinea e ordine, fără ordine nu se poate.

— Cred că vom da fiecare cîte zece coroane, mai spuse şeful, cu înţelepciune, bănuind că în problema asta s-ar putea ivi neînţelegeri de natură să ducă la o discordie nedorită într-un moment de solemnă întristare. Dacă cineva nu dispune momentan de această sumă, contribuţia respectivă îi va fi împrumutată din fondul special şi reţinută apoi din salariu.

În ziua aceea, în ciuda faptului că acest lucru nu intra în obiceiul oficiului, toate ferestrele din spatele grilajelor erau deschise larg, căci pretutindeni se simţea miros de gaz. Şi tot în ziua aceea nimănui nu-i ardea să muncească, iar şeful oficiului dovedi în această privinţă o înţelegere deplină. Dădu dispoziţie ca programul oficial să se încheie odată cu pauza de prînz. Funcţionarii se împrăştiară apoi pe la casele lor pentru a povesti plini de importanţă atît în familie, cît şi la cîrciumă, despre acest caz regretabil, şi, cu acest prilej, să atragă atenţia asupra seriozităţii cu care trebuie să se umble cu gazul de iluminat. Căci pe vremea aceea multe case erau încă luminate cu gaze, iar manşoanele albe ale arzătoarelor, plasate întotdeauna la o asemenea înălţime, încît nimeni să nu se ciocnească de ele, împodobeau pînă şi elegantele saloane ale caselor vechi din cartierul Malá Strana.

Rămase în sarcina poliţiei să ia toate celelalte măsuri, printre altele s-o informeze şi pe gazda răposatului despre moartea subchiriaşului ei. Dacă există pe undeva vreun urmaş, să aibă ea grijă să-l înştiinţeze neîntîrziat. Tot ei îi revenea datoria de a se îngriji de înmormîntare, urmînd de altfel, potrivit legii, să i se plătească suma cheltuită în acest scop. Se părea că această împrejurare avu darul să-i mai alifie oarecum tristeţea ce o copleşise.

Cînd a doua zi, la Rubrica neagră a ziarelor apăru ştirea despre regretabila nenorocire, toţi cetăţenii cartierului Malá Strana se simţiră flataţi de această atenţie din partea presei, iar pe feţele funcţionarilor arhivei cu pricina se citea limpede că de fapt ei erau urmaşii defunctului.

Încă nu avuse loc înmormîntarea (la care participară apoi, în afara unui public numeros, toţi funcţionarii oficiului) cînd domnul consilier de poliţie Vacátko îl chemă în biroul său pe detectivul Brůžek.

— Spune-mi, te rog, domnule Brůžek, cum stai cu

timpul, eşti liber în momentul de faţă? Am aici o chestiune măruntă şi cred că n-ar strica să vezi cam cum stau lucrurile.

Fireşte, detectivul răspunse că e liber, căci oricum, investigaţiile în legătură cu spărgătorul Koranda se tot tărăgănează, aşa că, dacă-i vorba de o chestiune grabnică…

— Grabnică nu, căci după moarte nu se mai dă zor, dar trebuie totuşi să vedem şi noi despre ce-i vorba. Ieri, la comisariatul din Malá Strana au avut un caz de sinucidere cu gaz de iluminat…

— Acolo au noroc de asemenea treburi. Azi am văzut un nou raport de felul ăsta. Şi tot cu gaze de uz casnic. O femeie…

— De data asta însă, a fost vorba de un bărbat şi povestea s-a întîmplat la birou.

— Probabil că n-avea gaze acasă, ţinu să sublinieze, pe un ton instructiv, detectivul Brůžek.

Consilierul Vacátko îi aruncă detectivului o privire fulgerătoare, căci reflecţiile hazoase ale subalternului îl împiedicau să se concentreze.

— Da, numai că aici în faţa mea se află rezultatul autopsiei. În aparatul digestiv şi în sîngele mortului au fost descoperite urme serioase de hipnotice… Sau cum se spune în limba noastră cea de toate zilele: somnifere.

Domnul Brůžek îşi înălţă sprîncenele şi plin de curiozitate se aplecă peste masa de lucru, fără să-i pese că ochii lui erau asaltaţi de fumul gros ce se înălţa din ţigara de foi a consilierului.

— Dumneavoastră socotiţi că aici n-a fost vorba de o simplă sinucidere, domnule consilier?

— Socotesc că e de datoria noastră să aflăm de ce ia cineva un somnifer atunci cînd intenţionează să se sinucidă dînd drumul la gaze!

— Ştiţi eu am avut pînă acum cîteva cazuri în care oamenii au luat prafuri de dormit ca să nu simtă mirosul de gaz, de teamă ca pînă la urmă să nu se ducă să-l

închidă.

— Da, domnule Brůžek, numai că tot ce spui dumneata e tipic pentru femei, asta în primul rînd. Iar în al doilea rînd, treaba asta se face de cele mai multe ori acasă, cînd respectivul, — sau respectiva — se lungeşte frumos pe canapea cu hotărîrea de a adormi pentru vecie, fiindcă nu bănuieşte cîtă bătaie de cap avem noi după aceea cu o asemenea poveste, dar povestea asta s-a întîmplat într-un birou! Nu ştiu de ce, dar acest somnifer pe mine mă cam încurcă. Simplu, mi se pare, în cazul de faţă, destul de bizar. Dumneata, domnule Brůžek, ai spus mai înainte un lucru extrem de interesant, şi anume, că omul acesta s-ar putea să nu fi avut gaze la el acasă... Pe scurt, înainte de toate, te repezi pînă la fosta lui locuinţă!

Detectivul făcu o plecăciune respectuoasă şi părăsi biroul şefului său, arborînd un aer oarecum dispreţuitor. Nu-i plăceau cazurile clare, cînd, numai pentru respectarea unor reguli de serviciu, trebuia anchetat un lucru care nu se anchetează niciodată.

Dar, întrucît afară vremea era frumoasă şi vîntul de aprilie lipea fustele mai strîns de coapsele femeilor, încercatul detectiv îşi spuse în sinea lui că o mică plimbare pînă la Malá Strana nu are ce să-i strice.

Şi, într-adevăr, nu-i strică, ba, mai mult, îi aduse o surpriză cu totul neaşteptată.

În primul rînd că odaia răposatului care locuise la văduva Kociánová din strada Thunovská, era luminată şi acum cu gaze, astfel că domnul referent Šmok ar fi putut foarte bine să se ducă să moară în tihnă, la el acasă. Gazda avea ochii înecaţi în lacrimi, dar din cînd în cînd se uita la domnul Brůžek cu o vigilenţă vădită. Cu domnii de la comisariat se obişnuise, dar domnul în civil avea darul să bage spaima în ea; nu putea să-şi înfrîngă bănuiala că era un domn de la percepţie. Abia după ce detectivul o linişti, înştiinţînd-o că poate păstra toate lucrurile rămase de pe urma răposatului, deoarece nu exista nici un fel de

rubedenii, stăpîna casei se simţi cu inima ceva mai uşurată. Domnului Brůžek îi trecu prin minte că doamna gazdă şi subchiriaşul mai avuseseră, eventual, şi altfel de relaţii, dar după o scurtă şi atentă cercetare a persoanei din faţa sa, renunţă la acest gînd.

— Spuneţi-mi, n-a avut domnul Šmok legături cu vreo domnişoară? Ştiţi la ce mă gîndesc! spuse detectivul.

— Cînd s-a mutat la mine, să fie de atunci vreo şapte ani, dumnealui a spus că ar fi bine să aibă pe cineva care să-i coase un nasture şi să-i gătească... Pe urmă însă, i-am condus eu menajul, şi... şi de-atunci n-a mai vorbit despre asta. Dar să fi adus acasă pe cineva, asta mă rog frumos, nici nu poate intra în consideraţie, pentru că eu sînt o femeie aşezată. Iar domnul Šmok a fost şi el un om aşezat, nu fuma, nu bea, şi nu-l interesa decît biroul lui.

Detectivul clătină din cap, şi în sinea lui îşi spuse că o asemenea viaţă e cel mai bine s-o închei prin sinucidere.

Tocmai se pregătea să se retragă respectuos, cu gîndul să se repeadă la oficiul cu pricina pentru a-şi face o imagine cam ce poate împlini viaţa unui om, cînd deodată se uită pe fereastră şi observă cît de ciudată era perspectiva ce se deschidea din odaia răposatului domn Šmok: fereastra dădea spre nişte acoperişuri, pe care, desigur, noaptea se plimbă pisicile, iar singurul punct ce putea fi socotit interesant, era fereastra cu pervazul încărcat de flori a unei case teşite, ce depăşea colţul dintr-o stradă învecinată.

— Cine locuieşte acolo?

— Acum nimeni, dar a stat acolo domnişoara Terezia Nolková, croitoreasă, care mergea de cosea la clienţi acasă. Închipuiţi-vă că şi dumneaei s-a otrăvit ieri şi tot cu gaze...

Detectivul Brůžek îşi încruntă sprîncenele şi, pentru mai multă siguranţă se aplecă pe fereastră afară.

Vasăzică, a doua sinucidere cu gaz în Malá Strana şi în imediată apropiere! Aceşti doi, domnul Šmok şi amintita croitoreasă nu puteau să nu se cunoască, pentru că orice om se uită pe fereastră! Iar dacă seara, domnişoara Terezia nu lăsa ruloul, asta înseamnă că domnul Šmok o vedea şi cum se dezbracă.

Detectivul tuşi să-şi dreagă glasul, n-avea chef să dezvolte nişte idei prea frivole, în ciuda faptului că nu i se părea a fi deloc nefireşti sau neîntemeiate. Dacă omul ăsta nu fuma şi nu bea, dacă nu se ţinea de femei, s-ar putea atunci să fi avut o asemenea bucurie tainică, şi cine ştie, poate că amintita croitoreasă îl şi cunoştea. Dumnezeule, de fapt, dacă stau şi mă gîndesc bine, lucrurile se cam leagă între ele, la urma urmei de ce s-ar fi otrăvit această femeie cu gaz, la două zile după ce referentul Šmok sfîrşise printr-o moarte asemănătoare? Vorba ceea, sînt şi prostii mai mari pentru care oamenii îşi iau viaţa, aşa că nu văd de ce în cazul de faţă nu s-ar fi putut consuma o romanţă de dragoste deasupra acoperişurilor cu olane din cartierul Malá Strana?

Jos, în curte, scîrţîia o pompă de apă, şi o voce de femeie cînta un cîntec trist, pe atunci la modă: Vara-i pe sfîrşite, cu bine, dragostea mea…

Cîntecul acesta se îmbina perfect cu reflecţiile domnului Brůžek. Îşi luă rămas bun de la stăpîna casei, şi dădu o fugă pînă la comisariat, ca să afle ceva mai mult despre sinucigaşa cu pricina.

Fireşte, la comisariat fu întîmpinat cu respectul ce li se cuvine oamenilor de la direcţie, dar cînd detectivul ieşi la iveală cu noua sa combinaţie, toţi se uitară la el ca la un nebun. Despre croitoreasa Terezia Nolková nu ştiau decît ceea ce confirmase medicul de circumscripţie, şi anume, că doamna respectivă suferea de mulţi ani de o melancolie gravă şi în plus avea o tumoare malignă, se pare foarte dureroasă, ce avea să-i aducă oricum moartea; urma să fie supusă unei operaţii complicate şi nesigure, astfel că, după părerea medicului, femeia n-a

făcut decît să-şi scurteze suferinţa unei boli incurabile.

— Această coincidenţă, nu poate fi o simplă întîmplare, domnilor! insistă detectivul Brůžek în credinţa sa, drept care îi părăsi şi se înapoie la Direcţia poliţiei.

Consilierul Vacátko luă raportul şi după puţin timp îl rechemă în biroul său.

— Ascultă, domnule Brůžek, mi se pare mie că dumneata ai căzut pradă chemării primăverii! Eu te trimit să anchetezi cazul de sinucidere a unui om care a folosit somnifere, şi dumneata îmi vii cu o poveste atît de înduioşătoare, încît în temeiul ei s-ar putea compune pe loc un cîntec de bîlci. Ce ţi-a venit aşa deodată?!? O croitoreasă bolnavă şi un referent de la un birou oarecare? Mai bine îţi alegeai eroul în persoana unui locotenent de hulani căci pentru ăştia s-au otrăvit, de cînd lumea, croitoresele şi servitoarele.

— Cum să vă spun, domnule consilier, mie legătura mi s-a părut a fi atît de firească... Ar trebui să vedeţi şi dumneavoastră cît de apropiate sînt ferestrele acelea: oamenii ăştia s-au cunoscut, cu siguranţă!

— Mă rog, eventual. Şi ce-i cu asta? Adică dumneata îţi închipui că ea nu l-a vrut şi de aceea dumnealui s-a hotărît să-şi pună capăt zilelor? Şi pentru ca mirosul acela urît să nu bată în fereastra ei, şi-a făcut seama la birou? Pentru numele lui Dumnezeu, domnule Brůžek! Ce naiba, dumneata nu vezi că asta e o prostie!?!

— Dacă dumneavoastră binevoiţi a le pune aşa, una lîngă alta, atunci, mă rog frumos, e într-adevăr o prostie. Dar dacă în joc n-a fost o femeie, de ce să-şi fi curmat viaţa acest om singuratec, dînd drumul la gaze?

Consilierul Vacátko oftă din greu şi îşi aţinti privirea în peretele din faţa sa. Aşa făcea ori de cîte ori se cufunda în gînduri adînci. De cele mai multe ori îşi mai întindea şi picioarele şi îşi agăţa degetele în răscroiala vestei.

— Eu unul aş fi în stare să dau oricît, numai să pot

afla dacă omul ăsta a dat singur drumul la gaze. Ştii ce, domnule Brůžek, să mergem împreună pînă la oficiul acela. Pentru că, vorba ceea, ce ne facem dacă omul ăsta dormea şi abia după aceea au început să iasă gazele?

Detectivul se înspăimîntă:

— Putem noi oare lega lucrurile în felul acesta?

— Probabil că da, de vreme ce nu găsim ceva mai bun! Mîine dimineaţă ne repezim pînă acolo.

În ziua următoare, pe coridoarele vechii instituţii, se auzi răsunînd zgomotul a două perechi de picioare, al căror ecou se răspîndea straniu în tăcerea aceea mormîntală. Colac peste pupăză, domnului Brůžek îi scîrţîiau pantofii. Cel mai ciudat însă, era faptul că funcţionarii care ieşeau din cînd în cînd pe coridor se mişcau într-o linişte aproape desăvîrşită. Fireşte, treaba asta avu darul să-l frămînte pe domnul Brůžek; la un moment dat se opri în loc şi, cu uimire, îl arătă cu degetul pe unul din ei, care, ca un şobolan de proporţii gigantice, se strecurase prin preajma lor:

— Oamenii ăştia poartă papuci! De aceea nu se aude cînd umblă!

— Interesantă observaţie, replică domnul consilier. Deocamdată însă nu se poate trage din ea decît o singură concluzie şi anume: că aici, chiar şi primăvara, e pretutindeni frig, ca într-o gheţărie, şi că la vîrsta de treizeci de ani, oamenii ăştia se pot asigura de un reumatism cum scrie la carte.

Şeful oficiului îi primi cu mirare şi eu vizibilă nelinişte. Titlul consilierului de poliţie îl făcu pur şi simplu să încremenească. Nu-şi amintea, ca în afara domnului consilier teritorial, să mai fi trecut vreodată pragul biroului său o persoană atît de simandicoasă. Şi încă de la poliţie!

— Domnilor, începu el pe un ton ceremonios, poftindu-şi oaspeţii să ia loc lîngă soba de teracotă — sînt încredinţat că neuitatul nostru coleg, referentul

Šmok, a fost victima unei întîmplări nefericite.

— Ştiţi acest lucru cu certitudine, sau îl spuneţi numai pentru că aşa aţi dori să fie? întrebă consilierul Vacátko. cu o voce dulceagă.

Şeful oficiului suspină:

— Aveţi dreptate, domnule consilier de poliţie, aşa este, de fapt eu aş dori să nu fie vorba de o sinucidere. Pentru că... pentru că pe urmă ar trebui să se pună întrebarea de ce un funcţionar atît de curat şi de neprihănit, a săvîrşit o asemenea fapta disperată?

— Vedeţi, tocmai pentru asta ne aflăm noi acum aici, domnule... domnule... Şi, deodată, consilierul Vacátko se trezi în situaţia de a nu fi în stare să-i găsească o titulatură potrivită.

— Diriginte, mă rog frumos, îl ajută, cu promptitudine bătrînul funcţionar. Înainte vreme aveam titlul de *hilfsam-direktor.* Cred că aşa era mai bine, şi foarte potrivită era şi denumirea instituţiei noastre. Căci noi, ca să zic aşa, nu sîntem, totuşi, o arhivă în adevăratul sens al cuvîntului, ci o instituţie auxiliară. Fireşte, în noile împrejurări...

Dirigintele amuţi cîteva clipe apoi spuse:

— De altfel, eu o să ies curînd la pensie şi locul meu va fi ocupat de domnul Fresl care de mulţi ani are titlul de adjunct, ceea ce reprezintă ultima treaptă înaintea funcţiei mele. La noi lucrurile sînt astfel rînduite, încît oamenii avansează potrivit unei ordini strict pragmatice.

— În felul ăsta au cel puţin o anumită siguranţă, spuse consilierul, cufundat în gîndurile lui. De fapt, noi am venit aici ca să stăm de vorbă cu dumneavoastră şi cu ceilalţi domni funcţionari, despre această tristă împrejurare. Se afla acest domn Šmok în relaţii mai deosebite cu vreunul dintre funcţionari?

Domnul diriginte ridică din umeri:

— Noi ne vedem foarte mult aici, în instituţie, dar în afara serviciului, de la o vreme, ne întîlnim mai puţin.

Fiecare cu familia lui… Domnul referent însă, ce-i drept, n-avea familie, sărăcuţul.

— N-avea cumva legături cu treburile băneşti? Cu alte cuvinte, nu se temea, ca să zic aşa, de vreo nenorocire?…

— Da de unde, domnule consilieri Singurii bani ce se mînuiesc aici sînt salariile noastre. La noi, într-adevăr, nu mai există nimic ce l-ar putea ispiti pe om…

— Asta am observat, replică domnul consilier, cu sinceritate.

— Poate că n-ar fi nepotrivit să staţi de vorbă cu domnul conţopist Holínek. S-ar putea ca el să ştie ceva… Poate nu direct de la domnul Šmok, ci din… spusele stelelor. Nu ştiu dacă îmi este îngăduit să vorbesc despre asta, dar ştiţi, domnul Holínek e astrolog.

Detectivul Brůžek îşi ascunse cu destulă iscusinţă un zîmbet neaşteptat, şi avu grijă să-şi noteze numele „astrologului”.

— Suferea de vreo boală referentul Šmok? Folosea anumite tablete pentru dormit?

— N-am cunoştinţă de acest lucru. Dar asta ar putea şti mai curînd uşierul Lebeda.

Domnul Brůžek îşi notă şi acest nume.

— N-aţi putea să ne daţi o listă a tuturor funcţionarilor? În felul ăsta treaba ar merge mai repede, spuse consilierul Vacátko, iar dirigintele se aşează la masa lui de lucru şi, din memorie, trecu pe o foaie de hîrtie numele şi funcţiile tuturor subalternilor săi. Erau cu totul opt.

— Va trebui să-i deranjăm puţin, sper că n-au lucrări urgente de rezolvat… rosti consilierul Vacátko, respectînd întrutotul regulile bunei cuviinţe.

— La noi lucrările au un caracter permanent şi de lungă durată, dar niciodată nu sînt urgente. De altfel asta nici nu se poate de vreme ce fiecare dosar trebuie să fie prevăzut cu numărul său de ordine, şi să fie clasat acolo unde se cuvine. Iar în ceea ce-l priveşte pe domnul

referent Šmok, vă pot spune ca a fost un funcţionar de-a dreptul exemplar! Da, domnilor, de-a dreptul exemplar! Suporta greu dezordinea ce domneşte acum în instituţia noastră, ştiţi, noul material de arhivă e încă netriat, şi în plus ni s-au mai dat pe cap şi dosarele privitoare la reforma agrară, iar dacă vă gîndiţi numai cît de încărcată e agenda cu registrele de schimb, — tocmai în legătură cu noua lege — ca să nu mai vorbesc, mă rog frumos, de legea repartiţiilor şi a creditelor — vă puteţi da lesne seama că un om cu nervii mai slabi n-a putut face faţă atîtor probleme… Simplu…

Detectivul Brůžek se cufundă în ascultarea tăcerii adînci ce domnea pretutindeni în jurul lui, şi îşi aminti de zarva şi de hărmălaia ce nu mai conteneau la Direcţia a Patra. În felul acesta oamenii îşi pot face o imagine despre ceea ce înseamnă nervii!

— Dumneavoastră credeţi că domnul referent Šmok s-a sinucis pentru că n-a fost în stare să ţină actele sale într-o perfectă evidenţă? întrebă consilierul.

— În primul rînd, exclud ideea sinuciderii, şi apoi… Eu cred că era pur şi simplu tulburat şi după ce a deschis gazul a uitat să-l aprindă…

Consilierul Vacátko oftă:

— Dificultatea teoriei dumneavoastră constă în afirmaţia că omul se duce să aprindă lumina atunci cînd nu vede. Iar dacă nu vede, cu greu poate să uite că e întuneric şi să continue să lucreze. Asta în primul rînd. Iar în al doilea rînd, acest domn Šmok a înghiţit nişte somnifere. Tare aş vrea să mă uit puţin în biroul lui. Mai lucra cineva cu el?

— Nu, mă rog frumos, la noi referentul are dreptul la camera sa de lucru.

Domnul diriginte păşea grăbit înaintea oaspeţilor pentru a le deschide uşa biroului părăsit.

— I-am şi spus domnului practicant Holínek, căruia i-a venit rîndul să ocupe locul de referent, că se poate muta acolo, dar deocamdată dumnealui a refuzat. E şi de

înţeles, după un timp atît de scurt…

În încăpere mai stăruia şi acum mirosul de gaz.

Consilierul Vacátko cercetă în fugă lampa ce atîrna de o tije lungă deasupra mesei, învîrti de probă robinetul apoi îl strînse la loc. În acest timp, detectivul Brůžek îşi consacră toată atenţia mesei de lucru.

Se afla pe ea un pahar nu prea curat; detectivul îl mirosi doar, şi-l împinse într-o parte. Pe fundul paharului se sedimentase un strat alb.

Consilierul Vacátko observă acest lucru şi clătină clin cap, fără însă să scoată o vorbă. După care deschise sertarele biroului.

— Domnule diriginte, nu vrem să vă reţinem din munca dumneavoastră, noi o să cercetăm singuri ce-i de cercetat aici, şi tot aici o să stăm de vorbă cu fiecare funcţionar în parte.

Dirigintele se retrase, dar fără plăcere.

Consilierul se uită posac la detectivul Brůžek, iar acesta, sub privirea posomorită a şefului, ridică uşor din umeri.

— Nici dumneata nu ştii ce să mai crezi despre povestea asta, nu-i aşa? spuse consilierul. Asta nu-i instituţie, ci o oază a liniştii şi a păcii. Aici omul nu trebuie să înghită prafuri de dormit, pentru că aici poate dormi în tihnă cînd vrea şi cît pofteşte. De ce oare nu mi-am ales şi eu o ocupaţie atît de frumoasă?

Detectivul continua să cerceteze cu grijă masa de lucru. În sertarele laterale găsi cîteva obiecte personale: un pieptene, o perie de haine, o panglică de legat mustaţa, un tub de pomadă, o sticlă goală de dracu ştie ce, şi o bucată de pîine tare ca piatra.

— Sticla asta spune ceva, rosti, ca un iniţiat, detectivul Brůžek. Dar principalul lipseşte: prafurile de dormit!

Consilierul Vacátko sta şi clătina din cap, ca şi cînd s-ar fi aşteptat la aşa ceva.

— Atunci, înapoi fuga-marş la gazda lui, domnule

Brůžek, şi în loc să cercetezi ferestrele din împrejurimi, binevoieşte a o întreba de medicamente! Dar mai întîi, trimite-mi-l aici pe uşier.

Uşierul Lebeda nu ştia prea multe despre domnul referent Šmok. Că ar fi fost un om nefericit? Nu, n-a avut această impresie şi tăgădui că dumnealui l-ar fi trimis vreodată la farmacie după medicamente, sau că domnul referent s-ar fi plîns de vreo boală, nu, de nimic din toate astea nu-şi amintea.

— Şi atunci, cum se explică moartea lui neaşteptată? se răsti la el consilierul Vacátko.

Domnul Lebeda strînse din umeri.

— Un asemenea caz vi se întîmplă pentru prima oară? întrebă consilierul.

— Da, pentru prima oară. De aici, de la noi, omul iese la pensie, nu se duce direct la cimitir. Mă rog, în timpul războiului era altceva! Atunci am avut aici două cazuri... Amîndoi au trebuit să se prezinte la încorporare şi nici unul nu s-a mai întors.

— Nu văd nimic ciudat în treaba asta, mormăi consilierul.

— Da, aveţi dreptate, numai că, vedeţi, amîndoi au fost luaţi în urma unui denunţ. Mai întîi domnul Macha şi după el domnul Kubr. Despre domnul Kubr se spunea că ar fi vorbit pe undeva împotriva împăratului. În rest, de aici, din instituţia noastră n-a mai plecat nimeni, căci, vorba ceea, război-nerăzboi, dosarele e musai să fie înregistrate şi clasate; asta-i la mintea cocoşului.

Consilierul Vacátko zîmbi amar:

— Spuneţi-mi, în ziua cînd s-a întîmplat povestea, dumneavoastră aţi plecat de aici ultimul?

— Asta, mă rog frumos, nu ştiu, eu plec cînd se încheie programul, adică la trei şi jumătate. Cine mai rămîne pe aici, asta nimeni nu controlează, căci fiecare dintre domnii funcţionari are o cheie de la poartă.

— Aşa că oricine se poate înapoia oricînd pofteşte!

— Asta, mă rog frumos, poate, dar spuneţi şi

dumneavoastră, ce să facă aici, nu-i aşa?

— Fireşte, aceasta-i întrebarea! Vă mulţumesc, şi fiţi bun vă rog şi chemaţi-l pe domnul care urmează pe această listă.

Interogatoriul fu lung, dar neinteresant. La un loc, nimeni nu ştia nimic.

Domnul Fresl, viitorul succesor al dirigintelui, era un funcţionar bătrîn şi încrezut, care despre fostul său coleg, referentul Šmok, ştia doar atît că adeseori rămînea în birou peste orele de servici.

— Şi niciodată nu v-a spus de ce?

— Nu, fiindcă niciodată nu l-am întrebat. De bună seamă nu era gata cu lucrările.

Consilierul Vacátko se mulţumi cu atît şi ceru să fie chemat următorul. Domnul Výborný avea aceiaşi gradaţie în serviciu cu răposatul. Se ocupa cu vechile probleme fiscale, şi cu colegul Šmok mergea uneori împreună o bucată de drum, dar întrucît domnul Šmok locuia foarte aproape, n-apucaseră niciodată sa stea de vorbă ca lumea. Domnul Výborný era convins că domnul Šmok a căzut victima pasiunii sale de funcţionar.

— Eu, mă rog frumos, indiferent cum ar fi vremea, ies zilnic la ora zece fix în faţa clădirii şi trag în piept un pic de aer curat. Mă opresc în dreptul porţii dinspre grădină, fac două-trei ghemuiri şi apoi mă întorc la lucru. După mine, exerciţiul fizic e temelia sănătăţii şi a bunei dispoziţii.

— Şi întrucît domnul Šmok nu făcea exerciţii, socotiţi că a găsit cu cale să se sinucidă dînd drumul la gaze?

— Eu nu cred că s-a sinucis, eu cred că a fost o întîmplare nefericită.

Domnul consilier dădu din cap şi-l invită pe următorul, în încăpere îşi făcu apariţia domnul Červenka: avea titlul de conţopist. Făcu o plecăciune adîncă, şi nu luă loc. De altfel nici nu ştia nimic. Dar, cînd să iasă, se grăbi să spună:

— Nu vă supăraţi, mă rog frumos, aţi stat de vorbă cu dirigintele nostru?

Consilierul Vacátko dădu din cap în semn că da.

— Şi nu v-a spus cumva cine se mută în această cameră?

Consilierul zîmbi:

— Mi-a spus... Dar ştiţi treaba asta nu m-a interesat, aşa că, mă veţi înţelege...

— Desigur. Pe mine însă mă interesează. Cred că dumnealui se gîndeşte la domnul Holínek. Şi totuşi eu sînt mai vechi în serviciu, cu o jumătate de an!

După ce ieşi, consilierul Vacátko îşi spuse în sinea lui că şi aici e la fel ca oriunde în altă parte, oamenii se pizmuiesc de mama focului, amărîndu-şi viaţa tihnită şi lipsită de griji.

Domnul Holínek îi lăsă consilierului cea mai bună impresie. Şi asta pentru că nu-şi ascundea cîtuşi de puţin pasiunea sa de a citi în stele.

— În ultima vreme am fost în relaţii bune cu domnul Šmok. Dumnealui se interesa foarte mult de astrologie, iar eu nu i-am tăinuit faptul că se născuse într-o zodie nefavorabilă, adică a Vărsătorului şi, ştiţi, oamenii născuţi în această zodie sînt mai deosebiţi, uneori de-o sensibilitate bolnăvicioasă... Şi încă ceva, mă rog frumos, dacă-mi îngăduiţi: chiar în zilele critice ale morţii domnului Šmok, Marte se afla într-o conjunctură nefavorabilă şi ajunsese în imediata apropiere a Vărsătorului.

— Şi asta ce înseamnă?

— Asta înseamnă o primejdie gravă pentru oamenii născuţi în această zodie. Îi ameninţă tot felul de neajunsuri, boala, eventual moartea, dar asta, bineînţeles, nu se poate prevedea.

— N-aţi observat, cumva, dacă domnul Šmok folosea anumite tablete?

Referentul Holínek tulburat din meditaţiile sale, se uită la domnul consilier cu un aer absent:

— Mi-a spus că-l dor dinţii şi capul; i-am recomandat aspirina, asta ajută la stările nervoase.

— Şi ce anume, putea să-l enerveze aici?

— Asta chiar că nu ştiu, zîmbi liniştitul astrolog. Eu unul aş zice că poziţia nefavorabilă a planetei Marte.

Consilierul Vacátko clătină doar din cap, fără să-i mai răspundă.

Era cît se poate de limpede pentru el, că interogatoriul n-avea să ducă la nici un rezultat, dar pentru întregirea lui îi mai pofti şi pe ceilalţi domni funcţionari — şi aşa cum se aşteptase, nici aceştia nu-i spuseră nimic interesant. Doar cel mai tînăr din întregul oficiu, practicantul de birou începător, cum suna trufaşa sa titulatură, a ţinut să declare că dacă ar fi stat aplecat atîta timp asupra hîrţoagelor, aşa cum a stat domnul Šmok. probabil că ar fi dat şi el drumul la gaze, dacă nu cumva s-ar fi aruncat direct în Vltava, şi a mai adăugat că el, personal, nu intenţionează să rămînă aici, pentru că asta e o muncă în care omul nu poate s-o sfîrşească altfel decît în condiţii tragice. Tînărul cu pricina dovedi că are în el o poftă de viaţă nestăvilită, destăinuindu-i domnului consilier intenţia de a-şi căuta un loc în altă parte, iar această căutare o va începe pe căi ocolite şi cu abilitate, mai exact spus la partidul agrarian care ştie să se bată pentru oamenii săi. Consilierul îi ură mult succes şi, după ce junele se retrase, îi veni să scuipe în scîrbă; ţinînd seama însa de faptul că se afla într-un birou străin, renunţă la acest chef.

Întîmplător, tocmai se întorsese detectivul Brůžek, fără însă să aducă vreo dovadă mai consistentă. Gazda nu ştia de vreo boală a fostului ei subchiriaş, prafuri, ce-i drept, domnul referent lua numai atunci cînd avea arsuri la stomac, în ultima vreme, cică l-ar fi supărat durerile de dinţi.

— Ce mai, sîntem în aer, bodogăni consilierul Vacátko. — Simplu, dumnealui şi-a cumpărat o porcărie din astea împotriva durerilor, a amestecat-o cu apă aici

în paharul ăsta şi-a băut-o. Pe urmă a dat drumul la gaze şi s-a aplecat asupra hîrţoagelor sale, ca să fie absolut sigur (consilierul răsfoi prin hîrtiile de pe masă) că a pus bine numărul de ordine III 543876/ a i XIV, după care, pe de-o parte a adormit, iar pe de alta şi-a dat duhul. Noi, de bună seamă, n-o să dibuim acum nimic, dar povestea asta nu-i în regulă. Vom îndeplini dorinţa fierbinte a şefului acestui oficiu şi vom scrie în procesul verbal că nu pare a fi vorba de o sinucidere… Dar, între noi fie vorba, domnule Brůžek, chiar dacă în momentul de faţă nu dispun de nici o dovadă în acest sens, eu unul am neplăcuta impresie că aici s-a produs un… omor.

— Doamne, dumnezeule, ce tot spuneţi, domnule consilier!

— Noi spunem că a luat prafurile şi pe urmă a dat drumul la gaz. Dar ce te faci că prafurile astea i le-a dat cineva care a aşteptat să adoarmă şi pe urmă — pe urmă a dat drumul la gaz?

— O femeie la mijloc n-a fost, bani n-a avut, şi atunci, de ce să-i fi făcut cineva de petrecanie? obiectă detectivul.

— Păi tocmai asta nu ştim! Şi pentru că nu ştim, va trebui să clasăm întregul dosar.

Consilierul se ridică de pe scaun îşi puse pălăria şi se uită cu tristeţe la detectivul Brůžek, care nu se mai încumetă să-l contrazică. Îşi luară rămas bun de la domnul diriginte, şi cînd ieşiră afară rămaseră amîndoi uimiţi: aerul era călduţ şi mirosea a arbori înmuguriţi. Iar acolo, înăuntru, era frig, ca într-o gheţărie.

Consilierul Vacátko tăcea, iar detectivul Brůžek îşi dădea întreaga silinţă să nu-l tulbure. Da, domnul consilier suferise o înfrîngere şi acum arăta ca un tigru furios, căruia îi scăpase prada de sub nas. Detectivul Brůžek ştia ce înseamnă acest lucru, căci avea destulă experienţă ca să-şi dea seama că omul nu izbuteşte întotdeauna să demonstreze tot ce ar vrea.

Insuccesul e greu de suportat, chiar dacă aerul e

încărcat de miresmele primăverii, îşi spuse în sinea sa domnul Brůžek.

Bătrînul o să fie acum mînios, şi să te ţii ce tărăboi o să facă, pînă o uita de povestea asta!

Dar domnul Brůžek se înşela; consilierul, ce-i drept, era morocănos, dar nici pe departe nu se arăta atît de furios pe cît se temuse încercatul detectiv. Consilierul Vacátko se comporta într-adevăr ca un tigru: avea un aer indiferent şi sta la pîndă.

După un timp domnul Brůžek află că dăduse dispoziţie să fie răscolită vechea şi foarte incompleta arhivă a poliţiei secrete începînd din timpul războiului şi pînă în zilele noastre, dar, întrucît pentru treaba asta îi folosise pe funcţionarii direcţiei şi nicidecum pe domnii din echipa de criminalistică, aceştia se arătară şi ei cît se poate de nepăsători. De bună seamă nu descoperise nimic, deoarece cazul se stinse încet şi în liniştea cea mai desăvîrşită, ceea ce pe domnul Brůžek îl lăsă foarte rece. Timpul se scurgea, primăvara praghează îşi aprinse candelabrele florilor de castani, veni vara, îndrăgostiţii începură să se lipească şi mai strîns unul de altul, iar la Direcţia a Patra din Praga oamenii se pregăteau pentru necazurile obişnuite: tentative de viol, violuri autentice, destrăbălări şi alte acte asemănătoare care alcătuiesc umbrele urîte ale dragostei şi conţinutul fărădelegilor estivale. Multă apă a curs pe Vltava, mulţi spărgători au fost prinşi, mulţi dintre ei au reuşit, ca întotdeauna, să scape, statul a majorat sporul lunar de scumpete drept care partidele de coaliţie i-au cîştigat de partea lor pe micii funcţionari, pictorii încetaseră de mult să mai înfăţişeze tînăra republică în chip de femeie purtînd în braţe un stindard desfăşurat, iar gazetele socialiste pretindeau că primejdia forţelor extremiste a fost îndepărtată. Dar, pentru mai multă siguranţă, parlamentul votă legea pentru apărarea republicii.

După aceea, toată lumea plecă în concediu, cu excepţia borfaşilor care, dimpotrivă, desfăşurau o

activitate susţinută, şi astfel domnul Bouše avea de lucru pînă peste cap.

În fine, veni toamna, oamenii priveau cu îngrijorare cerul pe care goneau zdrenţe întunecate de nori, şi spuneau:

— S-a mai dus o vară, fără s-o simţim!

Căci toamna toţi avem înclinaţii spre reflecţii filozofice…

În biroul detectivilor se auzi deodată un zuruit prelung şi stăruitor, iar domnii Bouše şi Brůžek, care erau de servici dădură buzna împreună în biroul consilierului, căci sunetul acesta era, fără doar şi poate, un semnal de alarmă.

Consilierul Vacátko era gata îmbrăcat cu pardesiul său scurt şi tocmai îşi potrivea gambeta.

— Domnilor, toţi cei ce se ţin pe picioare să se pregătească de acţiune. Fotograful, dactiloscopistul, şi aşa mai departe. Afară aşteaptă două maşini. Ne ducem la Malá Strana. Da, domnule Brůžek, la Malá Strana, la faimosul oficiu unde noi doi am mai fost astă primăvară. De data asta, unul dintre funcţionari a fost ucis de o ţiglă căzută de pe acoperiş.

— Dumneavoastră, domnule consilier, binevoiţi să credeţi că… rosti vocea şoptită a detectivului Brůžek.

— Eu o să cred după ce o să văd ce şi cum, replică scurt consilierul şi se grăbi să iasă afară.

Două maşini înţesate de funcţionari de poliţie se strecurară apoi peste podul Carol, tulburînd liniştea patriarhală a străduţelor înguste din cartierul Malá Strana.

Cînd coborî din maşină, consilierul îşi dădu pe loc seama că din nou sosise cu o clipă mai tîrziu. Poliţia, ce-i drept, se afla la faţa locului, dar mortul ia-l de unde nu-i, şi treaba asta îl supără la culme.

— Domnule comisar, se răsti la reprezentantul în uniformă al circumscripţiei locale — de ce aţi mişcat mortul?

— Am onoarea să vă raportez, domnule consilier de poliţie, că am dat ordin să fie transportat la spital, dar acolo s-a constatat decesul.

— În loc să-l constataţi voi, aici! Unde zăcea mortul?... Unde? Pentru numele lui Dumnezeu, cînd o să învăţaţi odată să respectaţi regulile fundamentale ale unei anchete? Cînd? Aici nu-i vorba de un furt de chifle, iar eu îmi amintesc că am dat încă din primăvară comisariatului vostru anumite dispoziţii!

Copleşit de vocea aceasta tunătoare, comisarul se pierdu de-a binelea.

— Domnule consilier, nouă ni s-a telefonat exact la orele zece şi opt minute, aducîndu-ni-se la cunoştinţă că s-a întîmplat o nenorocire; eu personal am ordonat ca totul să rămînă aşa cum e, să nu se clintească absolut nimic, apoi am alarmat medicul şi la cîteva minute după aceea am ajuns aici, fireşte pe jos, pentru că ştiţi, noi, la comisariat... Pe scurt, cînd am sosit aici era adunată o mulţime de oameni şi ăştia de mult îl urniseră din loc pe nefericit, încercînd să-i dea pe coridor primele îngrijiri, ştiţi, avea capul spart, dar nu prea tare, aşa că unii au putut eventual să tragă nădejdea, că nu era vorba decît de o rănire uşoară, urmată de o stare de leşin...

— Şi de fapt a fost vorba de moarte, pentru că în clădirea asta e vorba întotdeauna de moarte, domnule comisar!

Consilierul Vacátko îşi pironi picioarele în pămînt şi strigă la oamenii săi:

— Gloata asta sa fie imediat împrăştiată, aici nu sîntem la bîlci. Iar domnii de la ferestrele de sus, să dispară şi ei! Locul ăsta rămîne pustiu! Funcţionarii de la arhivă să se întoarcă la posturile lor şi nici unul nu-şi părăseşte biroul. S-a înţeles? Domnule comisar, dumneata postează-ţi oamenii pe coridor!

Proaspătul defunct era referentul Ferdinand Výborný. Consilierul îşi mai amintea că fusese colegul acelui Šmok, care pierise astă primăvară asfixiat cu gaz

de iluminat.

Comisarul de circumscripţie primise între timp raportul spitalului: moartea s-a produs în urma unei hemoragii cerebrale provocată de o fractură cranianã.

— Unde a zăcut?

Comisarul arătă servil o linie foarte neclară trasată pe caldarîmul umed din faţa porţii.

— Linia asta a desenat-o, probabil cu un ciob din olanul căzut, domnul adjunct Fresl, funcţionar al acestei arhive. Dacă doriţi, eu vi-l aduc aici, mă rog frumos, bîigui comisarul şi se năpusti spre uşa clădirii, în poartă îşi făcu apariţia dirigintele oficiului, era alb ca varul, şi se ţinea cu mina de inimă. Clătină trist din cap la salutul domnului consilier, dar la ordinal gardianului se retrase, supus, înapoi în clădire.

Domnul Fresl se prezentă peste cîteva clipe şi confirmă că în timp ce unii domni din instituţie îl ridicau pe colegul ucis...

— Care domni! tună consilierul Vacátko.

— Păi, domnii Červenka şi Holínek... Şi, bineînţeles, omniprezentul domn Lebeda care, de fapt, îl descoperise pe acest nefericit... L-au ridicat şi l-au dus înăuntru, dar eu mi-am adus aminte că am văzut undeva, nu mai ştiu unde, că în asemenea cazuri trebuie desenată poziţia în care s-a aflat mortul, iar eu am făcut treaba asta, fireşte, numai aşa *groso-modo.* Cu mîna tremurîndă domnul Fresl arătă conturul unei linii slabe pe care detectivul Brůžek îl îngroşă acum cu cretă.

Consilierul Vacátko se apropie de domnul Fresl şi-i spuse:

— Vă rămîn foarte îndatorat, domnule adjunct! Ceea ce aţi făcut e extrem de important!

Domnul Fresl, care se aşteptase probabil să fie pe loc arestat, dădu absent din cap, apoi se duse înapoi în biroul său, căci de emoţie începuseră să-i tremure picioarele.

— Domnule Lebeda, unde aţi găsit cadavrul?

Pînă să răspundă, curierul înghiţi de cîteva ori în sec:

— Aici, mă rog frumos, unde se vede linia asta. Ieşisem tocmai afară, Dumnezeule, pentru ce am ieşit, a, da, mi se pare că mă duceam să cumpăr chifle pentru domnul diriginte — şi, ce să văd, domnul Výborný zăcea în acest loc... Ştiţi, avea obiceiul să vină în fiecare zi aici să-şi facă exerciţiile libere, cum le numea dumnealui.

Consilierul clătină scurt din cap. Îşi reconstitui în minte scena îndepărtatului interogatoriu, în timpul căruia acest domn Výborný se lăudase cu bunul său obicei de a trage în piept niţel aer proaspăt.

— Unde se afla olanul căzut de pe acoperiş?

— Pe aici pe undeva; vă spun drept, eu nu l-am prea văzut, am socotit că e mai bine să mă ocup de domnul referent; am crezut că i s-a făcut rău şi m-am aplecat spre dumnealui; pe urmă, cînd m-am uitat mai bine, Dumnezeule, mi-am dat seama că-i curge sînge din cap şi-am început să strig; atunci au venit repede colegii dumnealui.

— Care?

— Pai, domnul Holínek şi... domnul Červenka. Dumnealor l-au dus înăuntru pe coridor, iar eu nu mai ştiu cine a văzut olanul acela şi a adus înăuntru cioburile lui.

— Foarte inteligent, ţinu să sublinieze consilierul Vacátko. Foarte inteligent a procedat! Spuneţi-mi, olanul acela era tare spart?

— **Eu, mă rog frumos, n-am de unde să ştiu, mărturisi** sincer uşierul Lebeda.

Consilierul le dădu dispoziţie oamenilor săi ca să adune cu cea mai mare grijă toate cioburile şi să reconstituie olanul prin lipire. După aceea ceru să se facă rost la iuţeală de un meşter ţiglar care să aibă cu el şi o funie pentru a se căţăra pe acoperiş.

Gardienii de la comisariat începură să alerge care încotro, şi în acest timp domnii de la criminalistică se

străduiră să depisteze toate urmele ce mai puteau fi depistate, dar nu se arătară prea entuziasmaţi.

Consilierul Vacátko le făcu semn detectivilor Brůžek şi Bouše să se apropie de el:

— Cred că n-are nici un rost să ne mai omorîm cu povestea asta… Urme tot nu vom găsi.

— Oricum, nu ne-ar folosi la nimic. Căderea olanului de pe acoperiş e destul de concludentă, nu credeţi? opină domnul Bouše.

— Căderea de pe acoperiş! rînji consilierul. Asta abia o să vedem! Îţi aminteşti, domnule Brůžek, că astă primăvară am copiat aici o listă a tuturor funcţionarilor? Repede-te pînă la domnul diriginte şi roagă-l din partea mea să ţi-o dicteze din nou, căci dumnealui îi ştie pe dinafară. Şi aş mai dori ca în dreptul fiecărui nume să noteze cînd a intrat în serviciu respectivul funcţionar, cînd a fost avansat şi în ce funcţie…

În ciuda faptului că încă îşi mai ţinea mîna la inimă, dirigintele făgădui să întocmească lista numaidecît, menţionînd că va fi bucuros să i-o înmîneze personal domnului consilier.

Consilierul rămase afară. Măsura din ochi cu foarte mare atenţie înălţimea acoperişului şi înclinaţia lui, şi în anumite momente lăsa impresia că de atîta încordare se întunecă la faţă, ca apoi să-i fluture pe buze cîte un zîmbet prevestitor de rele.

După ce-şi terminară misiunea lor, tehnicienii plecară, iar. consilierul Vacátko rămase singur cu cei doi ciraci ai săi. Domnii de la administraţia financiară eliberară şi ei, în sfîrşit, ferestrele de la etajele superioare.

Dirigintele apăru în pragul porţii cu o listă în mînă pe care, cu o privire ce trăda o adîncă tristeţe, i-o întinse domnului consilier.

— Nu vă simţiţi bine? îl întrebă consilierul cu compasiune.

— Ştiţi, inima… Pentru mine, povestea asta e puţin

cam mult.

— Da, desigur, desigur, a doua întîmplare nefericită, încuviinţă consilierul. Apoi, cercetîndu-l mai bine pe domnul diriginte se grăbi să adauge: într-adevăr sînteţi tras la faţă. Duceţi-vă să vă vadă un doctor. Noi nu mai avem nevoie de dumneavoastră. Daca o fi ceva ne adresăm domnului Fresl, locţiitorul dumneavoastră.

Dirigintele oftă adînc şi peste puţin timp putu fi văzut tîrîndu-se spre casă cu pas obosit.

Din dispoziţia consilierului Vacátko, detectivii Brůžek şi Bouše îi poftiră pe rînd pe toţi funcţionarii în biroul dirigintelui, şi-i chestionară în legătură cu cele întîmplate azi în jurul orei zece.

În sfîrşit izbutiră să-i prezinte domnului consilier următoarea succesiune a evenimentelor:

Dimineaţa au sosit cu toţii la ora obişnuită. Nimeni n-a observat nimic deosebit. Mai toţi au venit cu servieta în care-şi aduceau gustarea şi ziarul de dimineaţă. În cursul dimineţii s-au mişcat cu toţii ca de obicei, ducînd actele şi dosarele spre a le depune în dulapuri; domnii Pergl şi Málek, ambii cu rangul de conţopist, au coborît cam în jurul orei nouă şi jumătate în pivniţă, mergînd pe o scară foarte îngustă şi întunecată, căci acolo erau depuse dosarele administraţiei financiare. S-au înapoiat sus, tot împreună, înainte de ora zece. Pe coridor n-au observat nimic. Domnul Pergl a declarat, ulterior, că a avut impresia că pe coridor se afla totuşi cineva în clipa în care el se pregătea să intre în biroul său; dacă nu cumva greşeşte, crede că l-ar fi zărit pe domnul referent Červenka. Subliniase acest titlu în aşa fel, încît detectivul Brůžek a rămas înmărmurit.

– Domnul Červenka a fost numit referent nu de mult. După moartea domnului Šmok, a ţinut să completeze, cu cea mai mare grijă, pedantul funcţionar.

Detectivul Brůžek a clătinat din cap, propunîndu-şi în sinea lui să atragă în mod deosebit atenţia domnului consilier asupra acestui amănunt.

Celorlalţi funcţionari nu le-a păsat de nimic altceva, decît de munca lor. La ora zece domnul Výborný a părăsit camera sa de lucru şi a ieşit afară, potrivit obiceiului său de toate zilele.

Lucrul acesta a fost confirmat de domnul Fresl, care l-a întîlnit pe coridor şi i s-a adresat pe un ton vesel: La gimnastică? Drept care domnul Výborný i-a răspuns jovial: La gimnastică, la gimnastică.

N-a fost o conversaţie prea spirituală, dar pentru poliţie ea constituia un element destul de important. Ceasul din turnul bisericii bătea tocmai atunci ora zece.

Cam la un minut după aceea, domnul Výborný era în lumea drepţilor. Aşadar, olanul a căzut de pe acoperiş la ora zece şi un minut. În momentul acela toţi funcţionarii oficiului se aflau în interiorul clădirii.

După ce cercetă cu atenţie întregul raport, consilierul Vacátko dădu din cap admirativ şi spuse:

— Excelent. Numai că mie puţin îmi pasă cine se afla în clădire. Pe mine mă interesează cine anume se afla în afara biroului său la cîteva minute după ora zece!

Alte cercetări şi alte întrebări avură darul să precizeze că tot i s-au aflat la locul lor, fireşte acest lucru fiind valabil numai pentru acei funcţionari care nu au o cameră de lucru proprie. Asemenea birouri n-au decît domnul diriginte, domnul adjunct Fresl, domnul Výborný (acesta categoric nu se afla la post) şi noul referent, domnul Červenka. Incertitudinea plana în privinţa domnului Lebeda, care e veşnic în mişcare, deoarece dumnealui face totul şi nimic în acelaşi timp.

— Nu ştiu de ce, am impresia că domnul Holínek era pe coridor, spuse tînărul practicant Smejkal. Sau ştiu eu, poate mă înşel…

Domnul Holínek zîmbi şi se grăbi să spună că tocmai se pregătea să se ducă la domnul Výborný cu nişte acte, ceea ce, de bună seamă, i-a sugerat tînărului practicant impresia că lipseşte din birou. Cînd de pe coridor a răsunat strigătul domnului Lebeda, el se afla

categoric în biroul său, fapt confirmat, de altfel, de conţopistul Málek.

În timp ce detectivul Brůžek se tocmea aproape zadarnic pe tema acestor fleacuri, gardienii de la comisariat veniră cu ţiglarul atît de mult aşteptat.

Consilierul Vacátko îi dădu poruncă să se caţere pe acoperiş. Cînd ţiglarul ajunse acolo, consilierul îi strigă de jos:

— Ei, cum e acoperişul?

— Cum să fie, bun, răspunse ţiglarul.

— Cum adică, bun?!? Undeva, în partea asta» trebuie să lipsească din el cel puţin un olan.

Ţiglarul se legă cu funia şi se lăsă încet pînă la marginea streaşinei. Apoi se întoarse şi le comunică strigînd:

— Aici, ce-i drept, lipsesc într-un loc cîteva olane, dar asta trebuie să fie o poveste veche, căci locul e negru ca tăciunele; olanele astea au căzut de mult. Proaspăt nu văd nimic…

Consilierul Vacátko se uită triumfător la oamenii săi care priveau cu îngrijorare în sus spre acoperiş.

— Aţi auzit, domnilor? Dar, mă rog, s-ar putea totuşi ca vreun olan să fi alunecat. Cine ştie, poate că ţiglarul se înşeală. Să mai facem deci încă o probă. Şi spunînd aceasta îşi îndreptă capul în sus şi strigă: Meştere, fi bun te rog şi smulge dumneata un olan, care îţi vine la îndemînă, şi aşează-l pe acoperiş. Pe urmă, cînd îţi spun eu, îi dai drumul să meargă la vale. Iar voi, de aici, daţi-vă la o parte. Uluitul ţiglar desprinse un olan, îl aşeză pe acoperiş aşa cum dorea domnul consilier, apoi îi dădu drumul. Olanul începu să alunece încet pe acoperişul oblic, şi în cele din urmă îşi luă zborul în jos. Ajuns pe pămînt se făcu zob.

Consilierul se întoarse spre oamenii săi:

— Ei, ce spuneţi de treaba asta, domnilor?

Domnii nu spuneau nimic. Se uitau cînd în sus spre acoperiş, cînd în jos, spre locul unde zăceau cioburile

olanului negru ca tăciunele.

— Vedeţi unde a căzut olanul? La asta m-am gîndit din prima clipă a sosirii noastre aici. O ţiglă nu poate să cadă de pe acoperiş perpendicular, deoarece, cîştigînd o anumită viteză în timpul alunecării ea trebuie să înscrie în cădere o linie oblică. Dacă olanul cu pricina era să-l nimerească în cap pe domnul Výborný, dumnealui ar fi trebuit să-şi facă gimnastica tocmai în acest loc. Dar dumnealui a fost găsit întins în pragul porţii.

Detectivul Brůžek îşi fixă şeful cu neascunsă admiraţie, iar domnul consilier observă acest lucru. Arboră totuşi un aer de indiferenţă, în ciuda faptului că recunoaşterea subalternului avea darul să-l bucure. Şi-apoi, la drept vorbind, descoperirea sa era o treabă destul de meritorie.

— Şi totuşi, omul ăsta a fost lovit de un olan, domnule consilier, şopti cu sfială comisarul de circumscripţie.

— Exact, domnule coleg. Numai că olanul ăsta n-a căzut de pe acoperiş!

— Şi atunci, de unde?

— De nicăieri. Olanul ăsta s-a aflat în mîna cuiva.

Comisarul îi aruncă o privire buimacă domnului consilier şi nu mai suflă o vorbă. De altfel şi ceilalţi din jur amuţiră, cuprinşi parcă de o groază stranie. Totul era cît se poate de simplu şi vizibil, de necontestat, deşi foarte neobişnuit.

În cele din urmă comisarul spuse oftînd:

— Păi, în cazul ăsta ar fi trebuit luate amprentele de pe olanul acela.

Consilierul însă dădu din mînă plictisit:

— Degeaba, că tot n-aţi fi găsit nimic. Aţi auzit doar că pe cioburile acelea a pus mîna cine a vrut!

Între timp ţiglarul coborîse de pe acoperiş şi sta nehotărît, ceva mai încolo. Se uită puţin la olanul lipit pe care-l ţinea detectivul Bouše şi, în sfîrşit, se decise să-l atingă şi el.

— Da, îi spuse detectivul — noi credeam că a căzut de aici de pe acoperiş şi l-a ucis pe omul acela. Dar lucrurile s-au petrecut altfel.

— Ceva am auzit eu, mormăi ţiglarul luînd olanul în mînă. — Numai că ăsta n-a căzut de aici, pe chestia asta nici nu era nevoie să mă mai caţăr pe acoperiş.

— Nu vă înţeleg, i se adresă consilierul cu ochii numai atenţie.

— Vreau să spun că olanul ăsta nici măcar nu-i de aici. A fost ars după alt procedeu, ştiţi, asta se cunoaşte după porozitate. Ăsta e mai nou, pe cînd alea de pe acoperiş sînt încă dinainte de război, pe atunci ţigla se ardea mai tare. Poftiţi, uitaţi-vă şi dumneavoastră.

Ţiglarul rîcîi cu unghia olanul lipit, care-l omorîse pe referentul Výborný, apoi rîcîi un ciob din olanul pe care el însuşi îl smulsese de pe acoperiş cu cîteva clipe în urmă.

Consilierul Vacátko, urmări uluit manipulaţia lui şi spuse înmărmurit:

— Ca să vezi, treaba asta n-o ştiam. Şi, de bună seamă, nici făptaşul... A socotit pesemne că-i deajuns să vină cu un olan mai vechi... Meştere, vă mulţumesc din toată inima, şi să ştiţi că mie îmi place tare mult să învăţ lucruri interesante. O să trebuiască însă să mai daţi o dată pe aici ca să prindeţi la loc olanul, care, din ordinul meu, l-aţi scos, pe cît se pare, fără nici un rost.

Ţiglarul dădu din mînă binevoitor:

— Un singur olan nu face gaură într-un acoperiş ca ăsta; ar trebui stimate domn să vedeţi cum arată celelalte acoperişuri de prin împrejurimii Nici nu pridídim cu reparatul lor. Ăsta mai poate aştepta!

Consilierul îi strînse mîna cordial şi-i spuse zîmbind:

— Noi însă nu putem aştepta!

Apoi făcu un semn suitei sale şi intrară cu toţii în clădire.

— Aşadar dovezile le avem. Ce ne mai lipseşte deci? întrebă cuprins de o veselie neaşteptată.

— Ca întotdeauna… făptaşul, zîmbi respectuos detectivul Brůžek.

— Mda, aş putea spune că ştiu şi despre el ceva… Numai că îmi mai lipseşte un amănunt. Chemaţi-l aici pe domnul Fresl.

Cînd locţiitorul dirigintelui se prezentă în faţa domnului consilier, acesta îi ceru să-i procure nişte acte mai vechi, rezolvate aici încă în limba germană:

— Pe scurt, mă interesează alfabetul gotic, mă înţelegeţi? Tare aş avea nevoie de el acum! Măcar cîte un act de fiecare funcţionar!

— Asta nu-i chiar atît de greu, în timpul războiului notaţiile pe acte se mai făceau, fireşte, în limba germană; totul e să le căutăm.

— Cu cît le veţi găsi mai repede, cu atît mai bine. Ştiţi, aş fi tare bucuros să termin odată cu toată povestea asta.

Domnul Fresl făcu o plecăciune şi ieşi, iar consilierul se cufundă din nou în lectura listei cu funcţionarii acestui oficiu, întocmită de domnul diriginte.

Încăperea joasă se înţesă de fumul înţepător al ţigării sale de foi, trăgea din ea cu putere, căci gîndea foarte concentrat. În clipa în care acoperi toată hîrtia cu săgeţile şi mîzgălelile lui, în birou îşi făcu apariţia detectivul Brůžek şi se postă în dreptul uşii.

— Vă sînt suficiente, domnule consilier, alibiurile constatate la fiecare funcţionar în parte?

— Da şi nu. După părerea mea, în cazul de faţă nu are nici un rost să ne mai necăjim din pricina unui alibi. Pe de-o parte îl au cu toţii, iar pe de alta nu-l are nici unul, dar aşa se întîmplă întotdeauna. Ştii, domnule Brůžek, oamenii ăştia, în general, îşi amintesc de puţine lucruri. Pe mine însă mă interesează un anume lucru. Graba cu care cineva a urnit mortul din loc, ca să nu zacă acolo unde zăcuse iniţial. Acest domn Fresl ne-a făcut un serviciu uriaş trasînd locul în care răposatul Výborný căzuse cu adevărat… Iar cu ciobul olanului, e altă

poveste. Pe el a pus mîna cine vrei şi cine nu vrei, şi tocmai asta îl interesa în mod deosebit pe acest ucigaş cu o gîndire foarte logică. Nu bănuia însă că totul e în zadar. Şi totuşi există în povestea asta ceva ce nu poate fi urnit din loc, şi unde nu ajută nici un fel de amprentă. Iar acest ceva, domnule Brůžek, sînt avansările în funcţii.

Poate că ar fi vrut să-i mai explice detectivului şi alte lucruri, dar tocmai în clipa aceea dădu buzna în încăpere zelosul domn Fresl, cu un vraf de hîrtii în braţe.

— Poftim, cam asta am izbutit să adun, nu ştiu dacă vă ajunge. Vă daţi seama ca nu v-am adus decît ceea ce a fost la îndemînă, căci treburile astea mai vechi, noi le depunem în beciuri şi acolo e mai dificil să cauţi ceva.

Consilierul aruncă peste hîrtii o privire fugară şi spuse:

— Asta îmi ajunge. Totul e în perfectă ordine.

Apoi zîmbi mulţumit, şi în timp ce răsfoi cu grijă actele îl bătu pe domnul adjunct Fresl pe umăr, în semn de încurajare:

— Aş spune chiar că totul e în cea mai perfectă ordine, şi că de acum înainte veţi putea dormi liniştit.

Domnul Fresl holbă ochii uluit:

— Eu?!? Dar bine eu… eu dorm liniştit!

— În locul dumneavoastră aş fi niţel cam nelinişţit, rosti consilierul pe un ton misterios.

După care îl chemă pe detectivul Bouše şi-i ceru să aducă servietele domnilor Červenka şi Holínek.

Şi întrucît adjunctul Fresl continua să-l cerceteze cu aceeaşi privire buimacă, domnul consilier se grăbi să adauge:

— Dacă studiem bine întreaga chestiune, e limpede că un lucru nu ne poate scăpa. Mai întîi Šmok, pe urmă Výborný — iar acum aţi fi fost la rînd dumneavoastră. O coincidenţă oarecare s-ar fi născocit şi pentru viitorul diriginte.

Domnul Fresl păli şi se prinse cu mîinile de masă.

— Cum aţi spus?

— Lucrurile încep să se contureze cît se poate de frumos, nu-i aşa, domnule Brůžek!?!

— Cred că da, confirmă detectivul şi se grăbi să întrebe: Dar cum aţi putut ajunge la această descoperire, domnule consilier?

— Vrei să spui la trucul acela cu acoperişul? Foarte simplul Pentru că întîmplarea mi s-a părut a fi totuşi prea bizară. Ştii, domnule Brůžek, un olan care cade în capul unicului om ieşit pentru un minut în faţa uşii, mi se pare puţin cam mult, ca să nu zic prea de tot. Pentru asta, cineva a trebuit să ia în mînă şi întîmplarea şi întregul destin... Inclusiv olanul... De altfel, să ştiţi că n-am descoperit nimic deosebit, domnii mei. Dacă în primăvară ar fi reflectat mai mult, probabil că domnul Výborný ar mai fi acum în viaţă... Dar cînd am început să înţeleg motivul acestor asasinate, eu însumi n-am fost în stare să cred că e cu putinţă aşa ceva. Azi, însă, cred...

— Cum, dumneavoastră cunoaşteţi motivul?!? Întrebă înmărmurit detectivul Brůžek.

— Bineînţeles. Motivul e pragmatismul în serviciu, care în această instituţie are valoarea unei legi de fier. Închipuiţi-vă că aţi lucra aici şi niciodată, prin nimic, n-aţi putea avansa în carieră, decît prin scurgerea anilor şi prin moartea acelora aflaţi înaintea dumneavoastră. Cumplit simţămînt, dar de înţeles. De aceea, domnule adjunct, v-am spus, cu cîteva clipe în urmă că puteţi dormi liniştit, pentru că o să ajungeţi să aveţi parte sănătos de pensia dumneavoastră. În altă ordine de idei, vă mulţumesc pentru ajutorul ce ni l-aţi dat şi cred că n-o să vă mai deranjez.

Buimacul adjunct ieşi din biroul dirigintelui, împleticindu-se.

În aceiaşi clipă detectivul Bouše se înapoie cu cele două serviete cerute de domnul consilier. Acesta le deschise pe rînd şi le cercetă cu atenţie. Din una scutură un pic de nisip.

— Vasăzică, în asta a fost — vreau să spun olanul acela pe care ucigaşul l-a adus cu el azi dimineaţă. Cealaltă servietă o dai înapoi, iar pe asta o trimitem la laborator. Uitaţi-vă aici, înăuntru, se mai văd nişte dîre, or fi probabil de la olanul cu pricina. Iar acum, domnule Bouše, lasa-mă te rog, să ghicesc. Servieta în care s-a aflat olanul aparţine... domnului Holínek, este?

— Da, mă rog frumos, bîigui detectivul. Adică dumneavoastră socotiţi că... el...

— Acum nu mai socotesc nimic, acum ştiu! Suspecţi, ca să zic aşa, erau doi, pentru că doi aveau de cîştigat din această serie a morţii... Unul din ei însă, nici nu bănuia că intră în joc... Aduceţi-l pe domnul Holínek!

Scundul astrolog pătrunse în birou însoţit de inspectorii Brůžek şi Bouše, şi în urma lor se strecură comisarul de circumscripţie.

Astrologul se uita nesigur la consilierul Vacátko. La rîndul său consilierul îl cerceta cu o privire sfredelitoare pe omuleţul acesta mărunţel şi îndesat.

— Încă n-am apucat, domnule Holínek, să vă întreb ce părere aveţi despre destinul domnului Výborný. În ce zodie s-a născut, de a sfîrşit-o atît de rău?

Astrologul nu răspunse. Privirea lui se odihnea pe servieta aflată pe masă.

— Deocamdată, servieta asta nu v-o putem restitui, ea constituind, aşa cum se spune, corpul delict. Ştiţi, restul de nisip şi dîrele dinăuntru dovedesc că dumneavoastră nu v-aţi adus azi dimineaţă numai ziarul şi gustarea. Laboratorul o să ne confirme că aţi adus în ea şi un olan mai vechi.

Domnul Holínek căscă gura pe jumătate.

— N-aţi vrea să ne spuneţi de unde l-aţi luat? De undeva de pe stradă, nu-i aşa? Căci, vorba ceea, prin preajma locului acoperişurile sînt veşnic în reparaţie... Aceasta ar fi deci una din dovezi, domnule Holínek. Dar eu am mai multe. Ba, aş zice chiar, că am pentru dumneavoastră şi o mică surpriză. Priviţi acest

document.

Şi consilierul Vacátko întinse palidului conţopist o hîrtie pe care o scoase din buzunar.

— Îl recunoaşteţi? Precum vedeţi, poliţia are şi ea o arhivă destul de onorabilă, numai că durează cam mult pînă se găseşte în ea ceva. E vorba aici de o scrisoare, în care o persoană anonimă îl denunţă pe conţopistul Mácha, acuzîndu-l de atitudine antiaustriacă… Aceasta a fost prima încercare, nu-i aşa? Şi v-a reuşit… Deci, aţi scris dumneavoastră acest denunţ. Da sau nu?

Holínek căscă ochii nătîng la hîrtia din faţa sa şi încercă să răsucească din cap.

— Ba, da, ai scris-o domnule Holínek, pentru că, uite, am cerut să mi se prezinte şi un text în limba germană scris de mîna dumitale, şi un expert în grafologie va confirma că totul e limpede de la prima vedere. Din practicant de birou, dumneata ai devenit atunci, în nouă sute cincisprezece, tînăr conţopist, pentru că Mácha a fost încorporat. A urmat apoi a doua scrisoare — pe asta însă n-am găsit-o — în care l-ai denunţat pe Kubr, şi dumneata iar ai avansat… După ce l-ai adormit şi l-ai asfixiat cu gaz pe referentul Šmok, spre uimirea dumitale n-ai fost numit referent, fiindcă ai uitat că eşti cu o jumătate de an mai tînăr în servici decît Červenka. Acesta i-a luat locul lui Šmok, iar dumneata ai rămas în continuare conţopist. De aceea a trebuit să moară referentul Výborný, ca să poţi şi dumneata să devii referent. Şi, potrivit jocului pe care de bună seamă l-ai născocit în temeiul studierii stelelor, după un timp ar fi trebuit să moară Fresl, pe urmă, bineînţeles Červenka, pentru că ăsta era mereu înaintea dumitale, dar deocamdată te acoperea. Cariera o aveai, în linii mari, asigurată, şi nu se mai punea decît chestiunea ticluirii în condiţii optime a unor întîmplări nefericite. Numai că, întîmplarea de azi nu ţi-a mai reuşit. Pe de-o parte fiindcă despre toate astea mai aflasem între timp cîte ceva şi noi, iar pe de alta pentru că ai săvîrşit şi dumneata

cîteva greşeli fatale. Aşadar, Josef Holínek, în numele legii te arestez pentru crimă de dublu asasinat…

În încăpere se aşternu deodată o tăcere mormîntală şi toţi rămaseră într-o încremenire mută. Numai Holínek se mişcă pe neaşteptate şi ca o săgeată se repezi spre uşă. Ţîşni pe coridor şi de acolo afară în curte. Aici se aflau, ce-i drept, cîţiva gardieni, dar aceştia erau atît de uluiţi, încît nu mai izbutiră să-l prindă pe fugar. Cînd se auzi fluierul ţignalului poliţienesc, Holínek era în stradă.

Comisarul de circumscripţie se făcu alb ca varul şi scoase repede revolverul, bineînţeles, fără nici un rost.

— Calm, domnule colega, calm, îl linişti consilierul Vacátko; nici o grijă, omul ăsta nu ne scapă. În afară de asta, prin gestul lui a făcut mărturisiri complete, adăugă apoi, aruncîndu-le o privire cumpănită oamenilor săi. Aceştia o zbughiră afară, iar consilierul, după ce-şi strînse lucrurile sale, luă servieta lui Holínek şi i-o întinse comisarului, spunîndu-i:

— Fiţi bun, şi trimiteţi-mi-o la Direcţia a Patra. Eu plec înainte. Iar dumneavoastră, fiţi fără grijă, băieţii mei o să pună mîna pe el şi-o să mi-l aducă.

Dar nu i-l aduseră, căci Holínek era mult mai sprinten decît părea şi îşi alerga marea sa cursă pe viaţă şi pe moarte. După ce străbătu ca o vijelie piaţa Malostranska şi pătrunse pe strada Mostecka, îşi dădu seama că alerga în zadar. Aşa stînd lucrurile, se aplecă peste balustrada de deasupra braţului Čertovka şi într-o clipită trupul lui se prăbuşi în apă, al cărei curent acum, pe vreme de toamnă, era sălbatic şi plin de vîrtejuri. Un timp fu văzut învîrtindu-se în puhoiul învolburat, apoi dispăru sub luciul apei. Gardienilor nu le mai rămase nimic de făcut, decît să privească spectacolul neputincioşi. Unul din ei avu totuşi prezenţă de spirit şi dădu fuga să împrumute o barcă de la domnul Rousek, care îşi avea debarcaderul în partea dreaptă a podului Karól. Domnul Rousek observase însă mai devreme

ciudata cădere şi înainta acum cu barca sa de-a lungul Kampei ca să prindă trupul acolo unde Čertovka se varsă ca o cascadă în Vltava. Avea stabilită o taxă fixă pentru orice salvare de la înec şi nu voia, cu nici un chip, să piardă cîştigul.

Gardienii dezlegară altă barcă şi porniră în ajutorul lui, dar domnul Rousek îi întîmpină foarte morocănos:

— Domnilor, nu vă băgaţi în treaba asta, nu de alta, dar n-aş vrea pînă la urmă să fiu nevoit să vă scot şi pe dumneavoastră; apa e adîncă, uitaţi-vă ce aproape sînt de stăvilar!

Apoi, ca un meşter iscusit ce era, începu să pescuiască adînc în apă cu o prăjină lungă, manevrînd barca încolo şi încoace, pînă cînd, într-adevăr, dădu de trupul înecatului; căci, vorba ceea, cunoştea locul la perfecţie. Cu un cîrlig mare îl scoase la suprafaţă şi, cu sprijinul gardienilor, îl trase în barcă. După care se înapoiară cu toţii la debarcader unde între timp sosise maşina salvării, şi astfel sanitarii putură să înceapă imediat să-i facă înecatului respiraţia artificială.

— Asta nu se întîmplă întotdeauna, ca totul să fie atît de bine pregătit, ţinu să precizeze, cu admiraţie, domnul Rousek, cînd fu limpede că înecatul îşi recăpătase răsuflarea. Omul ăsta s-a născut într-o zodie norocoasă.

— Zău? Aşa crezi? replică detectivul Brůžek, ridicînd din umeri. Dumneata, moşule, l-ai salvat de la înec ca să-l trimiţi la spînzurătoare. Dar, şi-aşa, îţi mulţumesc din inimă, căci pentru poliţia praghează asta ar fi fost o ruşine epocală.

Numai că domnul Holínek, dublu asasin şi denunţător, se născuse totuşi într-o zodie norocoasă. Făcu o violentă congestie cerebrală şi muri curînd în spitalul închisorii. Asta se întîmplă în timp ce Jupiter era sub semnul Scorpionului iar Venus strălucea pe cer ca Luceafărul de seară…

(10)
AVOCATUL ŞI DUHURILE

n-au desigur nici o legătură între ele
şi totuşi, noi vom demonstra tocmai contrariul
prin aceea că vom consulta
misterele nedezvăluite
ale întregii lumi
îmbinate cu
prostia
omenească.

Cînd junele Dubský îşi dădu ultimul examen de doctorat şi deveni dublu doctor în drept — *jurist utriusque* — nu mică fu surprinderea lui, ca să nu mai vorbim de cea a comisiei care-l examinase. Se felicitară reciproc pentru neaşteptatul succes, iar în faţa tînărului bărbat se deschise o lume nouă cu toate bucuriile ei. Fireşte, partea cea mai dificilă în viaţă e de fapt să desluşeşti ce anume e bucurie, şi ce nu. Mai întîi i se păru că a dat, pur şi simplu, marea lovitură, cînd un unchi mai îndepărtat dintr-un oraş de provincie, unde se afla şi reşedinţa tribunalului judeţean, îl încunoştinţă că ar fi dispus să-i predea, cu titlul de reprezentant permanent, întregul său birou, pe care unchiul amintit îl mai ţinea de la o vreme numai aşa, de florile mărului; ajunsese la concluzia că viaţa e scurtă şi n-are nici un rost să-şi sporească bogăţia mai mult decît e în stare să consume un om la vîrsta sa. Acorda prioritate şederilor îndelungate în diferite staţiuni balneo-climaterice în compania unor doamne potrivite vîrstei lui, iar acum i se oferea excelenta ocazie de a rupe definitiv cu acest orăşel de provincie. Hotărî deci s-o folosească.

Pentru tînărul jurist, asta însemna să devină dintr-o dată un avocat stimat, şi cu mare influenţă.

După ce se instală în micul şi muribundul birou,

făcu preţioasa constatare că, în acest climat, a te bucura de viaţă înseamnă a te plimba cu un aer distins pe corso şi a cerceta cu atenţie fetele din localitate. Examina deci, la nesfîrşit, înfăţişarea şi posibilităţile lor financiare, şi îşi blestemă destinul care-l azvîrlise în această văgăună. Colac peste pupăză, mai constată că în multe probleme legate de profesiunea lui nu se pricepea cîtuşi de puţin.

De pildă, nu bănuise că există un drept al apelor, iar aici, în acest birou, moştenise un caz de toată frumuseţea, privind două mori ce se judecau preţ de trei generaţii pentru apa la moară, şi astfel, se văzu silit să se cufunde, ulterior, în studierea legii respective. Mai ieşi de asemenea la iveală că era absolut profan în privinţa micilor ultragii, din care, de fapt, micul birou al unchiului scotea venituri onorabile.

Tînărul şi ambiţiosul avocat învăţă din nou paragrafele de lege, spre a putea duce la bun sfîrşit toate cazurile moştenite. Din fericire, domnişoara Superba — adică secretara, un fel de edec al străvechiului birou — îi atrase din timp atenţia că treaba asta e un nonsens, sfătuindu-l să privească dreptul dintr-un unghi de vedere cu totul opus şi anume: să tărăgăneze litigiul cît mai mult cu putinţă.

Tînărul doctor în drept cu două specialităţi ar fi preferat o superbă domnişoară în locul domnişoarei Superba, numai că, în ceea ce priveşte cunoaşterea legilor, mai avea încă multe de învăţat de la ea, şi, în consecinţă, aşa şi procedă. Domnişoara secretară întreţinea o corespondenţă amănunţită cu bătrînul patron, ţinîndu-l la curent cu treburile biroului, iar în actele pe care le semna domnul doctor introducea întotdeauna nişte bileţele cu comunicări particulare, din care, fireşte, nu lipseau niciodată observaţiile profunde în legătură cu defectele noului şef.

În orăşel mai erau trei avocaţi, ce aveau birouri mari cu secretari şi practicanţi şi se numărau printre notabilităţile urbei. Tînărul doctor n-avea cum să se

apropie, deocamdată, de aceste notabilităţi. Să pătrundă în rîndurile protipendadei n-ar fi putut decît prin căsătorie, prin carieră politică sau printr-o faimă avocăţească. Aceasta din urmă, precum bine pricepu, îi va fi refuzată. Un litigiu pentru apă, durînd de trei generaţii, nu-i putea aduce faima nici măcar unui jurist practicant, iar o coastă ruptă în timpul unei petreceri cu dans sau o defăimare reciprocă între două precupeţe, cu atît mai puţin.

Aşadar, sub acest aspect, viaţa l-a cam trişat pe tînărul doctor în drept.

Se plimba deci pe corso, făcea plecăciuni tinerelor coniţe, frecventa seratele dansante ale asociaţiei studenţilor din localitate şi îşi punea singur întrebarea: ţinea el de aceşti tineri care, pe banii părinţilor, se străduiau din răsputeri să nu le pese de nimic din ceea ce dobîndiseră taţii lor, sau ţinea de-acum de aceşti venerabili domni, a căror cinstire era important s-o cîştigi?

Îşi dădea tot mai bine seama, chiar dacă acum avea infinit mai multe cunoştinţe despre dreptul penal, că habar nu are cine sînt oamenii în mijlocul cărora trăia. Pledă într-un proces de calomnie, o poveste banală ce nu lăsa să se întrevadă nimic deosebit. O femeie dintr-o comună apropiată fusese poreclită vrăjitoare şi făcuse plîngere împotriva calomniatorilor. Tînărul doctor în drept îşi dădu toată silinţa spre a se documenta în ce sens cuvîntul acesta ar putea să constituie o jignire, dar în instanţă fu surprins de faptul că judecătorul se interesă mai curînd de activitatea pîrîtoarei, întrebînd dacă nu cumva aceasta ar putea să indice, într-adevăr, posibilitatea vrăjitoriei, şi îşi manifestă dorinţa de a afla dacă partea pîrîtă n-ar putea să demonstreze că, într-adevăr, din momentul vizitei părţii pîrîtoare, vacile ei au început să dea lapte mai puţin. Pledoaria pătimaşă a tînărului avocat îl lăsă rece pe încercatul judecător. Femeile părăsiră tribunalul neîmpăcate, şi o nouă

judecată se întrezărea la orizont.

— Dacă au chef să se judece, n-au decît să se judece, spuse magistratul pe un ton vesel, după încheierea dezbaterilor.

— Ca opinie generală, firește, domnule consilier... în particular, mi-aș permite însă să subliniez că nu e totuși cu putință să produci dovada din care să reiasă că respectiva a vrăjit vacile cu adevărat... Asta, mă rog frumos, în măsura în care îmi aduc aminte, putea fi valabil pe vremea Mariei Tereza, adică în urmă cu două sute de ani!

Judecătorul răsfoia acum un alt dosar și numai pe apucate asculta pledoaria tînărului și zelosului apărător:

— Desigur... Dar înainte, stimate coleg, norma juridică avea valabilitatea rotundă de o mie de ani, dacă nu chiar mai mult...

— Dar bine, domnule consilier, în cazul acesta ar însemna să mai fie și acum în vigoare *mallcus malleficarum* — ciocanul vrăjitoarelor! ripostă avocatul.

— De ce, domnule doctor? Justiția a făcut totuși un mare pas înainte, iar noi, pe doamna denumită vrăjitoare, n-o vom mai condamna la moarte prin ardere pe rug. Dimpotrivă, azi dumneaei e partea acuzatoare... în asta trebuie văzut progresul juridic. Numai că în ținutul nostru se mai crede încă în descîntec, iar tribunalul nu dispune de nici o dovadă directă din care să reiasă că asta ar însemna o încălcare a dreptului.

Tînărul avocat ieși din sala de ședințe năuc de-a binelea și, cînd ajunse la birou, domnișoara Superba îi confirma că prin împrejurimi există sate în care a fi vrăjitoare nu constituie o jignire, ci o profesiune.

Noaptea, doctorul în drept visă că salvase de pe rug o tînără și, firește, despuiată vrăjitoare, și după ce-și croise drum prin cordonul străjerilor, o luase apoi de soție. Se trezi din somn frînt de oboseală și deprimat.

Trebuie să dau o fugă pînă la Praga, știe el bine unchiul de ce pleacă la băi!

Cînd după două zile se înapoie ameţit de o oboseală plăcută, află că prin împrejurimi fusese săvîrşit un omor, dar povestea nu-l interesa prea mult, căci crimele de omor le sînt suflate de obicei de avocaţii introduşi, ce-şi au birourile în piaţa oraşului.

Spre marea sa uimire, curînd îi fu dat să afle că baroul avocaţilor îl desemnase în cazul respectiv, *ex offo*, pe unchiul tînărului avocat. Ţinîndu-se seama de faptul că apărătorul numit este suferind, nu sînt obiecţii ca apărarea inculpatului Václav Burda învinuit de crimă, să fie preluată *ex offo* de locţiitorul său permanent, domnul doctor Dubský.

Tînărul avocat se trezi, deodată, în culmea fericirii. Era primul său caz de mare importanţă, ce urma să fie judecat de curtea cu juri; ce mai, despre asta se va scrie în toate ziarele! El va ţine o pledoarie înduioşătoare (ce fel şi despre ce anume încă nu ştia, pentru că, de fapt, nici nu ştia ce anume se întîmplase), iar din sala de dezbateri vor fi scoase femei înlăcrimate, care apoi îl vor acoperi cu flori…

— E *ex offo*, dacă aţi observat, asta înseamnă din oficiu, adică fără onorariu, ţinu să-i înăbuşe entuziasmul domnişoara Superba. Şi cînd te gîndeşti că acuzatul şi-ar putea permite angajarea unui avocat, căci eu m-am şi interesat de averea lui.

Dublul doctor în drept se întristă:

— Şi atunci, de ce dracu nu şi-a luat un avocat? Pe ce se bizuie?

— Pretinde că e nevinovat, şi de aceea nu are de gînd să se apere.

— Nevinovat! Asta îmi mai lipsea! se tîngui tînărul avocat, lăsîndu-se încet în jilţul negru, ceruit, din care îl apăsau arcurile învechite. Era dezamăgit, şi pe bună dreptate. Să aperi un nevinovat nu e nici o scofală, dar să scoţi din bucluc pe cineva înecat în noroi pînă peste urechi, asta abia îi aduce avocatului o strălucită şi binemeritată celebritate!

— Spune-mi te rog, domnişoară Superba, dacă individul e nevinovat, atunci cine-i ucigaşul? întrebă cu naivitate.

— Cine ştie. Dar la tribunal asta nici nu contează. Curtea cu juri e întotdeauna un bîlci. Deocamdată însă, fiţi calm. Dosarul vă va fi înmînat la timp.

La timp… Asemenea cuvinte nu pot fi suportate de un om care tînjeşte cu atîta ardoare să pună mîna pe primul său caz de mare anvergură! La timp înseamnă mîine, poimîine, peste o săptămînă… El însă trebuie să fie familiarizat cu întregul caz acum. Imediat!

Şi astfel ieşi la iveală că tînărul doctor, care nu era un zelos cititor al codurilor, se desfăta cumplit citind romanele poliţiste, şi în primul rînd acele romane, în care tinerii avocaţi se amestecă în meseria poliţiei. Se decise deci să-l viziteze pe judecătorul de instrucţie ce se ocupa cu anchetarea acestui caz. Îşi va justifica nerăbdarea prin interesul său legitim şi prin dorinţa sa de începător, de a pătrunde în fondul problemei mai temeinic decît se obişnuieşte.

Judecătorul de instrucţie, un domn foarte jovial, manifestă înţelegere pentru această nerăbdare a tinereţii. Actele de la dosar se aflau într-o ordine perfectă, şi, de altfel, nu era nimic de ascuns. Cazul fusese anchetat, potrivit prevederilor legale, neobişnuit de repede; fiind un caz neobişnuit de simplu, nu exista nici o oprelişte care să împiedice curtea să se pronunţe cît mai curînd.

Chestiunea de fond era următoarea: în satul Holínov, ceea ce, aşa cum se spune în jargonul regiunii, înseamnă că se afla situat între dealuri, a fost găsită o femeie înecată, pe nume Anna Přimdová, în vîrstă de patruzeci şi doi de ani, văduvă, domiciliată în comuna amintită, la numărul 72. A fost găsită de cetăţeanul Jan Chloupek, din aceeaşi localitate, ocupînd în lunile de vară şi toamnă funcţia de pîndar comunal şi paznic de noapte. Locuitorii satului nu s-au împăcat niciodată cu faptul că

pe cadastrul lor trece o linie de cale ferată, şi cum de cîteva ori s-a întîmplat ca de la o scînteie să ia foc o parte din grîne, au hotărît să-l plătească din mijloace proprii pe acest consătean. Acesta, făcîndu-şi rondul de dimineaţă, găsi în zori, lîngă stăvilarul iazului din pădure, la o adîncime de circa doi metri, un trup de femeie. Respectînd legea, el însuşi l-a scos din apă, şi în persoana înecată a recunoscut-o pe sus-amintita Anna Přimdová.

A chemat ajutoare şi la faţa locului s-a prezentat o echipă judeţeană a corpului de jandarmi, care după cercetările cuvenite a constatat că răposata avea urme de lovituri în cap. Faptul a fost confirmat şi de autopsie, unde s-a constatat că susnumita a fost lovită în partea din spate a craniului cu un obiect contondent, provocîndu-i-se în felul acesta o fractură a bolţii craniene. Şi-a pierdut cunoştinţa şi abia după aceea a fost aruncată în apă, deci în viaţă încă, aşa cum de altfel a dovedit, în timpul autopsiei, analiza plămînilor şi a căilor respiratorii. Moartea s-a produs prin înecare, şi nu există nici un dubiu că a fost vorba de un omor.

Minuţiozitatea procesului verbal şi stilul stîngaci în care se exprima echipa corpului de jandarmi, avură darul să-l cam irite pe tînărul avocat.

— Şi cum e cu inculpatul meu, mă rog frumos? izbucni fără voia lui.

— Imediat ajungem şi la el; hîrtiile astea sînt cît se poate de grăitoare, îi răspunse zîmbind bătrînul judecător. Poftim, binevoiţi a le citi, domnule doctor. În urma discuţiilor avute în comună, numai cu oamenii din localitate, s-a constatat că răposata întreţinea de mai multă vreme legături intime cu cetăţeanul Burda Václav, proprietarul gospodăriei de la nr. 123. Fuseseră văzuţi împreună, nu o dată, în afara satului, pe cîmp şi în pădure, uneori chiar şi seara, iar soţia lui confirmă că ea însăşi auzise tot felul de vorbe, cum că soţul ei are legături cu Anna Přimdová. De altfel, inculpatul Burda

nici nu tăgăduieşte acest lucru, ci dimpotrivă mărturiseşte că e adevărat. Poftim, scrie şi aici... Complicaţia, care, fireşte, agravează neobişnuit situaţia inculpatului constă în faptul că moarta, adică asasinata, era gravidă, după toate aparenţele în luna a patra. Nu vi se pare un motiv în plus de a se descotorosi de ea, domnule doctor?

Avocatul oftă adînc. Da, într-adevăr asta e o circumstanţă agravantă, nemaipomenită. Cu toate acestea nu avea deloc intenţia să se dea bătut cu atît a uşurinţă.

— Cîţi locuitori are comuna? Să spunem trei sute, nu-i aşa? E deci cît se poate de limpede că femeia asta n-a avut legături cu nimeni altul. Socotiţi că pricina morţii ei nu putea fi decît numai acest Burda?

Bătrînul judecător zîmbi binevoitor:

— Ştiţi, domnule doctor, atunci cînd jandarmii descoperă o coincidenţă atît de perfectă, nici prin gînd nu le trece să mai facă şi alte cercetări. Asta, în primul rînd. Iar în al doilea rînd, nici eu n-aş mai întreprinde nimic, pentru că lucrurile sînt cît se poate de clare.

— Şi acest Burda, nu are nici un alibi?

— Atît el, cît şi soţia lui pretind că a fost acasă dar asta ar fi totul. Nimeni altul nu poate confirma acest lucru, iar el, fireşte, neagă că ar fi autorul faptei.

— Poftim!

— Numai că asta nu înseamnă nimic. Omul de rînd, minte, uneori, cu încăpăţînare, chiar şi atunci cînd totul e mai limpede ca lumina soarelui. Eu, de pildă, am avut odată de judecat un caz de furt. Tîlharul fusese văzut la locul faptei, porcul furat a fost găsit apoi la el acasă — şi, cu toate acestea, dumnealui nu înceta să afirme că nu ştie cine i l-a vîrît în coteţ. Aşa că mi-am permis şi eu atunci un asemenea lux cum e dactiloscopia. Amprentele de pe lacăt coincideau cu ale lui. Şi ce credeţi? Tîlharul nu numai că a continuat să stăruie în minciuna sa, dar a izbutit să întoarcă pînă şi opinia publică împotriva

tribunalului: cum adică, ceva ce nici măcar nu se vede să-l bage pe om în puşcărie?!? Martorul, care la început declarase că-l văzuse pe făptaş la locul furtului, pînă la urmă şi-a retras mărturia. Da, da, eu îi cunosc pe aceşti oameni şi ştiu ce le poate pielea, căci, vorba ceea, cu însumi sînt dintr-un sat de pe dealuri. Asta-i o naţie aparte…

— Nu vă supăraţi, domnule consilier, iertaţi-mă că vă întrerup: eu pot avea o iubită şi ea poate rămîne gravidă cu mine, dar asta încă nu înseamnă neapărat că eu am ucis-o!

— Desigur, aveţi dreptate, şi, totuşi, de bună seamă, nu vă veţi mira dacă veţi fi trecut pe lista celor suspecţi!

— Numai că, vedeţi, clientul meu nu se află pe lista suspecţilor, ci e direct acuzat.

— Vinovăţia lui reiese şi din depoziţia altui martor, şi anume, a paznicului de noapte. Poftim, Jan Chloupek, cetăţean al comunei Holínov, domiciliat la nr. 64, fără pămînt, în vîrstă de treizeci şi cinci de ani, angajat comunal în calitate de pîndar şi paznic de noapte, declară că în ziua de 6 septembrie, la ceasurile tîrzii ale nopţii, a zărit o siluetă de femeie îndreptîndu-se dinspre sat, spre iazul din pădure. În persoana respectivă a recunoscut-o pe Anna Přimdová. Nu i s-a părut deloc ciudat că umblă noaptea prin sat, căci o mai văzuse aşa de mai multe ori, şi anume, în legătură cu Václav Burda. Peste puţin timp a văzut mergînd în aceeaşi direcţie o siluetă de bărbat. Se mişca neobişnuit de uşor şi de repede; mai întîi amintitul martor s-a speriat, crezînd că e Aghiuţă, pe urmă însă, şi-a dat seama că e Václav Burda.

Tînărul avocat îşi ridică privirea şi întrebă cu mirare:

— Aghiuţă? Ăsta e un nume?

— Bineînţeles.

— Şi-atunci ce l-a făcut pe martor să creadă, aşa,

deodată, că e Burda? Se aseamănă cumva aceştia doi atît de mult?

Judecătorul de instrucţie oftă.

— Cum văd, dumneavoastră nu prea înţelegeţi bine lucrurile, domnule doctor! Aghiuţă nu e un nume de om. Ăsta e, ca să zic aşa, numele unei fiinţe. Uneori, cînd emite sunete, i se mai spune şi duhul pădurii.

Dublul doctor în drept făcu ochii cît sarmaua:

— Asta vrea să însemne că martorul crede în stafii? E totuşi, absurd, domnule consilier!

Judecătorul de instrucţie îşi păstră calmul:

— Aici, la ţară, oamenii cred în ele. Iar martorul e de la ţară.

— Bine, bine, dar noi trebuie să respingem asemenea mărturii!

— Bineînţeles, de altfel, eu nu pretind că a fost Aghiuţă. Şi pînă şi martorul a retractat în cele din urmă această afirmaţie, ajungînd la concluzia absolut reală că a fost vorba de Burda. Deci totul, e în perfectă ordine, domnule doctor…

Promiţătorul avocat suspină din adînc şi îşi luă rămas bun de la judecătorul de instrucţie. Păşind apoi încetişor spre casă, răsuci deodată din cap: de necrezut! În ce bucluc am intrat! Vorba ceea, dacă stau şi mă gîndesc bine, acum eu ar trebui, probabil, să demonstrez şi să dovedesc că femeia asasinată a fost o ştimă, adică, una din ielele pădurii!

Comandantul echipei de cercetări, domnul locotenent de jandarmi Týml, îi înfăţişă tînărului avocat nemaipomenita dibăcie cu care — după părerea dumisale — cazul a fost lucrat într-un timp record fără precedent, aşa fel, încît făptaşul să fie descoperit în aceeaşi zi.

— Descoperit? zîmbi neîncrezător tînărul jurist. Vreţi poate să spuneţi doar indicat?

— Mă rog, cum doriţi, indicat, dar cu o precizie categorică.

— Domnule locotenent, n-aţi găsit într-adevăr nimic altceva care să îndrepte eventual suspiciunile dumneavoastră în altă direcţie? Vă rog să mă înţelegeţi, situaţia nu e deloc uşoară, de vreme ce omul n-a mărturisit.

— De ce să mărturisească, dacă ştie că nu dispunem de nici un martor ocular? O să nege, dar el e făptaşul, pentru că nimeni altul din sat n-a avut vreun motiv s-o ucidă pe această femeie. Eu am cunoscut-o, era o femeie arătoasă, şi, de bună seamă, singurătatea a împins-o spre legătura intimă cu Burda. O femeie nu poate să rămînă singură, cel puţin nu multă vreme. În rest, era o persoană foarte aşezată şi la locul ei, şi nu exercita asupra lui Burda nici un fel de presiune — noi, cel puţin, n-am constatat nimic în acest sens.

— Şi atunci, de ce a ucis-o?

— Domnule doctor, zîmbi locotenentul, din aceleaşi motive pentru care nu şi-a luat un apărător şi pentru care i-aţi fost desemnat dumneavoastră din oficiu. Mai bine se lasă spînzurat decît să dea o coroană, acesta-i principiul lui. Dar pentru copil ar fi trebuit să plătească pensie alimentară…

— Îl cunoaşteţi bine pe acest paznic de noapte?

— Se înţelege că-l cunoaştem. Un om obişnuit. Are o cocioabă amărîtă, moştenită de la părinţi, pămîntul l-a vîndut şi trăieşte, cum se spune, de pe o zi pe alta; în cîrciumă i-ar plăcea să stea dacă i-ar da mîna, de aceea e de găsit acolo numai atunci cînd îl cinsteşte cineva cu o bere…

— Şi dacă l-a cinstit cineva cu o bere ca să spună că l-a văzut pe gospodarul Burda ducîndu-se noaptea după nefericita aceea?

— Şi cine, mă rog, să-i fi dat o bere pentru aşa ceva? Şi la ce bun? Vedeţi, aici e tot chichirezul. Vă daţi seama că şi pe noi ne-a interesat dacă nu cumva acest domn Chloupek e în relaţii proaste cu Burda, dar n-am constatat nimic. Dimpotrivă, se ştie despre el că se avea

bine cu doamna Přimdová bineînţeles era însă mult mai tînăr ca ea, aşa că nu putea fi vorba de o legătură mai intimă. Se mai ştie despre el că Přimdová îi cîrpea din cînd în cînd rufăria, mă rog, un fel de ajutor de bună vecinătate, între doi oameni săraci.

— Dar nevasta lui Burda nu era geloasă?

Locotenentul zîmbi cu un aer misterios:

— Adică, dumneavoastră vă închipuiţi că ucigaşa ar fi putut fi ea?... Da de unde! Nu uitaţi că povestea s-a petrecut la ţară, şi acolo oamenii privesc toate astea ca pe un lucru cît se poate de firesc! De ce să-i fi luat bărbatului în nume de rău faptul că undeva, într-un hambar, s-a tăvălit în paie cu o consăteancă, mai cu scamă că asta era o taină a lor.

— Numai că vedeţi, n-a fost o taină a lor. Lumea ştia.

— Mai tîrziu s-a aflat. Pentru că povestea a durat cam mult. Dar vă spun drept, nici din discuţia avută cu ea n-am avut impresia că ar fi văzut în asta vreo tragedie.

— Şi n-a văzut-o nici în faptul că iubita lui rămăsese gravidă cu el?

Locotenentul de jandarmi dădu din umeri, fără să-i răspundă.

— Şi încă ceva, domnule locotenent: în depoziţia acestui Chloupek am sesizat nişte lucruri de necrezut. Mai întîi el a crezut că silueta aceea în noapte era Aghiuţă sau duhul pădurii... Dumneavoastră nu vi s-a părut ciudat?

— Bineînţeles că mi s-a părut. Asta e o nerozie, rosti locotenentul cu voce fermă. Aghiuţă nu apare noaptea, ci la amiază.

Apărătorul specialist în chestiuni penale nu se mai duse în ziua aceea acasă, ci direct la o vinărie. Pur şi simplu, nu fu în stare să facă altceva.

Iar de la vinărie se duse la tribunal spre a-şi vizita clientul, aflat acolo, în arestul preventiv.

Nu mai fusese niciodată într-o închisoare. Mai întîi îl impresionară coridoarele neobişnuit de curate; avea imaginea unei asemenea închisori pe care şi-o făcuse după ce vizitase cetatea Krivoklat, pe urmă însă îl cuprinse o tristeţe apăsătoare. Într-un oraş de reşedinţă raională, închisoarea nu dispunea de o încăpere specială, spre a i se oferi avocatului posibilitatea de a sta de vorbă în linişte cu clientul său; aşa se face că fu condus direct în celulă. Pe drum, gardianul supraveghetor ţinu să-i spună că acest Burda e un om tare ciudat, că n-a cerut să i se aducă un prînz extra, ceea ce îl frămînta pe temnicer, întrucît asta constituia unul din veniturile sale suplimentare. S-ar părea chiar că Burda e foarte mulţumit, ceea ce, după părerea temnicerului, nu e de mirare, căci într-adevăr, aici deţinuţii n-au de ce să se plîngă. Faimosul vagabond Filipek, zis şi Vagus, care cunoaşte închisorile de pe tot cuprinsul Cehiei, Moraviei şi Sileziei, declară că aici e într-adevăr adăpostul cel mai bun.

Cînd auzi sunetul scîrţîitor al broaştei şi uşa se deschise încet spre celula în care, ca o fiară capturată, şedea un bărbat înalt cu faţa întunecată, tînărul avocat simţi deodată că-l strînge gulerul de la cămaşă.

— Burda, domnul care a venit să te vadă e apărătorul tău, se adresă temnicerul pe un ton solemn.

Gospodarul Burda mormăi ceva neînţeles.

— Domnule doctor, cînd doriţi să plecaţi, ajunge să bateţi cu pumnul în uşă; eu stau afară.

Broasca scrîşni din nou, iar de data asta scîrţîitul cheii avu o rezonanţă şi mai nefirească, avînd darul să-l deprime foarte mult pe neexperimentatul avocat:

— Sînt doctorul Dubský, domnule Burda… şi am misiunea de a vă apăra, spuse pe un ton ce încerca zadarnic să trădeze o anumită doză de jovialitate. Întrucît nu v-aţi luat singur un avocat, v-am fost repartizat eu, din oficiu.

— Eu n-am făcut nimănui nici un rău, aşa că, la ce

bun să-mi iau un avocat? bodogăni bărbatul ce sta acum în picioare sub mica fereastră zăbrelită.

— Veţi fi trimis în faţa curţii cu juri, domnule Burda, şi asta nu-i o jucărie. Acolo, ce mai, fără apărător nu se poate. Dumneavoastră vă daţi seama ce-i aceea curte cu juri?

Bărbatul nu răspunse. Peste un timp însă repetă:

— Eu n-am făcut nimănui nimic.

— Bine, să zicem că aşa e... Dar aş vrea să vă atrag atenţia că mie ar trebui să-mi acordaţi toată încrederea. Dacă aveţi cumva vreo dorinţă personală, ceva de transmis familiei, şi aşa mai departe, eu vi le pot aranja pe toate.

— Mai întîi de toate să aibă grijă să culeagă cartofii. Pe urmă să scoată gunoiul din grajd şi să-l ducă pe cîmp, cine ştie, s-ar putea ca eu să nu ajung acasă la timp...

— Domnule Burda, interveni avocatul oftînd: eu n-am dreptul să vă ascund faptul că situaţia dumneavoastră nu-i deloc uşoară. Nu cred că anul ăsta mai apucaţi să scoateţi gunoiul acela...

— Cum aşa? îl întrerupse gospodarul. Pe ogorul de sub Dealul Spînzurătorii gunoiul trebuie dus mai devreme, asta o ştie oricine.

— S-ar putea. Dar tribunalului puţin îi pasă de povestea asta, Eu unul, voi fi bucuros să vă scot din beleaua asta aşa fel... încît, mă rog, mă înţelegeţi, nu-i aşa, domnule Burda?

Rosti aceste cuvinte anume pe un ton apăsat, căci începuse să-l irite calmul nepăsător al gospodarului.

Burda căscă gura pe jumătate, mormăi ceva în legea lui, dar, în afară de faptul că se aplecă uşor înainte, pe faţa lui nu se vedea cîtuşi ele puţin că vorbele avocatului ar fi avut darul să-l zdruncine cumva. Doar în ochi i se citea o licărire de teamă, acea teamă pe care o simte fiara cînd pică în capcană.

— Sînteţi acuzat de crimă de omor. În cazul în care

curtea cu juri se pronunţă cu majoritate de voturi că sînteţi vinovat, atunci să ştiţi că e de rău, domnule Burda. Fireşte, eu o să vă apăr, chiar şi din oficiu, cum o să ştiu mai bine, dar pentru asta trebuie să-mi spuneţi tot ce s-a întîmplat. Aşa, ca la spovedanie. Trebuie să cunosc absolut întregul adevăr, ca să pot să vorbesc cît mai bine, pricepeţi?

Tînărul avocat era încă foarte naiv. Nu ştia că un apărător vorbeşte mult mai bine atunci cînd nu cunoaşte adevărul, fiindcă în felul acesta nimic nu-i leagă mîinile. Dacă ar fi aici bătrînul unchi, i-ar spune că procesul său cel mai important a fost acela în care a pledat în favoarea unui incendiator, apărîndu-l din eroare, ca pe un asasin. Cîţiva dintre membrii curţii cu juri s-au văzut siliţi atunci să-şi şteargă ochii înlăcrimaţi, iar incendiatorul a fost pus în libertate.

— Va să zică, dumneavoastră pretindeţi că n-aţi ucis-o pe femeia aceea! spuse avocatul, pe un ton sever.

— Pe cinstea mea că nu... Dar dacă mi-aţi îngădui, domnule doctor, v-aş pune şi eu o întrebare: ce-i aia... cum ziceaţi dumneavoastră că trebuie să mă apăraţi...

— Din oficiu? Asta înseamnă, din însărcinarea tribunalului. Dintr-o îndatorire oficială. Pe scurt, fără bani... Pe gratis, acum aţi priceput?

De data asta ţăranul se sperie:

— Pe gratis? Cum adică, eu nu trebuie să vă plătesc nimic?!?

— Nu, puteţi fi liniştit, absolut nimic.

— Şi atunci de ce să vă omorîţi gura de pomană la tribunal pentru nimic?

Tînărul apărător scoase un oftat adînc. Această idee profanatoare îi trecuse şi lui prin minte, nu o dată, dar întotdeauna a izbutit s-o alunge cu bravură.

— Există oameni care n-au bani de avocat, şi totuşi ei trebuie să fie apăraţi. Justiţia impune acest lucru şi pentru asemenea cazuri apărătorii sînt numiţi din oficiu.

— Dar bine, eu nu sînt sărac, domnule doctor! Eu

sînt nevinovat şi fiindcă sînt nevinovat nu vreau să-mi iau nici un apărător. Eu vreau să mă duc acasă, şi ei trebuie să-mi dea drumul! izbucni gospodarul.

— Numai că ei n-o să vă dea drumul, v-au agăţat un omor de gît şi pentru asta vă aşteaptă ori moartea, ori închisoarea pe viaţă, pricepeţi, domnule Burda? Iar dacă avem noroc şi totul se sfîrşeşte cu bine, atunci vă alegeţi în cel mai bun caz cu douăzeci de ani sau, ştiu eu, cît o ieşi la socoteală dacă se adună toate circumstanţele atenuante.

De data asta, ţăranul se aşează. Sub trupul său robust, scăunelul şubred trosni.

— Dar eu n-am făcut nimic.

— Vă rog frumos, spuneţi-mi: pe cinstea şi pe conştiinţa dumneavoastră: aţi înecat-o, ori nu? Aţi împins-o şi ea a căzut în apă?…

— Şi de ce… de ce s-o fi… Doamne Dumnezeule, nici nu-mi vine să rostesc acest cuvînt. Anna era o femeie frumoasă,. trupeşă şi sănătoasă, iar mie îmi plăcea să fiu cu ea.

— Aţi lăsat-o însărcinată?

Ţăranul se uită la avocat cu nedumerire:

— Asta nu ştiu, ştiu doar atît că a rămas gravidă cu mine. Chiar ea mi-a spus, aşa că e sigur…

— Dar asta e acelaşi lucru! Pe scurt, aştepta de la dumneavoastră un copil! Nu vă era teamă de asta?

— De ce să-mi fi fost teamă? La urma urmei, dacă era băiat, într-o bună zi îl luam la mine, căci, vorba ceea, eu am întotdeauna nevoie de cineva să-mi vadă de cai.

— Şi soţia ce-ar fi spus?

— Păi, n-avea ce să spună, că doar nu era copilul ei, răspunse ţăranul minunîndu-se. Ce avea să-i pese?…

Apărătorul fu oarecum zguduit de această logică simplă, nelipsită de interes dar, în acest moment, lipsită de orice sens. Omul acesta ori e un prostănac fără pereche, ori e, într-adevăr, atît de şiret, încît nu-i pot ţine piept. Numai că asta nu impresionează curtea.

— Aşadar, n-aţi ucis-o? Unde vă aflaţi în noaptea cu pricina?

— Asta m-au întrebat şi jandarmii, tot timpul. Păi, unde să fi fost? Mai întîi la cîrciumă, pe urmă acasă.

— Şi aveţi martori care să dovedească acest lucru?

— Păi, cînd omul e acasă şi slujnica doarme în căsuţa bătrînească, atunci cu mine nu-i decît nevastă-mea.

— Iar dumneaei a depus mărturie în acest sens, ştiu. Numai că asta nu-i deajuns. Şi apoi, mai e un martor care v-a văzut în noaptea aceea ducîndu-vă spre iaz.

— Păi da, şi asta mi-au spus. Dar toţi din sat ştiu că Chloupek umblă uneori beat criţă Cine ştie, s-ar putea să fi fost şi atunci!

Avocatul îşi notă acest amănunt, spunîndu-şi că aici ar putea pune, eventual, beţe în roate actului de acuzare. Martorul va fi obligat în faţa tribunalului să demonstreze că într-adevăr, persoana văzută de el a fost Burda… şi nu Aghiuţă!

— Spuneţi-mi, vă rog, domnule Burda, l-aţi văzut vreodată pe Aghiuţă?

— Nu, răspunse grav ţăranul, frămîntîndu-şi vizibil memoria. Dar tata mi-a povestit despre el.

— Domnul Chloupek era cît pe ce să-l vadă! ţinu sa sublinieze avocatul aproape vesel, şi din nou îşi notă ceva în carnetul său: Răsturnarea veridicităţii depoziţiilor acestui martor! De vreme ce crede în strigoi, e un debil mintal… Da, dar în cazul ăsta debil mintal e şi locotenentul de jandarmi ca să nu mai vorbim de judecătorul de instrucţie.

— Domnule Burda, dumneavoastră aţi cunoscut-o bine pe răposata. Nu v-a spus niciodată că ar avea nişte supărări, greutăţi, necazuri sau suferinţe? Că, de pildă, ar fi ameninţat-o cineva?

Gospodarul răsuci din cap:

— Cine s-o fi ameninţat, mă rog frumos? Anna era o femeie bună şi cumsecade… păcat de ea…

Rostise aceste cuvinte cu atîta tristeţe şi cu atîta sinceritate, încît avocatul îşi dădu seama, deodată, că omul acesta regreta cu adevărat moartea ei. Mai ştii, poate că, într-adevăr, nu i-a făcut el de petrecanie.

— A avut ea odată un necaz cu fii-sa Mařka, reluă gospodarul.

— Ce i-a făcut?

— Păi, ce să-i facă, nimic. De muncă nu-i ardea, de învăţătură nici atît, în schimb de flăcăi se ţinea ca o drăcoaică! În ultima vreme, de asta îmi aduc aminte, Anna se plîngea că fata asta o bagă în mormînt.

Apărătorul specialist în chestiuni penale îşi aminti deodată de maximele sentenţioase ale tatălui său, cînd el, ca elev de gimnaziu, rămăsese corigent la matematică. Dădu din mînă plictisit: Părinţii folosesc adeseori cuvinte tari…

— Asta-i slab, domnule Burda. Mie îmi trebuie ceva ce ar putea să-i înduioşeze pe juraţi. Spuneţi-mi, n-aţi fost cumva, orfan? N-aţi fost rănit în timpul războiului mondial?

Şi astfel ieşi la iveală că în timpul războiului ţăranul fusese lăsat la vatră ca unicul fiu din gospodărie şi că în viaţa lui nu există nimic, dar absolut nimic, ce ar putea să înduioşeze pe cineva.

— Mda, prea frumos nu stăm, dar vom căuta să facem tot ce ne stă în puteri, spuse avocatul încurajator şi se ridică de pe scaun.

Ţăranul oftă adînc:

— Da, ştiu, asta-i pedeapsa care mă pîndeşte.

— Cam grea pedeapsă, nu credeţi? Şi pentru ce, mă rog?

Ţăranul strînse din umeri, apoi începu:

— Asta e o treabă ce nu ţine de voinţa omului. Dar din noaptea aceea cînd am trecut prin Tůně şi am zărit acolo viţelul acela alb, mi-am zis eu că ceva nu-i a bine.

— Ce viţel? Cum adică, viţelul nu e alb? se minună apărătorul, în necunoştinţă de cauză.

— Viţelul e tărcat, domnule doctor, îi răspunse, pe un ton instructiv, gospodarul. Iar acolo la Tůně, cum să vă spun eu dumneavoastră, acolo e un loc unde omul poate afla adevărul. Ştiţi, pe acolo bîntuie duhurile apelor.

— Dumneavoastră le-aţi văzut?

— Nu, eu nu… Eu n-am văzut acolo decît viţelul acela alb. Şi asta a fost un semn din partea lor. Alerga pe drum în faţa mea, nu se lăsa prins în ruptul capului şi veşnic se uita după mine. Ştiţi, viţelul are ochii trişti…

Tînărul jurist înghiţi în sec:

— Dar bine, domnule Burda, asta e…

— Viţelul alb înseamnă un necaz sau un semn. Cînd îi iese în cale, omul trebuie să fie cu ochii în patru… Numai că nimeni nu scapă de ce i-a fost sortii, şi nici eu n-o să scap.

— De soarta asta puteţi scăpa dacă dovediţi că sînteţi nevinovat.

— Păi, da. Dar cum? oftă gospodarul.

Iar avocatul, vrînd nevrînd, fu nevoit să se alăture oftatului său. Apoi ciocăni cu putere în uşă, şi temnicerul îi deschise uşa.

— Să staţi de vorbă cu un ucigaş nu-i o jucărie, nu-i aşa? îi spuse pe drum, văzînd că tînărul jurist nu prea era în apele lui.

— Ce vă spun eu acum, să nu mai spuneţi nimănui, domnule gardian, rosti în şoaptă doctorul în drept. Dacă omul ăsta e ucigaş, atunci şi noi doi sîntem ucigaşi!

Seara, la restaurant, domnul avocat Vinš îl felicită pe junele Dubský pentru marele caz ce-i fusese încredinţat. Lui Vinš îi venea uşor să vorbească, dumnealui era specialist în chestiuni patrimoniale şi reprezenta cu succes institutele bancare şi firmele mai mari din localitate.

— Veţi deveni celebru, domnule colega, chiar dacă rezultatul nu va fi strălucit, de asta vă asigur, spuse Vinš cu o voce mieroasă, învîrtind paharul subţire cu degetele

sale îngroşate de osînză. Parcă îl şi aud pe procurorul Brabec, tunînd şi fulgerînd că făptaşul a ucis două vieţi dintr-o dată şi că o viaţă nenăscută preţuieşte mai mult decît viaţa unei persoane adulte; pe urmă va mai ţine o scurtă alocuţiune, încercînd să sugereze că n-ar fi exclus ca în trupul femeii să fi fost nimicit un viitor mare geniu... Pregătiţi-vă pentru această eventualitate, căci, vorba ceea, eu îl cunosc, omul ăsta îşi dă drumul şi se avîntă ca tăvălugul unui compresor, iar aici i se oferă o ocazie excelentă, în sala de dezbateri nu va rămîne nici un ochi uscat. Fireşte, în afară de al dumneavoastră, domnule colega!

Şi spunînd acestea, avocatul Vinš surîse, maliţios. Putea face altceva tînărul Dubský, decît să se întristeze? A doua zi dimineaţa primi o scrisoare de la bătrînul său unchi. Informat de domnişoara Superba despre dificultăţile survenite, acesta îi scrise nepotului, după părerea sa, un discurs neobişnuit de impresionant şi sugestiv.

Potrivit acestei cuvîntări, făptaşul fusese încă din fragedă tinereţe o persoană firavă şi bolnăvicioasă, un debil mintal care în adolescenţă le rupea muştelor picioruşele şi aripioarele iar păsărelelor le înţepa şi le scotea ochii. Tatăl său a fost un alcoolic în ultima fază, care, la o beţie; nu lipsise mult să-şi omoare nevasta în bătaie. Asasinata, la rîndul ei, era o persoană cu o moralitate dubioasă, purtînd în pîntecele ei rodul păcatului pe care l-a pus pe seama unui gospodar înstărit, numai în scopul de a încercă să stoarcă de la el nişte bani. Ceea ce a şi izbutit, întrucît, aşa cum s-a arătat mai sus, gospodarul este un debil mintal. Într-o noapte însă, cînd pretenţiile ei au crescut în asemenea măsura, încît bietul om ar fi trebuit să-şi scoată gospodăria la mezat, furiosul bărbat a împins-o cu brutalitate, iar ea a căzut şi s-a lovit. După aceea, înspăimîntat şi cu mintea rătăcită, gospodarul a tîrît-o şi a aruncat-o în apă. Împricinatul regretă profund fapta lui

necugetată şi-i priveşte pe domnii juraţi ca pe izbăvitorii lui, cu încredere şi recunoştinţă.

Era, într-adevăr, un discurs neobişnuit de impresionant, dar lipsit de veridicitate şi asta avu darul să-l irite pe tînărul şi neexperimentatul bărbat.

— Domnule doctor, cuvîntarea asta e minunată, îl încuraja domnişoara Superba. Dacă unchiul dumneavoastră ar fi avut-o scrisă, o găseam eu; dumnealui a mai ţinut-o o dată, să fie de atunci, vreo douăzeci de ani; a fost un caz asemănător, numai că atunci o femeie îşi omorîse bărbatul fiindcă se ţinea de beţii.

— Şi eu care credeam că era gravid, scrîşni printre dinţi tînărul doctor în drept şi sărind de pe scaun, izbucni: Vă rog să înţelegeţi, domnişoară Superba, că eu aşa ceva nu voi spune, pentru că am în faţă primul meu caz important, şi nu vreau să mint!

— În cazul acesta, eu una nu ştiu cum îl veţi apăra pe acest om, ripostă domnişoara Superba pe un ton glacial. Am cercetat cu atenţie dosarul; dumneavoastră în calitate de apărător n-aveţi nici cea mai mică speranţă.

— Chiar dacă omul e nevinovat?

Domnişoara zîmbi ironic:

— Asemenea fleacuri, de obicei nu interesează curtea cu juri. Unchiul dumneavoastră spunea întotdeauna: curtea e de genul feminin, şi, de aceea, întotdeauna se temea de ea.

Domnişoarei îi fulgeră în ochi o amintire îndepărtată şi, copleşită de duioşie, amuţi.

Tînărul jurist aprinse lampa de pe birou şi începu să-şi pregătească pledoaria. Mergea greu, se bizuia, de bună seamă, că forma definitivă avea s-o redacteze abia după încheierea înfăţişării (nu se îndoia că procurorul va comite şi el o eroare ce ar putea fi folosită de apărare), iar acum nu făcea altceva decît să-şi schiţeze concepţia fundamentală. Timpul se scurgea cu repeziciune,

noaptea se înclina spre o dimineaţă tulbure, iar tînărul apărător simţea că baza, adică elementul esenţial care să înduioşeze curtea îi lipsea. Dar cu cît răsfoia mai mult actele din dosar, cu atît mai puternic devenea simţămîntul lui că e o neghiobie să aperi un om care n-a săvîrşit nimic, şi că ar fi mult mai bine să deschizi cazul, apucînd de celălalt capăt al firului. Mai exista şi o altă persoană, ce ar fi putut fi interesată de moartea nefericitei femei?

Ce tot spunea gospodarul Burda despre fiica ei?

Oare oamenii din sat nu ştiu ceva mai mult despre întreaga poveste? Dar cum să-i descoşi pe nişte inşi care cred în strigoi şi duhuri rele şi cărora moartea li se arată în chip de femeie cu coasa? Cînd se crăpă de ziuă, doctorul Dubský luă decizia de a se încumeta la o faptă neobişnuit de îndrăzneaţă. Dacă s-ar duce personal în sat, cu greu ar obţine vreun efect. Sătenii ştiu acum cine e, şi nu i-ar spune nimic. Aici trebuie întreprins altceva. O să coste, ce-i drept, nişte bani, dar, mă rog, fie. În clipa aceea junele avocat era convins că dacă tot pledează onorific, îşi poate permite luxul unei alte investiţii, cu pierdere categorică. Asta, pentru liniştea propriei sale conştiinţe. Oficiul poştal abia se deschisese, cînd junele Dubský dădu buzna înăuntru ca o vijelie şi ceru, eu nerăbdare, un formular de telegramă.

În aceeaşi seară, îşi făcu apariţia în orăşel un domn îmbrăcat într-un pardesiu simplu, de modă veche, şi cu o gambetă neagră pe cap. Era inspectorul de poliţie în retragere, domnul Mrázek, actualmente proprietarul unui birou de detectivi particulari. Venise fără miraculosul său căţel, care acum suferea de o astmă avansată. În schimb, domnul Mrázek era încă agil şi cît se poate de sprinten. Profita din plin de răbdarea deprinsă în serviciul Direcţiei a Patra din Praga, pentru a urmări coniţele infidele, şi furniza referinţe confidenţiale, obţinute din partea institutelor bancare. Uneori se ocupaşi cu depistarea unor moştenitori necunoscuţi, ceea ce îl făcea

să uite, în mod util şi plăcut, că ieşise ia pensie.

— Domnule inspector, i se adresă pe un ton solemn tînărul: doctor detectivului, cînd intrară împreună în biroul său — timpul pe care-l avem la dispoziţie e al dracului de scurt. Aş zice mai curînd că nici n-avem timp, pentru că mîine începe procesul şi, potrivit celor ştiute de mine, nu va dura mult. Totul e limpede ca bună ziua. Citiţi, vă rog, aceste acte şi pe urmă vă spun ce aş dori să obţin de la dumneavoastră.

Domnul Mrázek menţionă, respectuos, că niciodată nu e prea tîrziu, şi, în timp ce se cufundă în studierea actului de acuzare, domnişoara Superba se duse după bere. După care, junele apărător se retrase în camera sa şi, aşezîndu-se într-un jilţ, căzu pradă unei disperări fără margini. Da, întreaga poveste se va încheia cu o ruşine epocală, ţăranul va fi condamnat la moarte, iar el, Dubský, nu va mai fi solicitat de nimeni ca apărător, pînă la moarte. Mai reflectă şi asupra posibilităţii de a părăsi biroul bătrînului său unchi, bineînţeles dacă acesta nu-l va da el însuşi afară cînd va afla că junele nepot, în îngîmfarea lui, a refuzat să ţină pledoaria potrivit indicaţiilor sale, şi, ca un naiv a încercat să dovedească nevinovăţia inculpatului, în loc să-i facă pe juraţi să izbucnească în hohote de plîns.

După ce detectivul Mrázek îl înştiinţă că a citit dosarul, tînărul îl, întrebă:

— Şi ce părere aveţi?

— Nici una, mă rog frumos. Aşa cum se înfăţişează lucrurile, pe flăcăul ăsta îl aşteaptă ştreangul.

Tînărul dădu din cap, posomorît:

— Şi, altceva nimic?

— Doar dacă… Mda… Cum să vă spun… Ştiţi, fostul meu şef, domnul consilier de poliţie Vacátko zicea întotdeauna să nu dăm crezare niciodată cercetărilor făcute de jandarmi. Dacă am porni de la această învăţătură, am putea vedea lucrurile apucînd de celălalt capăt al firului.

— Păi, vedeţi, pe mine tocmai acest capăt mă interesează, domnule inspector. Jandarmii au mers la sigur şi, pe bună dreptate, s-au dus la omul cu care femeia avea legături intime şi care a lăsat-o însărcinată. Dar asta înseamnă că făptaşul trebuie să fie neapărat el?

— Aveţi dreptate, domnule doctor, asta e, ca să zic aşa, *factotum:* nu trebuia. Şi atunci se pune întrebarea: cine ar fi putut să fie?

— Aici am nevoie de ajutorul dumneavoastră. Vedeţi, dacă acolo, în satul acela, mă duc eu, oamenii se închid în casă cu zece zăvoare, pentru că ei n-au încredere în nimeni de la oraş, şi cu atît mai puţin în oamenii de la poliţie, de la tribunal şi aşa mai departe. Iar printre aceştia mă număr şi eu, în privinţa asta nu-i nimic de făcut. De aceea, am nevoie ca în comuna aceea să meargă cineva străin de aceste meleaguri, şi care ştie să pună întrebări. Iar la treaba asta, dumneavoastră, slavă Domnului, vă pricepeţi. Mie nu-mi place deloc numărul redus de martori pe care-l indică acuzatorul public. Dumnealui se ştie stăpîn pe situaţie şi e încredinţat că merge la sigur! Apărarea nu se lasă nici ea mai prejos, numai că eu n-am pe nimeni care să fie dispus să-i dea o mînă de ajutor acestui Burda. Oamenii ăştia tac, de parcă le-ar fi pus cineva lacăt la gură. Soţia lui, indicată ca martor de mine, ar putea, pînă la urmă, să renunţe să-l apere. Pe urmă o mai am pe slujnica lor, dar asta, ce să mai spun, e tare de cap şi cine ştie ce încurcături mai e în stare să-mi pricinuiască în faţa crucifixului.

Detectivul Mrázek îşi îndesa, pe îndelete, pipa:

— Eu unul v-am înţeles, domnule doctor, dumneavoastră aţi dori un fel de reanchetare a cazului, nu-i aşa?

—- Nu, cel mai bucuros aş fi să găsesc undeva o fisură, ca să demonstrez că actul de acuzare e fundamentat pe elemente eronate şi înşelătoare. Aş avea nevoie să obţin măcar suspendarea temporară a

dezbaterilor. Ştiu bine că asta nu voi reuşi, dar orice veţi aduce dumneavoastră de la faţa locului, eu voi folosi în întregime!

Domnul Mrázek ceru să i se explice unde anume se află satul cu pricina şi cu ce se poate ajunge acolo.

— Două staţii cu trenul local şi o bucată de drum prin pădure. Şi încă ceva: Dumneavoastră credeţi în duhuri?

— Pînă acum, ca sa zic aşa, n-am avut încă prilejul.

— Atunci, aflaţi că acum îl veţi avea. Mîine dimineaţă eu mă aşez în sala de şedinţe a tribunalului şi pînă seara aştept de la dumneavoastră o veste miraculoasă.

— Pînă seara nu ştiu dacă o să fie, dar nici o grijă, ceva tot vă aduc. Aşa cum văd eu situaţia, povestea asta trebuie luată uşurel, cu binişorul.

A doua zi, la tribunalul judeţean începură dezbaterile procesului; deschiderea fu ca întotdeauna plicticoasă, deoarece se dădu citire unor lucruri neinteresante şi de toţi cunoscute; totuşi, sala de şedinţe era plină pînă la refuz, iar preşedintele completului de judecată se bucura nespus în sinea lui de frumoasa asistenţă. Acuzarea şi apărarea păstrau o tăcere sardonică; în cazul tînărului avocat era mai curînd grija pricinuită de întrebarea: ce-o fi făcînd oare acest domn Mrázek, n-o fi stînd oare în cîrciumă, în loc să-şi dea silinţa să adune cît mai multe ştiri?

Naivul, habar n-avea că la ţară fără cîrciumă nu se poate face absolut nimic.

După o matură chibzuinţă, domnul Mrázek se decise să fie reprezentantul unei firme de prelucrare a lemnului, venit aici să procure materia primă. Va fi vorba de o furnitură de lungă durată, pe care, deocamdată, el are doar însărcinarea s-o contracteze. În afară de asta; se va mai interesa şi de cumpărarea unui teren, deoarece întreprinderea lui ar dori să-şi înjghebeze pe o colină uşor povîrnită o pepinieră silvică de arbori

decorativi. S-ar putea ca asta să fie o nerozie, dar în felul acesta va avea prilejul să viziteze diferite gospodării.

În decursul dimineţii îşi deschise la cîrciumă un birou ce funcţiona destul de bine.

Oamenii începură să vină pe rînd, după ce neîncrederea iniţială fu risipită şi cînd tuturor le era limpede că noul venit nu era de la tribunal, iar despre cazul petrecut la ei în comună nu ştia nimic şi nici nu voia să ştie.

În schimb se interesă foarte mult de ce refuză sătenii să exploateze lemnul în sectorul numit Tůně, şi astfel află că acolo, în deosebi spre primăvară, locul e foarte mlăştinos, şi de aceea, de cînd lumea bîntuie pe acolo duhurile apelor. Uneori, noaptea, sînt auzite cum se tînguie că au prea puţină apă, în schimb odată cu venirea primăverii acolo e veselie mare, iar strigoaicele coc pîine la lumina lunii. În sat trăiesc şi acum oameni mai vîrstnici care au căpătat de la ele cîte un codru de pîine, dar pîinea asta era umedă şi înverzită de mucegai.

Domnul Mrázek ascultă cu atenţie şi se minună; pe urmă, nu se lăsă mai prejos şi spuse că şi el în călătoriile lui avusese parte să vadă şi să audă destule.

Drept răsplată, sătenii îi răspunseră că, mă rog, o fi ea lumea mare, clar şi aici în comuna lor se petrec nişte lucruri nemaipomenitei De pildă, numai azi are loc la oraş procesul unui gospodar din localitate, care şi-a ucis iubita.

Detectivul admise că, într-adevăr, e o situaţie cumplita, dar că pe el l-ar interesa mai degrabă cum e cu lemnele...

După amiază, cîrciumarul în persoană îl conduse prin sat să vadă cam pe unde ar fi oamenii dispuşi să vîndă o bucata de pămînt pentru pepiniera aceea de arbori ornamentali.

Funcţionarul întreprinderii de prelucrare a lemnului nu se arătă deloc grăbit sau stăruitor, avea destulă vreme. Ici, colo dădea cîte un sfat bun, ca fiecare să

cumpănească bine înainte de a lua o hotărîre. Dacă vinde un teren din preajma casei, acesta ar putea fi luat drept loc de clădit, şi preţul ar fi cu mult mai mare. Şi cum nimic nu sună mai încîntător în urechea ţăranului decît vorba despre bani, mulţi dintre săteni se dovediră a fi foarte dispuşi să discute cu el la cîrciumă diseară, sau chiar şi mîine.

Pînă seara, detectivul află mult mai multe despre relaţiile din sat decît despre problema lemnului. De altfel, la treaba asta nici nu se pricepea, în ciuda faptului că vorbea întruna de nişte metri cubi ca şi cînd ăştia ar fi fost pîinea lui cea de toate zilele.

Şi în timp ce domnul Mrázek minţea de toată frumuseţea, tînărul apărător simţea cum laţul ştreangului strînge tot mai mult gîtul clientului său, căci actul de acuzare fusese întocmit într-adevăr cu o desăvîrşită iscusinţă profesională, iar pe chipul juraţilor se vedea cum se aşază încet-încet, expresia unei profunde indignări morale.

Răsuflă uşurat, cînd preşedintele curţii puse capăt dezbaterilor de azi. Procesul era atît de clar, încît putea fi încheiat pînă seara, ceea ce însă, firește, nu era cu putinţă, ţinîndu-se seama atît de asistenţă, cît şi de seriozitatea tribunalului. Şi astfel şedinţa fu întreruptă, domnii juraţi părăsiră solemni clădirea palatului de justiţie, iar pe la tîmplele lor se învolbura, pur şi simplu, ideea că acum ei vor face, omeneşte, dreptatea cuvenită. Oamenii se retrăgeau cuviincioşi din calea lor, făcîndu-le loc să treacă.

Tînărul avocat mai stătu de vorbă cu clientul său, înainte ca gardianul să-l ducă în clădirea alăturată a arestului preventiv.

— E înfiorător, domnule doctor, spuse obosit ţăranul, căruia, abia acum, după cumplita şedinţă solemnă şi după citirea pe îndelete a documentelor îi căzuse fisa că treburile stăteau mult mai prost decît fusese el dispus să creadă.

— Eu v-am spus, domnule Burda. Dar nu-i nimic, capul sus, vom face tot ce ne va sta în putinţă. Am angajat un om anume care s-ar putea să-mi aducă nişte veşti deosebite.

— Şi-o să-l plătiţi cu banii dumneavoastră?!?

— Altceva nu-mi rămîne…

— Şi n-aţi putea să mă apăraţi cu plată?

— Asta, desigur, aş putea, dar să nu vă închipuiţi că pe urmă o să vă apăr mai bine. Precum vedeţi, fac tot ce pot, fără a ţine seama de bani.

— Ştiu, răspunse oftînd acuzatul, ştiu… Dar dacă mie mi s-ar întîmpla ceva, de ce să fiţi dumneavoastră păgubit, nu-i aşa? Eu aş zice să iau cheltuielile astea asupra mea.

Tînărul avocat îşi spuse în gîndul lui că acesta e primul său succes, şi-i dădu clientului să-i semneze o nouă împuternicire. Era îmbucurător faptul că omul acesta sesizase eforturile lui, şi, cine ştie, s-ar putea să le sesizeze şi curtea şi juraţii.

— Mîine va depune mărturie soţia dumneavoastră, ţinu să-i amintească apărătorul.

— Ce să depună mărturie, mai bine să scoată gunoiul şi să-l întindă pe cîmp, replică gospodarul Burda cu sinceritate, înainte ca temnicerul, să-l conducă în celula sa.

În acest timp, detectivul Mrázek îşi manifestă şi el grijile sale faţă de marile probleme ale agriculturii, şi vorbi cu atîta însufleţire despre viitoarea pepinieră de arbori ornamentali, încît, în sinea lui, se văzu nevoit să se autodojenească: ce mă fac, dacă vreunul din oamenii ăştia se pricepe mai bine ca mine? Iar faptul că fiecare din doi se putea pricepe mai bine ca el în treburile astea, era, din păcate, un adevăr.

Profită de bunele oficii ale cîrciumarului şi se îndreptă spre casa despre care aflase, încă de la amiază, cui îi aparţine.

— Eu unul, nici nu m-aş duce acolo, în casa aceea

nu mai locuieşte nimeni decît fiica femeii ucise, din pricina căreia se ţine azi proces la oraş, îi atrase atenţia cîrciumarul.

— Aha, şi pentru asta o să fie spînzurat ţăranul acela din comuna dumneavoastră! se prefăcu a-şi aduce aminte detectivul Mrázek.

— Ce să-i faci, aşa e cînd ajunge omul în faţa tribunalului.

— Dacă n-ar fi vinovat, nu l-ar spînzura, reluă detectivul, cu înţelepciune.

— Deh, dacă s-a ţinut cu ea, oftă cîrciumarul.

— Pentru asta nu se spînzură! Cu spînzurătoarea se alege pentru că a ucis-o!

— Numai dacă a ucis-o, spuse cu îndoială în glas cîrciumarul, şi se opri în loc ca să poată chibzui mai bine: Eu unul ştiu atît, că în seara aceea a stat la mine în cîrciumă şi după aceea s-a dus acasă, şi nu spre iaz, căci dacă ar fi luat-o într-acolo, ar fi trebui să meargă în partea cealaltă a satului.

— Atunci s-ar cuveni să depuneţi mărturie în faţa tribunalului! izbucni, cu însufleţire, domnul Mrázek.

Omul se înspăimîntă:

— Eu?!? Nu, niciodată! Asta e o ruşine! De la mine n-ar stoarce judecătorii nici o vorbuliţă. Eu nu mi-aş aduce aminte de nimic.

La asta trebuia să mă fi gîndit de la bun început, oftă, în sinea lui, detectivul Mrázek, apoi spuse:

— Şi totuşi, eu aş fi bucuros să pot vedea casa aceea. Ştiţi, firma noastră o să aibă nevoie şi de o gospodărie unde să-şi facă magaziile şi un mic birou.

Cînd apucă de clanţă, urechea detectivului surprinse înăuntru o grabă precipitată.

Şi cînd pătrunse în odaia mare, dădu acolo de tînără fată; era singură şi se uita spre uşă cu o privire curioasă şi speriată în acelaşi timp. Nu prea era frumoasă, în schimb părea prea dezvoltată, ţinînd seama de faptul că abia anul ăsta şi-a terminat şcoala. Avea o

statură de femeiuşcă tînără. Îşi încheie la iuţeală bluza, iar pe plită se afla un fier de călcat încins. Cîteva rochii atîrnau pe spetează unui scaun.

Detectivul Mrázek hoinări cu ochii prin odaie, şi ar fi fost în stare să jure că în spatele uşii întredeschise ce dădea în încăperea vecină stătea cineva, căci în crăpătura uşii se vedea o umbră.

— Singurică, domnişoară? întrebă zgomotos. Eu sînt reprezentantul unei firme forestiere şi mă interesează nişte terenuri. Dar, cum văd, matale eşti încă prea tînără ca să poţi vorbi despre vînzare.

— Nu ştiu, răspunse fata, şi un zîmbet îi lumină chipul, îmi calc rochiile.

— Păi da, o fată tînără şi frumoasă ţine să fie gătită frumos!

— Ştiţi, eu mîine mă duc la tribunal, spuse, nu fără mîndrie în glas.

— Aha, atunci chiar că nu vreau să mai deranjez... E trist să fii singură, nu-i aşa, domnişoară?

— E.

— Ia mai taci, bodogăni din pragul uşii cîrciumarul, cum te ştiu, curînd o să-ţi treacă.

Fata îşi ţuguie buzele, de parcă ar fi vrut să-i arate cîrciumarului limba, dar nu se încumetă s-o facă.

Domnul Mrázek zîmbi cu înţelegerea atotştiutorului:

— Păi, ce să-i faci, o fiinţă tînără nu rămîne multă vreme singură, nu-i aşa? Mda, să mergem mai departe. La revedere, domnişoară.

Cînd ajunseră afară, cîrciumarul ţinu să menţioneze:

— E o prostănacă. Femeile spuneau întotdeauna că a fost schimbată pe ascuns.

— De cine?!? întrebă detectivul uimit.

— De cine! De stafiile amiezii sau de aşa ceva.

— Cum adică, femeile mai cred aici în stafiile amiezii? spuse cu îndoială detectivul.

— Păi, cum să nu creadă? Dacă v-aţi duce la bătrîna Dejmka, v-aţi lămuri şi dumneavoastră cum devine cazul, îi răspunse, cu convingere, cîrciumarul.

— Da, numai că pe mine mă interesează mai degrabă problema lemnului, zîmbi detectivul. Apoi, în timp ce făceau calea. Întoarsă, întrebă într-o doară cine e bătrîna Dejmka şi unde locuieşte.

Seara trebui să rămînă în cîrciumă, unde toată lumea vorbea despre lemne şi despre omorul cu pricina, şi fiindcă domnul care venise sa cumpere lemne avea acum atîţia cunoscuţi, nu se mai vorbea aşa cum se vorbeşte atunci cînd prin sat mişună jandarmii. De vinovăţia lui Burda mai toţi se îndoiau. Şi totuşi era limpede că aveau să-l lase, cu cugetul împăcat, să meargă la pieire, pentru că asta e... soarta lui.

Iar omul îşi poale cunoaşte soarta în chip şi fel, de pildă la duhurile apelor de lingă Tůně, care le ştiu pe toate, sau chiar şi aici, pe Dealul Spînzurătorii unde, dacă stai şi aştepţi în miez de noapte, după ce scuipi de trei ori peste umărul stîng, îţi apare în fală duhul unuia dintre spînzuraţi.

Pentru detectivul Mrázek, care credea taman în ghicitul din cărţi, povestea era nu numai surprinzătoare, dar şi deprimantă. Îndeosebi îl apăsa faptul că aceşti uncheşi blajini şi cumsecade, care ştiu să se distreze în cîrciumă atît de frumos, sînt, de felul lor, cumplit de nepăsători de soarta unui om.

Cînd mai tîrziu, păşea prin pădure, îndreptîndu-se spre haltă, îşi aruncă o scurtă privire către căsuţa în care fusese după amiază şi ar fi fost în stare să jure că a văzut acolo o siluetă furişîndu-se afară şi în acelaşi timp ceva ca o fulgerare albă. Asta putea fi o femeie în cămaşă, sau, ţinînd seama de obiceiurile locale, o ştimă sălbatică.

Detectivul se întoarse brusc şi în clipa aceea bărbatul o rupse la fugă, făcîndu-se nevăzut în beznă. Iar bătrînului inspector în retragere nu-i rămase nimic mai bun de făcut decît să-şi sporească şi el pasul. Din pricina

trenului, fireşte, nu de teama care, pe neaşteptate, îl făcu să simtă fiori de gheaţă pe şira spinării.

A doua zi, dezbaterile procesului avură o desfăşurare furtunoasă, aşa cum scrie la carte, dar tînărul apărător nu se arăta deloc surprins de această întorsătură. Pe de o parte se aşteptase la acest lucru, iar pe de alta, peste noapte, detectivul Mrázek îl informase despre cele aflate în sat. În sinea lui se bucura: ideea lui, de a cere sprijinul bătrînului inspector se dovedi a fi întemeiată. Cel puţin acum el ştie mai mult decît bănuieşte acuzarea. Iar lucrul cel mai de preţ în toată povestea constă în faptul că poate (şi asta şi va face) să indice şi alţi martori; chiar dacă depoziţiile lor nu vor fi prea convingătoare, îi va determina, cu ajutorul întrebărilor, să recunoască măcar că nu sînt încredinţaţi de vinovăţia gospodarului Burda. Interesant e că acuzarea o va aduce azi ca martoră pe fiica minoră a femeii asasinate! Domnul procuror, în calitatea sa de acuzator public, nu va lăsa, de bună seamă, să-i scape un strălucit atu: deplîngerea copilului cu şcoala abia terminată, şi, îndată după aceea, deplîngerea copilului nenăscut... Aici nu va rămîne nimic mai bun de făcut decît să te alături văicărelilor domnului acuzator, ba chiar să le şi repeţi — cu o mică abatere: plînsul acesta să cadă ca un blestem peste capul făptaşului, dar în cazul de faţă nu poate fi vorba de capul inculpatului. Al cui cap putea fi, asta tînărul apărător nu mai ştia, şi, la urma urmei, faptul nici nu-l interesa.

Bineînţeles, sala de şedinţe era o arena şi în ea se înfruntau doi tauri; şi unul şi celălalt nu se uitau decît înainte, şi multe din lucrurile ce se petreceau în jurul lor îi lăsa nepăsători. Unul, de pildă, să ne fie cu iertăciune, era însuşi domnul acuzator public, care se sprijinea în afirmaţiile sale pe constatările postului de jandarmi şi-l vedea în faţă pe asasinul a cărui trimitere la spînzurătoare o considera ca unica sa îndatorire legală, iar al doilea, la fel de orbit, era tînărul apărător, care nu

vedea decît un singur nevinovat şi socotea că datoria sa de onoare era să dovedească acest lucru, sau cel puţin să zdruncine certitudinea acuzării. În joc se aflau doisprezece bărbaţi mohorîţi, care azi dimineaţă erau convinşi de vinovăţia lui Burda, în timp ce, mîine, iscusinţa apărătorului va fi aceea de a izbuti să-i clatine în convingerea lor.

Dimineaţa, detectivul Mrázek se înapoie în sat, ca să-şi continue tratativele cu privire la achiziţionarea lemnului, şi fireşte, să mai afle şi alte lucruri. Era limpede că dacă doctorul Dubský avea să anunţe completului de judecată intenţia sa de a indica şi alţi martori, misiunea lui aici se va încheia, iar el nu se va mai putea arăta niciodată pe aceste meleaguri. N-avea deci la dispoziţie decît foarte puţin timp. Dintre toţi oamenii cel mai mult îl interesau acum doi: bărbatul care azi noapte s-a furişat din casa unde locuieşte fiica minoră a răposatei, şi apoi, femeia aceea despre care îi pomenise cîrciumarul: bătrîna Dejmka. Dacă ţine loc de doctor în sat, asta ştie probabil mai mult decît ştiu ceilalţi.

Să mergi însă la o astfel de femeie, nu-i uşor, aşa că detectivul Mrázek arboră mina cea mai inofensivă, acordată cu zîmbetul cel mai neprefăcut de care era în stare, după îndelungata sa experienţă de poliţist.

Doamna Dejmova, aşa cum i se adresă el respectuos, îi fusese recomandată de mulţi oameni din sat, ciripi domnul Mrázek cu o voce inocentă. Dumneaei este, aşa cum se spune prin partea locului, mai presus de toţi doctorii, şi, tocmai în privinţa asta ar dori să-i ceară să-l ajute. Ca orice om mai în vîrstă are din cînd în cînd crampe violente la stomac, care îl împiedică să-şi ducă activitatea în condiţii normale; doctorii îi dau pentru treaba asta tot felul de medicamente, dar nu sînt bune la nimic. Mama lui îi spunea întotdeauna că leacul cel mai bun pentru bolile omeneşti sînt numai buruienile. Dar de unde să iei buruieni la Praga. nu-i aşa?

Băbuţa nu era prea vorbăreaţă şi, după cum se

vedea, nici nu ardea de dorinţa de a-şi lărgi cumva clientela.

— Şi dumneavoastră ce căutaţi în sat? V-am văzut ieri toată ziua foindu-vă de colo pînă colo!

Privirea cercetătoare a băbuţei se înfipse în ochii detectivului, şi domnul Mrázek simţi că vrăjitoarea asta îl citeşte pînă în străfundul capului.

Se uită în jurul lui, ca şi cînd ar fi vrut să se încredinţeze că în odaie se aflau într-adevăr numai ei doi, apoi spuse:

— Doamnă Dejmova, aş putea foarte bine să vă spun şi dumneavoastră că sînt aici din pricina lemnelor, dar nu, dumneavoastră n-am să vă spun asta, pentru că îmi dau seama că sînteţi o femeie deşteptă. Eu sînt, de fapt, de la poliţie şi mă aflu aici din pricina gospodarului Burda, căruia s-ar putea ca acum, acolo jos, la oraş, să i se şi atîrne, încet dar sigur, ştreangul de gît. Şi asta nu-i o joacă, nu-i aşa?!? De aceea, eu aş vrea să vă întreb şi pe dumneavoastră, tot ce ştiţi despre acest caz… Fireşte, buruienile acelea mi-ar face şi ele într-adevăr trebuinţă dar despre asta mai pe urmă, nu-i aşa, doamnă?

Băbuţa schiţă un zîmbet firav; vîrî mîna în cuptorul maşinii de gătit de unde scoase o cană superbă cu cafea, care răspîndi pe loc o aromă plăcută în odaia ei întunecoasă şi neprimitoare, apoi împinse detectivului o tavă cu plăcinte.

— Atunci beţi un pic de cafea şi luaţi şi ceva de muşcat. Bine aţi făcut că nu m-aţi minţit, se grăbi să adauge, cu o nuanţă mai binevoitoare în glas.

— Ce mai, pe dumneavoastră nu m-am încumetat să vă mint, mărturisi domnul Mrázek, fără nici un efort chinuitor, şi sorbi cu poftă din cafea. După ce împinse cana într-o parte, întrebă: Dumneavoastră, doamnă Dejmova, credeţi că Burda e făptaşul?

— Eh, drăguţule, cine poate vedea ce-i în inima omului! oftă băbuţa. Dar eu una aş zice, mai curînd, că nu.

— I-o fi fost poate teamă că femeia avea să nască, nu credeţi?

— Sa ştiţi că nu! Pentru că dacă ar fi fost aşa, Anna, adică Přimdová, ar fi venit fuga la mine după buruieni; ştiţi, uneori, la început ajută. Ea voia să facă un copil cu el, şi pe cît se pare şi Burda dorea, căci cu nevasta lui n-avea copii, şi asta ştiţi, are darul să-l necăjească întotdeauna pe bărbat.

— Dar bine, cei de la tribunal spun că ăsta e motivul principal pentru care Burda a vrut să se descotorosească de ea! izbucni detectivul Mrázek.

Bătrînica zîmbi:

— Ce ştie tribunalul! Oamenii sînt prostănaci, nu?… Dar aşa cum am mai spus, (nimeni nu poate să citească în sufletul omului.

— Numai duhurile apelor de lîngă Tůně, ţinu să sublinieze domnul Mrázek.

— Cine vrea să vadă duhuri, le vede, cum să nu; la Tůně, locul e pustiu şi omului îi trec acolo prin minte tot felul de gînduri. Cine ştie, s-ar putea ca în liniştea aceea din preajma duhurilor să descoperiţi chiar şi adevărul.

Şi rostind aceste cuvinte băbuţa zîmbi din nou, dînd astfel la iveală că nici ea nu le văzuse şi nici chef să le vadă n-avea.

— Dar dacă Burda va fi condamnat la moarte, sau la închisoare pe viaţă, atunci ce ne facem?

— Pedeapsa e pedeapsă şi omul e dator s-o primească aşa cum i-o dă Dumnezeu. La drept vorbind, nu era nici el un sfînt, iar pentru lacrimile Anežkăi, adică ale soţiei sale, trebuie să îndure suferinţa. De cîte ori n-a fost ea pe la mine, se necăjea, sărăcuţa, că bărbatul ei se ţinea cu Anna. Iar eu îi dădeam de fiecare dată niţel ştir amestecat cu pojarnilă, asta linişteşte şi ajută somnul.

— Bine, doamnă Dejmova, eu unul vă înţeleg, Burda n-are decît să-şi ispăşească pedeapsa. Numai că, vedeţi, dacă făptaşul n-a fost el, înseamnă că pe aici

bîntuie în voie un ucigaş, fără să-i pese de nimeni şi de nimic. Şi după mine, asta n-ar trebui să se întîmple!

— Păi, da, asta n-ar trebui, încuviinţă bătrînica. Acu să vă spun şi eu ceva, dar să rămînă între noi: ştiţi, în ultima vreme, Anna a dat şi ea pe la mine, dar nu pentru dînsa, avea necazuri mari cu fata ei, între noi fie spus, o neisprăvită. Nu de mult mi-a cerut nişte buruieni spunînd că-i trebuie pentru fetişcana ei care ar fi rămas gravidă! închipuiţi-vă, o amărîtă ca asta! Dar buruienile nu i-au ajutat.

Domnul Mrázek clipi uluit:

— Nu i-au ajutat... Asta înseamnă că... Dar bine, fetiţa asta e încă un copil!

— Dar afurisită şi rea de muscă!

— Şi cu cine i s-a întîmplat, mă rog frumos?

Bătrîna strînse din umeri neputincioasă:

— Ei, vedeţi, asta Anna nu mi-a mai spus, dar de ştiut ştia.

Creierul detectivului Mrázek era exersat să facă imediat asociaţie între lucruri ce aparent nu trebuiau să aibă neapărat vreo legătură între ele, iar prima idee care-i fulgeră prin minte fu: ştia cu cine şi, pentru a nu divulga secretul, a trebuit să moară!

Într-adevăr pentru asta? La urma urmei o asemenea treabă, aici la ţară, nu e luată ca o tragedie: fiica unei văduve, ea însăşi cu o faimă nu din cele mai bune, dă de belea; nici o pagubă. În definitiv nu-i vorba de fata unui gospodar, cu pretenţia de a se căsători cu un bărbat înstărit!

Numai că această fată abia a trecut de paisprezece ani. Individul cu pricina e pasibil de mulţi ani de puşcărie, chiar dacă dovedeşte că fata a venit la el de bună voie. Teama... Da, fireşte, teama de ruşine la ţară e mai tare ca orice.

Ştiau deci amîndouă: fiica şi mama. Acum nu mai ştie decît fiica.

Va tăcea?

Sau va fi silită să tacă?

Pe chipul încercatului detectiv se citea îngrijorarea.

Băbuţa îi îndesă într-o pungă mică nişte buruieni. Miroseau bine şi de uscate ce erau se fărîmiţau între degete.

*

În acest timp, în sala de şedinţe a tribunalului era agitaţie mare. Corespondenţii de presă se declarau mulţumiţi căci duelul dintre acuzare şi apărare luase o turnură interesantă. La început se părea că acuzatorul public pusese definitiv stăpînire pe sala de şedinţe, iar apărătorul *ex offo* nu promitea prea mult. Pe urmă însă, situaţia se schimbă un pic.

În timpul depoziţiei martorului Chloupek, paznicul de noapte al comunei Holínov, se produse prima întorsătura, deoarece, cu întrebările sale, tînărul apărător îl încolţi pe martor, aşa fel, încît acesta se încurcă de-a binelea. Avocatul voia să-i smulgă mărturisirea că nu ştia dacă silueta pe care o văzuse îndreptîndu-se spre iaz era într-adevăr a gospodarului Burda.

— Protestez împotriva încercării domnului apărător de a-l zăpăci pe martor cu întrebări auxiliare. Depoziţia martorului a fost legal consemnată în procesul verbal încă în timpul cercetărilor, iar martorul nu este obligat să schimbe nimic, obiectă acuzatorul public.

— Domnule procuror, dumneavoastră ştiţi la fel de bine că declaraţia martorului din procesul verbal poate fi, ba mai mult, trebuie întregită cu cele adăugate de el în timpul dezbaterilor, altminteri, noi n-am avea ce căuta aici, iar inculpatul — în cazul nostru nevinovat — ar fi putut să fie pedepsit la faţa locului, aşa cum era cu putinţă în vremurile de mult îndepărtate! îl înfruntă pe acuzator zelosul avocat, dînd fiecărui cuvînt importanţa cuvenită.

Preşedintele completului de judecată îi chemă la ordine pe amîndoi cerîndu-le stăruitor să revină la obiect,

deşi era încredinţat că nici unul nu se va conforma, şi, de fapt, el înţelegea acest lucru. În sală se dezlănţuise un spectacol judiciar, care îşi are legile sale, iar preşedintelui curţii îi plăcea la nebunie acest gen de teatru. Nu-i scăpă nici faptul că în sală se afla şi un spectator, relativ nepăsător, ce nu pricepea nimic din acest spectacol, asurzit parcă de tot ce se petrece în jurul lui: iar acesta era însuşi acuzatul. Povestea în sine îl necăjea pe preşedinte. După părerea lui, înainte de moarte, încriminatul ar trebui să participe febril la desfăşurarea dezbaterilor.

Apărătorul îi plăcea, mai cu seamă prin strădania sa disperată de a zdruncina temeliile unui act de acuzare desăvîrşit, căruia nu i se putea obiecta absolut nimic, şi pe baza căruia inculpatul putea fi executat pe loc, fără nici un comentariu. Îi plăcea felul în care tînărul avocat asalta zidul de granit al expunerii de motive, al dovezilor, al depoziţiilor şi al proceselor verbale.

— Aşadar, domnul martor e sigur că în noaptea respectivă l-a văzut pe gospodarul Burda. Îmi permit să-l întreb pe domnul martor: cum era vremea de a putut să vadă atît de bine pe întuneric? Sau, dumnealui, în calitate de paznic de noapte, dispune de o vedere deosebit de şlefuită?

(Rumoare şi rîsete în sală.)

Martorul răspunse, bîlbîindu-se, că a văzut bine.

— De bună seamă, pe cer strălucea luna, nu-i aşa? insistă avocatul.

— Da, încuviinţă martorul, şi ochii îi fugiră într-o parte.

Ar fi vrut să se aşeze, dar agilul avocat se repezi la preşedintele curţii şi-i întinse pe masă o hîrtie.

— Supun onoratei curţi dovada că martorul ori se înşeală, ori ascunde adevărul.

Acuzatorul public protestă cu voce ridicată împotriva învinovăţirii martorului. Preşedintele, pe de o parte îi atrase atenţia apărătorului, mustrîndu-l, iar pe de

alta acceptă să primească din mîna lui hîrtia cu pricina.

— Supun onoratei curţi raportul institutului meteorologic, din care reiese, că în noaptea de şase spre şapte septembrie era lună nouă, şi deci vizibilitatea redusă.

Pentru o clipă, acuzatorului public îi pieri graiul. Îşi dădea seama că tînărul avocat surprinsese perfect în ce constă slăbiciunea actului de acuzare şi, în consecinţă, era firesc să-şi îndrepte atacul în această direcţie. În locul lui, nici domnul procuror n-ar fi procedat altfel. Acum însă, bineînţeles, protestă.

Preşedintele curţii, căruia îi plăcea nespus această dispută dramatică, acceptă dovada apărării. Era limpede că povestea avu darul să-i şocheze un pic pe domnii juraţi şi acum păreau oarecum descumpăniţi de noua întorsătură a lucrurilor.

— Îl întreb încă o dată pe domnul martor, dacă, într-adevăr, l-a văzut bine pe gospodarul Burda, de vreme ce noaptea era întunecoasă!

Martorul Chloupek, paznic de noapte ocazional, un bărbat de vîrstă mijlocie şi cu ochii alunecoşi, se uită neputincios la protectorul său, domnul acuzator public, dar acestuia, bineînţeles, nu-i era îngăduit să-i sufle nimic. Îi aruncă totuşi martorului o privire încurajatoare.

Martorul tăcea.

— Domnule martor, aţi fost solicitat de domnul apărător să daţi un răspuns. Răspundeţi, vă rog, interveni cu asprime preşedintele completului de judecată, făcînd astfel să culmineze zăpăceala martorului.

— Eu... eu am văzut... adică am crezut că văd... şopti Chloupek, buimac, şi lăsă ochii în jos.

Sala fremătă de rîsete şi rumoare.

— Constat ca depoziţia martorului cum că l-ar fi văzut pe inculpat îndreptîndu-se spre iazul din marginea pădurii, este absolut nedemnă de crezare. Îmi rezerv dreptul de a proceda, potrivit legii, împotriva acestei

forme de a depune mărturie, spuse avocatul, după care se aşează la locul său.

Juraţii manifestau o vizibilă nelinişte, unii îşi făceau chiar notaţii, de unde acuzatorul public trase concluzia că se afla în pragul înfrîngerii.

— Anunţ onorata curte, reluă neînduplecatul apărător, că, în schimb, voi înfăţişa în instanţă un martor care în noaptea cu pricina l-a văzut pe acuzat mergînd în cu totul altă direcţie, şi anume de la cîrciumă spre casă.

Aceasta fu însă ultima sa lovitură dată acuzării.

Pe urmă luă din nou cuvîntul acuzatorul public, izbutind şi el, la rîndul său, cîteva intervenţii spectaculoase. În anumite momente, însuşi preşedintele curţii era ispitit să aplaude frumuseţea efectelor obţinute de procuror. Îndeosebi, în clipa în care de bară se apropie soţia acuzatului, martora ce promitea atît de mult apărării.

Nu voia să-i îngreuneze situaţia bărbatului, dar după cîteva întrebări iscusite ale domnului procuror, femeia se dădu de gol spunînd că răposata a fost o ticăloasă care i-a stricat căsnicia, admiţînd, în cele din urmă, că nu era exclus ca soţul ei să fi dorit să se descotorosească de o asemenea persoană.

Gospodarul se uită cu reproş la nevastă-sa, iar tînărul apărător avu serios de furcă, pînă să şteargă, măcar un pic, o impresie deloc binevenită.

Fireşte, atu-ul principal era ţinut încă în taină de acuzatorul public: mărturia Măriei, fiica asasinatei! Toţi acei ce ştiau de această poveste, presupuneau că totul se va desfăşura potrivit vechii şi afirmatei reţete: copila, abia intrată în faza adolescenţei, avea să înduioşeze pînă la lacrimi întreaga asistenţă şi curtea cu juri.

Dar iată că se petrecu altceva. Toată lumea se uita puţin uimită la fetiţa aceea speriată, care se postase în faţa judecătorului. Se aşteptau să vadă un copil, şi cînd colo li se înfăţişă o fată care abia izbutise să-şi încheie straiele ei ţărăneşti peste piepţii robuşti şi şoldurile

umflate.

Asta se întîmpla tocmai în clipa în care în sala de şedinţă a tribunalului dădu buzna cu o nouă ştire detectivul Mrázek. Acum însă, era de neconceput să-i transmită ştirea domnului doctor, căci sala toată se afla într-o încremenire desăvîrşită. Acuzatorul public o întrebă pe tînăra martoră ce fel de om e gospodarul Burda, iar fata răspunse monosilabic şi cu un aer uşor nătîng. În sinea lui, tînărul apărător începu să triumfe. Nu, puştoaica asta n-o să trezească mult aşteptata compasiune, pentru aşa ceva, formele ei sînt mult prea robuste.

Subapreciase actul de acuzare, ştiind că procurorul avea în rezervă un element cu totul neaşteptat.

— Spune, cum ai aflat de moartea mamei dumitale?!!

— Dimineaţa. Oamenii au venit şi au strigat, iar eu, eu m-am trezit.

— Ţi-a dat prin minte că acuzatul Burda putea s-o ucidă pe mama dumitale?

Avocatul se pregătea tocmai să sară de pe locul lui, spre a se împotrivi acestei întrebări inadmisibile, dar preşedintele curţii îl potoli cu un simplu gest al mîinii.

Fata, sprijinită de bara de lemn de la pupitrul martorilor, spuse:

— Eu ştiu doar atît, că în noaptea aceea am avut un vis tare ciudat. În noaptea aceea cînd i s-a întîmplat mămichii nenorocirea, am visat-o că a intrat deodată în odaie udă leoarcă, apa curgea şiroaie de pe ea, în cap era lovită cu un pietroi, iar ea se uita la mine şi eu la ea. Pe urmă, mi-a spus: Vezi, asta mi-a făcut-o gospodarul Burda.

În sala de dezbateri domnea o linişte înfiorătoare. Avocatul voi din nou să sară de pe locul lui, dar deodată simţi că nu mai e în stare. Se uita uluit la fata aceea neghioabă şi mult prea dezvoltată pentru vîrsta ei, şi simţea şi el ceea ce în clipa aceea simţea întreaga

asistenţă: o groază cumplit de ciudată, ceva de necrezut, ce nu venea de pe lumea asta.

Procurorul se apropie de pupitrul martorilor, şi o conduse pe fată la locul ei. Avea, ce-i drept, simţul efectelor spectaculoase. Pe banca martorilor îi făcu loc paznicul de noapte Chloupek.

Abia acum îşi reveni în fire tînărul apărător:

— Domnule preşedinte, eu.. protestez! Asta este o încercare inadmisibilă de a influenţa onorata curte!

— Curtea va alege singură, din toate mărturiile, ceea ce va socoti că merită a fi luat în consideraţie, răspunse preşedintele, oarecum zăpăcit.

În sală se produse deodată rumoare, oamenii începuseră probabil să se contrazică şi să se certe între ei, iar preşedintele fu nevoit să agite clopoţelul, pentru a se face linişte. Juraţii se uitau înmărmuriţi la fata cu pricina.

— Curtea nu poate totuşi îngădui născocirile unei martore minore! strigă apărătorul. Apărarea oferă dovada, ştiinţific verificată, că visurile nu au nici pe departe vreun ecou al realităţii. Copila a fost influenţată de cele auzite, adăugînd apoi acest vis, de bună seamă, scornit!

În clipa aceea însă, se întîmplă un lucru la care nu se aşteptase nici măcar preşedintele completului de judecată. De pe banca martorilor se ridică în picioare paznicul Jan Chloupek, şi privind undeva, într-o parte, rosti cu voce puternică:

— Eu vreau să vorbesc, mă rog frumos!

Preşedintele curţii îi făcu semn să se apropie. În sală, murmurul asistenţei avea tonalitatea clopoţelului agitat, care cere linişte.

— Vreţi să completaţi cumva depoziţia dumneavoastră, domnule martor? întrebă preşedintele curţii.

— Nu. Eu vreau să spun doar atît, că Maria aici de faţă, nu minte. Dimineaţa, cînd împreună cu ceilalţi

oameni am ajuns cu moarta acasă la ei, Maria s-a trezit din somn, a dat buzna afară şi în hohote de plîns mi-a spus: „Ştii, eu tocmai visam că mama mea a venit acasă udă leoarcă şi mi-a zis că asta i-a făcut-o gospodarul Burda”.

Dacă după vorbele fetei în sala de şedinţe domnise acea ciudată uimire, acum asistenţa, confuză, izbucni într-o cascadă de vociferări, pe care, deodată, nimeni nu mai încerca să le reprime; se părea că pînă şi juraţii se certau între ei, iar vocea apărătorului se stingea în vacarmul de nedescris.

Paznicul de noapte se uită cu ochii săi alunecoşi prin toată sala, apoi se aşează din nou. Acuzatorul public tăcea, şi tăcerea iui era plină de semnificaţie.

Preşedintele curţii anunţă întreruperea dezbaterilor. Corespondenţii de presă şi reporterii cronicilor judiciare luară cu asalt poşta şi telegraful. Cea mai mare senzaţie a procesului s-a născut!

Visul sîngeros al unei fetiţe minore... O copilă dă în vileag un ucigaş... Mama răposată i-a revelat copilului adevărul...

Profitînd de haosul ce se stîrnise, detectivul Mrázek se strecură prin mulţime pînă la banca apărătorului:

— Am fost aici, domnule doctor, şi am auzit totul.

— E îngrozitor, suspină junele avocat, deznădăjduit că acum scăpase situaţia din mînă cu desăvîrşire.

— Dimpotrivă, domnule doctor, ci, aşa cum obişnuia să spună consilierul nostru, pasienţa ne iese de minune. Duceţi-vă imediat la preşedintele curţii şi cereţi să i se facă fetei un examen medical. Domnişoara e însărcinată.

— Dumneavoastră aţi înnebunit!

— Da de unde, dacă vreţi putem aduce şi o martoră. Dar doctorul o să-şi dea seama şi fără ea.

— Dumneavoastră credeţi că sarcina are vreo influenţă asupra judecăţii ei? Dar, stai, pentru numele lui Dumnezeu, de fapt fetiţa asta e ocrotită de lege.

— Păi, vedeţi! Aici e tot chichirezul! Ăsta era necazul pe care-l avea cu ea în ultima vreme maică-sa, pricepeţi?

— Şi cine… Cine i-a făcut?…

— Cu asta, deocamdată, nu vă pot servi, dar nici o grijă, spune ea şi singură dacă e luată tare, pe chestia asta, pun mîna în foc. Ăla de i-a făcut bucata e unul şi acelaşi cu ucigaşul care a avut motiv să se descotorosească de mamă, deoarece mama cunoştea figura. Iar acum, dacă stau şi mă gîndesc bine, îmi dau seama că şi fata ar putea fi luată în consideraţie.

Apărătorul îl apucă pe detectiv de mînecă într-o strînsoare convulsionată şi în clipa următoare începu să-l tragă spre masa preşedintelui.

Dar domnul Mrázek se smulse din strînsoarea lui Şi se pierdu în mulţime. Prefera s-o urmărească pe tînăra martoră, să vadă cu cine stă de vorbă, şi ca nu cumva cineva să o sfătuiască să dispară. Ce să-i faci, obiceiul ăsta îi intrase în sînge.

După ce-l ascultă pe junele apărător, preşedintele curţii păli de-a binelea:

— Dumneavoastră ştiţi ce înseamnă asta, domnule doctor?

— Aş zice că da. Stingerea procesului, întoarcerea dosarului către judecătorul de instrucţie, şi un nou proces.

— Dar bine, asta va fi o ruşine epocală! se tîngui blajinul preşedinte.

— Oricum mai mică decît în cazul în care curtea cu juri l-ar declara vinovat pe nevinovatul Burda!

— Da, da… Aşa e… Dar tot ce spuneţi e verificat?

— Am şi un martor, pe domnul Mrázek. Şi dacă doriţi mai pot indica şi alţii… De altfel, să ştiţi, e în puterea dumneavoastră să satisfaceţi cererea apărării, de a supune o martoră minoră unui examen medical, spre a se constata dacă e normală din punct de vedere nervos. Iar cu acest prilej se poate vedea foarte uşor

dacă e însărcinată sau nu.

Preşedintele convocă curtea pentru deliberare.

După un timp redeschise dezbaterile anunţînd că se acceptă cererea apărării, ca martora Maria Přimdová, în vîrstă de paisprezece ani şi trei luni, să fie supusă unui examen medical.

Acuzarea, firește, protestă, dar protestul ei fu respins.

Ţinîndu-se seama de circumstanţe, preşedintele declară că în continuare dezbaterile se vor desfăşura fără public. Cu mult tărăboi, sala de şedinţe fu evacuată, iar mulţimea, absolut nedumerită, rămase afară pe coridoare, în timp ce gazetarii îşi revendicară dreptul de a intra în sală, şi-l obţinură.

Martorul Chloupek o ţinea de mînă pe speriata Maria şi nu voia s-o lase să plece cu gardianul care trebuia s-o ducă la examenul medical.

— Ea n-are nici o vină, şi n-o doare nimic, de ce să meargă la doctor?!! strigă în gura mare.

— Asta-i porunca tribunalului! riposta gardianul, întunecîndu-se la faţă — nu împiedicaţi aplicarea legii.

— Ce vă face să credeţi, domnule martor, că această copilă e absolut sănătoasă? îl întrebă apărătorul pe martorul iritat.

— Eu ştiu că e sănătoasă... Şi nu înţeleg ce-ţi pasă dumitale de treaba asta!

După care Chloupek se răsuci în loc şi părăsi sala de şedinţe.

— Domnule martor, mai am nevoie de dumneata, strigă în urma lui apărătorul — dezbaterile procesului n-au fost întrerupte!

În pragul uşii detectivul Mrázek îi tăie calea martorului şi-l aduse înapoi.

— Noi doi ne-am mai văzut, nu-i aşa? i se adresă pe un ton dulceag. Azi noapte cînd ai plecat de la Maria Přimdová. De ce ai fugit de mine?

— Ce vrei de capul meu, omul lui Dumnezeu?

izbucni Chloupek. Eu nu te cunosc! Cine eşti dumneata?

Detectivul strînse doar din umeri şi, disciplinat, se retrase din sala de şedinţe, căci în clipa aceasta nici el n-avea acces la dezbateri.

Dezbaterile fără public avură o durată relativ scurtă. Din depoziţia medicului reieşi că n-a fost nevoie de nici un examen medical, fata a început să bocească de îndată ce i-a spus să se dezbrace. A mărturisit că e gravidă, şi fără să se codească prea mult a declarat cine e tatăl copilului.

După aceea, preşedintele curţii ceru arestarea în sala de şedinţe a martorului de pînă atunci, Jan Chloupek, în vîrstă de treizeci şi cinci de ani, paznic de noapte al comunei Holínov, cu domiciliul în aceeaşi comună, pentru crima de viol, şi ordonă reţinerea lui în penitenciar pentru a se exclude în felul acesta o altă influenţare a martorei minore Maria Přimdová.

După care dezbaterile fură declarate din nou publice, iar preşedintele curţii anunţă că procesul intentat împotriva gospodarului Václav Burda se suspendă, deoarece tribunalului i-au fost prezentate noi elemente, pînă acum necunoscute.

Cercetarea cazului, pe baza acestor clemente, va fi încredinţată organelor de resort.

Gazetarii asaltară din nou poşta şi telegraful, pentru a furniza ziarelor respective o altă ştire şi mai senzaţională.

În jurul tînărului apărător ţăcăneau aparatele de fotografiat şi ţîşneau fulgere de magneziu.

Acuzatorul public veni să-i strîngă mîna şi să-l felicite.

— Domnule colega, aţi făcut justiţiei un serviciu de nepreţuit, şi, pe bună dreptate, vi se cuvine toată admiraţia. Se înţelege că procuratura se va declara de acord cu punerea în libertate a gospodarului Václav Burda. Noile cercetări se vor face, fireşte, pe baza altor criterii. Nu bănuiam că depoziţia acestei fetişcane va

aduce o asemenea întorsătură!

Rosti aceste cuvinte, în ciuda jovialităţii profesionale, cu o accentuată tristeţe în glas.

— Depoziţia acestei fetişcane, domnule doctor, îi spuse apoi detectivul Mrázek tînărului apărător, în timp ce luau împreună cina, fără să facă economie de vin — o să vă mai ajute într-o anumită privinţă. Eu am auzit-o, şi nădăjduiesc că tot ce a declarat a fost trecut în procesul verbal. Ei bine, fetişcana asta a spus că mama ei era lovită în cap cu un pietroi... Că rana aceea i-a fost pricinuită de o piatră nu ştia însă decît o singură persoană — şi anume, paznicul Chloupek!

— Domnule Mrázek de ce n-am eu capul dumitale? spuse cu admiraţie tînărul avocat.

— Aş de unde, nici un cap, domnule doctor, asta nu-i decît deprinderea de ani şi ani.

După cină merseră împreună la gară şi în timp ce aşteptau sosirea trenului, detectivul îşi aţinti privirea spre orizont, unde se ridica silueta unei coline albastre şi ţuguiate.

— Ăsta-i Dealul Spînzurători, care se înalţă chiar deasupra Holínovului, ţinu el să precizeze. Uitaţi-vă numai ce dîre se învîrt în jurul lui! Pesemne că o să ningă.

— Ce să ningă, domnule Mrázek, astea nu-s dîre, sînt sufletele spînzuraţilor. Acolo se adună ele peste noapte venind în zbor, îl instrui tînărul apărător, iniţiat în chestiunile penale.

Detectivul Mrázek se arătă cît se poate de bucuros cînd din depărtare se auzi şuieratul trenului...

(11)
DESPRE INIMA BUNĂ A DOMNULUI CONSILIER

multe s-au vorbit, dar cine
dintre oameni ştie ce e bun
şi ce e rău, fie el chiar
şi un om atît de încercat
cum e domnul consilier
de poliţie Vacátko.

— Domnilor, ţineţi-mă să nu cad, bătrînul nostru începe, într-adevăr, să îmbătrînească! spuse domnul Bouše, intrînd cu ochii holbaţi de uimire în biroul detectivilor. S-a apucat de fapte bune!

— De asta nimeni nu scapă, pe marii păcătoşi îi apucă mai devreme, iar pe oamenii cumsecade mai tîrziu, replică detectivul Brůžek, cu înţelepciune.

Ceilalţi colegi lăsară fie lucrul, fie jocul de cărţi, ca să asculte noutatea cu care venise informatul detectiv Bouše.

Lucrurile se petrecuseră astfel: secţia ce se ocupă cu raziile şi căreia îndeobşte i se dă pompoasa denumire de echipă de patrulare, întreprinsese cu o seară înainte o acţiune nocturnă, aşa cum scrie la carte. De aceea coridoarele Direcţiei a Patra pragheze erau acum înţesate de oameni, căci nu era atît de simplu să-i interoghezi pe toţi şi, eventual, pînă la noi măsuri, pe unii să-i şi trimiţi direct la beci. Echipa de criminalistică din subordinea domnului consilier Vacátko nu participase direct la această acţiune, dar rezultatele ei puteau fi şi pentru ea interesante. Era vorba în cea mai mare parte de tot soiul de paraziţi şi de revînzători de obiecte furate, iar acestea te pot duce uneori pe urmele anumitor cazuri încă neîncheiate, care, spre nemulţumirea domnilor de la a Patra, nu erau puţine la număr.

Domnul consilier Vacátko tocmai părăsea clădirea, străbătînd coridorul supra aglomerat, cînd deodată auzi,

de jos un plînset de femeie, însoţit de bodogănelile gardianului Mateš, aflat de serviciu la poartă. Plînsul de femeie era subţire şi îndîrjit. Se ştia că domnul consilier nu suportă lacrimile de femeie, căci în ciuda meseriei sale dure pe care soarta i-o hărăzise, avea o inimă gingaşă.

Mai întîi crezuse că e vorba de una din acelea aduse pentru a fi interogate, dar gardianul de serviciu Mateš îl lămuri că, dimpotrivă, muierea asta se înghesuie de afară, încercînd cu orie o preţ să pătrundă în clădire, de parcă ar ţine cu tot dinadinsul să fie şi ea reţinută la Direcţie.

Femeia asta, la drept vorbind, nici nu arăta a femeie, era o fiinţă uscăţivă, din ai cărui ochi de copil ţîşneau şiroaie de lacrimi, întinse pe obraji de nişte mîini nu prea curate.

L-o fi avînd aici pe taică-su, îşi spuse cu înţelepciune consilierul, dar iată că n-avea dreptate. Fetiţa asta venise aici pentru... iubitul ei. Şi, tot văitîndu-se şi tînguindu-se, asediase poarta de dimineaţă, iar acum se zbătea să-şi croiască drum pe coridor, şi nu lipsise mult ca poliţiştii s-o înşface şi s-o azvîrle după gratii, căci pe coridoarele Direcţiei a Patra e ştiut că trebuie să domnească ordinea.

— Şi zici că ai aici iubitul? se minună consilierul Vacátko şi, intrigat, îşi încruntă sprîncenele. Cam devreme, nu crezi? De fapt, cîţi ani ai cu totul?

— Am împlinit şaisprezece, răspunse fata cu înverşunare, şi încetă pentru o clipa să bocească. Domnul acesta mai în vîrstă, cu pălărie tare de culoare maro, avu darul să-i trezească încrederea, iar după tonul respectuos cu care-i vorbea poliţaiul ce o împiedicase să pătrundă sus, îşi dădu seama că trebuie să fie vreun grangur mare. Fetiţa plîngăreaţă, abia ieşită de pe băncile şcolii, nu era atît de proastă pe cît părea; viaţa de la periferia oraşului o maturizase mult mai devreme decît s-ar fi cuvenit pentru vîrsta ei.

Consilierul nu spuse nimic, o cercetă doar mai cu atenţie. Şi astfel, nu-i scăpă din ochi faptul că acestui aparent copil, atunci cînd îşi duce mîinile la faţă, i se vede un pîntece destul de bine rotunjit, şi, deci, inocenţa îi fusese de mult suflată de cineva, probabil de acela pentru care făcea acum aici atîta tărăboi. Şi, la drept vorbind, e un lucru foarte lesne de înţeles, iar domnului consilier nu-i displăcea, cîtuşi de puţin. În lumea în care se învîrtea, dovezile unei fidelităţi atît de îndîrjite, nu se ivesc prea des.

— Şi cum îl cheamă pe fercheşul tău? întrebă, încreţindu-şi fruntea ca să pară mai drastic.

— Grizzly, răspunse fata.

— Frumos nume, chiar foarte frumos. Iar ţie cum ţi se spune? Squaw?

— Mie mi se spune micuţa Maňa.

— Şi ăsta-i un nume cît se poate de potrivit. Dar, cum văd, chiar atît de micuţă nu eşti ca să nu aştepţi curînd o mică surpriză! mormăi consilierul pe un ton părintesc.

— Păi vedeţi, tocmai aici e tot şpilul! strigă fata aproape înveselită. Ştiţi, el mă ia de nevastă, aşa a făgăduit, şi dacă doamne fereşte, ăştia îl bagă la pîrnaie, mi-e teamă că ar putea să se răzgîndească! Ştiţi, cu bărbaţii nimic nu e sigur, niciodată…

Consilierului îi alunecă privirea asupra gardianului Mateš, de parcă ar fi căutat în ochii lui răspunsul la această simplă înţelepciune populară. Gardianul însă ridică din umeri, neputincios.

— Ştii ce? Aşteaptă aici jos, dar fără gălăgie şi fără bocete, iar eu mă duc să mă interesez de ursul tău. Cum îl cheamă de-a adevăratelea?

— Vašek, rosti fata, cu multă gingăşie în glas — adică, Václav Houska.

— Václav Houska zis şi Grizzly, mormăi pe sub mustaţă consilierul Vacátko în timp ce păşea înapoi spre biroul său. De fapt, toată povestea e o prostie. Dacă ar fi

alte vremuri, cine ştie, poate că acest Grizzly nici n-ar zace acum aici. Dar astăzi băieţii, în afara hoinăritului cu cortul în spinare, nu prea au alte posibilităţi, căci neavînd de lucru taie frunze la cîini, şi astfel se apucă uşor de treburi necinstite. Altceva ar fi dacă li s-ar putea da în mină o lopată, atunci le-ar trece de la sine gîndul de a se apuca de cine ştie ce bazaconii.

De altfel, secţia respectivă nu stăruie cîtuşi de puţin ca acest Grizzly să rămînă aici, neavînd nimic concret împotriva lui; fusese găbjit cu o zi înainte, în timpul unei razii în pasajul Coroana. Dacă domnul consilier doreşte...

— Eu nu doresc nimic, dar jos boceşte din pricina lui o puştoaică, şi, aşa cum am observat, a rămas borţoasă şi teama ei pentru soarta flăcăului are acum o dublă justificare. Trimiteţi-l la mine, stau eu de vorbă cu el!

Curînd în biroul său fu adus un tînăr înalt şi subţire, căruia sub nas îi mijea ceva ce ar fi vrui să fie mustăcioară; avea mişcările mlădioase ale chelnerului de profesie, şi un chip de mare pişicher. Nu Grizzly, ci grazl[2] ar trebui să i se spună, gîndi consilierul, întunecîndu-se la faţă.

— Vasăzică, dumneata eşti frumosul pentru care jos, la poartă, plînge o femeie! i se adresă de bun venit.

Tînărul arboră o mină nesigură.

— Ascultă tinere, pentru această fată îţi dau drumul, numai pentru ea, ai priceput? Şi asta numai fiindcă am văzut că va trebui să vă căsătoriţi! Vei ţine seama de asta?

Tînărul scrîşni încet printre dinţi, şi dădu din cap aprobator.

— Bine, şi ai putea de-acum încolo să te apuci de altceva, decît de mărfuri furate, ce zici?

— Păi, eu unul aş fi bucuros, zîmbi respectuos fostul chelner. Dacă ar fi ceva...

[2] Puşlama lb. cehă — în argoul praghez.

— Ştiu, mizeria e mare. Şi totuşi, în ciuda acestei mizerii, mai mulţi sînt oamenii care îşi cîştigă existenţa în mod cinstit, decît acei ce trăiesc aşa cum trăieşti dumneata. Caută de te înfige printre ăştia mai numeroşi, nu de alta, dar acum porţi răspunderea pentru doi oameni. N-o să încep acum să-ţi umblu pe la conştiinţă, şi să te întreb dacă nu cumva i-ai făcut bucata fetei înainte de a fi împlinit şaisprezece ani. Nu. Aranjează povestea la biserică, şi vezi, ai grijă, să nu mai fie nevoie să dai niciodată ochii cu mine!

Tînărul se înclină respectuos, şi se strecură neauzit din biroul consilierului. Acesta îl privi tăcut pe detectivul Bouše care cu cîteva clipe în urmă îi adusese nişte hîrtii, şi, ca şi cînd i-ar fi fost ruşine de slăbiciunea sa, mormăi:

— Da, de fapt poliţia n-ar trebui să facă nimic altceva, decît asemenea treburi. Să le vorbească oamenilor aceştia să înţeleagă şi… noroc bun…

— Păi, de, aşa ar trebui, dar dumneavoastră ştiţi cum sînt oamenii. În altă ordine de idei, chiar acum am primit de la un om de-al nostru ştirea confidenţială că în gara Denisov a coborît din tren spărgătorul Kohout.

— Gata, ce mai staţi, pe urmele lui, domnule Bouše, pe urmele lui!

Detectivul Bouše încuviinţă din cap, şi într-o clipită se făcu nevăzut.

Aşa că, de fapt, lumea şi-a regăsit echilibrul. O faptă nobilă, urmată numaidecît de o arestare, altfel, pesemne, nici nu se poate.

De altfel, în fapta domnului consilier Vacátko, nu era numai nobleţea obişnuită, cel puţin aceasta a fost interpretarea secţiei de resort. Aşa se şi explică de ce a dat dispoziţie comisariatului circumscripţiei în care îşi avea domiciliul Václav Houska, să se intereseze din cînd în cînd de soarta lui, şi eventual să-i reamintească de binefacerea ce i-a fost acordată, pentru a-l sili în felul acesta să cînte cîte ceva din ceea ce ştie. Căci, vorba ceea, pînă şi poliţia caritabilă continuă să rămînă totuşi

poliţie. Gardianului Mikulaš de la comisariatul din Břevnov i se încredinţă această misiune, şi el porni la treabă numaidecît.

Cei doi erau acum proaspăt căsătoriţi, ocupau o odăiţă amărîtă, într-o cocioabă mică şi igrasioasă, la marginea oraşului, şi întrucît Grizzly trebuia să plece sîmbăta şi dumineca în excursie cu gaşca lui, îşi lăsa acasă, fără mustrări de cuget, nevasta, de al cărui pîntece, ca un filfizon corect ce se respecta, îi era ruşine. Aşa stînd lucrurile, gardianul Mikulaš încercă s-o cîştige de partea sa măcar, pe această fetişcană veşnic speriată.

Micuţa Maňa acum Marie Housková, gîndea însă în legea ei, şi cînd, luni dimineaţa, omul ei se întorcea acasă, mirosind a fum de lemne încinse, şi-i punea pe masă două monede de cinci coroane, despre a căror provenienţă nu-i sufla un cuvînt, ea îi povestea supusă, tot ce ştia.

Grizzly, băiat corect, îi spunea de fiecare dată nevestei sale, clar şi răspicat:

— Dacă, ferească sfîntul, îi cînţi ceva, îţi mut fălcile şi-ţi fac din gură armonică, asta să ţii minte!

— Păi, cum dracu, doar nu-s făcută de ieri de azi, îi replica soţia, agăţîndu-i-se de gît.

Cît priveşte poliţia era de aceeaşi părere cu el, dar în sinea ei, admitea o singură excepţie. Consilierul acela al poliţiei, ăla de i-a dat drumul omului ei, e totuşi altfel decît ceilalţi copoi. Ba, mai mult, dorea chiar să-l reîntîlnească şi să-i arate că acum e căsătorită, că totul s-a petrecut întocmai aşa cum prevăzuse el. Vašek, ce-i drept, e tot acelaşi Grizzly, dar în acelaşi timp e bărbatul ei, şi toţi curcanii pot să se ducă să se spînzure, pentru că, pe de o parte ea nu toarnă nimic, iar pe de altă parte Grizzly e cu ochii în patru.

Numai undeva, într-un colţ însingurat al inimii, socotea că, de fapt, trebuie, să stea veşnic de veghe, să aibă grijă ca Vašek al ei să nu depăşească acea linie

subţire pe care veşnic umblă el şi prietenii lui, şi să-l facă să se gîndească mai mult la ea, pentru ca nici Facir, nici Kojot să nu izbutească să-l tragă pînă acolo unde pentru ea ar fi pierdut. Se simţea mult mai coaptă la minte decît bărbatul ei, dar nu-şi dădea seama că asta se datora celeilalte vieţi care creştea în pîntecul ei.

Multă vreme trăi cu aceste griji şi frămîntări, şi cînd, în sfîrşit, veni şi al treilea, se apucă într-o zi să împodobească frumos vechiul cărucior de copil, apoi fără să-i pese că aruncă un bănuţ mai mult, se urcă în tramvai şi porni cu el în jos spre Praga.

Umblă multă vreme prin faţa Direcţiei a Patra din strada Bartolomejska, dar nu reuşi să-l întîlnească pe consilierul acela de poliţie, ca să-i aducă la cunoştinţă că are cea mai frumoasă fetiţă din lume, căreia îi spune Mařenka.

Se înţelege că după un timp, poliţaiul de la comisariat se înfăţişă din nou: chipurile jandarmii ar fi golit, lîngă Unhošt, o cabană plină cu lucruri de furat, şi de aceea a venit sa întrebe dacă Grizzly nu ştie ceva de povestea asta. Maňa rînji doar: da de unde, bărbatul ei se ţine acum de o muncă serioasă, şi nici nu vrea să audă de alte alişverişuri.

Fireşte, nu acesta era adevărul, iar Mafia se necăjea destul pe chestia asta. Îşi dorea să stea serile acasă cu bărbatul ei, să se joace amîndoi cu fetiţa, să aibă grijă de el cînd se întoarce de la lucru... Dar el de lucru nu avea, şi, de altfel, nici nu căuta.

Uneori veneau la ei băieţii din gaşca lui şi atunci Maňa se întuneca la faţă şi dădea de pămînt cu tot ce-i cădea la îndemînă. Iar ei rîdeau, cel mai mult se amuza Kojot, de altfel ăsta o şi călca pe nervi cel mai tare. Avea planuri îndrăzneţe, şi pretindea că ar fi cazul să întreprindă cu toţii ceva măreţ. Să cîştige un pol pentru nişte mărfuri strecurate la negru, undeva într-un pasaj, era prea puţin pentru el.

— Lasă-l pe Grizzly în plata Domnului! E tată de

copil!

— Şi ce, i-l ia cineva? rînjea Kojot, pe numele său adevărat Josef Jinaček. Eu zic doar atît, că dacă am pune laba undeva pe un autocamion şi l-am desface aici, la marginea Pragăi, piesă cu piesă, pe loc ne-am învîrti de un miar. Ai văzut tu vreodată un miar?

— Fac ceva pe el, de vreme ce trebuie să stau cu frica în sîn în faţa oricărui curcan! răcnea Maňa.

— E proastă ca noaptea, nu-ţi pierde timpul cu ea, striga întotdeauna bărbatul.

După ce plecau, Maňa se zvîrcolea în pat îngrijorată. Ştia că Vašek e supărat pe ea şi că avea să se reîntoarcă abia în zori ca să-i dovedească cine-i stăpînul casei.

În asemenea nopţi pustii, simţea de două ori frica de viaţă; de acea viaţă care la început se arătase atît de frumoasă, încît cu bocetele ei îşi scosese bărbatul de la Direcţia poliţiei şi care acum s-a schimbat atît de cumplit.

Într-o zi, pe cînd se ducea ca deobicei în fiecare dimineaţă la slujbă, domnul consilier Vacátko zări deasupra cartierului Bubeneč un nor negru de fum ce se rostogolea împins de vînt, spre miazăzi. La poliţie se şi primise un raport în privinţa asta, ba mai mult, între timp plecase la faţa locului şi specialistul ei în problemele incendiilor; arsese un mare atelier de reparat automobile cu toate şoproanele şi micile hangare din jur, cu maşini şi cauciucuri cu tot. Rotocoalele înecăcioase de fum negru se mai înălţau şi acum spre cer, în ciuda faptului că peste noapte fuseseră acolo pompierii. Aceştia însă se văzuseră siliţi să se mulţumească doar cu salvarea clădirilor înconjurătoare, atelierul trebuind să ardă pînă în temelii căci acolo unde benzina se află din belşug, trîmbele de apă sînt inutile.

Fusese un incendiu mare şi, firește, putea fi pus deopotrivă pe seama unei întîmplări nefericite ca şi pe seama unei mîini criminale; ar putea fi luată în

consideraţie şi şarlatania cu asigurările, şi o asemenea chestiune impune o minuţioasă anchetă din partea poliţiei.

Domnul consilier îşi dezvoltă cu acest prilej teoria sa preferată, arătînd că, personal, îi preţuieşte foarte mult în astfel de cazuri pe specialiştii în problemele incendiilor, de altfel avea unul şi în secţia sa, un oarecare domn Nečas.

— Îţi spun drept, domnule Brůžek, mie tot nu-mi intră în cap, cum de se pricepe omul ăsta atît de bine în treburile astea; pe locul rămas de pe urma incendiului, unde nu se mai vede absolut nimic, omul ăsta e în stare să descopere punctul în care a izbucnit incendiul, şi încă multe alte lucruri foarte interesante. Şi cunoaşte atîtea, încît, uneori, stau şi mă întreb dacă nu cumva le născoceşte.

Consilierul îşi aprinse pe îndelete ţigara de foi.

— Sînt încredinţat că şi de data asta, de altfel, ca întotdeauna, va descoperi că a fost vorba de o defecţiune în reţeaua electrică. De cîte ori nu mă întreb care o fi fost cauza incendiilor pe vremea cînd electricitatea încă nu exista…

— Lumînarea sau lampa cu petrol, spuse oftînd, detectivul Brůžek.

Rîseră amîndoi cu poftă, încredinţaţi fiind că povestea asta. nu-i priveşte cîtuşi de puţin. Numai că şi unul şi celalt se înşelau amarnic. Nici n-apucaseră să încheie această convorbire amuzantă cînd deodată sună telefonul.

— Ei, cum e, aţi şi aflat unde a izbucnit? rîse consilierul Vacátko în receptor.

— Raportez că am aflat, adică, mai bine zis, cred că am aflat, dar acum, dacă binevoiţi a-mi îngădui, domnule consilier, nu e vorba de asta, se auzi de la celălalt capăt al firului. Aici nu s-a produs numai un incendiu, mă rog frumos, ci în acelaşi timp şi un furt, şi se pare că un furt destul de mare. Îl avem aici pe

proprietarul atelierului, şi acesta pretinde că a observat lipsa multor lucruri.

— Mă rog, dumnealui poate să observe ce pofteşte, dar mai întîi va trebui să ne facă dovada că, într-adevăr, a avut acolo tot ce declară că lipseşte. Eu unul, îmi pot imagina, că prea multe n-au rămas…

— Aici, mă rog frumos, aveţi dreptate, nu se văd decît maldăre de tablă arsă, resturi de automobile, se aflau aici în număr de optsprezece şi toate aveau benzină în rezervor. Dar, mă rog frumos, aici nu-i vorba numai de furt, ci şi de un omor…

În clipa aceea, consilierul Vacátko lăsă ţigara de foi în scrumieră, şi avu senzaţia că-l strînge gulerul de la cămaşă:

— Nu vi se pare că-s cam prea multe deodată? Ei drăcie…

— Eu, unul, aş zice că da, domnule consilier. De aceea îmi permit să vă cer să trimiteţi aici o echipă de criminalistică. Dactiloscopistul poate să rămînă acasă căci tot n-ar avea ce face, aici totul e atît de ars şi de afumat, de te ia groaza numai cînd priveşti.

— Ascultă, şi cum spuneai că e cu omorul acela? Nu cumva e o greşeală?

— Din păcate e sută la sută, am găsit aici nişte rămăşiţe omeneşti arse. E paznicul de noapte, proprietarul atelierului l-a recunoscut numaidecît.

— Domnule Brůžek, spuse posomorit consilierul Vacátko, după ce aşează receptorul în furcă, precum vezi noi nu scăpăm de nici o belea. Adună oamenii şi, gata, plecăm sus, la Břevnov.

Terenul îngrădit unde se afla atelierul cu pricina şi care începuse să ardă în timpul nopţii, era situat în apropierea gării, în jurul lui se mai întindeau şi alte îngrădituri asemănătoare; din fericire însă, focul nu s-a extins pînă în curtea în care era instalat un depozit de lemne.

Din atelier nu rămăsese într-adevăr nimic, decît

nişte grinzi arse şi cei patru piloni de beton ce susţineau acoperişul de sticlă care, fireşte, din cauza dogoarei se prăbuşise. Toate zăceau acum claie peste grămadă.

Locul unde fuseseră găsite, printre sfărîmăturile încinse, resturile trupului omenesc, era bine conturat.

— Mai avem ceva, domnule consilier, tot nişte resturi de vietate arsă, eu aş zice că a fost un cîine; proprietarul atelierului afirmă că paznicul de noapte avea obiceiul să-şi aducă la servici o potaie din asta.

Fotografii, se agitau de zor, domnul consilier sărea încruntat peste rămăşiţele înnegrite de fum, se convinse la iuţeală că resturile cadavrului omenesc erau într-adevăr de bărbat, ba, mai mult, se vedea limpede că ţeasta victimei fusese spartă cu un obiect tare.

— Unde aţi avut biroul şi ce-aţi avut în el? mormăi, adresîndu-se proprietarului, care se ţinea cu mîinile de tîmple şi se văicărea nevoie mare.

— Acolo, mă rog frumos... răspunse el cu voce tînguitoare... Se aflau în el maşinile de scris, o maşină de socotit, şi nu de mult îmi cumpărasem şi o maşină nouă de calculat...

— Ia te uită! Cum văd eraţi bine amenajat!

— Da, mă rog frumos, avem planuri mari, în afară de cele ce v-am spus, se mai afla acolo şi o casă de fier portabilă, nu ştiu precis cîţi bani erau în ea, cred că vreo cinci sute... se înţelege că totul era trecut în registre, dar registrele, cum văd, au ars şi ele...

Consilierul se uită la proprietar cu o privire cercetătoare.

— Şi de unde ştiţi că banii au fost furaţi?

— Casa portabilă, precum vedeţi, e deschisă...

Şi proprietarul atelierului de reparat automobile se repezi să pună mîna pe o cutie afumată.

— Nu vă atingeţi de nimic, bodogăni consilierul, nimeni nu se atinge de nimic pînă cînd oamenii noştri nu fotografiază totul! Deocamdată, faceţi o listă cu toate obiectele ce s-au aflat în birou, şi, eventual, cu cele

furate. Domnule Bouše, cadavrul poate fi transportat la morgă pentru autopsie; dar şi celelalte resturi de vietate...

Detectivul Bouše îşi îngădui să menţioneze că treaba asta e de fapt inutilă, căci el şi-a dat seama de la prima vedere că e vorba de un căţeluş, de unul mai mărunţel:

— Dacă-ar fi în servici bătrînul Mrázek, ne-ar spune pe loc şi ce rasă a fost.

— Da, ştiu, Mrázek era un om milos şi delicat, puţin îi păsa cînd se făcea disecţia unui om, dar de căţei i se rupea întotdeauna inima. Numai că eu am nevoie să aflu dacă nu cumva cîinele acesta a fost omorît de cineva, căci altfel, bănuiesc că ar fi făcut aici un tărăboi de s-ar fi trezit tot oraşul... Domnilor, între noi fie spus, mie nu-mi place deloc povestea asta, aici va fi foarte greu să prindem un fir de care să ne agăţăm. Dacă făptaşii n-au săvîrşit vreo prostie, atunci o să fie al dracului de greu să-i căutăm. Focul ăsta ne-a amestecat cărţile la perfecţie, şi tare mi-e teamă că din povestea asta, în locul unui joc de mariaj cum scrie la carte, o să ne alegem doar cu o trimitere „acasă” la portar, cum se spune în fotbal, în afară de asta, trebuie să verificăm tot ce declară proprietarul; scriptele i-au ars toate, aşa că, dumnealui poate să ne spună ce-i convine. Domnule Brůžek, în primul rînd faceţi o listă a salariaţilor acestui atelier şi toţi să fie chemaţi la interogatoriu, după aceea întreaga atenţie se îndreaptă spre verificarea situaţiei alcătuită de proprietar. Domnule Bouše, dumneata încerci să vezi dacă nu cumva făptaşii au fost de prin partea locului, pe scurt, dacă nu-i vreunul care ştia cum merg treburile pe aici. Nu ştiu de ce, dar pe mine mă persecută întruna gîndul că, în cea mai mare parte, birourile atelierelor de reparat maşini nu sînt prea bine amenajate, aici a fost, pesemne, o excepţie. Iar strada, domnule Nečas, rămîne închisă în ambele capete, nici umbră de om nu vreau să văd pe aici, pînă cînd nu

trecem totul în revistă. Clar?

Consilierul Vacátko sărea scîrbit peste resturile arse, şi, într-adevăr, nu ştia de care capăt va începe să desfăşoare firul ăsta încîlcit.

Peste puţin timp, domnul Nečas alergă spre el cu sufletul la gură; era negru ca dracu şi ducea în mînă două canistre de benzină.

— Poftiţi, acum totul e cît se poate de limpede! Aceste canistre fuseseră deşertate înainte de izbucnirea incendiului., altminteri ar fi arătat desigur altfel, căci ar fi explodat. Aşadar, au fost deschise şi benzina din ele vărsată. Unde? Pe duşumeaua biroului. Şi, fireşte, peste paznicul ucis. O canistră zăcea în atelier, iar cealaltă destul de departe... De ce? Asta deocamdată nu mi-e clar... În orice caz, un lucru e categoric: focul a fost pus ca să şteargă urmele...

Consilierul nu spuse nimic. De altfel nici specialistul nu-i spusese nimic nou.

— O să procedăm şi aici după vechea noastră practică., domnilor, se adresă apoi oamenilor săi, nu de alta, dar altă cale nici n-avem. Va trebui să ne agăţăm de obiectele furate şi să aşteptăm pînă o să apară pe undeva.

— E, ce-i drept, un proces cam îndelungat, dar, într-adevăr, altfel nu se poate, oftă detectivul Brůžek. Şi pe el îl derutau proporţiile gigantice ale incendiului, şi locul acesta ciudat unde se găseau atît de puţine urme.

— Mi-aş îngădui să menţionez, interveni detectivul Bouše, că făptaşii au fost oameni cu experienţă! Au încercat să ardă cadavrul...

— Ba eu aş zice că dimpotrivă, au fost nişte începători, îl întrerupse, mormăind, consilierul Vacátko. Habar n-aveau că trupul unui om nu-l cureţi de pe lumea asta cu benzină. Ca să nu mai vorbim de faptul că benzina li se împuţinase după ce au stropit atelierul, iar pentru cadavru nu le-a mai rămas prea mult. Singurul lucru pe care au izbutit să-l şteargă aici cu acest foc, sînt

amprentele.

Audierea salariaţilor nu aduse, din păcate, nimic nou. Toţi fuseseră acasă, toţi erau oameni cît se poate de aşezaţi, alibiul lor nici nu mai trebuia să fie verificat.

Lista obiectelor dispărute, alcătuită de proprietarul atelierului, se dovedi a fi destul de temeinică, cel puţin aşa pretindea o femeie mai în vîrstă, dactilografă şi contabilă în aceeaşi persoană. Alături de birou, într-o încăpere puţin spaţioasă, fuseseră depozitate nişte piese noi, produse ale firmei Bosch, în cea mai mare parte dinamuri şi carburatoare. Acestea reprezentau o achiziţie avantajoasă, deoarece se potriveau la toate mărcile de automobile. Lăzile dispăruseră amîndouă şi nicăieri printre resturile arse şi afumate nu rămăsese nici o urmă din ele.

Citind depoziţia martorei, consilierul Vacátko şterse cu mîhnire din reflecţiile sale posibilitatea unei escrocherii de asigurare, şi, mohorît la faţă, bătea cu degetele darabana în masă.

Ceva mai complicată era povestea cu maşinile aflate aici în reparaţie. Lista lor şi toate documentele aferente arseseră bineînţeles, odată cu biroul; de unii proprietari, contabila împreună cu şeful izbutiră să-şi aducă aminte, de alţii nu.

Domnul consilier îl chemă la el pe tînărul Soukup şi-i spuse:

— Dă, te rog, un anunţ la ziare, să se prezinte de urgenţă toţi acei care au avut maşinile în atelierul cu pricina. Vorba ceea, tot mă bîrîie mereu la cap gazetarii că nu vreau să le furnizez destule informaţii, acum, pentru variaţie, le ofer ocazia să mă laude.

Gazetele acţionară, într-adevăr, cu mare operativitate şi pînă a doua zi dimineaţa fură adunate la un loc toate adresele celor optsprezece proprietari nefericiţi. Dar cercetările nu făcură nici măcar un pas înainte.

Prea multă lumină pentru clarificarea cazului nu

aduse nici agitata mărturie a unei oarecare doamne Mlejnková, care, chipurile, ar fi văzut totul.

Din principiu, consilierul n-avea încredere în martori, şi în primul rînd, în martorele care se prezintă de bună voie abia după apariţia primei ediţii a ziarelor, de unde află şi ce n-au putut să vadă:

— Ei, ia s-auzim, ce-aţi văzut? o întrebă distant, domnul consilier.

— Totul, mă rog frumos, răspunse doamna. Eu locuiesc pe strada Pod Bruskou, la etajul patru, pentru mine e mult prea sus, dar credeţi că proprietarul pune vreodată să se repare liftul? Niciodată. Proprietarul nostru, mă rog frumos, numai chiria ştie s-o încaseze, da, la asta se pricepe de minune. În rest, ce să mai vorbim, mai mare ruşinea!

— Ce-aţi văzut din incendiul acela? reluă consilierul, cu vocea scăzută, în timp ce prezentul detectiv Bouše bănuia că în clipa următoare, cu un semn autoritar, şeful avea s-o dea afară pe această doamnă. Şi ce aţi căutat afară azi noapte?

— Cum adică, afară, mă rog frumos? Ce să fac eu afară noaptea? Eu sînt o femeie aşezată şi noaptea dorm!

— Bine doamnă, dar atunci cînd dormiţi nu vedeţi nimic! îi atrase atenţia consilierul.

Doamna păru a fi foarte surprinsă de această observaţie cît se poate de logică:

— Cum adică, mă rog frumos, să nu văd, de vreme ce mă uit pe fereastră? Ştiţi, asta din cauza liftului…

Consilierul îi aruncă detectivului Bouše o privire întunecată, dar nu scoase o vorbă. Lăsa impresia că numără pînă la douăzeci, ca apoi să explodeze.

Detectivul se şi pregăti să deschidă uşa, pentru ca martora să poată ieşi cît mai repede afară.

Iată însă că martora nici nu simţi starea de înaltă tensiune ce domnea în biroul consilierului, şi fără să se sinchisească reluă:

— Aşa e cum vă spun, din cauza liftului. Ori de cîte ori mă întorc seara acasă, inima mea începe să se cam agite, şi pe urmă, noaptea nu pot să dorm. Ieri seara am fost la biserică… Aşa se face că am văzut totul, pentru că n-am dormit şi pentru că locuiesc…

— La etajul patru, fără lift, o întrerupse suspinînd, consilierul Vacátko.

— Da, şi fiindcă de la mine se vede chiar spre gară, acolo unde sînt tot felul de cocioabe şi depozite vechi. Nu e o privelişte prea frumoasă… Iar noaptea trecută am văzut o beznă întunecată, şi, pe neaşteptate, am auzit un fuuu! şi asta a fost.

Martora răsuflă uşurată.

— Ce a făcut fuuu şi ce s-a întîmplat? întrebă consilierul cu ochii holbaţi.

— Păi, focul, focul acela! Deodată a ţîşnit acolo, din beznă! Şi ce mare! Şi deodată totul s-a înmănunchiat într-o singură flacără.

Consilierul se uită uluit la detectivul Bouše. Ei drăcie, pînă la urmă te pomeneşti că femeia asta a văzut, într-adevăr, chiar începutul întregului dezastru.

— Şi pe urmă?

— Pe urmă a ars, a ars întruna, dar primul foc a fost ca un fulger. Da, şi am mai văzut un om cum fugea din curtea aceea. Ăsta, mă rog frumos, era paznicul, gazetele scriu că ar fi ars, dar…

Detectivul Bouše nu se mai putu stăpîni să nu se amestece în discuţie:

— Sînteţi sigură că l-aţi recunoscut? Îl cunoşteaţi dinainte?

— Da de unde, ce treabă să am eu cu un paznic oarecare? Dar cine să fi fost acolo în toiul nopţii? Prea departe însă n-a alergat, căci focul s-a încins dintr-o dată din toate părţile, aşa că a sărit într-o maşină şi a plecat. Da cu ce viteză!

Consilierul Vacátko îşi dădu seama că doamna vorbeşte cam încîlcit, dar, de fapt încă n-a cunoscut o

femeie care, ca martoră, să vorbească la obiect; aşa i-o fi dat, pesemne, acestei seminţii…

— Ştiţi ce, coniţă, în primul rînd să nu mai vorbim de paznic, pentru că ăsta a ars cu adevărat. Omul pe care l-aţi văzut era… făptaşul. Incendiatorul, pricepeţi!?!

Martora îşi împreună palmele zgomotos:

— Pentru numele lui Dumnezeu! Cum adică, focul a fost pus de cineva? Vedeţi, asta nici nu mi-a trecut prin minte. Doamne ce oameni trăiesc în zilele noastre, adică da, oamenii sînt ticăloşi, pot să vă spun că, de pildă, proprietarul nostru…

— Proprietarul dumneavoastră cu siguranţă n-a dat foc atelierului, bodogăni cu voce întunecată consilierul. Pe ăsta lăsaţi-l în plata Domnului, cine ştie, poate că într-o bună zi tot o să vă repare liftul. Acum însă, vă rog frumos să vă aduceţi bine aminte! Ducea omul acela ceva spre maşină? O raniţă sau o valiză sau, mă rog, ceva, De vreme ce flăcările îl luminau, aţi fi putut observa ceva la el, nu?

— Ce să fi dus, mă rog frumos? Cînd el gonea ca un iepure şi bine făcea, căci totul ardea dintr-o bucată… Sau, poate, trebuia să rămînă acolo?

Consilierul strînse din umeri:

— Asta nu ştiu. Important e că a fugit. Şi acum, vă rog, lucrul principal! Cum era? Înalt? Scund? Avea pălărie? Şapcă? Palton?

— Ei, asta n-am observat, eu m-am uitat la foc, am auzit cum a făcut fuuu şi deodată totul a fost în flăcări. Dar ăla v-a scăpat!…

— Spuneaţi că a sărit într-o maşină… Unde se afla maşina?

— Păi, cum unde? Acolo unde ardea. A ieşit pe poartă afară şi a izbit în ea cu putere fiindcă era tare grăbit, în asemenea momente omul nu poate fi atent, nu-i aşa?!!

— Şi în ce direcţie a pornit?

— Păi, cum să vă spun, a luat-o prin spatele gării în

sus, pe-acolo pe unde acum se clădeşte mult.

— Cum s-ar zice, a plecat afară din Praga.

Martora dădu din cap aprobator şi în acest timp se vedea că un lucru o frămîntă cu îndîrjire:

— Da, iar maşina aceea era roşie!

După care amuţi şi domnul consilier înţelese că deocamdată n-avea să mai afle de la ea nimic. Îi ceru detectivului Bouše s-o conducă afară.

Pe urmă începu să umble agitat prin. biroul său şi în minte îi roiau tot felul de gînduri. De fapt, femeia asta e un martor nespus de preţios. Ca să vezi, cum te poţi înşela uneori în privinţa oamenilor! Vasăzică, în primul rînd, din declaraţiile ei trebuie desprins faptul că făptaşul a fost unul singur, iar incendiul a izbucnit dintr-o dată. Probabil că focul a început să ardă mai repede decît se aşteptase. Desigur, noaptea a fost relativ caldă, deci benzina s-a evaporat repede şi dacă făptaşul a. stropit o suprafaţă mare, probabil că incendiul a izbucnit aşa cum spune martora: fuuu! Iar el a alergat spre maşina înstrăinată din curtea atelierului.

— Domnule consilier, dacă-mi daţi voie, mi-aş permite să vă atrag atenţia că mie un lucru nu mi-a fost clar. Cum a putut să vadă dumneaei un om fugind aşa, fără nimic? Atunci unde sînt toate obiectele ce lipsesc?

Consilierul strînse din umeri. Cerceta cu grijă să vadă dacă ficusul său are destulă umezeală, dar, cinstit vorbind, gîndul lui nu era acum la flori. Reflecta asupra celor întîmplate la Břevnov.

— Păi, asta e cît se poate de clar, domnule Bouše! Obiectele acelea erau în maşină! Le cărase acolo dinainte. În timpul ăsta femeia noastră n-a avut cum să-l vadă, şi apoi, cine ştie, poate nici nu s-a uitat într-acolo, dumneaei şi-a aruncat privirea într-acolo abia atunci cînd — aşa cum spune ea — a auzit fuuu! Şi acum, atenţie, domnule Bouše: omul cu pricina ştia să conducă, şi se pricepea un pic la maşini, fiindcă nu întîmplător şi-a ales dintre toate maşinile aflate acolo pe aceea în stare de

funcţiune… Asta notează-ţi imediat şi dă-i de veste domnului Brůžek; povestea asta ar restrînge cercul făptaşilor posibili. Eu, unul, caut mereu în mintea mea un fost monter-auto, sau cam aşa ceva… Mda, pe urmă mai ştim că pentru treaba asta a avut destul timp ca să ajungă la maşină. Probabil că nici nu s-ar fi grăbit prea mult s-o şteargă de acolo, dacă în spatele lui n-ar fi izbucnit flăcările. Da, şi a mai trebuit să deschidă şi poarta. Asta înseamnă că a avut la îndemînă toate cheile.

— Şi de ce a ucis?

— Pentru că paznicul l-a luat prin surprindere… De bună seamă n-a contat pe apariţia lui. După aceea a dat foc, fiindcă a intrat în panică. Asta, se întîmplă, deobicei, după un omor neaşteptat.

— Deci, ca să zic aşa, acum ştim o groază de lucruri despre acest caz, bolborosi detectivul Bouše, căzut pe gînduri.

— Da, o groază, dar la un loc, ca să zic aşa, ştim pe dracu. Pentru că isprava asta putea fi săvîrşită de mii de oameni luaţi individual! Iar noi trebuie să-i găsim pe făptaşi cu orice preţ căci, ţine minte ce-ţi spun, domnule Bouše, despre acest incendiu se va vorbi pînă şi în parlament!

Zurui telefonul. Consilierul Vacátko arboră o mină surîzătoare:

— Desigur… Nu, vă rog, încă nu… Vă puteţi bizui, domnule prefect, bineînţeles, ştim ce se aşteaptă de la noi, am onoarea.

Detectivul Bouše dădu ochii peste cap; pricepuse că la celălalt capăt al firului se aflase însuşi prefectul poliţiei. Ăsta suferă pesemne de ideea fixă că la Direcţia a Patra toţi ticăloşii stau agăţaţi în cui, şi-i destul să întinzi mîna cu băgare de scamă, ca să-l dai jos pe respectiv şi să-l trimiţi în faţa tribunalului. Nimic de zis, e bine şi frumos să fii prefectul poliţiei, mai rău însă e să fii inspector de poliţie! Iar cel mai rău e să fii doar un

simplu agent secret, pentru că acesta e dator să zboare peste tot, să alerge după adrese, să bîjbîie în gol, să întrebe de o sută de ori fără nici un rost pentru ca o dată să găsească un grăunte din care el nu se alege cu nimic, în schimb se alege cu ceva superiorul său.

Temerile consilierului că în cazul de faţă cercetările aveau să dureze multă vreme erau îndreptăţite; avantajul consta în faptul că maşinile de scris sau de adunat nu se pot vinde cu prea mare discreţie, şi cu atît mai puţin piesele de schimb! Detectivii praghezi au şi dat buzna prin toate atelierele de reparat maşini, spre a le atrage atenţia proprietarilor, că Direcţia a Patra trebuie să obţină imediat informaţii despre orice persoană care ar veni să ofere spre vînzare asemenea obiecte.

De aceea, apariţia furtunoasă a domnului Brůžek, care raportă cu sufletul la gură, un lucru aproape de necrezut, avu ecoul unei povestiri fantastice: fusese descoperit un autoturism dispărut din curtea atelierului mistuit de flăcări.

Proprietarul întreprinderii l-a recunoscut: era o Skodă de tip mai vechi; cu excepţia unei uşi. care nu se închidea destul de bine, n-avea nici un cusur. Dificultatea consta însă în faptul că uşa cu pricina lipseşte cu desăvîrşire. Această maşină se afla împreună cu celelalte în curtea atelierului; cum a ieşit de acolo, asta proprietarul nu mai ştie...

— Dar eu ştiu, domnule Brůžek! interveni consilierul şi ochii lui începură să scapere scîntei — cu maşina asta a fugit făptaşul. Iar maşina e de culoare roşie!

— Îmi pare rău că trebuie să vă contrazic, domnule consilier, maşina e albă, albicioasă, şi dacă a fugit cineva cu ea, atunci n-a ajuns prea departe, deoarece maşina staţionează pe o străduţă alăturată.

Consilierul se întunecă la faţă, dezamăgit.

— Unde spuneai că e maşina?

— Aici, mă rog frumos, răspunse prompt detectivul,

şi-i întinse domnului consilier o fotografie. Am postat lîngă ea un om de-al nostru, ca să nu umble nimeni prin ea,

— Dacă n-a făcut-o pînă acum, căci noi nu ştim de cît timp staţionează acolo, mormăi consilierul.

Într-adevăr, chiar şi din fotografie se vedea limpede ca maşina e de culoare deschisă. Atunci de ce a vorbit femeia aceea cu atîta certitudine de o maşină roşie? Consilierul rînji: cum altfel decît roşie poate arăta o maşină de culoare deschisă, în bătaia flăcărilor!?!

— Unde-i proprietarul maşinii?

— În biroul de vizavi, dacă aţi dori să staţi de vorbă cu el... murmură servil detectivul.

— Nu vreau, îl întrerupse consilierul răsucind din cop. Urcaţi-l însă în maşină şi mergem cu toţii să vedem autoturismul acela... Şi, pentru mai multă siguranţă, ia cu dumneata şi un dactiloscopist!...

Discuţia cu domnul contabil Kodada fu neobişnuit de interesantă. Deşi consilierul nu află nimic din ceea ce l-ar fi putut interesa, avu totuşi prilejul să vadă cum arată un om strîngător ce adună din greu bani de maşină şi, fiindcă e contabil, în creierul lui totul se proiectează deodată în cifre şi sume pe care doar le socoteşte şi le trece cu operativitate din coloana Debit, în coloana Credit. Domnul Kodada ştia totul despre maşina lui, iar ceea ce nu putea ţine minte avea notat într-un carnet: cîţi kilometri parcursese maşina pînă în clipa cumpărării, cît parcurge în fiecare duminecă, cît face asta pe lună şi cît costă toate astea ţinînd seama de preţul actual al benzinei. Consilierul îşi spuse în sinea sa că, de fapt, a avea maşină, e o adevărată caznă. Şi, colac peste pupăză, mai şi dispare în chip misterios din curtea atelierului, în care staţionase!

Cînd ajunseră în dreptul autoturismului cu pricina, gardianul salută milităreşte şi raportă că totul e în perfectă ordine. Domnul Kodada se repezi spre maşina lui cu un strigăt de durere şi bucurie în acelaşi timp, de

parcă şi-ar fi regăsit iubita pierdută.

Detectivul Bouše îl reţinu însă, cu menajamente, dar categoric.

— Deocamdată nu vă atingeţi de nimic. E maşina dumneavoastră?

— E şi nu e, suspină distrus proprietarul. Maşina mea avea, ce-i drept, o uşă defectă, clanţa nu se închidea perfect, ziceau ei că din cauza caroseriei lăsate; dar aici, mă rog frumos, uşa cu pricina lipseşte!

Consilierul Vacátko îşi aduse din nou aminte de depoziţia martorei Mlejnková. La ieşire, neatentul şi înspăimîntatul şofer s-a izbit de un stîlp al porţii. Desigur, putea foarte uşor sa se izbească, de vreme ce uşa s-a deschis din mers. Să se fi rupt oare în acest timp? Trimise imediat gardianul la locul incendiului spre a le transmite detectivilor să cerceteze dacă prin preajma ieşirii din curtea atelierului nu zace cumva vreun rest de uşă arsă.

Apoi se uită în maşină. Prea curată nu era, se putea uşor presupune că se transportase ceva cu ea.

— Domnule contabil, aici sub perna din faţă văd o lanternă de mînă. E a dumneavoastră?

Detectivul Brůžek scoase la iuţeală o batistă curată şi trase lanterna afară.

Domnul Kodada răsuci categoric din cap:

— Nu! Nu o cunosc!

Detectivul depuse lanterna în maşina poliţiei şi-i făcu semn dactiloscopistului să se apuce de treabă.

Contabilul Kodada începu să răsfoiască în carnetul său:

— Cînd am dat maşina la reparat, asta, potrivit însemnărilor mele s-a întîmplat în ziua de luni, la orele şaisprezece şi treizeci, mi s-a spus — poftim, aici e notat — că uşa trebuie neapărat îndreptată, şi are nevoie de o broască nouă. În momentul predării către atelier, maşina parcursese 86.535 kilometri.

— Pentru ce aţi înregistrat, toate astea, dacă nu vă

supăraţi? întrebă, uluit, consilierul Vacátko.

— Pentru bună regulă, mă rog frumos. Ştiţi, băieţii ăştia de la ateliere au prostul obicei de a se plimba prin Praga cu maşinile lăsate în reparaţie. Chipurile de probă, cunoaştem noi. Maşina mea n-avea nici un defect la motor, deci nu era cazul să i se facă nici o probă, de aceea mi-am notat situaţia kilometrajului.

Consilierul Vacátko zîmbi, în schimb contabilul Kodada strigă cu o voce stridentă:

— Poftim! Aţi văzut? Kilometrajul arată acum 86.553. În ciuda interdicţiei mele s-a parcurs cu maşina mea optsprezece kilometri! Mă întreb, unde şi cum!?!

— Asta mă întreb şi cu, interveni consilierul Vacátko, uitîndu-se la kilometraj. Sînteţi absolut sigur că aţi notat cifrele exact?

— Bineînţeles. Cifrele, ca să zic aşa, sînt elementul meu! replică domnul contabil, cu demnitate.

Consilierul îi făcu un semn detectivului Brůžek:

— Acum e cît se poate de limpede! Cu această maşină a şters-o făptaşul şi a mers cu ea optsprezece kilometri. Priveşte şi dumneata în ce poziţie stă maşina: cu botul în direcţia oraşului. După mărturia bătrînei insă, făptaşul a plecat din oraş cu direcţia Břevnov. Asta înseamnă, că după un timp a revenit în acest loc. Optsprezece kilometri, domnule Brůžek, adică nouă încolo şi nouă înapoi! Trebuie să facem cercetări pe o distanţă de nouă kilometri de aici, în direcţia Břevnov.

Contabilul Kodada se uita la maşina lui cu adîncă întristare, chiar dacă mintea sa ageră lucra ca o maşină de calculat, şi în ea săreau acum cifrele însumînd despăgubirile care urmau a fi plătite de asigurare, lucru, în ultima instanţă, destul de avantajos. În primul rînd o vopsea nouă, pe gratis! Coloana Debit se împlinea favorabil.

Dactiloscopistul detecta amprentele de pe volan şi de pe schimbătorul de viteză.

Proprietarul atelierului confirmă că maşina avusese

uşa respectivă, care însă nu se închidea perfect, şi respinse categoric ideea că vreo persoană din atelier ar fi folosit maşina.

— În definitiv, domnul Kodada şi-a notat pînă şi nivelul benzinei, luat cu măsurătoarea manuală.

Contabilul dădu din cap aprobator:

— Da, în rezervor erau şase litri şi jumătate. Deci, acum ar trebui să fie în jur de patru.

Spre uimirea tuturor în rezervor erau însă... zece litri!

Beneficiu şase litri! înregistră la iuţeală creierul ager, de contabil, al domnului Kodada.

Surprins, consilierul Vacátko tăcu un timp, apoi, deodată, se lumină la faţă:

— Ei, şi-acum le-avem pe toate adunate la un loc, cum nici nu se putea mai frumos. Mai întîi, făptaşul şi-a umplut rezervorul eu benzină din canistră, pentru a fi sigur că ajunge la destinaţie. Pe urmă, cu restul a stropit duşumeaua biroului şi cadavrul paznicului.

Totul era într-adevăr cît se poate de limpede, în afară de faptul că nici în atelier, nici în apropierea imediată nu izbutiră să dea de uşa cu pricina. Pe locul incendiului umblau domnii de la asigurare şi pe chipul lor se citea îngrijorarea. Societatea avea să se spetească plătind, căci poliţa de asigurare a atelierului se ridica la o sumă foarte importantă.

Faţa întristatului proprietar al atelierului începu să se lumineze. În schimb a domnului consilier Vacátko se întunecă.

Sosi şi rezultatul autopsiei, de unde reieşea că paznicul fusese ucis cu un obiect contondent. Fusese lovit în faţă, deci la prima înfruntare. Celelalte lovituri mergeau spre partea din spate a craniului, ceea ce înseamnă că făptaşul i le-a aplicat după ce zăcea la pămînt. Şi-a ucis victima desăvîrşind actul necesar al dispersii.

Şi cîinele avea şira spinării ruptă, asta înseamnă că

micul animal îl atacase vitejeşte pe criminal, şi, de bună seamă, lătrase. În felul acesta făptaşul a fost cuprins de o spaimă fără margini...

Aşa se explică şi fuga lui. Căci toată povestea îl zăpăcise în asemenea hal, încît, se pare, a stropit şi drumul din spatele său, iar cînd benzina s-a aprins pe neaşteptate, s-a trezit şi el în primejdia de a lua foc. Şi întrucît era începător, a căzut pradă unei panici cumplite chiar şi în ciuda fugii sale, în general, izbutită. A mers nouă kilometri, pe urmă a întors şi a venit înapoi...

— Dumneavoastră socotiţi că făptaşul a venit să vadă ce se întîmplă cu focul? întrebă detectivul Bouše.

— Într-un fel da; ceea ce pledează în favoarea teoriei mele că dumnealui nu e un tîlhar cu prea multă experienţă, şi apoi, ce să fi făcut cu această maşină? În locul în care ar fi lăsat-o, poliţia ar fi început cercetările. Şi-atunci, foarte simplu, a adus-o aici. Da, domnilor, dacă acest contabil nu şi-ar fi notat situaţia kilometrajului acum eram în aer, şi nu ne alegeam cu nimic din toată povestea. Mie mi-au plăcut întotdeauna oamenii atenţi şi grijulii! Iar de data asta, domnilor, va trebui şi noi să lucrăm cu multă grijă şi atenţie.

Consilierul întinse pe biroul său un plan mare al oraşului Praga, îl fixă în cele patru colţuri cu nişte scrumiere, apoi se apucă să deseneze pe el o linie groasă, cu un creion colorat.

— Vasăzică ăsta e locul incendiului. Pe aici a ieşit cu maşina făptaşul. Ca să ajungă în strada Sadova, a trebuit să ocolească, pe afară, tot locul ăsta. Şi rostind aceste cuvinte îi întinse creionul practicantului: Iar acum, tinere, preia dumneata planul şi caută — dar mereu după mersul străzilor — pînă unde te duce o sfoară care, redusă la scara acestei hărţi, reprezintă nouă kilometri. Cînd vei fixa toate aceste puncte, conturează pe hartă suprafaţa ce poate fi luată în consideraţie pentru cercetările noastre! Direcţia o cunoaştem, e Břevnov, tot de acolo a şi revenit maşina. Făptaşul trebuie să se fi

grăbit destul de tare căci, gîndiţi-vă, nu-i atît de simplu să umbli prin Praga cu o maşină fără uşă…

— Domnule consilier, piui tînărul practicant însărcinat cu această misiune, dumneavoastră vorbiţi mereu despre un făptaş. Nu am putea presupune că au fost doi sau, chiar trei?

— Nu, prietene, n-au fost. Pe de-o parte martora n-a văzut decît unul, şi-apoi, dacă a transportat prada cu maşina, şi asta cu siguranţă a făcut, iar pe urmă te uiţi şi cîte obiecte a furat, îţi dai lesne seama că în maşină nu mai era loc şi pentru alte persoane. Deci a fost singur.

Laboratorul transmise ştirea că pe lanternă se văd limpede două rînduri de amprente, unele le-au şi detectat, sînt ale paznicului ucis, căruia, de altfel, îi şi aparţinuse lanterna amintită. Celelalte amprente sînt deci ale făptaşului şi coincid cu cele descoperite pe volan şi în diferite alte locuri ale automobilului. Probabil a smuls lanterna din mîna paznicului, iar după aceea a uitat-o în maşină.

— Aşadar amprentele le avem, spuse consilierul satisfăcut. De fapt, treaba merge destul de repede. Nu ne mai rămîne decît să căutăm, şi să găsim, mîinile respective.

Pe harta Pragăi era acum desenată o linie groasă, de culoare albastră, zona ce trebuia cercetată cel mai mult. Domnul Brůžek nu-şi putea stăpîni entuziasmul şi făcu, respectuos, următoarea observaţie:

— Frumoasă treabă, domnule consilier… Şi cînd vă gîndiţi că azi dimineaţă nu se întrezărea aproape nici o speranţă.

*

În dimineaţa aceea Grizzly dormea dus şi nu se mai trezea. Maňa îi asculta răsuflarea horcăitoare, cu o teamă ascunsă. Că noaptea nu mai dădea aproape deloc pe acasă, cu asta se obişnuise. Era însă furioasă atunci cînd în afară de fum mai mirosea şi a parfum de femeie!

În ultima vreme se certaseră destul de des, pentru că avea pentru el o teamă instinctuală. Poate că are dreptate copoiul cînd spune că Grizzly ar trăi mai bine ca turnător. Şi-aşa trebuie să intre cu mîna în buzunar pînă la cot ca să scotocească un bănuţ.

Fetiţa molfăia mulţumită. Se uită la ea şi o podidi plînsul, de mila copilului, de mila ei, pentru toată viaţa asta amărîtă cu care de mult nu mai e în stare să se descurce.

Dacă ar vedea omul acela cumsecade de la Direcţia poliţiei, spre ce fericire a ajutat-o să ajungă! Dacă omul ar fi în stare să vadă din timp ce e şi ce nu e fericirea lui!

Cînd, în sfîrşit, bărbatul se scutură şi se trezi din somn, Maňa se răsti la el:

— Unde ai fost azi noapte?

Se uită la ea buimac şi nu-i spuse nimic.

— Dă-mi cafeaua, îi porunci, după ce se aşează la masă.

Se aplecă spre el şi-l mirosi. Spre marea ei mirare, de data asta nu simţi nici mirosul de fum, nici parfumul acela nesuferit care o scotea din sărite şi-o ducea la disperare. Răsuflă un pic uşurată.

— Nu vrei să-mi spui unde ai fost? repetă ea întrebarea.

În loc de răspuns, bărbatul se scotoci un timp prin buzunare; crezu că îşi caută pachetul cu ţigări, dar peste cîteva clipe Grizzly scoase o hîrtie de o sută mototolită, şi după aceea încă una.

— Atîta bănet! izbucni femeia admirativ. Ce aţi făcut?

— Am trudit, toanto!

Îşi bău cafeaua, apoi se tolăni din nou pe canapea. Ar fi vrut să-i spună să nu se supere, cine ştie, poate că l-a nedreptăţit, dar el nici n-o băga în seamă. Fuma şi nu scotea o vorbă. Maňa ieşi cu copilul afară; se duse la băcănie să facă nişte cumpărături, căci atîţia bani de

mult nu mai avuseseră în casă. În timp ce se întorcea spre casă, îl zări în capătul drumului dintre ogoare, îndepărtîndu-se cu un pachet sub braţ.

Nu se astîmpără, îi veni femeii în minte. Nu se astîmpără, cu alişverişurile astea! Mă rog, dacă din treaba asta s-ar putea duce o viaţă tihnită, fără frica în sîn, n-ar fi rău, dar toate astea nu-s decît afaceri negre, într-o bună. zi poate pica iar pe mîna poliţiei şi pe urmă cine-l mai scoate de acolo? Eu una nu, căci eu nici n-aş mai fi în stare să bocesc din pricina lui.

O hîrtie de o sută o ascunse în lada în care ţinea vasele de bucătărie, căci dulap n-aveau. Cu asta o să-şi cumpere o rochie ieftină, iar pentru fetiţă o mică zestre. Toţi copiii au trusouri tricotate, de ce a noastră ar trebui de mică sa umble în zdrenţe. Destul că sîntem noi nişte zdrenţăroşi.

Doamne Dumnezeule îşi spunea în sinea ei, cum s-au schimbat toate! Nu e mult de cînd stăteau serile cu gaşca în jurul focului, pe urmă ea se lipea de Grizzly şi dormeau împreună în cort, uneori chiar sub cerul înstelat şi puţin le păsa de ce se întîmplă în lume.

Dar cînd bărbatul îţi trînteşte un plod, s-a isprăvit. Şi cu bucuria şi cu tinereţea…

Pe urmă îi dădu prin minte că pachetul pe care Grizzly îl căra de-acasă, trebuia să fi fost ascuns pe undeva. O aşeza pe fetiţă în odaie şi se căţără în pod. Nici nu fu nevoie să caute prea mult: un alt pachet era pitit într-un colţ sub un căprior. Era greu şi se aflau în el nişte lucruri la care ea nu se pricepea. Bineînţeles — se încruntă toată — mărfuri furate. Nu se astîmpără…

Scoase la iuţeală unul din obiecte şi-l cercetă îndelung, în cele din urmă se hotărî. Îl vîrî în cărucior şi ieşi cu fetiţa la plimbare, îndreptîndu-se în jos, spre oraş, unde ştia că se află un atelier mecanic.

— Nu vă supăraţi, am găsit asta colea într-un şanţ, nu vreţi să-mi spuneţi ce e? se adresă ea unui mecanic mînjit de ulei, care tocmai se distra în curte cu o

motocicletă.

— Ce să fie, un dinam de maşină. Şi zici că l-ai găsit? se miră mecanicul.

Încuviinţă din cap fără să sufle o vorbă.

Tînărul cîntări obiectul în mînă, apoi întrebă:

— Şi ce-ai de gînd să faci cu el?

— Nu ştiu. Doar n-o să mă apuc să-l car la comisariat!

— Asta ar fi bună! Ştii ce, pentru un pol il păstrez eu, ce zici?

— Mă rog… răspunse strîngînd din umeri.

Îi dădu o hîrtie de douăzeci de coroane şi aşteptă s-o vadă îndepărtîndu-se. După aceea fluieră admirativ, căci făcuse o afacere straşnică. Fata asta e o gîscă, dar are baftă, şi la trup se prezintă destul de bine. Iar el o să se aleagă din afacerea asta cu o hîrtie de cincizeci, dacă nu chiar mai mult!

Maňa mergea spre casă, de parcă ar fi mînat-o ceva din urmă. Pe strada lor treceau doi gardieni în uniformă. Se sperie un pic, deobicei ăştia nu se abat pe aici, căci, într-adevăr, aici nu mai e nimic, în afară de cîmpul pustiu. Întoarse căruciorul, n-avea chef să se ducă acasă, apariţia neaşteptată a gardienilor avu darul să bage spaima în ea. Cine ştie, te pomeneşti că s-au şi apucat să caute ceva, poate chiar ceva din cele ce avem noi în pod. Ştia bine că flăcăul de la atelierul mecanic o păcălise, o asemenea piesă trebuie să coste mult mai mult, altfel nu s-ar fi grăbit el atît de tare s-o cumpere.

Şi, totuşi, hîrtia de douăzeci de coroane îi stîrnea în inimă o bucurie răutăcioasă. Erau banii ei! A tras şi ea foloase de pe urma negoţului negru al bărbatului ei.

Oricum nu-i dă niciodată toţi banii, aşa cum face un soţ ca lumea. Mai întîi se bucură el singur, de bună seamă, cu nişte tîrfe… Se opri la o cofetărie. Cumpără pişcoturi, iar pentru ea un cornet de îngheţată. Lingea îngheţata cu un aer fericit şi i se părea că e iar fetiţa aceea mică de odinioară, care fura de la mama cincizeci

de bănuţi şi se grăbea să-i cheltuiască pe acadele.

Pe stradă înainta încet un automobil încărcat cu poliţişti.

O rupse la fugă, cu gîndul că nu strînsese bine pachetul şi dacă ar da buzna la ei în pod, l-ar găsi numaidecît!

Spre uimirea ei Grizzly era acasă.

Se uită la ea pieziş:

— Nu faci ceva de haleală? Mi-e o foame de lup!

Încuviinţă din cap, îi dăduse destule parale şi vorba ceea, e dreptul lui să se hrănească.

Şi totuşi, nu se putu stăpîni să nu-l întrebe:

— Ascultă, cît costă unul din ăla... cum îi spun... ei, un dinam de maşină?

Îl surprinse holbînd ochii, de parcă s-ar fi speriat:

— Ce tot trăncăneşti? Vezi-ţi de treaba ta...

— Te întreb şi eu aşa, cît ţi se dă pe unul, fiindcă ai în pod un pachet întreg! ripostă iritată.

Grizzly sări în sus ca ars, scăunelul căzu zgomotos pe podea, copilul se sperie şi începu să scîncească.

— Să ştii că-ţi ard un picior în fund dacă-ţi vîri nasul în treburile mele; pe cinstea mea, te ating, de nu te vezi! se răsti la ea mînios.

Îl privea şi nu-i venea a crede. Doamne Dumnezeule, vasăzică ăsta-i el, tînărul care cînta în jurul focului cîntece duioase despre un prieten ce-i plecase departe... Ăsta-i omul din pricina căruia a bocit ca să-l scoată de la poliţie.

Apoi, deodată, se suci într-o parte şi izbucni în hohote de plîns! Plîngeau amîndouă: şi cea mică şi cea mare.

— Ei, drăcia dracului, se înfurie Grizzly apropiindu-se de nevasta lui. O întoarse cu faţa spre el şi-i cîrpi o pereche de palme. Femeia scoase un chiot, încercă să i se împotrivească îmbrîncindu-l, dar bărbatul se năpusti din nou asupra ei şi se apucă s-o bată fără să scoată o vorbă. Acum nu i se mai împotrivi, se tîngui doar şi căzu

grămadă pe podea.

O lăsă plîngînd şi fugi de acasă.

*

În seara aceleiaşi zile sosi la Direcţia a Patra o ştire senzaţională: Poliţia din Břevnov descoperise, în spatele ultimelor cocioabe, acolo unde şoseaua se transforma într-un drum de cîmp, o uşă de automobil.

Maşinile poliţiei se deplasară numaidecît la faţa locului, dar, de fapt, treaba propriu-zisă începu abia a doua zi dimineaţa. Potrivit urmelor, depistate cu uşurinţă, venise pînă aici un autoturism, care pe neaşteptate s-a abătut din şosea îndreptîndu-se spre terasamentul din marginea drumului; şoferul, ori a încercat să-l treacă, ori, din lipsă de îndemînare, a întors maşina chiar aici, iar în timpul virajului uşa s-a deschis şi, izbindu-se de terasamentul înalt, s-a rupt şi s-a desprins. După urme era limpede că fusese maşina domnului Kodada.

Domnul consilier Vacátko înfipse creionul în planul oraşului Praga, exact în locul în care fusese descoperită uşa cu pricina.

— Vasăzică, aici a întors. Asta înseamnă că pe aici pe undeva şi-a depus prada. Chemaţi poliţia locală: vreau o listă a tuturor indivizilor ce ar putea fi suspectaţi, cît de cît. Dacă sînt pe acolo hambare părăsite, curţi sau orice fel de unghere obscure, totul trebuie cercetat cu minuţiozitate.

Împrejurimile locului unde se făcuse descoperirea, mişunau de poliţişti. Unii în uniformă, alţii purtau şi pălărie tare pe cap şi toţi umblau din casă în casă.

În acest timp detectivul Brůžek studia cartoteca pusă la dispoziţie de comisariatul din Břevnov. Era o muncă migăloasă şi îndelungată. Deodată detectivul tresări.

— Ei drăcie, ăsta-i omul pe care consilierul nostru îl caută întruna. Poftim, un fost monter-auto... O vreme

angajat chiar într-un atelier de reparaţii din Letna… Să fie oare cu putinţă, oameni buni?… Josef Jinaček…

Gardianul Mikulaš încuviinţă din cap:

— Îl ştiu, face parte dintr-o bandă mai mare. Cu nevasta unuia din ei am încercat să mă înţeleg, întrebînd-o dacă n-ar fi dispusă, din cînd în cînd, să-mi dea cîte o informaţie, mă înţelegeţi ce vreau să spun, nu-i aşa? Dar, aş de unde, ăştia merg mînă în mînă. Ne repezim numaidecît pînă la acest Jinaček, căruia în gaşcă i se spune Kojot.

Detectivul Brůžek se cufundă din nou în cercetarea hîrţoagelor poliţieneşti. La un ceas după aceea gardianul veni înapoi şi raportă cu sufletul la gură:

— Domn inspector, la acest Kojot oamenii noştri au găsit două maşini de scris! Ticălosul zice însă că nu le-a luat el şi se jură pe ce are mai sfînt…

— Ia te uită! Atunci, poate că-şi aduce aminte cine i le-a adus, nu?

— Păi, de adus şi-a adus el aminte, căci vorba ceea” colegul meu a avut grijă să-l strîngă niţel cu uşa. Cică unul căruia în gaşcă îi spun Grizzly. Pe numele adevărat Václav Houska. Oamenii noştri s-au dus numaidecît acolo, dar n-au dat de nimeni acasă… Vecinii spun că pe el nu l-au văzut deloc, iar pe ea au văzut-o plecînd cu căruciorul spre oraş. De altfel, se spune că întreaga bandă se adună, deobicei în pasajul Coroana.

Detectivul Brůžek ridică receptorul. Oamenii Direcţiei a Patra ieşiră imediat în stradă, cu descrierea persoanei căutate în buzunar.

Consilierul Vacátko se decise să se repeadă şi el pînă acolo. Măcar pentru control. Ar fi fost stupid, ca tocmai acum să le scape undeva vreun amănunt şi toată munca să se ducă de rîpă. Şi, vorba ceea, asemenea lucruri se întîmplă uneori!

Cînd coborî în stradă, zări în faţa clădirii o tînără, nu prea bine îmbrăcată, împingînd un cărucior de copil. Se uita la el cu o privire fixă.

Mai întîi trase cu ochiul după ea, aşa în treacăt, pe urmă însă îi surprinse chipul înspăimîntat şi se opri. E o figură cunoscută! Dar de unde, asta nu mai ştia.

— Eu, ciripi fiinţa aceea amărîtă, mi-am zis înainte de toate, să vin să vă arăt fetiţa…

Consilierul Vacátko împietri.

— Dar acum… Acum eu… reluă tînără izbucnind în hohote de plîns şi, după lacrimile ei, consilierul o recunoscu.

— Ia te uită, plîngăreaţa Maňa, dacă nu mă înşel!

După care realiză ciudata legătură, şi rămase înmărmurit. Zîmbetul de pe faţa ei se risipi. Ochii înlăcrimaţi continuau să-l fixeze cu insistenţă.

— Hai, vino înăuntru, dumneata, probabil, vrei ceva de la mine, nu-i aşa?

Porni în urma lui, împingînd căruciorul; intră pe coridor, dar aici se opri tresărind. Nu ştia unde să lase căruciorul.

— Eu… Eu v-am adus ceva, rosti deodată cu o voce stranie, trădînd o hotărîre grea şi disperată.

Scoase de sub plapuma din cărucior o cămaşă bărbătească, înfăşurată sul.

Se clătină un pic, de parcă ar fi luat-o cu leşin, apoi reluă:

— Asta-i cămaşa lui. Am găsit-o acasă la noi. E plină de sînge…

Consilierul Vacátko sta încremenit ca o stană de piatră.

— Ia te uită, murmură, în cele din urmă cu glasul stins. Dumneata ai venit, de fapt, pentru cugetul dumitale, nu-i aşa?

Îşi şterse lacrimile de pe obraz şi începu din nou să plîngă cu sughiţuri.

— Eu… eu n-am vrut… n-am vrut să-l… denunţ, dar…

— Nu l-ai denunţat dumneata, de asta să nu-ţi fie teamă! Noi ştim totul despre el, iar acum nu ne mai

rămîne decît să-l ridicăm.

— Eu… eu nu mai pot să trăiesc cu el, spuse femeia pe un ton tînguitor. Şi dumneavoastră aţi fost atunci atît da bun şi i-aţi dat drumul pentru mine!

— Bun? îi veni în minte consilierului Vacátko. Cine ştie? Poate că toată greşeala constă tocmai în faptul că atunci am fost bun.

Şi deodată nu mai ştia ce să-i spună. Doar atît, că omul ăsta n-o merită.

— Du-te acasă, fetiţo! Peste cîteva zile, trec eu pe la dumneata… Hai, du-te acasă, dumneata trebuie să ai grijă de aia mică. Ce vină are ea că lumea în care s-a născut e aşa cum e!

Ieşi fără să mai sufle o vorbă, împingînd căruciorul înaintea ei.

A trecut parcă un an de cînd, tot din acest loc, am trimis-o acasă; pe atunci era încă un copil, îşi spuse. consilierul în sinea lui. Iar acum e, deodată, o femeie amărîtă.

Mda, numai că pentru această crimă, bărbatul ei nu va fi judecat de curtea cu juri…

Pe poarta cealaltă pătrunse în curtea clădirii duba verde, în care se afla, cu mîinile încătuşate, Václav Houska, zis şi Grizzly, ucigaş, tîlhar, incendiator şi pe deasupra, soţ şi tată denaturat.

(12)
ÎN CASA ACEEA VECHE DIN MALÁ STRANA

timpul se scurge frumos şi liniştit,
pînă cînd
într-o bună zi
falsitatea răscoleşte idilica tăcere,
iar un detectiv particular
are de lucru
pînă peste
cap.

Era într-adevăr o stradelă idilică: un şir de case se oglindea în braţul Čertovka, ale cărui ape repezi mîngîie ţărmul insulei Kampa, iar din partea opusă se putea ajunge fie la Catedrala fecioarei Maria de sub Lanţuri, fie prin celălalt capăt, spre Biserica Sfîntul Neculai. De asemenea, mai aveai prilejul să faci un popas deasupra roţii în permanentă mişcare a Morii lui Sova, ori să priveşti, de pe malul rîului, la îndrăzneţele arcade ale podului Karol. Casele aici erau străvechi, de pe coridoarele lor răzbea o răcoare jilavă, iar de sus de pe cornişele ornamentale se auzea, neîncetat, uguitul porumbeilor.

Trăiau pe această stradelă, orăşeni onorabili şi mici meseriaşi, îşi aveau aici prăvălioarele cîţiva ciubotari şi negustori cu articole coloniale, iar peste drum de moară se afla făinăria domnului Hádek, unde toate servitoarele din Malá Strana veneau să cumpere pentru stăpînii lor crupe de orz şi arpacaş mărunt.

Cînd în această făinărie intra, îmbrăcată în taiorul ei albastru cu jacheta lungă, tivită cu paspoal de culoare deschisă, tînăra coniţă care locuieşte în casa tîmplarului Šnabl, domnul Hádek îi ciripea, bun venitul, cu o gingăşie neobişnuită, iar obrajii lui pudraţi cu un strat de făină subţire prindeau să se îmbujoreze. Ba, mai mult, pînă şi

nevasta negustorului ale cărei mîini robuste şi rotunde dovedeau o hrană bună din făină extra, nu-l dojenea pe domnul Hádek, făcîndu-l ca de obicei ţap libidinos, ci spunea:

— Da, asta într-adevăr, e o coniţă tare delicată. Ca să nu mai vorbim de soţul ei! Se zice că ar fi baron, dar ce, parcă oamenii fini mai au azi căutare?

Domnul Hádek regreta amarnic cînd doamna părăsea prăvălia şi se pierdea după colţul străzii privîndu-l astfel de bucuria de a putea urmări mai multă vreme mersul ei unduit.

Fireşte, soţia făinarului ştia că noii chiriaşi sînt soţii Meerkatz, că el e vizibil mai în vîrstă decît coniţa lui, dar e un bărbat bine, cu o barbă superbă, aşa cum purta odinioară arhiducele Albrecht, iar ea e o femeie gingaşă şi veşnic surîzătoare; că ocupă apartamentul de la etajul întîi cu vederea spre Čertovka, sau, cum i se mai spune, Veneţia Praghează, că adeseori se aude la ei cîntînd un gramofon, cu pîlnia scoasă în afară pe pervazul ferestrei, căci coniţa e îndrăgostită de muzică şi o împărtăşeşte bucuroasă şi acelora ce poposesc pe malul insulei Kampa, şi astfel murmurul Vltavei se îmbină cu minunatele acorduri ale celebrului vals *An der schönen blauen Donau.* Nu locuiesc aici de multă vreme, au venit din Austria, sau de pe acolo de pe undeva; domnul baron, care nu permite să i se spună domnule baron şi pur şi simplu domnule Meerkatz, a descoperit acest colţişor idilic, pentru a se bucura aici în tihnă de marea sa dragoste tîrzie. Iar coniţa merită această frumoasă perspectivă, ca şi pe distinsul ei soţ chiar dacă e ceva mal în vîrstă, căci el se poartă atît de elegant şi poate fi văzut spre seară în localul „La trei struţi”, fireşte însă, numai cu o cană mică în mînă, pentru că dumnealui stă alături de frumoasa-i soţie, nu ca alţi bărbaţi (printre ei, din păcate, se numără şi domnul Hádek, făinarul) care-şi petrec serile în cîrciumă, lăsîndu-şi nevestele acasă spre a face curăţenie, ceea ce, aici, la Malá Strana, e o treabă

tare nesuferită, deoarece dalele de piatră de pe coridoare sînt reci ca gheaţa şi trebuiesc frecate în fiecare săptămînă, dacă nu vrea omul să se facă de rîs în faţa vecinilor.

Doamna Meerkatz, se înţelege, nu spală duşumeaua, dumnealor trăiesc dintr-un mic capital, iar faptul, în sine avea darul s-o fascineze nu numai pe doamna Hádkova, ci şi pe toţi locatarii onorabili ai stradelei; să trăieşti din rentă înseamnă să atingi culmea cea mai înaltă a bunăstării omeneştii Ce frumoasă e viaţa cînd te poţi plimba, fără griji, pe străduţele înguste, în orele înserării, cînd dogoarea verii se retrage de pe străzi şi arborii freamătă de bucuria adierii vesperale, cînd dinspre Vltava se lasă încet asfinţitul, şi numai strigătele înăbuşite, şi totuşi, parcă violente, ale îndrăgostiţilor, tulbură sublima tăcere!

Domnul Meerkatz şi soţia sa se plimbau pe străduţele străvechi, ea prinsă de braţul lui curtenitor, iar vecinii le dădeau bineţe de departe, căci pe omul mărunt nimic nu-l fericeşte mai mult decît să întîlnească în calea sa o persoană nobilă, pe care pînă şi drasticul plutonier al comisariatului de poliţie din cartier îl salută, respectuos, ducînd mîna la chipiu.

A fost vorba mai înainte de porumbeii gunguitori de pe cornişele bătrînelor case, pentru că aici, pe malul Vltavei trăiau cîţiva columbofili vestiţi, iar încălţaţii şi guşaţii lor împodobeau acoperişurile de olane şi îşi puneau pecetea pe sfintele statui ce se înşiră de-a lungul podului Karol. Cînd soţii Meerkatz mergeau împreună, graiul lor suna aidoma gungurituIui şi murmurului amintit, vocea baronului era gravă, cuvintele sale răzbind neclare prin desişul bărbii înflorite, în schimb coniţa rîdea ca o turturică; înfăţişarea lor era demnă de invidiat, iar toţi din jur ştiau că el îi spune frumoasei sale „rîndunica mea”, iar ea, la rîndul ei îi spunea „fluierarul meu”.

Proprietarul casei, tîmplarul Snabl, povestea că atunci cînd din apartamentul proaspeţilor săi chiriaşi se aude o convorbire mai agitată, ce nu aduce deloc cu gunguritul porumbeilor, aceasta se desfăşoară într-o limbă străină, domnul Snabl nefiind sigur dacă în germană sau maghiară. Domnul Dejl, meşter iscusit în fabricarea trăsurilor, ale cărui relaţii cu persoanele distinse ţineau, ce-i drept, de domeniul trecutului (dar amintirile lui erau încă vii), pretindea că numai contele Nostic fusese atît de nobil încît îşi ocăra cîinii în engleză, spre a nu jigni auzul celor ce trăgeau cu urechea în jurul lui.

Soţii Meerkatz păreau a fi ceva asemănător. Cel puţin pînă în clipa în care s-au întîlnit cu detectivul Mrázek, acum proprietarul unui birou particular instalat în căsuţa sa din cartierul Pankrac. Era un lucru oarecum ieşit din comun. Aceste instituţii îşi aveau de obicei sediul în centrul Pragăi, dar existau şi persoane care preferau serviciile cele mai discrete, ca să nu mai vorbim de faptul că pentru ele era chiar o adevărată plăcere să facă o plimbare pînă la Pankrac.

Întrucît le făcea singur pe toate, fiind mai toată ziua pe drumuri, era aproape zadarnic să sune cineva la uşa lui. Cînd însă se afla acasă, portiţa scîrţîitoare îi dădea de veste că vine cineva, şi fiindcă acest cineva nu putea fi decît un client, domnul Mrázek aranjase treburile în aşa fel încît, înainte ca respectivul să apuce să sune, uşa să se deschidă singură în faţa lui şi o voce binevoitoare, de undeva din interior, îl întîmpina cu următoarele cuvinte: „Poftiţi, vă rog…”

Asta îl impresiona, neîndoielnic pe orice vizitator. Ba, mai mult, unii se speriau, dar intrau cu atît mai emoţionaţi în casă, pentru că, aşa cum spunea domnul consilier Vacátko, două însuşiri ale omului sînt permanente şi anume: prostia şi curiozitatea.

Domnul mai în vîrstă cu barba tunsă scurt şi bine înfloritǎ, îşi înălţă admirativ sprîncenele cînd în faţa lui

uşa se deschise singură şi o voce plăcută îl invită să intre.

— Remarcabilă instalaţie, domnule, îi spuse detectivului Mrázek din pragul odăii, arătînd în spatele său spre colţul coridorului unde, pe un scripete, aluneca greutatea de un kilogram, care deschidea şi închidea uşa.

Detectivul zîmbi şi-i răspunse cu toată modestia:

— Ştiţi, şi cu mijloace simple se pot obţine rezultate bune. Acesta-i principiul meu, mă rog frumos!

Vizitatorul pătrunse în biroul mai curînd sărăcăcios decît luxos, ce servea totodată şi de cameră de zi, deoarece se afla acolo un bufet în care detectivul Mrázek ţinea deobicei o sticlă cu lichior pentru stomac, uneori şi cîte o sticlă cu vin de măceşe. Hîrtiile şi dosarele nu prea erau pe placul detectivului, se mulţumea să-şi noteze totul în carnetul gros cu care se deprinsese în timpul îndelungatului său serviciu la Direcţia poliţiei.

— Cu ce v-aş putea fi de folos? Fac toată munca singur, ceea ce prezintă desigur, anumite avantaje. Fireşte, nu mă pot angaja în prea multe cazuri, ţinu sa precizeze în introducere detectivul, după ce se aşezară amîndoi la masa rotundă.

— Am auzit de acest lucru, şi tocmai de aceea am venit la dumneavoastră. Am nevoie de un serviciu foarte discret.

— Urmărirea unei persoane, dacă nu mă înşel, nu-i aşa? Este vorba de bună seamă, de o persoană mai tînără de sex feminin, dacă-mi pot îngădui să fac o apreciere sumară, zîmbi detectivul şi aştepta răspunsul.

Cu o mişcare elegantă, vizitatorul se aşează picior peste picior şi ghetrele de culoare deschisă pe pantofii săi negri, îl impresionară neobişnuit de tare pe încercatul detectiv»

— Cum văd, aveţi experienţă.

— În profesia mea, da, sublinie cu promptitudine domnul Mrázek.

— Şi în viaţă? surîse frivol vizitatorul.

— Pentru asta, nu prea am avut timp, mărturisi detectivul, cu o anumită tristeţe în glas.

— Nici eu, rosti încet vizitatorul. Abia acum… Da, abia acum mi-am putut da seama că e un lucru foarte plăcut să ştii să trăieşti, numai că povestea asta îşi are şi părţile ei întunecate. De aceea mă aflu aici.

Pe detectiv îl bucură reţinerea înţeleaptă a viitorului client. Nu-i plăceau geloşii care scrîşnesc din dinţi.

Vizitatorul aşează pe masă, în faţa domnului Mrázek, cartea sa de vizită.

— Adresele din Viena nu le luaţi în seamă, pe verso e adresa mea din Praga, unde m-am mutat de curînd.

A. von Meerkatz, scria pe cartea de vizită.

— Nici acest nobil „von” să nu-l luaţi în seamă… Nu-l folosesc în republica dumneavoastră, spuse cu modestie vizitatorul, scoţînd încet din buzunar o tabacheră de aur pentru trabuce.

În sinea lui, detectivul se gîndea cît să ceară pentru urmărirea soţiei acestui domn, care venise să-şi plătească viitoarea sa dezamăgire. Căci numai în foarte puţine cazuri iese la iveală că o nevastă mai tînără e în acelaşi timp şi fidelă. Uneori i se poate spune clientului acest lucru, dacă respectiva plăteşte mai mult decît respectivul, dar asta un birou ce se respectă nu face, iar domnul Mrázek era proprietarul şi unicul salariat al celui mai respectabil birou din lume. N-avem încotro, acest venerabil domn, cu nume străin şi cu o barbă distinsă, va trebui să fie răpit pentru banii săi.

— Vă ascult, sparse tăcerea detectivul, în timp ce domnul Meerkatz trăgea de zor din trabuc ca să se aprindă aşa cum trebuie.

În prezenţa unui fum atît de nobil, detectivul Mrázek nici nu se încumetă să-şi îndese luleaua sa cu autenticul tabac de pipă american, produs al faimoasei

fabrici de tutun şi ţigări din Pisek. Nu de alta, dar vizitatorul pufăia dintr-o havană veritabilă!

— Problema constă în aceea că soţia mea... Aveţi nevoie şi de numele ei, nu-i aşa? Nelly... Acasă eu îi spun... altfel, dar asta nu-i important, nu-i aşa?

— Deloc, încuviinţă detectivul. Dacă înţeleg bine, vă interesează însă, dacă nu-i spune la fel şi altcineva. Ori poate aveţi în vedere o anumită persoană de sex masculin, şi doriţi doar să aflaţi amănunte mai precise în legătură cu ea?

— Nu, nu e vorba de nici o persoană, şi n-ar fi exclus ca Nelly să-mi fie infidelă, mă înţelegeţi?

Detectivul îşi ascunse cu discreţie neîncrederea din zîmbetul său compătimitor, şi dădu din cap în semn de aprobare:

— Desigur. Dar dacă n-aveţi nici un indiciu, cum v-a venit ideea că ar fi necesar ca soţia dumneavoastră să fie urmărită?

— Stimate domn, omul trebuie să aibă grijă să nu-i ardă casa înainte de a o bate trăsnetul. Ăsta-i principiul meu de-o viaţă!

— Foarte bun principiu. Şi din ce direcţie binevoiţi a crede că ar putea să vină furtuna?

— Cine ştie? răspunse clientul zîmbind, în mod special aş fi însă prudent cu străinii... Viena, Ungaria, eventual Polonia... Ştiţi, soţia mea e originară de acolo...

— Mi-e teamă, interveni cu precauţie detectivul Mrázek, că treaba asta n-o să fie chiar atît de simplă. Şi mai cu seamă o să dureze mult, fiind vorba de o aşa numită cercetare sistematică, al cărei rezultat nu poate fi garantat. E mult mai uşor atunci cînd soţul doreşte, de pildă, să ştie unde se duce soţia lui în fiecare joi, dacă se duce la croitoreasă, aşa cum pretinde dumneaei, ori la amant, aşa cum bănuieşte dumnealui... În asemenea cazuri ajunge o scurtă urmărire, iar pentru divorţ nici nu trebuie mai mult.

Căzut pe gînduri, clientul scutură în scrumieră distinsul scrum de pe distinsul său trabuc:

— Pe mine mă preocupă altceva. Eu am nevoie să ştiu cine anume se interesează de soţia mea. Ba, mai mult, am toate motivele să cred că interesul acesta nici nu trebuie să se datoreze farmecului ei. Soţiei mele îi place nespus să poarte bijuterii şi, slavă Domnului, nu duce lipsă de aşa ceva. Mulţi bărbaţi urmăresc şi asemenea scopuri.

— Aşadar, bănuiala că soţia dumneavoastră ar putea ea însăşi, să caute relaţii cu un alt bărbat, nu poate fi luată în consideraţie?

— Ce nu poate fi luat în consideraţie la femei! răspunse oftînd, vizitatorul. Bineînţeles, şi asta e cu putinţă. Într-o zi am auzit-o cînd se întorcea acasă, ştiţi, eu îi recunosc pasul de la distanţă, are un mers încîntător iar păcănitul tocurilor de femeie se răspîndeşte cu claritate pe străduţa noastră liniştita, şi ce credeţi, deodată, îmi dau seama că nu vine singură, că lîngă ea se mai aud şi alţi paşi$_t$ de bărbat!

— Şi cînd v-aţi uitat pe fereastră pe cine aţi văzut?

— Cînd mă uit pe fereastră, nu văd decît apa rîului, pentru că ferestrele apartamentului nostru nu dau în stradă, ci spre Čertovka. E cazul totuşi să vă spun că soţia mea nu are prea multe ocazii să fie singură. Ştiţi, eu nu am nici o ocupaţie, aşa că mă pot dedica ei întrutotul...

Domnul Mrázek reflecta. Pe de o parte la cele ce-i spunea vizitatorul, iar pe de alta la ceea ce nu-i spunea. Şi asta i se părea a fi chiar mai interesant: Un bărbat pe cale să îmbătrînească începe să se teamă. Îşi ascunde gelozia cu vorbe meşteşugite despre nişte bijuterii şi îşi păzeşte nevasta cît poate. Iar pentru momentele în care nu se poate ţine de fusta ei, îşi angajează un detectiv. Şi cu acest prilej domnul Mrázek se gîndi din nou, eu toată seriozitatea, la onorariul, pe care, de altfel, în clipa următoare îl şi solicită. Suma cerută nu-l surprinse cîtuşi

de puţin pe distinsul client, era, într-adevăr, un gentleman desăvîrşit. Scoase portofelul şi puse banii pe masă:

— Dacă înţeleg bine, plata se va face săptămînal, fireşte în afara cheltuielilor suplimentare.

Detectivul arboră o mină de om satisfăcut. Simţea acum o şi mai mare poftă de lucru.

— În schimb, dumneavoastră îmi veţi anunţa, tot săptămînal, numele fiecărui bărbat cu care Nelly se întîlneşte.

— Vreţi să spuneţi, cumva, că numele vă interesează mai mult decît... celelalte chestiuni? întrebă rîzînd domnul Mrázek.

— Întocmai! aprobă clientul.. Apropo, asta-i fotografia ei. În fiecare după amiază, la orele cinci, ieşim împreună să ne plimbăm; o puteţi cerceta temeinic.

A. von Meerkatz se ridică, strivi restul de trabuc în scrumieră şi îşi luă rămas bun. Domnul Mrázek se uită apoi îndelung în urma lui, şi scărpinîndu-l pe Koki după urechi îi spuse încet că bărbatul în vîrstă e întotdeauna un amăgit, indiferent dacă e singur, aşa cum sînt de pildă, ei doi, sau dacă are o soţie tînără, ca acest domn care tocmai părăsea casa lor. Numai că acesta care tocmai pleca stă cu atît mai prost, cu cît povestea îl costă şi bani. Pe urmă, cercetă cu atenţie fotografia coniţei şi îşi spuse în sinea lui că în cazul de faţă oricine ar sacrifica banii cu plăcere, căci femeia asta are nişte ochi, mai mare bucuria să-i priveşti, iar de sîni, să nu mai vorbim! Va fi, într-adevăr, o adevărată desfătare să se ocupe de o făptură atît de frumoasă, chiar dacă experienţa îl învăţase că femeia cu cît e mai frumoasă, cu atît e mai greu de păzit, pentru că, afurisita, are urîtul obicei de a trage cu ochiul în jurul ei, şi nu-i mare greutate pentru ea să descopere umbra care umblă în urma ei.

— Da, o să avem de furcă, prietene, dar pe chestia asta o să avem iar o cină mai consistentă, de pildă, de

două ori pe săptămînă ficat pentru amîndoi, şi asta — vei recunoaşte — nu-i de aruncat!

După aceea lucrurile se desfăşurară potrivit cursului obişnuit. Detectivul Mrázek o cercetă bine pe coniţa de care urma să aibă grijă, iar în cîrciuma numită „La casa înalta” se împrieteni cu patronul, astfel că frecventele sale vizite în local şi îndelungatele şederi la masa de lîngă fereastră, erau puse de cîrciumar pe seama excelentei calităţi a berei de Branik, fără a înceta însă să-şi mormăie nemulţumirea că elita de peste drum (şi spunînd asta se gîndea exact la domnul Meerkatz) se duce după bere „La trei struţi”, unde se vinde poşirca aceea de Smichov. Ca răsplată, domnul Mrázek ţinu să-l asigure că el nu bea bere de Smichov, şi dacă adierea soartei l-a adus încoace — locuieşte la o fiică a sa la Hradčany — a hotărît să aleagă acest local, cu credinţa deplină că aici va fi bine servit. Şi fireşte, curînd află, atît de la cîrciumar, cît şi de la obişnuiţii localului, tot ce-i putea fi de folos.

Spre marea sa mirare, coniţa nu-i dădea prea mult de lucru, iar detectivul începu să-l suspecteze din ce în ce mai mult pe fercheşul soţ — ce-i drept mai în vîrstă — că de atîta dragoste se zăpăcise de cap, căci, într-adevăr, ea nu-i oferea nici cel mai mic prilej de gelozie.

Domnul Mrázek ştia că tot şirul de case, unde se afla locuinţa soţilor Meerkatz, are două intrări. Uşile din spate dau în partea îndreptată, spre apă. Se interesă temeinic de ele, căci îşi dădea perfect de bine seama că ar fi o naivitate să păzeşti intrarea din stradă a casei şi să nu ştii cine-ţi vine dinspre rîu.

Se linişti, constatînd că atelierul domnului Snabl, instalat la parterul clădirii, foloseşte coridorul pentru depozitarea scîndurii, şi astfel uşa e greu accesibilă, ca să nu mai vorbim de faptul că, în afară de asta, mai e prevăzută şi cu un zăvor în toată legea. Aşadar, domnul Meerkatz n-are decît să se îngrijească singur ca zăvorul să fie închis.

În linii mari, supravegherea tinerei coniţe nu era deloc dificilă, berea „La casa înaltă” nu era proastă, doamna ieşea singură foarte rar, cînd şi cînd, să cumpere cîte ceva, iar uneori se mai ducea şi la cafeneaua Belvedere de pe chei, de parcă nu s-ar fi putut despărţi de priveliştea Vltavei nici atunci cînd îşi bea cafeaua vieneză, răsfoind revistele de modă.

Se înţelege că, uneori, coniţa e acostată de cîte un bărbat, de altfel ar fi fost şi cu neputinţă ca o asemenea frumuseţe să freamăte pe stradă neobservată, dar de asta coniţa nici nu se sinchisea şi nu oferea niciodată vreun prilej de suspiciune.

Rezultatele erau slabe şi detectivul Mrázek, pentru a-şi dovedi destoinicia, se apucă să facă uz de inventivitatea sa neobişnuit de complicată: începu să poarte cu el o servietă de culoare închisă, pe care o pregătise dinainte cu ingeniozitate: tăiase în ea o deschizătură pentru obiectivul unui aparat de modă veche, şi atunci cînd o aşeza cu iscusinţă şi dispunea şi de suficientă lumină, putea obţine, cu o discreţie relativa, fotografia persoanei urmărite.

Astfel izbuti să fotografieze un bărbat ce se aşezase la masa coniţei şi nu se lăsa expediat; ulterior, în persoana acestuia detectivul îl descoperi pe un anume Holan, funcţionar la o firmă de expediţii, despre care se ştia că-şi petrece timpul liber dedicîndu-se cucoanelor. După aceea mai fotografie un tînăr, care se dovedi a fi student la medicină. Pe imagine, ce-i drept, n-avea cap, dar şi aşa se văzuse limpede că era un bobocel aiurit, ce nu merita a fi luat în consideraţie.

Domnul Meerkatz aprobă fotografiile, clătinînd din cap, şi-i ceru detectivului să continue pe această linie.

— E o fiinţă nobilă acest domn, şi cît e de modest, îi spuse detectivul Mrázek căţelului său, Koki, după plecarea clientului. Dar, să rămînă între noi, la nimic nu-i ajută toate astea, pentru că, spune şi tu, cine poate

garanta că în timp ce acest domn cumsecade se află la mine, coniţa nu-şi vede de-ale ei?

În privinţa fidelităţii femeilor detectivul avea părerile lui.

De cîteva zile urmărea cu atenţie un tînăr cu faţa chinuită, care şedea — întocmai ca şi domnul Mrázek — în cîrciuma numită „La casa înaltă”, şi întocmai ca şi domnul Mrázek, se aşeza în aşa fel ca să poată privi afară pe fereastra.

Mai întîi, bătrînul şi încercatul detectiv se gîndi că acesta ar putea să fie pericolul adulmecat de precautul soţ, pe urmă însă, fu martorul unei scene în care necioplitul şi tăcutul oaspete se ridică pe neaşteptate de pe scaun şi, azvîrlind pe masă banii pentru consumaţie, se năpusti afară ca o vijelie.

Tocmai în clipa aceea, domnul Meerkatz, numit pretutindeni prin partea locului domnul baron, dispăru încet după colţ. Detectivul nu stătu pe tînjeală, îi atrase atenţia patronului că se întoarce şi fără să mai piardă vremea pomi pe urmele celor doi, astfel că acum păşeau pe stradă trei, dar dintre toţi numai domnul Mrázek începea să bănuiască, despre ce-i vorba în cazul de faţă. Trecură toţi trei podul cu discreţie şi, străbătînd cheiul într-o desăvîrşită armonie, ajunseră curînd în Piaţa Sfîntului Václav. Aici, domnul Meerkatz intră în magazinul de bijuterii al firmei Fuchs, şi, în timp ce chinuitul tînăr rămase lipit de uşă, detectivul Mrázek intră şi el în prăvălie arborînd un aer liniştit. În definitiv nu risca nimic, dacă-l întîlneşte pe clientul său îi spune, fireşte, ce a observat, şi apoi, clientul e client şi faţă de el nu trebuie să aibă nici un fel de secrete.

Spre marea sa surprindere, domnul Meerkatz nu se afla însă în prăvălie, ceea ce nu putea să însemne decît un singur lucru şi anume: că se afla în biroul din spate al magazinului, întrebă de preţul unui ceasornic şi părăsi iute prăvălia, pentru că acum întreaga poveste îl interesa şi mai mult.

Îşi aduse aminte ce-i spusese domnul Meerkatz: coniţa Nelly are atîtea giuvaeruri, încît şi acestea constituie un motiv de a se îngrijora de soarta ei. Să se fi dus să-i mai cumpere unele?

Pentru mai multă siguranţă se retrase ceva mai încolo şi aşteptă îndărătul chioşcului, din care un cîrnăţar rotofei îşi oferea marfa sa aromată, şi în timp ce junele păzea cu îndărătnicie magazinul, domnul Mrázek îşi savura în linişte cîrnatul şi lingînd cu poftă zeama ce i se prelingea pe degete se gîndea dezinteresat la simpaticul său căţeluş, Koki.

Cînd în sfîrşit, ieşi din magazin, întunecat la faţă şi împovărat de griji, domnul Meerkatz luă o trăsură şi dispăru în goana mare.

Detectivul se uită cu veninoasă răutate la junele disperat care nu mai ştia ce să facă: cîteva clipe încercă să alerge după trăsură, dar, pînă la urmă, fireşte, renunţă. Domnul Mrázek retras la punctul său de observaţie, păşea acum agale şi cu demnitate, dar tot mai apucă să-l surprindă pe neexperimentatul urmăritor trecînd colţul şi intrînd într-o clădire de pe Calea Naţională, unde îşi avea sediul faimosul birou de investigaţii al binecunoscutului detectiv particular Karel Cholinsky, care publica o dată pe săptămînă la mica publicitate a ziarului *Národni Politika* veşnica şi invariabila sa reclamă cu ochiul pătrunzător împroşcînd în jurul lui razele vigilentei.

Ei bine, angajatul acestui birou era mai curînd orb de amîndoi ochii, în schimb domnul Mrázek, care acum ştia absolut totul, se întoarse în cîrciuma lui unde continuă să cerceteze gustul berei de Branik.

Un lucru era limpede şi oarecum surprinzător: domnul a pus să fie urmărită frumoasa sa soţie şi, drept răsplată, altcineva îl urmăreşte pc el. Poate oare un om cu cugetul curat să afirme că aici nu-i vorba de ceva mai mult decît de o simplă gelozie conjugală?

Spre seară, cînd în casa domnului Mrázek îşi făcu apariţia distinsul domn Meerkatz, bătrînul şi încercatul detectiv renunţă la hotărîrea sa iniţială de a-i da referinţe despre urmărirea de azi. De altfel nici nu fu timp de aşa ceva. Domnul Meerkatz, uşor iritat, îl înştiinţa pe detectiv că din păcate se vede silit să lipsească de acasă cîteva zile şi-i ceru, stăruitor, să fie în acest timp deosebit de vigilent.

— Voi face, desigur, totul ca să fiu cît mai repede înapoi, ţinu să-l asigure.

— Dar soţia dumneavoastră ştie că plecaţi?

— O să-i spun abia în seara asta, dimineaţa o să mă conducă, negreşit, la gară.

Detectivul îşi spuse în sinea lui: ba bine că nu, mititica o să vrea să se asigure că ai plecat!

— Fireşte, n-o să-i spun cînd mă întorc, îl asigură din nou pe domnul Mrázek, baronul von Meerkatz, cu un zîmbet viclean.

— Foarte bine, încuviinţă detectivul înţeleapta decizie. Îmi este îngăduit să vă întreb unde plecaţi? Desigur, nu-i obligatoriu să-mi spuneţi, dar…

— Faţă de dumneavoastră n-am secrete, îl întrerupse baronul; mă reped pînă la Dresda.

— Asta se poate rezolva în două zile, spuse detectivul, răsuflînd uşurat.

A doua zi dimineaţa, prin faţa acceleratului de Berlin se plimba o pereche distinsă, un bărbat cu o barbă şic şi tînăra-i soţie, al cărui chip nu ascundea faptul că despărţirea nu-i făcea plăcere cîtuşi de puţin. Domnul îi zîmbea tot timpul încurajator şi cînd sirena locomotivei şuieră, anunţînd plecarea trenului, îi sărută mîna atît de stăruitor, încît trebui să sară pe scara vagonului după ce trenul se pusese în mişcare. Doamna flutură din batistă în urma lui, în timp ce detectivul Mrázek, mulţumit de ceea ce văzuse, se retrase şi aşteptă în faţa gării. Coniţa luă o trăsură, iar domnul Mrázek, din altă trăsură o urmări, prudent, de la distanţă.

După aceea se aşează la masă în cîrciuma lui şi comandă mezelicul dinainte de amiază, căci azi avea înaintea sa o zi lungă. Deloc nu-l surprinse faptul că-l găsi în local pe junele acela chinuit. Îi zîmbi chiar, şi după ce-şi termină de mîncat papricaşul, se aşează la masa lui.

— Permiteţi, pentru o clipă, domnule coleg?

Junele îl privi cu un aer nedumerit.

— Păi, reluă degajat detectivul — dumneata eşti omul lui Cholinsky, iar eu sînt fostul inspector de poliţie Mrázek. Dumneata îl păzeşti pe domnul Meerkatz, iar eu, pentru variaţie, o păzesc pe coniţa lui, aşa că nu văd de ce nu ne-am face viaţa mai uşoară, ce zici?

Tînărul răpus de-a binelea de francheţea încercatului detectiv, şopti cu sfială:

— Tîmpită treabă, nu-i aşa?

— Dacă nu mă înşel, dumneata nu eşti de multă vreme în branşa asta.

— Nu. N-a fost altceva şi m-am apucat şi eu de ce am găsit. Nu ştiam că povestea asta e atît de plicticoasă.

— Ce-i drept, mare distracţie nu e. Mult mai amuzant e să vezi un film poliţist la cinematograf. Apropo, pentru cine îl păzeşti dumneata pe acest Meerkatz; fireşte, numai dacă nu cumva e secret! Bei un sfert de vin?

Junele acceptă oferta, cu căldură:

— Ce secret! Ea l-a pus sub urmărire.

— Ca să vezi, tinere domn, bărbatul e dornic chiar dacă duce în spinare o grămadă de ani. Mă rog, se înţelege de la sine că pentru asta trebuie să aibă şi bănişorii domnului Meerkatz!

Junele suspină, cu nostalgie:

— Cred că aveţi dreptate. Dar credeţi că dumnealui, are într-adevăr, atîta bănet? Ştiţi, ea l-a pus sub urmărire, chipurile pentru că ar cheltui prea mult. Cică ar vinde mereu nişte giuvaeruri, şi de aceea ar vrea să ştie cu cine îşi face el afacerile, şi aşa mai departe... De femei, în cazul lui, nici nu ne interesăm...

— Asta e demn de reţinut... Pe cîte ştiu, ieri aţi fost amîndoi la firma Fuchs, este?

— Cum, dumneavoastră ştiţi acest lucru?!? Am aflat la noi la birou că dumneaei a primit această ştire cu mare nemulţumire. Spunea şeful că a tunat şi a fulgerat, atît era de furioasă.

— În felul ăsta, tinere domn, poţi vedea, cel puţin, că şi o soţioară iubită e în stare să facă tărăboi din pricina banilor. Îţi dau un sfat: nu te însura!

— Deocamdată nici n-am ce-mi trebuie pentru aşa ceva, rînji urîcios nearătosul june.

Domnul Mrázek lăsă cîteva clipe timpul să se scurgă în linişte, apoi întrebă cu mirare:

— Dar cum se face că eşti azi aici? De ce nu ţi-ai luat liber? Vorba ceea, domnul Meerkatz tot e plecat...

Tînărul interveni speriat:

— Dumnezeule, unde?

— Departe. A plecat la Dresda azi dimineaţă.

Junele îl privi pe detectiv cu neţărmurită admiraţie:

— Ştiţi sigur?

— Absolut, şi-ţi ofer asta în dar, ca pe o informaţie confidenţială, ca să vezi şi dumneata că nu sînt un zgîrcit.

— Sînteţi un înger, domnule... Apropo, cît o să stea şi ce-o să facă acolo?

— Drăguţule, misiunea mea e s-o păzesc pe coniţă, nu pe dumnealui. Zicea că pleacă într-o călătorie de afaceri. Iar ea l-a condus azi dimineaţă la gară.

— Sînteţi tare bun că mi-aţi spus toate astea. Vă daţi seama ce nenorocire ar ti fost dacă dispărea fără să ştiu. Cum văd, aici ar trebui să vină omul să stea de pază cum se crapă de ziuă.

— Ştii ce? îi zîmbi detectivul încurajator: Ce-ar fi să facem şi noi o mică afacere? Îţi plătesc pentru ziua de azi şi de mîine, cu alte cuvinte, cît lipseşte domnul Meerkatz dumneata vei lucra pentru mine, ce zici?

Junele îl privi cu un aer de incertitudine.

— Nu-ţi cer nimic deosebit. Mă înţelegi, dacă el e plecat, iar eu trebuie să aflu tot ce se întîmplă, am nevoie de un ajutor. Asta-i tot. Dumneata ar urma să stai aici şi să-mi dai de veste dacă în clădire a intrat vreun tînăr ce ar putea fi luat în consideraţie, pricepi ce vreau să spun, nu-i aşa? Eu o să mă postez colea, în stradă, nu de alta, dar casa are două intrări.

— Ştiu, coniţa ne-a spus ca uneori dumnealui obişnuieşte să iasă cu barca... Dar şeful nostru n-a vrut să-i pună la dispoziţie doi oameni, pesemne l-ar fi costat prea scump.

Încercatul detectiv îşi înghiţi în sec uimirea, auzind că distinsul domn Meerkatz părăseşte uneori clădirea pe uşa din spate, ca să plece cu barca. Încotro pluteşte oare acest soţ temător şi grijuliu? Şi cum se face că nu-şi suspectează propria soţie, că într-o bună zi ar putea s-o şteargă tot pe aici?

Căzu la înţelegere cu junele chinuit, îi strecură în palmă o hîrtie de cincizeci de coroane, sumă regească în acele vremuri (o trecu fireşte, numaidecît, la contul cheltuieli speciale pentru domnul Meerkatz), apoi ieşi în stradă. Cînd se opri deasupra Čertovkăi, cercetînd aripa din spate a casei, îşi dădu seama de ce domnul Meerkatz nu avea nici un motiv să se teamă că frumoasa lui soţie ar putea să folosească această cale fluvială. Braţul Vltavei curgea aici cu repeziciune, şi să vîsleşti prin curentul lui, pentru asta era nevoie de braţe vînjoase.

De altfel, detectivul Mrázek încercă asta pe pielea lui; închirie de la domnul Rousek o luntre, şi pînă la urmă avu chiar norocul s-o vadă pe coniţa la fereastră, asculta muzică la gramofon, şi, de bună seamă, se plictisea de moarte.

Domnul Mrázek se luptă un timp cu valurile, apoi se lăsă iar dus de torent şi reflectă. Altceva nu mai putea face acum pentru siguranţa şi fericirea baronului von Meerkatz.

Răţuştele sălbatice nu conteneau să se legene pe pragul rîului, iar detectivul se înapoie din scurta sa plimbare, proaspăt şi mulţumit.

— În casă n-a intrat nimeni, îi raportă cu zel tînărul salariat al biroului Cholinsky.

— Excelent. Acum ia-ţi cu adevărat repauz, căci dacă e să se întîmple ceva, asta va fi abia mîine, acum e încă prea devreme.

— De unde puteţi şti? întrebă tînărul, cu uimire.

— De ştiut, fireşte, nu pot să ştiu, dar e de presupus. Află însă, ca omul comite multe greşeli pînă descoperă ceva. Şi, între noi fie vorba, mie ceva nu-mi iese la socoteală în toată povestea asta, şi nu ştiu ce. Numai că sarcina mea e s-o păzesc pe coniţă, iar a dumitale pe baron, şi cu asta noi ne achităm de datorie. Aşadar, pe mîine dimineaţă, tinere.

Cum văd, încep să devin patron, reflectă, nu fără trufie, detectivul Mrázek, după ce rămase singur în tăcutul local, unde numai muştele mai tulburau liniştea, bîzîind în jurul unei hîrtii de prins muşte, învechite. În definitiv, de ce nu, dacă afacerile ar mişca puţin, aş fi în stare să hrănesc un ajutor. Dar, vorba ceea, bucurie prea mare, probabil, n-aş avea, asta e o treabă pe care omul trebuie s-o facă singur, să umble mereu după ceva, ca sa nu simtă cum trece timpul.

Nu, mie n-o să-mi scoată nimeni din cap ideea că domnul Meerkatz nu îmi spune tot adevărul, după cum, probabil, nici ea la rîndul ei, nu i-l spune lui Cholinsky.

Cîrciumarul se aşează la masa oaspetelui îndrăgit şi începu vorba, spunîndu-i că anul acesta stăm prost cu pescuitul. Detectivul încuviinţă, şi în sinea sa îl completă, zicîndu-şi că nu numai cu pescuitul. În ceea ce-l priveşte, stă prost cu agerimea lui de detectiv. Ei, dacă ar mai lucra la poliţie şi ar putea să se repeadă frumuşel pînă la firma Fuchs, alta ar fi fost povestea. Pe loc ar fi devenit mai deştept. Pentru că acolo i-ar spune, ceea ce unui detectiv particular nu sînt datori să-i spună, şi anume, ce

fel de bijuterii le-a oferit spre vînzare domnul Meerkatz, şi numaidecît lucrurile s-ar clarifica. Din păcate însă, detectivul particular nu-i decît un biet ţăran angajat într-o fabrică, iar în Praga omul are greutate numai dacă face parte din echipa de criminalistică a domnului consilier Vacátko.

Pensionarul Mrázek, ce poate el sa facă? în ziua aceea, într-adevăr, nu izbuti nimic şi, de altfel, nici nu contase pe acest lucru. Coniţa a stat acasă, nici, măcar la cafeneaua ei preferată nu s-a dus.

Detectivul rezistă cu cinste petrecîndu-şi toată ziua în cîrciumă, apoi, pentru mai multă siguranţă, îşi mai aruncă o dată privirea peste Čertovka. La fereastra întredeschisă stătea coniţa Nelly şi se plictisea nevoie mare.

În ziua următoare o cuprinse însă o sete de activitate neobişnuită. Chiar de dimineaţă părăsi clădirea şi porni în grabă spre oficiul poştal din Malá Strana.

Domnul Mrázek profită de înghesuială şi se postă la coadă în aşa fel, încît să fie cît mai aproape de ea. Coniţa spuse la ghişeu un număr de telefon cerînd să i se facă legătura. După care se duse într-o cabină.

Detectivul reţinu acest număr şi-l repetă în minte pînă cînd reuşi să facă rost de un creion ca să-l noteze pe manşetă.

După ce termină convorbirea, doamna mai făcu nişte cumpărături în magazinul de delicatese din Piaţa Malá Strana şi de acolo se duse direct acasă. Dispăru în gang cu privirea aţintită în pămînt, ca o femeie onestă şi plină de virtuţi, de parcă voaleta uşoară, prinsă cu ace de pălărie, ar fi silit-o la gînduri sfinte şi reţinere.

Domnul Mrázek se întoarse sprinten la poştă şi-i ceru domnişoarei de la ghişeu să-i facă legătura cu acelaşi număr solicitat de coniţa acum cîteva clipe.

Spre marea sa uimire, în receptor se auzi: „Hotel Šroubek”, recepţia. Cu cine doriţi, vă rog?

Detectivul lăsă receptorul în furcă. Acum, cel puţin, un lucru era limpede: în acest hotel se află o persoană care în urmă cu cîteva minute aflase personal din gura coniţei Nelly că e singură acasă şi drumul e netezit…

Vasăzică, e vorba, totuşi, numai de o chestiune amoroasă?

Se înapoie agale spre punctul său de observaţie. În cîrciumă sosise între timp tînărul cu faţa chinuită, şedea la o masă şi, zărindu-l, îi raportă binevoitor, clipind cu un aer complice:

— Deocamdată nu se întîmplă nimic deosebit.

— O să se întîmple, tinere, pe chestia asta poţi să pui mîna în foc, îi răspunse domnul Mrázek, posomorît. Eu mă duc pe pod şi, din cînd în cînd, o să mai dau pe aici. Dacă dumneaei iese cumva singură din casă, ai grijă să vezi cam încotro se îndreaptă!

Deasupra Čertovkăi domnea liniştea, pe insula Kampa copiii zburdau gălăgioşi, în schimb pe pervazul ferestrei unde locuia doamna Meerkatz, azi nu se mai vedea pîlnia gramofonului. Fereastra era închisă, cine ştie, poate din pricina căldurii, iar în spatele geamului se pîrlea o vază cu flori.

Coniţa însă nu era de văzut. Să facă oare curăţenie? Să aştepte oare vizita cuiva?

Hotel Šroubek… Mda. Una din două: ori se repede ea pînă acolo şi în cazul acesta detectivul trebuie să se agaţe de urmele ei, ori vine aici necunoscutul de la hotel…

În cazul ăsta pînă şi tînărul acela neisprăvit, trebuie să-l vadă din cîrciumă.

— Nu-i rămîne deci, decît să aştepte cu răbdare. Întocmai ca pescarii aceia de jos, de pe malul Vltavei.

Porumbeii se roteau jos de tot deasupra acoperişurilor cu olane, iar din turnul Bisericii Sfîntul Neculai, bătăile orologiului măsurau timpul. Soarele tresărea în apa rîului, şi, de undeva de departe, parcă

dinspre Zofin, răzbeau din cînd în cînd acordurile unei muzici, aduse pînă aici de adierea vîntului.

Trebuie să mă duc să văd ce face ajutorul meu, te pomeneşti că berea de Branik îl leagănă de-a binelea, îndemnîndu-l la somn. În felul ăsta supravegherea lui mi-ar folosi, cum îi folosesc mortului ventuzele. Domnul Mrázek nu era învăţat să se bizuie pe forţe străine.

Deodată, pe braţul Čertovka pătrunse o barcă împinsă de nişte bătăi de vîsle puternice. Pentru bărbatul aflat în ea nu era uşor să înainteze împotriva curentului năprasnic, dar se străduia cu multă înverşunare. Pescar, fireşte, nu era, căci aici, slabă i-ar fi speranţa să prindă ceva.

Detectivul se sprijini de balustradă şi-l urmări cu toată silinţa. Individul se îndrepta spre casa în care locuiau soţii Meerkatz. Ba, mai mult, se părea că din clipă în clipă avea să ajungă aproape de locul în care, din zid, răsărea în afară un cerc de fier. Acolo îşi priponea barca domnul Snabl, ori de cîte ori aducea scînduri de pe malul opus.

Omul nostru nu prea izbutea, curentul era puternic, şi de fiecare dată cînd se apropia de ţintă, era nevoit să se ridice din nou şi să tragă vîrtos spre a ajunge la zid, dar atunci curentul îl împingea iar într-o parte.

Domnul Mrázek îşi părăsi pe neaşteptate postul de observaţie din faţa balustradei şi făcu iute un salt înapoi. Performanţă destul de frumoasă pentru vîrsta lui. De la fereastra localului, tînărul îi flutură din mînă, plin de amabilitate şi-i sugeră, prin semne, că nu se întîmpla nimic.

Ba se întîmplă, prietene, şi încă ceva nespus de interesant!

Pătrunse repede în gang. Trecu de uşa atelierului şi în clipa aceea îl pufni rîsul. Scîndura, ce-i drept, zăcea aici ca deobicei, dar zăvorul portiţei ce dădea spre rîu, era tras într-o parte.

Nu m-am înşelat oare? Într-adevăr barca aceea se îndrepta încoace? Uneori cîte o imagine îl zăpăceşte pe om în asemenea hal, încît mintea i-o ia razna, îşi spuse în sinea lui detectivul, şi, pentru a fi mai sigur, deschise încet portiţa cu pricina. Luciul apei se zbătea violent. Barca tocmai sosise la destinaţie, bărbatul aflat în ea se agăţă fericit de cercul de fier şi legă de el lanţul subţire.

După aceea coborî pe lespedea de piatră a scării.

Abia acum îl privi pe domnul Mrázek, care se uita ţintă la el cu neascunsă uimire. Se părea că omuleţul acesta îmbrăcat într-o haină cu pulpane lungi nu-l incomoda cîtuşi de puţin pe străin; era pesemne mîndru de faptul că izbutise să acosteze. Îi zîmbi prieteneşte detectivului şi acesta se retrase pe coridor. Şi cum nu-i dădu prin minte nimic mai ingenios, intră în atelierul de tîmplărie al domnului Snabl.

— Ce doriţi? i se adresă unul dintre lucrători, căci în atelier n-avea nimeni acces; patronul primea comenzile în locuinţa sa.

— Nimic, nimic, rosti în şoaptă domnul Mrázek, cred că m-am încurcat...

O zbughi iute afară, şi în urma lui auzi o explozie de rîs. Cineva din atelier spuse:

— Aţi văzut, ăsta s-a ciupit de dimineaţă.

Într-adevăr, detectivul simţea cum i se învîrteşte capul, de parcă ar fi băut în lege. Ajuns în stradă se văzu nevoit să se sprijine de stîlpul felinarului. Căci, vorba ceea, ce e mult, e mult! Omul din barcă... Nu, nu, asta nu e cu putinţă; Dumnezeule, o asemenea coincidenţă, sau cum i se mai spune, nici nu poate fi!

Omul din barcă... Domnul Mrázek era acum absolut sigur — e omul din barcă... Mark Lebovič din Krakovia! Uneori se mai prezintă şi sub numele de Lébl, şi, e veşnic căutat de toate direcţiile poliţiei criminalistice din întreaga Europă. Peste tot însă i se spune Craiul, pentru faptul că şi-a implantat într-un dinte din faţă un briliant,

care sclipeşte superb ori de cîte ori Craiul îi aruncă vreunei femei o privire aşa cum scrie la carte.

Iar domnul Mrázek apucase să surprindă în zîmbetul lui neaşteptat pînă şi sclipirea acelui briliant!

Craiul din Krakovia... Ce caută el aici? Pentru numele lui Dumnezeu!...

Ascultă, Mrázek, îşi spuse cu jumătate de gură; pe cît eşti de bătrîn, pe atît eşti de prost! Ce altceva ar putea să facă aici acest Mark Lebovič, decît vreo şţrengărie. Se pare că situaţia se lămureşte dintr-o dată, şi încă peste aşteptări, îi făcu un semn prietenesc angajatului său temporar ce sta la fereastra localului, şi fără să mai stea pe gînduri porni direct spre Piaţa Václav, unde se afla Hotelul Šroubek.

Nu, nu i se pare deloc ciudată prezenţa Craiului la Praga. În definitiv nu i-a spus domnul Meerkatz că soţia lui e originară din Polonia, şi, deci, de acolo ar putea să amenînţe vreo primejdie? Ori de la Viena, ori din Ungaria... Bineînţeles, în aceste locuri Mark Lebovič e ca la el acasă.

Iar eu sînt un măgar bătrîn, pentru că din gară nu trebuia s-o mai scap din ochi; dacă procedam aşa, azi eram cu o zi mai deştept. Ce mai, în gară există un oficiu poştal, de acolo dumneaei i-a expediat Craiului o telegramă, şi aşa se face că şmecherul s-a şi înfăţişat. De aceea a telefonat ea azi la hotel; eu sînt vinovat de toate, chiar dacă, probabil, n-aş fi putut împiedica nimic, pentru că, între noi fie vorba, şi ea şi Craiul aşteptau de mult acest moment favorabil. Ca să vezi, coniţa arăta ca Sfînta fecioară de pe Podul Karol şi, cînd colo, dumneaei e înhăitată cu un asemenea tîlhar! Iar Craiul cunoaşte bine locurile pe aici, de vreme ce a ştiut să ajungă la ea cu barca; asta cu greu i-ar fi putut explica dumneaei la telefon. Mark Lebovič e în stare să prevadă multe lucruri şi cu şi mai multă isteţime se pricepe să le aranjeze pe toate dinainte.

La recepţia hotelului, domnul Mrázek mai avea încă destule cunoştinţe de pe vremuri, ca să obţină informaţia necesară. Da, din Krakovia se află aici domnul M. Lébl, comerciant, dispune de un paşaport polonez, totul e în perfectă ordine, a sosit azi dimineaţă, cineva l-a căutat la telefon, după aceea s-a odihnit, nu există împotriva lui nici cea mai mică plîngere, e un client exemplar…

Parcă l-ar fi auzit pe fostul său şef, consilierul Vacátko, care întotdeauna obişnuia să spună în asemenea împrejurări: „Cum e vreunul din aceşti şmecheri în perfectă ordine, atenţia mărită, domnii mei!”

Iar aici prea e totul în perfectă ordine!

Nu rămîne decît să-i prezint mîine domnului Meerkatz — sau cînd s-o întoarce — un raport care, bănuiesc, n-o să-i facă prea mare plăcere. Asta este. Detectivul particular nu-i un înger păzitor, ca să-i ocrotească pe oameni de_ necazuri.

De altfel, domnul Meerkatz e şi el un om aparte. A închiriat la Praga o locuinţă într-o casă cu două ieşiri, de bună seamă pentru el, şi, poftim, pe chestia asta a mai profitat şi altul. În căsnicie, probabil, aşa se întîmplă întotdeauna! Dacă ar vrea să divorţeze, povestea asta i-ar ajunge din belşug. Dar nu ştiu de ce, omului îi vine să se îndoiască din ce în ce mai mult că asta l-ar interesa pe domnul Meerkatz. Da, e, într-adevăr, o persoană misterioasă. N-ar strica deloc să ştiu despre. el ceva mai mult.

Şi cu aceste gînduri, domnul Mrázek o coti pe strada Bartolomejska, îndreptîndu-se spre Direcţia a Patra. Înainte de toate o să le spună colegilor de sosirea Craiului la Praga. Îi vor fi desigur foarte recunoscători pentru această ştire. Iar cu acest prilej va trage şi el puţin cu coada ochiului prin cartotecă. Te pomeneşti că numele de Meerkatz nu-i chiar atît de anonim.

Jos era de serviciu un tînăr gardian, necunoscut. Se uită la bătrînul detectiv cu o privire aspră şi bănuitoare.

— La domnul consilier? Asta nu se poate, dumnealui nu-i aici, bombăni morocănos, cînd detectivul îl informă unde vrea să meargă.

— Mă rog, atunci o fi pe-acolo careva, din echipa de criminalistică, nu? Domnul Brůžek, sau domnul Bouše...

— Nu-i nimeni, ripostă gardianul, întunecîndu-se la faţă. Dacă aveţi ceva de declarat, lăsaţi aici la mine.

— Înţelege, omule, eu am lucrat cîndva aici, acum am un birou particular şi am nevoie să cercetez ceva în arhivă.

— Persoanele particulare n-au ce căuta în arhivă, pentru asta avem azi un regulament şi dispoziţii speciale, îi respinse şi această cerere aprigul gardian.

— Dar eu nu sînt persoană particulară, repetă cu încăpăţînare domnul Mrázek.

Şi deodată începu să-i pară rău de faptul că stă la tocmeală cu acest nătărău, care îl împiedică să se ducă acolo unde ani în şir a stat de şi-a ros coatele pe masă. Şi, deodată, inima lui se înăspri;

— Bine, atunci spînzură-te cu arhiva dumitale cu tot, nenişorule!

— Hei, hei, zbieră ofiţerul de serviciu în uniformă, vorbele astea ar putea să vă coste cam scump, domnule!

— Pe mine, nerodule? Ştii tu cine sînt eu? Eu sînt inspector de poliţie ieşit la pensie! strigă mînios detectivul Mrázek.

— Păi tocmai de aia, că sînteţi la pensie... Da, da! Mai bine duceţi-vă în parc şi nu vă mai înghesuiţi acolo unde n-aveţi acces!

Supărat la culme, domnul Mrázek se duse acasă. Koki îl întîmpină cu mare bucurie, nu era obişnuit ca stăpînul să se înapoieze atît de devreme. Detectivul se aşeză pe treptele de la intrare şi, scărpinînd căţelul după urechi, îşi spuse în sinea lui că de fapt a îmbătrînit cu adevărat şi de vreme ce nici la Direcţie nu mai e lăsat să intre, lumea şi-a pierdut orice sens pentru el.

— Nu mă vor, Koki, nu mă vor... Nu-i nimic, fac ceva pe toate şi să fiu lăsat în plata Domnului. La urma urmei, ce-mi pasă mie că vestitul Crai se află la Praga... Şi ce să-mi pese cine e acest domn Meerkatz sau poama lui de nevastă? Mi-a plătit s-o păzesc, şi asta fac. Cînd se întoarce îi prezint raportul: la orele cincisprezece patruzeci, prin portiţa din spate, adică dinspre rîu, a pătruns în clădire un individ în persoana căruia l-am descoperit pe Mark Lébl, mai precis Lebovič, din Krakovia, cunoscut pretutindeni ca fost spărgător de case metalice de bani şi revînzător de obiecte furate, urmărit de toate poliţiile din lume, şi bineînţeles şi de a noastră. Şi-a petrecut toată ziua în tovărăşia coniţei...

Bătrînul detectiv era un om atît de grijuliu, încît, la acest gînd, tresări: va trebui să mă mai duc chiar azi pe acolo, cine ştie, te pomeneşti că pînă diseară bărcuţa dispare. A petrecut în locuinţa coniţei cîteva ceasuri, aşa o să scriu.

— Ştii, Koki, omul e ca o mîrţoagă: se deprinde să tragă chiar şi atunci cînd căruţaşul nu-l mai vrea... Mă rog, nu mă lasă să intru la arhivă, nici eu nu le spun nimic despre Crai. N-au decît să umble mîine cu limba scoasă după el, dacă o face pe-aici vreo trăsnaie. Eu sînt pensionar, datoria mea e să stau pe o bancă în parc, nu să-i caut pe răufăcători. Hai, Koki, ne repezim pînă la mezelărie să-ţi cumpăr nişte grăsime de la şuncă, mie, băiete, nu-mi arde deloc să mănînc. Eu sînt tare trist, pricepi Koki?

Barca mai era priponită şi seara de zidul din spatele clădirii, în timp ce ajutorul domnului Mrázek nu se mai afla în cîrciumă la postul lui de observaţie; dealtfel, programul său de lucru se încheiase.

Aşa cum se prezintă situaţia, cei doi vor rămîne împreună toată noaptea, chiar dacă încercatul detectiv nu-şi putea imagina că faimosul Crai a venit tocmai de la Krakovia numai pentru a se lăfăi cu o femeie în braţe.

Avu un somn foarte agitat, se trezi gîfîind; se simţea, un pic, aidoma cîinelui ciobănesc care ştie de prezenţa lupului în ţarc, dar n-are voie să latre.

Dimineaţa se duse din nou la lucru, fără nici un chef însă, şi fără interes. De altfel, azi se întoarce domnul baron, şi toată povestea va lua sfîrşit. Barca fireşte, nu mai era la locul ei.

În schimb, în faţa casei se bulucea atîta lume încît domnul Mrázek simţi deodată cum începe să fiarbă sîngele în el.

— Ce s-a întîmplat aici? îl întrebă pe cîrciumar, care se înghesuia şi el în mulţime.

— Închipuiţi-vă, chiriaşii cei noi au fost jefuiţi! Dar aşa, cum scrie la carte, poliţia a venit aici cu noaptea în cap!

Domnul Mrázek îşi croi drum şi se strecură înăuntru. În gangul clădirii sta postat un gardian de la comisariatul din Malá Strana, cu misiunea de a-i goni pe curioşi. Din fericire îl cunoştea pe detectiv şi-l lăsă să urce pînă sus, în locuinţa soţilor Meerkatz, unde comisarul Nágl tuna şi fulgera:

— Mă rog, de pierdut putea să se piardă orice, dar locatarii apartamentului nu puteau să se piardă! Unde dracu sînt?!?

— Dacă mi-aţi îngădui, v-aş spune eu ceva în legătură cu povestea asta, şi pe loc îi explică, foarte pe scurt, ce treburi făcea aici pentru domnul Meerkatz.

— Să fie clar, domnule Mrázek, îi replică posacul comisar, furtul a fost săvîrşit, şi încă un furt în lege, priviţi şi dumneavoastră în ce hal arată această casă, totul e întors cu dosul în sus. Dar nici stăpînul… şi nici soţia lui nu sînt acasă, iar proprietarul pretinde că nu ştie să fi plecat vreunul din ei.

— Domnul e plecat, spuse detectivul, cu aerul omului iniţiat, coniţa însă, se afla ieri acasă. Dumneaei a avut ieri, în vizită, un bărbat.

— Ia te uită! Ia te uită! Şi credeţi că ar putea fi vreo legătură cu...

— Categoric, domnule comisar. Căci n-a fost vorba de o vizită oarecare, aici s-a aflat însuşi Craiul, dacă numele acesta vă spune ceva.

Nu, la Malá Strana nimeni nu ştia nimic de existenţa acestui domn.

— Bine, bine, dar unde-i acum această femeie? întrebă cu amărăciune comisarul. Ce dracu, doar n-a furat-o şi pe ea?...

Detectivul Mrázek strînse din umeri, apoi vru permisiunea de a cerceta mai amănunţit întreaga locuinţă. Cu acest prilej află că gardienii fuseseră alarmaţi în zori de domnul Snabl, proprietarul clădirii. Auzise peste noapte, cînd casa e de obicei înfundată într-o linişte desăvîrşită, un zgomot ciudat, ca şi cînd cineva, din apartamentul vecin, ar fi tîrît o mobilă. Cum chiriaşii Meerkatz erau nişte oameni tăcuţi, ca şoarecii, s-a speriat crezînd că i s-a făcut rău domnului baron. A ieşit deci pe coridor, dar n-a observat nimic suspect; dacă ar fi ieşit cineva din clădire s-ar fi auzit scîrţîind broasca învechită.

Pe urmă însă, a auzit din nou aceleaşi zgomote şi cum se crăpa de ziuă, a coborît iar din pat şi a ieşit afară. Pe coridor zăceau nişte obiecte de îmbrăcăminte, împrăştiate desigur, de o persoană foarte grăbită. Pa scurt, în clipa aceea proprietarul şi-a dat seama, cît se poate de limpede, că aici se întîmplă un lucru necurat. A dat repede fuga în stradă, să cheme poliţia.

Poliţia s-a prezentat la faţa locului, cu toată operativitatea, abia după ce s-a luminat, şi a pătruns cu forţa în locuinţa soţilor Meerkatz, pe care a găsit-o într-o stare dezolantă...

Domnul Mrázek deschise un şifonier. Era înţesat de haine bărbăteşti.

— De aici nu s-a furat nimic, remarcă el.

— Uitaţi-vă însă alături, rînji unul dintre gardieni.

Detectivul deschise al doilea şifonier. Într-adevăr, aici nu era agăţată decît o singură rochie de damă.

— Pentru mine totul e clar, domnilor, zîmbi domnul Mrázek. Doar n-o să-mi spuneţi că hoţul a venit aici să fure rochii de damă! După părerea mea, coniţa şi le-a luat singură.

— Cum adică, dumneavoastră credeţi că a plecat?

— Mai precis, a fugit.

— Bine, dar prin locuinţa asta a cotrobăit cineva. Asta e categoric. S-ar putea ca dumneaei să fi fugit dinainte, şi să fi lăsat uşa întredeschisă, ca o persoană străină să poală pătrunde în apartament! îşi expuse comisarul reflecţiile sale.

— Proprietarul pretinde că poarta clădirii era încuiată în cea mai perfectă ordine, ţinu să sublinieze unul dintre gardieni.

— Dar portiţa ce dă spre Čertovka tot în perfectă ordine era? întrebă detectivul.

Într-adevăr, zăvorul portiţei era şi acum dat înapoi.

— Cum adică, dumneavoastră socotiţi că…

— Da, omul acela a sosit ieri cu barca aici. Nu văd, deci, de ce n-ar fi plecat pe aceeaşi cale, şi asta, cu atît mai mult, cu cît bărcuţa se mai afla aici şi ieri seara. Am văzut-o cu ochii mei. Eu unul, aş zice, că aici nimeni n-a furat nimic, ci mai curînd a căutat ceva. Mai cu seamă în pat, în bibliotecă, dar şi prin toate sertarele. Şi ştiu eu, poate şi pe sub mobilă.

— Se pare că aveţi dreptate; pentru mai multă siguranţă eu o să chem criminalistica, n-au decît să se distreze dumnealor cu povestea asta, spuse comisarul şi părăsi apartamentul.

— Eu, dacă-mi permiteţi, i-aş aştepta aici pe domnii de la Direcţia a Patra, se oferi detectivul Mrázek.

— Se înţelege, încuviinţă comisarul; şi-aşa ştiţi mai multe despre această domniţă decît oricine dintre noi. Jos o să rămînă un om de-al nostru.

Detectivul mai stătu un timp, să se împrăştie mulţimea, apoi se decise să se repeadă la cîrciuma de peste drum să bea o bere, dar n-apucă să ajungă pînă acolo.

Din celălalt capăt al străzii îşi făcu apariţia o trăsură şi domnul Meerkatz sări nerăbdător în faţa casei. Birjarul coborî iute de pe capră şi-i întinse o valiză mică, după care îşi scoase cilindrul de fetru, făcîndu-i o plecăciune adîncă,

Detectivul Mrázek îi ieşi în întîmpinare.

— S-a întîmplat ceva? întrebă tulburat baronul Meerkatz, căruia nu-i scăpă din vedere nici privirea gravă a detectivului şi nici feţele speriate ale oamenilor de la ferestre.

— S-a întîmplat, vă rog să mergem sus. Locuinţa dumneavoastră e deschisă, poliţia tocmai a plecat şi abia acum urmează să vină echipa de criminalistică.

— Criminalistică, murmură domnul Meerkatz, şi se făcu alb ca varul. Se opri pe scară şi-şi duse mîna la inimă: Cum să înţeleg acest lucru?

— Doamna Nelly a dispărut peste noapte şi casa e întoarsă cu dosul în sus. În lipsa dumneavoastră a sosit aici domnul Lébl, pe numele său adevărat Mark Lebovič din Krakovia, şi a stat cu coniţa toată după amiaza de ieri. Presupun că au plecat împreună.

Baronul Meerkatz gemu:

— Ah, bestia! Bestia asta blestemată…

Dacă ne gîndim că numai alaltăieri îşi luase rămas bun de la ea cu atîta duioşie în faţa trenului, spunîndu-i turturica mea, această schimbare era, fără doar şi poate, foarte substanţială.

— Bănuiam eu, că într-o bună zi o să-mi facă asta… Ah, Doamne Dumnezeule!

Domnul Meerkatz străbătu la iuţeală vestiarul si, spre surprinderea detectivului, mai întîi se năpusti în bucătărie.

Dintr-o privire măsură întreaga încăpere, apoi se repezi la bufet şi-l cercetă temeinic.

— Mai rău e prin camere, domnule, spuse cu voce scăzută detectivul Mrázek.

— Mai rău, spuneţi?... Pe mine nu mă mai interesează nimic de vreme... de vreme ce ea a plecat, suspină baronul Meerkatz. Prost aţi păzit-o, domnule Mrázek! Prost!

Detectivul zîmbi, blajin:

— Dar bine, dumneavoastră nici nu m-aţi pus s-o păzesc pe coniţa. Dumneavoastră mi-aţi cerut să-i păzesc mai curînd pe acei ce au făcut aici acest prăpăd. Iar dacă doamna era înhăitată cu ei, asta înseamnă că amîndoi eram slabi în faţa lor.

Baronul oftă:

— Da, s-ar putea să aveţi dreptate... Spuneaţi că vine criminalistica... Mă rog, să vină... Din păcate, pe Nelly n-o să mi-o aducă înapoi niciodată...

— Mi-aţi vorbit o dată de giuvaerurile soţiei dumneavoastră. Presupun că au dispărut.

— Se înţelege, de vreme ce dumneaei a plecat... Le-a luat cu dînsa, ticăloasa! Mizerabila!

— Iar dumneavoastră, vă rog să mă iertaţi, lucraţi cu giuvaeruri, nu-i aşa?

Domnul Meerkatz îşi încruntă sprîncenele, de parcă s-ar fi mirat la auzul, acestei întrebări.

— De ce credeţi? Ceva, firește, am avut, pentru ea, acum însă s-a dus... Sînt un om distrus, domnule! Nici nu ştiu ce-o să mă fac!...

Si rostind aceste cuvinte baronul îşi aruncă o privire fugară prin odăi, apoi se duse înapoi în bucătărie. Poate şi pentru faptul că, aici era, de fapt, cea mai mare ordine din întreaga locuinţă.

După un timp spuse, oftînd:

— Cred că... misiunea dumneavoastră s-a încheiat. Iar eu vă mai sînt dator...

Părea ciudat că tocmai în asemenea momente era capabil să vorbească astfel. Ba, mai mult, trase din buzunar portofelul şi, scoţînd din el trei hîrtii de o sută, întrebă:

— Ajunge?

— Se înţelege, dar... ştiţi... eu trebuie să aştept aici piuă vine echipa de criminalistică... Mi-au cerut asta cei de la comisariatul local.

— Foarte bine! V-aş ruga însă, să-mi faceţi încă un serviciu, probabil ultimul. Eu, precum vedeţi, nu mai sînt în stare de nimic... Daţi o fugă pînă la marginea podului, acolo se găsesc întotdeauna trăsuri. Să vină una, imediat!

— Cum, dumneavoastră plecaţi din nou?

Baronul dădu din cap aprobator:

— Da, la poliţie!

Detectivul o zbughi iute pe uşă afară. Pe drum îşi spuse că n-ar dori să aibă parte de o asemenea surpriză, ca acest om amărît. Într-adevăr, povestea asta l-a doborît, arăta, pe neaşteptate, ca un moşneag! Şi pînă nu demult era atît de fercheş!

Cînd se înapoie, şi încă într-a maşină, domnul Meerkatz îl aştepta în faţa casei. Ţinea în mînă o servietă mai măricică. Se instală pe perna din spate şi, după ce automobilul porni baronul se răsuci într-o parte iar domnului Mrázek i se păru că îşi ştergea ochii cu mănuşa.

Din cîrciuma de peste drum, patronul localului se uita nerăbdător la detectiv. Acesta n-avea însă acum nici un chef să dea explicaţii şi preferă să renunţe la obişnuita halbă de bere. În sfîrşit, pe stradă apăru un automobil de culoare închisă, atît de familiar domnului Mrázek — era vechiul *mordvagen* al Direcţiei a Patra pragheze, din care peste puţine clipe coborî detectivul Brůžek, însoţit de tînărul Soukup.

— Ce învîrteşti aici? îl întrebă, uimit, fostul coleg.

— Biroul de detectivi particulari trebuie să fie prezent pretutindeni, îi răspunse domnul Mrázek. Ieri m-am abătut pe la voi, cu gîndul să vă aduc la cunoştinţă că la Praga şi-a făcut apariţia Craiul din Krakovia. Ce vedeţi aici, e isprava lui.

Detectivul Brůžek şuieră printre dinţi:

— Ei drăcie... şi de ce, pentru numele lui Dumnezeu, nu ne-ai anunţat?

— Pentru că nu m-au lăsat să urc. Fireşte, am vrut să aflu, în particular, şi cîte ceva despre domnul Meerkatz; dumnealui e stăpînul acestui apartament. Şi, cine ştie, poate că în felul ăsta v-aş fi scutit de o muncă în plus, dar nici asta nu mi s-a îngăduit.

Intrară în locuinţă şi cînd deschiseră uşa spre bucătărie, detectivul Mrázek constată cu surprindere că bufetul era dat într-o parte şi una din scîndurile duşumelei ridicată în picioare.

Îşi aduse aminte de privirea domnului Meerkatz, în clipa în care pătrunseseră împreună aici, şi de faptul că-l trimisese după taxi, ca să rămînă singur.

— Poftim, acum puteţi să începeţi cercetările, domnilor, se adresă ceremonios, foştilor săi colegi. Eu aş putea să vă spun multe, căci, vorba ceea, am dibuit cîte ceva în povestea asta. Chiar dacă sînt pensionar, şi nu mai sînt bun de nimic.

Detectivul Brůžek se aşeză la masa pe care zăceau, răvăşite, tot felul de hîrtii; le împinse într-o parte, şi după ce îşi aprinse tacticos ţigara spuse:

— Gata, Václave, acum nu te mai supăra şi spune mai bine ce s-a întîmplat aici. Aşa cum văd eu, iţele sînt bine încîlcite, nu-i aşa?

Domnul Mrázek începu să depene firul tristei poveşti despre viaţa mohorîtă a bogatului domn Meerkatz, alături de frumoasa dar falsa lui soţie, care, în această noapte, a şters-o cu Craiul, luînd cu ea toate bijuteriile...

Prin fereastra deschisă răzbea vuietul Čertovkăi, iar razele soarelui se răsfrîngeau în geamurile caselor de. peste drum; acest mic colţişor al Veneţiei pragheze era atît de idilic, încît tuturor le era cît se poate de limpede de ce îşi adusese aici vienezul Meerkatz naiva sa dragoste tîrzie.

— Dar unde o fi omul ăsta? întrebă deodată tînărul funcţionar de poliţie, Soukup.

— A întins-o, bineînţeles. Pentru că, principalul, dumneaei n-a izbutit să i-l sufle, răspunse cumpănit, încercatul detectiv. Ce-i drept, inima i-a dăruit-o toată, dar nu şi toată averea. Pînă la urmă s-a dovedit a fi totuşi un bărbat înţelept.

Domnul Brůžek zîmbi, iar junele Soukup se apucă să scrie procesul verbal. Bătrînul Mrázek trecu în dormitor, încordă arcul gramofonului, şi peste puţin timp deasupra Vltavei răsună din nou încîntătoarea melodie inspirată de apele albastre ale Dunării. Ca şi cînd Nelly nu s-ar fi aflat de mult peste graniţă.

*

În căsuţa detectivului Mrázek era linişte; bătrînul stătea singur în biroul său şi citea nişte ziare vechi, în timp ce căţeluşul Koki se tolănea fericit pe covorul mîncat de vreme.

Domnul Mrázek asculta hîrîitul vechiului său ceas cu pendulă şi îşi spunea în sinea sa cît de zadarnică e trecerea timpului pentru omul scos la pensie. Nu se mai ocupa acum de nici un caz: din clipa în care părăsise locuinţa baronului, şi domnul Brůžek pusese pe uşa soţilor Meerkatz pecetea oficială, bătrînul detectiv se dedica, în exclusivitate, odihnei.

Deodată se auzi portiţa scîrţîind.

Domnul Mrázek îşi ridică privirea vigilent, la fel şi Koki care în plus îşi ascuţi şi urechile, semn neînşelător că aude ceva. Cineva se apropia de casă.

Detectivul apăsă pe buton şi uşa se deschise singură.

— Poftiţi va rog!

Vizitatorul tresări, apoi i se auzi glasul:

— Ei, drăcie, asta zic şi eu efecte, domnule Mrázek!

Gazda se ridică de pe scaun şi inima i-o luă razna de bucurie.

— Domnul consilier! Ce oaspete avem noi azi!

Într-adevăr, consilierul Vacátko binevoise să viziteze personal biroul particular de investigaţii al fostului său inspector, şi asta, ce-i drept, era o mare cinste pentru bătrînul detectiv.

De atîta emoţie domnul Mrázek nu ştia ce să facă mai întîi. Îl pofti pe fostul şef să ia loc, scoase repede din bufet cunoscutul lichior pentru stomac şi se oferi să-i facă şi o cafea.

— Stai, te rog, liniştit, nu pot să zăbovesc prea mult, mormăi consilierul, acceptînd totuşi să-i umple un păhărel, nu de alta, dar de sănătatea sa omul e dator să aibă grijă oricînd.

— Domnule Mrázek, am venit la dumneata să te rog să nu mai fii supărat pe noi pentru faptul că n-au vrut să te lase să urci la Direcţie. Ştii, acum la noi e ceva mai multă stricteţe, şi-apoi, dacă ţi-aş spune nici nu ţi-ar veni a crede cîte birouri particulare au răsărit ca din pămînt şi şi-au vîrît mereu nasul în treburile noastre; aşa se face că eu, personal, am hotărît să fie daţi afară toţi reprezentanţii lor... Şi mă rog, în felul ăsta ai fost şi dumneata împiedicat să intri, dar, crede-mă, îmi pare rău!

— Nu face nimic, domnule consilier, îngăimă detectivul, nu face nimic. La urma urmei, eu nu sînt acum decît un pensionar.

— Mă rog, pensionar, pensionar, dar nu un pensionar oarecare, ci unul isteţ! De fapt, eu am venit să-ţi dau un raport în legătură cu ultimul dumitale caz... Dumneata, domnule Mrázek, nici nu ştii că ai avut în

mînă, pe cît se pare, cel mai mare caz din ultimii douăzeci şi cinci de ani!

Consilierul rostise aceste cuvinte pe un ton atît de solemn, încît pînă şi Koki, uimit, se sculă în picioare, începînd să se mai tolănească, necuviincios, pe covor;

— Da, domnule Mrázek, ăsta-i adevărul! Ei, ce zici, mai bem un păhărel?

Bătrînul detectiv radia de bucurie în timp ce umplea păhărelele.

— Să fie oare cu putinţă, domnule consilier? Parcă nici nu-mi vine a crede. De fapt, ce am descoperit?

— Acest domn Meerkatz al dumitale a dispărut, dar asta probabil că o ştii, nu?

— Am presupus acest lucru, de îndată ce mi-a spus că se duce la poliţie. Pentru ce să se fi dus el acolo, de vreme ce ştia că echipa de criminalistică urma să sosească la faţa locului, nu-i aşa?

— Întocmai. Aşa că, în primul rînd am descoperit că un fost inspector de politie l-a lăsat să plece deşi putea foarte bine să-l împiedice... Dar... de ce a făcut acest lucru inspectorul nostru?

— Păi, cum altfel, domnule consilier!?! Cînd avea paşaport austriac! Dumnealui nu era cetăţean cehoslovac.

Consilierul Vacátko îşi aprinse pe îndelete ţigara de foi:

— Da, ştiu. Pe scurt, în parte nu s-a putut, iar în parte n-ai vrut. La urma urmei era clientul dumitale, şi dumneata aveai de fapt datoria să-l ocroteşti. Numai că dumnealui, scumpe inspectore Mrázek, nu era nici un Meerkatz ci, după toate probabilităţile, un anume Arpád Merkacs, pe care de trei ani îl tot caută poliţia lui Horty. De aceea a părăsit el cîndva Viena şi s-a mutat la Praga.

— Vasăzică, nu de dragul coniţei! spuse dezamăgit, detectivul Mrázek.

— Nu. Şi în afară de asta, dumneaei nici nu era coniţa lui, pentru că domnul Meerkatz, alias Merkacs, era

văduv. Trăiau, pur şi simplu, în concubinaj. Şi ca să ştii, dumneaei era Nelly Krolikowa din Krakovia.

— Iubita Craiului Lebovič! izbucni detectivul.

— Nu, domnule Mrázek, Craiul nu era atît de prost încît să vină la Praga pentru o femeie, şi pe deasupra s-o mai şi tragă după el în Polonia. Nu. Coniţa aceasta s-a agăţat de domnul Meerkatz la ordinul bandei în care e amestecat şi Craiul Lebovič. E o poveste destul de complicată.

Domnul Mrázek îşi îndesă şi el pipa şi, în contopirea norilor de fum, consilierul Vacátko îi înfăţişă uluitului inspector, istoria unui trecut impresionant.

— După război, aşa cum, probabil ştii, s-a pierdut tezaurul coroanei ungare. Mai întîi l-au cărat undeva în afara Budapestei ca să nu cadă în mîinile lui Bela Khun, pe urmă s-a spus că în treaba asta şi-ar fi vîrît coada Împăratul Carol şi mai ales Zita, dar cine poate şti ce e şi ce nu e adevărat în povestea asta; un lucru e însă sigur, şi anume, că trenul în care se aflau comorile acelea a fost oprit în cîteva locuri, iar tezaurul pe cît se pare a fost trecut de două ori în alt tren, ca în cele din urmă să dispară cu desăvîrşire. Iar printre oamenii care s-au învîrtit în jurul acestei afaceri se număra şi fostul locotenent major de honvezi, Merkacs, exclus din armată pentru datorii înainte de război, şi care în timpul războiului s-a strecurat din nou în rîndurile ei; pe scurt, nu era un amărît acest soţ ideal, care ieşea la *spaţir* pe insula Rampa, cu frumoasa sa Nelly. Barba lui mă face să cred şi mai mult în bănuiala mea. Cînd lasă să-i crească o barbă atît de lungă cineva care are în preajma sa o femeie tînără şi frumoasă, înseamnă că pentru asta trebuie să aibă un motiv al dracului de important. Căci, fără barbă, dumnealui ar fi arătat lîngă ea mult mai tînăr…

Bătrînul detectiv îl ascultă pe consilier fără să clintească. În cele din urmă spuse oftînd:

— Aveţi dreptate, domnule consilier, mie de la bun început mi s-a părut ceva ciudat în povestea asta… Dumnealui mi-a vorbit de nişte bijuterii, şi se temea cumplit că frumoasa lui îi trage clapa cu altul; cu toate acestea, nu era vorba de gelozie, ci de bani, domnule consilier.

— Mai precis, de giuvaeruri, ţinu să sublinieze consilierul. Dumneata ştii de ce a plecat la Dresda? Pentru că a încercat să vîndă la Praga un safir de o asemenea mărime, încît firma Fuchs s-a speriat; noi am fost informaţi de acest lucru, din păcate însă puţin prea tîrziu. La Dresda l-a dat să-l taie unui mare specialist, ca totuşi să nu-şi piardă prea mult din valoare. Pe scurt, domnule Mrázek, dumneata ai avut în mînă, ca să zic aşa, cea mai mare comoară ce s-a furat vreodată în fostul imperiu Austro-Ungar.

Bătrînului detectiv i se acoperiră obrajii de roşeaţă, spusele consilierului însemnau pentru el o distincţie la care nu se aşteptase. Pentru un inspector ieşit la pensie asta e mai mult decît un succes. E de-a dreptul un triumf!

— Dar ştiţi, domnule consilier, că din, tezaurul acela nu mai rămăsese chiar atît de mult? Eu l-am văzut… Mai precis, am văzut servieta cu care a plecat domnul Meerkatz. Se vede treaba că investise mult pînă atunci în jigodia aceea. Şi ce e mai interesant, e că nici Craiul n-a fost în stare să descopere locul unde Meerkatz îşi ascunsese comoara lui! Locul acesta a fost, pe cît se pare, sub bufetul din bucătărie! Iar cei doi au răscolit apartamentul căutînd, probabil, cheia de la seiful din bancă!

Şi rostind aceste cuvinte, domnul Mrázek izbucni într-un hohot de rîs năvalnic.

Consilierul Vacátko pufăi din ţigară şi suflă fumul cumpănit:

— Între noi fie vorba, comorile astea au adus întotdeauna numai ghinion şi vărsare de sînge. Aurul, domnule Mrázek, aduce nenorocire. Flăcăul ăsta n-o să

aibă o viaţă uşoară, mai cu seamă acum, cînd, totuşi, a picat în capcană.

— Adică, dumneavoastră socotiţi că poliţia din Viena o să-l înhaţe? Ce şi-ar mai linge degetele pe chestia asta consilierul Wahl, căruia i se mai spune Bluth-Wahl!

Consilierul Vacátko ridică pur şi simplu din umeri:

— Nu ştiu, nu ştiu… Eu, unul, aş spune că mai curînd o să-l umfle banda asta care se află acum pe urmele lui. Iar faptul că Lebovič-Craiul nu l-a înţepat chiar aici la Praga, se datorează, după părerea mea, prezenţei dumitale. Căci dacă dumneata l-ai recunoscut pe Crai, pun rămăşag că şi el l-a recunoscut pe inspectorul Mrázek. Omul ăsta a avut întotdeauna o memorie fenomenală. Şi mi-aş mai îngădui să spun că cei doi au şters-o peste noapte, tot din pricina dumitale. Pe scurt, eu am venit să te felicit, domnule Mrázek!

Consilierul se ridică în picioare, îi strînse mîna fostului său inspector, iar acesta se simţi de parcă s-ar fi înălţat în ceruri.

Multă vreme după aceea, ori de cîte ori trecea prin Praga veche, se oprea deasupra Certovkăi, şi, privind în apa ei, se gîndea la domnul acela bătrîn şi elegant despre care n-a mai auzit niciodată nimic, nici el, nici altcineva de la poliţie. De altfel, de atunci nici despre tezaurul coroanei ungare n-a mai auzit nimeni nimic.

Comorile şi oamenii dispar. Numai apele rîului îşi văd mai departe de cursul lor.

CUPRINS

1. O ÎNTÎMPLARE DIN TIMPUL VACANŢEI
2. BĂILE DE SOARE
3. JANDARMUL ÎNDRĂGOSTIT
4. MOŞ GORIOT DIN ZÁBEHLICE
5. CRIMA DINTR-UN HOTEL
6. ÎN JOC E SOARTA DRAGONULUI
7. SPUMICĂ ŞI UMBRELUŢA
8. RĂPIREA
9. NUMĂRUL DE ORDINE AL MORŢII
10. AVOCATUL ŞI DUHURILE
11. DESPRE INIMA BUNĂ A DOMNULUI CONSILIER
12. ÎN CASA ACEEA VECHE DIN MALÁ STRANA

Lector: OLGA JORA
Tehnoredactor: ELENA BABY

Tiraj 50130 ***ex.*** *broşate. Bun de tipar 29.12.1976.*
Coli tipar 22,5.

Comanda nr. 60567
Combinatul Poligrafic, „Casa Scînteii”
Bucureşti — Piaţa Scînteii nr. 1
Republica Socialistă România